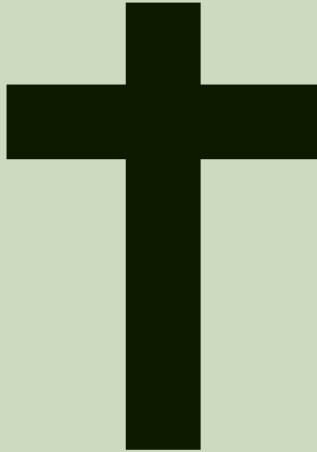

Aú-ai símai
káísamakain-ai

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c

Contents

Mátíyu	1
Mááka	68
Rúku	106
Yóni	172
Aantá-waasi	215
Rómu	276
1 Kórinti	307
2 Kórinti	338
Káresíya	358
Éfésási	370
Fírípái	380
Kórósi	387
1 Tésároníka	395
2 Tésároníka	402
1 Tímóti	406
2 Tímóti	415
Táitási	421
Fírímóni	425
Ípúru	427
Yémísi	452
1 Pítaa	460
2 Pítaa	468
1 Yóni	473
2 Yóni	481
3 Yóni	482
Yúti	484
Paápé uráin-aaí	487

Mátíyu

Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aii agaimakáiyé. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Mátíyu moórá-awi'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáiyé. Maníkó séna sáwí'ò úmáimo méraampinkemba faútíyukaiye siyóntemba ááéraan-aii símai kááísamakón-aufai-wandaafimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi Ísuntafesa sésa Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-iyé síwae séna maanáúfáifimbá agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóni ámútankóni áwáuma simátiména Maníkó wení waási wégarawin-aii simátíma'mae iyáiyé. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifimbá agaimakáiyé.

Rúku 3:23-28

¹ Ísu Káráisitini akúní'ò uráan-aii. Ísun-aíwá'ná Téfitin-iyé. Téfitin-aíwá'ná Émbaramun-iyé.

² Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana

³ Yúndaa Pérésinte Sáraante matinkaraimba
tinówa Témaan-iyé.

Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Árámumba ma'ankówana

⁴ Árámu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana

Násoni Sáomonimba ma'ankówana
⁵ Sáomoní Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.

Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.

Ópéti Yésimba ma'ankówana

⁶ Yési Téfitimba ma'ankówana
Téfitimo káráwiyaiwai Soromonimbá
ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúrása úwana ánaaen-kwamba Téfitin-iyé.

⁷ Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáísaamba ma'ankówana

Ápáísaá Ésaamba ma'ankówana

⁸ Ésaá Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana

⁹ Ásáyaa Yótámumba ma'ankówana
Yótámu É'ásaamba ma'ankówana

É'ásaa Ésékaayaamba ma'ankówana

¹⁰ Ésékaayaa Mánásaamba ma'ankówana

Mánásaa Émósimba ma'ankówana

Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

¹¹ Yósáyaa Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasá

minkánaáfímbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tati'maesa
Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkaraawe.

¹² Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba

Yékónaya Síatiomba ma'ankówana

Síatio Sérápáperimba ma'ankówana

¹³ Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana

Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana

Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

¹⁴ Éso Sétókomba ma'ankówana

Sétóko Ékímumba ma'ankówana

Ékímu Éráyatimba ma'ankówana

¹⁵ Éráyati Ériesaamba ma'ankówana

Ériesaa Mátánaamba ma'ankówana

Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

¹⁶ Yékopu Yósepimba ma'ankówana

Yósepi Máriyaan-awaaikó úwana Máriyaa

Ísun-anówan-iyé. Ísuntafesa Maníkó iyáfasinankaraiwaiye sésa
Karáísitiye wésewe.

¹⁷ Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-
waasi 14 waasi agaiyówasa Téfítimo paapé urénamo méronka'a
sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa
Pépírónifakewi tati'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkarowasa méron-
kanaafimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi
agaiyówana minká'á Máriyaa Ísu Karáísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-ai.

Rúku 2:1-7

¹⁸ Ísu Karáísitimba ma'ankómbe maará uráiyé. Ísun-anówamba
Yósepinka'a aai símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paapé
uráiyé. Ufaen-ámútánkó Máriyaan-arumpi túwana ámú'a paapé úwana
¹⁹ awaaikó kawé'a wéuwai séna waási túranka'a ai'maráanana Máriyaa
aigaesáféna

ifáímpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyé.

²⁰ Miyá imáyáa wéena aún-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo
wiyómpakewi kaainampá'á simámena séna Yósepiyo Téfítin-andafaken-
kwaasi óne. Máriyaamo ámú'o káúfimba Ufaen-ámútánkó aantemba
ámú'a kauwánkáimba po wembá úwoi máinompo ímba áá'a íno.

²¹ Iyáímpóimo ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyé. Mináwíkoní
áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye
siyáiyé.

²² Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-
tántá'á paapé uráiyé. ²³ Wemá agaimaréna séna
moórá-inaamarugo waai ímba maiyéna ámú'a
kaumái iyámpói ma'ankáínasa miníyámpóígón-
áwí'a Émáníyueriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkóní áwáuma Maníkó keséta méraiye siyáie.

²⁴ Yósepi aúfínkémbá iyáfasinena Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi siyóntemba awaainínkómbá maiyéna ²⁵ ímba wesé'a kúmba úwoi ména káráwiyowana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaraiye.

2

Aafáúmó iyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-aaí.

¹ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba Pétařemu-naopa'a Máriyaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakemba aafáúmó iyáúsupaken-kwaasi kawel-ímáyááwára'-wáásí témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa ² sésa Yúndaa-waasiya'a káráwiyiniye sénamo ma'ánkáin-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó iyáúsipa'a méta awánáúndasa moórá-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósá maránae séta témeta túne siyáawe.

³ Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwara'a isówana tirunkó sáwí'a úwana ⁴ Éroti óraa'-amaan-kísau-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé táántowasa túwaandu uwaná séna Maníkómó ai'maráíndawimba Kárásitimba ma'ánkáinda nááfara ma'ánkáiniyo súwasa ⁵ sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétařemu-naopa'a ma'ánkáiniye. Maníkón-aaímo simátimákowi agaimaréna séna

⁶ Yúndiyaa-marafa'a Pétařemu-naopaken-kwaasisono. Yúndiyaa-marafa'a káráwiyaiwaifimba kentí naaópa'o káráwiyaiwai ímba tínaaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawel'á úmai káráwiyiniye

agaimaréna siyáie suwaná ⁷ Éroti iséna aafáúmó iyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná tísaí ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana ⁸ Éroti séna Pétařemufa'a miniyámpói koayaafái úmai awané'a tasimásimiya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá maráano súwasa ⁹ isésa kumbá aafáúmó iyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miniyámpóimó méronka'a kowaúwasa ¹⁰ áfááraumai aamoí ésa ¹¹ mindáúmpá'á iyésa anówane miniyámpóiyé tuwánésa kifaesa miniyámpóigón-áwí'a mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawel-tántáá'á korí-óntámbá fóimai amésa kawel-úmúmbó í-tántáá'á fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwará'á fóimai amakaawe.

¹² Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa fí'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba ái'maesarai Ísípifa'o kuráyan-aaí.

¹³ Kúwana wiyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánowana séna Éroti miniyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo iyáfasine anówane miniyámpóiyé tí'mae Ísipi-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a ái'mae tiyó sénaumne súwana

14 mindó'wáámbá íyáfasinena anówane miníyámpóiyé tí'maena Ísípi-marafa'a wémena 15 mifá'á komérowana Éroti pukáiyé. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísípi-marafakemba kesáánimba méraina'a áántaanana kouweráíniye siyáiyé agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

Iyámpóimo tínkankaan-ai.

16 Éroti awánómba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyámba úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai tí'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoie imbo kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoie saafá úmai tínkantuwaaro súwasa miyá uráawe.

17 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yérémaya siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna

18 Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaafitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóísafesa ifi'á taawasá iyámpóimo

pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe agaimaréna siyáiyé.

Ísípifakembo tiyáan-ai.

19 Éroti puwúmba Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna 20 miníyámpóigómbá tufuwónaemo sen-kwáásí é'a púwófo íyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana 21 íyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmba 22 Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káriri-aempa'a 23 Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá Ísuntafena séna

Násaretifaken-kwaasin-iyé sénááwe agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

3

Yónimo simátímakain-ai.

Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

1 Minkánááfímbá moóráwígon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máasai-marafa'a koména simátimena séna 2 Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiyé. 3 Naaófá'á Yóni imbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse iyana minámpá'á wíno

Áísaya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráíye.

⁴ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena ⁵ aai simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáípákéné maanáípákén-kwáásiyé miyáumai-waasi tóso ésa ⁶ miwítí sáwí-awauma kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitinkaraiye.

⁷ Yóni nombá maitinkéna awánómbe ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'o Manikómpá'ó té'o é'a kawe-kísáú maíya'a tuwánánaumne. ⁹ Émbaramu kentáá síwá'ná ímbá póta Manikóní kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe séngraantaasi maanóntámpinkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á uráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ¹⁰ Ímba kawe'-árámbá iyáin-taima áwáfimba wéayaisuwesamo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹¹ Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Manikómpá'ó tewí nombá wémaitinkaundanifo kesínaaembo tındawí Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye. Iyamó agáéntemba íniye. Wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. ¹² Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimó fiyúndágomo tiyútúwáísasamo kámakama'o índai-iyafimbo uwááígomo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni siyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-ai.

Mááka 1:9-11, Rúku 3:21-22

¹³ Minkánáá Ísu Káriri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáinkwae séna túwana ¹⁴ Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkéndá kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana ¹⁵ Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáini'a óyauye súwana ewé séna ¹⁶ nombá maiyankówana nompinkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómbe Manikóní ámútanko mááfufu-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana ¹⁷ aagíó aantemba wiyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wé'e'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.
Mááka 1:12-13, Rúku 4:1-13*

¹ Súwana waántáwanko Ísumba áisai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a ² koména tómbá ímba néna ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfaáran-ai tówana ³ waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko úne wésempe maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba

seyaafá'á iyana fasi'átinkainiye

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amífa'á móankena ⁶ séna Maníkón-ai aúfáífkemba séna Maníkó wiyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesá faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempe maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana ⁷ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífkemba

é'a miyá siyéna moórá-aiiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá

áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ⁸ waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-máráfá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena ⁹ séna kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kísau áména káráwiyinone waántáwanko súwana ¹⁰ Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-ai aúfáífkemba séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ¹¹ waántáwanko auwéna kúwasa wiyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

*Ísu wení kisaumo ómbakain-ai.
Mááka 1:14-15, Rúku 4:14-15*

¹² Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-ai Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna ¹³ Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáoopa'a Káríri-nonkwaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tísaafitantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye.

¹⁴ Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aimo simátimakowin-awi'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna

15 Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafiti marafá'á nonkwaaúnkóní áwáífa'a Yóndani-nonkoni menáípa'-márágón-áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'o-fi'on-kwaasisafe'a súnda¹⁶ minkwáásí túnáin-aempa'a mésa sámó kaipa'á awánánááwe. Maníkóní némpa'o túnáin-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye agaimaréna siyónka'a póna Ísu paapé éna miyá uráíye. ¹⁷ Minkánáá Ísu simátimindasafena ómbarena simátimena séna Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró siyáíye.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.

Máaka 1:16-20

¹⁸ Ísu Káríri-waaunkoni áwáífakafamba kúmba kae'-wáásíyáí mésarai awaaón-áwí'a Sáímoni moorá-awi'a Pítaa úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁹ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wényoyantemba aú-kísau tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wényiyasa kempá'á teró súwasarai ²⁰ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

²¹ Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásíyáí mésarai Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniye tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai ²² minúwóiyáámbá tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo maiyáin-ai.

Rúku 6:17-19

²³ Ísu Káríri-aempa'a naaó'-nao'a wénena amáán-daumpimpa'a Maníkó wení waási kawáánin-ai minásé-áái kosimátímapa'a wénena fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi asófátinkafa'a kúwana ²⁴ wenááigo

Síriyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-

fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó un-kwáásí taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófátinkena ²⁵ aambó wénumba sáwífa'nanka Káríri-aempakene Tékaporisi-aempakene Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-nonkoni menáípákén-kwáásíyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

5

Ísu omápa'a iménamo simátímakain-ai.

Rúku 6:20-23

¹ Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná ² simátimena séna ³ Maníkó súwa'nai ínkwae sewí Maníkó miwí kawé'a wéuwatinkena miwíyá'á wégawaaniye. ⁴ Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbái wétaiwai Maníkó miwí kawé'a wéuwatinkena fetóí wéuwatinkaiye. ⁵ Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawé'a wéuwatinkimba pósa siyáim-barama maénááwe.

6 Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena kawe'ó úmaimo méraiyantafena kawe'-í'a uwátinkainiye.
 7 Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. 8 Tirumpinkémbó kawe'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe.
 9 Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena kesí iyámpóin-owe síníye. 10 Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmaimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'lo ombá póna wégawaaniye. 11 Kembiwímó kentáfé'lo fasi'ámaimo méraantafesa mindásafesa sáwí-ai simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-ai simátinkáamba Maníkó kembiwí kawe'á wéuwatinkaiye.
 12 Naaófá'ó Maníkón-aiimo simátímakowimo sáwí'lo uwátinkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawe'á wéina'a aamoí é'a wiyómpakemba kentí kawe'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiyé.

Ságon-aiye uwígón-aiyemo Ísu siyáin-ai.

Mááka 9:50, Rúku 14:34-35

13 Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo intenkáamba wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'lo énamo ímbá ímba kawe'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wénowe.

14 Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámo kaintenkáamba wéowe. Omápa'lo wérain-daopa'lo mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. 15 Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráiyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánánááwe. 16 Miyáumai sámo kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawe-kísáú tuwánésa kentifo wiyómpa'lo méraiwain-awi'a mósá maránááwe Ísu siyáiyé.

Ísu ámáámbó siyáin-ai.

17 Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósese siyáin-aine Maníkón-ai simátímakawí siyáan-aine ifá'á túwáiwaiye ímba seró. Maníkón-ai siyáan-ai ímba tuwánáumpo siyáanteni'lo úmaimo paapé indasafe'a kunkáumne. 18 Simátíménda isáaro. Wiyómba maramá wéraisana póna Maníkón-ai waé'wae'a wéiye. Maníkón-aiigo seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááígómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á paapé íniye. 19 Miyáumai Maníkón-aiifinkembo karo'-ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa mindá kanaán-iyé síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínífo Maníkón-aiimo taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-ai isáaro wéewisafena Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síníye. 20 Moórá-ai simátíménda isáaro. Ámáán-kawaa-waasiye ámáámba sen-kwáásíyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáiyé.

Tínkamón-aiimo siyáin-ai.

Rúku 12:57-59

²¹ Ísu maarán-ááiwará'á siyáíye. Naaófá'á Mósese kentíwá'násafena simátímakain-aai ísaraamba maará siyáíye. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó íyasamo ésa aaifimbá maitinkánááwe siyáimbanifo ²² simátíme'la sune. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-íye. Miwítí waásisafesa sáwí-aai simátínkááwi tí'maesa aaimó isááwitopa'la tíyasa aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-íye. Miwítí waásisafesa uwó-wáásíyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'la wéiyawi ónkaifa'o iyamó wégaipa'la méraiyaamba mindá kanaán-íye. ²³ Miyán-áái imáyáa ombá Manikóntáfé'lo imáyáamo é'lo moórá-tantaa'lo aménae'lo óraa'-amaandaumpa'lo komé'lo é'la kentí waási aai ta'ótokaiya'o tááka'lo maké'lo é'la ²⁴ Manikómbó amíyan-tantaa'la óntan-taaregoni ewaa'á mámare'la mináái koisámai arupíse uwásuwe'la kouweré'la Manikómbá áméro. ²⁵ Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa

i-wáási tímíyasa ándá-naumpa'la tínkánaáwe. ²⁶ Ímbo miyámó íyasamo ésa ándá-naumpa'la mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáíye.

Aarakwá'ó tasáén-aaimo siyáin-aai.

Mátíyú 19:9, Mááka 10:11-12, Rúku 16:18

²⁷ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á Mósese simátímakain-aai ísaraamba maará siyáíye. Fí'owi tuwaainintóné tuwaai'wainté ímba nóro siyáimbanifo ²⁸ simátíme'la sune. Moóráwigo moórá-inimbo awánénamo tafisénæ sénamo índa ímba afora'á ínifo imáyáa aantemba tafisinana Manikó séna imáyáafinkemba é'la wétafisiye síníye. ²⁹ Túrankomo sáwí'lo ína'la misáwí-ámpá'á kúnafo sé'la moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'lo é'la ónkaifa'lo wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráinda maisuwé'lo méraiyaamba mindá kawe'an-íye. ³⁰ Tiyáánkomo sáwí'lo ína'la misáwí-ámpá'á kúnafo sé'la moórá-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'lo é'la sáwí-marupa'lo iyamó wégaipa'la wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráinda maisuwé'lo méraiyaamba mindá kawe'an-íye.

³¹ Naaófá'á Mósese maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáimbanifo ³² simátíme'la sune. Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaai'kó ai'mátuwaisana minínínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínínkó aú-waasigoe wénimba sáwí-anka'la wéniye. Aifa'-áwááikómó ai'mátukaintafena miyá wéiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáíye.

Seyaafá-tántáápímbá ímba matuwé'la seró-áái.

³³ Ísu maarán-ááiwará'á siyáíye. Naaófá'á Mósese simátímakain-aai ísaraamba maará siyáíye. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne siyamba karo'á sefáínifo érai'la sé'la miyán-oro siyáimbanifo ³⁴ simátíme'la sune. Kemó miyá ónaumnemo siyambo é'la érai'la miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo siyambo é'la érai'la ímba miyán-oro. Manikó káráwiyaiwi wíyómpa'la méraifo Manikón-áwíka'la ímba matuwé'la seró.

³⁵ Maníkó marapá'á káráwiyai'pa'an-ifo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-naopa'a Maníkó káráwiyain-daopa'an-ifo ímba mindáópa'a matuwé'a seró. ³⁶ Fafután-á'nóntáúrá'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-uránaáfo ti'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷ Kemó miyá ónaumnemo siyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó ímbo miyá ónaumnemo siyambo é'a maarán-áái aantemba seró. A'áo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aai waántáwankon-imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáiyé.

Anondáámo ímbo tínkamíyan-aai.

Rúku 6:29-30

³⁸ Ísu mináái simátimena séna Mósese simátímakain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáinasamo ésa wen-ánóndáá wenaúramba fituwánaáwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹ simátime'a sune. Sáwí'o uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátínkáaro. Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰ Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'o é'a ímba a'áo síyamba paákákén-únánkwátóiwara'a tíméro. ⁴¹ Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáási moparáwímbá kárika'a súwa'nai orómó síya'o é'a ímba a'áo síyamba úwoima ayáátáaka'a túwa'nai oro. ⁴² Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'o é'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Namuro-wáási kawe'á uwátínkáaro-aai.

Rúku 6:27-28,32-36

⁴³ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á simátímakain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáási tiyámba uwátínkáaro siyáimbanifo ⁴⁴ simátime'a sune. Kentí namuro-wáási imáyáa tímé'a sáwí'o uwátínkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inái seró. ⁴⁵ Miyámó ombá wiyómpa'o kentífo méraiwaini iyámpói-'i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawe'á uwátinkena aaí sisaná aa'á kaisaná kawe'-wáásiyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aaí sisaná aa'á tisaná arupísemo on-kwáásiyá'é ímbo arupísemo on-kwáásiyá'é aa'á wétiye. ⁴⁶ Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáá miwí-ímáyááwárá'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímba kawe'-wáási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-mévámbá tímínifo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. ⁴⁷ Seyaafá'nánká kentí waási-'i'a úmai kawe'á wéuwatinkaawe. Maníkóni ambó ímbo wéaraaiwaewiwará'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba ímbanifo kentí namuro-wáásíwárá'á kawe'á uwátínkáaro. ⁴⁸ Kentífo wiyómpakewi kawe'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawe'-í'a úmai méraaro

Ísu siyáiyé.

6

Wétuwa'nai-on-aai.

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwímbausafe'a tirumbá uwátinke'a túwa'nai iyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanaka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iyé síwae-imayaa ímba iyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'lo túwa'nai íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kawel'-mékýámbá ímba timíniye. ² Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba é'a ímba óraaka'-oraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási amáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'o sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráiwae sésa wétimewe. Érai'a simátimela sune. Mindámo timén-anondaa miwí túwí'lo mósá maráamba é'a mimbékýámbá wémaewe. ³⁻⁴ Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanaka'a túwa'nai oro. Miyámó ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawel'-mékýámbá timíniye Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

Rúku 11:2-4

⁵ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásimó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa amáán-daumpa'a mésa waásimo tóso on-áémpá'á mésa inai wésewe. Érai'a simátimela sune. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'lo mósá wémaraamba mimbékýámbá wémaewe. ⁶ Miwí miyá wéofa Maníkómpá'á inai síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo ane'ó awánaawimpa'a inai síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawel'á úmai túwa'nai íniye. ⁷ Maníkómpá'á inai síyamba úwoi-aaiyaamba ímba símai tafisénááwe. Maníkóni aambó ímbo arááiwaéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íniye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ ímba miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'lo wéaisai-e'lo súwa'nai íniyemo síyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íniye. ⁹ Maníkómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'lo méraandawi enáwí'a iyáákarain-awita mósá wémaraumne. ¹⁰ Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení amáambo arááiwaéentemba marapátá méraundawisa miyáumai arááiwaéno. ¹¹ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹² Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó. ¹³ Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máimo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááfimbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aain-iyé.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴ Sáwí'lo uwátinkaraamba ímbo anondáamo sáwí'lo é'lo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'lo wéomba túwa'nai éna maitiyuwáinífo ¹⁵ sáwí'lo uwátinkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'lo ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'lo wéomba ímba maitiyuwáiniye Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inai aantembo sé'a tómbá wéawentan-omba aasásóí'-wáásimó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawé'á ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimé'a sune. Miwítí méyámbá miwí túwí'a mósá wémaraam-beyamba é'a maiyáawe. ¹⁷ Miwí ésa miyá wéofó kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a ti'nóntáu paasé'a túmai kawé'á úmaraiyasa ¹⁸ waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawé'-méyámbá timíniye. Kentifon-ane'ó ímbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawé'-méyámbá timíniye Ísu siyáiyé.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Rúku 12:33-34

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwífa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waígo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maénááfo sáwífa'-ontama ímba maré'a ²⁰ kawé-kísáú maíyana kentí kawé-tántáá'á wíyómpa'a wéiniye. Wíyómpa'a wéraimba ufóiyaraamba ímba ínana waígo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéiniye. ²¹ Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáinifo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáiniye Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Rúku 11:34-36

²² Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé. Túrankomo kawé'ó úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámó káinifo ²³ túrankomo ímbo kawé'ó úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáiniye. Marapá-tántáá'-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímbo wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéiniye Ísu siyáiyé.

Óntantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aai.

Rúku 16:13

²⁴ Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawé'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesarái ónááwe. Miyáumai Maníkóni kisaumo maé'ó é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa é'ó é'a Maníkóni kísau ímba maénááwe Ísu siyáiyé.

Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.

Rúku 12:22-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátimé'a sune. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátóí iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁶ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentifo wíyómpakewi

miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási nu-magómbá iyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁷ Kembiwímó óraa'-imayaamo

é'o é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe.

²⁸ Unáánkwátói iyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo ²⁹ simátíme'a sune. Naaófá'á Yúnda-a-waasiti óraakon-awí'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-íye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-íye wésewe. ³⁰ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínifo kembiwí Manikóntáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-íye ímbo seráámbá wésewe. ³¹ Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³² Maníkóní aambó ímbo arááiwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentífo imáyáa éna wétimifo imáyáa ímba óraa'-imayaa wée'a ³³ Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimíye. ³⁴ Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó umbaí táino. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moórá-kanaa moórá-kanaamo paápé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáíye.

7

*Ímba sáwí-aai simátíméro-aai.
Rúku 6:37-38,41-42*

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínifo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. ² Kawé'-áái wésimatime'a sáwí-aai wésimatime'a iyantafena Maníkó kembá miyá íníye. Tíménteni'a úmai Maníkó miyáumai timíníye. ³ Kentúrampimba iya-arumbá wéraisalo ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴ Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. ⁵ Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-oyo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáíye.

⁶ Kawé-tántáá'ó iyánkómbó ímbo ámentemba Maníkón-aai taraisíyawi ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáa'la simátinkanaawe. Kawé-tántáá'ó póígombo ímbo ámentemba Maníkón-aai ímba sínkáíye wésewi ímba simátíméro. Simátimiyanamo éna minááiígó fiyúndáraamba to'wíníye.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Rúku 11:9-13

⁷ Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó wésemba áisai úmae wéiyiyana timíniye. Áántamae'o wéiyiyana kentáái isáíniye. Wésaafa úmae iyiyana Maníkó aráátiminiye. ⁸ Áisai iyanamo éna Maníkó timíniye. Wéaantewanamo éna Maníkó kentáái isáíniye. Saafámo iyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ⁹ Kemá iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síya'o é'a ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰ Mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹ Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétimefo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantemba iwáí póna áisai iyawimo éna kawé-tántáá'á timíniye.

¹² Kembó tirááimo táinda-i'o úmaimo wétuwa'nai-iyá'a miwí miyáumai túwa'nai oro. Minááímó simátimunda Mósese siyáin-aiye Maníkón-aaí simátimakowi siyáan-aaíye minkáé'-ááígóní áwáuma wésimatimune Ísu siyáíye.

Kári'-ontagon-aaí.

Rúku 13:24

¹³ Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Óraa'-ontama óraa'-ankoni ontamán-iyé. Maníkóní némpa'o maé'mae'o iyan-aempa'a minóráá'-ámpá'á wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfímbá wégowe. ¹⁴ Kári'-ontama umbai-ánkóní ontamán-iyé. Aúí'o úmaimo maé'mae'o iyan-aempa'a minúbáí'-ámpá'á wéwesa sesimáí'-waasi aantemba minóntámá saafá úmai awánésa wéiyaferaawe Ísu siyáíye.

Karo'-ááímó sen-kwáásí táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa séna Maníkón-aaí simátimunda-waasi úne wésewi miwí káráwimai méraaro. Sipisipi-poigomo aano úmaimo máintemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawé'-ímáyáá sáwí'a wéuwatinkaan-kwaasin-owe. ¹⁶ Miwítí áwáumo awánánae'o é'a miwítí kísau awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwiyanda-arankaamba iyáínifo fe'-arambá iyáíniye. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínifo antirí-aramba iyáíniye. ¹⁷ Miyáumai kawé-táígo kawé'-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiye. ¹⁸ Kawé-táígo ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-árámbá iyáísasa ¹⁹ kawé'-árámbó ímbo iyáín-taima ayáímai iyafímbá wéagaisuwaawe. ²⁰ Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma miyáráán-úmai awánánaáwe.

²¹ Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-iyé wésewiwara'a Maníkó ímba seyaafá'nánká káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááimo tainí'o wéowi aantenka'a káráwiyiniye. ²² Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tisai índa-kanaa tindara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-aaí simátimakaumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fi'o-fi'on-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau maiyáumne síyambanifo ²³ simátimé'a súné. Ímba kesí waási é'a sáwí-kísau wémaen-kwaasin-oyo kóro kemá sénaumne Ísu siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

²⁴ Ísu mináái simátimena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Kawe'-ímáyáawará'-wáásí fasi'aéndámhá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayaáamba múfaimai naambá úmaraiyana ²⁵ aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámhá ímba tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéiniye. ²⁶ Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmimo wéisaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa iyamba nonáamááíya'a paák'á'á úmakaiyana ²⁷ óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámhá tawísíuwainana sáwí'a íníye Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu mináái simátimuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa ²⁹ áamáamba sen-kwáásímó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

8

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aii.

Mááka 1:40-44, Rúku 5:12-14

¹ Táátafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááiwaúwana ² moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-íye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ³ Ísu ayááamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyááambá kawáúguwana ⁴ Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-aii simátimenafo enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa isámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáíye.

Rómu-i-waasigon-aii.

Rúku 7:1-10

⁵ Ísu mináái simásuwena Kápameamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna ⁶ óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áuwawaako ímba úwauwa wéisana méraiye súwana ⁷ Ísu séna koasófankanaumne súwana ⁸ wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófi'a ínompó ifátuwe aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁹ Kewará'á kawáá-kísáúgóni áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéofó úwoi aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino súwana ¹⁰ Ísu mináái iséna áátafena éna wembó arááiwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátíme'a sune. Míngwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fási'áémbá tokáíye wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. ¹¹ Simátíménda isáaro. Aafáúmó iyáúsipakene kúwáféráipakene fí'o-fi'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Manikó

wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Êmbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo ¹² mindárau tísaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáínasa ifi'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátimena ¹³ Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankariye.

*Ísu tí'lo ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.
Máaka 1:29-34, Rúku 4:38-41*

¹⁴ Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómbe Pítaan-áráandaomba áuiya kówana mérowana ¹⁵ ayáánka'a ta'ótorowana mináúiyá tasí úwana iyáfasinkena tómbá kúfu'a uwátimakaiye.

¹⁶ Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aai séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'lo ún-kwaasi asófatinkariye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna sí'lo wéimba asófasinkena sí'lo wéimba tasí uwásínkaraiye agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

*Ísumba arááíwaenaemo siyáan-ai.
Rúku 9:57-60*

¹⁸ Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwana ¹⁹ moóráwigo amáámba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náópa'lo nínadafa'a esé'a nónaumne súwana ²⁰ Ísu minkwáásígómbá áisai ena séna emó sénda sún-da-aai imáyáan-owo. Waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwaumne súwana ²¹ moóráwigo wembó arááíwauwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááíwaenaumne súwana ²² Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááíwauwo Ísu siyáiyé.

*Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-ai.
Máaka 4:36-41, Rúku 8:22-25*

²³ Ísu mináái simáména wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa nonkwaaúnkóní menáípátá kumbá ²⁴ Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántáafan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁵ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná ²⁶ nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkumba kári'an-iyé séna iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana

²⁷ táá'la úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyoy. Fiyúndágoe nonkóe'la wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-aii.

Mááka 5:1-17, Rúku 8:26-37

²⁸ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa'la wérowana Kégésaa-marama túrampa'la wérowasa mimbáráfá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátinkón-ontan-aifa'la mésarai túwáífiya wéuyasa waási inkaisésa minkáé'nárimo méroyapa'la ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'la tésarai ²⁹ óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminierai wétene suyasa ³⁰ ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa ³¹ minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuwesaamo e mimpóí tirumpimbá si'maraao suwaná ³² miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai tirumpinkémbá kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbá kúwáférómbo putásowasa ³³ póíya'o tafíkówi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'la wésa póígomo úne Ísumo minkáé'nárimo uwátinkone mósimaṭim-besimati uwasá ³⁴ isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ífa siyuwésa kóuwo siyáawe.

9

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mááka 2:1-12, Rúku 5:17-26

¹ Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa kumbá wení naaópa'la marapá'á kumúwasa ² tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'la máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'la kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ áamáambo sun-kwáási keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo minkwáásigó Maníkómbá karaánáa'la wéankaiye suwaná ⁴ Ísu miwítí imáyaa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. ⁵ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna iyáfasine eyáárika'la waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ⁶ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna iyáfasinke ení wandaaimá maimaé ení naaópa'la waaó súwana ⁷ iyáfasinena wení naaópa'la kúwasa ⁸ mérowi Ísumo úmba awánésa táátafesa ésa Maníkón-áwi'la mósá marésa sésa Maníkó minkwáásigómbá fasi'aémbá ámisana póna miyá uráiyé sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-ai.

Mááka 2:13-17, Rúku 5:27-32

⁹Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómba moóráwígon-awi'a Mátíyu taakisimó máún-daumpa'a mérowana awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááiwa'maena kúwasa ¹⁰Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé mindáúmpá'a imésa nowasá ¹¹ámáán-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaiyo suwaná ¹²Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé!-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o in-kwáási wétuwa'nai-owe. ¹³Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'a tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'a tíwae sé'a kunkáumne. Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa!-aamoi wéune siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááigóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.

Mááka 2:18-22, Rúku 5:33-39

¹⁴Súwasa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áisai esa sésa keséta ámáán-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Manikóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inai aantemba wésumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁵Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwisé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Ánaeemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaeemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ¹⁷Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misípísípí-ási-anafeune kawé'a úmai wéraiye Ísu siyáiyé.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mááka 5:22-43, Rúku 8:41-56

¹⁸Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámumba puwínena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana iyáfasinaino súwana ¹⁹Ísu iyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-iyáise'a kumbá ²⁰moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ataai

naaeyámba ankówana miníninkó Ísumba arááíwa'maena wéwena wení unáánkwátói áráíya'a kota'ótorena ²¹ imáyáa éna séna wení unáánkwátói áráíya'a kota'ótóráánanama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kota'ótorowana ²² Ísu faé'mai awánéna séna kesímánaako áá'a ímba íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai indawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkáiye súwana minkánáá kawé'á úmai méraiye.

²³ Kawé'á úmai mérowana Ísu wéna áamáán-danka'o káráwiyowini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmimo méron-kwaasi uwiyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴ séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye súwasa Ísun-awiyáái uwaná ²⁵ Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó iyáfasinowana ²⁶ Ísumo ún-aaí wété uráíye.

Ísu túramba kafikóndarai kawé'ó uwátínkarain-aaí.

²⁷ Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafikóndarai wembá arááíwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téfitini

akún-ándáfakéwí ómpo arunkáí uwásinkaaoo suyaná ²⁸ maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawé'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínone suyaná ²⁹ kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawé'á íno súwasarai ³⁰ túramba awánamai kawé'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímekaiyo súwasarai ³¹ ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráíye.

Ísu amóíkaratan-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aaí.

³² Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áí'maesa Ísumpa'a tuwaná wenarumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aaí wésuwasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana ³³ Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aaí súwasa sáwífa'nanka awánéna táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awánaraundasa káfé'warata ímba wéawanaumne sumbánifo ³⁴ áamáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aaí.

³⁵ Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e kári'-naopa'e wénena áamáán-daumpimpa'a iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí ásé-aaí simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

³⁶ Ísu miyá wéuwasa sáwífa'nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sipisípiya'o ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátinkena ³⁷ waásima Maníkómpá'á tíwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kisaufa'a sáwífa-tomba áfu karáisasa mintómbá fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba pó'a

38 kisaugoni afowámpá'á inai síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááwe Ísu siyáiyé.

10

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-ai.

Mááka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinke-fasi'aemba tímakaiye.

² Fasi'aémbá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáimoniye séna aú-awi'a Pitaawe simánkena moóráwigo Pitaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-ááninko Yémisini moóráwigo Yémisin-áfáko Yónini moóráwigo ³ Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátiyu wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Áráfiásin-ááninko Yémisini moóráwigo Tándiyasini ⁴ moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwané siyáiwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásimó aráátímakawai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵ Ísu minkwáásí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶ kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷ kosimátíma'sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye kosimátíma'mae'a nóro. ⁸ Tí'o in-kwáásí asófatinke'a púwón-kwaasi iyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawé'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafo úwoi kawé'á uwátínkáaro. ⁹ Aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpimbá fáitumae'a wé'a ¹⁰ tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táumba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwtóti timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai iyawi káráwiyonaafó tuwímbai-tantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹² Moórá-naumpa'o iyiyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawé'á úmai méraaro síyasa ¹³ kembiwímó káráwiyianamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainifo ímbo káráwiyianamo éna Maníkó kembiwí aantemba kawé'á uwátinkainiye. ¹⁴ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáiyano éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakembaramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpará'i mindáópara'iyo tuwé'a koró. ¹⁵ Simátíménda isáaro. Maníkó waási méraawini

áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaófá'ó Són dómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'lo uráantafena sáwí-meyamba timíniye. Kembiwímó tinaaembo uwátimiyán-kwaasi sáwí-meyamba timíniye. Minkwáásísóntí sáwí-meyanko Són dómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba iyáákainiye Ísu siyáiyé.

Sáwí'lo uwátinkaiyan-aaí.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátiménda ísáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'lo in-iyánkómó intenkáámbó on-kwáásífimbá tí'maránaumne. Kawe'-ímáyááwárá'-wáásíyáámbá úmai mé'a sáwí'lo uwátinkaiyambo é'a ímba anondáá sáwí'a iyamba aáno úmai méraaro.

¹⁷ Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kisau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótingesa aafimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótingesa túwiyonku'-nésa ¹⁸ kentáfé'lo fasi'ámaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátinkesa aafimbá maitinkáiyá'a miwí kesáái simátimé'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. ¹⁹⁻²⁰ Aaimó simátínkénka'a nóran-aiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aaí sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aaí úwoi tááka tinkáína'a sénááwe.

²¹ Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tñnkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tñnkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tñnkamiyasa puwónááwe. ²² Kentáfé'lo fasi'ámaimo méraantafesa tíyámba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

²³ Moórá-naopa'lo méwasamo sáwí'lo uwátinkéwa'lo é'a tiyuwé'a tuwaantanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátiménda ísáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wényana minkísáú ímba tai'áraindara'a kemá waási úranko aneká'á kumónaumne. ²⁴ Ifó'-wáásígó uwáítái'-iwáímbá ímba wéiyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímba wéiyaakaiye. ²⁵ Ifó'-wáásígó uwáítái'-in-kwáásígómó índantemba íniye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íniye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri iyémá wésewe. Miyá wéseмба pósa kesi waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

²⁶ Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táároi ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínaa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paapé ínaa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímba inkáísóro. ²⁷ Aúpá'ó simátiménda afora'á simátiméro. Kembiwímó simátiménda-aaí sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátiméro. ²⁸ Tñnkamiya'lo puwíyan-kwaasi táároi ímba inkáísóro. Miwí kentimambá ímba tñnkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáísóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwáar'é tuwáínasa méranaawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntempaaran-dumama kae'-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaaaraamba wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna

ímba puwéna marapá'á kumínifo ³⁰⁻³¹ sáwifa'-numama Maníkón-aúranka'a ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'á wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Rúku 12:8-9

³² Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-iyé siyawisafe'a kesifo wiyómpakewin-aúranka'a séla kesí waásin-owe sénaumne. ³³ Énifo waási túranka'a kembá tinaaemba uwásiyawisafe'a kesifo wiyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á áano úmai méraantafena marapá'á kunkáiyé. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai aaisambá sénááwe. ³⁵ Káfé'wara áano'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moóra-imayaa ínana ááninko fi'on-imayaa íníye. Anówa moóra-imayaa ínana ayáámúnko fi'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fi'o-fi'on-imayaa óyááye. ³⁶ Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásiyáámbá úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'a ónae siyawi aifa'á tinófoiyé táánine tiyáámúne tirumbá tímésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófi'an-owe. ³⁸ Kemó púwóna-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kesí waási-i'a iyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááiwaiyamba uwófi'a ónááwe. ³⁹ Tirááímo táinda-j'o ésa ímba kawé'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááímo táinda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawi kentáái isáiyawi kesááiwara'a isanááwe. Kesáái isáiyawi si'mákaiwain-aaiwara'a isanááwe. ⁴¹ Maníkón-aai simátimindawi tuwímbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne siyawi wésimatimiwaimba Maníkó kawé'-mékáyámbá aména wéisiyawiwara'a miyám-békáyámbá timíníye. Arupíse úmai méraiwai tuwímbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne siyawi arupíse úmai mérainda-waasigomba Maníkó kawé'-mékáyámbá aména wéisiyawiwara'a miyám-békáyámbá timíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi imbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombá amíyana Maníkó kawé'-mékáyámbá timíníye Ísu siyáiyé.

11

Yóni nombó maitínkáiwain-aai.

Rúku 7:18-35

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáatáá'-áái simátimena mimbáráfá'á tuwéna fi'o-fi'on-daopa'a wenáái kouwáitái'-úmae wénena wenáái simátímakaiye.

2 Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'a méronka'a Maníkómó iyáfasinankaiwai Káráísiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'a tésarai ³ áísai esarai sésa kumínonemo siyáawiyá'o. Fí'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánaáyane Yónimba kosimámekai sékai ⁵ túrambo kafikáiwai túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tisamaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáá iyawi tirunkó kawé'á wéiye siyé Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

7 Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáási simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o intenkáan-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawé'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ⁹ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iyé. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai iyáakaraiye. ¹⁰ Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna séna Manikó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíniye siyáíye gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáíye. ¹¹ Simátíménda isáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kisaugo seyaafá'-wáásítí kisaugomba iyáákaisana Manikó kawé'á uwánkaraifo Manikó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye. ¹² Yóni nombó maitínkáiwai Manikón-aai simátimindasafena ómbakainkemba káfé'wara'a tuwímbai Manikó kawáánipa'a iyófo sésa aambá faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoi ésa Manikó kenká'á kawááninkwae wésewe. ¹³ Naaófá'á Manikón-aai simátimakowiye Mósesewe Manikó wení waásimo kawááninda paápé íníye-aai suwaná ánaaemba Yóni paápé uráíye. ¹⁴ Naaófá'á Íráiyaa ma'éíwai aneka'á paápé íníye-aai suwa'á minááímó siyáan-aisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda mináásáfé'a érai'e seró. ¹⁵ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátimena moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷ Moórá-isa súná'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súná'a ímba ifil'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóímó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe. ¹⁸ Yóni nombá maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wéna Manikóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisasa wentáféna sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe.

¹⁹ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúnasa kentáfesa sésa ándá-aran-done tónté'lo naiwái póna taakisimó maén-umen-kwaasiye sáwí'lo on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. Énifo Maníkó simátimákaintembo owí sésa Maníkó kawé'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

*Ímba aaimó ísaraan-aai.
Rúku 10:13-15*

²⁰ Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau wémauwasá awánésa sáwí-awauma ímba tuwésa Maníkómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹ kembiwí Kórásí-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tíniye. Naaófá'ó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ²² Mindásafe'lo simátiménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamaisawí-meyamba timíníye. ²³ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwám-aempa'a kónááwe. Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Maníkó mindáo'a ímba tai'ásuwowana káfé'a úwoi wéraisino. ²⁴ Mindásafe'lo simátiménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Sónómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiti sáwí-meyankomba iyáákamaisawí-meyamba timíníye Ísu siyáiyé.

*Kempá'á terómó siyáin-aai.
Rúku 10:21-22*

²⁵ Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wárá'ó káráwiyaandawí óne. Seyaafá-tántáá'á ísáúmne senkwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶ miyámó iyantafena ánkáisa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáiyé.

²⁷ Ísu mináái simámena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáuma ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátimenae únda-waasi kanaa'á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸ Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á wéráiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ²⁹ Kemá kesúma ímba maimaé iyé'a farumó uwátínkaundawí úná'a pó'a kesí aambá kawé'-úmai awáné'a kesáái taawiyafíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe.

³⁰ Kesááimo taawiyafiyamba ímba umbaí táinana tíménda-kisau kawekísáún-iyé Ísu siyáiyé.

12

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.

Mááka 2:23-28, Rúku 6:1-5

¹ Minkánááfímbá Yúndaawaa-saagaan-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kisaufa'a wíti-ton-kisaufa'a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wíti-aramba kútúmai áxima pítuwesa nowasá ² ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ³ Ísu séna naaófá'ó Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráambá wésewe. ⁵ Naaófá'á Mósesé simátímakain-aai aúfáifinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo ísáimaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwárá'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa ímba aai simátinkesa sésa sáwí'a wéowe ímba wésewe. ⁶ Simátimé'a sune. Kempímbá wémaunda-kisau go óraa'-amaan-daumpa'o wémaenkisau gomba iyáákaraifo saagaan-kánáá ámáán-kisau-waasi kísau máéntafe'ó ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímba seró. ⁷ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna

póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba minááígóní áwáumo isé'ó arááíwaekaa ímbo sáwí'ó uráan-kwaasi aaiímbá ímba maitínkááwaisino. ⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Mááka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹ Ísu mifá'á tuwéna ámáán-daumpa'o iyúwana ¹⁰ moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aaiímbá maenkánae sésa Ísumba áisai esa sésa saagaan-kánáá kísau aambá fáí'makaan-kanaa póna áí'ó in-kwáásí asófankai-kisau maínda ámáámba taraisíni ina taraisíniyo suwaná ¹¹ Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'ó saagaan-kánáará'ó maipímbó kúwáfekaina'ó é'a ááema mósá farántuwánaao. Ewé é'a miyá iyamba ¹² waásigo sipisípi-poigomba iyáákaraimba póna saagaan-kánáá áí'ó índa-waasi asófankaiyamba kawé'á éna ámáámba ímba taraisíniye simátiména ¹³ ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáamba fárútuwaaoo súwana ayáámba fárútuwawana kawé'á uwáankowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpakemba kumésa Ísumba tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Maníkóní kísau-waasigon-aaí.

¹⁵ Tufuwíyanamo puwínda-aaímo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááíwáúwana tí'o ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶ óraaka séna kemó uwátinkaunda-aaí ímba simátíméro siyáíye. ¹⁷ Miyámó úmba naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Áísáya siyónka'a póna Ísu miyá uráíye. Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna

¹⁸ wembá iyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'a aamoí wéuwanke'a aaí senaná kesí ámútanko wesé'a mérainana fí'o-fí'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aaí simátimena ¹⁹ ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'a wénena ímba óraaka séna ²⁰ Maníkómpá'ó ímbo fasi'ámáimo méraan-kwaasi ímba tiyuwéna kawé'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aaigo iyáákéna wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa érai'a súwa'nai índawin-iye sénááwe

Maníkó siyáíye siyónka'a póna Ísu miyá uráíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mááka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aaí wésuwana aúrumba kafikówasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawé'á uwánkowane wemá aaí súwana aúrumba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téfitin-andafakemba paapé iniyemo siyáawiyá'i fí'owawa'iyo suwasá ²⁴ amáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámái méranaawe. Moórá-naopara'i moórá-akuna'i aaimó tuwintáán-akumba póna tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámái méranaawe, ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámái méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ²⁷ éniyo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁸ Éniyo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paapé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kará'umankenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbá máíniye.

³⁰ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáábán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moórá-mora uwáguraawe.

³¹ Mindásafe'lo simátíménda ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'lo uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáinifo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'lo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáiniye. ³² Kembá waási úrankomba símai sáwí'lo uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáinifo Ufaen-ámútánkóntáfesa símai sáwí'lo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaenkwará'a ímba maitiyuwáiniye.

³³ Kawe-táigó kawel-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiifo taaéramba awánésa kawe-táigón-aramban-iyé. Sáwí-taigon-aramban-iyé wésewe. ³⁴ Iyánkó póigon-araa'an-owe. Sáwí'-aantembo

on-kwáási mé'a pó'a ímba kanaa'á kawel-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵ Kawel-wáási kawel-ímáyááfinkémbá kawel-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aaí wésewe.

³⁶ Simátíménda ísáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda úwoi-aaimo fi'o-fi'on-aaimo siyáantafena tísai íniye. ³⁷ Kawel-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaimo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáiyé.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.

Mááka 8:12, Rúku 11:29-32

³⁸ Súwasa tuwímbai amáán-kawaa-waasiye amáámba sun-kwáásiyé Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ³⁹ Ísu séna káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máinata awánaanomó sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá inifo mináái imáyáan-oro. ⁴⁰ Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáa maipimbá ménaumne. ⁴¹ Yónaa kaumbo-kánáa óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwituwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Maníkón-aaí kosimatimuwasa ísésa sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákarawidawí mérauna'a kesáái ímba wéisaamba póna ánaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaan-aaí iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ímba isé'a sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴² Naaófá'á kentíwá'nára'a káráwiyowin-awí'a Soromoní kawel-ímáyááfinkémbá aaí wésimatimuwana moóra-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbá iyáákarawidawí mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái ísómbo ímba ísámai kawel'á uráawe síníye Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.
Rúku 11:24-26

⁴³ Ísu mináái simátimena séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowéna séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena ⁴⁴ séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawe'á uwásukaisana taawánéna ⁴⁵ tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a uráawi tí'maena minkwáásigón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásigó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawi'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-sawi'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mááka 3:31-35, Rúku 8:19-21*

⁴⁶ Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó simámiantafesa máápa'a tamérowana ⁴⁷ moóráwigo Ísuntafena séna enanówe enáfárawaisaiye aái simámenaesa máápa'a taméraawe súwana ⁴⁸ Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ⁴⁹ ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ⁵⁰ Kesifo wiyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

13

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.
Mááka 4:1-20, Rúku 8:4-15*

¹ Minkánáá Ísu naaúmpa'a tuwéna Káríri-nonkwaakoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasafena kúwasa ² sáwífa'nanka tóso esa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba iyátena imérowasa minkwáásísómbá nonkwaakóní áwáífa'a mérowana fí'o-fí'on-aai waé'mai simátimakaiye. ³ Moórá-aai simátimena séna moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísau'fa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-márafimbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná amímá yáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákarain-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba iyáiyé. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa wésimatimenda nóra séwa waé'mai-aai wésimatimeno suwana ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímisa'a wéisaafó miwí imáyáa ímba tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-aai wésimatimune. ¹² Manikón-aaimo ísámaimo kawe'ó iyawi Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a ísésa miyámó wéiyanamo éna Maníkó túwa'nai ínasa seyaafá'-ááíwárá'á isánááwe. Manikón-aaimo ímbo ísámaimo kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne síyawí tirumpinkémbá mináái maimainana ímba wérainiye. ¹³ Ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe.

Awánaambanifo ímba awánamai kawel'a wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aaí wésimatimune. ¹⁴ Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowin-awí'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna isáámbanifo ímba isámai kawel'a wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawel'a wéowe. ¹⁵ Miwítí imáyáago umbaí wétaisana táako aaimó isáísáféna awesaraí isaná túranko awánaaisafena awesaraí ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkakaá sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawel'a uwátinkausino

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátimé'a sune. Kembiwí kawel'-úmimo awánaamba Maníkó kawel'a wéuwatinkaiye. Kawel'ó úmimo isáámba Maníkó kawel'a wéuwatinkaiye. ¹⁷ Simátiménda isáaro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowiye arupíse úmai mérowiye sáwifa'-waasi kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba isaraawe Ísu siyáíye.

¹⁸ Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma súnnda isáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí isésa ímba isámai kawel'a owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáási aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. ²⁰ Ánáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aaí isésa aamoí ombánifo ²¹ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawel'a owasá Maníkón-aaí isésa umbaí tátínkáintafesa Maníkón-aaí ifátukaawe. ²² Ánáuntumbo karaampimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aaí isáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-imáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²³ Ánáuntumbo kawel'-márafimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aaí isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'a ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbaí iyáákamai-kisau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaí.

²⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-aaín-iyé. Moóráwigo wení kisaufa'a kawel'-anáuntumbá awí'a wítí u'makáísana ²⁵ moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo iyái-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáísana ²⁶ wítí óraa'a éna arambá iyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a isasá ²⁷ kísau-waasi awánésa kisaugoni afowámpá'á tésa sésa kawel'-ánáuntumbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpimbá wéraiyo sewaná ²⁸ séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áisai ésa sésa káúsuwanaumne sewaná ²⁹ séna ímbanifo wítí káúsuwaafainifo ifátúwéwana ³⁰ wérainana ánaeemba wítí aumbákáina'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-dámái káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wítí úramba fáká'mai kesí

tón-dáúmpá'á maránáawe Ísu siyáíye.

Taaérankon-aaí.

Mááka 4:30-34, Rúku 13:18-21

³¹⁻³² Ísu maarán-ááíwára'á simátimena sένα Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-íye. Moórá kári-taerankon-awi'a másítati mintáígón-aramba ímbo aneló awánaraan-taeramba kisaufa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáíye.

³³ Ísu maarán-ááíwára'á simátimena sένα Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-íye. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae sένα kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéíye

Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu waásisomba aaí simátimena sénomó úmba ímba afora'á siyáífo waé'mai-aaí aantemba simátímakaiye. ³⁵ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráíye.

Wemá agaimaréna sένα simátíménda waé'mai-aaí simátimenaumne, Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisaugon-aaí ímbo ísaraan-aaí simátimenaumne siyáíye agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáíye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáú-aaí.

³⁶ Ísu minááí simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kisaufa'o sáwí-anauntumbo tu'maráíwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷ Ísu sένα kawel-ánáúntúmbó tu'makáíwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸ Kisaugoni áwáuma maramán-íye. Kawel-ánáúntúnkóni áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. ³⁹ Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáíwaini áwáuma waántáwankon-íye. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áínda-kanaan-íye. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewin-owe. ⁴⁰ Námaímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tında miyá ónááwe. ⁴¹ Waási úranko kumpaapé uráundawi kesí kísau-waasi wiyómpakemba ti'maráanasa kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fi'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiwiye kuntí'mai ⁴² iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifi'á tésa túwááyaamba umpufuwésa méraiyasa ⁴³ arupísemo úmaimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawel'án-oro Ísu siyáíye.

Maníkó waásimo kawáánin-aaí.

⁴⁴ Ísu maarán-ááíwára'á simátimena sένα Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-íye. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáisana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbáramá méyámbá índasafena wení óntama maimáí tímatuwena óntamba maiyéna mimbáramá koméyanéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáíye.

⁴⁵ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-íye. Moóráwigo akaaroróma méyáambaraindasafena naaól-nao'a wénena ⁴⁶ awánáinda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifi'ónká'má'mái-ákáárómá koméyánúmai wémaiye.

⁴⁷ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-íye. Mare'mare'-únánkáámbá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'o-fi'om-bofaa'a ⁴⁸ minúnámpímbá ówitawisana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áámááifa'a makésa kawé'-mófáá'á unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹ Ánaenkanaamo tinda miyá íníye. Wíyómpaken-kisau-waasi kawé'-wáásífinkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰ iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹ wení kísau-waasisafena tísai ena séna simátimunda-aaigoni áwáuma éra isááso súwasa ewé suwaná ⁵² Ísu simátimena séna isáámba simátimunda-aaí simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aaífinkene simátíméro Ísu siyáíye.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aaí.
Mááka 6:1-6, Rúku 4:16-30*

⁵³ Ísu mináái simátimena mimbárafá'á tuwéna ⁵⁴ wenamáapa'a kúmba miwítí ámáán-daumpa'a iyéna aaí simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáá maiyénaawa kawé'-áái wésimasimenqsaawa nááwawa fasi'aémbá ámisanawa kawé'-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaiyo. ⁵⁵ Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-íye. Máriaan-áánimba éna Yémisiye Yósepiye Sáímoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-íye. ⁵⁶ Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷ Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénaawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-aaí simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitemba wenamááaraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-íye

sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáíye.

⁵⁸ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íníye suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáíye.

14

*Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.
Mááka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9*

¹ Minkánáá Ísuni kisaugon-aaí símae iyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna ² wení kísau-waasisafena séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-íye. Pukáimpinkemba iyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye siyáíye. ³⁻⁴ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá

fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koáí'maesa ándáfa'a máánkarowana ⁵Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táaroí inkaiséna ímba tufukáíye. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-ai simátímíwain-íye suwaná Éroti séna Yónimba tufuwónasa aaisambá siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶wembó ma'ánkaron-kangamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná Érótiyasín-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí uwánkena ⁷minárásígóntáféna séna nóintantaatafenawa wéankaiya simásímína'a áméno. Érai'a súmpo sísai ina'á áméno súwana ⁸anówamba koáisai ena súwana anówama aai súwana Érotimpa'a téna séna Yóni nombó maitínkáíwai anuwarambá kambísamai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ⁹iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái siyáin-ai imáyáa éna tómbó naan-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ¹⁰moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba Yónimba anuwarambá kambísamai a'nómbá ¹¹táúfapimba maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ¹²Yónini kísau-waasi iséna anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa tasimámakaawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-ai iséna séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba iyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaíye Éroti siyáíye.

*Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-ai.
Mááka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13*

¹³Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátena waásimo ímbo méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái iséna marapá'á tóso uwaná nompín-táómpimba wéna ¹⁴marapá'á kumúmba misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatinakaraiye.

¹⁵Ísu asófatinowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ¹⁶Ísu séna tóntáá'a ímba wiyamba tómbá tíméro súwasa ¹⁷miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á weraífo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íniye suwaná ¹⁸Ísu maimaé'a másíméro séna ¹⁹sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ²⁰⁻²¹seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaíma uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Ísu non-afófora'o kuráin-ai.
Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21*

²²Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a koró. Misáwífá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ²³misáwífá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná

Manikómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa ²⁴ wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa ímba kumbá ²⁵ siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa ²⁶ non-afófora'o wénumba awánésa táatafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná ²⁷ Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana ²⁸ Pítáa simáména séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana ²⁹ Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba ³⁰ kawé'á úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekora'nara wéena óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótoraaó súwana ³¹ Ísu minúwóiyáán-úmai ayáámba fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tóráintafe sáwí-imayaa e kesí fasi'aéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³² mindárai nompín-táómpimba iyátoyana óraa-fiyundago mafauwasa ³³ nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá marésa sésa érai'a Manikón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.

Mááka 6:53-56

³⁴ Érai'a Manikón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵ mimbápákén-kwáási Ísumba awiyésa Ísun-iyé sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aii iséa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶ sésa ení unáánkwátóigoni aráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwaé suwasá ta'ótórówana tí'a étinkariye.

15

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aii.

Mááka 7:1-13

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ² ení kísau-waasi nóra isasawá kentáá síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímba non-kwiyésawa tómbá wénaao suwaná ³ Ísu séna kentiwá'námo simátímakaan-amaamba arááiwae'a Manikóní áamáamba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo. ⁴ Manikó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíniye Manikó siyáifo ⁵ kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátiména séna moórá-tantaa'a Manikóndén-ifo ímba kanaa'á tíménaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-iyé. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ⁶ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Manikón-aii tuwé'a kentiwá'náti áamáamba wéaraaiwaewe. ⁷ Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísaya kembiwísáféna érai'-aii agaimaréna séna Manikó séna ⁸ maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁹ Waásiti áamáamba símai paapé ombánifo Manikóní áamáamban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Manikómó siyáiyé Áísaya símai agaimakáiyé Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'lo uwátínkáin-tantaakon-aai.

Mááka 7:14-23

¹⁰ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'la kawel'án-oro. ¹¹ Máápaken-tantaa'lo naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

¹² Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa áamáan-kawaa-waasi emó simátiménda-aai isésa aaisambá aeésa kaóráamba ína isaánó suwaná ¹³ Ísu séna kesifo wíyómpakewi ímbo u'makáin-anauntumbo éna káusuwainiye. ¹⁴ Áamáan-kawaa-waasi-taaisafe'la ímba óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana ¹⁵ Pítáa séna waé'mai-aaimo simátiménda-aigoni áwáuma simásimiyo súwana ¹⁶ Ísu séna kenkwará'á ímba táako péé wésisa'la isáámbanifo ímba isámai kawel'á uráawe. ¹⁷ Máápaken-tantaa'lo naawí tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ¹⁸ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa ²⁰ miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.

Mááka 7:24-30

²¹ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáindóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba ²² mináémpákén-inínkó ímba Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfítin-andafakewi arumbá uwásinkaao. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímba aai súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaao. Aasiyaasi miyá sifáínifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'la Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'la Ísareri-waasimo sipisípi-poimaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'la mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafó miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fi'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafó sune súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'la sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fi'onkaa-ininkon-iye sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáa ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófátinkarain-aai.

²⁹ Asófankena kúmba Káriri-waakoni áwáífa'la kógáramai omápa'la mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'la kumbá tisamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo kaénkuron-kwaasiye túrambo kafikón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásiyé fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótinkowana asófatinrowana
³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawé'á uwásá tiyáántambo kaénkuron-
 kwaasi kawé'á uwásá túrambo kafikón-kwaasi kawé'-úmai awánowasa
 aaimó ímbo sun-kwáásí aai suwasá misáwifá'nánká awánésa
 áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá
 makáawe.

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-aaí.
 Mááka 8:1-10*

³² Manikón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa
 tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana
 tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne.
 Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wíyamba táái
 táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a
 sáwífa'-waasin-oyo nááfaken-tona maimáíya tíménaumno suwaná ³⁴ Ísu
 tísai ena séna nóraumai-tona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana
 sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísóntáféna
 séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna
 Manikóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-
 waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká
 nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwásá aarewé
 iyámpóiwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-
 waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáituwana
 ówitowana ³⁹ Ísu misáwifá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasiye'a
 nompin-táómpimba iyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

16

*Ímbo awánáúnda-kísau mauwómó siyáan-aaí.
 Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56*

¹ Mifá'á Ísu mérowasa áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-
 waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa
 éraira Manikómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kísau máínata
 awánaano suwaná ² Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá
 naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³ aafáyáara'a awánaamba
 ainánkó aafáúmá káátasuwaisa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe.
 Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba
 miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Manikómó káfé'o wéin-
 tantaakoni áwáuma ímba awánaraawe. ⁴ Káfé'o méraan-kwaasi sáwí-
 waasi é'a Manikóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Manikómó
 ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kísau máínata awánaanomó wésemba
 naaófá'á Manikó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái
 imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo
 kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáá
 maipímbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

*Ímba kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí-i'a orómó siyáin-aaí.
 Mááka 8:14-21*

⁵ Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'ó
 kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba

tuwinkésa kuwaná ⁶ Ísu ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awí'a péréti mimpímbá márááwanamo intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸ Ísu keáímbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹ Kanaa'lá tómbá timénaumpo ááemo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹⁰ Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹¹ Ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnnda ímba péréti-tontafe'a wésumpo nóra séra ímba ísaraao súwana ¹² tááko péé súwasa minááiígóní áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.

Mááka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³ Ísu Sisááriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nórán-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'lá Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awí'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai naaófá'lá Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awí'a Yérémaya óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'lá Maníkón-aai simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nórán-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶ Sáimoni Pítaa séna Maníkómó iyáfasinankaraiwimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷ Ísu séna Sáimoni Yónaan-ááninko ónana Maníkó kawé'a wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wiyómpakewi mináái embá simámisa isáánda póna Maníkó embá kawé'a wéuwankaiye. ¹⁸ Simátimé'a sune. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwikóní áwáuma óntamban-iyé. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba iyáákainiye. ¹⁹ Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba aména marapá'ó méraanda sáwí'o ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a aambá fási'makaiye. Kawé'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰ wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó iyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-aai ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Mááka 8:31-9:1, Rúku 9:22-27

21 Minkánáá Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-oraal-waasiye óraal-amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé sí'o índa-íla uwásinkesa sínkamiya'o puwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana Maníkó íyáfasisinkainiye súwana 22 Pítaa áí'maena weyááfa'a máankenana séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafó Maníkó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana 23 Ísu waeréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóni imáyáafinkemba wésempo kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáíye.

24 Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátiména séna kembó sirááiwaenae siyawí tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó puwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. 25 Tirááiimo táinda-í'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfesa ísamaimo tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa auí'a úmai maé'mae'a onááwe. 26 Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'a ayáátááka méranaawe. 27 Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wíyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwárá'á kumé'a seyaafá'-wáásímó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. 28 Éraqi'a simátimé súné. Tuwímбай maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

17

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Máaka 9:2-13, Rúku 9:28-36

1 Ísu mináái simátiména afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba imésa 2 miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waení'a kówasa 3 awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana 4 Pítaa Ísuntaféna séna Fasi'aénkóo maanká'ó méraundasa kawé'á ímbá póta emó sinatáámó éta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesinde éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó siyáíye.

5 Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waení'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-imáyáá wée'a óraal'-aamoi uwánkaumne. Wenáái ísáaro súwasa 6 wení kísau-waasiyau mináái ísésa táátáfesa ésa marapá'á kífesa tinekembá tata'á úwana 7 Ísu miwímó méropa'a téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó íyáfásinaaro súwasa 8 awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

9 Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa
 10 wení kísau-waasiyu Ísumba áisai esa sésa áamáamba sen-kwáásí Íráiyaa aifa'á paapé ínana Manikó iyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paapé ínnyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná
 11 Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa ínnye-aai érai'-aain-iye. 12 Simátimela sune. Íráiyaa é'a paapé úwasa ímba Íráiyaan-iye sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana
 13 táako péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáiyé siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mááka 9:14-29, Rúku 9:37-42

14 Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kifaena séna
 15 óraakoo kesáánimba arumbá uwánkaqo. Sáwí'a uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkááni'a isaná aiyayaamba ku'wisaná nompíné iyafíné tanaambá wéfamaena wénisa'a
 16 ení kísau-waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawé'á uwánkaraawe súwana
 17 Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno. Enáánimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana
 18 Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóuwana miniyámpói kawé'á uwánkowana kawé'á úmai méraiye.

19 Kawé'á uwánkowasa ánaaembo Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná
 20 Ísu séna Manikóntáfé'o maiyauwáínnyemo sé'o timankúnkúmbo onkakaa maiyáúwáísino. Érai'a simátimela sune. Moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba iyáísana áruma wikéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmbo kárika'a uré'a ánaaemba óraaka'a timankúnkúmbo é'a omátafe'o sé'o faiwí'mae fi'on-aempa'a kóuwomo siyanamo éna miyá ínnye.
 21 Manikómpá'á inai siyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáínnyé siyáiyé.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mááka 9:30-32, Rúku 9:44-45

22 Ísu wení kísau-waasi Káríri-aempa'a túwaandu uwaná Ísu simátimena séna kembá waási úrankomba fi'on-kwaasi timíyasa
 23 sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisúwáanana iyáfasisinkainiye simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráiyé.

Taakisi-óntámbó tukáan-aai.

24 Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai Pitaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná
 25 Pítaa séna wétuwaiye

simátimena naaúmpa'a iyúwana taakisi-ááímó siyónka'a Ísu Pítaamba áisai ena séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáásí timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fi'onkaafakemba maésawa wéompo nóran- imayaamo wéemo e simásimiyo súwana ²⁶ Píta séna taakisi-óntámbá fi'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Manikóni waásisa póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáúmpo ²⁷ aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáúmpo nonkwaaúmpá'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáínda-mofaa'a maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáféwe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráiyé.

18

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aaí.

Mááka 9:33-37, Rúku 9:46-48

¹ Minkánáa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa taáísai esa sésa Manikó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba nááwa iyáákesawa óraa'- waasi-i'a wéiyó suwaná ² Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afu-fumpimbá iyáfasinankena ³ séna érai'a simátimé'a sune. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'lo iyámpóimo ímbo iyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Manikó kenká'á ímba kawááníniye. ⁴ Miníyámpóigómó tísamaifimbo máintemba miyámó wéowi Manikó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyaakaawe. ⁵ Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí'lo on-aaí.

Mááka 9:42-48, Rúku 17:1-2

⁶ Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Manikó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínifo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fári'wimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-iyé. ⁷ Marapá'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wíyantafena fi'o-fi'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waé'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fi'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maénááwe. ⁸ Tiyáánkowa'i tísamaigowa'i sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaana'i moórá-tisamaiya'i kambísásúwáaro. Kae-tiyááná'i kae-tísamáiyá'i wéraina'lo é'a sáwí-marupa'lo iyamó wégaipa'lo wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyamba mindá kawe'an-iyé. ⁹ Túrankomo sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'lo é'a ónkaifa'lo iyamó wégaipa'lo wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyamba mindá kawe'an-iyé Ísu siyáiyé.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Rúku 15:3-7

¹⁰ Ísu séna úwoi-waasisafe'a sáwísamban-owe ímba siyamba káráwiyoro. Manikóni kísau-waasi wíyómpakewi miwiyá'á káráwiyaawai kesifo wíyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésimamefo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

11 Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Maníkóní aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'a saafá úmai sáwí'ó úmimo méraampinkemba kawel-ámpá'á métínkáandasafe'a kunkáumne. 12 Sipisípiya'a káráwiyowi on-áái isáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyo'wisana misáwífá-sípísipímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena 13 awánénamo imbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyo'wimba áikaumne séna mimbóráwígóntáféna óraa'-aamoí éna sáwífa-sípísipimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí kárika'a wéiye. 14 Sipisípiya'o káráwiyowimo áwiyo'wi-sipisipisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wiyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbái wétaiye Ísu siyáiyé.

Kentí waási sáwí'ó uwátínkáán-aai.

15 Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'ó uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupísemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawel'á úmai méraakaiyo. 16 Enáái ímbo isáínamo e moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a mé simámuwo. Maníkón-aai aúfáimbba agaimaréna séna moóráwígomba aafimbá maenkánae séna minááímó isaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áisai úmai isáíniye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámiyana kentáái isáíno. 17 Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátimínasa mésa simámiyana wemó miwí tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááiwáén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásiyáámbá wéiye siyó Ísu siyáiyé.

18 Ísu séna érai'a simátimé'a sune. Marapá'ó méraanka'a sáwí'ó ombá aambó faíyónten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a aambá fái'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo aambó faíyónten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a miyá uráiyé Ísu siyáiyé.

19 Ísu mináái simátimena séna moórá-aai simátiménda isáaro. Marapá'ó méraanka'a kae'-wáásígóráímó moórá-aaisafesaraimo mimbórá-ímáyáámó ésaraimo kesifo wiyómpakewimo áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. 20 Kaumbo-kael'-wáási kentáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáiyé.

21 Ísu mináái súwana Pítaa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'ó uwásínkáfa'ó wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímba aafimbá maenkéra ímba imáyáa éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'a uwásínkáimba ímba aafimbá maenké'a ímba imáyáa é'a ifátuwaunda pó'a moórá-kanaamo sáwí'ó uwásínkaindara'a aafimbá ína maenkéra ína imáyáa éra ifátuwanaumno súwana 22 Ísu séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáiyé.

Ótambo ámakaintafena ímba ifátuwaamo siyáin-aai.

23 Ísu séna sáwí'o uwátínkáamba ímba imáyáa é'a ifátúwáaromo súnda maarásáfé'a sune, Manikó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-aán-iyé. Moórá óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena ²⁴ tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wááumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna iyísana ²⁵ ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóiyé wení póiyé wení óntawe maimaé'a fi'on-kwaasiti kisaumo maíndaşafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná ²⁶ wení kísau-waasigo aísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á améno sisaná ²⁷ wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwáao sisaná ²⁸ kísau-waasigo máápa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna káři'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna amóisáúmba kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná ²⁹ wenaísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a améno sisaná ³⁰ ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankéna séna wááumo ámakaunda-ontamba síminasa faútúwáaro sisasá ³¹ kísau-waasisomba awánéna tirumbá uwánkesa miwiti óraa'-waasigomba kosimáméwana ³² óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaşo sēndaşafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³ sirumbó uwánkaraundantemba moórá-kísau-waasigomba arumbá uwánkááraamba sáwí'a óne séna ³⁴ arumbá óraa-sawí'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankéna séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwáao sisaná ándáfa'a ánkariye ³⁵ Ísu simátiména wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáámbo ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyianamo éna kesifo wiyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáiniye. Óntan-anafomo intembá kesifo miyá uwátínkainiye Ísu siyáiyé.

19

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Máaka 10:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátiména Káři-ri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáípa'-áémpá'á komérowasa ² sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatínkaraiye.

³ Asófatínkowasa amáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i fi'o-fi'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáiniyo. Miyámó énamo éna amáán-ai taraisíni ina taraisíniyo suwaná ⁴ Ísu séna naaófa'ó Mósesemo agaimakáin-ai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Manikó wiyóne marawémó úmaronka'a aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁵ Úmarena séna aarewára'á waaiwára'á úmakaundafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a tagááisamái mimbórá-tumá ma'mái méranaawe Manikó siyáiyé. ⁶ Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásiyáámbá ésa mimbórái'a wéowe. Manikó aare-waai mimbórái'a uwátínkaraintafesa

ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷ miwí sésa naaófá'á Mósese maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaindawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye. Nóra sénawa miyán-áái siyáíyo suwaná ⁸ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísóntafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáíye. ⁹ Simátíme'a sune. Moóráwigomo awaainínkó ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaai'kó fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wémaíye Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máemba sénda-aai wérainka'a pósa miyá wéfofo ímbo aaremó maésamo úwoimo máemba kawé'á wéowe suwaná ¹¹ Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'á úmai ísááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹² Tuwímbai moórámora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáási matínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníkó wení waásimo kawááin-aai ísésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái ísanááwe

Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátímuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátínkena Maníkómpá'á inai sinkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu simátimena séna ímba kóro siyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faiyóro séna ¹⁵ miníyámpói ta'ótokena ayááfúmbo tátínkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30

¹⁶ Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígó Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumnó súwana ¹⁷ Ísu séna nóra séwa kawé-kísáúsáfé síesai óno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní amáámba kawé'á úmai aráái'wauwo súwana ¹⁸ miwá áísai ena séna nóin-amaana aráái'waenaumnó súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-umémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Karo'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹ Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesáfé-imáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba aráái'wauwo Ísu súwana ²⁰ miwá séna minámáámbá aráái'wa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawé'á wéuno súwana ²¹ Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo e ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétíme óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawé'-mékámá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá siráái'wainone súwana ²² mináái ísésa sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

23 Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátíme'a sune. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'lo wiyamba umbái táíníye. 24 Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainíye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráinkakaa sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó Ísu súwasa 25 wení kísau-waasi mináái isésa táátafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwana 26 Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana 27 Pítáa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumpo

nóram-beyana maénaumno súwana 28 Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkó seyaafá-tántáá'á aú'ia úmaraindara'a kemá waási úranko fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraaíwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. 29 Kentáfésa imáyáa ésa Maníkón-aii kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáíye tifá'le tímánaa'e tinófoíye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa aú'ia úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. 30 Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a iyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

20

Ándá-aran-kisaufa'lo kísau mo máéwi-taai.

1 Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-íye. Moóráwigo ándá-aran-kisaugoni afowá kesí kísau máíwae séna ááéma iyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna 2 séna kesí kísau wémaiya'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisaufa'a mótinkaisasa kísau wémaewana 3 aafáyáara fí'onkwarara'a kísau máíwae séna kísau mo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna 4 séna kesí kísau wémaiya'a kanaará'-óntámbá tíméno sisasá 5 ewé sésa minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwarara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwarara'a wétiyena 6 kísau tai'én-kanaa kárika'a tisaná kísau mo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'lo sisasá 7 sésa ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'la kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

8 Miyá owaná fénáímpinka'a kísau gon-afowá kísau-waasiya'lo káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá tímé ánaaembo tiyáawi aifa'á tímé aifa'lo tiyáawi ánaaemba timiyó sisaná 9 iséna miyá éna kísau tai'áíníye wéinka'lo tiyáawi moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíména miyáumai tímatuwena 10 ááéma aafáyáara'lo tiyáawiti méyámbá tíméne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáási méyámbá óraa'an-íye wésewana moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tímísasa 11 maimaésa kísaugoni afowámbá í'ai simánkesa 12 sésa ánaaembo tiyáan-kwaasi kári-kísau maiyáafo kesáa aifa'lo

tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náán-araa'a méta óraa'-kisau maiyáundasa mimbórái'a úmáisa méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³ kisaugon-afowá miwífinkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno súna'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴ kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó timúndantem-beyamba ánaaembo tiyáawi miyám-béyámbá tíménae'a wéune. ¹⁵ Kesí óntambo tuwímbare'o timúnda mindá kendén-iyé. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba timúna'a ímbo kaóráaraamba wégaoraawe kisaugon-afowá siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí iyasa ánaaembo kowisé'a mimbórái'a úmai aasiyaasi aú'i'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

¹⁷ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena ¹⁸ simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sinkamiyan-aii símai kárá'umaresa ¹⁹ sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sinkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sinkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áisai uráin-aii.

Mááka 10:35-45

²⁰ Minkánáá Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moórá-tantaatafenamo áisai índasafena óraakon-iyé séna takífauwana ²¹ Ísu séna nóintafewa sísai ínáyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai iyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tinkáinone súwana ²² Ísu séna sénda-aigoni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféúmpinkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'a uwásinkaiyantena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyauye suyaná ²³ Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ²⁴ Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái ísésa mináfáráwái aaisambá týúwana ²⁵ Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aii simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ²⁶ Óraa'-waasimo ontembá kembiwí ímba miyán-oro. Kempinkémbó iyáákanaemo siyawi fí'owiti wayó'á maénáawe. ²⁷ Kempinkémbó aifarí'a ónaemo siyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ²⁸ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu túrambo kafíkóndarai kawé'ó uwátínkarain-aaí.

Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

²⁹ Ísuwe wení kísau-waasiye Yérikó-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaaemba kumbá ³⁰ kae'nárai túramba kafíkóndarai aanawáísára'a mésarai Ísu wétiye-aaí isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaaó suyasá ³¹ misáwífá'-wáási aaisambá tiyésa sésa aaí séyáfo suwasaráí mináái ifátuwesarai aneka'á óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaaó wésuyana ³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááímo táinda-tantaa'a uwátínkanaumno súwasarai ³³ óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaó suyaná ³⁴ Ísu arumbá uwátínkena ayáamba túranka'a ta'ótorowasarai minúwóiyáámbá túramba kawé'á úmai awánésarai Ísumba arááíwa'mae kurááye.

21

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

¹ Ísu wení kísau-waasisé'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órífi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétífasi-nao'-a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epin-dáóp'a kurékai awáneyamba moórá-poigon-awi'a tónki ánda fári'wimaraawana aráá'wara'a méraifo koawánékai ándama faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana séna éni'fo áí'maekai kokaiyó síníye

Ísu siyáíye.

⁴ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráíye. Maníkón-aaí simátímakowi séna

⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátíme sé kentí kawáágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátimiyo siyáíye

agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáíye. Minááímó paapé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai

⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi aráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaí uwí'marówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-íye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáímai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyale mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye. Wíyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremufa'a kúwasa tuwaantantésa tóso wésa nááwawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaímo simátímíwai Kárirí-aempakemba Násareti-naopakewin-íye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóní naaúmpa'a iyéna áamáan-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwéna óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísíuwéna Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwéna ¹³ simátiména séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái simátiména óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafikówiye tiyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófátinkowasa ¹⁵ iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé isésa Ísumo fi'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkésa ¹⁶ Ísuntafésa sésa iyámpóimo sáwí-aaimo wésemba ina wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-aai aúfáifimba agaimakáin-aai awánaraawe. Maarán-áái siyáiyé. Túwa'nai óndasafésa pósa iyámpóiye umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáiyé Ísu simátiména ¹⁷ tiyuwéna máápa'a kuména mindáópa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáiyé.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Mááka 11:12-14,20-24

¹⁸ Pétáni-naopa'a kowáúmba iyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹ moóra-taigon-awi'a fikima aankón-awáisáfa'a wérowana mintáéramba nánqe séna áwáufa'a wéna awánómba ána aantemba wérowana mintáigóntáféna séna emá ímba arambá iyáinone súwana mintáimá aáénkaraiye. ²⁰ Mintái aáénkówasa Ísuni kisa-uwaasi awánésa táátafésa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fikitai ááéma aáénkaraiye suwaná ²¹ Ísu séna érai'a simátimé sune. Maníkóntáfé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o fasi'aén-ímáyáámó é'o é'a fikitaigontafe'o súnanamo aáénkaintemba kanaa'á miyá é'a ímba miyá aantemba é'a maanómátáfé'o sé'o faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyanamo éna miyá íniye. ²² Maníkómpá'á inai sé'a fi'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'a timankúnkúmba ombá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé Ísu siyáiyé.

Náawawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aai.

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³ Ísu mináái simátiména óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúnda-óraa'-waasiye tésa sésa náawawa ai'máráísawa tiyéwa náawampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴ Ísu séna aifa'á moóra-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a síasai on-áái simátiménaumne. ²⁵ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síniye. ²⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe.

Úwoi-waasi sáwífa¹-waasi Yónintafesa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráíye wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa²⁷ Ísuntafesa sésa emó síssai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu sésa ímbo simásimiya^a nááwampinkena maiyéra fasi^aén-kísáúmó maúnda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáíye.

Moóráwigo-ááninkai-taai.

²⁸ Ísu mináái simátimena sésa simátiménda-aai imáyáan-oro. Moóráwigo kae¹-íyámpóiwáráwí aifarááwintáféna sésa kesááninkoo kesí ándá-aran-kisau^afa^a kísau komauwó sisaná²⁹ aifarááwí sésa ímba siráái taiyé sésa ména moórá-imayaa éna kísau komáísana³⁰ áfákontafena sésa kesí ándá-aran-kisau^afa^a kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáíye³¹ Ísu simátimena tísai ena sésa nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu sésa mináái imáyáa é^a simátiménda-aai isáaro. Taakisi-úmén-kwáásiyé sáwí-anka^o nón-inine sáwí^o on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa^a ááéma wégofo kembiwíndo. ³² Yóni nombó maitínkaraiwai téna kawé¹-ámbá aráátimuwa^a wenááísafe^a ímba érai^e siyááfo taakisi-úmén-kwáásiyé sáwí-anka^o nón-inine Yónin-aaisafesa érai^e suwa^a kembiwí miwí tuwáné^a Yónin-aaisafe^a ímba érai^e sé^a kentí sáwí-imayaa ímba tuwé^a Maníkómpá^a tiyáawe Ísu siyáíye.

Ándá-aran-kisaura^o káráwiyowi-taai.

Máaka 12:1-12, Rúku 20:9-19

³³ Ísu mináái simátimena sésa moórá waé¹mai-aai simátiménda isáaro. Moóráwigo óraa¹-marawarawi ména óntan-kusai úmarena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa^a úmarena ándá-arambo mapamánanamo anombó kumínda-taufa^a úmarena óntan-damba kísaura^o káráwiyán-damba úmarena ayáátááka fí^om-barafa^a koménae sésa maankísáúrá^o káráwiyawimo é^a kesáfé^a tuwímbai-aramba wémae^a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí^om-barafa^a koméraisana³⁴ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáero sésa wení kísau-waasi ti¹máráísasa minkísáúrá^o káráwiyowifa^a tewasá³⁵ ta^oto¹mai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufú¹márááwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba ti¹mátuwaawasa kowaná³⁶ aanáfó aifa^a wení kísau-waasi tuwímbai ti¹maréna ánaaemba sáwífa¹nanka ti¹máráísasa tewasá minkísáúrá^o káráwiyowi ta^oto¹mai aifa^o uráantemba miyá ésa sáwí^a uwátinkesa ándá-aramba ímba tímémba ti¹mátuwaawasa kowaná³⁷ aanáfó ména ánaaemba sésa kesááninkomba ai¹máráánana winasa wenáái isánááwe sésa ai¹máráísana tisasá³⁸ minkísáúrá^o káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba mainata kesáá maénae sésa³⁹ ta^oto¹mai ándá-aran-kisau^a fakemba famétuwesa tufúwówana pukáíye. ⁴⁰ Ísu mináái simátimena sésa minkísáúgóni aanáfó tinda kísaura^o káráwiyowi nóra síníyo súwasa⁴¹ miwí sésa misáwí-wáási tínkaminasa puwíyana fí^on-kwaasi kesí kísaura^a káráwiyoro sínasa minkísáúrá^a káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tándantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

⁴² Suwaná Ísu simátimena sésa Maníkón-aai aúfáífimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna sésa

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaaamba uráíye. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráíye súne

agaimaréna siyáíye. ⁴³ Mináái imáyáa é'a simátíme'a súne. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímba kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maenááwe. ⁴⁴ Minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo síyawi imáyáa éna mináái siyáíye.

⁴⁵ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye isésa táako péé súwasa sésa moóráwígon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kisaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón-aaí simásímiwain-iye sun-kwáásí táároí inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresá ifátukaawe.

22

*Óraa-tanombo kauráin-aaí.
Rúku 14:16-24*

¹ Aneka'á Ísu aaí simátimindasafena waé'mai-aaí simátímena séna ² Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iye. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanomba kaufónae séna ³ sáwífa'-waasi táántena séna aáno úmai tanómba tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná ⁴ aneka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawi kosimátíme'a sé'a tómbó nembá wéto'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro séna ti'maráisasa miyá kosewasá ⁵ ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kisaufa'a kóisana moóráwigo óntambo maínda-kisaufa'a kóisasa ⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana ⁷ káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáásí ti'maráisasa miwí tínkamowasa púwówasa miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana ⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómba tamandáiyawi sáwí'an-owe. ⁹ Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaafá úmai fí'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá ¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésá sáwí-waasiye kawe'-wáásíyé torupátinkesa tí'maesa tésa tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹ Yúndaa-waasi aaremó máénka'lo ombá tanómba nánaesamo tenkwáásí ontará'ó tewasá kísau-waasi kawe'-únánkwátóí tíméwasa urésa mindáúmpá'á ímésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánaáwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawe'-únánkwátóí uréna méraisana awánéna ¹² séna nóra séwa kawe'-únánkwátóí ímba uréwa

iyáano sisaná ímba aai sisaná ¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aiyayaanka'a kárá'umai máápa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifí'á téna áí'ó indasafena áwááyaamba umpufuwíniye siyáíye Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáíye.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aii.
Mááka 12:13-17, Rúku 20:20-26

¹⁵ Ísu súwasa áamáan-kawaa-waasi máápa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áísai onanasááwá sáwí-aaimo sínata aafintá maenkánaumno sésa ¹⁶ miwí tínaaenka'o tirááiwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'márówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóni aambó arááiwáén-aii arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aii ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷ Simáménda-aaisa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa tíménaum íntaawa tíménaumno. Tíménda Yúnda-waasisa kentáási áamáamba taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási pó'a kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²² mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai sésa auwésa kuráawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aii.
Mááka 12:18-27, Rúku 20:27-40

²³ Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáási pósa minkánáá Ísumpa'a tésa ²⁴ sésa óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáiniye siyáíye. ²⁵ Moórá-aii isaaó. Moórá-kanaa maanká'á afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²⁶ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²⁸ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máiniyo suwaná ²⁹ Ísu séna Maníkón-aii aúfáifimbo agaimakón-aii ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóni fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aii wésewe. ³⁰ Pukémpinkemba iyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maiyasa waai ímba maiyamba ésa Maníkóni kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'á miyáumai aaré ímba maiyasa waai ímba maiyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba

simátiménda ísáaro. Maníkó simátimakomba aúfáifimba agaimakón-
 aai toráumai awánaraawe. ³² Maníkó Mósesentafena maarán-áái
 siyáie. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune
 miwítí Maníkó úne siyáie. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-
 wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo mináái siyáimba pósa miwí úwoi
 méraawe Ísu súwasa ³³ wesé'lo méron-kwaasi isésa táatafesa ésa sésa
 aagóní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-ai.

Mááka 12:28-31, Rúku 10:25-28

³⁴ Suwaná Ísun-aaigo Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai iyáákomba
 amáán-kawaa-waasi isésa túwaandu ésa ³⁵ miwífinkémbá moóráwigo
 amáámbo kawé'lo úmaimo ísarowí Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae séna
 áísai ena séna ³⁶ óraakoo Maníkóní amáámpinkemba nóran-amaana
 aifaráambán-iyo súwana ³⁷ Ísu séna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna
 séna

Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné

kentí imáyáawe kentimané áméro

agaimaréna siyáie. ³⁸ Minamáámhá aifaráán-ámáámhá isaná
³⁹ miwán-ánaeken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáambán-iye.

Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

kesáfé-imáyáámó ontemhá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáie. ⁴⁰ Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráisana
 Mósesemo fi'on-amaambo siyáine Maníkón-aaimo simátimakowi
 siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámhá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba
 uráinka'a tawéaraapaiye Ísu siyáie.

Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-ai.

Mááka 12:35-37, Rúku 20:41-44

⁴¹ Súwasa amáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tisai ena
 séna ⁴² Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisiti nááwan-andafaken-
 kwaasiya'iyó súwasa kentáásíwá'ná Téfitín-andafaken-kwaasin-iye
 suwaná ⁴³ Ísu séna naaófá'á Maníkóní amútanko Téfitimba imáyáa
 amúwana Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba
⁴⁴ Imó agaimakón-aufaiimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á
 mara'-méná'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-ai Téfiti siyáie. ⁴⁵ Miyáumai Téfiti Káráisitintafena
 séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-
 andafaken-kwaasin-iyo Ísu súmba ⁴⁶ Káráisiti Téfitini Fasi'aénkó éna
 Téfitin-andafaken-kwaasigon-iye súmbanifo miwí ímba kanaa'á aái sésa
 táatafesa ésa minkákémbá ímba áísai úmaesa iyáawe.

23

Amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé miwí táái.

Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

¹ Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna

² Maníkó iyáfasintinkaraisasa amáámbo sen-kwáásíyé amáán-kawaa-
 waasiye Mósesé agaimakáin-ai toráumaimo wésimatimemba ³ isé'a

arááiwáéero. Móse se siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴ Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímbo túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááiwáéero wésewe. ⁵ Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Móse se siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa túwayaanka'e tiyáánka'e kárá'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátááka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶ tanómba kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a ímésa ⁷ waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aqi simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

⁸ Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aqi simátíméwi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmais méraumne seró. ⁹ Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iyé sefó. Kentifo wiyómpa'a méraiye. ¹⁰ Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-iyé sefó. Maníkómó iyáfasisinkaraiwai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹ Kempínkémbá iyáákanae síyawi kentí wayó'á máéro. ¹² Kentúwí'o mósá maráiyawi Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráiyawi Maníkó mósá tinkáíníye Ísu siyáíye.

¹³ Ísu mináái simátimena séna ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye simátíménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáási é'a keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁵ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáási é'a simátimunda ámáán-aqi arááíwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwáné'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisau kentí sáwí-kisaugomba iyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁶ Aambó ímbo kawé'-úmimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááiwáéeromo sewí káráwiyoro. Kembiwímó ámáán-aaimo sembá karo'á simátime'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aqi tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo kawé'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aqi tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁷ Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímba iyáákaraifo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawé'-án-iyé. Kembiwí ámáán-aaisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aqi karo'-ááín-iyé. ¹⁸ Kembiwímó

ámáán-aqimo sembá karo'á simátime'a sé'a Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aqi tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye.

Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íniye wésewe. ¹⁹ Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímba wéiyakaifo mintáárégó iyáákarena ámém-poi kawé'á wéiye. Kembiwí ámáán-aaisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-iye. ²⁰ Fasi'aén-ááímó sembá Manikóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aaimo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aaiwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaiwara'a wésewe. ²¹ Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaimo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-ááiwara Manikó mindáúmpá'á méraiwain-aaiwara'a wésewe. ²² Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Manikó mifá'á káráwiyaiwain-aaiwara'a wésewe.

²³ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kisaufakemba kári-tonkwarara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Manikómbá amé'a kawé'á wée'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofó Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímba arupíse uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Manikóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. ²⁴ Ámbá ímba kawé'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. ²⁶ Ámáán-kawaa-waasisono. Ámáán-aaisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwíyówanamo andáámpá'é paáká'é kawé'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawé'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawé-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawé'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawé'-wáásín-owe sembánifo kentirumpimbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisaa'kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe.

²⁹ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Manikón-aaimo simátimakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wé'e'a ³⁰ sé'a miwí tisaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáa síwá'námo uráantemba ímba miyásá urausino wésewe. ³¹ Miyámó sembá maarán-áái wése'a Manikón-aaí simátimakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tirááta úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. ³² Kentíwá'námo uráantembo miyámó wé'e'a tai'ánááwe.

³³ Tai'áiyamba iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kembá aaifimbá matinkáína'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wéraiye. ³⁴ Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawé'-ímáyááwárá'-wáásiyé ti'maráanasa kempimbá wéniya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí ámáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéniya'o é'a ti'mátu'mae'a nónááwe. ³⁵ Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tíníye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awila Éperi ánaaemba moóráwigo Pérékáíyaan-ááninkon-awila Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiyé. ³⁶ Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aii.

Rúku 13:34-35

³⁷ Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóifá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasimewe. ³⁸ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. ³⁹ Simátime'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

24

Óraa'-amaan-dambo tawísinda-aaimo siyáin-aii.

Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmumba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawé'-námbán-ifo awánaao suwaná ² Ísu séna káfé'o awánaan-dantafe'a simátime'a sune. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwárá'é tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aii.

Mááka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órifi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áisai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á emá kúmínana káfé'o wérain-tantaa'a tai'áíníyesa sénaumno suwaná ⁴ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkárol'-ááisáfésa érai'e sénááwe. ⁶ Tíyááwemo síyan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁷ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni

amááraasafena iyáfasine tíaaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'lo-fi'om-barafa'a aawai táiniye. Fí'lo-fi'om-barafa'a óraa'-mari táiniye. ⁸ Miyán-tántáá'ó paapé ina'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa ímba tiyáífo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa'-ti'lo intembá umbai-kánáámó tinda minkánáa paapé iye seró.

⁹ Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembíwí ta'óto'mai fí'owi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyantafesa fí'lo-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tiyámba uwátinkanaawe. ¹⁰ Kesááisafesa érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórá-morawigo aráátimesa tiyámba uwátinkanaawe. ¹¹ Sáwífa'nanka paapé ésa karo'á sésa Maníkón-aai simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹² Miyáumai sáwí-kisaugo wété éna óraa'a ínasa fí'owi-imayaamo émémba ifátuwesa kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo ¹³ ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyawí tai'áinda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye. ¹⁴ Seyaafá-máráfákén-kwáásí isáiyantafe'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae iyíyana ánaemba seyaafá-tántáá'á tai'áinda-kanaa tiniye Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mááka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ánaemba sáwí'a íyan-tantaako paapé íniye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Tánieri mintántáátáféna siyáíye Ísu siyáíye. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausiyawi táako péé sína'a isáaro wésune. Ísu séna Maníkóni kawé'-náópa'a misáwí-tántáá'á paapé ínasa awánáiyamba ¹⁶ Yúndiyaa-marafa'lo méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Ontará'lo méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'lo iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸ Kísaufa'lo méraiyan-kwaasi ímba naaópa'lo tiyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹ Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáa sáwí'a ónááwe. ²⁰ Tuwaantambó iyíyamba táwi'lo índa-kanaa iyé'a saagaankánáa iyé'a unafó sé'a Maníkómpá'á inaí seró. ²¹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táiniye. Naaófá'á Maníkó maramo úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiniye. ²² Miyán-úmbái-tántáá'ó wéin-kanaa Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'lo wérainkaka seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'lo úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²³ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye siya'lo é'a ímba isáaro. ²⁴ Tuwímbai paapé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'lo úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kisáú maenááwe. ²⁵ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba paapé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶ Súnda-*aa*i imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiye moóráwigo. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiye moóráwigo é'a ímba koró. érai'e seró. ²⁷ Wiyómpa'o aafáyámo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁸ Póimo sawaímó kawáá'ipa'o náindasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-*aa*i paápé íniye Ísu siyáíye.

*Ísumo marapá'ó kumínda-*aa*i.*

Mááka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áinana aafáúgó kumeu'a ínana wiyónko ímba sán-káinana o'á wiyómpakemba kaisínana wiyónko úwauwa ínasa ³⁰ seyaafá'-máráfákén-kwáásí wiyómpa'a awánemba fi'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiye sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwarasáwara'a ainánká kumóna'a suwánánáawe. ³¹ Uwiyemba wétufuwe'a wiyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasana Maníkómó wempari'o úmakainkwaasi seyaafá'-máráfákémbá ti'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

³² Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fiki-taigontafe'a imáyáa úmai isáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'lo sínda-kanaa káríka'a tiniye sénááwe. ³³ Miyámó intembá kemó súnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a káríka'a kumíniye sénááwe. ³⁴ Érai'a simátimene sune. Káfé'lo méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íniye. ³⁵ Wiyóne marawé tai'áinífo kesáái ímbo tai'áinda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

*Kumónda-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-*aa*i.*

Mááka 13:32-37, Rúku 17:26-30,34-36

³⁶ Ísu mináái simátimena séna kumónda-kanqa aafáúmá waási ímba isááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba isáawa'a kemá Maníkón-áaninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷ Naaófá'á moóráwigo-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-imáyáá ésamo ma'é'ontemba ánaaemba kemá waási úranko kumónda miyá ónááwe. ³⁸ Piri'-nónkómó ímbo tñnkankonka'a noné toné wénesa tiyáámumba wéto'waaí-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹ piri'-nónkó táinda-*aa*i ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tñnkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneka'ó kumóndara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo iyawi miyá ónááwe. ⁴⁰ Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáásí kisau'fa'a méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye. ⁴¹ Minkánáá kae'-íninkái tómbá wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ⁴² Kemá kentí Fasi'aénkómó kumónda-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³ Simátiménda-*aa*i imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó tñmbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana weni naaúmpakemba

umémbá ímba máisino. ⁴⁴ Miyáumai kemá waási úranko kafifímbá kumónaumpo kembiwí wéto'mayaan-e'la simu'maráaro Ísu siyáiyé.

Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.

Rúku 12:42-46

⁴⁵ Ísu mináái simátimena séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴⁶ Wení óraako téna wení kísau kawé'-úmáimo maínda taawánáínana kísau mo maíndawi arunkó kawé'á ínana ⁴⁷ minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwo síníye. ⁴⁸ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíníye sénamo ⁴⁹ kísau-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'lo énamo ⁵⁰ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarainanamo kafifímbó téna ⁵¹ óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwena séna kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásímó mésamo tí'lo wéísasamo ifi'ó wétesamo túwáayaambo umpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáiyé.

25

Siyáánkai-inaamaru-taai.

¹ Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanáamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-íye. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá koáikaawe. ² Minárásisómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawé'-ímáyááwárá'á owasá ³ sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fi'on-anafeumpimba iyamó káínda-nomba ímba fatiyowasa ⁴ kawé'-ímáyááwárá'-árásí ómbá kurarésa fi'on-anafeumpinkwara'a iyamó káínda-nomba fatiyésa ⁵ aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááéma tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

⁶ Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáisiye sisasá ⁷ misiyáánkái-árásí iyáfasinesa ómbá to'maésa kombá ⁸ sáwí-imayaawara'-arasi kawé'-ímáyááwárá'-árásísáfésa sésa kentáási iyamá pisináínifo nombá fatísimero sewasá ⁹ miwí sésa kesááwárá'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá ¹⁰ wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmáimo méraawi wesé'lo tómbó náíyanesa naaúmpa'a iyówana ¹¹ ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná ¹² ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáiyé. ¹³ Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmóna-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'la méraaro Ísu siyáiyé.

Kaumbo-kísáú-wáásí táái.

Rúku 19:11-27

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanáamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koménge séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna ¹⁵ moóráwigo wení kísau kawé-kísáúmó máisanamo awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau káríka'a kawé-kísáúmó

máiwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kásaumo kári-kásaumo máiwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpa'-marafa'a kóisana ¹⁶ séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fi'omba séfataase-unan-ontamba máisana ¹⁷ moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fi'omba kae'-únámbá máisana ¹⁸ moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá imba kísau maéna úwoi marafimbá utámakaiye.

¹⁹ Utámakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáatáaka'a kuróm-bapa'a mifá'a ména ánaaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa ²⁰ tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fi'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná ²¹ óraako séna kesí kísau-waasigo kawelá óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kaweló úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²² kae'-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fi'omba kae'-únán-óntámbó maiyáumne sisaná ²³ óraako séna kesí kísau-waasigo kawelá óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kaweló úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²⁴ moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáási éma fi'owiti kísaurakemba tómbá wéne fi'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a ²⁵ enáároi inkaisé'a ení óntantamba kísau imba maúnda úwoi aúpá'a makáumpo ení óntamba máínone sisaná ²⁶ óraako séna sáwí-kísau-waasigo kafóná-waasi po kentáfémo sémo fi'owiti kísaurakemba tómbá wéne fi'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sénda po ²⁷ kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máraán-daumpa'o makáandarakaa té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸ wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹ Sáwífa-tantaaka'o kaweló-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaa'a aménana káráwisinkainifo ímbo kaweló-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraana'a ³⁰ misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máapa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á tí'o wéisasamo ifiló wétesamo túwáayaambo umpufuwésamo méraapa'a wíníye siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-aai.

³¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaaembo kúmóndara'a ságaenkwará wiyómpaken-kísau-waasiwara'a káráwiyaundawi pó'a kúmónasa ³² seyaafá'-márafákén-kwáási kesúranka'a túwaandu íya'a sipisípi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbeke'a ³³ tuwímbei siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbei siyáánaepa'a métinke'a ³⁴ káráwiyaundawi siyáánúrapa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kesifo kaweló uwátínkáiwain-owe. Maníko maramó úmakonka'a ken-imáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'a

taméraaro. ³⁵ Kawe'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'lo méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a fi'om-bapaken-kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a ³⁶ unáánkwátói-iyaimbo ówánda wésime'a sí'lo úmba wégarawiye'a ándáfa'lo maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ³⁷ arupise úmaimo méraawi sí'sai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa ³⁸ nóin-kanaawa fi'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá amétaawa ³⁹ nó'waiya áí'lo úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'lo maúnda áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁰ káráwiyaundawi sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴¹ Miyá simátime'a siyáánaepa'lo méraiyan-kwaasisafe'a sé'a Maníkó sáwí'a uwátinkaindawin-oyo siyuwé'a kóro. Maníkó waántáwankone wení kísau-waasiye imáyáa éna óraa'-iyama to'mayaa uwátínkaraisana kámakama'a wéna ímba pisináípa'a mifá'á koméraaro. ⁴² Kembó sááimo tówa'lo méraawanda tóné noné ímba simé'a ⁴³ fi'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwátói-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'lo úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'lo maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ⁴⁴ sí'sai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya fi'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'lo úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'lo maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁵ kemá sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴⁶ Miyán-áái simátime'a aái senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'lo índa-aempa'a komaé'mae'a onááfo arupise úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a onááwe Ísu siyáiyé.

26

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹⁻² Ísu mifi'ó-fi'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáa imáyáa éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótaimo í-tánón-kánáa tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táiyá'á sínkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

³ Simátimuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa ⁴ sésa nóraumaisaawa aúpá'á Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ⁵ Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbo kaufiyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-ai.

Mááka 14:3-9, Yóni 12:1-8

⁶ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áumo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana ⁷ moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó um-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyumba Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁸ wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatiyankaiyo. ⁹ Mimbásáwémbó fí'owi timénamo óraa'-ontambo maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná ¹⁰ Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aeéro. Kawe'á asínkáíye. ¹¹ Ímbo óntamo maráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marap'á ímba maé'mae'a ónaumne. ¹² Púwóndara'a masawémba asinkésa utánaáfo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ¹³ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-ai seyaafá'-máp'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-ai simátimiyasa táaka'a maránáawe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-ai.

Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimai-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakeriotti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna ¹⁵ séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba ³⁰ ontamba toráumai ámúwana Yúndasi maimaéna ¹⁶ wéna nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tiyótaimo í-tánómbó kauráan-ai.

Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tanta'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánáá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taáíşai esa sésa nááfara tiyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná ¹⁸ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáási óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tiyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosímámékaiyo súwasarai ¹⁹ Ísumo súntemba miyá ésarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

²⁰ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'á imésa ²¹ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáási aráátiminiye súwana ²² tirunkó umbai tówasa moórá-mora áisai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²⁴ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu súwana ²⁵ Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mááka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶ Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tiména séna mindá kesún-ifo maimáí naaró séna ²⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tiména séna seyaafá'á naaró. ²⁸ Mindá kesí naaén-iyé. Kesí naaemá sáwifa'-waasisafena kumínda póna Maníkó sáwi-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwae séna mináú-áái simai kááísamakaiye. ²⁹ Simátíme súne. Fí'onkwara'a ándá-aran-domba ímba nánaumpo kesifo wení waásimo kawáánipa'a kesé'o méraiyamba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáíye

siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ina'a siyuwé'a wété ónááwe. ³² Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aempa kona'á kesínaemba kónááwe Ísu súwana ³³ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴ Ísu séna érai'a simáme súne. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba ááimo siyáindara'a emá kaumbo-iká'á kentáfé sé ímbo awánáunda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵ Pítaa séna enté'o sinkamonae iya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.

Mááka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶ Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-méraiya'a Maníkómpá inái kosenó séna ³⁷ Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁸ simátiména séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a kesé'a káráwiyo séna ³⁹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiifinkémbá séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáíye.

⁴⁰ Ísu inái simásuwéna wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a kesé'a káráwimái méraane. ⁴¹ Waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sifáínifo Maníkómpá'á inái seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéíye simátiména ⁴² aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inaiifinkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tiníyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá ónaumne siyáíye.

43 Ísu inai kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurésa tógáfaate'a wéuwana ⁴⁴ anekalá tiyuwéna ewaa'lá wéna súntemba anekalá inai kosimásuwena kouweréna ⁴⁵ minkáúmbónárausafena séna túmó waiguré'ó méraamba kembá waási úrankomba sáwí'lo on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶ iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-ai.

Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

47 Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-waasifinkemba moóráwigo-awi'a Yúndasi tumba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁸ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkándawimba ta'ótóráaro siyónka'a ⁴⁹ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰ Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó súwasa wesé'lo tuwáí Ísumba ta'ótórówana ⁵¹ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a awáúfinkembá mósá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áa'a fagáúsuwowana ⁵² Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awáúfálá wiyuwó. Paepáétambo tókamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tókamiyasa puwónááwe. ⁵³ Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'lo sé'lo súwa'nai uwómó senanamó éna wiyómpaken-kisau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kanaamó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maránasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴ Miyámó súndaraka Manikón-ai aúfáifimba agaimakáin-umbaitantaa'a kempálá ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paápé íníye Ísu siyáiyé.

⁵⁵ Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a uménkwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶ Naaófálá Manikón-ai simátimakowi aúfáifimbo agaimakáan-ai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafálá inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aaiimbó ánkaraan-ai.

Máaka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷ Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a móankesa mindáúmpálá amáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraal-waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁸ Pítáa tínaaemba nénka'lo témomba aifa'-ámáán-káwáágóni máapa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa ména Ísun-ane'ó paápé índamo awánáindasafena i-wáásisé méraiye.

⁵⁹ Pítáa mérowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-ai sésa ímba moórá-ai

suwasá kae'-wáásígórái íyáfasinesarai ⁶¹ karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Maníkóní naamba kanaa tawísísuwe'a kaumbo-kanáa maisuwé'a ónaumne siyáíye suyaná ⁶² aifa'-ámáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba áísai ena séna mindárimo simánkaayan-aaí anondáá ina sínono súwana ⁶³ Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó séna Maníkó fasi'aénkwáráwín-aúranka'a emá méma áísai onda-áái érai'-aai aantemba simásimiyo. Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísiti Maníkón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴ Ísu séna é'a sémpo simátimé'a sune. Ánaaemba suwánáíya'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánkálá kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna sífó minááísáféta aafimbá maenkéta fí'on-aaímo simánkáamba saafá únda póta ifatá tuwéta Maníkómbó símáimo sáwí'lo uwánkáíntafeta ⁶⁶ nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸ karaánáá'a sésa esáfé sé Maníkó íyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Mááka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹ Pítaa naamaáífa mérowana aifa'-ámáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo awánéna wempá'á téna séna Káríri-aempakewise'lo maéndawi óne súwana ⁷⁰ Pítaa seyaafá'-wáásí túranka'a séna emó sénda-aaí sááko ímba kawé'an-íye simásuwena ⁷¹ máápa'-ontafimba komérowana anekalá moórá kisaumo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásígó Ísu Násareti-naopakewiye'lo máíwain-íye súwana ⁷² Pítaa aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-íye simásuwena mérowasa ⁷³ kárika'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáásí méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáásí tááíyaamba wésene suwaná ⁷⁴ Pítaa séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-íye súwana kokórigó áái súwana ⁷⁵ Pítaa Ísumo simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-íye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráíye.

27

Ísumba Páíratimpa'lo áí'mae kuráan-aaí.

Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

¹ Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúnda-ora-aaí-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aaí símai tarímaresa ² Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-aaí.

Aantá-waasi 1:18-19

³ Páiratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówi Ísu puwíníyemo sun-áái iséna ímbo miyá oráámbá kemá sáwí'a urúmne séna pintaru'ó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye miwífá'á wéna séna ⁴ ímbo sáwí'a uráin-kwaasi aráátimuna'a tufuwónae'a wéomba kemá mindá sáwí'a urúmne súwasa miwí sésa ímbo kentáánén-ifo endén-íye suwaná ⁵ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ándá maimaéna waanda'á faráíye.

⁶ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta seyaafá'-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo máráán-ontampimbo máráandasa kentáási amáámba taraisónaumne simásuwesa ⁷ minóntánkón-aaí sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórámarama sawemó om-báramá méyámbakaanasasa mimbáráfimbá fi'om-barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

⁸ Miyá uráantafesa mimbárásfésa sésa pintaru'-márámán-íye siyáawasa káfé'wara'a miyá wésewe.

⁹ Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésesa mimbáramá méyámbakaamba Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Yéremayaamo siyáin-aaí

paápé uráíye. Yéremaya séna Ísarerin-aísaafitantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa moóráwigombo pintaru'ó íyan-ontamba 30 ontamba maimaéna ¹⁰ sawemó wéom-barama méyámbakaamba Fasi'aénkómó simásímakaintemba miyá onááwe Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páirati Ísumbo áisai uráin-aaí.

Máaka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

¹¹ Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'a mérowana áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá onó súwana Ísu séna é'a séne súwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye fi'o-fi'on-aaísafesa aaifimbá maénkówana Ísu iséna ímbo aaí súwana ¹³ Páirati Ísumba áisai ena séna sáwífa'-aaí wésimankaafo ina wéisaano súwana ¹⁴ Ísu iséna seyaafá'-ááísáféna ímbo anondáá súwana kámáni-kawaago Páirati sáwífa'-imayaa uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aaí.

Máaka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

¹⁵ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o méraín-kwaasigon-awi'a síya'a faútuwanaumne séna minkánáá miyáumai ándá-waasi faútínkáíye. ¹⁶ minkánáá moóráwigon-awi'a Párápási seyaafá'nánká wenáái Ísarowi ándáfa'a mérowasa ¹⁷ sáwífa'-waasi túwaandu urówana Páirati tísaí ena séna ándáfa'o méraan-kwaasifinkemba moóráwigon-awi'a síya'a faú'auwaano. Párápásiya'i Ísu Maníkómó iyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyo séna ¹⁸ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímbo óraa'-waasi-i'a ínkwa

sésa ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna mináái tísai uráíye.

¹⁹ Páírati mináái tísai ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'a uráísana sirunkó umbái wétaifo ímba aaifimbá maenkaaó enawaainínkó siyé kosimámakaiye.

²⁰ Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa séna Páíratintafe'a sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufiyana puwíno simáméro simátímúwana ²¹ Páírati aneka'á tísai ena séna minkáé'-wáásifínkémbá nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí séna Párápásimba faú'auwaaó suwaná ²² Páírati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá séna aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná ²³ Páírati séna nóra-sawira uráíyo súwasa óraaka séna aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno aantemba siyáawe.

²⁴ Miyá aantemba suwaná Páírati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáásí tiyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáásí túranka'a aiyowáí'a éna ayáámba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraiye súwasa ²⁵ seyaafá séna puwínata mimbéyámbá kentáásísaafitantambo íyawiseta maénaumne suwaná ²⁶ Páírati Párápásimba faú'auwena i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nowana Páírati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

*I-wáásí Ísumba karaánáá'lo ánkaraan-ai.
Máaka 15:16-20, Yóni 19:2-3*

²⁷ Páírati Ísumba wení i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-i-wáásí táántowasa tamésa ²⁸ wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-íye séna Ísumba uwánkesa ²⁹ óraa'-waasiti kámo'an-íye séna áwiyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa séna Yúndaa-waasiti kawáágó óne séna ³⁰ tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-ai.

Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

³² I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awí'a Sáímoni aampa'á túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa séna áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³ marésa moórá-maragon-awí'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáuma a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae séna ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráíye.

³⁵ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táíyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwtóí maénae sésa ááfésa wétiyaananasa nááwa iyáákaindawiya máníyo sésa miyá ésa ³⁶ mara'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáuma aúfáífimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé agaimarésa a'nónká'-áaráa-táíyá'á mósá marésa ³⁸ uménté'lo uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-aempa'a aaraa-táíyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásíyá'á káráwiyowasa ³⁹ tuwímbai tésa tiyáamba tóipimba faafésa timántákái fa'ankésa karaánáa'a ankésa sésa ⁴⁰ úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánaa maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo siyáawe.

⁴¹ Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásíyé Yúndaa-ora'-waasiye karaánáa'a ankésa ⁴² sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáuma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo sémaímba póna érai'lo sémaindamo éna weyáárika'a aaraa-táíyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa sénaumne. ⁴³ Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémaímba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴ miwímó suntembá uménté'lo uyan-kwáásíyái séfasefa'-aempa-taiya'lo tufúsúmarowiyai

karaánáa'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-ai.

Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

⁴⁵ Ísumba karaánáa'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁶ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maarán-iyé. Manikó kesí Manikóo nóra séwa siyuwááno súwasa ⁴⁷ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-ai simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸ moóráwigo awaantanténa faru-táénama maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyentáemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹ tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íníyo séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰ Ísu aneka'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáíye.

⁵¹ Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáíyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Manikómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-maríma tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵² utámáron-ontan-aifimba awááumaron-ontanba fawákúwasa Manikóni waási sáwífa'nanka'lo pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³ utámakon-ontan-aifinkemba iyáfasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

⁵⁴ Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásiyé Ísunka'lo káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá-tántáá'ó paapé úmba awánésa áfááraumai táatafesa ésa sésa érai'a wemá Manikón-ááninkon-iyé siyáawe.

⁵⁵ Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Miníníntómbá Káríri-aempakembo Ísumbo arááiwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremufa'lo tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶ moórá-inimba Mágátáara-naopakem-ininkon-awi'a Máriyaa úwana moórá-inimba Yémísinte Yósepinte tinówan-awi'a Máriyaa úwana moórá-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-ai.

Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷ Miníníntómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena érai'e súwai ⁵⁸ Páiratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana wení i-wáásísáféna séna Ísun-áuma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹ Yósepi Ísun-áuma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰ maimaéna kemó púwónasamo utáiyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámareña óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹ Máriyaa Mágátáara-naopakem-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámárón-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páirati utámaráápa káráwiyoromo siyáin-ai.

⁶² Minínínkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye Páiratimpa'a túwaandu ésa ⁶³ sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááisé'o siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa sáákata maráúmpo ⁶⁴ i-wáási ti'márénasa kaumbo-kánáá utámaráán-ontan-aifimba kogáráwiyesa awánaaro. Wení kísau-wasi wenáuma fasímbeasa aúpá'á utámaresa sésa pukáimpinkemba iyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minkaró'-ááígó ááémo siyáin-karo'-aaigomba iyáákaifainiye suwaná ⁶⁵ Páirati séna kentí i-wáási ti'máréwasa sentembá minóntán-aifimba kawé'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶ wésa waási óntan-aifimba iyáféráafo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araénáemba úmaresa i-wáási mátiyuwesa kóuraawe.

28

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-ai.

Mááka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmó iyáúsunka'a Máriyaa Mágátáara-naopakem-ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá ²⁻³ óraa'-marima tówana Fasi'aénkóni kísau-waasigo wiyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwátóiyakemba ainánkómó intembá waéni'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á

mara'á mérowana ⁴ utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'á úwana tímááfomba waékuraiye.

⁵ Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínimbá kuyaná wiyómpakewi minínínkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táíyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. ⁶ Wemó siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai ⁷ tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátímekaiyo siyáíye.

⁸ Súwasarai minínínkáí minúwóiyáámbá utarópa'a tuwésarai táatafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá ⁹ Ísu minínínkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenáísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana ¹⁰ Ísu simátimena séna kesíf'a'awaawi kosimátimiyasa Káríri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáíye.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

¹¹ Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámáropa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremunaoapa'a wésa óraa'-amaan-kísau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa ¹² óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-ora'a-waasiye túwaandu urésa aái símai mimbórá-áái tarimaresa utámáropa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa ¹³ simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. N'ó'waamba súsá kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáúma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátima'mae'a nóro. ¹⁴ Páiratimo minááímó isáínataamo étá moórá-aaiwara'a simáménaqasa kembiwí ímba aafimbá maitinkáíniye suwasa ¹⁵ miní-wáási isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátima'maesa núwana minááiígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Máaka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁶ Ísuni kísau-waasi sisamaifakemba moórá kumbaimái-waasi Káríri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméaraomo siyón-omaka'a komérowana ¹⁷ miwí túranka'a paápé úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkai fí'owawa'iyo suwaná ¹⁸ Ísu miwí timándára'a taména séna Manikó fasi'aémbá siména séna wiyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹ pó'a mindásafe'a seyaafá'-márafá'á kesáái simátima'mae'a niyasa kesí waási-i'a ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaenámútánkóe'a káásamai méraiya'a kentáásúwika'a nombá maitinké'a ²⁰ simátimakaunda-aai arááiwaesa fasi'ámai ta'ótoraiwae séla simátima'mae'a iyóro. Maramá weraindara'a kembiwisé'a mé'a káfé'ó wérain-tantaa'o tai'áindara'a kembiwisé'a méraandasafe'a imáyáá úmae'a iyóro Ísu siyáíye.

Kemá Mátíyu súnnda-aai tai'áíye.

Mááka

Ísu wiyómpa'a iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyó mīyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aaí agaimakáiyé. Mááka moórá-awi'a Yóni-Mááka Yérúsaremufa'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráiyé. Rómu-waasi Ísun-aaí isáíwae séna maanáúfái agaimakáiyé. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútinkaraiye. Mīyán-áái Mááka agaimakáiyé. Mááka agaiyáin-aaigni ayáiyá'á maarán-táuntámpimbo wérain-aaí moórá-waasigo agaimakáiyé.

*Yóni nombó maitinkówimo simátimakin-aaí.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28*

¹ Maníkón-ááninko Ísu Káráisi weni áse-aaí maarán-iyé.
² Naaófá'á moóráwigo-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaímo simátimakin-awi'a Áísáya Yónin-aaí símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba weni aambá arupise úmai
wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáiyé

Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakem-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóriné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wénena ⁷ simátimena séna moóráwigo kesínnaembo tindawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. ⁸ Kemá nombá maitínkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráinana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

*Ísumba nombó maiyánkarain-aaí.
Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22*

⁹ Minkánáa Káriri-aempa'a Násareti-naopakemba

Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana
¹⁰ Ísu nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'úwana Yóni awánómba Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹ wiyómpakemba aagígo aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá

é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

*Waántawanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.
Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13*

¹² Súwana Maníkóní ámútanko Ísumba šimámuwana máásaj-marafa'a komérowana ¹³ ayáátaaka'a 40 no'waamba komérowana waántawanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna fí'o-fi'on-ai súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'-wái-wáánkó iyáise'a mérowasa wiyómpakemba Maníkóní kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.
Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15*

¹⁴ Ánaaemba Yóni Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káriri-aempa'a wéna Maníkóní ásé-ai simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paápé isaná Maníkóní nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóní ásé-aisafe'a timankúnkúmba oro siyáiyé.

¹⁶ Mináái simátimena Káriri-waaunkoni áwáifakafambo kúmba kae'-wáásiyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹ Wesé'a kuyaná Ísu káríka'a kúmba kae'-wáásiyái Sápétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniyé'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰ Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.
Rúku 4:31-37*

²¹ Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísónkanaa túwana Ísu áamáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka sūntafesa sésa áamáambo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínawa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawí Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko

tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánéna táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'liyo. Aú'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káriri-aempa'a Ísun-ai wété úwasa ísaraawe.

*Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.
Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41*

29 Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáímoninte Éndurunteti naaúmpa'o iyúmba Yémísiye Yóniye Ísuwe úmai iyúmba 30 Sáímonin-áraandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana 31 iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináúúyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

32 Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá 33 mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná 34 Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

*Ísu Kárírifa'o simátímakain-aii.
Rúku 4:42-44*

35 Kóuwana siyataró'á Ísu iyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inái wésena mérowana 36 Sáímoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai 37 awánésa sésa seyaafá'-wáásí embá wéyaafai-owe suwaná 38 Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna 39 Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.
Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16*

40 Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana 41 Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana 42 minúwóiyáámbá kawáúguwana 43-44 Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafó sé waaó Ísu súwana 45 minkwáásígó ifátuwena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tınıye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

*Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.
Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26*

1 Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápáneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa 2 túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa 3 éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá 4 mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba

kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresá túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawelá uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ amáámbo sun-kwáásí mésa ⁷ imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá onááfo Maníkómbá karaánáá'a ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísamaimo pukáíndawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáíndawintafenamo séna eyáárika'a iyáfásine ení wandaái maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Iyáfásinke ení wandaái maimaé naaópa'a waaó súwana ¹² seyaafá'-wáásí túranka'a iyáfásinkwéna wení wandaái maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a móśá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32*

¹³ Ísu tuwéna Káríri-nonkwaaukoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátiména ¹⁴ wéna awánómbo Áráfíasin-ááninkon-awi'a Rífái taakisímó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfásine kesé'a tiyó súwana iyáfásinena wembá arááíwa'maena kuráíye.

¹⁵ Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisímó máún-kwaasiye sáwí'ó un-kwáásiyé sáwífa'a Ísumba arááíwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ amáán-kawaa-waasifinkemba amáámbo sun-kwáásí Ísu taakisímó máún-kwaasiye sáwí'ó un-kwáásiyé tómbó wénomba tuwánéna Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisímó máén-umen-kwaasiye sáwí'ó on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawel-úmáimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ófo tí'ó

ín-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'ó úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39*

¹⁸ Moórá-kanaa Yóni nombó maitinkáiwaini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáísai esa sésa Yónini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa

imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inai aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amáárasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰ Ánaaemba minkwáásigómbá aí'mae kóiyasa minkánáá amáárasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

²¹ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íniye. ²² Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aii.

Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

²³ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'a Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ²⁴ amáán-kawaa-waasi tuwánéna Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aamba fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶ Ísu séna naaófá'a Téfítimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-amáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téfítiye wení waásiye táái tówana Téfíti Maníkóni amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'a Manikó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'a aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷ Manikó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'a maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máemba kendén-íye Ísu siyáíye.

3

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aii.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

¹ Moórá-kanaa Ísu amáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ² aafimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴ Ísu miwísáféna séna kentáási amáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawé-kísáúsááwá

máum sáwí-kisausaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasáawá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ⁵ Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáambo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáamba fárútuwaao súwana ayáamba fárútuwswana kawe'á uwáankowasa ⁶ amáán-kawaa-waasi amáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóni áwáifa'o kuráan-aai.

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káriri-nonkwaaunkoni áwáifa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Káririfaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásiyé Táyaanao'-aempaken-kwaasiye Sáindóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwífa'-waasi asófátinkowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasinkainkwaé sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paápé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompíntáómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáiyé.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16*

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímbai iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴ minkwáásífinkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátimapa'o wiyantafe ti'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáiya-fasi'aembo timúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáiyé.

¹⁶ Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awi'a Póánésiye súwaiyai mináwíkoní áwáu wiyónaaimo siwáíní aráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Árífíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi tí'mátuwanaemo siyáiwaini ¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáféna Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá ²¹ Ísun-amááraa isésa uwó'ía úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóni

ámáambo sun-kwáási tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-aai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíniye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáumpákén-úmémbó maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbá máíniye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu simátimena séna isáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo ²⁹ Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé. ³⁰ Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye mo súntáféna Ísu mináái simátimakaiye.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21*

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó náawa'iyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

4

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.
Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15*

¹ Aneka'á Ísu Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aai wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba iyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana ² fi'o-fi'on-aai waé'mai simátimena séna ³ isáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafímbá éna minúwóiyáán-úma'á ora'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáatáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fundundupásuwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawé'-márafímbá kunkwéna kárúrena óra'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna

tuwímbai iyáákamai-aramba iyáisana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyeye.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóni áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aaí aantemba wésimatimumpo

¹² ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamái kawe'á wéowe. Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aaí simátimune Ísu siyáiyeye.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáafo fí'o-fí'on-kwaemai-aaímo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóni áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Maníkón-aaí simátímísana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Maníkón-aaí ísésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaísafesa umbaitaiyé sésa Maníkón-aaí ifá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fí'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóni kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawe'-márafimbó kúmimba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-aaí ísésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóni kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyeye.

Ómbó kúrakain-aaí.

Rúku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraaawe. ²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. ²³ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tíména aneka'á tímíniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawe'án-oro. ²⁵ Maníkón-aaí ísámaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaíwara'a isánááwe. Maníkón-aaí ímbo ísámai kawe'ó owí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyeye.

Ánáuntumba tukáísana arambó iyáin-aaí.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyeye. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéísana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-iyeye. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna

29 áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáíye.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

30 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. 31 Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-íye. Kári-taerankon-awí'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba marafímbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna 32 óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráísana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáíye.

33-34 Ísu waásisomba aai simátimenae sénamo úmba ímba aforá siyáífo waé'mai-aaí aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwwana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátiména éniyo wení kísau-waasi wesé'o méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáíye.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aaí.

Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

35 Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwasa 36 fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba iyáte kuwasá tuwímbai-nompín-taonkwara'o kumbá 37-38 Ísu mintáónkoni ayáífá'á a ún-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafó sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 39 iyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka'a séna mafaékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana 40 Ísu simátiména séna nóintaféra wéinkáísoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkúmba wéoo súwana 41 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátáfesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpínkémbó maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

1 Simásuwasa mindómpín-táómpimbo kumbá Káíriri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'ó kumbá 2-4 Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kárá'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kárá'umakowana 5 wááwáíye nó'waane omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba wenáúma wékambisena 6-8 nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpínké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo

minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Manikóntáfé ísámai sínkamonafainifo nóra uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a méraumpo kesúwí'a sáwífakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fi'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpintáámó kúwáférómbe putásowasa ¹⁴ póíya'o tafikówi miyámó úmba awánésa minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kisaufimpa'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátóí úmarena kawé!-úmai mérowasa koawánésa tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó kawé'ó uwánkawasamo awánon-aiye póígomo ún-aiye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná ¹⁸ nompín-táómpimba iyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawé'ó uwánkáín-ai enamáaraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékáporisi-aempa'a mindáópata Ísumo uwánkon-ai simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáásí sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-tai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Kárirí-waaunkoni menáipákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² moóráwigo amáán-danka'o káráwiowin-awí'a Yáírásí téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawé!-úmai méraino súwana ²⁴ Ísu wesé'ó kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúřesa arááiwa'mae kuwaná ²⁵ moórá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááiwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa ²⁶ sáwífa'-ika tiyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai táí'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana ²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-ai iséna séna Ísuni unáánkwátóiya'a kota'ótóráánana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááiwa'mae kumpímbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiya'a ta'ótorowana ²⁹ mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana ³⁰ Ísu imáyáa éna séna kempinké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'á uwánkáiye séna waé'mai tuwánéna séna nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyo súwasa ³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámeřa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyo nóra séwa wéseno suwaná ³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana ³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-ai

simámuwana ³⁴ Ísu séna kesimánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai indawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkáífo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináái wésuwasa áamáán-danka'o káráwiowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo siyó suwaná ³⁶ Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áakaurauomo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna ³⁷ arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'l-méraaro séna Pítaane Yémisine wenáfákon-awi'a Yónine tí'maena kúmba ³⁸ sawífa'-waasi áamáán-danka'o káráwiowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna ³⁹ naaúmpa'a iyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáífo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁴⁰ Ísun-awiyáái uwaná ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna ⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simáména séna tarita kumi miyámó sumba waé'mai séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁴² iyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru iyáfasinowasa awánéna táátafesa uwaná ⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáíye.

6

*Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aai.
Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30*

¹ Minkákémbá Ísu wenamáápa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba ² Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a áamáán-daumpa'a iyéna aai simátimuwasa sawífa'-waasi iséna táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáa maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kísau wémáyo. ³ Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbaitantaa'o wéiwain-iyé. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisíye Yúndasiye Sáimoni-iyai tuwaaón-iyé. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴ Ísu simátiména séna Maníkón-aaimo simátimíwai fi'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitimba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáíye.

⁵ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íniyemo suntáféna ímbo awánon-kísau moórá-mora-kísau aantemba maiyáíye. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófátinkena ⁶ wenamáápakén-kwaasi sésa ínta súwa'nai íniye sun-ááisáféna imáyáa uwááena naaó'-nao'a Maníkón-aai simátimapa'a kuráíye.

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6*

⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waasi tirumpinkémbá sawí-amutamba maitíyu'mae

nóro-fasi'aemba tiména séna kaesa uwásuwe'a nóro séna ⁸ óraaka simátimena séna aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táúmba faimaé'a ⁹ tísamai ánáamba wimaé'a moórá-mora unáánkwátóí timantentén-úmai kufé'mae'a koró. ¹⁰ Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wiyasamo naambó timíya'a mindáumpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹¹ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹² wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tinaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³ sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aii.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴ Ísuni kisaugon-aii símae iyúwana Kárirí-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba iyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááema Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érótiyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érótiyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwará'-wáásí untafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiyena Érótiyasi tuffo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érótiyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Kárirí-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érótiyasin-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo sísai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táinamo e sísai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáisai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáisai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aii imáyáa éna tómbó non-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénæ séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá

kambísamai a'nómbá ²⁸ táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi isésa wenáuma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-aaí iséna séna minkwáási Yóni nombó maitinkarawai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye
Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

³⁰ Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aaíye aaimó sun-ááiyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawé-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba íyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáási tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráiyion-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aaí wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ³⁷ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawané tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sisamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aaí.

Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífá'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwífá'-wáási ti'marówasa miwiti naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba tunkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwintámáe kun-táámbá nonkó maimáuwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa

ésa tinekembá tatalá uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba iyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwifa'-waasimo tafámbai timúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

*Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mátíyu 14:34-36*

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáifa'a nompín-táomba ándá kará'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáásí Ísumba awiyésa Ísun-iyé sésa ⁵⁵ naaól-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aai isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráiya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórowana tí'a étinkaraiye.

7

*Tíwá'náti áamáambo siyáan-aai.
Mátíyu 15:1-9*

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáámba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi áamáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááiwaúntafesa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴ maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamámba fí'o-fi'on-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyaáwe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáa síwá'náti áamámba ímba arááiwaesawa tiyáámba ímbo non-kwiyómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna

séna Manikó séna
maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁷ Waásiti áamámba símai paapé ombánifo Manikóní áamámban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Manikómó siyáimba aúfáifimba agaimakáiyé. ⁸ Manikóní áamámba tuwé'a tíwá'náti áamámba wétoraawe. ⁹ Manikón-aai túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰ Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwikaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Mósese siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáamba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Manikóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Manikón-aai tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyé.

*Waásimo sáwí'lo uwátinkáin-tantaakon-aai.
Mátíyu 15:10-20*

¹⁴ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátiménda isé'la kawé'án-oro. ¹⁵ Máápaken-tantaa'lo naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁷ Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááiígóní áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu séna kenkwárá'á ímba táako péé wésisa'a isáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. Máápaken-tantaa'lo naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰ aaimó wéseмба tirumpinkén-imáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹ Tirumpin-imáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²² túraniyamba ésa miyá-miyasawí'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-imáyáá ésa ²³ miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-imáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé'-úmai wénaawe siyáíye.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aai.
Mátíyu 15:21-28*

²⁴ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyaanaopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa énifo tuwímbai-waasi tamaún-aai isówana ²⁵ moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aai iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena ²⁶ wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafa'a Fínisiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷ Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fi'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁸ minínínkó séna óraako érai'a sémpe iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáíniye. Miyáumai fi'onkaa-ininkon-iye sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹ Ísu séna kawé'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰ wení naaópa'a wénamo koawánómbo sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawé'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'lo asófatinkarain-aai.

³¹ Ísu Táyaanaopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékáporisi-aempa'a táyáákéna Káriri-nonkwaaumpa'lo kúmba ³² tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankaaó suwaná ³³ waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna

anááfiya'a ta'ótorena ³⁴ wiyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ ááko kawé'á úwana anááfigo fetói úwana aái kawé'-úmai súwana ³⁶ Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátimapa'a kuwasa ³⁷ ísówana áfáaraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawé'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawé'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawé'-úmaimo sen-kwáásí kawé'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 15:32-39*

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áisa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasa kentí naaól-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wiyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáisaawa tíménaumno suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makágo súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Manikóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷ sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Manikóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi minton-ayaimo túwomba afakaeté-unampimba fáitumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífa'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba iyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.
Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56*

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa ámáán-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Manikómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbái wétopakemba séna káfé'ó méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano wéseo. Éraj'a simátime sune. Káfé'ó méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní menáipá'á kuráiyé.

*Ímba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásí orómó siyáin-aai.
Mátíyu 16:5-12*

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáipá'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máumba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu ámáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásí owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátiména séna intóráín-tántaa'á kári-tántaa'á moórá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá márááwanamo intoréna óraa'ó intembá ámáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-aai

iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aaí wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááemo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé farááataraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wérambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. Táá'a wérambanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmáimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituráao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaráumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmáimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituráao séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaráumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísaraao Ísu siyáíye.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankáao suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífa'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáumne súwana ²⁵ aneká'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawé'á uwánkowana aúramba kararéna kawé'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simámena wení kísau-waasise'a Sísaáriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-aaimo simátimakaandawin-awi'á Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-aaimo simátimakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Manikó iyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátiméro Ísu óraaka siyáíye.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aaí ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye ámaámbo sen-kwáásiyé tínaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáaí tai'áína'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankena séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáfinkemba wésempo ímba Manikóni imáyáfinkemba wésene Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simámena waásisone wení kísau-waasiye táántena séna kembó sirááiwaenaé siyawí tirááiimo táínda-tantaa'a ímba

ta'ótóráaro. Kemá púwóna-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. ³⁵ Tirááímo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááímo táinda-tantaa'o tuwésa puwésa aú'la úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa anekalá ayáátáaka méranaawe. ³⁸ Káf'la Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwará kesááiwara'o tigaemó uwásínkáámba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne.

9

¹ Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísu fi'on-kuwawaa'o faúkáin-aaí.
Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36*

² Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémisine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fi'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwila Íráiyaae Mósesee'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁵ Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á ímba póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aiya

sínenawa iyómpo miyán-áái Pítaa siyáiyé.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káataguwana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátima'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba iyáfasinanaumne simbá nóran-aiya'iyo siyáawe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa amáámbo sen-kwáási sésa Íráiyaa aifa'á paápé inana Maníkó iyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé iniyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íniye-aaí érai'-aain-iyé. Moórá-aaí waási úranko kumpaápé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índa-i'a uwánkesa

tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáiyé. ¹³ Simátíme'a sùne. Íráiyaa é'a tiyáiyé. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáiyé.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa amáambo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aawayáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóntafera iyafákén-áái wéseo séna tísai úwana ¹⁷ miwífinkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aai wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'isaná tanaambá fágufagu wéena áwáayaamba unpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyauwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna énifo enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰ áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpói famé'auwowana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹ Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraíyo súwana umarank'á ánkaraíye. ²² Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a famé'mai iyafíné nompínémó túwáaraantamba wéiyé. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³ Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéseno. Maníkómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴ miniyámpóigón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmbo úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'arámpo súwa'nai uwo súwana ²⁵ Ísu awánómbo sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkó auwé kúwo. Ímbo kouwérénda éka'a kúwo súwana ²⁶ wáá'a téna miniyámpói famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miniyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná ²⁷ Ísu ayáánkwanda to'mái iyáfasinakowana koku'á méraiye.

²⁸ Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹ séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínifo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáiyé.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹ Ísu simátimena tuwéna Káírí-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aai simátimena séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi tímíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne

súwasa ³² wemó sún-aaigoni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aaí.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³ Ímba áísai esa Kápameamu-naopa'lo kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'la nóin-aaíya siyáao súwasa ³⁴ aampa'-wéwesa sésa kentááfinkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aaí suwaná ³⁵ Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-waasisafena séna isáaro. Íyáákanaemo siyawi tínaaeni'la ésa seyaafá'-wáásítí wayó'lá máero simásuwena ³⁶ moórá-iyampoí áí'mai afufumpimbá isáúwankena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Manikó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáíye.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'lo on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwi-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfinkén-kwáási ómpo ímba miyámó indá étuwaaoosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'la ímba sáwí'la uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáási kisaugomba ímba sáwí'lo owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'la simátime sune. Kembíwi tuwánésa sésa Ísu Káráisitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa kári-tantaa'la nombó timíyawi Manikó kawe'-méyámbá timíníye Ísu siyáíye.

Sáwí'lo on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'la kóiyasa Manikó karo'ó síyawi sáwi-meyamba óraa'la timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'la ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'lo ína'la misáwí-ámpá'lá kúnafo sé'la moórá-tiyaamba kambisásúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'lo é'la ónkaifa'lo iyamó kámakama'lo wéipa'lo wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyaamba mindá kawe'an-íye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'lo ína'la misáwí-ámpá'lá kúnafo sé'la moórá-tisamai kambisásúwáaro. Kae-tísámámó wéraina'lo é'la ónkaifa'lo iyamó kámakama'lo wéipa'lo wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyaamba mindá kawe'an-íye. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'lo ína'la misáwí-ámpá'lá kúnafo sé'la moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awané'lo é'la ónkaifa'lo iyamó wégaipa'lo wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyaamba Manikó wení waásimo kawáánipa'lo méraiyaamba mindá kawe'an-íye. ⁴⁸ Ónkaifa'la marinkómó éna waé'wae'la wéinana iyamó éna ímbo pisínáimba kámakama'la wéíye Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawel'ó in-tembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkaán-úmai maráinasa kawel-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawel-tántáá'án-ifo óraa'a taj'áísana ayáántamba weraifo ímba aneka'á uwímó káina'o é'a to'maranááwe. Uwígó ásémo intenkaámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-ai wésimatimuwasa ² ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáiniyo. Miyámó énamo éna ámáán-ai taraisíni ina taraisíniyo suwaná ³ séna naaófá'á Mósese nóra-amaana simátimakaiyo séna tísai úwasa ⁴ miwí sésa Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáfimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-ai ímbo ísöntafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo ⁶ Maníkó wiyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára waiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaikeé awaainínké'e takáásamai ⁸ mimbórá-túmá ma'mái méraawe, Mindásafesa awaaikeé awaainínké'e ímba kae'-wáásiyáámbó ombá mimbórá'á wéowe ⁹ Maníkó aare-waai moórá-i'o uwátinkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áisai uwaná ¹¹ séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiyé. ¹² Moórá-ininko awaaikeémbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiyé Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmbo tátinkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tiyan-amba ímba faitinkaaro. ¹⁵ Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaa-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyámó siyawimo éna ímba kawááníniye Ísu séna ¹⁶ miníyámpóisómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmbo tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-ai.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷ Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iyé séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aú'í'a úmai

wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekóniye. ¹⁹ Maníkóni áamáamba é'a ísaraane. Minamááambá aúfáífimba agaimaréna séna waási ímba tĩnkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmébánoro. Ímba umémbá máéro, Ímba karo!-áái simátinkáaro. Ímba karo!á sé'a fí'owiti moparawimbá máéro. Kentinófoi-tuwi'a óraa!-i'anoro siyáíye súwana ²⁰ miwá séna minamááambá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹ Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éma moórá-tantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparawimbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-meyámbá Maníkó wiyómpa'a ankáíniye. Tuwín-timemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái íséna sáwífa!-moparawimbo makóntafena aíl'á kaoréna óraa!-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³ Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa!-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbái táíniye súwana ²⁴ wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émaiawi Manikómó kawáánipa'o wiyamba umbái táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóni afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóni afaapimbó kóferáinkakaa sáwífa!-ontamo makáan-kwaasi Manikómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái íséna táatafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Manikómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafa-tántáá'á úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáási seyaafa-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátine sune. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóni áse-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáíye tifátone tímánaatone tinófoiye táánine tiyáámune tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anonda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáántantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpóí-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífimbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹ Ánaaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tínaaeni'a iyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-ai.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³² Ísu simásuvena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táatafesa uwasá tínaaembo kunkwáásíwará'á táatafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tĩnkarena wempá'ó tĩndatantaakontafena mósimatimena ³³ séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa!-amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-ai símaresa sí'mai fí'onkaa-waasi tímíyasa ³⁴ karaánáá'a sínkésa tuwiyáái

wisinkésa súwiyonku'-wénesa sinkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

*Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áisai urááyan-aaí.
Mátíyu 20:20-28*

³⁵ Minkánáa Sépétin-ááninkorai Yémisiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áisai oyantembá uwásinkaaoo suyaná ³⁶ nóintafenawa wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai ³⁷ Sésarai ení sámoo kaimbárúpá'ó imémo e kenkáí iyáfasisinke séfasefa'-arausampa'a sinkaaó suyaná ³⁸ Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféumpínkémbó naandantén-úmai sí'oo índa-i'oo uwásinkaiyamba kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'oo índa-i'oo uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹ Sésarai kerái kanaa'á pókai máéyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'oo índa-i'oo uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰ kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumoo Maníkó kae'nárai uwátinkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémisinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³ Óraa'-waasimoo ontembá kembiwíwára'á ímba miyán-oro. Kempínkémbó iyáákanaemoo síyawí fí'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifarí'a ónaemoo síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpoo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútinkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiyé.

*Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.
Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43*

⁴⁶ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'oo kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáópa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiasin-ááninkon-awí'a Páátímiasí aúrambo kafikówi óntamba inaí símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷ tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpoo arumbá uwásinkaaoo súwasa ⁴⁸ sáwífa'nanka aaisambá aéésha sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpoo arumbá uwásinkaaoo súwana ⁴⁹ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koiyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafikówimba áántesa séna enarunkó kawé'á íno. Wéaantaífo iyáfasinaao suwaná ⁵⁰ atuwénamoo méron-ampanta faúmarena iyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹ Ísu séna nóina embó arááimoo táínda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'á uwásinkainkwaé'a úne súwana ⁵² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawín-íye sémoo kawé'á uwánkaumpoo waáoo súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaemba kuráiyé.

11

*Ísu Yérúsaremufo'lo kuráin-aai.
Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19*

¹ Ísu wení kísau-waasise'lo kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'lo kumbá Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétéfasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurekai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesa kouweránaáwe siyé simámekaiyo súwasarai ⁴ kuyaná mimpói ontará'á ándá anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútuwóyana ⁵ minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóni ándá wéfautuwaayo suwasarái ⁶ Ísumo sún-aai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarái ⁷ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaái uwi'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankaímai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyá'e mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáiye. ¹⁰ Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámhá iniye. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹ Ísu Yérúsaremufo'lo kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

*Taaigón-aai.
Mátíyu 21:18-19*

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moórá-taigon-awi'a fíkima wérowanq mintáéramba nánae séng áwáufa'a wéna awánómba arambó iyái-kánaámó ímbo tumba ímba iyéna ána aantemba wérowana saafa uwáéna ¹⁴ mintáígóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

*Ísu óraa'-amaan-daumpa'lo iyáin-aai.
Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22*

¹⁵ Ísumo sún-aai isésa Yérúsaremu-naopa'lo kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'lo méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamundumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ simátimena séna aneka'á ímba ámáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maima'é'a iyé-kunke oro. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi

tésa inai wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó on-tenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumbo tufuwíyan-aaí wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaímo ísámae wéiyuntafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aaí.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba íyáfasinesa aampa'ó kumbá fiki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkaguwana ²¹ Pítáa Ísumo séwiyon-aaí ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaanda-taima é'a aáénkaraiye súwana ²² Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátíme súné. Maanómátáfé sé'ó iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó siyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íniye siyanamo éna érai'a miyá íniye. ²⁴ Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fi'ó-fi'on-tantaatafe'a áísai e'lo sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáiyé sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ²⁵ Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'ó uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo iyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wiyómpakewi kembiwí sáwí'ó ombá maitiyuwáiniye. ²⁶ Énifo sáwí'ó uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéiyé'ó ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wiyómpakewi sáwí'ó ombá ímbo maitiyuwáiniye Ísu siyáiyé.

Náawawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷ Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'ó kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa náawawa ai'máráisa tiyéwa náawampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹ Ísu séna aifa'á moórá-aaímo tísai ona'ó anondáámo siya'ó é'a síesai on-áái simátimenaumne. ³⁰ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ³¹ miwí keáimbá sésa nórasaqwa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaísafe'a ímbo érai'e siyáao síníye. ³² Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaí simásimakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónáawe miyá keáimbá sésa ³³ Ísuntafesa sésa emó síesai ónda-aaísa ímbo isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a náawampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aaí ímbo simátimenaumne Ísu siyáiyé.

12

Ándá-aran-kisaura'ó káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

1 Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kuminda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyian-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ² arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáero séna wení kísau-waasi ai'máráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ³ ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ⁴ aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóísana ⁵ aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórá-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwéraáwana ⁶ aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátáaka'a imáyáa émena kesááninkon-aai isánááwe séna ai'máráísana ⁷ tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba mainata kesáa maénae sésa ⁸ ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹ Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íniye. Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síniye. ¹⁰ Maníkón-aai aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé.

¹¹ Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráiyé súné

agaimaréna siyáiyé Ísu súwasa ¹² Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'wáásísáféna táá'a úwasa ífátuwesa kuráawe.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aai.
Mátiyu 22:15-22, Rúku 20:20-26*

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo sínasa aaiimbó maiyankáiyantafesa amáán-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amááraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupise úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá taakisi-óntámba Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Timéndasa Yúndaa-waasisa kentáási amáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wéisiq-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe.

*Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aai.**Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40*

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawemo sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfako maimakéna awaaón-anonndaa-ware'le séna iyámpói ma'ankáiniye siyáiyé. ²⁰ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ²³ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwainímbá éna nááwa máiniyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aai aúfáifimbo agaimakón-aai ímba kawé'úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aai wésewe. ²⁵ Pukémpinkembo iyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maiyasa waaí ímba maiyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba

maiyasa waaí ímba maiyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósese minááísáféna agaimakáiyé. Aúfáifimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáifínkémbá Maníkó Mósesentaféna séna Maníkó úne. Enaiwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáiyé. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aai siyáawe Ísu siyáiyé.

*Aifaráán-ámáánkón-aai.**Mátíyu 22:34-40*

²⁸ Súwana amáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni iyáákamai-aai iséna Ísumba áisai ena séna Maníkóní amáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyó súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Ísareri-waasi isáaro. Maníkó kentáási Fasi'aénkó éna mimbórá-Fási'aénkón-iyé. ³⁰ Maníkómpá'á

kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné améro

agaimaréna siyáiyé. ³¹ Miwán-ánaaenken-amaamba sénaumpo isáaro. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá iyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fi'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé-imáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá iyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a iyáákaraiye

séna ³⁴ miwámó súmba kawel'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba weni ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aaísafesa táá'a úwasa ímba áisai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísitin-aaí.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áisai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna áamáambo sen-kwáásí sésa Káráísiti Téfitin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóni Ufaen-ámútánkó Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Manikó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'l-ména'a ení namuro-wáási iyáákaanasa miwí tai'ánáawe Maníkómó siyáin-aaí Téfiti siyáiyé. ³⁷ Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-iyé.

Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aaí iséna aamoí uráawe.

Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aaí iséna aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímbaimo áamáambo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfo. Minkwáási ayáatáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹ Minkwáási áamáan-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómba kaúfópa'o ombá kawel'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáási keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisimai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénáawe Ísu siyáiyé.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aaí.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómba waásisomba tésa óntambo túwómba sáwifa'-ontawara'-waasi sáwifa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwówana ⁴³ Ísu weni kísau-waasi táántena séna érai'a simátime sune. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴⁴ Miwí sáwifa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáiyé.

13

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba weni kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawel'á uráísana

minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana ² Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'á tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aii.

Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómba Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérempa'a tésa áisai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paapé íniiyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íniiyese sénaumno suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyo. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Manikómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáro'-ááisáfésa érai'e sénááwe. ⁷ Tiyáawemo siyáan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táála íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-waame'an-iyé. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timáaraasafesa iyáfasine tiyáaro síyasamo ésa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paapé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáa paapé iye seró.

⁹ Miyán-ááisáfé'a káráwiyo. Kawáá-wáási kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aafimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótinkamesa kentáfésamo fasi'ámimo méraiyantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-oraq'-waasifa'e kawáá-wáásifá'é mótinkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáási kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á áse-aii seyaafá'-márafákén-kwáási simátimapa'a wéniiyana ánaemba seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa tiiíyé. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátínkénka'a nóran-aiiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáfinken-aii sénááfo Manikóni Ufaen-ámútánkó síyan-aii táaka tinkáina'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fi'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráamarimba tí'mai fi'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoi tí'mai fi'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'o fasi'ámimo méraiyantafesa seyaafá'nánká tiyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámimo méraiyaawi tai'áinda-kanaara'a Manikó tí'mai kawepá'á métinkaiiye.

Sáwí-kanaagon-aii.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaemba sáwí'o iyan-tantaako uwófi'a íyam-baruka'a paapé íniye Ísu siyáiyé. Kemá Máaka sune. Maanáúfáimó torausíyawi táako péé sína'a isáaro sune. Ísu séna uwófi'o

í-márúká'á paapé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápaata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa

iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'lo méraiyan-kwaasi ímba naaópa'lo tiyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-inine umaran-iyámpóiwará'-íniné minkánáá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'lo iyiyamba táwi'lo índa-kanaa miyá únafo sé'a Manikómpá'á inaí seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai tániye. Naaófá'á Manikó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tniye. ²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáatáaka'lo íninkakaa seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Manikó wemparí'lo úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Manikómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'lo é'a ímba isáaro. ²² Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Manikómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Manikón-aaimo simátimundawi úne simátima'maesa niyamba ímbo awánen-kisau maésa Manikómó wemparí'lo úmakain-kwaasi karo'á simátinkanæ sésa miyán-óráá-kísáú maenááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á wiyómpakemba kuntínana wiyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwar'a sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánanááwe. ²⁷ Wiyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Manikómó wemparí'lo úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá ti'maesa moórafimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fiki-taigontafe'a imáyáa úmai isáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'lo sínda-kanaa kárika'a tniye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó súnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátime sune. Káfé'lo méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íniye. ³¹ Wiyóne marawé tai'áínana kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba isááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba isááwa'a kemá Manikón-ááninko ímba isáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmóna-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááín-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koméranæ séna wení kisau-waasisafena kisau máéro séna ti'má'mæ wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóni aanáfómó tinda-kanaa ímbo isáántemba kemó kúmóna-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wááwáíya'í fenáíndarara'í nó'waana'í kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímba imáyáamo

wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáiyé.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹ Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-ai.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áumo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó um-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyumba minánáféumbá tafántuwena Ísu a'nómpimbá fatímarowasa ⁴ tuwímbai keáimbá sésa aaisambá aeésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó fi'owi timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ifátuwe'a ímba aaisambá aeéro. Kawe'á asínkáiyé. ⁷ Ímbo óntamo máraán-kwaasi kesé'a maé'mae'a iya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai onááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáiyé. Púwóndara'a masawémba asínkésa utánaáfo minínínkó é'a masawémba asínkáiyé. ⁹ Érai'a sumpo isáaro. Kesí ásé-ai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáin-ai simátimiyasa táaka'a maránááwe Ísu siyáiyé.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-ai.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-ai.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wiyana moóráwigo nonánámó maimaé windawimba arááiwaékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó

mérainakai kosimámekai óraako áisai ena séna kesí kísau-waasisela náán-aempara tiyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasisela mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbai tówasa moóra'-mora áisai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moóra'-taufapimba tú'maimo náindawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-iyé. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máiniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.
Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

²² Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-iyé. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái simai kááísamakaiye. ²⁵ Simátimé'a sune. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai ímá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.
Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aemapa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonaé iya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.
Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-méraiya'a

Maníkómpá inai kosenó séna ³³ Pítaane Yémisine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiifínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iyé. Ewé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniфо ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwáéno Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu inai simásuwana wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo a ún-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. ³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifónifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátimena ³⁹ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inai kosimásuwana ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáa ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inai kosimásuwana kouweréna minkáúmbórúsáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáínkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraal'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁴ ááema Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkándawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶ wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwígon paepáé'a maimaéna aifa'-amáán-káwáágóni kísau-waasigon-áa'á fagáúsuwowana ⁴⁸ tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰ wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uwasá tun-kwáási Ísumba áí'maesa kuwaná ⁵¹ moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kára'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵² ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaiifimbó ánkaraan-aai.

Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³ Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-amáán-káwáágóni naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye

Yúndaa-oraa¹-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴ Pítáa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáifa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵ Pítáa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigoni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa ⁵⁶ Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá ⁵⁷ tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸ wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáa maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáíye suwasá ⁵⁹ minkwáási ímba moórá-aaí suwaná ⁶⁰ aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áísai ena séna simánkáán-aaí anondáá ína sínono súwana ⁶¹ Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó áísai ena séna kesáámó áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankarawai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶² Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwtóí tafétuwena séna Maníkómbá karaánáa'a ankéna wesáféna simbá póta minááisáféta aafimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴ Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáintafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá náawa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáási áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítáa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítáa naamaáifa ména iyá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aaí saáko ímba kawé'an-íye simásuwena máápa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efíwáni waásifinkewin-íye súwana ⁷⁰ aneka'á Pítáa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraitá sune. Kárírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítáa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-íye súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítáa Ísumo simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-íye sínone siyónka'a mináái

ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráíye.

15

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mimbórá-áái símai tarímaresa

Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páiratimpa'a kuwaná ² Páirati Ísumba áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa ³ óraa'-amaan-kisau-waasi fi'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana ⁴ Páirati Ísumba áisai ena séna sáwífa'-aai wésimankaafó anondáá ina moórá'-aai sínono súwana ⁵ Ísu iséna ímba anondáá súwana Páirati sáwífa'-imayaa uráiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tiyótáimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awí'a siya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáiyé. ⁷ Minkánáá moóráwigon-awí'a Párápási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tiyónka'a wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkárowana mérowasa ⁸ sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa séna moóráwigomba faú'ankaaó suwaná ⁹⁻¹⁰ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa ¹¹ óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párápásimba faú'ankaaó simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹² Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná ¹⁴ Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵ Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufiyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiyé.

I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.

Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

¹⁶ Ísumba i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷ naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwiyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyánkésa ¹⁸⁻¹⁹ karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táuntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ánkésa ²⁰ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwésa wení unáánkwátói uwánkesa tufiyanamó puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.

Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

²¹ I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awí'a Sáímoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufiyana-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²² marésa moórá-maragon-awí'a Kórigótaafa'a wésa mináwikóni áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa

23 ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráíye.

24 Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táíyá'á aiyayaampimba máufusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa nááwamo iyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa 25 aafáúgómó áyana'lo kain-kánáará'á tufúmba 26 Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-íye agaimarésa aaraa-táíyá'á mósá marésa 27 uménté'lo uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táíyá'á tufúsúmarowana 28 naaófá'á Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna wemá sáwí'lo on-kwáásimo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. 29 Aaraa-táíyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba fáákesa timántákái fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé anekal'a ónaumne siyáampo 30 esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá 31 miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye amáambo sun-kwáásiyé sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. 32 Manikómó iyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éimba póna érai'lo sé'éíndamo éna weyáárika'a taaiyakémbá kumínata awané séta érai'a Manikón-áánimban-íye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'lo uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'lo aaraa-táíyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáá'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-ai.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

33 Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba 34 Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taifinkemba séna eri eri rama sapataniyemo súmba maará siyáíye. Manikó kesí Manikóo nóra séwa siyuwááno súwasa 35 minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Manikón-aimo simátímakaiwimba Íráiyamba wéaantaiye suwaná 36 moóráwigo awaantanténa farutáéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyentáemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ina taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana 37 Ísu óraaka séna puwúwana 38 óraa'-amaan-daumpa'lo ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Manikómpá'ó iyíyan-amba wi'makáíye. 39 Ísu óraaka'lo sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Manikón-ááninkon-íye siyáíye.

40 Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Minínintómpínkémbá moóra'-inimba Mágátáara-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moóra'-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moóra'-ininkon-awi'a Sárómi 41 miyáumai-inimba Ísumo Káírí-aiempa'a núpa'lo wembó arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufa'lo

túmba minínintómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴² Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi áamáan-aaímo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awí'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi ⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawe'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'makówi ímba áatafena úmba Páíratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴ Páíratí imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawaágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ ewé é'a pukáiyé simámuwana Páíratí séna kanaámpó Ísun-áuma máínone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aaí.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáa tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áura'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ² ááéma aafáúmó iyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaéna Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énasawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵ minóntán-aifimbo iyúmba moórá-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'o wétemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷ wení kisa-waasiye Pítaane kosimátíme sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Káriri-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátíméro súwasa ⁸ minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátímakaawe.

Mááka kemó súnda-aaí tai'áiyé.

Ísu paápé úwana Máriaaamo awánarain-aaí.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena aifa'á Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátímuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-aaí simátímumba isésa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-ai.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáásí némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fi'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórú kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo iyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwa'a isé'a sirumbá wéfiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráambá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-ai seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'o úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba iyawi Maníkó aafimbá maitinkáiniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fi'on-aaifinkemba sésa ¹⁸ waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'o índa-waasimo tiyáambo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-ai.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wiyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánurapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-ai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-aain-iye siyáawe.

Mináái tai'áiyé.

Rúku

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-*aai* agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-*aai* isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupíse úmaimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáíye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-íye. Maníkómpá'á inaimó sen-ááíyé Maníkóní ámútankon-*aaiye* sáwí'o um-béyámbá Maníkó maisíyúwáin-*aaiye* miyán-áái Rúku agaimakáíye.

1-4 Óraako Tiófíráasiyo moórá-*aai* sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paapé uráimba aifa'ló awánaraan-kwaasi mintántáákón-*aai* simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-*aai* agaimakáamba minááiígóní áwáu kawel-úmai isé'a aifakén-ááíyé afufumpinkén-ááíyé ánaaenken-*aaiye* agai-amúne. Ísaraanda-*aai* érai'-*aaiya*'i karo'-ááíyá'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

*Yónimbo ma'ankáínda-*aaimo* simámakain-*aai*.*

5 Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-*awi*'a Éroti méron-kanaafimba moóráwigon-*awi*'a Sékáráíya Ápáisaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai 6 Maníkón-*aúranka*'a minákwá'á kawel-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai weni amáamba kawel-úmai isésarai 7 age-ínímbá ména iyámpói-iyaimba mésarai wauránaráamba káguraaye.

8-9 Wauránaráamba káguyasa Sékáráíyaani akúmbá Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maésa miyá úmae iyésa miwítí kisaumo tuwínkaa'-ésa Sékáráíyaamba iyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agaíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa 10 asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agái-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a mésa Maníkómpá'á inai wésuwana 11 Sékáráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agái-táárégóní ayáánúrapa'a wiyómpaken-kisau-waasigo paapé úwana 12 Sékáráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana 13 wiyómpakewi séna Sékáráíyaaó ímba inkaisuwó. Maníkómpá'ó inaimó sénda isáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpói máínífo miníyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. 14 Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fí'onkwaasiwara'a aamoí ónááwe. 15 Ma'ankáíndara'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó miníyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwóí'o on-dóné ímba náino. Maníkón-*aúranka*'a wenáwí'a óraa'a íníye. 16 Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkómpá'á aneká'á ténááwe. 17 Wemá Maníkón-*aaimo* simátímakowin-*awi*'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'ló wéna tifoísáíye tiráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó

íyantemba ésa kawel'ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wíyómpakewi súwana¹⁸ Sékáráíya séna kesuwaainínkóekai wauránaráamba káguraufo nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana¹⁹ wíyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana kawel'-áái siména si'maráísa'a músimamundasafe²⁰ ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnda-tantaa'a paapé ina kawel'-úmai aái sínone súwasa²¹ máápa'o méron-kwaasi Sékáráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'a nóintafenawa ayáátááka'a méraiyo wésuwana²² máápa'a kuména ímba aái súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéena ímba aaimó súmba ména²³ wení kísaukanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráíye.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti ámú'a paapé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna²⁵ séna Fasi'aénkó kawel'a uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátááka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áíye Írísápéti siyáíye.

Ísumbo ma'ankáúnda-aaimo simámakain-aai.

²⁶ Írísápéti ámúka'a ména afa'mórée-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasigon-awi'a Képarierimba wíyómpakemba ai'marówana Káríri-marafa'a Násareti-naopa'a kuména²⁷ moóra-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáíye. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aái tarímarowana²⁸ wíyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'onno. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana²⁹ óraa'-imayaa éna séna minááígóni áwáu nóran-aaisafenawa síyó súwana³⁰ miwá séna Máriaaoo Maníkó aamoí uwánkáífo ímba áá'a íno. ³¹ Ámú'o kaumáímo iyámpóímo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. ³² Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-i'a ínasa iyáákamai-Fasi'aenkon-áánikon-íye sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téfitimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú aminana³³ Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a íniye Képarieri súwana³⁴ Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana³⁵ wíyómpakewi séna Manikóni Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana iyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoi Manikón-áánimban-íye sénááwe. ³⁶ Enamááraa-inikon-awi'a Írísápéti áráamba kéna ámú'a kauráíye. Age-ínímbán-íye wésewana ámú'a kauréna afa'mórée-wiyomba maisúwáíye. ³⁷ Maníkó seyaafá-tántáá'á fetói wéena wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana³⁸ Máriaa séna Manikóni kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íniye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáíye.

Máriaa Írísápétini namu'ó kuráin-aai.

³⁹ Iyúwana kárika'a Máriaa ména iyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moóra-naopa'a wéna⁴⁰ Sékáráíyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana⁴¹ Írísápéti Máriaa amóísáúmba isówana iyámpóígo anówan-arumpimba ména

úwaaúwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawé'á uwánkena fí'on-inimba kárika kawé'á uwátinkena embá óraaka kawé'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwará'a kawé'á wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóísáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaaúwa uráiyé. ⁴⁵ Maníkó simámakain-aaí éraí'a paápé íniiyé séndasafena Maníkó kawé'á uwánkáiye Írísápéti siyáiyé.

Máryaa Maníkón-áámóí éna imó siyáin-aaí.

⁴⁶ Súwana Máryaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹ Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawé'á isa'á Maníkó kawé'ámpá'ó mésínkáíwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawí óraa'a uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Maníkó kawé'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawí éna ⁵⁰ wenáísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíniye. ⁵¹ Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'ó mósá maráán-kwaasi tí'mátu'makáiyé. ⁵² Maníkó túwí'ó wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'ó wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawé-tántáá'á tíména sáwífa-tantaq'ó makáan-kwaasi ímba tíména tí'mátukáiyé. ⁵⁴⁻⁵⁵ Maníkó kentáá síwá'náwara Émbaramuntafenawara'a óraaka séna enkwará enaísaaftantambo íyawíwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aaí áaka'a makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iyé Máryaa séna ⁵⁶ Írísápétiyé ména kaumbo-wiyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiyé.

Írísápéti Yónimbo ma'ánkarain-aaí.

⁵⁷ Kumúwana Írísápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aaí isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamoí uwaná miniyámpóigó afakaumboé-no'waamba waúwasa áuma kárámai araenáémba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráiyawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa ⁶¹ miwí sésa ímba ení waásifa'a miyán-áwí'á wéraiye suwaná ⁶² afowámbá áá'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa maámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna tímúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráiyá agaimaréna ói'a fetói úwana aaí séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ isówi óraa'-imayaa ésa sésa miniyámpóigó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráiyaa mo siyáin-aaí.

⁶⁷ Miniyámpóigó afowámbá Sékáráiyaaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Maníkón-aaí simátiména séna ⁶⁸ Maníkó

kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai ena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹ Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aén-kwáásí iyáfasinankaraimba póna sáwí'o úmaisamo méraundafinkemba kawel'-ámpátá mésinkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawel'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tiyámbo kembó uwátinkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáiyé. ⁷² Ááéma Maníkó kentáá síwá'násafena arumbó uwátinkainda-ai séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-ai siyáiyé. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Émbaramu kentáá síwá'násafena kentáásí namuro-wáásífákembá mésinkainata ímba sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawel'-úmai arupise úmai maé'mae'o onda-ááísá óraaka'a siyáiyé. Sékáráíya simásuwena séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaimo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aénkóni aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawel'-ámpá'ó métinkainda-ai wésimatime Fasi'aénkóni aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáásí Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kawel'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'ó in-áempá'ó méraawi puwiyantafena táá'o iwái sama kátinkena kawel'-ámpá'á métinkainiye Sékáráíya siyáiyé.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawel'-ímáyáá wéena máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

Máryaa Ísumbo ma'ánkarain-ai.

Mátiyu 1:18-25

¹ Minkánááfimbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'a agaénááwe siyáiyé. ² Aifa'á túwí'o agáún-kanafimba Sáiriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanafimba ³ namupa'ó maifá'o kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáiyantafesa tiyáawe. ⁴ Yósepi Téfitin-andafakenkwaasi póna Kárirí-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitin naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétaaremufa'a túwana ⁵ awaainín-árásigó Máryaa ámu'a kaufúwana áwí'o maíndasafena áí'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ankái-kánáá túwana ⁷ aifaráán-iyámpóí ma'ankéna iyámpóigoni unáánkwátói úsúrena purumakagóni táufapimba ánkariye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wiyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpa'a ówí'a tarówana purumakagóni naaúmpa'a mérena ma'ánkaraiye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátímakain-ai.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wiyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paápé úwana Maníkóni sama tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná ¹⁰ wiyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-ai kusimátimunda pósa

sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpói ma'ánkáisana miniyámpóigóntáfésa Maníkó iyáfasinankarawai Fasi'aénkón-iyé sénááwe. Miniyámpóigó kenkwará'é fi'on-kwaasiye sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹² Miniyámpói ampantasámbá úsúmai purumakagóni táúfapimba máráisa'a koawáné sé'a simásímakain-aaí érai'-aaí kentáa kawé'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraiye sénááwe súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wiyómpakewi sáwífa'a paapé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴ wiyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátínkáin-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aaí.

¹⁵ Wiyómpaken-kisau-waasi wiyómpa'a kunuwerésa iyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aisafeta Pétaremufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máriyaae Yósepiye mésarai purumakagóni táúfapimba Ísumba ánkaroýasa taawánésa ¹⁷ wiyómpakewimo siyón-aaí miniyámpóigón-áái tasimatimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aisa érai'-aaiye sésa ísarón-aisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-aaí isówi imáyáa uwaná Máriyaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyé.

Ísun-awí'o simánkarain-aaí.

²¹ Iyámpói ma'ánkéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miniyámpóigón-áúma kárámai araénaémba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámú'o kaurónka'a wiyómpakewimo siyón-awí'a simánkena Ísuwe siyáiyé.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aaí.

²² Naaófá'ó Mósese aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaímo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máriyaae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóni áamámba Mósese agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóisómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóiyé sénááwe Fasi'aénkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyáiyé. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóni áamámba agaimaréna séna Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagon-aráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáiyé. Mináái miyá iyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwigon-awí'a Símiyoni Yérúsaremu-naopa'a ména kawé'-wáásí éna Maníkón-aisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawé'ó uwátinkaindawimba amú'maréna mérowana Maníkóni Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simámena séna ímbo ááéma puwínompo Fasi'aénkóni Káráisitimba awáné puwínone simámakaimba ²⁷ Maníkóni ámútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai áamámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a iyúyana ²⁸ Símiyoni miniyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwena séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakanda-aaí káfé'a paapé isaná sirunkó kawé'a wéimba pó'a úwoi puwónaumne.

30-31 Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawel'-ámpá'ó métinkaindawimbo íyáfasinankaandawimba é'la awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawel'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaamba iyíniye Símiyoni siyáiyé.

³³ Símiyoni miniyámpóigóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawel'á uwátinkainiye simásuwena miniyámpóigón-anówantafena séna Maníkó maaniyámpóí íyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawel'-úmai méwasa tuwímbai tínaemba uwámenaawe. Maníkó wembá waamékaámbá uwánkáisasa sáwi-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwi-imayaa seyaafá'-wáásí túranka'a paapé iniye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'o intenkáámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíniye Símiyoni Máriaantafena siyáiyé.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awi'a Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waaí maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaaikó puwúwana ayáátáaka'a ⁸⁴ aatai maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáimpinka'e nó'waane Maníkón-áwí'a mósá wémarena inái aantembo síndasafena ímba tómbá wéna ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Maníkóntáféna súwi séna miniyámpóigón-aai simátiména Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwi-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena miniyámpóigón-aai simátimakaiye.

Yósepiye Máriaa'e Násareti-naopa'o kurááyan-aai.

³⁹ Yósepiye Máriaa'e Fasi'aénkómó siyáin-amaamba tai'ásuwesarai Kárirí-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóigo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawel'-ímáyáá úwana Maníkó kawel'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóiyá'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

⁴¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááywaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'maesarai Yérúsaremufa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tíndawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai aneka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena mináásísáféna tísai úwasa ⁴⁷ anondáá wembá áísai uwaná wení kawel'-ímáyááfinkémbá simátimuwasa isésa táátáfesa uwasá ⁴⁸ anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáamba pikinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbai wétaifo nóra séwa miyá wéono

súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááígóní áwáu ímba kawel'-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááisafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba imáyáa wéena mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawel'-ímáyáá wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátímakain-aai.

Mátíyu 3:1-12, Máaka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táípiriyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páirati maúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúriya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápíríni-marafa'a káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékaráiyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tiya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáániye Yóni siyáíye. ⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupise iyana minámpá'á wíno. ⁵ Omá'a kárámai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupise oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái kawel'-án-oro.

⁶ Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba

kawel'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maráinana kumínda seyaafá'nánká awánánáawe

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái siyáíye.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáinkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo náawa sisará íséra inkaisé wéteo.

⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawel'-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná ímbá póta Maníkóní kawel'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawel'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹ Ímbo kawel'-árámbó iyáin-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹⁰ Súwasa ísésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná
¹¹ Yóni séna kael'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa
¹² taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná

13 Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maiyamba taakisi-óntán-aantemba máero súwasa 14 i-wáásí sésa kesáá nóraaawa ónaumno suwaná Yóni séna tinkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátimela miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kisaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémbo tirunkó kawe'á ina'a méraaro Yóni siyáíye.

15 Yúndaa-waasi Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aai isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fi'owawa'iyó suwaná 16 Yóni séna kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Manikóni Ufaen-ámútánkómbá ai'maráinana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáentemba íniye. 17 Aawinkwinaumo sipetifimbó mósá makésamo mentúwáawanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo autúwáísasamo kámakama'o in-iyáfimbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá maráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni séna 18 Manikóni áse-aai ísámai kawe'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.

Mátíyu 3:13-17, Máaka 1:9-11

19-22 Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inaí súwana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Manikóni Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aaigó aantemba wiyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Manikóni áse-aai simátimumbanifo Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaaininkón-áwí'a Érotíyasimba maiyówana mindásafena fi'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

Ísun-áiwá'náti túwíkon-aai.

Mátíyu 1:1-17

23 Ísu marapá'á kumbéna moórá-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Manikón-aaímo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-áaninkon-íye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

24 Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífaí úwana

Rífaí afowán-áwí'a Méríkai úwana

Méríkai afowán-áwí'a Yánai úwana

Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

25 Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana

Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana

Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

26 Nágai afowán-áwí'a Méati úwana

Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana
 Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana
 Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana
 27 Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana
 Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana
 Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana
 Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana
 Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérái úwana
 28 Nérái afowán-áwí'a Méríkai úwana
 Méríkai afowán-áwí'a Èndai úwana
 Èndai afowán-áwí'a Kósamu úwana
 Kósamu afowán-áwí'a Èrímendamu úwana
 Èrímendamu afowán-áwí'a Èya úwana
 29 Èya afowán-áwí'a Yósúwa úwana
 Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana
 Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana
 Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana
 Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
 30 Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
 Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
 Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
 Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
 31 Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
 Mériya afowán-áwí'a Ména úwana
 Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
 Nétáani afowán-áwí'a Téfíti úwana
 32 Téfíti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Opéti úwana
 Opéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
 33 Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
 Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Ánái úwana
 Ánái afowán-áwí'a Ésíroni úwana
 Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 34 Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
 35 Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
 36 Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana

Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
³⁷ Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéreti úwana
 Yéreti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
 Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá
 Manikón-áánimban-iyé.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.
 Mátíyu 4:1-11, Máaka 1:12-13*

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Manikóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana ² waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-ai tówana ³ waántáwanko séna emá Manikón-ááninko úne wésempe maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Manikón-ai aúfáífkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Manikómó siyáintemba

seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena ⁶ séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíniye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Manikón-ai aúfáífkemba séna kentí Fasi'aénkó Manikómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁹⁻¹¹ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni am-ifa'á móankena séna Manikón-ai aúfáífkemba séna Manikó wiyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maránasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe

siyáiyé. Mindásafe emá Manikón-ááninko úne wésempe maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana ¹² Ísu séna Manikón-ai aúfáífkemba é'a miyá siyéna moórá-aiiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Manikómbá

áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Manikómbá

áisai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ¹³ waántáwanko seyaafá-tántáátáféna Ísumba áisai uwásuwena séna kárika aneká'á taáisai ónaumne séna auwéna kóuraiye.

Ísu wení kisaumo ómbakain-aii.

Mátíyu 4:12-17, Máaka 1:14-15

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Káriri-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-márafá'á wété úwana ¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

Násaretifakewi Ísumba tínaembo uwánkaraan-aii.

Mátíyu 13:53-58, Máaka 6:1-6

¹⁶ Minkákembá Ísu kárikomo maé'éún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaa aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aii aúfáífinkembo simátimindasafena iyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaimo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai amúwana maiyéna fariyéna moórá-aii awánéna séna

¹⁸ Fasi'aénkóní amútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí áse-aii kosimátimiyo séna si'mákaiфо Fasi'aénkóní amútanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe aneká'á túrambo awánáyan-aii kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áiniye siyé-áái kosimátimiyo. ¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aii kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰ mináúfái-wándáái owepámai káráwiyowimba aména aai simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aai sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'lo isérón-aii afora'á paapé iye súwasa ²² iséa aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkésa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái siyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-aii sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawe'an-owo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawekísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátime sune. Maníkón-aaimo simátimíwai wení waásifa'a Maníkón-aii kosimátiminenamo wimbá wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵ Érai'-aii sénaumpo isáaro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínimbá sawífa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-ínimbá kotúwa'nai ínone séna fi'om-barafaken-keto'-ínimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráíye. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sawífa'a mérowana Maníkó

minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awila Néamanimba asófankariye Ísu súwasa ²⁸ minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai ínkiye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹ iyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máapa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰ éniyo Ísu tufintuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.

Máaka 1:21-28

³¹ Ísu Káriri-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaara'a ámáán-daumpa'a iména aai simátimuwasa ³² isésa óraaka'o súntafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna ³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórava ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áinono. Embá awánáúndawi Maníkóni kawe-kísáú-wáásigó óne súwana ³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí fame'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'lo uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶ awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná ³⁷ miyán-áái Ísun-ai mináémpá'á wété úwasa isaraawe.

Ísu tí'lo ún-kwaasimo asófatinakarain-ai.

Mátiyu 8:14-17, Máaka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'lo iyúmba Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aao súwana mináúiyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fí'o-fi'on-ti'lo ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayáámba ta'ótorowasa asófaraawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó iyáfasinankarawai iyé-imáyáá untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

Yúndiyaa-aempa'lo Ísu simátimakain-ai.

Máaka 1:35-39

⁴² Kóuwana aafáúmó iyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a áse-ai Maníkó wení waásimo kawáánin-ai kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkaumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyákiye.

5

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-ai.
Mátiyu 4:18-22, Máaka 1:16-20*

¹ Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Manikón-ai isánqe sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³ kae'a kári'-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moóra Sáimoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba úwoi wérowana awánéna Sáimonini nompín-táómpimba iyátena Sáimonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpimbá mara'-ména seyaafá'-wáásí simátimakaiye.

⁴ Simátimena Sáimonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompimbá kumína'a mófáá'a fasínáaro súwana ⁵ Sáimoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófáata toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna ⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompimbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnámpimbá ówitena taráráaráántamba úwasa ⁷ moóra-nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbaí téna nompimbó kúwáféráaraantamba úwana ⁸ Sáimoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kifaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáíye. ⁹ Sáwífa'-mofaa'o tóróntafena Pítaawe wesé'o méron-kwaasiye táátafesa uwasá ¹⁰ Sáimoniye mófáá'o to'maésarai núyawí Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémisi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátafesarai uyaná Sáimoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáero súwasa ¹¹ mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááiwakaawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-ai.
Mátiyu 8:1-4, Máaka 1:40-45*

¹² Moórá-kanaa Ísu moóra-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ¹³ Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naafá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kísau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póíma tímínasa Manikóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-ai simátimunafó sé waaó Ísu súwana ¹⁵ ifátuwená kawé'ó uwánkon-ai simátíma'maena iyúwana minááígó naao'l-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o

in-kwáásí asófatininkawae sésa tóso uwaná ¹⁶ énifo Ísu Manikómpá'á inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráíye.

Ísu aísamaimo pukówaimba kawe'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 9:1-8, Máaka 2:1-12

¹⁷ Moórá-kanaa tuwímbai áamáan-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakene Káríri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Manikó Ísumba asófatin kainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸ tuwímbai aísamaimo pukówaimba wandaaifimbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawe'á ínkwaé sésa tumbá ¹⁹ mindáumpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresá túwówana kuméména waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawe'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ áamáan-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé keáímbá sésa Manikó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo waási ímba miyá ónááfo Manikómbá karaánáa'a ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá siyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a iyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá siyó awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátiménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a iyáfasinkwena wení wandaaí wémaena Manikón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáúnda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáakaawe.

Ísu Rifáimbo áántarain-aii.

Mátíyu 9:9-13, Máaka 2:13-17

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómba taakisi-kísáúmó maúwain-awí'a Rifái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ iyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááíwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'ó náindasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fi'ó-fi'on-kwaasiye Rifáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ áamáan-kawaa-waasiye miwítí áamáambo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'ó on-kwáásísé'a tómbá wénaao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawe'-úmimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ófo tí'ó in-kwáási wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupise úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'ó úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne

Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

Mátíyu 9:14-17, Máaka 2:18-22

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi moórá-mora-kanaa Maníkóntáfesa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inai aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéofu ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóiyana minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-aii séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba káramai wéfaruwowe. Miyámó iyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. ³⁸ Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹ Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéíye sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáíye wésewe.

6

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aii.
Mátíyu 12:1-8, Máaka 2:23-28

¹ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísaufa'a wíti-ton-kísaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánésa sésa saagaan-kánáa aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóni amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wéna wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aii.
Mátíyu 12:9-14, Máaka 3:1-6

⁶ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu amáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹ Ísu miwísáféna

séna moórá-aaSAFE'a tísai ónae'a sune. Kentáásí amáán-aaifimba nóin-aaíya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawe-kísáúsááwá máúm sáwí-kisauaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáamba fárútuwaaó súwana ayáamba fárútuwowana kawe'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisaaawa tufuwónaumno sésa kemó mērompimba keáímbá siyáawe.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.
Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19*

¹² Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúmá waéna Maníkómpá'á inai símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááíwa'mae kun-kwáásí táántowasa iyúwana minkwáásífinkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáíye.

¹⁴ Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáíwaini ¹⁶ moóráwigo Yémísin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo maiyáin-aaí.
Mátíyu 4:23-25*

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arufá'á kumbérowasa wembó arááíwáún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésha ¹⁸ Ísun-aaí isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófatininkaiwae sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áinkwae sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófatininkaraiye.

*Tirunkó kawe'á éna sáwí'a énamo índa-aaí.
Mátíyu 5:1-12*

²⁰ Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwae mo sewí Maníkó miwí kawe'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawe'á ina'a wíyáái ónááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaapé uráundawintafe'a fasi'ámaimo méraawi waási tínaaembo uwátinkesa tiyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo siyamba tirunkó fetóí ina'a méraaro. ²³ Miyá íya'a tirunkó kawe'á ina'a imá wéte'a wíyómpakemba kentí kawe'-méyámbá maénááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátinkaraawe. ²⁴ Énifo

marapakén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawel'ó wéintantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moórá kawel'méyámbá maenááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táíniye. Káfé'a wiyááimo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifil'á tánááwe. ²⁶ Naaofá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwí'la mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Namuro-wáásí kawel'á uwátínkáaro-ai.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-ai isáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáásí tirumbá kawel'á uwátinke'la tiyámbo uwátínkéwi kawel'á uwátínkáaro. ²⁸ Sáwí-aiimo simátínkéwi kawel'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Manikómpá'á inai símai miwí túwa'nai oro. ²⁹ Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timéro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa aneka'á maénae siya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰ Moórá-tantaa'a simiyó siya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹ Kembó tirááimo táínda-i'o úmimo túwa'nai iya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáiyé.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáásí ímba kawel-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Manikó ímba kawel'méyámbá timínifo kentí namuro-wáásíwará'á imáyáá tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawel'ó uwátínkáán-kwaasi kawel'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawel'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawel'ó uwátínkéwanamo éna Manikó ímba kawel'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwará'á kawel'á uwátínkáaro. ³⁴ Sáwí-waasi ánaaemba simenááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Manikó ímba kawel'án-owe síníye. Ánaaemba simenááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáásí kawel'á uwátinke'la imáyáá tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Manikómpákémbá kawel'méyámbá maenááwe. Manikó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáásí úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Manikó wiyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátínkáintemba miyán-oro Ísu siyáiyé.

*Ímba sáwí-ai simátíméromó siyáin-ai.
Mátíyu 7:1-5*

³⁷ Tuwáné'o é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Manikó kentáfénawara'la miyá sínifo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Manikó kenkwará'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátínkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Manikó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáiniye. ³⁸ Timíyantemba Manikó anondáá kembá timíníye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'o maráántemba Manikó miyá úmai sáwífa-tantaa'la timíníye. Miyáumaimo tíméntemba Manikó miyá íníye Ísu siyáiyé.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-aai séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. ⁴⁰ Iyámpóimo ésa uwáitái'-on-kwáásí ímba iyáákanaafo miwí táái ísámaesa iyantemba ónááwe Ísu siyáíye.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-
ofo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáíye.

Taaigó arambó iyáín-aai.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawé-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-árámbá wéiyaifo ⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye

kawé-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínifo fe'-arambá iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínifo antirí-aramba iyáíníye. ⁴⁵ Miyáumai kawé'-wáásí kawé'-ímáyááfinkémbá kawé-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-
ímáyááfinkémbá wésewe Ísu siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aai ímba arááiwa'mai kawé'á wéowe. ⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa

kawé'-úmaimo arááiwaiyawi miyán-kwáásímó simátímendarala' ísáaro. ⁴⁸ Naambá ónae sésa marafímbá mai'á u'mae kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímbo tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. Miyaráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawé'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe. ⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawé'-úmaimo isáiyawi miyán-kwáásímó simátímendarala' ísáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fíyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái ísáaimo kawé'ó iyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáíye.

7

Rómu-i-waasigon-aai.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana ³ minkáwáágó Ísumo taméron-aai iséna Yúndaa-óraa'-waasisafena séna Ísumba koái'mae tíyana taasófankaino

séna ti'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáásí áamáán-damba úmakaifo kawe'-wáásí po kawe'-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóní naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waási simátiména séna Ísumba kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáásí kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínone. ⁷ Mindásafe'a ímba empá'á kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpa'o iyínda úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁸ Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánáunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau ma'é'a kesí i-wáásisáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹ Ísu mináái iséna áátaféna éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásisóntáféna séna simátimé sé'a minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fi'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawe'-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo iyáfasinankarain-ai.

¹¹ Ísu kárika'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néni-naopa'a wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moórá-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna ¹⁴ makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáásí tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo iyáfasinao súwana ¹⁵ pukómpinkemba iyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena áí'mae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Maníkón-aaimo sinkwáásí óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Maníkó ai'maráisana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmiye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-ááigó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áémpá wété uráiyé.

Yóni nombó maitínkáiwain-ai.

Máttyu 11:2-19

¹⁸ Minááigó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátiména séna Ísumba maanáái koáísai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánááfímbá Ísu sáwífa'-waasi fi'o-fi'on-ti'a ún-kwaasi kawe'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafikón-kwaasi túramba awánamái kawe'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisaféna séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafikáiwai túramba awánamái kawe'á owaná táá'ó káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawe'-úmai t'n-taawaná námombo kaiwái kawe'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi

ásé-aai simátimena séna ²³ kentáfésa ímba kae'-ímáyáá iyawi tirunkó kawe'á wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisala' koawáné nóran-imayaawa wéera koawánarao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'lo intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ²⁵ Nóran-imayaawa wéera koawánarao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ²⁶ Nóran-imayaawa wéera koawánarao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iyé. Érai'a simátimé sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi iyáákaraiye. ²⁷ Maníkón-aai aúfáifimba Yónin-aai símai agaimaréna séna

Manikó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé. ²⁸ Simátimé sé'a Yónini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba iyáákaisana Manikó kawe'á uwánkaraifo Manikó wení waásiya'lo kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainiye Ísu siyáiyé.

²⁹ Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Manikómó siyáin-aai érai'-aai póta konanasá nombá maisinkáinkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰ Énifo Yóni Manikóni aambó aráátimakaimba áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé minámbá tínaaemba uwámesa ímba nombó máúmba kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'lo méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³² Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááfema wétesa moórá-aempa'lo méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóimó uráantemba maaméeraan-kwaasi miyá wéowe. ³³ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Manikóntáféna imáyáa éna tónkwárá'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwan-iyé wésewe. ³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwárá'á náúña'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'lo námae iyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'lo on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵ Énifo Manikó simátimakaintembo owí sésa Manikó kawe'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ísun-áísamaíya'a masawémbó fatíyain-aai.

³⁶ Moórá-kanaa áamáán-kawaa-waasion-awi'a Sáimoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu áamáán-kawaa-waasioni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aai miníninkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó ún-basawembo wéromba

maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó ún-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ áamáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokainininko aankaró'-inínkó

iyé-imáyáá isinó séna miyán-imáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáímoniyo moórá-ai simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo timíwai ména moóráwigomba sáwifa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámisana ⁴² aanáfómbó amí-kánáá tisasarái óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tiyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígaufatuwaumpo kokaiyó siyáíye-ai Ísu Sáímonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígórái tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyó Ísu áisai ena súwana ⁴³ Sáímoni séna sáwifa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwaiwai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáímoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnnda é'a séne simásuwena ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáímonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáú sísamaimo non-kwi'yí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntausamba uwákáíye. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amo'na uráíye. ⁴⁶ Kentáásí áwáú ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básawémbá fatímai asínkáíye. ⁴⁷ Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-imáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoí uwásinkena miyán-tántáá'á kawé'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kári'-sawi-tanta'o maisuwáúnda kári'-aamoí uwásínkáíye Ísu Sáímonintafena simásuwena ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹ wesé'o tómbó wénonkwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyó suwaná ⁵⁰ Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawé'á uwánkaumpo aáo úmai enarunkó kawé'á ína waaó Ísu siyáíye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááiwakaan-ai.

¹ Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénena Maníkó wení waásimo kawáánin-ai ásé-ai simátíma'maena iyáíye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ² tuwímbai-ininte wénesa miníníntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawé'ó uwátinkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitiyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'a Máriyaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkon-ininko úwana ³ moórá-ininkon-awi'a Yóána

awaaikón-áwí'a Súsá wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awí'a Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwimpinkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.

Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

⁴ Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'a Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵ moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísaufa'a wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fáí'nasukaiye. ⁶ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna anoníyaim-barafa'a póna aáénkaraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawel'-márafimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyáiyé. Ísáán-kwaasi ísámai

kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawááin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímisa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-ai aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawel'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawel'á wéowe Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo tu'maráínten-úmai Manikón-ai simátímísana ¹² tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Manikón-ai ísááwana waántáwanko imáyáa éna Manikón-aaisafesa timankúnkúmba iyana sáwí-ampakemba kawel'-ámpá'á métínkáifo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Manikón-ai ísésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á óntáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fi'on-tantaako tisasá miwán-imáyáa ésa Manikón-ai ifátukaawe. ¹⁴ Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Manikón-ai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyáágó Manikón-ai faráátasuweisasa ímba Manikóní kísau wémaewe. ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawel'-márafimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Manikón-ai ísésa kawel'-imáyááwará'-wáási ísésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á ésa fasi'ámai mésa Manikóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-ai.

Mááka 4:21-25

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyiyamba awánánáawe. ¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paápé ínasa awánánáawe.

Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paapé ínasa awánánaáwe. ¹⁸ Ísáán-
 aai imáyáa úmai kawel'án-oro. Maníkón-aaimo ísámaimo kawel'ó owí
 Maníkó túwa'nai ínasa moórá-qaiwara'a isánááwe. Maníkón-aaimo
 imbo ísámai kawel'ó ésa karò'a sésa kawel'-úmai wéisaumne sewí
 tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-
 aai imáyáa úmai kawel'án-oro Ísu siyáiyé.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
 Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35*

¹⁹ Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi
 Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o iyúmba máápata
 tamérowasa ²⁰ mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe
 enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná
²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaimo isésa kawel'ó iyawi
 kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

*Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-
 aai.
 Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41*

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba
 iyátena nonkwaaúnkóní menáipá'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu
 aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó
 tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa
²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná
 Ísu iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo
 súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu
 simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timánkúnkúmbo onkákéná
 wéseo súwasa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá
 fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa
 siyáawe.

*Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-
 aai.
 Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20*

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama
 tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa
²⁷ mimbárafá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á
 kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá
 sáwí-amutamba mérowana póna ayáátáaka'a unáánkwátói-iyaimba
 ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátinkón-ontan-aifa'a
 mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwífa-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwánkowasa
 waási káráwiyesa aiyayaanka'a kára'umarowana minándá tarátuwena
 misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo
 túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé
 kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka
 séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo
 nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana
 minkwáásígó sáwífa-sawi-amutamba wenarumpimbó mérontafena
 séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a
 sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-
 ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó.

Mimpói tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sawí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóisómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbó kúwáférómba putásowasa ³⁴ póiyá'o káráwiyowi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa kisaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sawí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena Ísun-áisamaifimba kawe'-úmai mérowasa koawánésa táatafesa uwasá ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawe'ó uwánkowasamo awánon-aaí simátímúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táatafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba iyátowana ³⁸ sawí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawe'ó uwánkáín-aaí kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aaí mindáópa'a simátíma'maena kuráíye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Máaka 5:21-43

⁴⁰ Ísu Káríri-waaunkoni menáípákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sawífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo áamáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírásí téna Ísu óraakon-iyé séna áisamaifimba kifaena óraaka séna kímбора kesiyáámumba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáin-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'o kumba sawífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naeýámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana mináí'á úwoi wérowana ⁴⁴ minínínkó sawífa'-waasifimba Ísumba arááíwa'mae wéwena wení unáánkwátói-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'ankowana ⁴⁵ Ísu séna nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyó súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítáa séna óraakoo sawífa'-waasi famé'maesamo iyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawe'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwátóiya'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷ minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anekembá tata'á úwana Ísun-áisamaifimba kifaena seyaafá'-wáásí túranka'a wení unáánkwátóiya'o ta'ótorowanamo asófankon-aaí simátimuwana ⁴⁸ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a

é'ánkáífo kawe'-úmai waaó Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu mináái wésuwasa áamáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu mináái iséna Yáírásintafena séna minááísáfé ímba áákaurauimo indá kentáfé amankúnkumba inaná enayáámúnko kawe'-úmai méíniye Ísu séna kumba ⁵¹ Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méwaro séna Pítáane Yónine Yémisine minárásigón-anófoiye tí'maena naaúmpa'o

iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráiyé-imayaa ésa Ísun-awiyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá iyáfasinowana Ísu séna tómbá amiyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátímékaiyo siyáiyé.

9

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Máaka 6:7-13

¹ Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táantowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o índá-waasi asófatinke-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai kowésimatime'a tí'o índá-waasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táumba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wiyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní áse-aai simátíma'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatinkefa'a kuráawe.

Éroti Ísun-aaimo ísarain-aai.
Mátíyu 14:1-2, Máaka 6:14-16

⁷ Ísuni kísaugon-aai símae iyúwana Káíriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráiyé. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáiyé.

Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 14:13-21, Máaka 6:30-44, Yóni 6:1-13

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo tímún-kísau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá'-kísáúmó máún-aai simámúwana Ísu miwí aantemba tí'maena Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ éniyo sáwífa'-waasi iséna arááiwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátimena tí'o ún-kwaasi asófatinkefa'a.

12 Asófatinrowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara'a til'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa kári-tomba séfataqeswara kae'-mófaá'wará'á wéráifo sáwífa'-waasifimba ímbo kanaan-ínifo tómbá koméyanorowa wéseno áisai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiyé mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwínkaa-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ isésa miyá uwátinkówana ¹⁶ Ísu séfataqese-tonkwara kae'-mófaá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Manikóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáási tímúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.

Mátíyu 16:13-19, Máaka 8:27-29

18 Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu aantemba Manikómpá'á inaí simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófa'á Manikón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófa'á Manikón-aaimo simátímakaandawi pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Manikó iyáfasinankaraiwimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímbo simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-ai.

Mátíyu 16:21-28, Máaka 8:31-9:1

21 Ísu séna mináái ímbo simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'o índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraal-waasiye óraal-amaan-kísau-waasiye ámaámbo sen-kwáásiyé tínaaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna Manikó iyáfasisinkainiye Ísu siyáiyé.

23 Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táinda-tantaa'a ímbo ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á aasiyaasi-kánáá tímíyasa minúbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaqawe. ²⁴ Tirááiimo táinda-i'o ésa ímbo kawé-úmai ménaafo kentáfésa isámai tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyáafá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáá'ó ímbo túwa'nai íníye. ²⁶ Kesááiwara kenkwará'ó tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wiyómpakembo Manikóní kísau-waasiti sáwara'ó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. ²⁷ Érail'a simátimé'a sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímbo pukénka'a Manikó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu fi'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13

²⁸ Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'li miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inái wésuwana ói'a fi'on-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waení'a kéna tугáyaagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásiyái wiyómpakemba paapé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tiwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana wiyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíniye siyáimba ampáánká'á miyá íniiye-aai wésuyasa ³² Pítaae'o méroyan-kwaasi tún-kwaémomba iyáfasinesa Ísuni sámó kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawel'á ímba póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáiyé.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó iyáfasinankaundawin-ifo wenáái isáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkaain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwífinkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpínkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbái wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóigón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpói famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisaná aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpói kawel'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Manikóní óraa-fasi'aemba awánéna seyaafá'nánká táátafesa

ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánéna táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátiménda tááka'a máráaro. Kemba waási úrankomba fi'on-kwaasi tímíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aigoni áwáu ímba iséna miwítí imáyáa umbái tówana

minááígóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawel'á ésa áísai ónæ sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-ai.

Mátiyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aii sésa kentááfínkembá nááwa íyáákaiyo sésa keáimbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáfésa imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkembá tuwímbai sé'a kemá kári'-waasi únemo siyawi Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáiyé.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'lo on-aii.

Mááka 9:38-40

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátimapa'a wíساسá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáásí kísaugomba ímba sáwí'lo owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aii.

⁵¹ Maníkó Ísumba aiyáínana wíyómpa'lo iyínda-kanaa ampáánká tínena úwana Ísu wenarumpin-imáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónæ séna wéna ⁵² wení waásisafena kowáyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'lo wínda-aii iséna tirunkó sáwí'á úwasa ímba naambá tímúwasaraj ⁵⁴ wení kísau-waasifínkemba kae'-waásíyái Yémisiye Yóniyé'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wíyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáásí kafúkoro-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aii.

Mátiyu 8:19-22

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'lo níndafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásígómbá simáména séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaápé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aii simátima'mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáámba tímé'a embó taarááiwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Maníkóní kísau mo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maénááwe Ísu siyáiyé.

10

Ísu 70 waasi kisaumo tímakain-ai.

¹ Anaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi iyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna
² Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái simátimena séna kisaufa'a sáwífa'-tomba áfu karáisasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á inai síyana kisa-u-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááfo koró.
³ Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-iyánkómó intenkáámbó on-kwáásifá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimae wé'a tón-únámbá ímba maimae wé'a tisamai ánáamba ímba maimae wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátáaka'a ímba úwoi-aii simae wé'a
⁵ moórá-naumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiyataao seró. ⁶ Síyana faru úmimo méraíndawimo éna mifárú-áái wempímbá wéínifo ímba faru úmai méraíndawimo éna mifárú-áái gó kouweréna kembiwífá'á tınıye. ⁷ Kisaumo maíyawí méyámbó máéntafe'a timínda-naumpa'a imé'a timíyan-tomba nánááwe. Ímba fi'on-daumpimpa'o níyamba timíyan-daumpa'-aantemba iméraaro. ⁸ Moórá-naopa'o wíyamba naambá timésa tómbá timésa íya'o wéne'a ⁹ mindáoopa'o tí'o índa-waasi asófatinke'a simátíme sé'a Maníkó wení waásimo kawáánínda-kanaa kempá'á kárika'a tınıye simátíméro. ¹⁰ Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo timíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátíme sé'a ¹¹ kentí naaópakem-bara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí uwátínkáíntafeta aiyowái'a úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á tınına isa'á tínaaemba uwámewe simátíméro. ¹² Simátíme sùne. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tında naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínifo kembiwímó tínaaembo uwátimíyan-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáíye.

*Ímba aaimó ísaraan-ai.
 Mátíyu 11:20-24*

¹³ Ísu simátimena séna Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaanaopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ¹⁴ Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wé'e'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tında Maníkó Táyaanaopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawí-meyamba timíníye. ¹⁵ Kápaneamu-naopaken-kwaasiono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena ¹⁶ wení kisa-u-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'a wéofó tínaaembo uwátínkááwi kenkwará'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-ai.

17 Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísunawika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná 18 Ísu séna miyá owaná wiyómpakembo aafáyáumo tóráintemba wiyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. 19 Simátíménda isáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waaifainkómó fáíndamo é'a ímba puwíyana áwáfiyaamo índa-ufonkwankomo fáíndamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenko waántáwankoni fasi'aénkómbá iyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. 20 Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-ofo Manikó wiyómpa'a aúfáifimba kentúwí'o agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

*Ísu Manikón-áwí'o mósá makáin-aai.
Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17*

21 Minkánáa Manikóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawe'a úwana séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme miyámó iyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Manikóntáféna simásuwena 22 simátiména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímba suwánarafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímba awánarafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáíye.

23 Ísu simátiména méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawe'a ína'a méraaro. 24 Simátíme sune, Naaófá'á Manikón-aaimo simátimakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáíye.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-aai.

25 Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo áamáambo kawe'-úmáimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aú'í'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana 26 Ísu séna Manikón-aai aúfáifimbo awánáanda minááísáfé nóran-imayaawa óno súwana 27 minkwáásígó séna Manikón-aai aúfáifinken-aai séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Manikómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáíye súwana 28 Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aú'í'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáíye.

29 Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawe'-wáásín-iye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási náawa'iyo súwana 30 Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaawaasi Yérúsaremu-naopakemba Yéríko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáásí ta'ótokesa wení unáánkwátóji awá'maesa tufú'marááwana puwíndasafena aampa'á méraisana 31 moóráwigo

Maníkóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáiwai minámpá'ó wimbá aanawáisáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rifáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísau mo máiwai minámpá'ó wimbá aanawáisáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífínkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ iyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáá-kísáúgóni óntamba aména séna kawé'úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuraiye Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisawawa aúí'a úmaisá maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áisai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyó Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iyé súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínóne Ísu siyáiyé.

Máátaante Máriyaante-tai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aai wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'a Máriyaa Ísuntafena óraa'-waasin-iyé-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kísau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúnko ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kísau wémaumpo kentáfé ina imáyáa óno. Simámínana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátaao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo ⁴² kesááimo isáámba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriyaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'maráanana wíniye Ísu siyáiyé.

11

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

¹ Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inai wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáiwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Maníkómpá'ta inai senó súwana ² Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'lo iyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. ³ Kafé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ⁴ Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwána miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máimo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaáo.

Miyán-áái Maníkómpá'á seró Ísu siyáíye.

⁵⁻⁶ Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áísai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá simína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóiseta súsá waiguráumpo ímba iyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanimó éna ayáátaáka'a mináái wésinana ímba aigáé ínana mináái wésindasafena iyáfasinena aminíye. ⁹ Miyaráán-úmai simátimé súné. Maníkómpá'ó inaimó sembá áísai úmae iyiyana timíníye. Áántamae iyiyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyiyana Maníkó aráátimíniye. ¹⁰ Áísai iyanamo éna Maníkó timíníye. Áántewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafá iyanamo éna Maníkó aráátimíniye. ¹¹ Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba iyoiyoimba timénááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-fo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétimefo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantembo iwái póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawí Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aái wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aái súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá ¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-qaimo sínda isánqe sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaano suwaná ¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwaúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moórá-aai imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

paróí tokéna wení naaka'á káráwiyaísana wení moparáwímbá kawé'-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó iyáákaraiwai téna tatufú'mai wení paróí fasi'áaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyena tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe Ísu siyáiyé.

*Sáwí-amutanko kouwékáin-ai.
Mátíyu 12:43-45*

²⁴ Ísu simátimena moórá-ai séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowéna séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naamba wáasigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵ téna taawánimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sáwí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásigón-arumpimba taménaawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásigó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye Ísu siyáiyé.

Érai'a tirunkó kawé'á wéin-ai.

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náambo ámakaiwimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái isámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-ai.
Mátíyu 12:38-42, Máaka 8:12*

²⁹ Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'ó méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúnda-waasiya'a káráwiyowin-awí'a Soromoní kawé'-imáyááfinkémbá aai wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda miníninkó kembiwí aaiimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái táisaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo isááraamba ímba isaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-ai kosimátimuwasa isésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-ai isaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaiimbá maitinkésa sésa Yónaa-ai iséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái isé'ó sáwí-awau túwááraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

*Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.
Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23*

³³ Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'o iyiyawi awánanááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí

imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé. Túrankomo kawé'úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'ímáyáá sámó káínifo túrankomo imbo kawé'úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'ímáyáá tuwinkáíniye. ³⁵ Kentí sámó kain-tántáá'á túnkwifainifo kentúra'a káráwimai kawé'án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índá seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátínkáintemba póna kentí imáyáago kentúra'a sámó kátínkainiye

Ísu siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo ámáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ ímba ayáamba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásigó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simáména séna kemá ámáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyoyo andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraniyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká'-tántáá'á éna andáámpá'-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráiyé. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupíse é'o kemó makén-tantaa'o imbo makén-kwaasi tímé'o é'a kentí imáyáago

kawé'á íniye.

⁴² Kemá ámáán-kawaa-waasi kentí kísaufakemba kári-tonkwará'a tuwínkaa'-úmáí siyáánkái maké'a moóra Maníkómbá amé'a kawé'á é'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyoyo óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Maníkómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'o uwátínkáantafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a imé'a kawé'-áémpá'á waási túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawé'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási imbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

⁴⁵ Ísu simátimuwana moóráwigo ámáámbo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwárá'á símai sáwíta uwásínkaane súwana

⁴⁶ Ísu séna kemá ámáámbo sen-kwáásí kemó ámáámbo simátimén-aaigo umbái tíyáisa'a mináái ímba wétuwa'nai-ófo káráwiyoro. ⁴⁷⁻⁴⁸ Kentíwá'ná Maníkón-aaímo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawé'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéoyo káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawé'-ímáyááfínkémá séna kesááímo simátimiyawiye aráátimiyawiye tí'maráanasá miwífímbá wéniyasa tuwímbái sáwí'a uwátínkae tuwímbái tínkamiyasa puwónáawe Maníkómó siyáimba mináái paapé uráiyé. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpínkwára ánaaenkwara'a Maníkón-aaímo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba

káfé'lo méraan-kwaasifa'a tíniye. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwígon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Manikóntáfésa ísámaimo pói tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáráíya ímérowana tufúwana pukáíye. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'lo méraan-kwaasi maénááwe. ⁵² Kemó áamáambo sen-kwáásí érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawel'á owisinó. Kemá ímba ísámai kawel'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáíkaafo káráwiyoro Ísu siyáíye.

⁵³ Ísu mináái simátimena máápa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aeésa fí'ofí'on-tantaatafesa

áísai úmai ísáananamo ⁵⁴ aaimó kaentaén-ááímó sína'lo é'a aafimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímba kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-ai.

Mátíyu 10:26-27

¹ Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna áamáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásíyáambá ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá marááwana intoréna óraa'lo intembá áamáán-kawaa-waasiti sáwí-ai miyá wéifo kempimbá misáwí-ááígó óraa'a tifáinifo kentúra'a káráwiyoro. ² Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánááwe. ³ Nó'waambo siyáan-ai sán-káindara'a siyasa ísánááwe. Aúpá'ó siyáan-ai seyaafá'-wáásí túranka'a siyasa ísánááwe Ísu siyáíye.

Moóráwígon-aaroi inkáísóromo siyáin-ai.

Mátíyu 10:28-31

⁴ Ísu simátimena séna kesí waási simátíménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moórá sáwí'lo uwátinkai-tantaa'a ímba weraífo ímba miwísáfé'a inkáísóro. ⁵ Kemá simátime sune. Manikó méraífo wenáaroi inkáísóro. Wemó tínkamina'lo puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Manikóntáfé'a inkáísóro-ai sune Ísu siyáíye.

⁶ Ísu simátimena séna kári'la téntémpaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofó Manikó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. ⁷ Numamá kári-tantaa'lo awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-ófo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ífo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸ Ísu simátimena séna simátime sune. Seyaafá'-wáásí túranka'a kentáfésa sésa Manikó ai'maráísana kunkáiwai kesí óraakon-iye

síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásín-owe sénaumne. ⁹ Énifo waási túranka'a kembá tínaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínáemba uwátimenaumne. ¹⁰ Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáinifo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáinana miwísé'a waé'wae'a íniye. ¹¹ Kesí waási-i'o ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye ámáán-kawaa-waasiye túranka'o mátínkaresamo aafimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana ¹² Maníkóní ámútanko síyan-ai úwoi tááka tinkáina'a sénááwe Ísu síyáiyé.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-ai.

¹³ Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana ¹⁴ Ísu séna kesí waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáiti moparawímbá ímba tuwín-timenaumne simámena ¹⁵ seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawé'-úmaimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparawímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu síyáiyé.

¹⁶ Simásuwena moórá-ai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísau'fa'a sáwífa-tomba wéraisana ¹⁷ wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'maimo máraanda-namba ímba weraifo nóra ónaumno. ¹⁸ Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparawínkwará'á maránaumne. ¹⁹ Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aáfáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátáaka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'á ina'a ménaumne sisaná ²⁰ Maníkó simámena séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana nááwa máíniyo Maníkó síyáiyé. ²¹ Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-oyo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu síyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa áméron-ai.

Mátíyu 6:25-34

²² Ísu mináái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátimé'a sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³ Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁴ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíniye. ²⁵ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe.

²⁶ Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó íyamba pó'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷ Waiwandáánk'á imáyáan-oro. Waiwandáánk'ó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóí makáífo simátíme'a sùne. Naaófa'á Yúndaqa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-íye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-íye wésewe. ²⁸ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'élé séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóí timínifo kembíwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-íye wésewe. ²⁹ Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰ Moórámora-marafaken-kwaasi Maníkón-aai ímbo isáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentífo imáyáa éna wétimifo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíníye Ísu siyáíye.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Mátíyu 6:19-21

³² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááíwáéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembíwíwárá'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawé'á íníye simbá póna ímba táá'a íno. ³³ Kentí moparáwímbá wétíme'a méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawé'-méyámbá wiyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawé'-úmai aasiyaasí waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wiyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wiyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶ Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waaí on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátóí úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánááwe. Miwí to'mayaambó ontembá kembíwíwárá'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa aamoí ónááwe. Érai'a simátíme'a sùne. Minóráá'-wáásígó kisaumo maíndasafena unáánkwátóí faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tinsana tirunkó kawé'á íníye. ³⁹ Simátímenda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wétó'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembíwíwárá'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wétó'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.

Mátíyu 24:45-51

41 Súwana Pítáa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aaí kentáásáfé aan-tena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana 42 Fasi'aénkó séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a súné. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. 43 Wení óraako téna kísau mo kawé'-úmáimo maínda taawánáinana kísau mo maíndawi arunkó kawé'a ínana 44 minóráákó séna kesí moparáwíné seyaafá'-tántááká'é káráwiyuwo síníye. 45 Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááká'a ímba tíniye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo 46 wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aaí ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainiye Ísu siyáíye.

47 Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí isésa wemó síndantemba ímbo iyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. 48 Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna káríka'a tatínkaminiye. Maníkó kawé'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawí óraa-kísau máéro. Kawé'-ímáyáá óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáíye.

*Ísu waásimo tuwináinda-aaí.
Mátíyu 10:34-36*

49 Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kísau mo máéndasafe'a marapá'a kumbéaunda minkísáú tai'áinana kawé'a íníye-imayaa wéune. 50 Káríka'a kembá sí'o índa-i'a iyantafena sirunkó umbái taisaná sí'o índa-i'o iyamba tai'áinana sirunkó kawé'a íníye. 51 Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'a aáno úmai méraantafena marapá'a kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-íye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai ímba isánááwe. 52 Káfé'wara ánaaenkwará'a moóra-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moóra-imayaa iyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. 53 Afowá moóra-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moóra-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

*Tuwímbai-tantaakoni áwáumo isáán-aaí.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13*

54 Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbó wéraina'o é'a sé'a aa'á tíniye síyana aa'á tíniye. 55 Fiyúnda to'mái tai'áina'o é'a sé'a aa'á káíniye síyana aa'á káíniye. 56 Wiyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíniye. Aa'á tíniyemo sembá mintántáá'a awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí pó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáíye.

*Aaimó arupísemo íyan-aaí.
Mátíyu 5:25-26*

57 Ísu séna simátíménda-aaí isásuwe'a minkáé'-ámpá'a tuwínkaa'a uré'a moóra-ampa'-aantemba koró. 58 Moóra-aaí isáaro. Aaimó simátinkanáe síyawimo tí'mae wiyasa aampa'a mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí tímíyasa

ándá-naumpa'a tinkánaáwe. ⁵⁹ Ímbo miyá iyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááema tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáie.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aaí.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa sésa Káriri-marafakenkwaasi tuwímbai Manikóntáfesa isámai póimo tufú'maimo agáemba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati tuwímbai ti'maráisasa tínkamisasa pukáawe suwaná ² Ísu séna minKárirífákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Káririfakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá wéofó simátíme'a sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Manikómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafena pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéofó simátíme'a sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Manikómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe Ísu siyáie.

Taaigó ímba arambó iyáin-aaí.

⁶ Ísu waé'mai-aaí simátimena séna moóráwigo wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá áwí'a figi u'makáisana áruma wíkáisana arambá komaénae séna koawánaimba ímba iyáisana ⁷ minkísáurá'ó káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá iyáisa'a úmpo mintái ayáisuwaa. Maragóni anombá nasúwáifainifo ayáisuwaa sisaná ⁸ miwá séna óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a agamo'á maké'a ⁹ moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawe'á ínifo miyámó ímbo ín'a ayáisuwanaumne siyáie Ísu siyáie.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aaí.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúndaq-waasi amáán-aaímo ísón-kanaara'a Ísu amáán-daumpa'a íména aaí wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu miníninkómbá awánéna séna ená'í tai'áino séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupise úwana koku'á iyáfasinena Manikón-áwí'a mósá marówana ¹⁴ Ísu saagon-kánáará'á miníninkómbá asófankontafena amáán-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móráe-kanaa kisaumo máénka'a sí'a asófasinkainkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawará'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶ Miníninkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a 18 aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'ankauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símáimo sáwí'o uwánkówi mináái isesa tígama uwaná kawe-kísáú wémauntafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

*Taaérankon-aai.**Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32*

¹⁸ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-íye. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kisaufa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpimpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáíye.

²⁰ Simátiména séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ²¹ Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéíye Ísu siyáíye.

*Kári'-ontagon-aai.**Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23*

²² Ísu mináái simátiména Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawé'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba iyáféraaro. Simátíme'a sune. Sáwífa'nanka iyáferanae sésa iyambanifo ímba kanaa'á iyáferanaawe. ²⁵ Naankón-afowá iyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶ kentáásí naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonesá naráumne síyana ²⁷ wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-fo kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸ Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tiyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹ Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰ Minkánáará'á ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a

íyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáíye.

*Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.**Mátíyu 23:37-39*

³¹ Minkánáá ámáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíniye wésifo maanká'á tuwé fi'on-daopa'a kóuwo suwaná ³² Ísu séna Érotimba áwáífiyaamo in-áfá'-iyánkáán-kwáásí kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófatinkaunda-kisau káfé'le aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. ³³ Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'le aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátínkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae iyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba

tínkambae iyúwasa pukáawe. Kokórigo aráátombo ayóífá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátimé'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ángaembo sé'ó Maníkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'a uwánkáiye siyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáye.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-ai.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáará'á Ísu amáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáará'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá awánéna amáán-kawaa-waasiye amáambo sunkwáásiyé tísai ena séna saagaan-kánáará'á kanaará áí'ó in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aai suwaná minkwáásígómbá áikena kawé'á uwánkena séna énifo waaó súwana kóúwana ⁵ tísai ena séna kempínkémá kenti iyámpóya'i kenti póráára'iyo maipímbo kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáará'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-ai.

⁷ Aai ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo tun-kwáásí aifa'á iménqemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-ai séna ⁸ moóráwigo séna aaremó to'waaí on-tánómbá tamandaaó sina ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'ó iyáákaraindawimo títanamo éna ⁹ táántaindawi entáféna séna iyáfasinenana maankwáásígó maanká'á tamáino sínana aigáé uwásuwe tínaaempa'a kumbéinone. ¹⁰ Énifo táántainamo tínaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyáárika'ó entáféna séna kesí waásiyo iyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánéna enáwí'a mósá maránááwe. ¹¹ Óraa'-waasi úne siyawi Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínifo kári'-waasi únemo siyawi Maníkó miwí túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáye.

¹² Ísu simátiména áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-iyé. ¹³ Énifo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tiyayaamba sáwí'ó urén-kwaasiye tógafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíníye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo iyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíníye Ísu siyáye.

Óraa-tanombo kauráin-ai.

Mátíyu 22:1-10

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náiyawi tirunkó aamoí íníye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda

imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwifa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a tina weni kísau-waasigomba ai'maráisana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-ai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbó kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásígó weni óraakompa'a téna miyá sewé tasimámisana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kafikáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráisana ²² minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paaí tu'ma'á wéráiyé sisaná ²³ weni óraako séna seyaafá'-wáási kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáiyé. ²⁴ Ísu séna simátíme sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba tésa weni tómbá ímba tamandánááwe Ísu mináái waé'mai-ai siyáiyé.

*Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááíwaiyan-ai.
Mátíyu 10:37-38*

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna ²⁶ kembó sirááiwaenae siyawi aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiyé tuwaainíné iyámpóiyé tífarawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófi'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááiwaémba uwófi'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸ Moórá-ai isáaro. Ayáátáá'-nambo ónae siyawi aifa'á óntamba tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamo inasamo ésa mináyáátáá'-námbá ónááwe. ²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánaresamo mindámbó iyamba minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásawimai uwásukaawe sésa tuwiyáái ónááwe. ³¹ Moórá-ai isáaro. Moórá tiyáífn-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á weni i-wáásímó torausínda sáwifa'-waasi 10,000 waasi inana fí'on-i-waasiti óraako weni i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwifa'-waasi 20,000 waasi inana imáyáa éna kembá iyáákanaa ina iyáákanaao séna ³² ímba kanaa'á iyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi tí'maréna séna mintiyáisá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááiwaenae siyawi aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááiwaenaao mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Uwígón-áái.

Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a tai'áísana ayáántamba wérafo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe.

³⁵ Ayáántamba ímba agamopá'á maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro

Ísu siyáiyé.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbo máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-aaí séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái Ísáaro. Moóráwigo sáwí'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moóra-sipisipi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátimé súné. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmáimo méraan-kwaasi kawé'-úmáimo méraamba tuwánésa aamoí owasá sáwí'a úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tiyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

Óntambo áwiyokain-aaí.

⁸ Ísu séna moóra-aaí imáyáan-oro. Moóra-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáísana moóra

áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawé'á uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí iyataao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰ Simátimé'a súné. Miyáumai sáwí'o úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tiyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

Moóra-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-aaí.

¹¹ Ísu séna moóra-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí méraisana ¹² ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ tai'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwáána ¹⁵ mimbárafákén-kwáásigómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póiya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póiya'a káráwiyena ááísafena úmae wéiyena póíti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana

17 ánaaemba kawel'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a saái táina'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófí'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna témena aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena ainténa kotaparéna ifí'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófí'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawel'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ ánóiwara-purumakaraa'a maimaé'a mátufu'mai aamoi-tánómbá kaufiyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵ Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoíya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawel'-úmai tiyáísana enafo séna ánóiwara-purumakaraa'a tufú'mai kaúfóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a iyísana afowá máapa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai iyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátáaka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-simena'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai tai'ásuwena tisá ánóiwara-purumakaraa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹ afowá séna ayáátáaka'a kesé'lo méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-íye. ³² Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáíye Ísu siyáíye.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-aaí.

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aaí ísáaro. Moóráwigo moparáwínkwará'-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawel'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ² miwá iséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-aufai agai-símína'a ení kisaugoni áwáu awánaano sisaná ³ wéwena imáyáá éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufi-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sisáféna sigae ínifo ⁴ miyá é'a aasásó'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena ⁵ wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná ⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye simai agai-simiyó sisaná miyá isaná

7 moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáifimba ímba 100 iye sindá 80 iye simai agauwó sisaná⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna wení moparáwinká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawel'-ímáyááwará'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye. Marapá'-wáási kentí imáyáarakemba áswimái miyámó ondawí kawel'a íníye simai wémaefo sámo kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwinká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawel'-ímáyááwará'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye Ísu siyáíye.

⁹ Ísu simásuwena minááisáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai iyasa kentí waási-í'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wiyómpa'o ésa iyíyan-kanaa wiyómpa'a minkwáási tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a kawel'-úmáimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawel'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmáimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹ Marapá-tántááká'ó ímbo kawel'-úmáimo káráwiyaiyawimo éna Manikó wiyómpaken-tantaa'a ímba tíména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Manikómpákén-tántááká'ó ímbo kawel'-úmáimo káráwiyaiyawimo éna Manikó wiyómpaken-tantaa'a ímba tíména kendén-íye síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésame ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésame ésa moóráwigoni kísau kawel'-úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesarái ónááwe. Miyáumai Manikóní kisaumo maé'ó é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'ó é'a Manikóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái súwasa ámáán-kawaa-waasi iséna óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísun-awiyáái uwaná ¹⁵ Ísu simátiména séna kembiwí waási túranka'a kawel'-kísau wémaewasa tuwánésa sésa kawel'-wáásín-owe wésefo Manikó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyafá-tántáákón-áumo mósá máráán-tantaatafena Manikó sáwísamban-íye wésiye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu simátiména séna Mósese Manikóní ámáámbo simátímakain-aaiye Manikón-aaimo simátímakaaawimo agaimakáan-aaiye mindá aambó usakáín-ááímó éna Yónimo nombó maitínkarainka'a mináái tiyáíye. Kafé'a ásé-aii Manikó wení waásimo kawáánin-aii wésimatimemba pósa waási Manikómó kawáánipa'a tiyáántamba fasi'ámaesa wéyaferaawe. ¹⁷ Marawé wiyóne tai'áínífo Manikóní ámáámbo kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasi waé'wae'a íníye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máímba umémbá wémaíye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máímba wewará'á umémbá wémaíye Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

19 Ísu séna moórá-*aai* ísáaro. Óntawara¹-*waasigo* ména kawel-únánkwátói sáwífa² makéna kawetómbá náma³nama⁴-isaná²⁰⁻²¹ moóráwígon-awí⁵ Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa⁶-namomba kaisaná méraisasa ayái-tómbá amínana náíniye séna óntawara⁷-*waasigoni* ontará⁸á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá⁹-*naraiye*.²² Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-*waasi* wiyómpakewi kunáí¹⁰maesa Émbaramumo kawel-mápá¹¹’ó méraipa¹²’a móankaraawana óntawara¹³-*waasigo* púwísasa utámakaawana²³ púwón-*aempa*’o iyamó wégaipa¹⁴’a óraa¹⁵-ai¹⁶’a isaná ména mósá awánaimba némpa¹⁷’a Émbaramuwe Rásarasiye¹⁸’a méraayana tuwánéna²⁴ *aaemáifinkemba* séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa¹⁹’a óraa²⁰-si²¹’a isa²²’á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba ai²³’márénana kunkéna ayáámba nompí támai sinááfiya²⁴’a maráínana tasiyasi íno sisaná²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá²⁶’ó méraandara²⁷’a seyaafá-káwé-tántáá²⁸’á makáampo Rásarasi sáwí²⁹’a úmai méraifo mindásafe imáyáan-*uwo*. Káfé³⁰’a wemá kawel-úmai méraifo embá³¹ áí³²’o ipa³³’á méraane.²⁶ Senda-ááiwará³⁴’á imáyáan-*uwo*. Afufumpimbá óraa³⁵-*tunai* wéraifo ímba wété ónááfo sisaná²⁷ óntawara³⁶-*waasigo* séna kesifó Émbaramuwo emó senda-*aaisafe*’a simáme³⁷’úne. Rásarasimba ai³⁸’márénana kesifoní naaópa³⁹’a²⁸ séfataase kesífárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-*marupa*’o iyamó kaipa⁴⁰’á tefó simátimino sisaná²⁹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-*aaiye* Maníkón-*aaimo* simátímakaawi siyáan-*aaiye* aúfáifimbo agaimakáamba pósa toráumai isánááwe sisaná³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinena kusimátiminasa sáwí-*imayaa* tuwésa Maníkómpá³¹’á kónááwe sisaná³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-*aaiye* Maníkón-*aaimo* simátímakaawi siyáan-*aaiye* ímbo isésamo ésa pukáimpinkembo iyáfasinkaiwain-*aai* ímba isánááwe Émbaramu siyáíye Ísu siyáíye.

17

*Sáwí’o on-*aai*.*

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Máaka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-*waasisafena* séna fí¹’o-fi²’on-tantaa³’a waásifa⁴’a tínasa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo⁵-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo⁶’ó siyawifa⁷’a sáwí-meyamba tíniye.² Miwímó tinuwárampimbó óraa⁸-*ontamba* fári⁹’wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo¹⁰-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-*iyampoi* kesáái ímba tuwésa sáwí¹¹’a owisinó.³ Mindásafe¹²’a kentúra¹³’a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí¹⁴’o uwátinkaiya¹⁵’o é¹⁶’a kembiwífá¹⁷’á mindásafe simátimiyasa sáwí¹⁸’a únemo siya¹⁹’o é²⁰’a ímba aneka²¹’á imáyáa é²²’a ifá²³’á túwáaro.⁴ Kentí waásigomo kembó sáwí²⁴’o uwántínkáfa²⁵’o iyésamo kempá²⁶’ó tésamo sáwí²⁷’a únemo símae iyíya²⁸’o é²⁹’a ímba aneka³⁰’á imáyáa é³¹’a ifá³²’á túwáaro. Mimbórá-kánáámó afakaetéra³³’o miyámó iya³⁴’o é³⁵’a ímba imáyáa é³⁶’a ifá³⁷’á túwáaro Ísu siyáíye.

Ísumpa’o timankúnkúmbo on-áái.

5 Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámajisa méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmba iyambo é'a óraa-taisafe sé'lo taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íniye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasiti kisaugon-aii.

7 Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aii ísáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kísau'afakena'i póiya'lo káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawé'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwáana ánaaemba ení tómbá agaimái náinone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau ísasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátiméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáási kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maimaé'a iyóro Ísu siyáiyé.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwátinkarain-aii.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'lo kúmba Sámériyaa-marawe Káririmarawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'lo Ísumo túmba awánésa ¹³ aaemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkao suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna amáán-kisau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawé'á uwátinkowana ¹⁵ miwífínkémbá moóráwigo áuma kawé'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-iyé séna aisamaifimba takífaena súwi séna minkwáásí ímba Yúndaa-waasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawé'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸ kímborawigo f'lom-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá maráiyé simásuwena ¹⁹ minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-iyé sénda póna enaú kawé'an-ifo waaó Ísu siyáiyé.

Maníkó wení waásimo kawáánin-aii.

Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41

²⁰ Súwasa amáán-kawaa-waasi Ísumba áisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanawa tınıyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa mifará'li maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

²² Ísu simátiména wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmóna-kanaa awánánae siyambanifo ímba miyán-kánáa suwánánááwe. ²³ Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa f'lowi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'lo é'a ímba érai'e sé'a wété oro. ²⁴ Wíyómpa'lo aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-aii ímba paápé uráinasa aifa'á káfé'lo méraan-kwaasi tínaaemba

uwásinkesa sí'o índá-i'a uwásinkanaawe. ²⁶ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaemba kemá waási úranko kúmóna miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waaí-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tinkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómba ²⁹ Róti Sónómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwará'á wiyómpakemba tuwówana kuména tinkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaapé ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaaínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáíye. ³³ Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááímo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁴ Simátíme'la sùne. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáásí mimbórafá'á tuma wéreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye. ³⁵ Minkánáa kae'-ínínkáí tómbó wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ³⁶ Kae'-wáásí kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkó emó sénda-aaí nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaíyémo kawáá'ípa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana sùnda-aaí paapé íniye Ísu siyáíye.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaímo ísarain-aaí.

¹ Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inaí wésesa túwáafo séna waé'mai-aaí simátimena séna ² moórá-naopa'a aaimó isáín-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó isáín-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéfo aai súwa'nai uwásinkaaó sisaná ⁴ ayáátááka'a wenáái ímba ísarena ánaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'la waási-imayaa ímba é'la wéumpo ⁵ minínkó kempá'ó timbá suwesaraí ifáímp'ó áwa'nai ónaumne siyáíye. ⁶ Fasi'aénkó simásuwena séna aaimó isáí-sawí-waasion-aaí imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna ímba ayáátááka'a úwoi ména miwí táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íniye. Ánaemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a méraiyan-kwaasífkemba kesááisafesa timankúnkúmba ónaa ina ónaao tuwánanaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna mináái siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-taai.

⁹ Tuwímbai kawel'-wáásí úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'o uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-aaí Ísu simátimena séna ¹⁰ kae'-wáásigórái moóráwigo amáán-kawaa-waasigono-ifo moóráwigo taakisi-óntámbó máin-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inái séyae sésarai iyóyamba ¹¹ amáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi súne. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémhá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máin-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáará'á kae-kae-kánáá amáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóni sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moórá embá ama'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máin-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigaé éna kífaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraifo arumbá uwásinkao siyáiyé. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna isáaro. Maníkó taakisimó máiwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná amáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráiyé. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkó túwí'a múra tuwáínifo Maníkón-aísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aaí.

Mátíyu 19:13-15, Mááka 10:13-16

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawel'á uwátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kisau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu miníyámpóisáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátime súne. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóiyaa-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigon-aaí.

Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wésono. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-íye. ²⁰ Maníkóni amáámba é'a isaraane. Minamáámbá aúfáífimba agaimaréna séna ímba aare-úmémhá-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana ²¹ miwá séna minamáámbá kemá iyámpóiyakemba isare'a kawel'á úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawel'á éma moórá-tantaa'a ímba kawel'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawel'-mémhá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone

súwana ²³ mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráiyé.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbái táiniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóni afaapimbá ímba kanaa'lá kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóni afaapimbó kóféráínkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái isésa áisai esa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó úwoi kanaa'lá wéiyé súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáási naaópa'a tuwéta entá wéqaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátíme sùne. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaaininé tuwaaísáiyé tinófoiyé táanine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anonnda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'lá sáwífa'a mémaesa ánaaen-kanaa aú'lá úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

³¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátimakowimo waási úrankon-aii agaimakáan-aii paápé íniye. ³² Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáa'lá sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'-nésa sinkamiya'lá púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó sésa minááiígóni áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawé'lá ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

³⁵ Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafikówi óntamba inái símai maénae séna aanawáísara'lá kumbéna wéinai séna ³⁶ sáwífa'-waasimo tésamo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷ Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸ óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ³⁹ aifa'ó tun-kwáásí aaisambá aéésa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'lá óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁰ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'lá koiyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'lá tuwaná Ísu áisai ena séna ⁴¹ nóin-tantaara embá arááiimo táinda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'lá uwásinkaaó súwana ⁴² Ísu séna kentáfé kanaa'lá súwa'nai índawin-iye sémpo aúramba kawé'lá íno súwana ⁴³ minúwóiyáámbá aúramba kawé'lá úmai awánéna Ísumba arááiwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

19

Sákíyasín-aaí.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ² moóráwígon-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³ Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáitukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴ maanámpá'á tınıye séna minkwáásí tınaaempakemba aifa'á iyáákéna moórá-taífa'a iyátena mérowana ⁵ Ísu mintáígóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwó súwana ⁶ aamoí uwásuwéna minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷ minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸ Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi tímé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó máiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹ Ísu séna káfé'a maandúmpá'ó méraan-kwaasi kawé'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aísaafítantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰ Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáán-kwáásí saafá úmai sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáíye.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹ Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o kun-kwáási imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba kárika'a paapé ínıye suntáféna waé'mai-aaí simátiména ¹² séna moórá-oraakon-aaí ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'o é'a kesí waásiya'a takaráwiyonae séna ¹³ wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táemo kae-táemo'a tíména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaíya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóisasa ¹⁴ wenamááraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátıme sé'a kentáará'á ímba takaráwiyıniye kosimátıméro sewasá kuráawe. ¹⁵ Énıfo minóráákómbá káráwiyı-kísau áméwana kouweré téna ááémo óntambo tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumai-ontana máiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó ámakaiwai téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táemo'a máiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna kesí kísau-waasigo kawé'á óne. Káritantaaka'a kawé'-úmai káráwıyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwıyuo sisaná ¹⁸ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba máiyáumne sisaná ¹⁹ énıfo séfataase-naoraara'a káráwıyuo sisaná ²⁰ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafımbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máınone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tanta'a wémae úwoi wéne fı'owıti kısıaufaken-tomba wénaana pó'a enáároı inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máınone sisaná ²² óraako séna sáwı-kísau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aaí simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tanta'a wémae úwoi wéne fı'owıti kısıaufaken-tomba

wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandarakaa tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴ méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táemo'-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá ²⁵ miwí sésa ímbanifo kae-táemo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶ óraako séna simátíme sune. Sáwífa-tantaaka'o kawé'-úmaimo káráwisinkaawi moórá-mora-tanta'a tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kawé'-úmaimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tanta'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáási kentáará'á ímba káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa

púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu Yérúsaremu'a'o kuráin-aai.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19

²⁸ Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹ Órifi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-waasiyai kae'á máti'marena séna ³⁰ epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá awátuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³² kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ ándá koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéwaaeyo súwasarai ³⁴ mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwae simásuwesarai ³⁵ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói fau'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa paákákén-únánkwátói fau'mai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiy'a auwétamaena wéwena ³⁷ Órifi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááíwa'mae wéwesa aamoí ésa fi'o-fi'on-kísau kawe-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸ Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó minkáwáágómbá kawé'á wéuwankaiye. Maníkó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá ³⁹ misáwífá'-wáásífinkémbá tuwímbai amáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwa'mae wénon-kwaasisafe sé aseráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna simátíme sune. Miwí ímba aaimó senkaka maanóntánkó kentáfénawe séna aái sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aai.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴² aáno úmaimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéisaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáási tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontafimbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkanae séna tisa'á tínaaemba uwánkáamba pósa kentí namuro-wáási tésa miyá ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵ Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáan-daumpa'o méyámbo un-kwáásí iti'mátuwena ⁴⁶ simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aai suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aai ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

*Náawawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-aai.
Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33*

¹ Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yúndaa-óraa'-waasiye tésa ² sésa náawawa ai'maráisawa tiyéwa náawampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moórá-aai tísai oná'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaísanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaísana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba éra'ie siyáao síníye. ⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senanasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiyé wéseмба pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó síesai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiya'a náawampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aaí ímba simátimenaumno Ísu siyáiyé.

*Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-tai.
Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12*

⁹ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáatááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyaawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí

ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowífa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹² aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóísana ¹³ aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'maráanana wínasa wenáái isánááwe séna ai'maráísana tisasá ¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba mainata kesáa maénae sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisaufakemba famétuwesa tufúwónana pukáiyé. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye.

¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-ai aúfáifimba maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráíye agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro. ¹⁸ Wiyamba minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé simbá kentaásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-ai.
Mátiyu 22:15-22, Máaka 12:13-17

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo isáán-kwaasimo ontembá té'a áisai íyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'márówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-ai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-ai ímbo sénda Maníkóní aambó arááiwáén-ai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa óno. Kanaasáawá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Timéndasa Yúndaa-waasisa kentaásí áamána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moórá-ontamba maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkondé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái isówana táá'a úwasa ímba aái siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-ai súwasa pósa ímba aái sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-ai.
Mátiyu 22:23-33, Máaka 12:18-27

²⁷ Ímba ta'ótórowasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ánkáiíniye siyáíye. ²⁹ Moórá-ai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³⁰ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ³³ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwainímbá éna nááwa máíniyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waái maíyasa tiyáámumba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Maníkó táántena séna pukémpinkemba iyáfasine'a wiyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwa'á wiyómpa'o iméraiymba aaré ímba maíyasa waái ímba maíyamba ónááwe. ³⁶ Maníkóní kísau-waasimo wiyómpa'o mésamo

ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímba aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósese minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkembá Maníkó Mósese tafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Èmbaramune Áísákine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ³⁸ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ amáámbo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásímakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aaigo táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-aaí.

Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37

⁴¹ Ímba áísai uwaná Ísu séna Káráisiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ⁴² naaófá'á Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufáífimba Téfíti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³ mara'-ména'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe Maníkómó siyáin-aaí Téfíti siyáíye. ⁴⁴ Miyáumai Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráisiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigón-iyé.

Amáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfo siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵ Sáwífa'-waasi mináái isówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ amáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfo. Minkwáásí ayaátáa-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí amáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáásí keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenááwe Ísu siyáíye.

21

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aaí.

Mááka 12:41-44

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómbo óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ² moorá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómbo Ísu awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátíme sune. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwááfo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méíniye Ísu siyáíye.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

⁵ Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawé'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá amakaan-tantaa'a ko'naariri úmakaawata

awánèta aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaqemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísisuwesa seyaafá¹-óntákwará¹é tawísisuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aii.

Mátíyu 24:3-14, Máaka 13:3-13

⁷ Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paapé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo¹-áái isé'la érai'e sefó káráwiyoro. Sáwifa¹-waasi tésa kesúwí'la máwatesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únda póna minkánáá ampáánká'á tíníye sénááwe. Miyán-áái síyawí ímba tirááiwaéro. ⁹ Tiyáawemo siyan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-waame'an-iyé. ¹⁰ Fí'o-fi'on-aempa¹-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena iyáfasine tiyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fí'o-fi'om-barafa'la óraa¹-mari táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'la aawai táíniye. Sáwifa¹-waasi tí'a íníye. Wiyómpa'a fí'o-fi'on-tantaa'la paapé ina'la awáné táátafe'la ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paapé ínasa kembiwí ta'óto'mai sáwí'a uwátinkesa amáán-daumpa'la kawáá-wáási aaiimbá maitinkésa ándáfa'la mótinkanaawe. Kentáfé'lo fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai óraa¹-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aai simátinkaiya'la ¹³ minóráá¹-wáási kesáái simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátinkénka'la nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'la iyana tirunkó umbai táino. ¹⁵ Minkánáá kawé¹-ímáyáá timé'la aai táaka tínkáana'la síyasa kentí namuro-wáási ímba kanaa'á kentáái taraisésa iyáákanaawe.

¹⁶ Kentinófoiye kentífa'awaawiye kentimááraawe kentí waásiye tí'maesa óraa¹-waasiya'la iyésa aai simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiya'la puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraiyantafesa seyaafá'nánká tiyámba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miyá ésa ímba timambá tínkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'lo é'la kawé¹-úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaagon-aii.

Mátíyu 24:15-21, Máaka 13:14-19

²⁰ Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'la namuro-wáási taúkumaraiya sé'la seyaafá-tántáá'á tawísisuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹ Yúndiyaa-marafa'lo méraiyan-kwaasi omápatá tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'lo méraiyan-kwaasi mindáópa'la tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'lo méraiyan-kwaasi ímba naaópa'la iyónááwe. ²² Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba timínana Maníkón-aii aúfáifinken-aii paapé íníye. ²³ Tímúka¹-inine káfé¹-iyampoiwara¹-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa¹-umbai táíniye. ²⁴ Fí'om-barafakewi tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fí'o-fi'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'la káráwiyesa sáwí'la iyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiyé síníye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wíyónka'e oká'é fí'o-fi'on-tantaa'a paápé íniye. Marapá'á fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbái táiniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶ Wíyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyó sésa tinekembá tata'á ínasa táatáfesa ésa óraa'-imayaa onááwe. ²⁷ Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sámó kainkwárá'á ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁸ Kemó sún-da-tantaa'a áwáu ómbarena paápé ina'a mósá awánánááwe. Maníkó kawel'ámpá'á métinkaindakanaa kárika'o tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiyé.

²⁹ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fíki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰ Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tiniye sénááwe. ³¹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ina'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tiniye sénááwe. ³² Érai'a simátimé sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íniye. ³³ Wíyóne marawé tai'áínifo kesáái ímbo tai'áinda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwó'io on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínifo. Miyá é'o é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. ³⁵ Kífo'io aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa ímbó tafááfíntemba fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainifo ³⁶ káráwiyoro. Inaí símae wéiyiyana kemó sún-da-tantaa'a kempá'ó tina'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiyé.

³⁷ Minkánááfímbá aasiyaasi-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máápa'a kumbéna Órifi-omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa ³⁸ sáwifa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aai isánae sésa óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyááwe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Mááka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúnda-a-waasi tíyótimo

í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa ² óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé Ísumbo tufiyan-aai suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímba aforatá ta'ótoranaumne siyááwe.

³ Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moórá-awí'a Ísakerioti éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴ óraa'-amaan-kisau-waasifa'e amáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai oná'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná ⁶ Yúndasi ewé

séna ímbo waásimo mépa'lo é'la nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Máaka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'la tufú'mai káúfúnka'la ⁸ Ísu Pítaante Yóninte'la ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó súwasarai ⁹ mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná ¹⁰ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'la wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááiwaékaiyo. Wemó naaúmpa'lo iyíndafa'lo ¹¹ naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áisai ena séna kesí kísau-waasise'la náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹² Wemá afófumayaa'-nankóni óraa'-aempa'la aráátiminiye. Kúfu'lo uwándáíyan-tantaa'la mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹³ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'la wésarai Ísumo sún-tantaa'la wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, Máaka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

¹⁴ Tanómba náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó náiyapa'la komérowana ¹⁵ Ísu simátimena séna kárika'la sí'lo índá-í'la uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'la ááema tíyótaimo í-tánómbá kembiwísé'la nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'la minkánáá paápé ímbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátimé sune. Marapá'á maantánómbá ímba aneka'á nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'la maantánónkóni áwáuma afora'á wéraina'la nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátimé sune. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'la mé'la aneka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna mindá kesún-ifo kembiwísáfé'la ísámai kesú tuwánáúmne. Miyáumai kentáfé'la imáyáa é'la námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna pérétimo timúntemba miyáumai ándá-aran-domba tiména séna mindá kesí naaén-íye kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'la kááisamai méraiwae séna mináú-áái símai kááisamakaisa'la miyáumai kentáfé'la imáyáa é'la námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwíníyemo siyáintemba pó'la puwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa miyá ínísanawa síyó siyáawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aaí.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aaí sésa kentááfínkémhá nááwa wéiyakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáási

óraa'-waasi kawé'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembiwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Íyáákanaemo síyawi fi'owiti wayó'á maenáawe. ²⁷ Marapá'-wáásífínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai káril'-waasi ímbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókoráambá wéune.

²⁸ Miyá úná'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesifo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásitai isé'a

tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Máaka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáimonimba arumbá uwánkena séna Sáimoniyo isaaó. Owái to'máimo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmísasamo anónka'o mósá maéntemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tantaq'a úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inái sé'a kesé'o kááísaimo méraanda siyuwáánafo sé'a inái siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkaa'o Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'o áí'mae wíya'o é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'o é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítaa simáme sune. Káfé'a kokórigo ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiyé.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma ti'maré sé'a óntambo inai-inaimó si-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimae wé'a tísamái ánámba ímba maimae koró. Mináái ááéma sé'a ti'mákaunda moóra-tantaatafe'a aáfáán-tukáana'liyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fi'owi timésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷ Simátime sune. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba Áísáya agaimaréna séna

ái'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo

mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paapé íníye Ísu súwasa ³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba ísón tafena séna é'aniye

Ísu siyáiyé.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.

Mátíyu 26:36-46, Máaka 14:32-42

³⁹ Ísu simátimena máapa'a kuména Órifi-omapa'a imae'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááiwa'maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sífáínifo Maníkómpá

inaí seró séna ⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inafinkémbá ⁴² séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwáéno súwana ⁴³ Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi paápé éna fasi'ánkowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inai fasi'ámai súwana umu'náamba naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inai simásuwena iyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbai tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba iyáfasine'a inai seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-aii kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inai seró Ísu siyáíye.

Ísumbo ta'ótokaan-aii.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi misáwífá'-wáásífímbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátimíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'lo mérowi moórá-tantaa'o paápé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwawana ⁵¹ Ísu étuwaaó séna minkwáásígón-ááka'a ta'ótorena áá'a kawé'á uwánkaraiye.

⁵² Kawé'á uwánkowasa óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'lo méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kánaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá iyáákaisa'a kembá ta'ótórááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aii.

Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'lo témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimarésa mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamá wégonka'a moórá-kísau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígó wesé'lo máiwain-iyé súwana ⁵⁷ Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁵⁸ kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Kárirí fakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iyé súwana ⁶⁰ Pítaa séna emó sénda-aii ímba isáúmne súwana kokórigó áái súwana ⁶¹ Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-aii ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'lo kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráíye.

Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aaí.

Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65

⁶³ Pítaa ifi'á tówasa Ísunka'o káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa
⁶⁴ aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé
Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái
simásimiyo wésesa ⁶⁵ fi'o-fi'on-aaí símai
sáwí'a uwánkaraawe.

Ámáán-óráa'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24

⁶⁶ Aafáúmó iyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-
kisau-waasiye amáambo sun-kwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba
ái'maesa iyúwasa ⁶⁷ sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai
simásimiyo suwaná séna simátiména'o é'a ímba kawel'-úmai isánááwe.
⁶⁸ Moórá-aaimo tísaí ona'ó é'a ímba simásimenaawe. ⁶⁹ Kemá waási
úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánurapa'a fasi'aén-áempá'á iménaumne
súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó
suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa wesáféna sífó
minááísáféta aafintá maenkéta fi'on-aaimo simánkáamba saafá únda
póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Minááísáfésa misáwífá'á iyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-
kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a wésa ² aái simánkesa Rómu-
minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátiména miwítí imáyáa símai
sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba
áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó
iyáfasisinkaraiwai úne siyáíye suwaná ³ Páíratí Ísumba áísai éna séna
Yúndaa-waasiti kawáágowá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwana
⁴ Páíratí óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna
minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa
Káríri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-
aempa'a taména miyá wéíye siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aaí.

⁶ Suwaná Páíratí mináái iséna séna Káríri-aempakewiya'iyo súwasa
⁷ ewé mináémpákéwín-íye suwaná imáyáa éna séna Érotí mináémpákén-
káwáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana
wempá'á wínana wemá isáíniye Páíratí simásuwéna ai'marówasa
ái'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸ Ayáátááka'a Érotí Ísuntafesamo
sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a
awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna
⁹ fi'o-fi'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaimó súmba úwoi
mérówasa ¹⁰ óraa'-amaan-kisau-waasiye amáambo sun-kwáásiyé ména
Ísumbo simánkón-aaí óraaka suwasá ¹¹ Érotíye wení i-wáásiyé Ísumba
símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwtóí
uwánkesa áí'maesa Páíratimpa'a aneká kuráawe. ¹² Ááéma Érotíye

Páíratiye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawel-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páíratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufiyana puwínomo siyáin-ai.

Mátíyu 27:15-26, Máaka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16

¹³ Kuwaná Páírati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴ séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áisai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímba wéraisal'a awánáúmne. ¹⁵ Érotiye áisai úyamba minááígóni áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráisasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufiyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶ i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷ Yúndaa-waasi tiyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páírati minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páírati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸ seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufiyana puwínifo Párápásimba faú'ankaa siyáawe. ¹⁹ Ááéma tuwímbai kámáni-waasiye tiyómbe moóráwígon-awí'a Párápási moóráwígomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkawasa sésa Párápásimba faú'ankaa suwaná ²⁰ Páírati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹ óraaka'-oraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná ²² Páírati anekalá séna nóra-sawira uráiyó. Tufiyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno símae iyún-aai Páíratin-aigomba iyáákowana ²⁴ Páírati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵ moóráwígomba faú'ankena kámáni-waasi tiyómbo moóráwígomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkawaimba táántowaimba Páírati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufiyana puwíniye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-ai.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awí'a Sáimoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresal' Ísumbo tufiyan-aaraa-tai áúwaatal'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷ sáwífa'-waasi Ísumba arááiwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifí'á támaesa arááiwa'mae kuwaná ²⁸ Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímba kesífi'o tembá kentí iyámpóisafe'le kesáfé-ífi'á taaró. ²⁹ Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náambo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-iyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰ Minkánáámó tinda káři'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááéma pukónáifo faiwí'mae kufaráatao sénááwe. ³¹ Kemá au-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafó kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o uráayan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³ mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supalá kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufusésa

séfasefa¹-arausampa'a kae¹-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana
³⁴ Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánareša kembá sáwí'o
 uwásínkáámba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tímínda sáwí-imayaa
 maitiyuwaaó súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwtóí maénae sésa
 ááfé tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíniye sésa miyá uwasá
³⁵ waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúnda-a-oraq'-waasi karaánáá'a
 ankésa sésa fí'owi túwa'nai ena Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo
 énamo éna wesáféna wenáú áwa'nai íniye suwasá ³⁶ i-wáásiyé
 karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa
 naaó. ³⁷ Yúnda-a-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááéma aúfái agaimakésa sésa
 Yúnda-a-waasiti kawáágón-iyé sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá
 makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-
 kwaasigorai moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó
 íyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwárá'á súwa'nai
 uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo

séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra

miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo áméntemba kenkáíwárá'á
 miyá wéowe. ⁴¹ Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba
 wéamefo kerái sáwí'o uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe séna
⁴² Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwárá'á
 uwo súwana ⁴³ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á
 iméínone Ísu siyáiyé.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Máaka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a
 túnkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba
 tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba
 wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba
 to'maráúmne simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawáágó Ísumo
 puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-
 waasin-iyé súwasa ⁴⁸ sáwifa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu
 urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánéna tirunkó umbái tówasa miwítí
 naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'o nún-kwaasiye Káriri-aemapakemba
 Ísumba arááíwa'maesa Yérúsaremufa'o tíyón-inine nénka'a tamésa
 seyaafá'-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Máaka 15:42-47, Yóni 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Awánowana moóráwígon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a
 Árimátíyaa-naopakewi kawé'-wáásí arupíse úmaimo mérowi Maníkó
 wení waási kawááníniye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae
 sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá ⁵² Páiratimpa'a
 téna Ísun-áúma utánáífo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áúma
 aaraa-táiyákémbá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna

waásimo aúsamakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá káríka'a tîne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárírifakembo Ísumbo arááíwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááíwa'mae tésa Ísumbo utámárómbo taawánésa ⁵⁶ tauwerésa áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana áamáambo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-ai.

Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó iyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakombasawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa ³ minóntán-aifa'o iyumba Fasi'aénkó Ísun-áúma ímba wérowasa awánésa ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásíyái tógáyáagayamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa ⁵⁻⁶ táátafesa ésa kifaiyowasarai sésarai púwisa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo iyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Káríri'fa'a úwoimo méronka'a simátímakain-ai imáyáan-oro. ⁷ Maará siyáíye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi tímíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanumne siyáíye suyasá ⁸ isésa simátímakain-ai tááka'a marésa ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye mináái kosimátimesa ¹⁰ minínímbá moóra Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwana moóra araámáo Yémisin-anówa úwana moóra Yóána úwasa miwisé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátimúwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹² Pítáa iyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogífaena awánómbo ampantasámbó kará'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráíye.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-ai.

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyááye. Mindáoopa Yérúsaremufa'a ayáatáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwiyon-ai símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túrumba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awíyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aiiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awi'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paapé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano áisai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyó súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-ai siyáíwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáásí óraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba áméwana ewé sisasá aaraa-táíyá'á

tufúwówana pukákiye. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáásí kawáá-í'la éna Rómu-kamani-waasi iyáákainiye siyáundasá tufúwówana pukákiye. Moórá-aiiwara'la wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáiyé. ²² Tuwímbai-inimbo simásímén-aaisa sáátáfeta úne. Káfé'-aafayaara'la ááéma utarápa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wiyómpakendarai tuwánáúnasaraí sésaraí pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfinkembá tuwímbai utámakaapa koawánaawana minínímbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'la óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó iyáfasinankaraiwaimba áí'o índá-í'la uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméiniye miyám-biyan-aii Maníkó siyáiyé. ²⁷ Maníkón-aii aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aiigoni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósesé agaimaréna siyáin-aiiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aiiwara'la simátímakaiye.

²⁸ Simátimuwasaraí kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákowasaraí ²⁹ mindárai ta'ótoresaraí óraaka sésaraí kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'la naaúmpa'la iména ³⁰ tómbá náíyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai tímúwasaraí ³¹ awánésaraí Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasaraí ³² sésaraí aampa'ó túyanamo Maníkón-aii aúfáífinkemba simásímisanaraí sirunkó óraa'-aamoin-iyé siyááye.

³³ Mináái simásuwesaraí iyáfasinesaraí kouwerésaraí Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'la Fasi'aénkó pukáimpinkemba iyáfasinena Sáímonimpa'la paápé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesaraí sésaraí tómbá tafámbai símisakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aii.

Mátíyu 28:16-20, Máaka 16:14-18, Yóni 20:19-23

³⁶ Mináái suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkáisésa waántá sewé sésa táátáfesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'la íno. Ímba kae'-ímáyáámó iyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'la kentáfé'la wén-iyé seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'la ímba wéraiifo kembá úwoi wéraiifo suwáné'la sine'á ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táátáfesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iyé sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai ena súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'la ámúwana ⁴³ maimái túranka'la naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátiména séna kesé'lo úwoimo maéwándara'la maará siyáumne. Kentáféna Mósesé agaimaréna siyáin-aiiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aiiye imá agaimarésa siyáan-aiiye érai'la paápé íniye simátímakaumne. ⁴⁵ Maníkón-aii aúfáífinkemba kawé'-úmimo isáiyantafena miwítí imáyáa kawé'á uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó

Íyáfasinankaraiwaimba áí'o índá-i'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna íyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwará'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye agaimaréna siyáiyé. ⁴⁸ Awánaan-aai simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'máráanana kembiwísé'a kumbéiniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiyaana kempímbá kumbéna wiyómpake-fasi'aemba timína'a awánaan-aai simátíma'mae koró Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.

Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

⁵⁰ Simásuwéna Ísu tí'maena Yérúsaremu'fa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátinkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Maníkó aiyówana wiyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá marésa tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouwerésa Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iyésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó sùnda-aai tai'áiyé.

Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana kaumbo-wáái-áátáiyá'lyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aai agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yóni séna Ísun-aaisafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáiyé. Manikón-ímáyáámá aráátimindawi marapá'lá ma'ánkaraimba wemá Ísun-iyé. Yóni séna wemá Manikón-aaignon-iyé siyái. Ísu Manikón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-iyé síyantafena Ísu kawekísáú ímbo awánaron-kísau maiyái. Tuwímbai wenááisafesa érai'e sésa wení aampa'lá arááiwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Manikómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé-aaisafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma isáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáiyé.

¹ Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Manikóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Manikón-aaignon-iyé. Manikón-aaignon aasiyaasí ména Manikóe ména wemá Manikó póna ² áwáura'a Manikón-aaignon Manikóe ména ³ seyaafá-tántáá'lá úmarowana Manikó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'lá minkánáa paapé uráin-tantaa'a úmakaiye.

⁴ Manikón-aaignon waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵ kumeu'ó in-áémpá'lá sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímbo iyáákéna kumeu'lá uwánkaraiye. ⁶ Moóráwigon-awi'a Yóni mérowana Manikó ai'maréna ⁷ sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásifá'lá winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Káráisitima waási sáma kátínkáiwain-iyé síwae súwana ⁸ Yóni wemá ímbo sámo kátínkáiwai póna sámo kátínkaindawn-aai maimaéna kuráiyé. ⁹ Manikón-aaignon seyaafá'-wáásifímbá sáma kátínkáiwain-iyé. Yóni simátímakonka'a Manikón-aaignon marapá'-wáásifímbá kumpaapé uráiyé.

¹⁰ Manikón-aaignon maramá úmákéna marapá'lá kumbérowasa marapá'-wáásí wení áwáuma ímbo kawé'-úmai awánaraawe. ¹¹ Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááraa ímbo aaweyáá uwánkówasa ¹² tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Manikómpákémbá kunkáiye suwaná póna miwísáféna séna Manikóní iyámpóisomban-owe siyáiyé. ¹³ Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafó Manikóní iyámpói ímbo miyáumai Manikóní iyámpóíyaani'a wéowe. Manikó wení imáyáafinkembo uwátínkáimba póna Manikóní iyámpóíyaani'a wéowe.

¹⁴ Manikón-aaignon waási úkéna marapá'lá ména kentááfímbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wára arupísemo í-tántáá'wára'lá wempímbá sáwífa'a wéronkwaasi póna sámo kainkwará'-wáásí úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwará'lá mérowata awánaraumne.

15 Yóni wentáféna seyaafá'-wáásí simátimena séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne siyáiyé.

16 Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wérarwai póna kentáá kawé'á wéuwasinakamaena wéwiye. 17 Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí áamáamba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráisitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáiyé. 18 Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáásí Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbórái'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aai.

Mátíyu 3:1-12, Máaka 1:7-9, Rúku 3:15-17

19 Yérúsaremu-naopakemba Yúnda-kawaa-waasi áamáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áísai esa sésa emá nááwa'ono suwaná 20 Yóni ímba umémpa'a tuwómba afora'á séna Maníkómó iyáfasinankarawai Káráísiti ímba kemá úne súwasa 21 sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa 22 miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásíminda-aai si'mákaawisa kosimátimeno suwaná 23 Yóni simátimena séna Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísaya naaófá'á agaimaréna séna máásai-marafa'a moóráwigo ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse iyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa 24 taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kawaa-waasi miwí 25 Yónimba áísai esa sésa emó sémo Maníkómó iyáfasinankarawai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóntafewa nombá wémaitinkaano suwaná 26 Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna 27 ánaaembo kesínaaenka'o tındawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Wení kisaumo wémaundasafe'a kemá úwói-waasi úne Yóni siyáiyé. 28 Yóndani-nonkoni menáípá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áísai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-aai Yóni simátímakain-aai.

29 Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipísipi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'maráísana kúmimba póna puwíníye. 30 Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wendónkáámbá ména kembá iyáákaraiye siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne. 31 Maníkómó iyáfasinankaiwain-aai isé'a nááwantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáiyē.

³²⁻³⁴ Yóni awánaron-*aai* simátimena séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wiyómpakemba Maníkóni ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'a kumbérais'a awáné'a sáaka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'a kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-*iyē* siyáin-*aai* sáaka'o makáundara'a póna miyámó imbá awáné'a simátimé'a súnē. Wemá Maníkón-ááninkon-*iyē* Yóni siyáiyē.

*Énduruwe Pítaae'a Ísumbo arááiwakaayan-*aai*.*

³⁵ Simátimena aafáyáraamba Yóniyē wení kísau-waasiyaiyē méresa ³⁶ Ísumo kúmba awánésa uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníyē. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-*araa'o* tufú'maimo Maníkómbó ámentemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníyē súwasarai ³⁷ mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááiwáúyana ³⁸ Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹ Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

⁴⁰ Yónimo siyáin-*aai* iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwígon-*awi'a* Énduru wemá Sáimoni Pítaan-áfáko ⁴¹ aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai Mésíyaa mérais'a awánaraumne siyáiyē. Mésíyaawe-*awi'a* waé'mai Kíríki-waasi-taáifinkemba Káráísitiyē sembá mináwíkoní áwáuma Maníkómó iyáfasinankaraiwain-*iyē* wésewe. ⁴² Sáimonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáimoniyē. Moórá-*awi'a* Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiyē. Miwí tááifinkemba Pítaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

*Fírípiyē Nátániyeriyē Ísumbo arááiwakaayan-*aai*.*

⁴³ Aafáyáraamba Ísu séna Káríri-*aemba'a* kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáiyē. ⁴⁴ Wemá Pétésáítakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-*iyē*. ⁴⁵ Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Mósesē Maníkón-*aai* aúfáifimba agaimarówasa Maníkón-*aai* simátímakowiye aúfáifimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-*awi'a* Ísun-*iyē* súwana ⁴⁶ Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawe'-wáásín-*iyē* wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai ⁴⁷ kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéráiwai wétiyē súwana ⁴⁸ Nátániyeri áísai ena séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'a ení naaópa'a piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana ⁴⁹ Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi

kentáásí kawáágó óne súwana⁵⁰ Ísu séna piyáí-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaruumne súndasafe kentáfé sé érai'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáinone.⁵¹ Érai'a simátimé'a sune. Wiyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínsa wiyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawifa'a wiyómpaken-kisau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáíye.

2

Ísu non-úrumba wáini-nombo waé'makain-aai.

¹ Aunkáraamba Kárirí-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'waai-esa Ísun-anówa komérowasa ² Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áíye súwana ⁴ Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánkáló kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáíye súwana ⁵ Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáíye. ⁶ Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwiyúmba mindásafena afa'móráe óraa-sawema wérowana ⁷ Ísu kísau-waasisafena séna mişáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸ Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónkáló káráwiyaiwimba maáméro súwasa miyá uwaná ⁹ mindómbá ándá-aran-domba urówana tónkáló káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-aai isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰ seyaafá'-wáási aifa'á kawe'-ándá-arán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawe'-ándá-arán-dómbá wésimene siyáíye. ¹¹ Kárirí-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ¹² Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínónndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³ Naaófáló Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámhá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴ óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa amáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena amáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹⁶ mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémha maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷ wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení

kísau-waasi tááka'a makáawe.

18 Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inataáwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaandaumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná 19 Ísu séna maanámaándámbá tawísísuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa 20 sésa maanámaándámbá ayáátááka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo 21 mindá ámaán-dantafenamo siyáimba wení áúsafena siyáíye. 22 Ánaaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba íyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái táaka'a marésa sésa Ísu siyáin-aaí érai'-aaí siyáimbaniye sésa Manikón-aaí aúfáifinken-aaí érai'-aaín-íye siyáawe.

23 Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáará'á Yérúsaremufa'a Ísu fí'fo-fi'on-kísau kawé-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Manikómpákémbá kunkáíye sumbánifo 24 Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesarái kembá uwásinkanaawe séna 25 waási ímba simámun-aaifinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáíye.

3

Nikótímási Ísumbo áísai uráin-aaí.

1 Moóráwigo ámaán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Nikótímási 2 moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Manikón-aaí simásímíndasafena embá ai'maráísama taméraqnata awánaraumne. Manikómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaa fí'fo-fi'on-kawe-kísau ímba kanaa'á maésino súwana 3 Ísu séna érai'a simáme'a sùne. Ímbo aneka'ó aúraan-úmaimo matinkáiyawimo ésa Manikóní nombara ímba maénááwe súwana 4 Nikótímási séna óraa'a uwáguraafo nóraumaiya

aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaiyasa matinkánááwe súwana 5-6 Ísu séna érai'a simáme'a sùne. Waásimo matinkáamba mindá waásin-fo Manikóní amútankomo uwátinkáimba mindá Manikóní amútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwará Manikóní amútankowara'o aúraani'o úmaimo méraiyaní'o uwátinkááwi Manikómó kawáánipa'a ímba méranaawe. 7 Aneka'á aúraan-úmai matinkáíníyemo sùnda-aaisafena ímba áá'a íno. 8 Maarán-áái imáyáanuwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa anel'á ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Manikóní amútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana 9 Nikótímási séna nóra énwawa miyá íníyo súwana 10 Ísu séna Ísareri-waasifimba aaí wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. 11 Érai'a simáme'a sùne. Kesáámó awánaraunda-tanta'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. 12 Miyá wéon-tanta'e marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpakentantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. 13 Ímba wíyómpa'a iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaapé uráundawi wíyómpaken-tanta'a kanaa'á aráátimune. 14 Naaófá'á Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo un-kwáási awánésa ímba pukáawe. Miyámó uráintemba kembá waási úranko kumpaapé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá

maráiyamba pósa ¹⁵ kesááisafesamo timankúnkúmbo iyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

¹⁶ Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai aruntaféna éna póna wenáánimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba pósa wenááisafesamo timankúnkúmbo iyawi waásimo méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷ Marapá'-wáási aafimbá maitinkaaó séna Maníkó ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáási sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawé'-ámpá'á métinkaaó séna Maníkó ááninkomba ai'marówana kunkáiyé. ¹⁸ Maníkó ááninkon-aaisafesa timankúnkúmbo iyawi ímba aafimbá maitinkáínifo ímbo timankúnkúmbo iyawi é'a aafimbá maitinkaraiye. Maníkóni kímboraaaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo wéiyawisafena é'a aafimbá maitinkaraiye. ¹⁹ Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'o ímbo tentáféna aafimbá maitinkáíníye. ²⁰ Sáwí'o wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paapé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéfo ²¹ arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-ai.

²² Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana ²³⁻²⁴ minkánáará'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaump'a'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵ Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶ Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáíp'ó esé'o máiwaimba wenáwí'o mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétošo owe suwaná ²⁷ Yóni séna Maníkómó tímíساسamo ombá mindá miwinén-iyé. ²⁸ Kemó siyáunda Maníkómó iyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-ai ísaraawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰ Wemá óraa'-waasi ímbá póna wenáwíko iyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáiyé.

³¹ Wíyómpakewi seyaafá'nánká iyáákaraiye. Maankákén-kwáási marapá'-wáási pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpakenkwaasi iyáákarain-kwaasi póna ³² awánarain-tantaa ísaraintantaatafena sisasá ímba isáámbanifo ³³ wenááisafesa érai'e sewí sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé sisasá tuwánésa sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁴ Maníkó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Maníkón-ai wésisasa minááisáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁵ Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáiyé. ³⁶ Ááninkon-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo

wesé'o kááísamaimo méraiyaui aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawé'ó iyawi ímba aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyánko miwísé'a aasiyaasí wae'wae'a isasá méraawe.

4

Sámériyaafaken-ininkon-ai.

¹⁻³ Yóni nombó maitínkáin-kwaasi Ísumo maitínkáiwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáin-kwaasi Ísumo maitínkáimba kóyáákamái-waasi maitínkáin-
 aai ámáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna anekal'á Káíriri-aempa'a kónae séna ⁴ Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵ kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶ Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mimbáiká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸ wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínená túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹ minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáiyé. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰ Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáanda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáándawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹ minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwérimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá uwínono. ¹² Kentáá síwá'nágo Yékopu maandóm-bái'á u'maréna wení sipisípiye wení akúnté'o tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba íyáákainiye wésune súwana ¹³ Ísu séna maandómbo wénaiyawimo éna anekal'á nontáféna tinkáínifo ¹⁴ kemó tíménda-nombo náiyawimo éna ímba anekal'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náiyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááawe súwana ¹⁵ minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampinkémbá tauwóno súwana ¹⁶ Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷ séna kesuwaai'iyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸ séfataase-wamba maiyé miwísé'o maénda isamá káfé'lo minkwáásígóe'lo emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana ¹⁹ minínínkó séna kemó imáyáamo únda Maníkón-ai simátimendawi óne. ²⁰ Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-ímáyáá mósá máráaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-ímáyáá mósá máráaro wésewe súwana ²¹ Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wará Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wará'á kesifon-ímáyáá mósá maránaáwe. ²² Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá máráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne.

Maníkó séna moóráwigo sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawel-ámpá'á métinkanae síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé ínkiye siyáíye. ²³ Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá ken-ímáyáá mósá máraaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'lo kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-ímáyáá mósá maranááwe. ²⁴ Maníkómbá áuma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba ane'á wéawanaafo miyaráán-úmai Maníkón-ímáyáámó mósá maráámbo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-ímáyáá mósá máraaro súwana ²⁵ minínínkó séna Maníkómó iyáfasinankarawai Káráisitiyemo sewí kuminíye. Kumíndara'a seyaafá-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶ Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáíye.

²⁷ Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-íninkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa iyó-imayaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imayaa ésa ímba taáisai uwaná ²⁸ minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹ seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó iyáfasinankawaiyá'iyó taawánaaro súwasa ³⁰ naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹ Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³² Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³ wení kísau-waasi keáímbá sésa náawa tómbá maimaénawa máamakaiyo suwaná ³⁴ Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-ai isé'a wení kísau maimaé wéwe'a tai'áandasafena wésinkaiye. ³⁵ Kísau'fa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káinata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá súne. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Maníkómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷ Waásisombo tí'mai Maníkómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawel-méyámbá maíyasa Maníkómpá'ó tíyan-kwaasi aú'la úmai maé'mae'a ónááwe súne. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau iyawiwara'e fakaráiyawiwara'e aamói ónááwe. ³⁸ Fí'owi kísau úmakqamba isa'á kemá tí'maráúna'a fí'owiti kísaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-ai simátímakaiye.

³⁹ Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paápé uráíye siyáin-ai isésa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó iyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰ Ísumpa'a tésa sésa kentáási naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹ aái simátimuwasa isésa sáwífa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'lo úmaimo méraundafinkenta kawel-ámpátáámó mésinkaindawin-iyé sésa ⁴² minínínkómbá simámesa sésa ímba enááísafeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáási sáwí'lo úmaimo méraundafinkemba kawel-ámpátá mésinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-ai.

⁴³ Ísu kae'nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káríri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴ séna Maníkón-ai simátimíwain-awi'a wenamááraa ímba mósá máraáfo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe

súwana ⁴⁵ miyáumai Káriri-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááema tíyótimo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a komésa Ísumo kísau mo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶ Aamoí uwánkówana Ísu Káriri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úranko ándá-aran-dombo úkáin-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápameamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷ Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a tiyáin-aai iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸ Ísu séna ímbo fí'o-fi'on-kisau-waame'o awané'o é'a

ímba kesááisafe'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹ óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰ Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e séna kúmba ⁵¹ aampa'a kúmba wení kisau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵² tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wááwái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³ afowámá imáyaa éna séna minkánáa enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáiyé súwasa wení akúmpákén-kwáásí seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴ Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a koména moóráma kawekísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpóígómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaiúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-aai.

¹ Ánaaemba Yúndaa-waasi amáántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ² Yérúsaremu-naokoni óntankusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaiúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaumba wérowana ³ mindónkón-áwáifa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaúwaamo índa amu'makówana ⁴ moórámora-kanaa wíyómpakewi nompímbá kumúwana nonkó úwaaúwa úwana aifa'ó nompímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵ Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátááka'a ³⁸ aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶ Ísu awánéna ayáátááka'a áí'a wéiyé-imayaa éna áisai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷ we séna nonkómó úwaaúwaamo índara'o sí'maenamo nompímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákéna nompímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸ Ísu séna iyáfasinaao. Ení tuwaai'á maimaé waaó súwana ⁹ minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaai'á maimaéna kuráiye.

Yúndaa-waasi amáán-aaimo isón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰ Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáa isa ení tuwaai'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná ¹¹ we séna asófasinkaraiwai séna ení tuwaai'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹² miwí

áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáiwai nááwa'iyo suwaná¹³ sáwifa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴ Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafáí úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwiyamba sínkáifo sé sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana¹⁵ iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimatimena séna asófasinakaraiwai Ísun-iyé súwasa¹⁶ Yúndaa-waasi amáán-aaimo isón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkamae iyúwana¹⁷ Ísu séna kesifo aasiyaasi-kánáá kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa¹⁸ saagon-kánáará'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbóráí'a úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-ai.

¹⁹ Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátime'a sune, Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune.²⁰ Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye. Íyáákainda-kisaumo aráásimina'a minkísáú máéna'a táátafe'a ónááwe.²¹ Kesifomá pukáampinkembo iyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba iyáfasintinkanae'a wéune.²² Kesifo séna ímba aafimbá maitinkánaumpo aafimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba amakaumne siyáiyé.²³ Aafimbó maitinkáanda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráiyawimo ésa kesifo sí'mákaiwain-awi'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴ Érai'a simátime'a sune. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Manikómá iyémó siyawí'é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Manikóní némpa'o maé'ómbanifo Manikóní ewaa'á taméraamba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne.²⁵ Érai'a simátime'a sune. Moórá-kanaa tínsa pukáiyán-kwaasi Manikón-ááninko-saai isánááwe. Isáiyawí iyáfasinesa maé'mae'a ónááwe.²⁶ Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne siyáiyé.²⁷ Kemá wiyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawí únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitinkénda-kisau amúne siyáiyé.²⁸ Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaampo tinda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa²⁹ utarémpinkemba iyáfasinanaawe. Kawé'ó uréwimo iyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo iyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísu wení áwáumo siyáin-ai.

³⁰ Ísu simátimena séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo sí'mákaiwai símasímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a

arupise úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹ Kemó kesáfé'lo súndarakaa karo'lé sewaisinó. ³² Moóráwigowara'lo kentáfénamo simbá érai'a wesiye. ³³ Kembiwí tuwímbai ti'marówasa Yóni nombó maitinkáiwaimba koáisi uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátíméro siyáiyé. ³⁴ Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e siya'a sáwí'lo úmáimo méraampinkemba kawel-ámpá'á métinkanae-imayaa wée'a mináái simátimune. ³⁵ Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a káríka'a aamoí uráawe. ³⁶ Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aagomba iyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgú kesí áwáuma wépaape-iyé. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aagomba iyáákaraiye. ³⁷ Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái isámai ímba kawel'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸ Si'marówa'lo kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aai ímba tirumpimbá wéraiye. ³⁹ Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aai aúfáifimba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáifimbá kesí áwáuma agaimárówa'anifo ímba kawel-úmai ísaraawe. ⁴⁰ Kawel'ó úmáimo isé'lo kempá'lo tenkakaa aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹ Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴² Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³ Kesifomó simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawel'á wéuwásinkaaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'lo é'a kawel'á uwánkanaawe. ⁴⁴ Kembiwí sé'a waási kentáa súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáa súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkakaa kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵ Kesifon-aúranka'a ímba aafimbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'lo ámáán-aaimo agaimakáiwai aafimbá maitinkáiniye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aafimbá maitinkáiniye. ⁴⁶ Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaisafe'lo timankúnkúmba onkakaa kesáaisafe'a timankúnkúmba owaisinó. ⁴⁷ Mósesemo agaimakáin-aaisafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesáaisafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáiyé.

6

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.

Mátíyu 14:13-21, Máaka 6:30-44, Rúku 9:10-17

¹⁻⁴ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo

í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káriri-waakoni menáipá'á Ísu nompín-táompimba wéna minkwaaúnkóní moórá-awi'a Táipíriyasi nompá'á kúmba tí'lo ún-kwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaaemba arááiwaúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táompinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶ sáwífa'-waasi Ísumpa'a iyúwana tuwanéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áisai úmai isánae séna áisai éna séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷ Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúnasasa

naawaisinó súwana ⁸ moorá-kisau-waasigo Sáimoni Pítaan-áfákon-awila Énduru ⁹ séna moorá-iyampoigo séfataase-tonkwara kae'-mofáá'wará'á makáifo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰ Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátiméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásisómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana ¹¹ Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹² wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa ¹³ séfataase-tompinkemba nésamo túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáituwana ówítowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátimíwái íntaamo awánáunda-waame'a isatá awánáumne sésa amú'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáási kawáá-íta iniyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáiyé.

Ísu non-afófora'o kuráin-ai.

Mátíyu 14:22-23, Máaka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení

kísau-waasi nonkwaaúnkóní áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántáafan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwintámaesa ayáatáaka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba iyátaao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráiyé.

Ísumba ayaafái uráan-ai.

²² Aafáyáama menáípa'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kimbora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táípíriyasifakemba tóso ésa fénáinkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyo'pa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiye ímba mérontafesa tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba iyátesa Kápaneamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-ai.

²⁵ Kápaneamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna isáaro. Ímba kawé'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-oyo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesí fomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaisaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'lo érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá

mindá Maníkóní kísau maé'a sewé súwasa ³⁰ nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'o inatáámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ai'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne. Nóin-kísau-waamera inono sésa ³¹ kentáá síwá'ná máasai-marafa'a mésa wiyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímbo mindá iyáákaraiye. Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna wiyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáíye suwaná ³² Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímbo wiyómpaken-tomban-ifo kesifomá wiyómpaken-tomba kawé-tómbá wétimiye. ³³ Wiyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímíntomban-iyé. Wentáfé'o wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa ³⁴ miwí sésa sénda-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵ Ísu séna kemá aasiyaasi maé'mae'o íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawí ímbo tááima táíniye. Kenká'ó timankúnkúmbo wétiyawí ímbo nontáféna tinkáíniye. ³⁶ É'a simátímakaumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááísafe'a ímbo érai'e sésa ímbo kenká'á timankúnkúmbo wéowe. ³⁷ Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'o é'a ímbo kóro sénaumne. ³⁸ Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wiyómpakemba ímbo kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹ Si'mákaiwai simásimena séna amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba iyáfasintinkaano. ⁴⁰ Kesifomá simásimena séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo siyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáíye. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne Ísu siyáíye.

⁴¹ Kemá wiyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴² miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-iyé. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wiyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³ Ísu simátimena séna ímbo miyá mósimesin-oro séna ⁴⁴ kesópa'a ímbo úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. ⁴⁵ Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aiimo simátímakowi agaimaréna sésa Maníkó seyaafá'-wáásí símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aiimo ísámai kawé'ó iyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁶ Kesifombá ímbo awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawi keyáama kesifombá awánaraumpo kesifon-aiimo ísámai kawé'ó iyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁷ Érai'a simátime'a sune. Kesááísafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo iyawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸ Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹ Kentíwá'náma máasai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰ Énifo wiyómpaken-tomba miyán-tómbó náiyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹ Kemá wiyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Kesúma tímúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁵² Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáuma simínataawa nánaumno suwaná

53 Ísu simátimena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. 54 Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. 55 Kesúma kawé-tómbán-íye. Kesí naaemá kawé'-nómbán-íye. 56 Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááisamai méraawa'a kemá miwísé'a kááisamai méraumne. 57 Kesífo si'mákaiwai aasiyaasi maé'mae'a iwái isa'á pó'a kewará'a aasiyaasi maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. 58 Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó súnda-tomba wíyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-íye. Kemó súnda-tomba mintómbó newí aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá 59 Kápáneamu-naopa'a amáán-daumpa'a simátimakaiye.

60-61 Ísu simátimuwasa wembó arááiwaún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááigó ínta sínkáin-aai póna umbái wétaiye suwaná Ísu arumpin-imáyáa éna simátimena séna minááisáfé'a wégaoraawe. 62 Kemó wíyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o íyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. 63 Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóni amútankoni fasi'aénkó túwa'nai ina'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó súnda-aai mindá amútankon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-ifo 64 tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súmba Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásiyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena 65 séna mindásafe'a é'a simátimena sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátimakaiye.

66 Ísu simátimuwasa wembó arááiwaún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana 67 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewará'á kembá siyuwaaó séna tísai úwana 68 Sáimoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. 69 Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpakémbá kawekó ónesa wésune súwana 70 Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kempari'a uráundanifo kempínkémbá moóra sáwí-waasigo paapé íniye súmba 71 Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-íye. Wentáféna mináái siyáíye.

7

Ísun-áfárawaisai-taai.

1 Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a wénuwana 2 Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbó kaúfúnkanaa ampáámbá úwasa 3 Ísun-áfárawaisai karaáná'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu íyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení kawé-kísáú awánaaro.

4 Seyaafá'-wáásí suwánáíwae síyawi ímba aúpá'á kísau maenááfo seyaafá'-wáásí túranka'a kísau komauwó sésa ⁵ Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye sumbá mináái simámúwana ⁶ Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa ⁷ marapá'-wáásí kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'lo súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸ Tanómbó opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo káfé'a ímba tanómbó opa'á kúmpo kemá koró séna ⁹ Káriri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufo'lo kuráin-aai.

¹⁰ Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbó opa'á kuwaná ánaaemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹ Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹² Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawé'-wáásín-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-íye sésa ¹³ Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴ Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaa séfasefa úwana afufuntan-kánáa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵ Yúndaa-oraa'-waasi isésa táatafesa ésa tóipimba tiyáamba fafésa sésa ámáán-aaimo uwáitái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶ Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó sí'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷ Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásímakaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóni imáyáafinkena'iyo-imayaa wéowe. Maníkómó siyáintemba ónaemo síyawi miwímó ésa simátimunda-aaigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáafinken-aaimo síyawi kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo tí'mákaiwain-awi'a mósá maránae síyawi ímba karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹ Mósesé ámáamba simátimakombanifo ímba isámai kawé'á uré'le sembá sinkamonae wésewe súwasa ²⁰ úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-ímayasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹ Ísu séna ámáán-aai isáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²² Kentíwánárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma káramai araenáémba ónááwe suwaná ánaaemba Mósesé mináái agaimakómbo pósa tuwímbai-kanaa ámáán-aai isáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³ Móseseni ámáamba ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴ Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáíye.

²⁵ Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶ wemá afora'á wenáái simátimísa'anifo ímba aaiimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó íyáfasinankarawai Káráístin-íye miyáwá wése

ína wéseo. ²⁷ Maankwáásígóni naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó íyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸ Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máápa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímbo kesi imáyáfinkemba kunkáumpo moóráwigo si'máráisa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáin-iyé. Wembá ímbo awánaraafo ²⁹ kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰ minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímbo tiyóntafesa ímbo ta'ótorowasa

³¹ úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tíndara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgombá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísaugo miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraaaro sésama ti'mákaan-aaí.

³² Úwoi-waasisomba mináái sumbá ámáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kota'ótoraaaro sésa ti'márówasa kuwaná ³³ Ísu séna kárika'a kembiwisé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a iyóna'a ³⁴ siyaafái uwááe'a ímbo suwáné'a iméraandafa'a ímbo kanaa'á iyónááwe súwasa ³⁵ Yúndaa-oraal-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa ³⁶ wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímbo suwáné'a iméraandafa'a ímbo iyónááwemo simbá minááígóni áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

³⁷ Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu íyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáindawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íniye Ísu súmba ³⁹ Maníkóni ámútankontafena siyáíye. Ísu ímbo wíyómpa'o kunuwékáintafena Maníkóni ámútanko ímbo kunkáíye. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba íyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóni ámútankomba ai'maráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi tirumpimbá kumbéniye-imayaa éna Ísu mináái simátimakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰ Ísumo simátimumba waásisomba isésa tuwímbai sésa éraj'a wemá Maníkón-aaímo simátimiwain-iyé suwasá ⁴¹ tuwímbai sésa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé suwasá tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímbo Káririfakemba paápé íniye. ⁴² Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Téfitin-andafakemba Téfitini naaópa'a Pétafumafa'a ma'ankáiniye agaimaréna siyáíye sésa umbá ⁴³ Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴ tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímbo Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵ Ímba ta'ótoresa i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e ámáán-kawaa-waasifa'e kouwérówasa nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶ i-wáásí sésa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba iyáákaraiye suwasá ⁴⁷ ámáán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáisara wéseo. ⁴⁸ Óraa'-waasiye kesáá ámáán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wíyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹ Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni ámáamba ímba wéisaamba póna Maníkó tínkaminiye suwaná ⁵⁰ ámáán-kawaa-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Nikótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátimena séna ⁵¹ kentáásí ámáánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráiyé siyamba wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aafimbá maénkáaro kentáásí ámáánko siyáiyé súwasa ⁵² Nikótímásimba karaánáa'a ankésa sésa Kárírifakewimba arááiwaino. Maníkón-aai aúfáifimba toráumai awánamqi kawel'á uréo. Maníkón-aai simátimiwai ímba Kárírifakewinifo wemá ímba Maníkón-aai simátimiwain-iyé sésa ⁵³ kenti naao'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a iyáiyé.

8

Moórá-ininko fi'on-kwaasise'o nín-aai.

¹ Órífi-omapa'a Ísu iména ² aafáyáara'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waáisisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasá ³ ámáámbo sun-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye aaregómá áí'maesa miníninkó fi'on-kwaasise'o nímbo pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴ Ísuntafesa sésa óraakoo minínímá fi'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta áí'maeta túne. ⁵ Ámáán-aufaimba Mósesé agaimaréna séna miyámó índawimba óntantamba tufúwónanasa puwíniye agaimaréna siyáiyé. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶ Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paápé ínata wembá aafimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kifaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷ áísai aisai uwaná iyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráíndawi aifari'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸ aneka'á kifaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹ isésa moórá-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaeamba arááíwa'maesa kúmúwana miníninkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰ iyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aafimbá maenkánaao súwana ¹¹ séna ewé ímba aafimbá maisínkánaáwe súwana we séna kewará'á ímba aafimbá maiyankáúna kómbo aneka'á ímba aoisaambá uwó Ísu siyáiyé.

Waasi sama kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aai.

¹² Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámó kátínkáandawi úne. Kembó sirááiwaiyawi ímba kumeu'á inífo sámó kátínkain'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ ámáán-kawaa-waasi sésa eyááríka'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴ Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a iyóna pó'a kemó sún-da-ai érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵ Marapá'-wáásí kenti imáyáfinkemba aaimá maisínkáafo kemá ímba aaimá

wémaitinkaumne. ¹⁶ Kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino. Ímba ke aantemba aafimbá maitinkánaumpo kesé kesifoé'a aafinkái maitinkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino. ¹⁷ Kentí áamáan-aufafimba agaimaréna séna kae'-wáásíyái moórá-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wéseye agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-iyé súwasa ¹⁹ enafomá nááfara méraiyo áisai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹ Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'o iyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánanááwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²² Yúndaa-ora'a-waasi sésa wemó séna iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyáárikara puwíndasafenawa siyó suwaná ²³ Ísu séna kembiwí maankákén-kwáásín-ofo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-ofo kemá wíyómpakewi úne. ²⁴ Simátime'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo timankúnkúmba é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵ minááiígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa óno suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánáa é'a simátímakaumne. ²⁶ Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aafimbá maitinkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷ Maníkón-aai súmbanifo ímba isówana ²⁸ mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba sí'mae'a aaraa-táiyá'á mósinkamiyamba suwáné sé'a wemó siwái wení imáyáfinkemba ímba sífo afowamá simámakain-aafinkemba siyáíye miyá sénááwe. ²⁹ Si'mákaiwai aamoí ínkwa-e-i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa ³⁰ sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iyé siyáawe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáin-aai.

³¹ Ísu Yúndaa-ora'a-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo isámaimo kawé'o é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³² Érai'-aai iséwana ta'ótokaiyampinkemba minérái'-ááiígó awátinkainasa méranaawe súwasa ³³ Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó suwaná ³⁴ Ísu séna érai'a simátime'a sune. Aoišaambó owí mináóisáámbó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máiwae sésa méyámba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-owe. ³⁵ Miyán-kwáásí kawáágóní naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Kemó Maníkón-ááninkomo awátínkáana'o é'a awátuwe'a méranaawe. ³⁷ Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba trumpimbá wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸ Kesifomó aráásímín-aai wésumpo

kentifomó simátímín-*aai* wésewe súwasa ³⁹ Émbaramu kentáásifowan-*iyé* suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisinó. ⁴⁰ Manikó érai'-*aaimo* simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹ kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Manikón-*iyé* suwaná Ísu séna ⁴² Manikómpákémbá kunkáunda pó'a Manikón-*aráá'*o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo Manikó sí'maráísa'a kunkáumne. ⁴³ Kemó súnna nóra séra ímba wéisaaó. Kesááigo umbaí wétiyaiye. ⁴⁴ Kemá waántáwankon-*araa'*a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-*iyé*. Érai'o sí-tántáá'á ímba wempímbá wéraisana karokaro'-*ááígóni* afowáí'a wéiwain-*iyé*. ⁴⁵ Miyáumai érai'-*aaimo* simátimundasafe'a érai'-*aain-iyé* ímba wésewe. ⁴⁶ Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaaawe. Arupíse-*aai* simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷ Manikón-*aráá'*a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Manikón-*aráá'*maarini'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

⁴⁸ Ísu simátimuwasa Yúndaá-*oraa'*-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá súnne. Sámériyaa-*waasi* ónana sáwí-*amutanko* enarumpimbá méraisampo mináái siyáane suwaná ⁴⁹ Ísu séna sáwí-*amutanko* ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-*áwí'*a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰ Kesúwí'a ímba óraa'-*i'*a ónae. Manikó kentáféna séna kawe-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáiyé. ⁵¹ Érai'o senda-*áái* kesáái ísámai kawe'ó iyawí ímba puwónááwe súwasa ⁵² Yúndaá-*oraa'*-waasi sésa senda-*aai* sáwí-*amutambo* enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Manikón-*aai* simátímakowí puwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawe'á iyawí ímba puwónááwe wésene. ⁵³ Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Manikón-*aai* simátímakowí pukáambanifo miwí iyáákainono. Emó senda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴ Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráinda kesifomán-*iyé*. Wentáfé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-*iyé* wésewe. ⁵⁵ Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-*wáásí* mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. ⁵⁶ Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmónnda-*aai* iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawe'á uráiyé súwasa ⁵⁷ Yúndaá-*oraa'*-waasi sésa emá ifó'-*wáásígó* éma ímba kae'-*wáái* úmai siyáánkai-*aatai* maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸ Ísu séna érai'a simátime'a súnne. Émbaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá maé'éúndaniye súwasa ⁵⁹ minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-*amaan-daumpakemba* kárúwaguriye.

9

*Ísu aúramba kafikówimba kawe'ó uwánkarain-*aai*.*

¹ Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ² wení kísau-*waasi* áísai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóni

anondááwa aúramba kafikáiyó. Wendégówá'í anófoinegowá'iyó suwaná ³ Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówénifo Maníkóní kawé-kísáú wenané'á paápé ínsa awánáiyantafena aúramba kafikáiyé. ⁴ Si'mákaiwaini kísausa maéno. Sámo kainká'ó kísau mo wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau mo máénkanaamo tai'áíntemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áínda póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. ⁵ Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶ marará'á awiyááíma wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷ simáména séna nonkwaaúnkón-áwí'a Síróámu-waaumpimba máperaao súwana miyá uráiyé. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'á éna túwasa ⁸ wení naaópaken-kwaasiye fi'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'ó iwáiyá'iyó suwasá ⁹ tuwímbai sésa ewé wemán-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-óí'maisan-kwaasin-iyé suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráiyó suwaná ¹¹ moóráwígon-awí'a Ísu wemá awiyááí wi'maréna mindásamba toiyaan-úmarena súranka'a a'maréna simásiména séna Síróámu-waaumpimba máperaao sísá'á isé'á koperáúnana súramba kawé'án-iyé súwasa ¹² áísai esa sésa nááfara kuráiyó suwaná ímba awánaraumne siyáiyé.

¹³⁻¹⁴ Simátimuwasa áí'maesa amáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawé'ó uwánkon-kanaa Yúndaá-waasi amáán-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawé'ó uwánkarowimba áí'maesa amáán-kawaa-waasifa'a máánkówasa ¹⁵ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráiyó suwaná séna toimá súranka'a asínkáísa'a máperaunana súramba kawé'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ amáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáará'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáiyé suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énaraantasi ímba kanaa'á kawé-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷ sésa enaúramba kawé'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Maníkón-aaí simátímíwain-iyé súwasa ¹⁸ énifo minYúndaá-óráá'í-wáásí aúrambo kawé'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹ tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'iyó. Énifo aúgafítana ma'ánkaraayana'iyó. Nóra énawa aúramba wéawanaiyo suwasaráí ²⁰ sésarai kesáánimban-iyé. Ma'ankááwayamba aúgafítamban-iyé. ²¹ Énifo káfé'a nóra isanawá aúramba kawé'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyáárika'a simátimino siyááye. ²² Ááéma Yúndaá-oraá'-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé siyawí amáán-daump'a ímba iyónááye sumbá póna minánófóí Yúndaá-oraá'-waasisafena táá'a úwasarai ²³ sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴ Simátímúyasa aneká'á aúramba kawé'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásígó sáwí-imayaá wéiyé sewatá ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmáisa simásimiyo suwaná ²⁵ séna sáwí-waasiya'i kawé'-wáásiyá'iyó kemá ímba isáúmne. Moórá-

tantaatafe'a isáúnda súrumba kafíkuraibanifo káfé'a súrumba wéawanaumne súwasa ²⁶ nóraumaiya aúrumba kawe'á uwánkaraiyo áisai esa suwaná ²⁷ séna é'a simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-i'a ónááwe súwasa ²⁸ karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósese arááísa wéwaraumne. ²⁹ Maníkó Móseseмба aái simámakaifo minkwáási nááfaken-kwaasiya'iyo suwaná ³⁰ miwá séna fi'onka'ma'mai-tantaa'an-iyé. Súrumba kawe'á uwásinkaraifo kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'iyo wésewe. Mindá fi'onka'ma'mai-tantaa'an-iyé wésune. ³¹⁻³³ Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráisino. Maníkó sáwi-imayaamo owí táái ímba wéisaifo wení kísau mo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwí'o mósá márááwi-taai wéisaiye. Maambárámó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawe'á uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴ enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kawe'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaaó suwaná kárúwaquraiye.

³⁵ Minkákémbá ai'mátukon-aaí Ísu iséna ayaafáí úmai awánéna áisai ena séna wiyómpakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana ³⁶ Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'iyo. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana ³⁷ Ísu séna é'o suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸ Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne séna kifaena wen-ímáyáá mósá makáiyé.

³⁹ Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafikáindawi túramba kawe'-úmai awánáyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíniye súwasa ⁴⁰ amáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áisai esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafikáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹ Ísu séna túrambo kafikáiwaimo méraankakaa kentí sáwi-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmnemo sentáféna kentí sáwi-imayaagoni méyámbá wéraiye

Ísu siyáiyé.

10

Sipisípigoni kusaifá'ó káráwiyaan-aaí.

¹ Ísu séna érai'a simátime'a sumpo isáaro. Sipisípi kusaifá'ó kónae síyawi ímbo sipisípigoni ontafímbó iyáférémbo kusaiyákémbó iyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásiyé sénááwe. ² Sipisípiya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaféraiye. ³ Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana iyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa wempá'á kowaná ⁴ sipisípi kusaifákémbá tí'maena aifa'á wisasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. ⁵ Énifo fi'on-kwaasi-taai ímba isésa arááiwaiyamba inkaisésa wété wéowe ⁶ Ísu miyá simátimuwasa minááiígóni áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyain-aaí.

⁷ Minááiígóni áwáuma ímba ísontafena Ísu séna érai'a simátime'a sune. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸ Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo

tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípsonko ímba ísaraawe. ⁹ Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'ó é'a iyáféráaro senasá iyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa kúwákárúwaresa násuwesa aneká'á iyáferanaawe. ¹⁰ Umén-kwáásímó tiyawimo ésa waási tínkambaí sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'ó kawé'-úmaimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. ¹² Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáífiyaa in-iyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáisasa kóítawaa'a uwáguraawe. ¹³ Miwí sipisípiya'ó káráwiyi-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵ Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awiyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwiyáúnasa kembá wésuwiyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶ Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotiyáanasá kesáái isésa tésa mimbórái'a úmai méraiya'a seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyonaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Púwóndafinkemba iyáfasinaanda-imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímó ewémó súndaraka ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáfinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á iyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-uwo séna miyámó onda-fásí'áémbá símakaiye Ísu siyáíye.

¹⁹ Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰ tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisaaó suwasá ²¹ tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaaembo uwánkaraan-aaí.

²² Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómba kaúfúnka'a minkánáa táwi-kanaa póna túwana ²³ Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áúwimai úmakopa'a kúwasa ²⁴ Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áísai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupise úmai sinatá isáano suwaná ²⁵ Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásimakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépaaiye. ²⁶ Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááísafe'a ímba timankúnkumba wéowe. ²⁷ Kesí sipisípi tuwiyáúnasa kesáái isésa wésiraaíwaewa'a ²⁸ imáyáa timúnasa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹ Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fási'áénkómbá iyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰ Kesé kesifo'é'a mimbórái'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹ Súwasa Ísumo sún-aaísafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneká'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³² Ísu simátimena séna kesifomá

simásímakain-kisau kawé-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sinkamonao súwasa ³³ ímba kawé-kísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'o ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá¹-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba ímbo karo¹-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aai simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶ Kesifomá simásinkena si'mákaisa'a marapá¹á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. ³⁷ Kesifoní kísauo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wiyómpakemba ímba kunkáíye sewaisinó. ³⁸ Kesifoní kísau wémaumpo kentáfé'a wiyómpakemba ímba kunkáíye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kísau wémaíye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbóráí'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹ aneká'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuráíye.

⁴⁰ Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹ waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásisáféna simásímakain-aai érai¹-aai siyáíye suwasá

⁴² sáwífa¹-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aai.

¹ Moóráwigoan-awi'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámanaakai túwí'a Máriaae Máátaae'a mimbóráfá'á mésa ² Máriaae ááéma ásé-wiyumbo ún-basawemba Ísun-aísamaiya'a fatiyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai ³ minámánáákái moóráwigontafesarai sésarai Ísumba kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéíye kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴ Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéíye Ísu súmba ⁵ Máátaane Máriaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna ⁶ áí'o wéun-aai iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷ minká'á wení kísau-waasisafena séna aneká'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸ sésa óraakoo Yúndaa-ora¹-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneká'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰ Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámó kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawé¹-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹ kentáásí waásigo Rásarasi aumá wéraimba pó'a iyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³ Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aúñ-kwéraimba póna iyáfasinaniye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á ímbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴ Ísu afora'á séna Rásarasi pukáíye. ¹⁵ Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á ímbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye

simásinkanaawe súwana ¹⁶ wení kísau-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Tótímási moórá-awí'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraá'-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tótimaasi siyáíye.

Ísu puwíyampinkemba iyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aaí.

¹⁷ Súwana Ísu Pétáni-naopa'lo kúmba Rásarasi puwúwasa utámárovana éiyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸ Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹ Máátaante Máriaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana ²⁰ Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriaa naaúmpa'a mérowana ²¹ Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó imba púwísino. ²² Káfé'lo Manikómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íníye-imayaa wéune súwana ²³ Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba iyáfasinainiye súwana ²⁴ Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba iyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵ Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'lo iyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmbo iyawimo ésa puwíyambanifo iyáfasinanaawe. ²⁶ Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo iyawimo ésa imba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷ séna Fasi'aénkóo emá Manikómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawi óne. Manikón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáíye.

²⁸ Mááta simásuwena wéna áunkontafena ukutóipínkémbá simáména séna óraako wétena wéaantaiye súwana ²⁹ Máriaa iséna minúwóiyáán-úmai iyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰ Ísu Máátaamo taawánónka'a ména imba naaópa'lo túmba ³¹ Máriaa iyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'lo ifi'ó táindasafena wiyé sésa arááiwa'maesa kumbá ³² Ísumo méronka'a Máriaa wéna óraakon-iye séna aisamaifimba kifaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó imba púwísino súwasa ³³ Máriaawe wenánaaenka'lo arááiwaún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ tísai ena séna náánkara utámakaaó súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵ Ísu ifi'á tówasa ³⁶ Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba aruntaféna uwánkáiye suwasá ³⁷ tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'lo uwánkaraimbanifo nóra sénawa imba asófankaisanawa pukáíyo siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo iyáfasinankarain-aaí.

³⁸ Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakesa óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹ séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanara'lo wáimba póna ánkúte'a íníye súwana ⁴⁰ Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmbo émo e Manikóní kawé-kísáú awánínone súwasa ⁴¹ óntamba maisúwówana Ísu wíyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo sune. ⁴² Kesáái isáámpo maanáái súnnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Manikó ai'mákaisana

kunkáiyé sénááwe simásuwéna ⁴³ óraaka'a séna Rásarasíyo tiyó súwana ⁴⁴ pukówi iyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kára'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáiyé.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

Mátíyu 26:1-5, Máaka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵ Yúndaa-waasisomba Máriyaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Manikómpákémbá kunkáiyé suwasá ⁴⁶ tuwímbai ímbaniye sésa áamáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aaí simátímúwasa ⁴⁷ mináái isésa áamáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó isón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸ Úwoimo túwáananasaaomo éna miyán-kísáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísíuwesa kentáa seyaafá'nánká sáwi'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹ moóráwígon-awi'a Káyafaasi minkánáa aifa'-ámáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawé'-úmai wéisaawe. ⁵⁰ Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáiyé.

⁵¹ Minááímó súmba ímba wení imáyáafinkemba siyáifo minkánáa aifa'-ámáán-káwáágó mérontafena póna Manikó imáyáa amúwana paapé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna isámai Ísu puwíníye. ⁵² Ímba Yúndaa-waasi aantemba Manikón-aráá'an-oyo fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbórái'a úmai méraiwae séna Ísu puwíníye. ⁵³ Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-oraal-waasi Ísumbo tufuwíyan-aaí suwaná ⁵⁴ mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraal-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáifá'á Éfáráímu-naopa'a kúmba

wení kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵ Komérowana tíyótai mo í-tánón-kánáa ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawé'ó iyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶ Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbo opa'á tını ina tınıyo siyáawe. ⁵⁷ Óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á tını ina tınıyo siyáawe.

12

Máriyaa Ísun-áísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Mátíyu 26:6-13, Máaka 14:3-9

¹ Tíyótai mo í-tánón-kánáa kárika'a túwana afa'móráe-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba iyáfasinankaraiwain-awi'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ² Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasíye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³ Máriyaa asaa-wiyúmbó

úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵ moóráwígon-awí'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá timénamo óraa'-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáiyé. ⁶ Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáifo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'lo úwai póna minóntámpínkémhá maénae séna mináái súwana ⁷ Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéiyé. ⁸ Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáiyé.

Rásarasimba tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

⁹ Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumhá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi isésa Rásarasi pukówana iyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa. ¹⁰⁻¹¹ Rásarasimba iyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraa'-waasi tiyuwésa Manikómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfesa óraa'-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaíwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'lo kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Máaka 11:1-11, Rúku 19:28-40

¹² Fénáikaamba ásé-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tíniye sumhá waásisomba mináái isésa ¹³ taaénama tará'maesá aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Manikó kawé'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iyé wenáwíta mósá maráúmne suwaná ¹⁴ moórá-poigon-awí'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba ¹⁵ naaófá'á Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiyé. ¹⁶ Minkánáa wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai táaka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wíyómpa'lo iyúnka'a táaka'a marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-iyé siyáawe. ¹⁷ Ísuma Rásarasi pukómpinkembo iyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa ¹⁸ isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasi keáímbá sésa seyaafá'nánká kentáa siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aaí.

²⁰ Yérúsaremu-naopa'a amáan-aaí isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa ²¹ Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáita-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná ²² Fírípi Éndurumba kosimáména ái'maesarai Ísumba kosimámúyana ²³ Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'lo índasafena káfé'a wépaai'ye. ²⁴ Érai'a simátimé'a súne. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínifo ánáuntumba u'marááwana aaénkarena áruma wiyéna

sáwifa'-aramba imái áfu káíniye. ²⁵ Miyámó ontembá tirááiimo táinda-i'lo ésa ímba kawel'-úmai méranaafo maambárarakén-ímáyáámó tuwáiyawi aúí'la úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kentáfésa ení kisaumo maénae siyawi kembá sirááiwáéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kisaumo maíyawi kesifo kentúwí'la mósá maráíniye

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aai.

²⁷ Ísu simátimena séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'la kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'la íniye súwana wiyómpakemba aai séna é'a kesúwí'la óraa'la uráunda pó'a aneka'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wiyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewi aai wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátimena séna minááiimo ísáamba ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai ídaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aafimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusiyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáíye. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufiyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aai aúfáíimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai aasiyaasi maé'mae'a íniye siyáífo emó sènda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusiya'la puwónaumne wésempe emá nááwawa sé ewá sèno suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárika'la kesé'a méranaumne. Waásimo kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáákó kempá'á tifó sé'a sámo kátinkáípa'la méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáíye.

Yúnda-a-oraal'-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmba uráan-aai.

Ísu simátimena tiyuwéna aúpá'á méraiye. ³⁷ Túranka'la kawel'-kísáú ímba awánaraan-kwaame'lo uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'la Áísáya siyáin-aai érai'la siyáíye.

Fasi'aénkóo kawel'-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba érai'le wésewe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáíye. ³⁹ Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe. Maníkó táá'la káuntuwaisasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'la sáwí-imayaa maitiyuwé'la kawel'á uwátinkanaumne

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáíye.

⁴² Yúnda-a-oraal'-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye sésa amáán-kawaa-waasi amáán-daumpa'la

íyófo sésa aambá fáí'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Manikó kesúwí'a mósá maráinkwae-imayaa ímbanofu waási tuwímbai kesúwíta mósá maráiwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁴ Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawi ímba kentáfesa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmbo wéowe. ⁴⁵ Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo si'mákaiwainkwará'a wéawanaawe. ⁴⁶ Marapá'ó kumúnda waási sama kátinkaundawi únda pósa kenká'á timankúnkúmbo íyawi ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷ Kesááimo ímbo ísámai kawé'ó owí aafimbó maitinkái ímba kemá úne. Marapá'-wáási ímba aafimbó maitinkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'a kunkáumne. ⁴⁸ Ánaaen-kanaara'a kesáí ísésa tínaaemba uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹ Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifo si'mákaiwai simásímakain-aaí súnnda pó'a ánaaen-kanaa tínsa sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰ Kesifon-aaí aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aaín-iyé. Súnnda-aaí kesifo simásímakain-aaí simátimune Ísu siyáíye.

13

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-aaí.

¹ Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'o iyónda-kanaa tiyé séna marapá'-wáási wenááimo ísón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíniye súwana ² waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-ímáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³ afowámá seyaafá-fásí'áémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴ tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-únánkwátói faú'marena táuri kará'umaena ⁵ táúfapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitinkéna táúrisamba uwátuwena ⁶ Ísuma Sáímoni Pítaampa'a túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesisamai non-kwisinkaaó súwana ⁷ Ísu séna kemó úndama káfé'a ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana ⁸ Pítáa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'a a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna enaísamaimo ímbo non-kwiyanáanamó éma kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹ Pítáa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae sumpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰ Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyonááfo tísamai aantemba non-kwiyonááwe. Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyaíyemo súmbe ¹¹ Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyaíye siyáíye.

¹² Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra ísaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáítái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáásí úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáítái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwárá'á miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátimé'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aii maimaésa kosimátimakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba iyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó iyambo iyana tirunkó kawé'a íniye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a súmpo kendé-í'lo uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iyé agaimarénamo siyáimba érai'a siyáiyé. ¹⁹ Ímba paapé uráisa'a simátimunda póna ánaaemba paapé ína'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sénááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wiyawi-taai ísámai kawé'ó iyanten-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáiyanten-úmai si'mákaiwain-aii isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíniyemo Ísu siyáin-aii.

Mátíyu 26:20-25, Máaka 14:17-21, Rúku 22:21-23

²¹ Ísu simátimena wenarunkó umbái tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfinayaafimba éta nááwantafenawa síyó séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowí Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáímoni Pítaa kentáféna aúwá'náán-kwáame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áisai uwo súwa'a ²⁵ wení ewaa'á kífáe'a áisai e'a sé'a Fasi'aénkó emó sénda nááwala'iyó séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-iyé séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'lo káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyé má sésa tanómbó káúfón-kanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyé má suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráiyé.

Aú-amaambo simátimákain-aii.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íniye. ³² Kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'lo intembá káfé'a Maníkó kesuwí'a óraa'a uwásinkainiye. ³³ Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwána'a siyaafái ónááwe. Yúndaa-waasisafe'lo é'lo simátimé'lo súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴ Aú-amaamba

simátíména'a kesirumbó timúndanten-úmá moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵ Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénéááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Mátíyú 26:31-35, Máaka 14:27-31, Rúku 22:31-34

³⁶ Ísu simátimuwana Sáimoni Pítaa áísai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaaemba sirááiwainone súwana ³⁷ Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááiwaenamno. Ímba pó'a áwa'nai e'a puwónana kawé'a íniye súwana ³⁸ Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sēnda kemá érai'a simáme'a sūne. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé séma ímba awánáúnda-waasin-iyé sínone Ísu siyáíye.

14

Maníkómpá'ó iyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-ai.

¹ Ísu simátimena séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá timankúnkúmba é'a kenkwará'á miyán-oro. ² Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³ Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'lo kuntí'mae'lo iyónda kemó méraundara'a iméranawa. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. ⁴ Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵ Tómaasi simámēna séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana ⁶ Ísu séna Maníkómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'lo iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷ Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸ Fírípi séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana ⁹ Ísu séna ayáatááka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísáfé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sūne. ¹¹ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'lo é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáíye seró. ¹² Érai'a simátiména sūne. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye síyawi kemó úndanten-kísau miwíwará'á maénéááwe. Kesifompá'á iyé'a Maníkóni ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kisaugo kesí kisaugomba iyáákainiye. ¹³ Ken-ímáyáámó é'lo sísai íya'lo é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴ Ken-ímáyáámó é'lo sísai íya'lo é'a kemá miyá ónaumne Ísu siyáíye.

Maníkóni Ufaen-ámútánkómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna kentirumbó simé'lo é'a kesáái ísámai kawé'a ónááwe. ¹⁶ Kesifombá áísai onaná karáá'á tutinkáindawimba

ai'maráínana kumbéna kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íniye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷ Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸ Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyuweránaumne. ¹⁹ Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranaawe. ²⁰ Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména kesé'a méraisata wesé'a méraumne miyá sénááwe. ²¹ Kesááimo taawiyafésamo kawé'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simiyawi kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²² Yúndasi-Ísakerioti araamáón-awi'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóntafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnéwa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnéwa sénó súwana ²³ Ísu séna tirumbá simiyawi kesáái ísámai kawé'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴ Kesáái ísámai ímba kawé'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aai ímba kesí imáyáfinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini imáyáfinken-aain-iyé.

²⁵ Kesé'ó méraundara'a mináái simátimune. ²⁶ Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kentí karáákómbá ai'maráínana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátiména súnda-aai timína'a tááka'a maránááwe. ²⁷ Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aano'ó uwátinkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafo kesirumbó aano'ó maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸ Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuweránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'ó é'a kesifompá'á iyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá iyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. ²⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiyé sénááwe. ³⁰ Waántáwanko maambáraraké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátááka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹ Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiyé.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

¹⁻⁵ Ísu simátiména séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándará'ó káráwiyaiwain-iyé. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááimáráintemba simátímakaunda-aai go miyá éna tirunkó arupise wéiyé. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amai aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'ó ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'ó kááísamaimo méraiyanimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶ Amaimó ayááisuwainda-amaimo

aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'lo ímbo káásaiyawí miyá íniye. ⁷ Kesé'lo kááísamaimo mérai yawí kesááimo kentirumpimbó ta'óto'maraiyawí áisai íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸ Sáwifa'arambo imáimo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe síyana kesifon-áwikomo éna óraa'la íniye. ⁹ Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá timúne. Kemó é'la misírúntáfé'le símai méraaro. ¹⁰ Kesifoní amáámba ísámai wenaruntafé'lo símaimo méraundantemba kesí amáámba isé'lo é'la kesiruntafé'la símai méranaawe. ¹¹ Mináái simátímakaunda pó'la kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'la wéraina'la aamoí é'la méraaro. ¹² Kesirumbó timúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Míndá kesí amáámba timúne, ¹³ Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'lo puwónae sésamo puwiyamba ímbo moórá-aaí símai iyáákamai tirumbá timénááwe. ¹⁴ Kesááimo isémaiyawimo é'la kesí waási-í'la ónááwe. ¹⁵ Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímbo awánaraambanifo wenáfárawaisai weni kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'la pó'la kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'la ímbo kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. ¹⁶ Kembiwí ímbo kembá kendé-í'la uwásínkááwa'la kemá kembiwí kendé-í'la uwátinkaunda pó'la wé'la fasi'aén-árámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'lo kesifompá'lo áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷ Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'la miyán-ámáámbá simátimune Ísu siyáíye.

Marapá'-wáási tíyámbo uwátinkaraan-aaí.

¹⁸ Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo uwátinkaiya'lo é'la táaka'la maré'la sé'la aifa'la kentáási Fasi'aénkómbá tíyámbo uwánkaraawe sénááwe. ¹⁹ Kemá marapá'-wáásífinkémbá kembá kendé-í'la uwátinkaunda pósa marapá'-wáási tíyámbo wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkaka kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. ²⁰ Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímbo iyáákaraawemo súnnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáási karaánáá'la tinkésa sáwí'lo uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáá'la tinkésa sáwí'la uwátinkanaafo kesááimo isáimaimo kawé'lo iyawí kentáái isánááwe. ²¹ Kembiwí kesí waási-í'la ombá pósa marapá'-wáási karaánáá'la tinkésa sáwí'la uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímbo awánaraamba pósa sáwí'la ésa miyá ónááwe. ²² Kemó ímbo kusimátimundaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'lo túwááraamba ímbo ifá'la túwááwana úwoi wéraiye. ²³ Tíyámbo uwásinkewi kesifonkwárá'á tíyámbo wéuwankaawe. ²⁴ Kemó fí'owimo iyáákamaimo ímbo fí'o-fi'on-kisau mo maúndaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné tíyánkai wéuwasinkaawe. ²⁵ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá tíyámbo wéuwasinkaawe siyáínka'la póna mináái káfé'la wépaape-íye. ²⁶ Kesifompá'á iyé'la kentí karáá'lo tutinkáíndawimba ai'maráanana kesifompákémbá wenámútanko kembiwisé'la kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. ²⁷ Kemó kísau mo ómbaraawandarakemba é'la suwánaraamba pó'la kentáfé'wara kesí kísausafe'wara'la simátímapa'la kónááwe.

16

¹ Ánaaemba kesááisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. ² Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo ámáán-daumpakemba watuwánaemo síyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawi Maníkóni kísau wémaewe karo'á sénááwe. ³ Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. ⁴ Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paapé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóni Ufaen-ámútánkó kisaumo wémain-aaí.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a ⁵ si'mákaiwaimpa'o iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. ⁶ Iyónaumne súnda-aaí isááwana tirunkó umbaí taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. ⁷ Érai'a simátime'a sune. Ímbo iyúndaraka kentí karáá'ó tutinkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'maráanana kembiwísé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸ Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmaimo méraiyawini áwáuma aráátiminiye. Maníkómó aafimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminiye. ⁹ Kesááisafesamo ímbo timankúkumbo iyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. ¹⁰ Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánanááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo méraiyamba kunaráátiminiye. ¹¹ Maambáráraké-sáwí-káwáágómbá é'a aafimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aafimbá maitinkáíníyema simátiminiye. ¹² Sáwífa'-aaí simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³ Maníkóni ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aaí simátimena aáno'o paapé índa-tanta'a simátiminiye. ¹⁴ Súnda-aaí simátiminana kesúwiko óraa'a íníye. ¹⁵ Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-iyé. Miyáumai sé'a simámakaunda-aaí Maníkóni ámútanko simátiminiye Ísu siyáiyé.

Tirunkó umbaí taréna ánaaemba kawé'á íníyemo siyáin-aaí.

¹⁶ Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷ wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸ Kárika'emo simbá minááiígóni áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹ Ísu áisai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰ Érai'a simátime'a sune. Kembiwí ifil'á táiyasa marapá'-wáásí aamoí iyambanifo kentirunkó umbaí taréna ánaaemba kentirunkó fetói íníye. ²¹ Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáinda-kanaa títanamo éna áí'a ínana arunkó umbaí táinana ánaaemba miníyámpói ma'ankéna áikomba ímba imáyáa éna aamoí íníye. ²² Miyámó ontembá kentirunkó umbaí táina'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á ímba maitiyuwánaawe. ²³ Minkánaámó tina'a ímba síesai ónááfo kesifompá'ó inaimó siyamba kentáfé'a ísámai áisai iyantafena póna miyá uwátinkainiye. ²⁴ Kesifompá'á ímba inai siyáafo káfé'a kentáfé'a

Ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoi ína'a méraaro Ísu siyáiyé.

Marapá-tántáá'á Ísu iyáákaraiyemo siyáin-aaí.

²⁵ Ísu simátimena séna waé'mai-aaí simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aaí afora'á simátimenaumne. ²⁶ Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inai síya'a kemá ímba inai senaná ²⁷ wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timíniye. Kentáfé'a

sé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸ Kesifompákémbá marapá'á kumbéraunda pó'a káfé'a marapá'á tuwé'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹ wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aaifinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰ Kesáá séta áisai ónáisaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa sune suwaná ³¹ Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sembánifo ³² káríka'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³ Mináái simátimunda pó'a kesé'a kááísamai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáásí karaánáa'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá-tántáá'wára waásiwara'a iyáákaraunda pó'a kentirunkó aamoi ína'a méranaawe Ísu siyáiyé.

17

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-aaí.

¹ Ísu simátimena wíyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáa wétiye. Kesúwí'a óraa'a ina'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ² Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aú'í'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a ina'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³ Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aú'í'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴ Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'á esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'ó uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶ Marapá'-wáásífínkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷ Símakaandasafesa sésa mintántáá'á Maníkómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸ Símakaanda-aaímo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aaí isésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiyé wésewe. ⁹ Miwísáfé'a ísámai inai sune. Marapákén-úwóí-wáásísáfé'a ímba inai sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai inai sune. ¹⁰ Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹ Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késifóo miwíyá'á emá káráwiyinasa pósa Maníkómbó áantaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o kááísaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. ¹² Miwísé'a mé'a káráwiyaunasa Maníkómbó áantaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááiwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááiwaínda póna mináái Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna siyáin-aaí paapé íniye. ¹³ Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó

óraa'lo intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴ Enáái simátímakaumne. Kemó ímbo érai'lo marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásí ombá pósa marapá'-wáásí úwoi-waasi tíyamba wéuwatinkaawe. ¹⁵ Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátínkáifo séma káráwiyuwo sune. ¹⁶ Kemó ímbo érai'lo marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷ Enáái érai'-aai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸ Kembó si'maróna'lo marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanasa marapá'-wáásífimbá méranaawe. ¹⁹ Miwísáfé'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waranááwe.

²⁰ Ímba maankwáásísáfé'-aantemba inái sumpo miwí táái isésa kentáfésa timankúkumba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé síyawisafe'wara'a inái sune. ²¹ Kesifóo inái sé'a esé kesé'lo kááisamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááisamai méranaawe. Miwí kááisamai méraamba pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'a Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Mindásafe'a inaifínkémbá simámune. ²² Esé kesé'lo mimbóráí'lo úmimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbóráí'a úmai méranaawe. ²³ Emá kesé'a kááisamai méraana'a kemá miwísé'a kááisamai méraunda pósa miwí kááisamai méranaawe. Marapá'-wáásí mindá tuwánésa sésa Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwará'á tímakaunda pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwae sé'a sunda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵ Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáásí embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiyé wésewe. ²⁶ Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paapé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méranaumne. Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paapé uwátínkare'a paapé úmai kónaumne Ísu inaifínkémbá miyá siyáiyé.

18

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Mátiyu 26:47-56, Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53

¹ Ísu simátimena wení kísau-waásise'a Kíndaróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfimbá komérowana ² Ísu wení kísau-waásise'a mintái-kanáágúnéfá'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kanáágúnéfá'á awánópa'a ³ mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye i-wáásíwára'á ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'marówana Yúndasi tí'maena taánáinkwara paepáé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kanáágúnéfá'á kumbá ⁴ Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba iyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa sésa ⁵ Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'lo sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwísé'a méraiye. ⁶ Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwérópa'a tanaamba fowaná ⁷ Ísu aneka'á tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa

Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸ Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáási étinkaiyasa koró Ísu súmba ⁹ Manikóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwwakaawe siyónka'a póna paapé úmai mináái súwana ¹⁰ Sáimoni Pítaa paepáé'a awáúfinkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Márákáasi wenáá'a fagáúsuwswana ¹¹ Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfimbá wiyuwó. Sí'o índá-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoní kísau ímba tuwánáúmpo miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aaí.

¹² Ísu súwasa i-wáásiyé miwítí óraa'-waasiye

ámáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa ¹³ áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awí'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna ¹⁴ ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

¹⁵ Kuwasaráí Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáimoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááiwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuwwana aaimó isópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶ Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena iyáferowana ¹⁷ minárásígó Pítaamba awánéna áisai ena séna minkwáásígóní kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fi'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸ táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáamba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráiyé.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áisai uráin-aaí.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Rúku 22:66-71

¹⁹ Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aaí simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰ Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹ nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aaí ísaraamba pósa sénááwe súwana ²² ámáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana ²³ Ísu séna sáwí-aaimo súndaraka misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sinkamono súwana ²⁴ Anási aimarówasa ayáámpinkenanda ímba awátuwesa minándáwárá'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:71-75, Mááka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵ Aifa'-amáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítaa iyará'á ména ayáámba wégaufuwasa iyará'ó máún-kwaasi áisai esa sésa ewárará minkwáásígóni kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶ aifa'-amáán-káwáágóni kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásígóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'lo fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana ²⁷ Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigo áái siyáiyé.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-ai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸ Kokórigo áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótaimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba iyúwana ²⁹ Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páírati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra inkakena aafimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰ sésa ímbo sáwí'lo uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹ Páírati séna keyáárika'a áí'mae'a kentí amáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáási sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fái'makaawe sumbá ³² ááéma Ísu simátimena séna aaraa-táyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-ai paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááisáfésa uwaná ³³ Páírati naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴ Ísu séna ení imáyáafinkena síesai ó waásiya simámakaawawa síesai óno súwana ³⁵ Páírati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kísau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'iyo súwana ³⁶ Ísu séna kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéráiyé. Kemó kawáá-í'lo úndamo marapá'ó wéráinkakaa kesí kísau-waasi tiyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tiyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéráiyé súwana ³⁷ Páírati áisai ena séna kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-ai wésimatimune. Arupíse-aqisafesano aamoimó owi kesááima wéisaawe súwana ³⁸ Páírati séna nóin-aiya arupíse-aain-iyo siyáiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-ai.

Mátíyu 27:15-31, Mááka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páírati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'lo uráimbo simásímakaamba saafa únana ímbanifo ³⁹ tíyótaimo í-tánón-kánáa tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumno tisai ena súwasa ⁴⁰ óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkenda Párápásimba awá'ankao suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásín-iyé sésa wembá awá'ankao siyáawe.

19

¹ Suwaná Páírati i-wáási simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nésa ² óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwiyandama

owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa uwánkesa ³ karaánáá'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba tufúto'naamai uráawe.

⁴ Tufúto'naamai uwaná aneka'á Páirati kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna isáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráiyé súwana ⁵ Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwiyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowana Páirati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶ óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná Páirati séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuwo súwasa ⁷ Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne sémáyáímbanifo kentáásí ámáánko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸ Maníkón-ááninko úne siyáin-aii Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹ naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áisai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰ Páirati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wéseno. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana ¹¹ Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino, Maníkó ámakaifo sí'maenamó enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisau go ení sáwí-kisau gomba iyáákaraiye siyáiyé.

¹² Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyo ke minkwáásí awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni wáasi-í'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba iyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'ankao suwaná ¹³⁻¹⁴ Páirati mináái iséna Ísumba áí'maena máápa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taaifinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aafimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwana tiyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a tína úwana Páirati Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páirati tísai ena séna kentí kawáágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááiya taiyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iyé suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taaigo iyáákontafena Páirati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aii.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷ Páirati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámuwana áuwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Kórigótaafa mináémpá'á kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a

tufúsúmaresa kae'-wáásíyáí Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana ¹⁹ Páirati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráaro súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááifinkemba Yúndaa-waasi-taifinkene Rómu-waasi-taifinkene Kíríki-waasi-taifinkene agaimárowasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáimá awánésa toráumai ísówasa ²¹ Yúndaa-oraal'-amaan-kísau-waasi Páiratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé

ímba miyá símai agáinda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná ²² Páirati séna é'a agaimakáumne siyáiyé.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa éiyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi éiyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa nááwa iyáákenawa máiniyo sumbá Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainkón-áwí'a Máriyaa úwana Mágátáara-naopakén-ininkon-awi'a Máriyaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwanéna anówantafena séna miwá enáaniban-iyé séna ²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iyé súwa'a isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49

²⁸ Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kísau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aai Maníkóní aúfáifinkemba paapé índasafena Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana ²⁹ ándá-aran-domba ika-nómbá anaféúmpimbá wérowasa faru-táénáma mindómpimbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náínkwae sésa Ísun-óika'a mósá márovana ³⁰ Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáíye.

Ísuni awáúfimbá waantáámbó faiyáin-aai.

³¹ Ísu weyááríka'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáa tíyótaimo í-tánón-kánáa aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáará'á puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'á máéfo sésa Páiratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'á méraaro. Tísamai ankaisiyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'á múratuwaaro suwaná ³² Páirati ewé súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³ Ísumba

taawánomba é'la pukóntafesa wenaísamai ímba ankáísúwana ³⁴ moórá-i-waasigo Ísuni awáúfímbá waantáántámbá faúwana naawerá nonkwará'á kunkáiyé.

³⁵ Mindámo awánáúndawi simátímaukumne. Awáné'la érai'-aai súnnda pó'la isé'la sé'la érai'e sénááwe. ³⁶ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe. ³⁷ Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paápé uráiyé.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56

³⁸ Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aai isówi éna Yúndaa-oraa'-waasi táaroí inkaiséna wenáwí'a áwiyotuvena Ísumo puwúnka'a Páíratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana Páirati séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áuma komaúwana ³⁹ Níkótímási ááéma Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó ún-basawemba óraa'-masawemba kae'la maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰ Ísun-áuma komaimaésarai ampantafímbá minásáá-wiyúm-básáwénkwará'á kárá'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye. ⁴¹ Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kisáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴² saagaan-kánáámá ampáámbán-iyé sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

¹ Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikakentomba maisukówana koawánéna ² awaantanténa Sáímoni Pítaante kenté'la tasimásimena séna kentaásí óraakon-áuma óntan-aifinkemba maimaéna nááfara makáao súwakai ³ Pítae kesé'la utámakon-ontan-aifa'la kónae sékai ⁴ suwaantantékai kówáyamba kemá Pítaamba kóyááke'la aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵ kífae'la ampanta aantemba wéromba awáné'la ímba óntan-aifimba iyáferaawanana ⁶ Sáímoni Pítaa téna óntan-aifimba iyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana ⁷ Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'la ⁸ óntan-aifimba aifa'ó kówándawi iyáferé'la awáné'la sé'la érai'la pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séwándanifo ⁹ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna pukáindafinkemba iyáfasinaiyiye siyáimba ímba ísámai kawe'á ówáyamba ¹⁰ kenkáisi naópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máriaamo awánarain-aai.

Mááka 16:9-11

¹¹ Naaópa'la kówáyana Máriaa óntan-aigoni óika'la ména ifi'á wétena kífaena óntan-aifimba awánómba ¹² kae'-wáásí waén-únánkwátóiwara'la Ísumo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aisamaifa'la méroyana Máriaa tuwánówasarai ¹³ sésarai meníninkóo nóntafewa ifi'á wétaano suyaná Máriaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaéna nááfara makáao sé'la ímba wérais'a

wéawanaumne ¹⁴ simásuwena waeréna awánómbe Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana ¹⁵ Ísu séna meníninkóo nón-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máriyaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶ Ísu séna Máriyaa súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááífinkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷ Ísu séna kesifompá'ó iyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraa. Kesifárawaisai kosimátíme sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana ¹⁸ Máriyaa Mágátáraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáúmne séna Fasi'aénkómó sún-aaí simátímakaiye.

*Ísuni waási wembó awánaraan-aaí.
Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49*

¹⁹ Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúnda-oraal-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁰ ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfiwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfááran-aamoi uwánkówana ²¹ Ísu aneka'á séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáúmai kembiwí ti'maráana'a kesí kísau komáéro séna ²² wenááma áútimena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. ²³ Sáwi-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíniye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aaí.

²⁴ Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkoní áwáuma amáántágae'a wemá fi'opa'o maémomba ²⁵ túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfiwará'ó awáné'o ta'ótoorekaa sé'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye súsino súwasa ²⁶ afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁷ Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana ²⁸ Tómaasi séna kesí Fasi'aénkóo emá kesí Maníkó óne súwana ²⁹ Ísu séna ááema ímba suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáanda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoi isaná tirunkó kawé'á íniye Ísu siyáíye.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fi'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáúmne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó iyáfasinankaraiwain-iye sé'a maanáúfái agaimakáúmbo Ísun-aaíafesa timankúnkúmbo ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aaí.

¹ Ánaeemba Táípiriyasi-waaunkoni áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáimoni Pítaawe Tómaasi moórá-awí'a Títímásiye moóráwigo Káriri-aempakemba Kéna-naopakemba kwaasigon-awí'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fí'on-kae'-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáimoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisiye sésa nompín-táómpimba iyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímba awáneraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye suwaná ⁶ Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnten-umba sáwífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á máráaraantamba éna ówitowa'a ⁷ kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iyé séwánana Pítaa mináái iséna kisaumo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸ nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówánda ⁹ nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánáawánanasa ¹⁰ Ísu séna tórám-bofaa'a tuwímbai maima'é'a teró súwana ¹¹ Sáimoni Pítaa nompín-táómpimba iyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraa'-mofaa'a ¹⁵³ mofaa'a wéna sáwífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹² Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata náawa'ono séta áísai ónae séta ówándasa ímba áísai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³ Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáisa símakaiye. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkena kae'-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-aaí.

¹⁵ Tómbá násúwówana Ísuma Sáimoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Miwí iyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisipi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶ aneka'á Ísu áísai ena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷ kaumbo-í'a Ísu

áísai ena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áísai ena sún tafena Pítaan-arunko umbái tówana séna Fasi'aénkóo seyaafa-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸ Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói ane'maké ení imáyáfinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáámba fárútuwenasa ímbo embó arááímo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna ¹⁹ minááímó súmba Pítaamo miyáumai

puwéna mindá Manikón-áwí'la mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰ Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tóbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení pintaru'-wáásí íniyo siyáiwaimba ²¹ Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áisai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana ²² Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárará'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-íye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi ímba kawe'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíniye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-íye Ísu siyáíye.

²⁴ Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'la aúfáifimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-íye. ²⁵ Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agáé'la tuwímbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'la seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'la sune.

Kemá Yóni sún-da-ai tai'áíye.

Aantá-waasi

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku kae'-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Manikómpá'ó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti áamáan-aai isaná Ísuma marapá'ó kunkáinka'a wenááisafesa timankúnkúmba ésa wenká'á kááísamai méraan-amban-iyé. Manikóni ámutanko Ísuni kísau-waasiye wení aampa'ó kun-kwáásíyé fasi'aémbá timúwasa Ísun-aai aifa'lá Yúndaa-waasi Yérúsaremufa'o mérowi simátimúwasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa wenká'á kááísamai mérowi Yúndaa-waasiti marafá'á fi'on-daopimpa'a kosimátimakaawe. Minkákémbá tuwímbai fi'om-barafaka'a Yúndaa-waasiye fi'o-fi'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáiyé.

Aantá-waasiti kísau mo maiyáan-aai.

¹ *Tiófiráasiyo maankwándááífímbá moórá-aai sénaumpo isaaó. Aifa'-wándááífímbá Manikó Ísumba ai'marówana marapá'ó kunkáin-aaiwara kísau kumbaiyáin-aaiwara aaimó siyáin-aaiwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó maiyáinkwara'a komaé tamae úmai wení kísau marapá'á tai'ówana ² Manikó kunaiyówana wiyómpa'o iyáin-aaiwara'a aifa'-wándááífímbó agaimakáunda isa'lá maankwándááífínkwará'a agaimaráumpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wemparí'a úmakaiye. Ísu ímba wiyómpa'o iyónka'a Manikóni Ufaen-ámútánkóni fasi'aénkwará'á ména aantá-waasi wení áamáamba simátimakaiye. ³ Ísu pukómpinkemba iyáfasinena kae'-wáái-kánáá 40 kanaa moórá-morakanaa paapé uréna wenáúma kawe'-úmai aráátimuwasa awánésa sésa érai'a Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwaná paapé urónka'a Manikó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'maena iyáiyé. ⁴ Moórá-kanaa túwaandu uréna tómbá wénowana Ísu paapé éna séna maanká'á Yérúsaremufa'a ímbo túwémba aáno mé'a kesífo kesí ámutamba tíménaumnemo óraaka siyáimba wéamu'maré'o méraanana úwoi tímíno. Mináái é'a simátíme'a sune. ⁵ Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárika'a Manikóni Ufaen-ámútánkó kumbéna óraa'a uwátinkainifo amu'maré'a méraaro Ísu siyáiyé.*

Manikó Ísumba kunaiyówana iyáin-aai.

⁶ *Órífi-omapa'a Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áisai esa sésa Fasi'aénkóo káféra Rómu-kamani-waasi ti'mátuwewa Ísareri-waasisa kawááninono suwaná ⁷ Ísu séna moórá-kanaamo tinda káféra'i aánora'iyó Manikó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Kawe-kánááwé sáwí-kanaawemo paapé índa Manikó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Miyán-kánáámó tinda kári'-aain-ifo ⁸ kemó sendá óraa'-aain-ifo isáaro. Manikóni Ufaen-ámútánkó kempá'ó kumínda wení fasi'aénkó tirumpimbá óraa'a uwátinkaina'a kesááiwara kentáfé'wara'a simátíme'a Yérúsaremu-naopa'e Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e seyaafá'-áémpá'á kosimátíma'mae'a nóro*

⁹ *Ísu simásuwowasa awánomba Manikó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káataguwasa ímba awánowana ¹⁰ Ísumo iyúmba wiyómpa'a karátuwesa mérowasa minúwóiyáán-úmai kae'-wáási*

waén-únánkwátói úmaesarai ewaa'á méसारai ¹¹ sésa Káíriri-aempaken-kwaasiono. Ímba wíyómpa'la karátuwe'la méraaro. Awánaawanamo Manikó kunáiyáisanamo wíyómpa'o íyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíníye siyááye.

Yúndasini kísaura'o íyámaiain-ai.

¹² Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'la tuwésa Yérúsaremu-naopa'la kouwerésa ¹³ méron-daumpa'la afófumayaataan-daumpa'la imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórá-mora-waasi-tuwi'la Pítaawe Yóniye Yémisiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátíyuwe Áráfiásin-ááninkon-awi'la Yémisiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanæ siyáiwain-awi'la Sáimoniye moóráwigo fi'on-Yemisin-aaninkon-awi'la Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi ¹⁴ tatúwaandu untembá inai sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-anówawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inai sé'ómbani.

¹⁵ Inai símasima'la wésa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítaa íyáfasinena simátimena séna ¹⁶⁻¹⁷ kesí waásisono. Naaófá'á Manikóni Úfaen-ámútánkó kentáa síwá'nágon-awi'la Téfitimba simáména Yúndasi-ai súwana agaimakáimba póna mináái paapé íniye. Ááema kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna sáántowata aantá-kisaua maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba ta'óto'maesa ándáfa'la ánkaraawe. ¹⁸ Yúndasi misáwí-kísáúgóni méyámbá óntamba maiyéna maramá méyánuwasuena mimbáráfá'á ándáma maiyéna weyáárika'la waanda'á faréna ámu'la tufánkuwana ayánaruntomba marapátá kunturáíye. ¹⁹ Yérúsaremu-faken-kwaasi isésa miwí tááifinkemba mimbárágón-áwí'la Akendamafa'an-íye sésa waé'mai-awi'la nae-máráfá'án-íye siyáawe. ²⁰ Énifo imó agaimakón-aufaiimba Téfiti agaimaréna séna

wení naambá tu'nambá ínasa
mimpímbá ímba waási wéwaewe

agaimaréna séna moóráfa'la agaimaréna séna
wení kísaura'la moóráwigo íyámainiye

agaimaréna siyónka'la póta ²¹⁻²² moóráwigo Yúndasini kísaura'o íyámaindawimba saafá úmaisa aiyánaumne. Ísu Káráisiti pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai weséta táásái úmai simátima'maeta kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísau moóráwigo ómbarena maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowanana Manikó Ísumba kunaiyówana wíyómpa'la iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba aiyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau íyámainiye Pítaa simásuwowasa ²³ isésa kae'-wáásí túwí'la tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó simánkaraawi moórá-awi'la Yósepini moórá-awi'la Pásapasini moórá-awi'la Yásítasi úwana moóráwígon-awi'la Mátáyási mindárai-tuwi'la tásuwesa ²⁴ inai sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásítí imáyáa awané tirumbá tuwáné minkáé'-wáásífinkémbá náawa Yúndasini kísau aantá-kisau íyámainiyo aráásímínata awánaano. ²⁵ Yúndasi wení kísau ifátuwena puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'la

kunkáiyé sésa ²⁶ inái simásuwesa kae'-wáási túwí'a kae'-wándááífímbá agaimái anaféúmpímbá ufé'márówana moóráwigo moórá-wandaai mósá maiyéna awánómba Mátáyáasiye sésa agaimárówana aantá-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasifimba kogisau maiyáiyé.

2

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-aai.

¹ Ánaaemba tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túwasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái seyaafá'á mimbórá-náúmpá'á túwaandu urówana ² minúwóiyáán-úwana wíyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana méron-daumpa'a kuména ówitowana ³ iyaronkáán-tántáá'á paapé uréna tafántafan-ena moórá-mora-waasi tinepimpá'á wété úwana ⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'a uwátinkowasa mérowana Maníkóní ámútanko fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba siyáawe.

⁵ Tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túntafesa Yúndaa-waasi Maníkón-imáyáá mósá márówí fí'o-fi'om-barafakemba Yérúsaremu-naopa'a tatúwaandu urówana ⁶ fiyúndáraambo torónka'a isésa mindámbó wéropa'a tatúwaandu uwasá mjíwí tááifinkemba wésuwasa isésa táátafesa ésa ⁷ áfááraumai imáyáa ésa sésa wésewi seyaafá'á Kárírifakewi mináái wésewin-owe sésa ⁸ moórá-mora-waasi sésa kesááifinken-aaiye simásaraawe. ⁹ Kesáámá tuwímbai Páátiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai Másépótemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Èsiyaa-marafakewisa únasa ¹⁰ tuwímbai Fírísiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíriyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípiyaa-marafakewisa Sáírini-maragoni ewaakéwisá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta ¹¹ Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fí'on-ampa'a tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta éniyo tuwímbai Kírítimarafakewisa únasa tuwímbai Árépiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Maníkó kawé-kísáú maiyáin-aai wésesa moórá-mora-waasi kesááifinkenta sewatá wéisaumne sésa ¹² táátafesa ésa áfááran-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íniiyo suwasá ¹³ tuwímbai wiyáái ésa sésa miwí uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba wésewe siyáawe.

Pítaamo simátímakain-aai.

¹⁴ Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi iyáfasinompimba Pítaa iyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraaka'a simátimena séna kesí Yúndaa-waasisono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-Yúndaa-waasiye ísáaro. Kárírifakewi fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkembo wésewini áwáuma simátimumpo ísáaro. ¹⁵ Uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owémó sembá minkwáási ímba uwóí'a wéowe. Waasi nó'waamba uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a wéfo káfé'a aafáyáara'-aantembanifo

minkwáási ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáu maarán-
iye. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Yóweri agaimaréna
siyáin-ai wépaape-iye. Maarán-áái agaimaréna séna

¹⁷ Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-
wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á
simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásíyé waurán-kwáásíyé kaaimbá
awánánááwe. ¹⁸ Érai'a minkánáár'á kesí ámútamba kesí kísau-
ininakwa'o tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. ¹⁹ Wiyómpa'e
marapá'é fi'o-fi'on-kisau-waame'o ondá naawará iyawará
óraa'-umunkwara'a paápé íniye. ²⁰ Aafáúgó kumeu'á ína
wiyónko naaerírí'a ína'a miyámó ondá kesí fi'o-fi'on-kanaa sámó
kain-kánámó paápé índa ²¹ kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawi
sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á

métinkanaumne Maníkó siyáiyé

Yóweri agaimaréna siyáiyé Pítaa mináái simátimena ²² séna Ísareri-
waasisono. Senda-áái isáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba
fasi'aémbá amúwana simámakain-kísau maéna kawé-kísáú fi'o-fi'on-
kísau-waame'o uráimba kempimbó úmba awánaraawe. ²³ Naaófá'á
Maníkó imáyáamo éna miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa
tuwímbai Ísumba áí'mai kembiwí tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi
tímúwasa áí'maesa aaraa-táiyá'á tufúwana puwúmbanifo ²⁴ Maníkó
pukómpinkemba iyáfasinankaraiye. Pukéna puwí-áwáúgómá ímba
kanaa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba faú'ankowana pukómpinkemba
iyáfasinkaiye. ²⁵ Mindásafena naaófá'á kentáá síwá'nágon-awi'a Téfiti
Ísun-ai agaimaréna séna

aasiyaasí Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba
faiyáisa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. ²⁶⁻²⁷ Mindásafe'a
kesirumbá kawé'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne.
Púwón-aempa'a kesimambá ímba mósíyuwainone. Kesirumbá
ámakaundawi ení kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba
másiyuwenana súma kawáá'a íniye. Mindásafe'a méraanda
pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba iyáfasisinkaiyiye.
²⁸ Púwíndafinkemba iyáfasine maé'mae'a ínone séma kesé'a
méraanda póna kesirunkó kawé'-úmai óraa'a ína'a ménaumne

Téfiti agaimaréna siyáiyé Pítaa mináái simátimena séna ²⁹ kesí
waásisono. Kentáá síwá'nágon-awi'a Téfitin-ai afora'ó simátimunda
wemó agaimakáimba ímba wesáféna siyáiyé. Wemá puwúwasa
utámakowa'a wení mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba
ímba wesáféna siyáiyé. ³⁰ Naaófá'á Maníkó séna Téfitimo kawáá
ménamo uráintemba moóráwigo minákúmpákéwí anondáara'a
kawáámá méiniye Maníkó siyáimba Téfiti Maníkón-ai simátímakaiwai
póna wemá séna Maníkómó siyáin-ai érai'a paápé íniye Téfiti
siyáiyé. ³¹ Téfiti Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna séna Maníkómó
iyáfasinankaiwai Káráísiti puwíndafinkemba iyáfasinaiyiye súntafena
séna

pukén-aempa'a ímba móauwainana
áúma kawáá'a íniyemo

Téfiti súbma ³² mindá Ísuntafena siyáiyé. Énifo Maníkó Ísumba
pukómpinkemba iyáfasinankowata éta awánaraumne. ³³ Maníkó
kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á

móankena wení Ufaen-ámútámbá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba aménaumnemo siyáintemba ámakaisana wení ámútamba kembá símakaimba wéise'a suwáné'a wéowe Pítáa mináái simátimena séna ³⁴ Téfiti ímba wiyómpa'o iyáiwai séna

kesí Fasi'aénkóntáféna séna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména'a ³⁵ ení namuro-wáási iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Téfiti siyáiyé. Wemá ímba wiyómpa'o iyáiwai póna wesáféna ímba siyáiyé.

³⁶ Énifo kembiwí aaraa-táiyá'á tufúkáawintafena Maníkó séna kemá iyáfasinankaundawi Káráísiti éna Fasi'aénkón-iyemo Maníkó siyáimba pósa Ísareri-waasi kawé'-úmai isáaro Pítáa simátimuwasa ³⁷ isómba tirunkó umbaí tówasa Pítáane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra ondasáfénawa siyó suwaná ³⁸ Pítáa séna kembiwí misáwí-ímáyáá tínaaemba uwáme'a Manikómpá'á té'a Ísu Káráísitintafe'a isámai nombá máéro. Mindásafena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Manikóní Ufaen-ámútámbá úwoi timíníye. ³⁹ Maníkó kempá'á terómó sindawí kesí ámútamba timénaumnemo Maníkó siyáimba pósa kembiwíyé kentíráátone fi'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái siyáiyé Pítáa siyáiyé.

⁴⁰ Pítáa simátimena fi'o-fi'on-aai kawé'-ááíwará'á simátimena óraaka'a séna káfé'o sáwí-waasi méraawimo é'a sáwí-meyamba maenááwe. Kemá káfé'a sáwí-ampa'a tuwé'o é'a ímba sáwí-meyamba maenááwe Pítáa súwasa ⁴¹ sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa ⁴² túwaandu uwáfa'a iyésa aantá-waasi Ísun-aai simátíma'maesa waafán-kwáási wéiyesa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa isámai aráá-tomba wénesa inái símae iyáawe.

⁴³ Inái símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawé-kísáú fi'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwasá ⁴⁴ Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa imáyáá ésa kentáási moparáwímbá waafání'an-iye sésa ⁴⁵ miwítí marawé miwítí moparáwíne fi'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi timésa ⁴⁶ aasiyaasi-kánáá Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a Manikóntáféna isámai túwaandu wéesa fi'owiti naaúmpimpa'a komésa Ísuntafesa isámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawé'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tímq'mai wénesa ⁴⁷ Manikón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'nánká tuwánéna miwísáféna kawé'a wéowe suwaná sáwí'o urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawé'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwáiyé túwaandu uráawe.

3

Pítáa aísamai kawé'ó uwánkarain-aai.

¹⁻² Moórá-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'a sásá'-óntará'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'o iyún-kwaasisafena óntantafena inaimó

sún-kwaasi méronka'a óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye'a iyúyana aafáúmo andeiyónka'a Maníkómpá'á inaimó sen-kánáará'á iyúyana ³ tuwánéna séna óntamba símékaiyo súwasarai ⁴ túramba afuwésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵ siméyááye-imayaa éna tuwánówana ⁶ Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni fasi'aéntámbá kawé'á uwánkanaumne. Ísu Káráísiti Násaretifakewin-awika'a sùne. Iyáfasine aintaao sùne Pítaa simásuwena ⁷ ayáánúrappa'a ta'óto'mai iyáfasinankowana aísauone aísarune kawé'á úwana ⁸ iyáfasinkwena ásáfarara táúfaraa'a éna aamoí éna Maníkón-áwí'a mósá wémarena mindáraise'a óraa'-amaan-daumpa'a ⁹ weyáárika'a marapá'á iyéna Maníkón-áwí'a mósá marówasa seyaafá'-wáásí awánésa ¹⁰ sésa miwá aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-dankoni sásá'-óntará'á ména óntaninai símasima'o iwáín-iye sésa táátafesa ésa weyáárika'a marapá'ó iyúntafesa tiyáamba pikinesa táátafesa uráawe.

Pítaa simátimakain-aii.

¹¹ Weyáárika'a iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á ta'ótorowasa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwífá'á tóso ésa óraa'-amaan-daumpa'a Soromoní áúwimaimo úmakopa'a tóso uwaná ¹² Pítaa tuwánéna séna Ísareri-waasisono. Mintántáátáféna ímba táá'a íno. Ímba kenkáí káá'a súfífáero. Ímba kenkáísí fasi'aénkó kawé'-úmai arupíse úmai mékai wéufo ¹³ Maníkóní fasi'aénkó miyá wéisana minkwáásígó weyáárika'a wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awi'a mósá maréna kentáá síwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Fasi'aénkó wení kísau-waasigon-awi'a Ísumba póna mósá makáíye. Énifo Ísumba áí'mae'a Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuwaná Páirati séna faú'ankanae súwa'a a'áo siyáawe. ¹⁴ Kawé'-wáásí arupíse úmai méronkwaasigontafe'a a'áo sé'a moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfa'a áúkon-kwaasigontafe'a faú'ankao siyáawe. ¹⁵ Miyá uráantafe'a aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankowakai awánarauye. ¹⁶ Awánarauyawi Ísun-awikoni fasi'aénkó aísamaimo pukáin-kwaasi fasi'ánkáisa'a wéawaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmba wéuwasinkaisana minkwáásí kawé'-úmai wénisa'a wéawanaawe Pítaa siyáíye.

¹⁷ Pítaa mináái simátimena séna kembiwíyé kentí kawáá-wáásísé ímba awánamái Ísumba kawé'á uré'a tufúkáawe. ¹⁸ Naaófá'á Maníkó wenáái simátimakowisafena séna simátime'a sùne. Kemó iyáfasinankaandawimba sawí'a uwánkanaawe Maníkó siyónka'a póna kembiwí Ísumbo uráamba mináái paapé uráíye. ¹⁹ Mindásafe'a kentí sawí-imayaa tínaeamba uwáme'a Maníkómpá'á tíyana Maníkó kentí sawí-imayaa maitiyuwáíníye. ²⁰ Moórá-mora-kanaa Fasi'aénkó wení fasi'aémbá timína'a wesé'o méraiyantafe'a kentí sawí-imayaa tuwé'a

Maníkómpá'á teró. Maníkó túwa'nai ínkwaé séna iyáfasinankaraiwimba Ísumba ai'maránana kumíndasafe'a kentí sawí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró. ²¹ Ísu wiyómpa'a iméraimba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá'-tántáá'á aúí'o índá-kanaa aneká'á marapá'á kumíníye. Naaófá'á Maníkó mináái simátimuwasa Maníkón-aaimo isón-kwaasi kawé'-wáásí isésa simátimakaawe. ²² Maníkón-aii simátimakowin-awi'a Mósesé séna Maníkó kentí Fasi'aénkó

kembá kesí kísau mauwó séna si'mákajnten-úmai Maníkón-aaime simátimindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maráinana wenáái simátiminasa isánááwe. ²³ Ímbo isáiyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba ti'mátuwena tinkaminasa puwónááwe Mósesé siyáiyé. ²⁴ Maníkón-aaime simátimakowin-awi'a Sámúwéri simátimakonka'a ánaaen-kwaasi simátimé'ontemba maami kifé-kanaa wépaape-iyé. ²⁵ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awi'a Émbaramuntafena séna enándáfakén-kwáásisáféna seyaafá'-márafákén-kwáási kawé'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáiyé. Émbaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó mináái óraaka siyáiyé. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáiyé. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwámiyana aifa'á kembiwí kawé'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáiyé Pítaa Ísareri-waasisafena siyáiyé.

4

Pítaante Yóninte aafimbó maitinkaraan-aaime.

¹ Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa áamáan-kisau-waasiye áamáan-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásiyé tóso ésa ² miwí táái taiséa aaisambá suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aaime simátímúyasa úwoi-waasi iséa sésa Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáási pukémpinkemba iyáfasinanaawe suwasá mináái iséa karo'é sésa aaisambá sésa ³ mindárai ta'ótoresá sésa fénáimba póta aafáyáarata aafintá maitinkánaumne sésa kawáá-wáási ándáfa'a tinkómbanifo ⁴ úwoi-waasi sáwífa'a 5,000 waasi mindárai-taaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁵ Aafáyáara'a aafimbá maitinkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa ⁶ aifa'-ámáan-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásiyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa ⁷ Pítaante Yóninte táantowasarai tuyasá tísai esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááyo. Nááwani fasi'aená kenkáifimbá wéraisakaiya kawé'á uwánkaraayo. Nááwan-awira sékaiya kawé'á uwánkaraayo suwaná ⁸ Maníkóni Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye isáaro. ⁹ Aísamaimo pukáin-kwaasi kawé'ó uwánkaraundasafe'la wésisai-owe. Nóra séra kawé'ó uwánkaraundasafe'la wésisai-o. ¹⁰ Afora'ó simátiménda kembiwíyé seyaafá'-Ísaréri-wáásiyé isáaro. Ísu Káráísiti Násaretifakewimba

aaraa-táiyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba iyáfasinankaraiwimba wenáwíka'la súyana wení fasi'aénkó minkwáási kawé'á uwánkáísana kempímbá kawé'-úmai méraisa'la wéawanaawe.

¹¹ Maníkón-aaime aúfáifimba Ísun-aaime agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'an-iyé sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

mináái Ísuntafena agaimaréna siyáiyé. ¹² We aantemba sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna

wenáwika'-aantemba wení fasi'aénkó aantemba waási sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye

Pítaa siyáiyé.

¹³ Pítaa mináái simátimena mindárai ímba táá'a úwasarai óraaka simátimúyasa minkáwáá-wáási tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-waasiyai ímbo uwáitái'-urááyan-kwaasin-oye sésa táátafesa ésa sésa Ísuwe'lo nuyantafesarai miyá wéoye sésa ¹⁴ awánomba Pítaante Yónintepa'a aísamai kawé'ó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáramo simátimiyán-aaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-wáási keáímbá sésa ¹⁶ mindárai nórasaawa ónaumno.

Fí'on-kisau kawé-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á isáámba póta ímba karo'ésá sénaumpo ¹⁷ fí'o-fí'on-daopaken-kwaasi ímba isáíyantafeta mindáraisafeta simátimeta séta Ísun-awika'a ímba simátímékaiyosa sénaumne sésa ¹⁸ táántowasarai iyúyasa sésa Ísun-aaí ímba simátímékaiyo. Ísun-awi'a ímba sekaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Manikón-aaimo tuwékai Manikón-aúranka'a kawerá iniyai ke mináái aneka'á isáaro. ²⁰ Keráímó awánarauyan-tantaa'e ísarauyan-tantaa'e ímba tuwáyaufo úwoi simátimeyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-wáási aneka'á óraaka simátimesa sésa éniyo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kawé'ó uwánkaron-kwaasi kae'-wáái-áátáiyá'á ímba weyáárika'a wénuwasarai kawé'á uwánkóyasa úwoi-waasi isésa Manikón-áwí'a mósá maróntafesa mindárai ímbo tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasi'ámai ménaumne sésa inaimó siyáan-aaí.

²³ Kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí waásifa'a tésarai óraa'-amaan-kisau-waasiye

óraa'-waasiyemo sun-áái másimátimúyasa ²⁴ isésa Manikómpá'á inai sésa Fasi'aénkóo wíyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo úmakaanda-tantaa'waraka'a wégawaanone. ²⁵ Naaófá'á emá sunaná ení Ufaen-ámútánkó ení kísau-waasi kentáa síwá'nágomba Téfitimba kusimámuwana agaimaréna séna

nóintafesawa fí'om-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa tufuwíyan-aaí siyááesa áúkaawe. ²⁶ Fí'om-barafaken-kawaa-waasi to'mayaa úmae tatúwaandu ésa Fasi'aénkónté wemó iyáfasinankaiwainte tiyátinkanae siyáawe

mináái Téfiti agaimaréna siyáiyé. ²⁷ Mináái paápé úwasa Yérúsaremu-naopa'a Érotiye Póntiyasi-Páiratiye fí'onkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-aaí sésa emó iyáfasinankaandawimba ení kawé-kísáú-wáási Ísuntafesa tufuwíyan-aaí siyáawe. ²⁸ Naaófá'ó emó miyá ónááwemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá ónááwemo siyáandarakaa ímba Ísumba tufúkáawisino. ²⁹ Fasi'aénkóo óraa'-amaan-kisau-waasi tááimo símaimo taráiyamba ísaraanda po súwa'nai ínonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. ³⁰ Ení fasi'aémbá símínata tí'lo índawaasisa asófatinakafata konó. Ení kawé-kísáú-wáásígón-áwí'a Ísuwe súnanasa wení fasi'aénkó fí'o-fí'on-kisau kawé-kísáú paápé iníye ³¹ inai simásúwówana túwaandu urón-daumpa'a tora'náára'a úwana Manikóní

Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowasa Maníkón-aaí óraaka simátima'mae kuráawe.

Moparáwimbó moórá-mora uwátimakaan-aaí.

³² Ísumpa'a timankúnkúmbo uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kentí moparáwintáfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'maesa kuwasá ³³ aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwará'á mésa Ísu pukómpinkembo iyáfasinkain-aaí óraaka simátima'mae wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa kawé-kísáú maimaé wéguwasa ³⁴⁻³⁵ Ísuni aampa'ó kuwáí marawé naanémó makówi fí'on-kwaasi tímésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafó Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá-tántáá'á ímba aáfáán-túwówana ³⁶⁻³⁷ moóráwígon-awí'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fí'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tíména wemá Rifáin-andafakewi Sáíparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awí'a simánkesa Kíríki-taafinkemba Páánápáasiye sésa waé'mai-awí'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwáí minóntámbá tímakiye.

5

Ánánáyasinte Sáfáíraante-taai.

¹ Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai moóráwígon-awí'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a méсарai moórá-marama fí'on-kwaasi tímésarai óntamba maiyésarai ² tuwináyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínone súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á tímúne súwana ³ Pítaa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áisai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á tímúnemo sénda Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. ⁴ Mimbáramá ení maramá isa tuwé óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai tímé ímba sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai tímúne ímbo sénda seyaafá'á tímúne séndama sáwí'a ómpo ímba waási aantemba karo'á simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítaa súwana ⁵ Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa minááimó isón-kwaasi áfááraumai táátafesa uwasá ⁶ ifó'-wáásí tésa puwúmba taasááumaesa maimaéna máutaraawe.

⁷ Máwautowana awaainínkó káríka'a ména awaai'kómó puwún-aaí ímba isarena Pítaa-iyai'fa'a túwana ⁸ Pítaa séna kenkáítí mararákén-óntámbá seyaafá'á simakaayo súwana minínínkó séna ewé seyaafá'án-iyé karo'á súwana ⁹ Pítaa séna enawaai'kóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae siyááye. Enawaai'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaéna máutanaawe Pítaa súwana ¹⁰ pu'maéna Pítaan-áisamaifimba kuntúwasa ifó'-wáásí tésa puwúmba taawánésa maimaéna awaai'kómbó utopa'á máutowasa ¹¹ Fasi'aénkóní waásiye fí'on-kwaasiye iséna táátafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáúgón-aaí.

¹² Aantá-waasi waási túranka'a fí'o-fi'on-kisau

kawe-kísáú maimaésa iyúwasa Ísumpa'a timankúnkumbo uwái óraa'-amaan-damba Soromoní áúwimai úmakopa'a aasiyaasí túwaandu uwasá ¹³⁻¹⁴ fi'o-fi'on-akwa'a sáwifa'a Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkumba ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fi'on-kwaasi tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe sésa táatafesa ésa ímba miwísé'a túwaandu uwasá ¹⁵ aantá-waasimo uráamba isésa tí'o ún-kwaasi taawiya'maésa marupá'á mátinkesa sésa Pítáa wéninana amankókonko taauwétáinasa asófáiwae suwasá ¹⁶ fi'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Maníkó Pítáamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáási aantá-waasi sáwí'o uwátinkaraan-aaí.

¹⁷ Miyá wéuwana aifa'-ámáán-káwáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aimo sun-kwáásiyé sésa seyaafá'á ímba kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááíma wáéwe sésa tiyántafesa ésa ¹⁸ ta'óto'mai ándáfa'a tiyúwówana ¹⁹ mindó'wáámbó waúnka'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mütinkena séna ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a imé'a

aú-amba waási kawe'-úmai maé'mae'o iyan-ankoni áwáuma isimátíméro súwasa ²¹ isésa siyarónka'a

óraa'-amaan-daumpa'a imésa mináái simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-ámáán-káwáágóe wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa Ísareri-óraa'-waasi táántowasa tésa ámáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá ²² kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa ²³ ándá-namba ontamá wisuwéna i-wáási ontará'á méraawata ontá tisuwéta awánáundasa ímba méraawata úne suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye isésa táatafesa ésa sésa mindá nórasaawa ónaumno simásuwa sáwifa'-imayaa wéuwana ²⁵ moóráwigo téna séna ándáfa'o mátiyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa ²⁶ ámáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásiyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái isésa sínkamofó sésa aáno úmai ²⁷ tí'maesa aaimó isáí-wáásifá'á mátínkówana aifa'-ámáán-káwáágó ²⁸ séna é'a simátime séta minkwáásigón-aaí wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremu-faken-kwaasi seyaafá'á isásaraawa'a ke karo-súfimbá sinkéta minkwáási tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa ²⁹ Pítáawe aantá-waasiye sésa Maníkón-aaí aifaráán-ááigó póna waási-taaigomba iyáakaraimba póta kentááisa ínta iséta Maníkón-aaí iséta miyásá ónaumne. ³⁰ Kembiwí Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Maníkó Ísumba pukáimpinkemba iyáfasinankena ³¹ séna óraa'-waasi póna sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tiyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye séna Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankena ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankariye. ³² Mináái iséta kawe'-úmaisá simátimunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái kawe'-úmai wésimatimiye. Maníkó wenáái

Ísámai kawel'ó owí wení ámútamba wétimisana Manikóní Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

³³ Simásúwówasa aaimó ísáán-kwaasi isésa tirunkó sáwite'a úwasa tínkamona-e-imayaa uwaná ³⁴ miwífinkémbá moóráwigo iyáfasinena ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri iyáfasinena miwí táái taráisuwena wemá Manikón-aaí aúfáifinkemba aasiyaasi simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi iyáfasinena aantá-waasisafena séna kárika'a máápa'a kumónááwe súwasa máápa'a kúmúwana ³⁵ séna Ísareri-waasiono. Maaminkwáásísáfé'a miyá ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. ³⁶ Ááema moóráwigon-awi'a Tíútasi iyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái aantemba waenááwe súwasa sáwífa'-waasi 400 waasi arááiwaúwana moóráwigo Tíútasimba tufúwana puwúwasa wembó arááiwa'maesamo nún-kwaasi wété ésa wení kísau ifátukaawe. ³⁷ Minkákémbá túwí'o faríyónkanaa moóráwigo Káririfakewin-awi'a Yúndasi iyáfasinena táántowasa sáwífa'-waasi wenarááima wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana puwúwasa wembó arááiwa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe. ³⁸ Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a mátiyuwe'a ifátúwéwasa méraaro. Miwítí kísaugoni áwáumo marará'-wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áíníye. ³⁹ Miwítí kísaugoni áwáumo Manikóní imáyáafinkembo ína'o é'a ímba kanaa'á taraisónááfo úwoi waé'wae'a íníye. Manikómpákémbó ína'o é'a minkwáási sáwí'o uwátinke'o é'a Manikónkwárá'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri súwasa aaimó ísáán-kwaasi isésa wenááisafesa ewé sésa ⁴⁰ aantá-waasi táántowasa iyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-aaí wení fasi'aémbá ímba simátíméro sésa ti'mákaawe.

⁴¹ Ti'márówasa wéesa tigesáfésa uráawisina Manikó imáyáa tímúwana tirunkó kawel'á úwasa sésa Manikó fasi'aémbá simakaisata Ísuntafeta fasi'ámais méraundasa pósa sí'o índa-i'io uwásínkéntaanifo sirunkó kawel'á ínata méranaumne aantá-waasi simásuwasa ⁴² aasiyaasi-kánáa óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni áse-aaí simátíma'mae wénesa Manikómó iyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iye sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-aaí.

¹ Simátíma'mae kuwasá Ísun-aaí isésa sáwífa'-waasi wení aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fi'om-barafaken-kwaasi Kíríki-taafinken-aaímo sun-kwáási Yérúsaremufa'a méron-Yúndaa-waasisafesa í'ai tínkésa óntamba tuwínkesa Kíríki-keto'-inimba ímbo tímúnkakemba í'ai tínkówasa ² mindásafesa aantá-waasi Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Manikón-aaímo simátimunda-kísau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai tímúnda-kísau maúnafo sésa ³ kempínkémbá afakaeté-waasi túwí'o síyata óntambo tuwinái-kísáú tíménaumne. Miwí kawel'-imáyááwárá'-wáási Manikóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'io uwátínkáin-kwaasi túwí'a síyata óntambo tuwinái-kísáúsá tíméta ⁴ kesáá Manikómpátá inai wéseta Manikón-aaí simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá ⁵ isówana

tirunkó kawe'á úwasa afakaeté-waasi túwí'lo sumbá moóráwigo-awí'a Sítifeni wemá Manikóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasi úwana moóráwigo Náíkéna úwana moóráwigo Táimóni úwana moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkoráasi wemá Ántioku-naopaken-kwaasi éna fí'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuni aampa'ó túwai úwasa ⁶ miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóní kísau mo máiyantafesa tine'á ta'ótokesa Maníkómpá'á inái siyáawe.

⁷ Manikón-*aai* simátíma'mae kuwasá Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Manikóní amáán-daumpa'a kísau mo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-*aai* isésa wení aampa'á kuwasá miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

*Sítifeni mo ta'ótokaan-*aai*.*

⁸ Fasi'aénkó Sítifeni mba áwa'nai úwana fasi'aénkwará'á ména seyaafá'-wáási túranka'a fí'lo-fí'on-kisau kawe-kísáú wémauwasa ⁹ moórá-kanaa tuwímbai Sítifeni mpa'a tésa karo'-ááyé-imáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáíríni-marafakewi uwasá tuwímbai Árékísándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírisiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafaken-kwaasi mimbórá-amáán-dáúmpá'á ména Sítifeni mpa'a tésa karo'-ááyé-imáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo ¹⁰ Manikóní amútanko Sítifeni mba kawe'imáyáá amúwana póna Sítifeni *-aaigo* miwí táái iyáákowasa ¹¹ ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi tímésa sésa Sítifeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Manikómbá símai sáwí'a uwánkaraisata isaraumena. Kosimátiméro suwasá ¹² minkáró'-áái tasimátimúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítifeni mo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa amáán-oraal-waasifa'a máankesa ¹³ karo'-ááimó sun-kwáási kotí'maesa mátínkówasa karo'á sésa minkwáásigó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni amáámbo símai sáwí'a úmae iyéna ¹⁴ séna naaófá'á Mósesemo amáámbo simátímakain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fí'on-amaamba wésena Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-damba tawísisuwainiye Sítifeni siyáaye. Miyán-káró'-áái suwasá ¹⁵ seyaafá'-wáási Sítifeni mo awánomba wiyómpakemba Manikóní kísau-waasi tóikaamba úkówasa awánaraawe.

7

*Sítifeni amáán-oraal-waasi mo simátímakain-*aai*.*

¹ Miyá simásúwówana aifa'-amáán-káwáágó Sítifeni mba áísai ena séna sen-áái érai'-aaiya'i karo'-ááyí'á'iyó súwana ² Sítifeni séna kesifoísái kesuwaaísá'iyó simátíménda ísáaro. Naaófá'á kentáa síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'lo méronka'a Manikó fasi'aénkwaráwí kuména ³ Émbaramuntafena séna ení marawará enamáaraawara'a tiyuwé wina'á moórá-maramo aráánáméndafa'a koméinone súwana ⁴ ísena mimbáramá Kárindiyaa-waasiti marafá'á tuwéna téména Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Manikó ai'marówana téména maafá'ó méraundafa'a túwana

⁵ minkánáá Maníkó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaaemba maambárámá enkwará enaisaafitantambo iyawiwara'a timénaumne. Maníkómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a mináái simáména ⁶ moórá-aiwara'a séna enaisaafitantambo iyawi fi'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú timésa sáwí'a uwátínkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áína'a ⁷ sáwí'o uwátinkaiyawí sáwí-meyamba tíménda pósa enaisaafitantambo iyawi mimbárámá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránaáwe séna ⁸ mináái naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ánaaemba maambárámá enkwará enaisaafitantambo iyawiwara'a timénaumne siyáimba mináái simai kááísamarena póna túma kárámai araénáemba uwo Maníkó siyáiyé.

Súwana Émbaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áuma kárámai araénáemba uwánkowana Áísáaki óraa'a éna Yékopumba ma'ankéna áuma kárámai araénáemba uwánkowana Yékopu óraa'a éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoi matinkéna túma kárámai araénáemba uwátínkáfa'a kuráiyé.

⁹ Miyá uwátínkáfa'a kúwasa mináfáráwáinónnda tífákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínáaenkewi ímba kentáará'á káráwiniyé sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fi'on-kwaasiya'a mátinkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wémesa Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa ¹⁰ umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawé'-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á tai'ánkowana mimbárámá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini kawé'-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásiyá'á kawé'-úmai káráwiyé kesí moparáwínká'á miyán-owo súwana wemó súntemba úwana ¹¹ ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaani-marafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááísafe uwaná kentáá síwá'násomba tómbá ímba miwífímbá wérowana ¹² Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéraiye-aaí isáúmpo koméyánoro séna áánintomba tí'marówasa koméyánúmaesa ¹³ tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini áwáuma iséna awaaísái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósepi awaaísái simátiména séna kesifombá kosimámíyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawé'-úmai komésa púwúwasa ¹⁶ ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántámba maimaésa témesa Síkémufo'ó máutomba naaófá'ó Émbaramu Émon-anaankaken-kwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

¹⁷ Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramuntafena fasi'aén-áái séna Kénaani-marama enaisaafitantambo iyawi timénaumne siyóntemba tíminda-kanaa ampáámbo únka'a ¹⁸ moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aaí ímba ísarowi póna ¹⁹ kentáá síwá'nása umbai-kísáú tiména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

²⁰ Iyámpóisomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawel-óí'wará'-iyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkawana kaumbo-wiyómbá maisuwéna ²¹ máápa'a áí'maena múankarowana Ísipifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáanine séna káráwiyowana óraa'a úwasa ²² Ísipifaken-kwaasi

miwítí áwáuma simáma'maesa iyúwana Mósesé wéisena óraa'a éna wení kisaugowe wenááigowe kawel'á uráiyé.

²³ Mósesé miyá éna kae'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-waasi kotuwánánae séna kúmba ²⁴ Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba sáwí'a uwánkowana Mósesé tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai ena Ísípi-waasigomba tufúwana puwúwana ²⁵ Mósesé imáyáa éna séna Maníkó minkísáúrátáféna iyáfasisinkaraimba pó'a Ísipifakemba Ísareri-waasi tí'mae'o kondá minkísáúsáféna ewé sénáawe siyáimbanifo Ísareri-waasi ímba miyán-imáyáá uwaná ²⁶ Mósesé kowaiyómba iyáfasinena kúmba Ísareri-waasi kaekó tiyóyana tuwánéna tiyótainda-imayaa éna séna kae'náraiyo mimbórá-náóraan-oyo tiyááyofo súwana ²⁷ aifa'ó ómbarenamo tiyón-kwaasigo Mósesemba famétuwena séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno. ²⁸ Fénáimbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá miyáwá ínono súwana ²⁹ Mósesé iséna inkaiséna wéme wéména Míndiyaani-marafa'a fí'on-kwaasiti marafá'á koména

kael'-iyámpói matínkaraiye.

³⁰ Mósesé koména kael'-iyámpói matinkéna ména kael'-wáái-áátái maisuwéna moórá-kanaa máásai-marafa'a wéwéna Sáínai-omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana kári-taiyakemba iyá kéné ímba mintái kówana Manikóni kísau-waasigo wiyómpakewi mimpímbá mérowana mintái ímba kówana ³¹⁻³² Mósesé awánéna óraa'-imayaa éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaiwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósesé mináái iséna aiyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana ³³ Fasi'aénkó séna méraandafa'a ufaem-bárámá weraipa'an-ifo kawel'-márafá'ó méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aísamai ánáamba faútuwaa. ³⁴ Ísipifa'a kesí waási sáwí'ó wéuwatinkaawasamo ifí'ó wétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'nai ónaumpo iyáfasinena'a ai'maráana wéme wéme Ísipifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáiyé.

³⁵ Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaqemba uwámesa séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno siyáawe. Siyáan-kwaasisafena Maníkó mináái siyáiyé. Wembá Mósesentafena Manikóni kísau-waasi wiyómpakewi kári-taiyakemba aai simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáá-kísáú aména ai'marówana Ísipifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a kuráiyé. ³⁶ Wemá Mósesema Ísipifa'a ímbo awánon-kisau fí'on-kisau maúwasa séna úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkón-áwí'a nae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kisau kawel'-kísáú komaéna tí'maena kúmba máásai-marafa'a kael'-wáái-áátái komérowana ímbo awánon-kisau kawel'-kísáú maimaéna iyáiyé. ³⁷ Wemá Mósesema

simátimena séna Maníkó kembó iyáfasisinkarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentísaafitantambo iyawifinkemba iyáfasinankainiye. Maníkón-aaimo simátimindawimba iyáfasinankainiye. ³⁸ Wemá Mósesema máásai-marafa'o Maníkóni waási Ísareri-waasimo méropo'a miwísé'a maéna kentáa síwá'násonte'a maéna Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewi wesé'a maéna Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóni kísau-waasigo wiyómpakewi Maníkóni áamámba simámuwana ímbo tai'áín-aii simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

³⁹ Mósesé aaimó simátimumba kentáa síwá'ná ímba isésa tínaaemba uwámesa Ísípifa'a tauweránae-imayaa uwaná ⁴⁰ ánaaemba Maníkó Mósesemba áántowana omápa'a imérowasa Mósesé awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósesé Ísípifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáúndafata kóuraifo moórá-manikomba uwámakewata wenarááisa wáeno sésa ⁴¹ óntantamba purumaka-aráákaamba úmaresa minkárol'-máníkóni aamoimá uwánkesa póima tufú'mai wénesa úmáron-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana ⁴² mindásafena Maníkó ánaaemba uwátiyuwowa wiyóne aafáúwé otáfésa kesí

maníkón-iyé siyáawe. Mindásafena naaófá'á

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

Ísareri-waasisono. Máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póima tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo ⁴³ kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkárol'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáántántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkárol'-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówe karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó urántafe'a kentí marafákémbá ti'maráana'a wéme'a moórá-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranaawe

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáiyé.

⁴⁴ Naaófá'á máásai-marafa'a Maníkó Mósesemba aráanamena Maníkóni naambó ampantasámbó iyamba maará ónááwe séna aráanamuwasa Maníkómó súntemba miyán-dámbá úmai maimaésa máásai-marafa'a né'ómbaniye. ⁴⁵ Ánaaemba miwí táánintomba kentáa síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníkó túwa'nai ena mimbárafá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasa kotafiyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfiti Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana ⁴⁶ Téfiti kawé'-úmai mérowana Maníkó aamoí uwánkowana Téfiti Maníkómbá áisai ena séna ení naambá ónaum ína ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'a ení naambá ónaumne súwana ⁴⁷ Maníkó séna emá ímba ínompó enááninko Soromóni kesí naambá íníye siyáimbanifo ⁴⁸ Maníkó wiyómpa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁴⁹ Fasi'aénkó séna wiyómpa'a káráwiye'a marará'á káráwiyumpo úmárénda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

⁵⁰ Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á

úmakauwne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé Sítifeni siyáiyé.

Sítifeni mináái simátimena aaimó ísón-kwaasisafena simátimena séna⁵¹ kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááiwáén-kwaasiyaamba é'a Maníkón-ai ísáámbanifo ímba ísámai kawé'a wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tínaembo uwáme'ontemba kemá miyá wéowe.⁵² Kentíwá'násomba Maníkón-ai simátima'maesa wéguwai seyaafá'-wáásí sáwí'a uwátinkesa Maníkóní kawé-kísáú-wáásí kumíniye-aaimo simátimakowi tínkamuwasa pukáawe. Ánaaemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana pukáiyé.⁵³ Énifo wiyómpakewi Maníkóní áamámba simátimakowa'a kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawé'a uráawe Sítifeni siyáiyé.

Sítifeniimba óntantambo tufúkáan-ai.

⁵⁴ Sítifeni minááimó simátimumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai tirunkó kási'a úwasa tiyántafesa uwaná⁵⁵ Sítifeniimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wiyómpa'o awánómba Maníkóní sámó kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowana Sítifeni awánéna⁵⁶ séna awánaaro. Wiyómba tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási úranko méraimba wéwiyaumne súwasa⁵⁷ miwí wenáái ímba ísánae sésa táaka'a awááesa óraaka'a aai sésa Sítifeniimba tuwaantantésa⁵⁸ ta'ótokesa taawiyá'maesa naaókoni awáí'á mátuwesa óntamba maiyése tufúkáawe. Sítifeniintafesa karo'-ááimó siyáawi paákákén-únánkwátói faútúwówana ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói káráwiyowasa⁵⁹ Sítifeniimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á inaiifínkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáina'a púwóno séna⁶⁰ arauntaumbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a wéuwasinkaafo miwí ímba anondáá sáwí'a uwátinkao Sítifeni simásuwena pukáiyé.

8

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátínkarain-ai.

¹⁻³ Sítifeniimbo tufúmba Sóron-arunkó aamoí uráifo tuwímbaj Maníkón-aaisafesa fasi'owí Sítifeniin-áúma maímaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná Sóro Ísuni aampa'ó kuwáí tínkantanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tiyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni aampa'ó kuwáí aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasá aantá-waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e wété uráawe.

Sámériyaaafa'a ásé-aaimo kosimátímakaan-ai.

⁴ Ísuni aampa'ó kuwáí wété ésa Ísuni ásé-ai kosimátima'maesa kuráawe.⁵ Fírípi Sámériyaa-naopa'o kúmba kosimátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai amu'maráúndawisaamo é'o kunkáimba wemá Ísun-iyé⁶ Fírípi simátimuwasa

kawé'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana⁷ sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aai súwasa sáwí-amutamba wáá'a túmaesa kóuwasa waási kawé'-úmai mérowana tiyayaambo pukón-kwaasi asófatinowasa kawé'-úmai mérowana⁸ Sámériyaaafaken-kwaasi áfááraumai tirunkó kawé'a uráiyé.

⁹ Sámériyaa-naopa'a moóráwígon-awí'a Sáimoni óraa'-waasi úne séna aitambá éna fintó úmaena wéiyuwasa táátafesa ésa ¹⁰ óraa'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánésa wenaráái waésa sésa Maníkóní fasi'aénkóe wení fasi'aénkóe'a awaiyari'a uráiyé karo'á suwaná ¹¹ ayáátáaka'a aitambá éna fintó úmaena wéguwasa wenaráái waésa táátafesa uráafo ¹² ánaaemba Fírípi Maníkóní ásé-aii kosimátimena Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa kosimátimena Ísu Káráisitín-aii kosimátimuwasa isésa érai'e sésa timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówana ¹³ Sáimoniwara'a amankúnkúmba úntafena Fírípi nombá maiyankówana Fírípiye wénuwana imbo awánón-kisau maúwana awánéna áátafena uráiyé.

¹⁴ Miyámó Sámériyaafa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi mésa Sámériyaafaken-kwaasi Maníkóní ásé-aii isésa minááimó méta'otokaan-aii isésa Pítaante Yóninte tí'márówasarai wémesarai ¹⁵ Sámériyaafa'a komésarai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésarai inaiifinkémbá sésarai Maníkóní

Ufaen-ámútámbá maénááwe siyááye. ¹⁶ Fírípi nombó maitinkónka'a Fasi'aénkó Ísuntafena isámai nombá maitinkówana Maníkóní Ufaen-ámútámbá imbo maiyónka'a pósarai Pítaae Yóniye inaiifinkémbá sésarai ¹⁷ tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwasa maiyáawe.

¹⁸ Aantá-waasiyai tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwasa máúmba Sáimoni awánéna fasi'aémbá méyáambaranae séna Pítaante Yónintetafena séna óntamba maékai ¹⁹ mifási'áémbá símékaiyo. Kemá fi'on-kwaasi siyáámba ta'ótóráanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwana ²⁰ Pítaa séna Maníkó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénda po ení óntankwara ewará'á iyafímbá tai'áyááye. ²¹ Maníkón-aúranka'a ení imáyáa ímba arupíse ímbá pó maankísáú kenkáísí kísau ímba súwa'nai ínone. ²² Ení sáwí-imayaagomba ánaaemba uwáme Fasi'aénkómbá áisai inaná ení sáwí-imayaagon-anonaa maiyauwáiniye. ²³ Maníkó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásinkaanana ení sáwí-imayaago óraa'a éna embá ta'ótokaiye Pítaa súwana ²⁴ Sáimoni Pítaante Yónintetafena séna súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inaiifinkémbá áisai íyana emó sénda misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáimoni siyááye.

²⁵ Súwasarai Pítaae Yóniye Fasi'aénkón-aii simátimesarai Ísuwe'lo né'óyan-aii simátimesarai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesarai Sámériyaa-aempa'a naaó'-nao'a Maníkóní ásé-aii simátíma'maesarai kurááye.

Fírípinte Ítíópíyaaafaken-kwaasigonte-taai.

²⁶⁻²⁸ Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sámériyaafa'a mérowana óraa'-waasigo Ítíópíyaa-marafakewi éna Ítíópíyaa-waasiti kawáá-ínkón-áwí'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Maníkón-ímáyáa éna Yérúsaremufa'a wémena Maníkón-áwí'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óraa-poigo tafísímaena nún-taómpimba kúmba Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Fírípintafena séna iyáfasine

Yérúsaremu fakemba Késaafa'lo kon-ámpá'á waaó súwana iséna íyáfasinena minámpá'á wémena máásai-marafa'lo kúmba Ítíópíyaa-marafaken-oraal-waasi wení táómpimba wéwena aúfáifimba toráumai awánéna naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimakón-aii toráumai awánómba ²⁹ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana ³⁰ awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-aii toráumai wéawanowana Fírípi iséna áisai ena séna minááigóní áwáuma ísaraano súwana ³¹ séna é'a moóráwigo simásimina'a isánaumpo kesí táómpimba íyátao súwana Fírípi mintáómpimba íyátena imaúwana ³² mináúfáifinkén-áái torauséna séna

sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'lo tintembá minkwáásigó ímba aai siyáíye. Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'lo tintembá minkwáásigó ímba aai siyáíye. ³³ Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aai fimbá maiyánkaraawe. Wení waasi sáwí-kisau maiyésa tufuwówana marapá'ó mérain-kanaa taí'aráíye. Mindásafesa miwítí sáwí-kisau ímba kanaa'á aforá simátimenaawe

agaimaréna siyáíye. ³⁴ Ítíópíyaa fakemba kwaasigo mináái toráusuwena Fírípimba áisai ena séna Maníkón-aaimo simátímakowí nááwantafenawa mináái siyáíyo. Wesáfénawa siyái fí'owantafenawa siyáíyo súwana ³⁵ Fírípi Maníkón-aii aúfáifinkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-aii wésimamena ³⁶ aampa'á kuyambá nombó wéroka'a wésarai uyaná Ítíópíyaa fakemba kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáinkwae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana ³⁷ Fírípi séna Ísumpa'lo arumbó amé wenááisafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráisitintafe'a érai'a Maníkón-áánimban-íye sune séna ³⁸ táómbo to'maé kúwaintafena séna táómbo ta'ótoraaó súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Ítíópíyaa fakemba kwaasigoe nompímbá kunkésarai Fírípi nombá maiyánkéna ³⁹ íyúyana Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena kóúwana Ítíópíyaa fakemba kwaasigo awánómba ímba mérowana wení naaópa'a wéna aamoí uráíye. ⁴⁰ Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena Ásitóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'á-naópa'a Maníkóní ásé-aii simátíma'maena Sísááriyaa-naopa'a kuráíye.

9

Sóro Ísun-aaisafena amankúnkúmbo uráin-aii.

¹ Minkánáá Sóro Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáféna arumbá sáwí'a éna tínkamonaé símasima'a éna aifa'á-amáán-káwáágómpá'á ² koáísai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'lo Yúndaamaan-daumpimpa'lo méraan-kwaasiti óraal-waasi mátimeno súwana ewé séna mináái agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawi saafá éna ta'óto'maena témena Yérúsaremu fa'a ándáfa'a mátiyuwainiye séna agaimaréna súwana ³ Sóro mináúfái maimaé wémena Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmba wíyómpakemba sámó kaimbá aafáyúraantantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴ tanaa fówana aai gó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana

⁵ séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu sumpo kembá sáwí'a uwásinkaampo ⁶ íyáfasine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo síndantemba miyán-owo súwasa ⁷ Sóroe'o kun-kwáásí ímba aai sumbá méša ímba waási ane'lá awánésa aaimó sún-aantemba ísówana ⁸ Sóro íyáfasinomba aúramba ímba kawel-úmai awánówasa waási ayáánto'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹ kaumbo-nó'wáámbá waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráiyé.

¹⁰ Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni aampa'ó kúwain-awi'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá awánómbe Fasi'aénkó simámena séna Ánánáyasiyo súwana oó Fasi'aénkóo kemá úne súwana ¹¹ íyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wée moóráwigo Táásási-naopakewin-awi'a Sóromba koawánaao. We inai wésiye. ¹² Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwigon-awi'a Ánánáyasi téna ane'lá ta'ótóráisana aúramba kawel-úmai awánaraiye Fasi'aénkó súwana ¹³ Ánánáyasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'o uwátínkarain-aaí simásímakaawe. ¹⁴ Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámisana en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'o tiyuwáindasafena Támásikasifa'a tiyáiyé súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana kesáái kosimátin-tasimatimba ff'on-daopaken-kwaasiye kawáá-wáásíyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínifo íyáfasine wempá'á winaná ¹⁶ kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'a uwánkanaawe. Míndásafe'a ke aráánamenaumne Fasi'aénkó siyáiyé.

¹⁷ Súwana Ánánáyasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'lá ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawi si'maráísa'a túne. Aúramba kawel-úmai awánenana Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumpimbá óraa'o uwánkaindasafena si'maráísa'a túne súwana ¹⁸ Sóron-aúrampinkemba aerambá tákúwana aúramba kawel-úmai awánéna íyáfasinowana Ánánáyasi nombá maiyankówana ¹⁹ tómbá násuwena áúgoma kawel'á uráiyé.

Sóro Támásikasifa'o simátímakain-aaí.

Sóro Támásikasifa'a tuwímbai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó kuwáísé'a ména ²⁰ minúwóiyáán-úwana ámáán-daumpa'a iména Ísun-aaí simátimena séna érai'a Ísu Maníkón-áánimban-iye súwasa ²¹ wenáái ísón-kwaasi táátafesa ésa moórá-mora-waasi tísai-isai esa sésa Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tínkamemayain-kwaasin-iye. Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tí'mae ándáfa'a ámáán-kawaa-waasiya'o mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-iye. Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

²² Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwimba amu'maráúndawisa Ísun-iye séna wenááiigo iyúwasa Támásikasifaken-Yundaa-waasi isésa wembá ímba anondáá simámakaawe.

²³ Ímba anondáá sumbá sáwifa'-no'waamba waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa ²⁴ tufuwíyanesa nó'waane wááwáíye Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépa'a mésa ontará'á takáráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-aaimo sumbá kosimámuwasa ²⁵ moórá-no'waamba Ísuni aampa'ó kuwái Sóromba ái'maesa pofafimbá fáitumaresa óntan-kusaigoni afaapimbá túsúsuwesa ándára'a ta'ótoresá túwówana kuméména marapá'á múra tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremu'falo komérain-ai.

²⁶ Sóro Yérúsaremu-naopa'a wéména wéna séna Ísuni aampa'ó kowisé'la méranae'la túne súwasa miwí sésa Ísun-ai ímba ísaraiwai karo'á siyé sésa wenáároí inkáísúwana ²⁷ moóráwigo-awí'a Páánápási Sóron-ai iséna kawel'á úwana ái'maéna aantá-waasifa'la wéna Sóron-ai kosimátiména séna Sóro Támásikasi-ampa'o wéwenamo Fasi'aénkómbó awánówana aaimó simámakain-ai simátiména Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo óraaka'o simátíma'maenamo kuráin-ai simátimuwasa ²⁸ iséna érai'e suwaná Sóro miwisé'la ména Ísuni fasi'aémbá wérowana Yérúsaremu-naopa'o Ísun-ai óraaka kosimátintasimatin-éna ²⁹ fí'on-Yúndaa-waasi Kíríki-waasi-taifinkembo sun-kwáási simátimuwasa aai wesimán-kwesiman-esa tufuwónae sésa ³⁰ sumbá Ísuni aampa'ó kuwái iséna Sóromba ái'maesa wéména Sísááriyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a waaó sésa ai'márówana mindáópa'a kóuraiye.

³¹ Kóúwasa Ísuni aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa aáno úmai wempa'á mésa Yúndiyaa-aempa'e Káríri-aempa'e Sámériyaa-aempa'e Ísuni aampa'ó kuwái aáno úmai wempa'á mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa fasi'ámai mésa Ísun-ai simátímúwasa iséna érai'e sésa sáwifa'-waasi-i'a ésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá marésa wenaísamaifimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopa'o kuráin-ai.

³² Pítaa naaó'-nao'la wénéna Maníkóní waási tuwánáindasafena Ríndaa-naopa'o kúmba ³³ moóráwigo-awí'a Íniyasi ímba aintamai wénéna afakaumboé-aatai naaúmpa'-aantemba maé'mae'la wéuwana ³⁴ Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráísiti asófankaifo iyáfasinke ení wandaai fawasaaó súwana iyáfasinkwena kúwasa ³⁵ Ríndaa-naopaken-kwaasiye Séróni-naopaken-kwaasiye seyaafá'á awánéna Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopa'o kuráin-ai.

³⁶ Yópaa-naopa'a moórá-ininkon-awí'a Tápítaa Kíríki-waasi-taifinkemba mináwí'á Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampa'ó kún-inimba aasiyaasi kawé-kísáú wémaéna moparáwimbá ímbo makónkwaasi túwa'nai úwaimba ³⁷ ái'la úwana puwúwasa wenáúma nombá pé'ankesa maimaésa afófumayaataan-daumpa'a móankaraawe. ³⁸ Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopa'a ewaa'á pósa Yópaafakenkwaasi Ísuni waási Pítaa Ríndaa'falo taméron-ai iséna kae'-wáási ti'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá tiyó sésa si'marááwakai túye suyaná ³⁹ Pítaa iyáfasinena mindáraise kúwasa ái'maesa minínimbá puwúwasa matuwé méron-daumpa'a

afófumayaataan-daumpa'a iyúwasa Pítaampa'a keto'-íníntómbá tatúwaandu urésa ifi'á tésa sésa Tókáasi ímba pukáinka'o farú-simakain-unankwatoiyé sésa aráánámúwana ⁴⁰ awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasi'aénkómpá'á inai simásuwena méwae'mai minínímbá awánéna séna Tápítaao iyáfasinaao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna iyáfasinena mérowana ⁴¹ Pítaa koisáúwankena Ísuni aampa'ó kun-kwáásiyé keto'-íníné táántowasa aúmó arómba iawánéna ⁴² Yópaa-naopa'a kosimátíma'maesa kuwasá isésa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná ⁴³ Pítaa Yópaa-naopa'a sáwífa'-no'waamba waéna moóráwígon-awi'a Sáímoni wení naaúmpa'a mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kisaumo maún-kwaasigoni naaúmpa'a méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasini naaúmpa'o iyáin-aaí.

¹ Sísááriyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwífa'a 100 i-waasiya'o káráwiyowi mérowasa miní-wáási túwí'a Ítáári-i-waasiye sésa uwaná ² Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména wení akúnté'a Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparáwímbó makón-kwaasi túwa'nai éna Maníkómpá'á inai símaena iyúmba ³ moórá-kanaa fenómpinka'a inai wésuwana Maníkóni kísau-waasigo wiyómpakewi aúranka'a paápé úwana kawé'-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana ⁴ áá'a úwana aúramba afuwéna séna Fasi'aénkóo nóran-aaíya simásiminewa sénó súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwa'nai óndawiye Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá ímbá pó ⁵ ení waási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáímoni Pítaamba koaiyáaro. ⁶ Wení araámáó Sáímonini naaúmpa'a ména minkwáásígó waan-ási-kisaumo máin-kwaasigoni naaúmpa'a uwí-nónkóni áwáífa'-naumpakemba koaiyáaro ⁷ simásuwana áwiyokuwana Kóníríyasi wení kisaumo máún-kwaasifinkemba kae'-wáásiyáiyé moórá-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinté'a miyáumai-waasiyau táántowasa ⁸ tuwaná wiyómpakewimo simámakon-aaí simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaiyáaro séna ti'mákaiye.

⁹ Ti'marówasa aampa'á kówaesa wémesa Yópaa-naopa'a ewaa'ó kumbá wááwái Pítaa naan-afófora'a iména Maníkómpá'á inai wésuwana ¹⁰ áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá awánómba ¹¹ wiyómba tuwínkaa'-úwana mimpinkémbá óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuménama marapá'á kumúwana awánómba ¹² minámpántáímbá wai-waane póíye iyaankafayaané numawé fí'o-fi'on-kwai-waane mérowana ¹³ aaiígó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwana ¹⁴ Pítaa séna Fasi'aénkóo ímbanifo kentáási ámáámba Yúndaa-waasisa miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ínta wénaumne súwana ¹⁵ minááiígó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'émó siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwana ¹⁶ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánówana wiyómpa'a minámpántá iyáíye.

¹⁷ Iyúwana Pítáa minkááinkáán-ááígóní áwáuma nórawa'iyó súbma Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánésa ontará'á tamésa ¹⁸ táántesa sésa Sáímoni Pítáa maandúmpará méraiyo suwaná ¹⁹ Pítáa minkááinkáán-ááígóní áwáuma saafá úwana Manikóní ámútanko séna kaumbo-wáási embá ayaafái úmaesa tefo ²⁰ iyáfasine kumuwó. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwó. Úwoi miwísé'a waaó súwana ²¹ Pítáa kuména minkwáásísáféna séna wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóntafera wésiyaafaaó súwasa ²² kentáási kawáágón-áwí'a Kóníríyasi si'maráísata empátá túne. Wemá kawel'-wáási Manikón-ímáyáá éna áwí'a mósá maráísasa pósa Yúndaa-waasi seyaafá'á wentáfésa kawel'-wáásiyé wésewe. Moóráwigo Manikóní kísau-waasigo wíyómpakewi kusimáména séna ti'marénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba koaiyéwana empá'á téna aai tasína isaaó sisatá túne suwaná ²³ Pítáa tí'maéna naaúmpa'a tinkówasa wáumba aafáyáara'a Pítáa iyáfasinena miwísé'a kuráíye.

Miwísé'a kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuni aampa'ó kun-kwáási tuwímbai awíyo'maesa ²⁴ aampa'á kówaesa wémesa Sísáaríyaa-naopa'ó kumbá Kóníríyasi wenamááraawe wení waásiye táántowasa tatúwaandu urésa Pítaamba amu'makówana ²⁵ Pítáa Kóníríyasini naambó wéronka'a ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna óraakon-íye séna aísamaifimba kifauwana ²⁶ Pítáa séna emó óndanten-kwaasi úmpo iyáfasinaao séna iyáfasinakena ²⁷ aai simáma'maéna Kóníríyasiye'a naaúmpa'ó iyúmba sáwífa'-waasi túwaandu urómba ituwánéna ²⁸ séna kentáási amáámba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fi'onkaa-waasise ímba moórárata taankarotámáisa wémaumne. Miwítí naaúmpata ínta wégundarata Manikó aráásiména seyaafá'-wáási ímba sáwí-waasin-owe siyáisa'a awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi kawel'-úmai ménáumne. ²⁹ Mindásafesa sáántaamba ímba á'áo súnda túmpo nóntafera sáántaraao Pítáa súwana ³⁰ Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba waé'a káfékaamba fénáímpinka'a kesí naaúmpa'a inai súnana minúwóiyáámbá moóráwigo sámó kain-únánkwátóí uréna súranka'a kumbéna ³¹ séna Kóníríyasiyo emó inaimó sémo waási túwa'nai ema Manikón-aúranka'a kawel'ó óndasaféna Manikó en-ímáyáá ímba pó ³² ti'marénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awí'a Sáímoni Pítaamba koaiyáaro. Araámáó Sáímonini naaúmpa'a méraiye. Waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpakemba uwí-nónkóní áwáífa'-naupakemba koaiyáaro súwa'a ³³ minúwóiyáán-úmai ti'maráúnasa embá koaiyáawa kawel'-úmai téne. Kesáa Manikón-aúranka'a túwaandu éta Fasi'aénkó simámakain-ai simásiminkwae séta amu'makáúnasa téne Kóníríyasi siyáíye.

Pítaamo simátímakain-ai.

³⁴ Kóníríyasi súwana Pítáa séna káfé'a wéisaumne. Érai'a Manikó ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo ³⁵ seyaafá'-áémpákén-kwáási Manikón-aúranka'a arupíse úmai kawel'-úmai méraawi Manikó miwí aamoí wéuwatinkaiye. ³⁶ Manikó Ísu Káráísitimba ai'marówana Ísareri-waasisaféna ásé-aii simátímakaimba é'a ísaraawe. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásítí Fasi'aénkón-íye. Minásé-ááísáfésa érai'emo siyawi tirumbá kawel'-úmai wempa'ó méraiyaamba ³⁷ kemá ísaraawe. Yóni simátiména séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Manikómpá'á té'a

nombá maenááwe siyáimba Ísun-aaí aifa'á Káríri-aempakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'á wété uráíye. ³⁸ Ísu Násaretifakewin-aaí ísaraawe. Maníkó wení Ufaen-ámútámbá Ísumba ámakowana wempímbá óraa'á uwánkowana Maníkó fasi'aémbá aména wesé'a mérontafena naaó'-nao'á kawé-kísáú wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawé'á uwátinkáfa'á kuráíye. ³⁹ Yúndiyaa-marafa'á Yérúsaremu-naopa'á kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmarowana puwéna ⁴⁰ kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana paapé únta kesúrandesa awáraumpo ⁴¹ ímba seyaafá'-wáási awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéta pukómpinkembo iyáfasinonka'á tóné noné weséta naráumne. ⁴² Ísu óraaka'á simásiména séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aaiimbá maitinkáínone siyé simátíméromo Ísu siyáíye. ⁴³ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi Ísun-aaí simátimesa sésa wenááísafesa timankúnkúmbo iyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye naaófá'á siyáawe Pítaa siyáíye.

⁴⁴ Pítaa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfápímbá kumbéna ⁴⁵⁻⁴⁶ Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fi'o-fi'on-aaifinkemba Maníkón-áwí'á mósá márówasa Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Pítaa-iyaise'á Yópaafakembo tuwáiyé táatafesa ésa sésa Maníkó fi'onkaa-waasiwara'á wení ámútamba úwoi wétimiye sésa táatafesa uwaná Pítaa séna ⁴⁷ Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwára'á wétimimba póta nombó maíyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maenááfo ⁴⁸ maitinkáaro súwasa Ísu Káráísitintafesa ísámai nombá maitinkówasa Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta wainone suwaná miyá uráíye.

11

Yérúsaremu'á Pítaamo simátímakain-aaí.

¹ Fi'onkaa-waasi Ísun-aaí isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-waasiye Ísuni aampa'ó kuwáí Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye mináái isésa mérowana ² Pítaa Yérúsaremu-naopa'á kúwasa tuwímbai-waasi aaisambá aéesa Yúndaa-waasi túma kárámai araenáémbo wéontemba fi'onkaa-waasiwara'á miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba aaisambá aéesa ³ sésa emá fi'onkaa-waasiti naaúmpa'á iwaé ímbo túmo kárámai araenáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá imandaráne suwaná ⁴ Pítaa seyaafá'-tántáá'ó uráimba simátiména ⁵ séna Yópaa-naopa'á mé'á Maníkómpá'á inaimó séwándara'á kaainkáámbá awánááwánana wiyómpakemba óraa'-ampanta éiyain-araiya'á ta'ótoresá túwówana kuména méraawándara'á kumúwa'á ⁶ mimpímbá afuwé'á awánááwánda póíye wai-waane iyaankafayaané numawé mérowa'á awánááwánana ⁷ aaiógó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwa'á isé'á ⁸ sé'á Fasi'aénkóo ímbanifo kentáási ámaámba miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ímba wénaumne séwánana ⁹ minááiógó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'é siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwa'á ¹⁰ kaumbo-í'á kaainkáámbá awánááwánana wiyómpa'á

minámpántá iyáíye. ¹¹ Minúwóiyáámbá Sísááryaafakemba kaumbo-wáási kentáá'a tí'marówi tumbá ¹² Maníkóní ámútanko simásimena séna ímba kae'-ímáyáá indá miwisé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaafakemba maankwáási afa'móráe-waasi Ísun-aaimo isááwi suwíyórówata Sísááryaa-naopata Kóníryasini naaúmpata kówánana ¹³ simásimena séna Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbérais'a awánáúnana séna tí'marénasa Yópaa-naopakemba moóráwígon-awí'a Sáímoni Pítaamba koaiyéwana ¹⁴ téna aai tawésimatimina'a ewará ení akúnkwará'á seyaafá'á wéisewana Manikó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye wíyómpakewi siyáíye Kóníryasi súwa'a ¹⁵ aai wésewanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó aifa'ó kentááfímbó kunkáintemba miwífímbá miyá úwa'a ¹⁶ awáné'a moórá-ai sáaka'a makáumne. Ááema Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye Fasi'aénkó siyáin-ai sáaka'a makáumne. ¹⁷ Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aisafeta simankúnkúnta ówánanasa Manikó weni ámútambo simakaintenta fí'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máumba ímba aambá faiyówánasa úwoi nombá maiyáawe Pítaa súwasa ¹⁸ mináái isésa aaisambó áumba ifátuwesa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa Manikó miyá éna ímba Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fí'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwí-ímayáa tínaaemba uwámesa Manikómpá'á tésa aui'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáawe.

Ántiokufakemba Ísuni waási-taai.

¹⁹ Ááema Sítífenimba tufúwana puwúwasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátínkówasa wété uráamba tuwímbai Fínísiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáíparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántioku-naopa'a kuwasá miwí minkáumbó-máráfá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-aii kosimátimesa ²⁰ miwífínkémbá tuwímbai Sáíparasi-marafakewi tuwímbai Sáírini-marafakewi miwí Ántioku-naopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni áse-aii kosimátimuwana ²¹ Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwisé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aisafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

²² Ántiokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aisafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-aii suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufo méron-kwaasi mináái isésa Páánápáasimba ai'marówana Ántioku-naopa'a wémena ²³ koména Manikó kawé'ó uwátínkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátimena séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna ²⁴ Páánápáasi kawé'-wáási úwana Manikóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aai simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi isésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafái úmaena Táásási-naopa'o kúmba ²⁶ koawánéna koái'maena Ántiokufa'a tésarai moórá-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-aii simátíma'maesarai iyúyasa

Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa sésa Káráisitini waásiye suwaná aifa'á Ántiokufa'a mináái paapé uráiyé.

27 Mináái paapé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aaimo simátímakowi Yérúsaremufa'a tuwésa wémesa Ántiokufa'a kuwaná 28 miwifinkémbá moóráwigon-awi'a Akápáasi iyáfasinena Maníkóní ámútanko wesé'a mérowana séna óraa'-aawai seyaafá'-áémpá'á táíniye siyónka'a póna ánaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwí'a Kíróndiyasi méronka'a minááwái paapé uráiyé. Akápáasi mináái súwasa 29 isésa Ísuni aampa'ó kuwái moórá-mora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-aaimo isááwi Yúndiyaa-marafa'lo méraan-kwaasi tíménae sésa 30 miyá ésa minóntámbá Páánápásinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai wémesarai Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi mátímakaaye.

12

Aneka'á sáwí'lo uwátínkaraan-aai.

1 Minkánáá Érotin-anáwainko araamáó Éroti Yúndaa-waasiti kawáágó ména Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai sáwí'a uwátinkena 2 moóráwigomba ai'marówana Yóni awaaón-áwí'a Yémísimba kota'ótokena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa 3 Yúndaa-waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna moóráwigomba ai'marówana Pítaamba kota'ótokaiye. Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa Pítaamba kota'óto'maena 4 ándáfa'a máánkowasa siyáánkain-úmai afa'móráe-i-waasi wenká'á káráwiyowasa éiyain-eiyain-kwaasi kóyááka-tayaaka úmai káráwiyuwasa Éroti séna Manikó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tai'áina'a Pítaamba áí'mae'a Yúndaa-waasi túranka'a aai'fimbá maenké'a tufuwónaumnemo súmba 5 Pítaa ándáfa'a mérowasa Fasi'aénkóní waási Fasi'aénkómpá'á inái simai Pítaamba áwa'nai uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faú'ánkarain-aai.

6 Inái sésa Pítaantafesa isámai áisai uwaná aafáyáraamba Éroti Yúndaa-waasi túranka'a Pítaamba aai'fimbá maiyankánaumne súwana káfé'-no'waankaamba Pítaamba aiyayaanka'a kará'umakesa kae'-í-wáásí séfasefa'a méroyana Pítaa aún-kwaigúwasarai kae'-í-wáásí ontará'á káráwiyoyana 7 minúwóiyáámbá Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaan-ayóiyá'á tufuwéna aúsúwana iyáfasinowana séna úwoiya iyáfasinaao súwana Pítaa ayáámpinken-anda weyáárika'a faú'wena marapá'á kumúwana 8 wiyómpakewi séna ení á'wáánkau uré enaísamai ánáamba maimái uwó súwana miyá úwana ení paákákén-únánkwátói kuférénakai kesékai koyó súwana 9 Pítaa ándá-naumpakemba wenánaemba kuména ímba waásin-iye-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna 10 i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá moórá-ontara'a i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá ándáfakembo naaópa'lo kónae owasamo titinkáán-ontara'a fasi'aén-óntará'á kúmúyana weyáárika'a tigúwasarai kuwákárúwasarai aampa'á kuyaná minúwóiyáámbá wiyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana 11 Pítaa imáyaa éna ímba kaaimbá awánáúmpe érai'a Fasi'aénkó

wení kísau-waasigomba ai'maráisana kuména Éroti sínkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítaa siyáiyé.

¹² Pítaa minímáyáá uwásuwena Máriyaani naambó wérope'a wéna Yóni-Máakaani anówani naambó wérope'a kúwasa sáwífa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inái wésuwana ¹³ mindánkóní ontamá paupau súwana moórá- arasi mindáúmpá'ó kísau moaún-arasigon-awi'a Róta ontará'á kuména ¹⁴ séna nááwa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaan-amóísáumba iséna kunaamoí éna ímbo ontamó tiyankómba awaantanténa sáwífa'-waasi isimátimena séna Pítaa ontará'á méraiye súwasa ¹⁵ miwí sésa emá uwóí'a éma karo'á séne suwaná minárásígó aneká'á séna érai'a Pítaa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan- amankon-iyé ¹⁶ suwaná Pítaa ontamá óraaka'a paupau súwasa iséna ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítaa úwasa táátafesa uwaná ¹⁷ káikarewa'a simátiméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá sí'maena aampa'á másiyuwaifo Yémisine Ísun-aaimo isáán- kwaasiye kosimátiméro Pítaa simátimena tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráiyé.

¹⁸ Kúwasa aafáyáara'a i-wáásí Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmba marésa Pítaa nááfara kóuraiyo suwaná ¹⁹ Éroti iséna Pítaamba ayaafái oró súwasa ayaafái uwááesa ifátuwowana Éroti miní-wáásí aaiimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai tí'marówasa tókamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa- marafa'a tuwéna kuméména Sisáariyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-ai.

²⁰ Éroti Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáásí tómbá wémaumne sésa mináái símai kawé'á ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párásitasimba másimamuwana isówasa minááísámbá másimai tukáawe.

²¹ Minkákémbá Éroti óraa-kanaa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'ó úpa'a iména ayáátáá'-aai wésuwasa ²² Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sífó maníkó siyé óraaka suwaná ²³ Éroti minááísáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúpá'á tuwówana maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáiyé.

²⁴ Púwúwasa Fasi'aénkóní waási Maníkón-aii kosimátin-tasimatin- uwasá iséna érai'e sésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Ántiokufaken-kwaasi Yérúsaremufaken-kwaasisafesa óntamba tíménaumne siyómba pósarai Páánápásiye Sóroe wétimuyana minkísáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwí'a Yóni-Máakaamba áí'maesarai Yérúsaremufa'a tuwésarai wémesarai Ántiokufa'a kurááye.

13

Maníkó Páánápásinte Sóronte kisaumo tímakain-aaí.

¹ Ántioku-naopa'a Fasi'aénkóní waásifinkemba Maníkón-aaí wésimatimen-kwaasiye uwáitái'lo un-kwáásíyé mésa moóráwígon-awí'a Páánápási úwana moóráwigo fafután-kwáásígón-áwí'a Símiyoni úwana moóráwigo Sáíríni-marafaken-kwaasigon-awí'a Rúsiyasi úwana moóráwígon-awí'a Mánéyeni wemá Éroti kawáágóní naaúmpa'lo maé'éiwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa ² moórá-kanaa Fasi'aénkóní waási Maníkón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa inai aantembo sunká'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó simátimena séna Páánápásinte Sóronte kesí kisaura'a iyáfasintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa ³ tómbá ímbo nombá inai aantemba sésa Maníkóní kisaurai máíwae sésa tine'á tiyáántamba ta'ótoresá ti'márówasarai kurááye.

Sáíparasi-marafa'lo kosimátímakaayan-aaí.

⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Páánápásinte Sóronte ti'marówasarai Yóni-Máákaamba áí'maesarai Ántioku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwi-nónkóní afufumpim-bárafá'á áwí'a Sáíparasi-marafa'a kónae sésarai nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai wémesarai ⁵ Sáíparasi-marafa'a Sárámisi-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti ámáán-daumpimpa'a Maníkón-aaí simátíma'maesarai kuyaná Yóni-Mááka túwa'nai úmaena kúwasarai ⁶ kawel-áái simátíma'maesa marapá'á wémesa Péfosi-naopa'a kuwaná moóráwigo mindáópa'a Yúndaa-waasigo ména wenáwí'a Pááyísási Kíríki-taafinken-awí'a Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasi póna karo'á séna Maníkón-aaí simátimundawi úne súwana ⁷ moóráwigo kámáni-kawaagon-awí'a Sésiasi-Porasi ména kawel-ímáyááwárá'-wáási póna Maníkón-aaí isánae séna Páánápásinte Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-kawaago aasiyaasí maé'mae'lo úwai mérowana kámáni-kawaago Páánápásinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwará'a téna ⁸ mindárai-taai tasímai taráísuwena kámáni-kawaago Ísun-aaisafena amánkúnkúmba ifó séna mindárai-taai tasímai taráísuwowa ⁹ Sóro moórá-awí'a Póro Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempimbá óraa'a uwáńkowana Póro fintómó ún-kwaasigomba káá'a afuwéna ¹⁰ séna waántáwankon-áráá'a po kawel-ánkóní namuro-wáási éma seyaafá-sáwí-ímáyáágó empímbá óraa'a uwáńkáimba po Fasi'aénkóní kawel-ámá sáwí'lo úmae iyóndasafena ¹¹ káfé'a Fasi'aénkó ení méyámbá amína aúramba káfí'wína tuwímbaj-kanaa sámó káinda ímba awánáinone Póro súwana minúwóiyáámbá Érímasin-aúrampa'a kumeu'á uwágúwana siyáán-to'maesamo níyane séna waási tiyaafái úmae wénuwana ¹² kámáni-kawaago Fasi'aénkón-aaí iséna áátafena éna Fasi'aénkómó úmba awánéna séna Fasi'aénkón-aaí érai'-aain-iye séna amánkúnkúmba uráíye.

Písíndiyaa-marafa'la Ántioku-naopa'lo kurááyan-aaí.

¹³ Póro wesé'lo wénuwaise Péfosi-naopa'a tuwésa nompín-táómba ta'ótoresá iyátesa wémesa Pámpíríyaa-marafa'a Pékaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Mááka tiyuwéna

Yérúsaremufa'a kóúwasarai ¹⁴ mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaara'a Yúndaa-amaan-daumpa'a mara'á iméroyasa ¹⁵ aúfáífinkemba Maníkóni ámáámba Mósesé agaimakómba simátimesa Maníkón-aaimo simátimakowi agaimakón-ai simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'márówana mindáraifa'a téna séna kentáási waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáási imáyáa símai asésinkaakaiyo súwana ¹⁶ Póro iyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fi'onkaa-waasi Maníkón-imáyáámó mósá máraáwiye ísáaro. ¹⁷ Naaófá'á Ísareri-waasiti Maníkó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fi'on-kwaasiti marafá'á Ísipi-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Maníkó weni óraa-fasi'aemba wérontafena Ísipifakemba tí'maena ¹⁸ máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Maníkóntáfésa sáwí-imayaa umbánifo Maníkó miwíyá'á káráwiyena ímba tiyuwówasa ¹⁹ Kénaani-marafa'a afakaeté-marafaken-kwaasi moórá-mora úmai mérowana Maníkó tinkambaena wéiyuwasa tuwimbai putásowana miwítí maramá maimaéna weni waási Ísareri-waasi mátimuwasa ²⁰ mimbárafá'á mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máúwana Maníkó moórá-mora-waasi kawáá-kísáúrá'á iyáfasintinkafa'a kúwana Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Sámúwéri iyámauwasa miyán-káwáá-wáásí tai'ásowasa ²¹ Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáará'á káráwiyinkwae sésa kentááfinkémbá moóráwigomo éna kentáará'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísín-ááninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máíniye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana ²² Maníkó minkísáú Sórompokemba Yésín-ááninkon-awi'a Téfitimba amúwana máúwana séna Téfiti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáye. ²³ Naaófá'á Maníkó séna Téfitin-andafakembo ánaaembo iyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'lo úmaimo mérempinkemba kawel-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minérái'-áái siyáye. ²⁴ Ísu ímba seyaafá'-wáásí túranka'lo paapé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísáréri-wáásísáféna simátimena séna kentí sáwí-imayaa tínaaembo uwáme'lo Maníkómpá'ó tíya'lo é'la nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna ²⁵ weni kísau ampáánká'á tai'áíne úwana simátimena séna kentí imáyáagomo kentáfé'lo nááwa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tındawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaimó síndara'lo kemó sendá sáwí'an-iye Yóni siyáye Póro siyáye.

²⁶ Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fi'onkaa-waasi Maníkón-imáyáá mósá máraáwiye ísáaro. Sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawel-ámpá'ó métínkáimba kentáásáféna Maníkó siyáye. ²⁷ Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásiyé sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawel-ámpá'á métinkainiyemo siyáin-ai Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá ámáán-aaimo ísón-kanaa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-ai aúfáífinkemba toráumai suwasá isésa Ísuntafesamo siyáamba ímba

imáyáa uráafo tufúwana pukáifo mináúfáífinkén-áái paapé uráíye. ²⁸ Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páiratintafesa úwoi sésa tufuwínone siyáawe. ²⁹ Maníkón-aai aúfáífimba Ísun-ai agaimakómba seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táiyákémbá maimái óntan-aiimba máutamakowana ³⁰ Manikó pukómpinkemba iyáfasinankowana ³¹ ayáatáaka'a moórá-mora-kanaa wení waási túranka'a paapé uráíye. Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'lo kuráawi pukómpinkemba iyáfasinenamo moórá-mora-kanaamo paapé urómba minkwáásí awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi kosimatíma'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paaí wémaewe. ³²⁻³³ Páánápáasiyekai minásé-áái simátíméyanekai túye. Manikó kentáa síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraundakanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankaraiye. Mináái imó agaimakón-aufaifimba kaepímbá agaimaréna séna

emá kesáánimba óna'a

kesí kísaura'a ánkaraumne

agaimaréna siyáíye.

³⁴ Manikó wembá pukómpinkemba iyáfasinankaraimba póna ímba aneká'á puwínana áúma kawáá'índasafena Manikó séna

Téfitintafe sé'a érai'a kawe'á uwánkanaumne siyáundantemba embá kawe'á uwánkanaumne

Manikó siyáíye. ³⁵ Moóráfa'a imó agaimakón-aufaifimba agaimaréna séna

Manikó wení kawe-kísáú-wáásígómbá

ímba auwáínana áúma kawáá'íníye

agaimaréna siyáíye.

³⁶ Mináái ímba Téfitintafena siyáíifo Téfiti Manikóní kísau wémaena puwúwasa maimaésa aiwá'námo utámakompimba máutamarrowana áúma kawáá'uraifo ³⁷ Manikó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankarowimba wenáúma ímba kawáá'uraiye Póro siyáíye.

³⁸ Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísámai kawe'án-oro. Ísu pukómpinkemba iyáfasinankaraiwaintafena waásiti aoisaambá maitiyuwáíníye Manikó siyáíye. Minááímó simátimunda ísámai kawe'án-oro. ³⁹ Manikó Mósesembo simámakainamaambo arááiwaéwimo ombá mináamáánkó kentí aoisaambá ímba maitiyuwáínana arupíse úmai méraawin-owe Manikó ímba sínifo Ísumo éna wenáísafesa timankúnkúmbo iyawiti aoisaambá maitiyuwáínana miwísáféna arupíse úmai méraawin-owe Manikó síníye. ⁴⁰ Miyáumai Manikón-aaimo simátímakowi siyáan-aigo kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro. ⁴¹ Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa

érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáásí ísáaro.

Kembiwímó méraiyan-kanaa kísau máénda minkísáúmó awáné'o ímbo kempá'ó té'o

é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááisáfésa ímba

timankúnkúmbo ónááwe

sésa agaimaréna siyáawe. Mináái kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro Póro siyáíye.

42 Mináái simátimena Póroe Páánápáasiye áamáan-daumpakemba máápa'a kumónae uyasá waási sésa aneka'á áamáan-aaimo ísáán-kanaa tínakai mináái másiyata ísáano 43 simásuwesa máápa'a kúmúwasa sáwifa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o kuwáiyé Póronte Páánápásinte tirááiwa'maesa kuwasarái sésarai Maníkó úwoi kawé'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró siyááye.

44 Suyaná Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-ai isánae sésa Yúndaa-amaan-daumpa'a imérowasa 45 Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa mináái arááiwaéfo sésa Póronte Páánápásinte karaánáa'á tinkésa karo'-áái séye sésa símai taráísúwasarai 46 miwí táaroí ímbo inkáísúyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Maníkón-ai simátimuyamba mináái tínaaemba uwáme'a ímbo sínkáiyé sembá pó'a aúí'o úmaimo maé'mae'o ondá uwófi'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai fí'onkaa-waasi Maníkón-ai kosimátimeyauye. 47 Ááema Fasi'aénkó simásimenasa séna emá fí'onkaa-waasi sama kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá awánáiyá'a

seyaafá'-maráfákén-kwáási sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanaumne

Maníkó mináái simásímakaimba pókai fí'onkaa-waasi wenáái kosimátimeyauye Póro siyááye.

48 Póro súwasa fí'onkaa-waasi ísésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa tirunkó kawé'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkumba uráawe.

49 Fasi'aénkómpá'á timankúnkumba ésa mimbárafá'á Fasi'aénkón-ai kosimátin-tasimatin-uwasá sáwifa'-waasi ísówasa 50 Yúndaa-waasi Póronte Páánápásinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'o wéron-inimba Yúndaa-amaan-aaimo fasi'ámaimo méron-inine mindáópaken-ora'-waasiye tirumbá tórówasa Póronte Páánápásinte sáwí'a uwátinkesa aaisambá tiyésa miwítí maráfákémbá ti'mátuwowasarai 51 Maníkó minkwáási ímbo aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai tísamaifakem-barama uwá'maresarai Ántioku-naopa'a tuwésarai Áíkóniyamu-naopa'a kuyasá 52 Ántioku-naopa'a Ísuni aampa'ó kunkwáási mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowana tirunkó kawé'á urááye.

14

Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'o kurááyan-ai.

1 Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'a wésarai ááemo urááyantemba Yúndaa-amaan-daumpa'a imésarai ásé-ai óraaka simátimúyasa ísésa sáwifa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ísun-aaisafesa timankúnkumba uwasá 2 tuwímbai-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa tínaaemba uwáme'a ímbo timankúnkumbo uwáí Póronte Páánápásinte sáwí-ai simátínkówasa fí'onkaa-waasi ísésa mindáraiye Ísun-aaimo ísówiye tirumbá sáwí'a uwátínkówasa 3 mindárai ayáátáaka'a mindáopa'a mésarai miwí táaroí ímbo inkáísúyamba

Fasi'aénkón-aaí óraaka simátímúyana Fasi'aénkó waási úwoi kawel'ó uwátinkáimba awánáíwae séna mindárai wení fasi'aémbá tímúwasarai ímbo awánaron-kisau kawé-kisáú máúyasa ⁴ mindáópakewi kaeká tuwínkaa'-ésa tuwímbai Yúndaq-waasi-taaisafesa érai'e suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa érai'e siyáawe.

⁵ Suwasá fí'onkaa-waasiye Yúndaq-waasiye miwítí óraa'-waasiye túwaandu ésa tínkamona-e-aaí sésa óntantamba Póronte Páánápáasinte tínkamona-e suwasaráí ⁶ mináái isésarai kawel'ó iyapa'e sésarai Ríkíóniyaa-marafa'a wésarai Rísítara-naopa'e Tépi-naopa'e fí'o-fí'on-daopa'e ⁷ ásé-aaí simátíma'maesarai kurááye.

Rísítarafa'e Tépifa'emo kurááyan-aaí.

⁸ Moóráwigo Rísítara-naopa'a anówan-arumpinkemba aísamai sáwí'ó uwáguromba ma'ánkarowana ímba aintómba ááémo maúnka'a ména ⁹ Póro wésimatimun-aaí iséna érai'-aaí wésimba póna kawel'á uwásinkainiye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a afuwéna ¹⁰ óraaka séna koku'á iyáfasinaao súwana iyáfasinkwena aamoí éna weyáárika'a marapá'ó kúmba ¹¹ sáwífa'-waasi Póromo úmba awánéna miwí tááifinkemba Ríkíóniyaa-taafinkemba sésa kentáási manikórái waásiyaan-úmai marapá'á kentááfímbá kumbéaaye sésa ¹² miwítí manikón-áwí'a mindárai simátinkesa sésa Páánápáasintafesa Súsiye sésa Pórontafesa aaisé'ó simátímíwaiye sésa Émísiye siyáawe. ¹³ Marukón-awáífa'á minkáró'-mánikón-áwí'a Súsi wení ámáán-damba wérowana minkáró'-mánikóntáféna isámai póí'ó uwándon-kwasigo purumakamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntará'á mó marówasa sáwífa'-waasi miwítí manikóntáfésamo póí'ó uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiya'a póí'a uwándánaemo ¹⁴ sun-áái isésarai sáwí'an-iye sésarai kentí unáánkwátóí tafétuwesarai tuwaantantésarai sáwífa'-waasifimba komésarai óraqa sésarai ¹⁵ kenkáí nóra ónaera wéoo. Keráí kemó onten-kwáási úye. Ásé-aaí tasimátímuyamba miyán-káró'ó ombá tuwé'a érai'-Manikompá'a teró. Érai'-Maniko wíyóne marawé uwi-nóné mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena fasi'aénkwáráwí méraiye. ¹⁶ Ááéma Manikó úwoi tíyukowa'a kentí imáyáafinkemba seyaafá'-áémpákén-kwáási wénesa ¹⁷ miyá é'éímbanifo Manikó méraiye síwae séna aái sisaná aa'á téna tónkó kawel'á isa'á wéne'a tirumpin-áámóí wéowe. Miyáumai awáné'a miyámó im-bánikó méraiye síwae séna Manikó kawel'-í'a wéiye ¹⁸ mindárai mináái suyasá seyaafá'-wáási fasiyésa mindáraiya'a póí'a uwándánae suwasaráí ímba miyán-oro símai tufímbaesarai iyúyasa ifátukaawe.

¹⁹ Ifátuwowasa tuwímbai-Yúndaq-waasi Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopakene tuwímbai Áíkóniyamu- naopakene tésa seyaafá'-wáási tirumbá tórówasa isésa Póromba óntantamba tufuwésa é'a púwiye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáífa'á mátúwówasa ²⁰ Ísuni aampa'ó kuwáí taúkúresa awánowana iyáfasinena mindáópa'a wéna kowaúmba aafáyáara'a iyáfasinesarai Póroe Páápápáasiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááye.

Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'ó kurááyan-aaí.

21 Póroe Páánápáasiye Tépi-naopa'a ásé-ai kosimátimúyasa iséa érai'e sésa Ísuni aampa'á kuwasarái mindárai Rísítara-naopa'a aneká'á kurésarai minkákémbá Áíkóniyamu-naopa'a kurésarai minkákémbá Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneká'á kurésarai 22 miyá úmae wénesarai Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmbo uwái miwítí imáyáa fasi'átinkesarai sésarai Ísuni aampa'á fasi'ámai koró sésarai Maníkó wení waásimo kawáánipa'o kónae sé'o é'a minámpá'á umbaimó tain-ámpá'á kónááwe sésarai 23 miyáumai mindáópaka'a wénesarai Fasi'aénkóní waásifinkemba miwítí óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a kuyasá Manikón-ímáyáá ésa ímba tómbá nésa inái aantemba wésesa mindárai Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasi'aénkó káráwitinkamae iyíniye simátímakaaye.

24 Simátimesarai Písíndiyaa-marafa'a kóyáákesarai Pámpíriyaa-marafa'a wésarai 25 Pékaa-naopa'a komésarai ásé-ai kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai 26 nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai témesarai Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneká tiyááye. Ááema mindáópa'a Fasi'aénkóní waási mindáraisafesa Maníkó túwa'nai úmaena iyínífo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú komaisuwésarai tiyááye.

27 Ántíokufa'a tuyasá Fasi'aénkóní waási tatúwaandu uwasarái Maníkómó simátimuntembo urááyan-ai sésarai Ísuni aampa'ó fí'onkaa-waasi aráátimúyasa minááísáfésa timankúnkúmbo ésa minámpá'á kowé-áái tasimátimesarai 28 mindáópa'a Ísun-aaimo isówi ayáátáaka'a méraaye.

15

Yérúsaremufa'a túwaandu ésamo siyáan-ai.

1 Ántíoku-naopa'a méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántíoku-naopa'a komésa Ísun-aaimo isówisafesa sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo isé'o túmo kárámái araenáémbo iyanamo éna Fasi'aénkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á ímba métinkainiye suwasarái 2 Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántíokufakewi Ísun-aaimo isówi sésa Yérúsaremufa'a aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye minááísáfé'a kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye ti'márówasa kuráawe.

3 Fasi'aénkóní waási ti'márówasa wémesa Fínisiyaa-marafa'e Sámériyaa-marafa'e naaó'-nao'a komérowasa Ísun-aaimo isówi túwaandu urówi simátimesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-ai isésa timankúnkúmbo ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kawel'á úwasa 4 naaó'-nao'a simátimesa wémesa Yérúsaremu-naopa'a komérowasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye tiyáámba tímésa aamoí uwasá Maníkó kísau mo tímakain-kisau mo maiyáan-ai másimatimuwasa 5 isésa tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbánifo ámáán-kawaa-waasiti aampa'ó kuwái

íyáfasinesa sésa fi'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkumbo owí Mósese simátimakon-amaamba isésa túma káramai araenáemba orómá kosimátiméro suwasá ⁶ aantá-waasiye oraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisa senó siyáawe.

⁷ Uwasá túwaandu urésa ayáatáaka'a mináái suwaná Pítaa íyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi ásé-aaí isésa Ísun-aaisafesa timankúnkumba íwae séna ááema Manikó kempinkémbá íyáfasisinkena si'marówa'a kosimátimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a isaraawe. ⁸ Manikó seyaafá'-wáásítí imáyáa tuwánéna fi'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-ámútámbó símakainten-úmai miwíwará'ó tímakaimba awánaraumne. ⁹ Manikó Yúndaa-waasi fi'on-amba ímba aráásimenasa fi'onkaa-waasi ínta fi'on-amba aráátimena wéifo Manikó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaisafesa timankúnkumbo ontáféna miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna kawé'-ímáyáa uwátinkariye. ¹⁰ Mósese-aaigo kentáa síwá'nása umbái tiyówasa ímba kanaa'á arááiwakaawe. Kentáawará'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fi'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowísáfésamo Mósese-aaí arááiwáéro síyasamo ésa umbai-ámbá arááiwaenaawe. Miyámó íyanamo éna Manikó aaisambá sína'a ímba miyá ónááwe. ¹¹ Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa

sáwí'ó úmáimo méraundafinkenta kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Minááísáféta érai'esa sénáisiye miyámó wéintenta fi'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáíye.

¹² Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aái suwasaráí Póroe Páánápásiye Manikó tímakain-kisau fi'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-aaí simátimesarai Manikóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawé-kísáúmó maiyááyan-aaí ¹³ simátímúyana Yémisi séna kesí waásisono. Kesáái isáaro. ¹⁴ Ááema Manikó fi'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásífinkémbá tuwímbai íyáfasintinkena séna kesí waásin-owemo siyáin-aaí Pítaa káfé'a simásimakaiye. ¹⁵ Manikón-aaí simátímakowi mináái aúfáifimba agaimarésa sésa

¹⁶ Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téffitini naambó tawísísukaamba kunuwásuwanaumne. Sáwí-tantaa'wara'a kawé'ó kunuwásúwanda pósa ¹⁷ fi'onkaa-waasi kempá'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kempá'á ténááwe séna

¹⁸ Fasi'aénkó mináái naaófá'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémisi siyáíye.

¹⁹ Yémisi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaisafe'a imáyáa é'a sé'a fi'onkaa-waasi Manikómpá'ó ten-kwáási umbai-kísáú ímba tíménaumpo ²⁰ aúfái agaimái tíméta séta karo'-mánikóntáfésa imáyáa ésa pó'lo uwándaamba mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póíma tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Naaewará'á ímba naaró. Mináái aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai isáaro. ²¹ Ááemo maé'ón-kwaasiye káfé'lo méraan-kwaasiye ayáatáaka'a aasiyaasí ámáan-aaímo isáánkanaa mináái Mósese-aaí simátíma'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai isáaro Yémisi siyáíye.

Aúfái agaimái fi'onkaa-waasimo tímakaan-aii.

²² Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye sésa kanaámpóta kentááfímbá tuwímbai ti'maráanasasa Póroe Páánápáasiye Ántiokufa'lo wíyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífínkémbá kae'-wáási túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'lo sumbá moóráwigo Sáírásí úwana moóráwigo kae'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai ²³ aúfái timésa ti'márówasa kuráawe. Mináúfáifímbá agaimarésa maará siyáawe. Kesáá kenti waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye moórá-aii sénaumpo kentáási waási isáaro. Fí'onkaa-waasi Ántiokunaopa'e Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'lo méraan-kwaasi isáaro. ²⁴ Kentááfínkémbá tuwímbai kempá'á wésa ímbo simátímakaunda-aii miwítí imáyáfínkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a umbaimó taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ túwaandu uréta imáyáa éta mimbórá-áái símai kae'-wáási iyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápáasiye Póroe'la migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaundanaraiye sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye. ²⁷ Yúndasinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóyamba pósarai aúfáifíngen-aiiwara simátimiyán-aiiwara'la mimbórá-áái pósarai kosimátimeyaaye. ²⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkówé kesááwé mimbórá-áái símaisá ímba umbai-ááisá simátimumpo maanáúfáifínkén-áái simátimundasa isáaro. ²⁹ Karo'-máníkontáfésa imáyáa ésa póí'lo uwándaamba mimpóí ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemó ímbo kumíndamo úwoimo wéráina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Kesáámó súnnda-aiimo isé'lo é'a kawé'á ónááwe. Mináái tai'áiyé. Aúfái agaimái timésa siyáawe.

³⁰ Suwasá mináúfái timésa ti'márówasa maimaé wémesa Ántioku-naopa'la kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu urówasa mátímúwasa ³¹ mináúfáifínkémbá toráumai simátímúwasa kawé'-áái isésa tirunkó kawé'á úwasarai ³² Yúndasiye Sáírásiyé Maníkón-aii simátímakoyan-kwaasi ésa ayáátáaka'la simátimesarai miwítí imáyáa arupíse uwátímúyasa isésa fasi'owasarái ³³ tuwímbai-no'waamba miwísé'a méroyasa Ísun-aiimo isówi sésa é'a kanaán-ifo ti'máakaan-kwaasifa'la kawé'-áái kosimátímékaiyo suwaná ³⁴ Sáírásí fi'on-imayaa éna mindáópa'la mérowasarai ³⁵ Póroe Páánápáasiye ayáátáaka'la Ántiokufa mésarai mindáraise'la tuwímbai-waasi mésa Fasi'aénkón-aii simátíma'maesa kuráawe.

Póroe Páánápáasiye'la tuwínkaa'lo urááyan-aii.

³⁶ Ánaaemba Póro Páánápáasintafena séna naaó'-nao'la Fasi'aénkón-aiimo simátímakauyamba Ísun-aiimo ísaraawi kawerá úmaiya méraawai tuwánamaekai kóyae Póro súwana ³⁷ Páánápáasi séna Yóni-Máákaamba áí'mekai kóyae súwana ³⁸ Póro séna weséta téwáyana Pámpíríyaa-marafa'la kenkái másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba pókai ímba áí'mekai kóyaye Póro súwana ³⁹ minááísáféna kaorésarai aaisa simásuwesarai mindárai tuwínkaa'-uyaná Páánápáasi Yóni-Máákaamba áí'maena nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai wémesarai Sáíparasi-marafa'la kuyaná ⁴⁰ Póro Sáírásimba aiyówasa Ísun-aiimo isówi inái simásuwesa sésa Fasi'aénkó úwoi kawé'á

uwátinkainifo kokaiyó suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba ⁴¹ Síriyaa-marafa'e Síriyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai Fasi'aénkóní waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawé'á uráawe.

16

Tímóti mindáraise'o kuráin-ai.

¹ Póroe Sáírasiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná moóráwígon-awi'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíríki-waasi úwasa ² Rísítara-naopakene Áikóniyamu-naopakene Ísun-aaimo ísówi Tímótin-awi'a mósá makáawe. ³ Afowá Kíríki-waasi éng áuma ímba kárámai araenáemba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémpá'ó méraankwaasi miyán-áái ísówana Póro séna Fasi'aénkóní kísaura'a Tímótimba aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áuma karéna ⁴ áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-ai Fasi'aénkóní waásisafesa šimátíma'mae wésa sésa mináái ísáaro suwasá ⁵ Fasi'aénkóní waási Ísumpa'a fasi'ámai mésa fí'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá ísésa aasiyaasi-kánáá tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbo awánarain-ai.

⁶ Pórowe Sáírasiye Tímótiye Fírísiyaa-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e wénesa Ésiyaa-marafa'a ásé-ai kosimátimenae sumbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa ⁷ ísésa wémesa Mísiyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae sésa uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa ⁸ ísésa wémesa Mísiyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóróasi-naopa'a kúmúwana ⁹ nó'waamba Póro kaainkáámbo awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana ¹⁰ Póro awánéna simásimuwata iyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa ásé-aaisa kosimátíméndasafena Maníkó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndíyaa Ísumpa'o tiyáin-ai.

¹¹ Miyá séta Tóróasi-naopa'a nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta kówánanasa mindómpín-táónko arupíya'a kúwata Sámóteresimarafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémeta Níápórisi-naopa'a marapá kúwateta ¹² minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta ¹³ Yúndaa-waasi ámáan-aaimo ísón-kanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáífa'a túwaandu ésa inái wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáífa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa ¹⁴ ísésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopakenininkon-awi'a Ríndíyaa wení

kísau óraan-tanta'a'á ampantar'á tásuwena wétimena óntamba wémaena wemá Maníkón-imáyáa éna wenáwí'o mósá marónininko Fasi'aénkó imáyáa amúwana Póron-ai kawé-úmai ísówana ¹⁵ minínínkówára'á wení akúnkwára'á nombá maitinkówana minínínkó

séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iyé sé'a kesí naaúmpa'a taméranaawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírasiye ándáfa'o méraayan-aai.

¹⁶ Moórá-arasi kisaumo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyánuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaaembo paapé índa-aai simátimuwasa óntambo ámúmba wembó méyámbakaan-kwaasi tímúwasa maé'ómbaniye. Moórá-kanaa inai wésupa'a kumówananasa minárásígó suwánéna ¹⁷ Póronte kenté sirááíwa'mae wéwena óraaka séna Maníkó wíyómpa'o méraiwaini kisaumo máén-kwaasin-owe. Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáín-aaimo simátíméwin-owe minárásígó séna ¹⁸ sáwífa-kanaa arááíwa'mae wénena miyá súwana Póron-arunko umbái tówana métausena wenarumpimbó méro-sawi-amutankontafena séna Ísu Káráisitini fasi'aémbó wéraintafe'a óraaka sune. Minárásí auwé kóuwo súwana minúwóiyáámbá auwéna kóuwasá ¹⁹ minárásímó méyánuraawi awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyáánkwaná tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásiyá'á tiyésa ²⁰ Rómu-kamani-waasiya'a tésa sésa maandárai Yúnda-aa-waasiyai kentáási naaópa'a sáwí-kisau wémaeye. ²¹ Kentáási amáámba taraisésarai fi'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandáraimo séyan-amaamba ínta arááíwaenaumpo Rómu-waasiti amáánta arááíwaenaumne suwasá ²² sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáási mindáraití unáánkwtóí tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá ²³ áfááraumai tínkamabaresa tafisímaesa ándáfa'a fáfúsúwesa ándáfa'o káráwiyon-kwaasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawé'án-uwo suwaná ²⁴ afufumpin-dáúmpá'á mófafususuwena tísamaiyai taai imaiyéna faráátamai ándásamba kárá'umarowasarai méraaye.

²⁵ Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírasiye inai wésesarai Maníkómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi ísówana ²⁶ minúwóiyáámbá óraa'-marima tówana naamayáámba korekááre uwágúwana seyaafá'-óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi tiyayaampimpaken-anda weyáárika'a awákúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o káráwiyowi aúma waiguréna iyáfasinena awánómbe ontá tigurówana iyáawanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi inkaiséna wení paepáé'a mósá taúkéna wenáúfimba fagaifáíndasafena úwana ²⁸ Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-uwo. Kesáá seyaafátá úwoisa méraumne súwana ²⁹ ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóiyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aiyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamaifimba kífaena ³⁰ iyáfasinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmáimo méraundafinkemba Maníkó kawé'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai ³¹ mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Maníkómpákémbó kunkáiwaintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye simámesarai

³² minkwáásísómbá Fasi'aénkón-aaí simátímúyasa isésa ³³ mindó'wáán-afufuntamba ándá-naumpa'o káráwiyowi tí'maena tirósáaumpa'-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

³⁴ Nombá maéna Póronte Sáírásinte tí'maena wení naaúmpa'a mátinkarena tómbá timúwasarai wénoyasa wewé wení akúné Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwaná tirunkó kawé'á uráiyee.

³⁵ Mérowasa aafáyáara'a Rómu-kawaa-waasi i-wáási tí'márówasa ándá-naumpa'a wésa sésa mindárai faútinkénasarai kókaiyo suwaná ³⁶ ándá-naumpa'o káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi i-wáási tí'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútinkaaqao sefó faútinkáanakai tirunkó kawé'á ínakai kokaiyó súwana ³⁷ Póro i-wáásísáféna séna ímba kawé'-áái sésa kempímbá ímba wérain-aaí símai kunánaantamba sínkamesa ándáfa'a fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwí'a ésa minamáámbá taráiyawe. Káfé'a aúpá'á faúsínkéyan-imayaa owakái ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempá'á tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸ i-wáási isésa kouwerésa Póron-aaí tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táatafesa ésa ³⁹ ándá-naumpa'a komésa sésa kerái Rómu-waasiti aúfáima tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máapa'a kumésa aáno úmai sésa kentáási naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái ⁴⁰ Póroe Sáírásiye ándáfa'a tuwésarai Rítiyaani naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kawé'á uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

17

Tésáróníkaa-naopa'o koméraayan-aaí.

¹ Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopa'e Ápóróniyaa-naopa'e kóyáakesarai Tésáróníkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yúndaa-waasiti amáán-damba wérowana ² Póro úntemba Yúndaa-waasi amáán-aaimo sunká'á amáán-daumpa'a iména Maníkón-aaí aúfáifinken-aaí simátímumba amáán-aaimo ísón-kañara'a kaumbo-íká simátimena ³ séna aúfáifinkemba séna Maníkómó iyáfasinankaraiwimba aí'o índa-i'a uwánkaiyana puwéna iyáfasinainiye siyáimba minááiígóní áwáuma afora'á simátimune. Mináái Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa ⁴ isésa Yúndaa-waasi tuwímbai minááisáfésa timankúnkúmba ésa Póronte Sáírásinte tirááiwaesa Kíríki-waasi Maníkón-ímáyáa mósá márówiye sáwífa'-inimba túwí'o wéron-ininte miyáumai-sawífa'-waasi arááiwakaawe.

⁵ Arááiwaúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa mináái arááiwaéfo sésa sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa tiyánae-aaí simátímúwasa Yésónini naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte tata'óto'maeta seyaafá'-wáási túranka'a aafintá maitinkánae sésa tiyaafái umbá ⁶ ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaimo ísówi tuwímbai tafisímaesa mindáópaken-kawaa-waasiya'a mátinkesa óraaka sésa Póroe Sáírásiye sáwí-aaí wémaresarai seyaafá'-máráfá'á wétesarai káfé'a maanká'wará'á kentáási naaópa'a taméraayana

7 Yésóni wení naaúmpa'a mátínkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni áamámba taraisésa sésa kentáará'ó káráwiyaiwai Ísun-iyé wésewe suwasá⁸ seyaafá'-wáásiyé kámáni-kawaa-waasiye isésa tírunkó sáwí'a úwasa tiyái-ímáyáá uwasá⁹ kawáá-wáási Yésónimpin-kwimái tuwímbai-waasisafesa sésa óntamba simíyata faútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa faútínkówasarai kurááye.

Périya-naopa'o kuráan-aii.

¹⁰ Faútínkówasarai kuyasá mindó'wáámbá Ísun-aaimo ísówi Póronte Sáírásinte tínkamofó sésa ti'márówasarai Périya-naopa'a wémesarai kuyambá Yúndaa-waasiti áamáán-daumpa'a imésarai Ísun-aii simátímúyasa¹¹ minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba ésa kawé'-ímáyáá ésa Póron-aii kawé'-úmai isésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-aii aúfáifimba toráumai isésa sésa Póro éraira wési karorá síyó sésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-aii aúfáifimba toráumai awánomba¹² Yúndaa-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba uwasá Kíríki-inimba túwí'ó wéron-inimba sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Kíríki-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá¹³ Póro Périya-naopa'a Maníkón-aii simátímíyemo sun-áái Yúndaa-waasi Tésáróníkaafaken-kwaasi isésa Périya-naopa'a tésa miwí tirumbá torésa suwasá isésa Póromba aaisambá aéesa tufuwónae suwasá¹⁴ minúwóiyáámbá Ísun-aaimo ísówi Pórontafesa tufúwófo sésa uwí-nómpá'á kumuwo suwaná kumúwasarainifo Sáírasiye Tímótiye mindáópa'a méroyasa¹⁵ Póromba áí'maesa kumémesa Áténisi-naopa'a múauwesa kunuwerésa miwítí naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte isimátimesa

sésa minúwóiyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopa'o mérain-aii.

¹⁶ Póro Áténisi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte wétimu'marena awánómba mindáópakem-kwaasi sáwífa'a karo'-máníkómbá úmaka miwán-áwí'a mósá wémarowana Póro tuwánéna arunkó umbái tówana¹⁷ Yúndaa-waasiti áamáán-daumpa'a iména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márówiye isimátiména Maníkóní ásé-aii isimátiména aasiyaasi-kánáá mimbárúpá'ó méron-kwaasi Maníkón-aii simátíma'maena iyúwasa¹⁸ Épíkúriyaan-aii ísámaesa kuwáiyé Sítóikin-aii ísámaesa kuwáiyé Pórompa'a tésa wesimán-kwesiman-ésa tuwímbai sésa aaisé'ó símae nín-kwaasi nóintafenawa síyó suwasá tuwímbai sésa fí'om-barafakem-banikontafena siyé sumbá Póro Ísun-aii séna pukáimpinkemba iyáfasinkaiye simátímakaintafesa mináái suwasá¹⁹ Póromba áí'maesa kawáá-wáásímó túwaandu ésumo tuwímbai-aaimo símaimo kawé'-un-áémpá'á áwí'a Áríopagasi-aempa'a Póromba áí'maesa máankesa sésa aú-aaimo simátíminda-aii simásímínata ísáano.²⁰ Kesáá minááísá ísáunda minááígó fí'oran-ifo aneká'á minááígóní áwáuma simásímínata ísáano sésa²¹ Áténisi-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-kwaasi mindáópa'o taméron-kwaasiye aasiyaasi-kánáá túwaandu ésa aú-aii aantemba wésewe. Mindásafesa minááígóní áwáuma simásímínata ísáano siyáawe.

²² Suwaná Póro iyáfasinena Áríopagasifa'a túwaandu unkwáásísáféna séna Áténisi-naopaken- kwaasi ísáaro. Monotáfé'ó

fasi'ámaimo méraawi é'la tuwánaraumne. ²³ Kentí naaópa'la wéne'la tuwánáúna'la tuwímбай-tantaa'la úmake'la miwán-áwí'lo mósá wémaraamba tuwánaraumne. Ontan-taarera'la aúfái agaimaréna séna ímbo awánáúnda-manikontafe'la maanóntán-táaré úmakaumne agaimarénamo siyáimba úwa'la awánaraumne. Mimbáníkómbá ímbo awánaam-banikon-aii simátimune. ²⁴ Wemá wiyóne marawé mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena seyaafá-tántáák'á'la káráwiyena ímba waásimo úmakaan-daumpa'la méraiye. ²⁵ Weyáá waásimo méraawini áwáugo éna táama tíména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wempímbá ímbo aawaimó taiwái éna ímbo waási wembá áwa'nai owín-iyé. ²⁶ Maníkó aifa'á moórá-waasi úmakowasa wempínkémbá fí'lo-fí'on-kwaasi sáwífa'la paápé urésa seyaafá'-márafá'á wété uráawe. Maníkó wení imáyáfinkemba seyaafá'-máramá tuwín-tiména seyaafá'-wáásítí kanaamá makáiyé. ²⁷ Kembá siyaafái úmai suwánáiwae séna Maníkó miyá uráiyé. Wemá ímba némpa'la méraifo ewaa'á méraimba póta awánánaumne. ²⁸ Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiyé. Kempínkémbá moóráwigo agaimaréna séna érai'la wení iyámpóisa úne agaimaréna siyáiyé. ²⁹ Maníkóní iyámpóisa póta waásimo kentí imáyáfinkembo óntambo úmaken-tantaatafetaamo éta kesifowésá ímba sénaumne. ³⁰ Ááémo miwí mésamo sáwí'lo umbá Maníkó miwísáféna ímba sáwífa'-aai siyáifo káfé'la seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna sáwí-amba tuwé'la kempá'á teró Maníkó wésiye. ³¹ Wení imáyáfinkemba seyaafá'-wáási aaiimbó maitinkáínda-kanaa tíniye. Aaiimbó maisinkáínda-waasisa é'la iyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba iyáfasinankaraimba pósa érai'la wemá aaiimbá maisinkáíniye sénááwe Póro siyáiyé.

³² Pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye súmba isésa tuwímбай karaánáá'la suwasá tuwímбай séna moórá-kanaamo índa simásímínata isáano suwaná ³³ Póro tiyuwéna kóúwasa ³⁴ tuwímбай arááíwa'maesa wésa wenáái isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba umbá miwífinkémbá moóráwígon-awí'la Táyonisiyasi Áríópagasi kánísórugo úwana moórá-ininkon-awí'la Támárisi-iyai minkáé'náraise úmai tuwímбайfin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

18

Póro Kórinti-naopa'lo komérain-aii.

¹ Póro Áténisi-naopa'la simátiména tiyuwéna Kórinti-naopa'la komérowana ² moórá Yúndaa-waasigon-awí'la Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafa'la ména ma'ánkarowana ména óraa'la éna Ítáári-marafa'la Rómu-naopa'la koména awaainínkón-áwí'la Pírísiraae méroyana mimbárafá'ó káráwiyon-kawaagon-awí'la Kóróndiyasi Yúndaa-waasi aaisambá tí'mai Rómufakemba tí'mátuwowasa kuwasaráí Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopa'la koméroyana Póro mindáraifa'la wéna ³ wení moórá-kisau-waasifa'la póna mindáraise koména ampantánámbá ésa óntamba wémaesa ⁴ Yúndaa-waasi amáán-aaímo isón-kanaa túntemba Póro Yúndaa-waasiti amáán-daumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa érai'e sésa wempá'á tíwae séna

Ísun-aii simátíma'maena iyáiyé.

5 Simátimunka'a Sáírasiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'a tuwésarai Kórinti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaasi-kánáá kawel'-áái simátima'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amu'maráúndawisa wemá Ísun-iyé súwasa 6 wenáái taraisésa sáwí-aaí simánkówana wení unáánkwtóiyakemba kankambá fapifí éna séna Maníkó sáwí'o iyampinkembo kawel'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ína'a sáwí'a ónááwe. Kemá ímba sáwí'a uwátinkaumpo keyáárika'a sáwí'o ontáfé tiyuwé'a fí'onkaa-waasifa'a kosimátima'mae'a kónaumne Póro simátimena 7 tiyuwéna moórá-waasigoni naaúmpa'a komérowana mindáúmpákén-kwáásigón-áwí'a Tísíyasi-Yásítasi wemá fí'onkaa-waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówi úwana wení naambá Yúndaa-waasiti ámáán-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á koména kawel'-áái kosimátima'maena iyúwana 8 moóráwígon-awí'a Kírísipasi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigo Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba úwasa wení akúnkwará'á timankúnkúmba uwasa Kórinti-naopaken-kwaasi sáwífa'nanka Póron-aaí isésa Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa nombá maiyáawe.

9-10 Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaaínkáámbá awánówana Fasi'aénkó séna ímba áá'a íno. Kemá esé'a méraumpo ímbo ifátuwénda kesáái úwoi simátima'mae waaó. Mindáópakemba sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'a iyamba

pósa ímba sáwí'a uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana 11 Póro mindáópa moórá-aatai úmai afa'móráe-wiyomba ména Maníkón-aaí simátima'maena iyáiyé.

12 Simátimuwana ánaaemba Rómu-kamanigon-awí'a Káriyo Ákáyaa-marafa'o káráwiyonka'a Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa Káriyompa'a wésa 13 sésa maankwáásigó tuwímbai-aaí simátimena Maníkómpá'ó iyíyan-amba moórá-ankwara'a wéaraatimiye. Minááigó kentáái ámaámba wétaraisiye suwaná 14 Póro sénae súwana Káriyo Yúndaa-waasisafena séna minkwáásigó kámáni-waasi-taaimo sáwí'o énamo sáwí-kisaumo máinkakaa kentáái káfé'a kawel'-úmai isáúsina. 15 Énifo kentááiyé kentúwí'e kentí ámáán-aantentafe'a tasisai ontáfé'a ifátuwe'a keyáárika mináái másimai kawel'an-oro. Kemá ímba miyán-áái isánaumne séna 16 aaimó sí-náúmpákémbá ti'mátuwowasa 17 moóráwígon-awí'a Sósíténisi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigomba ta'ótokesa aaimó isón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo mindásafena ímbo ímáýáamo úmba ifátukaiye.

Póro Ántiokufa'a anekal'ó kuráin-aaí.

18 Póro Kórinti-naopa'a ayáátáaka'a Ísun-aaimo isówise'a ména tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'a tí'maena Síriyaa-marafa'a kónae séna Sénkíríyaa-naopa'a kumbéna Maníkóntáféna érai'-aaí séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-táómba ta'ótoresá iyátesa wémesa 19 Éfésási-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a íména aaí wesimán-kwesíman-uwasa 20 miwí sésa ayáátáaka'a keséta méraínone suwaná a'áo kanaán-ifo méwaro 21 séna Maníkómó ewé sénamo si'maráína'o

é'a kouweránaumne séna nompín-táómba ta'ótorena iyáténa Éfésási-naopa'a tuwéna wémena ²² Sísáaríyaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna Yérúsaremufa'a marapá'á iyéna Fasi'aénkóni waásisafena kawé'-áái simátiména Síriyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a koména ²³ tuwímbai-no'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíyaa-aempa'a Fírísíyaa-aempa'a naaó'-nao'a wénéna Ísun-aaimo ísówisaféna simátíma'maéna iyúwasa fasi'ámai méraawe.

Moóráwigo-awi'a Ápórósin-ai.

²⁴ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Ápórósi wemá Árékísándiriyaafaken-kwaasi Éfésási-naopa'a taméraiye. Wemá Maníkón-ai kawé'-úmai iséna aúfáifinken-ai kawé'-úmai simátíma'maéna iyúwana ²⁵ moóráwigo Fasi'aénkóni aampa'ó kun-áái simámakowana aamoí éna óraaka simátiména Ísun-ai arupise úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitinkón-ai aantemba iséna Ísuni waási nombó maitinkón-ai ímbo isómba ²⁶ Éfésási-naopa'a taména Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a óraaka simátimuwasarai Pírísiraae Ákwíraae'a isésarai ái'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Maníkóni aampa'ó kun-áái seyaafá'-áái kawé'-úmai simámakaaye.

²⁷ Simámuyana Ápórósi iséna séna Ákáyaa-marafa'a kónae súwasa Éfésási-naopaken-kwaasi Ísun-aaimo ísówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-aaimo ísááwi Ákáyaa-marafa'o méraawi mátímínasa kawé'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wémena kúmba Maníkó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai éna ²⁸ afora'á Yúndaa-waasise ai wesimán-kwesiman-éna Maníkón-ai aúfáifinken-ai simátiména séna Maníkómó iyáfasinankaraiwimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iyé súmba wenááigo miwí tááigomba iyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai uráiyé.

19

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-ai.

¹ Ápórósi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-baráfá'á wémena Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana ² Póro tuwánéna tisai éna séna Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba uráan-kanáa éra Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Maníkóni Ufaen-ámútánkón-ai isa ínta ísaraumne suwaná ³ Póro séna nóran-aiya wésesawa nombá maitinkaraao súwasa miwí sésa Yónimo simátímakain-ai simásimesasa nombá maisinkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwi-imayaa tínaaemba uwásuwe'a Maníkómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna séna moóráwigo kesínaaembo tındawin-aaisafe'a timankúnkúmba oro Yóni siyáiyé. Miwántáféna Ísuwe siyáiyé Póro súwasa ⁵ miwí iséna Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana ⁶ Póro tine'á ayáámbe ta'ótorowana Maníkóni Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowasa fi'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba sésa Maníkón-ai simátimesa ⁷ sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

8 Miyá uwaná Póro miwísé'a ména kaumbo-wiyónká'á Yúndaa-waasiti ámaán-daumpa'a iyéna Manikó weni waásimo kawáánin-
aai óraaka simátíma'maena iyúwasa ⁹ tuwímbai tirunté'a marésa
minááísáfésa ímba érai'e sésa seyaafá'-wáásí túranka'a Fasi'aénkóní
aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-
kwáásí tí'maena moóráwígon-awi'a Tíránasi túwaandu un-dámbó
úmakopa'a mótínkarena aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkón-*aai* simátíma'mae
iyéna ¹⁰ kae'-áátái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye
Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-*aai* ísaraawe.

Sífan-ááninton-taai.

11 Fasi'aénkón-*aai* ísówana Manikó Póromba fasi'aémbá amúwana
ímbo awáron-kisau fí'on-kisau maúwasa ¹² tuwímbai-waasisomba
ampantasámbá Póron-ane'á to'maésa miwítí waásimo tí'o úwai
tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tirumpimbó sáwí-
amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa
¹³ tuwímbai-Yúndaa-waasi wénesa waási tirumpinkémbá sáwí-
amutamba maitíyu'mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-
awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa sune suwaná ¹⁴ moóráwígon-awi'a Sifa
Yúndaa-amaan-kawaa-waasígon-áánintomba afakaeté mésa miyán-
kísáú wémauwana ¹⁵ sáwí-amutanko simátímena séna kemá Ísune
Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana ¹⁶ sáwí-amutanko
arumpimbó méron-kwaasigo tínkamuwana naaemá kumúwana
unáánkwátói tarátíyuwena mináfákáété-waasi iyáákéna famétuwowasa
unáánkwátói-iyaimba máápa'a kúmúwasa ¹⁷ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-
waasiye seyaafá'á Éfésási-naopaken-kwaasi mináái isésa táatafesa ésa
Fasi'aénkó

Ísun-awi'a mósá makáawe.

18 Sáwífa'-waasi méronka'a Ísun-aaisafesa timankúnkumbo uwái tésa
waási túranka'a paápé ésa sésa sáwí'a uráumne sésa ¹⁹ miwífinkémbá
titambá ésa fintómó non-kwáásí miwítí aúfái-wandaai tamaiyésa
titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafímbá
agaisuwésa mináúfái-wándááímó méyánuraamba sáwífa'-waasi
tiyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa ²⁰ miyá óraa-
fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-*aai* simátíma'maesa kuwaná wété
éna iyáákaraiye.

*Éfésásifa'a óraaka'-oraaka'o siyáan-*aai*.*

21 Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e
wéne'a Fasi'aénkón-*aai* simátíma'mae nõnae'e séna minkákémbá
Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaumne séna ²² Tímótinte
Érásítasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai tí'marówasarai Máséndóniyaa-
marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

23 Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóní
aampa'ó kuwáísáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáópakemba
óraaka'-oraaka'a suwaná ²⁴ moóráwígon-awi'a Témítiriyasi

minkwáásigó óntantamba úmakena miwítí karo'-máníkóní kári'-amaan-dane séna minkaró'-mání-ínínkón-áwí'a Átémisiye sésa wení kísau-waasisomba úmakowasa sáwífa'-waasi óntamba mátimesa minkaró'-máníkóní naamba méyanuwana²⁵ Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaun-kwaasi táántowasa tatúwaandu uwaná simátimena séna kesáá óraa'-ontamba minkísáúrákéntá wémaumne.²⁶ Énifo Póro séna waásimo úmáraámba karo'-mání'á wémaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafa'a Éfésási-naopaken-kwaasiye fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiye isésa éraile wésewe. Kemá Póron-aai é'a ísaraawe.²⁷ Póron-aai go kentáási kisaumo sáwí'o índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafaken-kwaasiye seyaafá'-márafákén-kwáásiyé kentáási maní'-ínínkón-áwí'a Átémisi mósá wémaraamba Póron-aai go Átémisini ámáán-damba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwíko kumíniye siyáiyé.

²⁸ Súwasa mináái isésa tirunkó sáwí'a úwasa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáási Átémisin-awi'a óraa'a wéiye sésa²⁹ aaemái suwasá mindáópa'a tésa óraaka'-oraaka'a sésa Póroe'o núyan-kwaasi Máséndóniyaafaken-kwaasiyai moóráwígon-awi'a Káyási úwana moóráwígon-awi'a Árisítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópa'a mátínkówana³⁰ Póro seyaafá'-wáásímó túwaandu íyapa'a iyónae súwasa Ísuni aampa'ó kuwái ímba waaó sésa ta'ótórówasa³¹ mimbárafákén-óráá'-wáási tuwímbai Póroni waási pósa aai tuwésa sáwífa'-waasimo túwaandu íyapa'a ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

³² Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fí'o-fi'on-aai sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu urúmno-imayaa uwasá³³ Yúndaa-waasi miwífinkémbá moóráwígon-awi'a Árékisandaamba túranka'a máánkówasa tuwímbai óraaka sésa emá aai siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáámba mósá tuwówasa³⁴ awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáátáaka'a tafisímai óraaka sésa Éfésási-

naopaken-kwaasi kentáási Átémisin-awi'a óraa'a wéiye siyáawe.

³⁵ Óraaka suwaná mindáópaken-oraal'-waasigo aúfáimo agaúwai tuwááwí éna séna Éfésási-waasisono. Seyaafá'nánkátá awánáúnda Átémisini ámáán-damba kawáánéta fí'onka'ma'mai-ontambo wiyómpakemba marapá'ó kunkáin-ontamba kawáánúne.³⁶ Mináái ímba kanaa'á taraisónááfo seyaafá aseré'a ímba sáwí'an-oro.³⁷ Mindárai ámáán-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáási maní'-íníntáfésarai ímba símai sáwí'a urááya'a úwoi tí'mae'a maanká'á tiyáawe.³⁸ Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aai simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraa'-waasi méraamba pósa aai símai kawé'á uwátinkanaawe.³⁹ Énifo kembiwímó fí'on-aaimo wéraina'o é'a seyaafá'-wáásímó túwaandu ompímbá símai kawé'á uwásuwanaawe.⁴⁰ Kesáámó aafintáámó méraandasa káfé'o tíyáananasaamo Rómu-kamani-waasi tésama tasisai ésaamo nóin-aaiyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááisá ímba wéraiye.⁴¹ Aúfáimo agaún-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi tí'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíriki-marafa'emo kuráin-aai.

¹ Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáási táántowasa tuwaná miwítí imáyáa símai kawe'á uwátinkena séna Ísun-aai aantemba maimái tirumpimbá maráaro séna éniyo méwaro séna tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wéména ² mifá'á naaó'-nao'a wénéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena núwasa tirunkó kawe'á úwana tiyuwéna Kíriki-marafa'a wéména ³ koména kaumbo-wiyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Siriyaa-marafa'a kónæ séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónæ sumbá iséna ifátuwéna Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴ maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésárónikaa-naopakendarai túwí'a Árisítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási úwana Ésiyaa-marafakendarai túwí'a Tíkíkaasiye Tárófímasiye uyaná Tímóti úwasa úmai Póroe'a wésa ⁵ aifa'á Tóróasi-naopa'a komésa kentáásimu'a makówata ⁶ Yúndaa-waasimo ímbo intóráin-tantaa'wara-peretimo agáún-kanaamo tai'ónka'a Fírípái-naopakemba nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wéména séfataase-no'waamba mindómpín-táómpimba kówaeta Tóróasi-naopa'a marapá kúwateta aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta kométa moórá-sondaasa maíyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo iyáfasinankarain-aai.

⁷ Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta túwaandu uráawananasá Póro aafáyáa kónæ séna simátíma'maena nó'waan-afufuntambo iyúmba ⁸ afófumayaataan-daumpa'a méta sáwífa'-omba kúra'maketa méraawananasá ⁹ moórá-ifokon-awi'a Yútíkási naan-afaapimbá imérowana Póro Ísuni-aai simátíma'mae wéiyuwana Yútíkásimba aúgáfaa'a úwana aún-kwéna meminkákémbá tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa uwaná ¹⁰ Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba imáyáan-oro. Pukéna aúnaraiye simátiména ¹¹ mindáúmpá'á iyéna Ísuntaféna ísámai tómbá tafámbai timúwasa nowaná Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa ¹² puwúwanamo iyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a máankesa tirunkó kawé'á uráiyé.

Póro Máiritasi-naopa'o kuráin-aai.

¹³ Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wémé'a Ásosi-naopakemba nompín-táómba ta'ótore'a iyáte'a konó súwata aifa'á kunkéta nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wéména Ásosi-naopa'a kówánanasá ¹⁴ Póro marapá'á wéména Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorowata kóai'maeta wéména Mítíríni-naopa'a kówaeta ¹⁵ siyarówata wéména Káyosi-marafa'a kóyáákaawananasá fenówata kówaeta aafáyáarata wéména Sémósi-marafa'a kóyáákaawananasá fenówata kówaeta aafáyáara'a wéména Máiritasi-naopa'a kówánanasá ¹⁶ tómbá fáká'mai Manikóntáfésa ísámai kaundánæ sésamo túwaandu un-kánáá ampáánká'á tine úwana Póro séna minúwóiyáámbá Yérúsaremu-naopa'a

kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátáaka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-ai.

¹⁷ Máiritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana Éfésási-naopa'a wémena Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi kosimátimena séna Póro wétaantaifo teró siyáie súwasa ¹⁸ tuwaná simátimena séna kesáái isáaro. Kesí aifa-kánáá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a kemó ówánda suwánaraawe. ¹⁹ Yúndaa-waasi sinkamiyanesa suwaná sirunkó umbai tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo úne sé'a wenaísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. ²⁰ Ímba aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátimé'a kembó túwa'nai í-áái túwaandu umpíné kentí naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a ísaraawe. ²¹ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye áfááraumai simátimé sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba oro simátíma'mae'a iyáumne. ²² Énifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó Yérúsaremufa'a waaó simásímakaimba pó'a miyá ónaumne. Kesine'ó paápé indasafe'a ímbo isáúnda úwoi kúne. ²³ Seyaafá'-náopa'o kúnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraaka simásimena séna umbai-tántáá'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímimba mindá aantemba ísaraumne. ²⁴ Sinkamiya'o púwóndara'a ímba káráwiyaumpo Fasi'aénkó Ísumo símakain-kísau maimái tai'ásuwanaumne. Manikó úwoi súwa'nai

in-áái ásé-ai simátíma'mae'o iyúnda-kísau maimái tai'ásuwanaumne.

²⁵ Minkísáúmó maiyáunda kembiwífimbá wéne'a Manikó wení waásimo kawáánin-ai simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo suwánáiyamba ken-ísaraumne. ²⁶⁻²⁷ Ímbo inkaisówánda Manikón-ai seyaafá'-áái simátímakaunda pósa kembiwífínkémbó tuwimbaimo kesááimo ímbo isésamo Manikómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí áwáugon-ifo kentí áwáugo ína'a miyá iyantafe'a mináái káfé'a óraaka simátimune. ²⁸ Manikó ááninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna wení naaesámbó méyánuwasukaimba Fasi'aénkóní waásin-ifo káráwiyoro. Manikóní Ufaen-ámútánkó kembá iyáfasintinkaraifo kentúwawaa'wara Fasi'aénkóní waásiya'wara'a kawé'-úmai káráwiyoro. Sipisípiya'o káráwiyonten-úmai káráwiyoro. ²⁹ Áwáífiyaamo índa-iyamba téna sipisípi tafámaimo wáráintemba kemá kónasa waási tésa tasáwí'a ónááwe. ³⁰ Moórá-kanaa tinasá kembiwífínkémbá tuwímbai iyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásití imáyáa tafisénæ sésa karo'-áái síyasa tuwímbai érai'e sésa arááiwaenaawe. ³¹ Mindásafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a mére'a moórá-mora sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenópinka'e nó'waane aasiyaasi simátínkáfa'a iyáumne. Minááisáfé'a imáyáa

úmai kawé'án-oro.

³² Kawé'á iyana Manikó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo fasi'átinkainiye. Wení waásimo kawé'ó uwátínkáintemba kembiwíwará'á kawé'á uwátinkainiye. ³³ Óntantafe'e unáánkwátóisafe'e

fí'owiti moparáwintáfé'e ímba sùranyamba úne. ³⁴ Kísau wémae'a minóntántámá ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwaásítí tóné unáánkwtóiyé maitimé'a úne. Miyámó ówanda é'a suwánaraawe. ³⁵ Fasi'aén-kísáúmó maéwánda suwánaraafo miyá é'a aamoisaén-kwáásí túwa'nai ónááwe. Fasi'aénkó Ísumo siyáin-aaí imáyáan-oro. Wemá séna wémaewi tirunkó kawé'a ímbánifo tímatuwaawi tirunkó kaweté'a wéiyé Ísu siyáin-aaí Póro siyáiyé.

³⁶ Póro simásuwena kifaena minóráá'-wáásiyé Fasi'aénkómpá'á inai simásuwowasa ³⁷ seyaafá'-wáásí áfááran-ifi'a tésa Póromba tata-parésa aaweyáá uwánkesa uwaná ³⁸ Póro séna ánaaembo é'a ímba suwánánááwe sún-aisafena tirunkó umbái tówasa nompín-táómpimba múaukaawe.

21

Póro Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

¹ Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba iyáteta arupíse úmaisa wémeta Kósi-naopa'a kóyááketa wémeta kówaeta aafáyáara'a Rósi-naopa'a kóyááketa wémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta ² awánááwándasa Fínisiyaa-marafa'o wínda-nompín-taomba wérowata mimpímbá iyáteta wémeta ³ Sáiparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wémeta Síriyaa-marafa'o kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mówétuwowata marapá'á kumówánasasa ⁴ Ísuni aampa'ó kuwái mérowata tuwánéta moórá-sondaa miwísé'a méraawanasasa sésa Maníkóní ámútanko simátimakain-aaí Póromba simámesa sésa tufúwófo Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae iyúwata ⁵ miwísé'lo méraawanda-kanaa tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwítí aare-iyámpóise'a sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kifaeta Maníkómpá'á inai simásuweta ówánasasa ⁶ kentáásáfésa éniho koró suwatá miwísáféta éniho méwataao simásuweta nompín-táómpimba iyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwítí naaópa'a iyáawe.

⁷ Miwítí naaópa'a iyúwata nompín-táómpimba Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáánta tíméta moórá-no'waamba miwísé'a waéta ⁸ iyáfasineta marapá'á wémeta Sísáariyaa-naopa'o kówándasa ááéma aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kisaumo tímakowifinkemba moóráwígon-awi'a Fírípini naaúmpata iméraawananasasa wemá Ísun-aaimo simátimuwai mérowasa ⁹ éiyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-aaí wésimatimesa tifowáe'a mérowata ¹⁰ tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasasa moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awi'a Ákápáasi Yúndiyaa-marafakemba ¹¹ kuména Póroni á'wáánkama kumbaiyéna wení aiyayaanka'a kará'umai aiyowái'a úmai aráánamena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáúgóní afowámó Yérúsaremufa'o iyínasama ésa Yúndaa-waasi ta'óto'mai miyáumai kará'uwankesa áí'maesa fí'onkaa-waasi mátimenaawe Maníkóní Ufaen-ámútánkó siyáiyé Ákápáasi kusúwata

12 iséta kesétaamo méron-kwaasise'a Pórontafeta séta Yérúsaremufa'a ímba iyuwó óraaka séwánanasa 13 Póro séna nóintafera ifi'a téra kael-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbai wétaiyo. Yérúsaremufa'o iyónasamo kembó ta'ótoraiyamba ímba sáá'a wéiye. Fasi'aénkó Ísun-ai simátimudasafesamo sínkamonaesamo ésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata 14 wenááísa ímba kánaasá taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasi'aénkóni imáyáara'a miyá ónaáwe siyáumne.

15 Miyá simásuweta tuwímbai-no'waamba miwíséta waéta kentáási moparawímbá to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremufa'a iyówánasasa 16 Sísááriyaafaken-kwaasi Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai keséta Yérúsaremufa'a iyésa moóráwigon-awi'a Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásigó Sáíparasi-marafaken-kwaasigo ayáátáaka'a Ísuni aampa'ó kúwai séna kesí naaúmpa'a méranaawe súwasa wení naaúmpata mósinkaraawe.

Póroe Yémisiye aaimó simátímakaayan-ai.

17 Mósinkesasa kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremufa'a méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpínkémbá siyówata 18 iwaéwándasa aafáyáara'a Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasi Yémisi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro sí'mae kúwata koméraawanasasa 19 Póro ayáamba tíma'mai aaweyáá éna séna Manikó ámakain-kisaumo fí'onkaa-waasifimbo maiyáin-ai seyaafá'-áái simátimuwasa 20 isésa Manikón-áwí'a mósá marésa Fasi'aénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni áamáamba ímba tuwésa fasi'ámai ísésamo méraamba é'a ísaraane. 21 Tuwímbai miwísáfesa sésa Póro fí'onkaa-waasiti naaó'-nao'a wénena Yúndaa-waasi mindáópaka'o méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni áamáamba ifátuwe'a kentí iyámpói túma ímba kárámai araenáemba uwátinke'a Yúndaa-waasiti aambá ímba arááiwaéro Póro wésiye sewasá isésa 22 emó tiyáanda-ai isésa aaisambá wésefo 23 simáméendantenta uwo. Maanká'á éiyain-kwaasi mésa Manikómpá'á érai'-ai símakaamba po 24 ewará'á miyán-uwo. Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawé'ó í-tántáá'á e minéiyáin-kwáásítí pói'ó méyánuwatiyuwe áamáan-kawaa-waasi timé miwísé'a a'nóntáu kárasuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owi sésa emá Móseseni áamáamba isé méraanasa entáfésa karo'-áái simánkaraawe seró. 25 Énifo fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawisafeta ááema moórá-ai séta agaimaréta séta karo'-mánikóntáfésa imáyáa ésa pói'ó uwándaamba mimpói ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemá ímbo kuminda úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Ááema mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna 26 aafáyáara'a minkwáási tí'maena Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawé'ó í-tántáá'á uwásuwena Póro óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáan-kawaa-waasisafena séna afakaeté-no'waamba maisuwéta Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawé'ó í-tántáá'á úmai tai'ásuweta moórá-mora-waasi pói'a úmaeta Manikómpá'á máamenaumne simátímakaiye.

Óraa'-amaan-daumpa'a Pórombo ta'ótokaan-ai.

²⁷ Simátimena mérowana mináfakáété-no'waamba tai'ówana Póro óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí-ai simánkesa tufuwiyan-imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa ²⁸ Ísareri-waasi súwa'nai oro. Maankwáásigó naaó'-nao'la wénena Ísareri-waasisafena sáwí-ai simátinkená Móseseni áamámba símai sáwí'la uwánkena maanóráál'-ámáán-dámbá símai sáwí'la wéiye. Káfé'la fi'onkaa-waasi tí'maena maanóráál'-ámáán-dáúmpá'á Yúndaa-waasi aantembo iyón-daumpa'la mótinkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'la wéiye sumbá ²⁹ Éfésási-naopaken-kwaasigon-awi'la Tárófímasi Póroe'la Yérúsaremufa'la núwasa awánonka'la pósa imáyáa ésa Póro ál'maena óraa'-amaan-daumpa'la móankaraiye-imayaa karo'-imáyáá ésa mindásafesa mináái siyáawe.

³⁰ Mináái óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráfímbá tawiyésa Póromba tata'óto'mai áamáán-daumpakemba tafisímaesa máá'arifa'la múra auwésa áamáán-dankoni ontá wimarésa ³¹ sáwí'la-waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti óraakomba isimámena séna Yérúsaremufa'la seyaafá'-wáási wétiyaawe súwana ³² minúwóiyáán-úmai i-wáásiyé miwítí kawáá-wáásiyé tí'maena awaantanténa kuména waási túwaandu urómpimba tafákáraa'la úmaena kumúwasa i-wáásiyé miwítí óraakone tuwánésa tufuwémómba úwoi mérowana ³³ óraako Póromba tata'ótorena i-wáásísáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tisai ena séna maankwáási nááwa'iyó. We nóra uráiyó súwasa ³⁴ tuwímbai fi'o-fi'on-aaisafesa suwasá tuwímbai miyá suwasá uwaná óraako minááigóní áwáu ímba iséna

i-wáásísáféna séna miwámbá ál'mae'la i-wáásítí naaúmpa'la iyóro súwasa ³⁵ ál'maesa ontafín-karááká'ó iyúmba tufuwónaesa untáfésa i-wáási tiyáánka'la farámbaesa iyúwasa ³⁶ tínaaemba tirááíwa'mae iyésa tufuwiyana puwíno símaesa óraaka'la iyáawe.

Póromo simátimakain-ai.

³⁷ I-wáási Póromba ál'maesa miwítí naaúmpa'la iyónae suwaná Póro miwítí óraakomba simámena séna moórá-ai simámenae súwana óraako séna Kíríki-waasi-taaifinkemba wésempe ³⁸ emá ímba Ísípi-marafaken-kwaasi óne. Minkwáásigó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna sáwí'la-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyái-tántáá'á maimaésa máásai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana ³⁹ Póro séna Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírisiyaa-marafa'la Táásási-naopa'la óraa'-naopa'la masínkaraiye simásuwena séna moórá-ai simátimenae súwana ⁴⁰ óraako séna éniyo miyán-uwo súwana Póro ontará-karááká'á ména aseráiyantafena ayáamba mósá tuwéna séna kemó senda-áái isáaro súwasa aserówana Yúndaa-waasi-taaifinkemba

Ípúru-taaifinkemba simátimakaiye.

22

¹ Póro simátimena séna kesífárawaisai kesifoisáiyó maanááimó simásínkáamba anondáá sénaumpo isáaro séna ² Ípúru-taaifinkemba súwasa miwí tááifinken-ai pósa iséna asékésa wenáái kawé'-úmai isówana Póro séna ³ kemá Yúndaa-waasi úne. Kesinó Sírisiyaa-marafa'la Táásási-naopa'la masínkówa'la óraa'la é'la Yérúsaremufa'la

Kámérierimo úpa'a taméraawanana kentáá síwá'náti áamámba fasi'ámai simásíma'maena iyáíye. Maanká'ó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo fasi'ámai méraantemba Maníkón-aii fasi'ámai méta'otokaumne. ⁴ Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátinke'a tafisímae'a ándáfa'a aare-waái mátinkaraumne. ⁵ Ááéma aifa'-ámáán-káwáágówé áamáán-oraa'-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopa'a Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwa'á Ísuni aampa'ó kun-kwáási kotí'mae'a Yérúsaremufa ándáfa'a mátinkanæ sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. Ááémo mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai e'ó é'a kentáfesa érai'a siyé seró.

⁶ Énifo aampa'á wéme'a Támásikasi-naopa'a ewaa'á kówánana wááwái wíyómpakemba sáma aafáyúraan-tantaa'a tuwówana kuména ságáyáagaya úwa'a ⁷ marapá'á tanaa fááwánana aagó aantemba isááwánana sáántena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a óno súwa'a ⁸ emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Ísu únama sáwí'a wéuwasinkaane súwasa ⁹ kesé'ó méron-kwaasi sáma awánésa simásimun-aii ímba kawé'-úmai isówa'a ¹⁰ áisai e'a sé'a Fasi'aénkóo kemá nóra ónaumno séwánana Fasi'aénkó séna iyáfasine Támásikasi-naopa'a winaná moóráwigo Maníkómó embó ámakain-kisau-aii simámino súwana ¹¹ ságo ságáyáagaya úwa'a ímba awánááwánasa kesé'ó nún-kwaasi siyáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹² Kuwaná moóráwigo-awi'a Ánánáyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména kentáási áamámba isówasa Yúndaa-waasi Támásikasi-naopakewi wenáwí'ó mósá márówi ¹³ kempá'á téna ewaa'á taména séna Sóroo kesí waásiyo. Aneka'á kawé'-úmai aúramba awánáínone súwa'a minúwóiyáámbá súramba awánamai kawé'á ówánana ¹⁴ séna kentáá síwá'nási Fasi'aénkó embó iyáfasinankaintafe wení imáyáa arááiwáínone. Wení kawé-kísáú-wáási awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááiwáínone. ¹⁵ Awánáánda-tantaa'e isáándawe seyaafá'-wáási simátíma'mae nínone. ¹⁶ Ímba úwoimo máínda iyáfasine Fasi'aénkó Ísumba áántenana ení sáwí-imayaa maiyauwáína Ísuntafe ísámai nombá mauwo Ánánáyasi simásimuwa'a miyá uráumne.

¹⁷ Miyá é'a kouweré'a Yérúsaremufa tamé'a

óraa'-amaan-daumpa'a Maníkómpá'á inai wése'a kaainkáámbá awánááwánana ¹⁸ Fasi'aénkó simásiména séna Yérúsaremufa'ó méraan-kwaasi kesáái simátíminasa ímba kawé'-úmai isanááfo minúwóiyáámbá iyáfasine maanká'á tuwaaó Fasi'aénkó súwa'a ¹⁹ Fasi'aénkóo áamáán-daumpimpa'a wéne'a enááisafesa timankúnkumbo on-kwáási ta'óto'mai tínkambai tafisímae'a ándáfa'ó mátiyukaunda é'a suwánaraawe. ²⁰ Sítífeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnka'a kemá mé'a sirunkó kawé'á úwa'a tufún-kwaasiti paakákén-únánkwátóiyá'a káráwiyaawanasa tufúwana pukáíye séwánana ²¹ Fasi'aénkó séna ai'maráana iyáfasine némpa'a fí'onkaa-waasi kesáái simátíma'mae núwo

Fasi'aénkó siyáíye Póro siyáíye.

²² Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisámbá sésa óraaka'-oraaka'a sésa tufuwíyana puwíno. Miyán-kwáási ímba maambárafá'á

mérainiye ²³ óraaka¹-oraaka'a sésa miwítí unáánkwtóí faúkésa oferófé ésa ofái káúresa óipa'a tuwésa uwaná ²⁴ Rómu-oraako

i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku¹-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata ísáano súwasa ²⁵ Póromba ándásamba kárá'uwankea áwiyonku¹-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawáágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáundawi úmpo ímbo síesai ombá aafimbó maisinkésamo súwiyonku¹-nánae-imayaamo ombá amáamba taraisésa uwófi'a onááfo ímba úwoi súwiyonku¹-nánaáwe Póro súwana ²⁶ iséna wení óraakomba kosimámena séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimban-ifo nóra ónaumno súwana ²⁷ óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáano súwana ewé súwana ²⁸ óraako séna kemá óraa¹-ontamba tuwé'a mináúfái-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwiyonku¹-nánaemo sun-kwáási mináái iséna némpa'a kuwaná óraakowara'a áátafena éna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimbo kárá'umankaunda sáwí'a úne séna áátafena uráiyé.

Póromba áí'maena amáán-oraal-waasifa'o kuráin-aaí.

³⁰ Áátafena éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aaigoni áwáu síya'a isánae séna óraa¹-amaan-kisau-waasiye amáán-oraal-waasisafena séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23

¹ Máankowana Póro amáán-oraal-waasi káá'a túfifaena séna kesí waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Maníkón-aúranka'a kawé'úmai mé'a moórá-tanta'a sirunkó ímba umbai wétaiye súwana ² aifa¹-amáán-káwáágón-áwí'a Anánáyasi wemá Póroni ewaa'ó mérowisafena séna ói'a turaráaro súwasa miyá uwaná ³ Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wéraimba póna Maníkó embá tufuwíniye. Emá méma imáyáa éma amáamba arááiwa'mai aafimbá ankáumne sémpo minamáámbá taraisé ói'a turaráaro sénasa sói'o turaráamba amáamba taraisóne Póro súwasa ⁴ wení ewaa'ó mérowi sésa Maníkóní aifa¹-amáán-káwáágómbá símai sáwí'a wéuwankaane suwaná ⁵ Póro séna aifa¹-amáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súsino. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba símai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáiyé.

⁶ Póro simásuwena amáán-oraal-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe-aaí sen-kwáási owasá tuwímbai amáán-kawaa-waasi owé-imáyáa éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá amáán-kawaa-waasigo éna kembó masínkaraimba kemá amáán-kawaa-waasi úne. Maníkó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aafimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa ⁷ iséna amáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáási keiyái aaisambá símai tuwínkaa¹-uráawe. ⁸ Sátúsi-amaambo sun-kwáási Maníkó pukén-kwaasi iyáfasintinkainda-aaisafesa karo¹-ááín-iye sésa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi

Ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá áamáan-kawaa-waasi sésa Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiye. Maníkóni wíyómpaken-kisau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááísáfésa tuwínkaa'-ésa ⁹ aaisambá sésa áamáan-kawaa-waasifinkemba áamáambo sun-kwáási íyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáúndasa Póro ímba sáwí'a wéifo Maníkóni kísau-waasigowa wembá simámakai moóráwigo wíyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá ¹⁰ aaisambá óraaka'-oraaka'a siyáawe.

Aaisambá óraaka'a suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aéesa tafisiyapa'a aiyayaamba tawíyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹ Móankowana mindó'wáámbá Fasi'aénkó Póroni ewaa'á kumbaéna séna fasi'ámai mé kentáfé Yérúsaremufa'a simátimakaantemba Rómu-naopa'a kosimátiminone Fasi'aénkó siyáaye.

Póromba tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

¹² Súwasa aafáyáara'a Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-aii sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraaka'o ¹³ sun-kwáási kae'-wáái-wáási mésa sésa ¹⁴ óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. ¹⁵ Miyáumai áamáan-ora'-waasiye Rómu-oraakontafe'a karo'á kosimáme sé'a Póromba áí'mae kempátá tinatá áísai úmai minááígóni áwáusa isánae sewé kosimáme'a seró. Mináái isésamo aampa'ó áí'maesamo tíyata tufuwónáísaiye siyáawe.

¹⁶ Suwaná Póroni ámanaakon-ááninko tufuwíyan-aaimo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináái isimámuwana ¹⁷ iséna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna miwámbá áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aii kosimámino súwana ¹⁸ áí'maena óraakompa'a wéna séna ándáfa'o imérain-kwaasigon-awi'a Póro sáántena séna minifó'á áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aii simámino sisa'á empá'á áí'mae túne súwana ¹⁹ óraako miwámbá ayáán-to'maena ímbo waásimo méron-aempa'a ánkarena áísai ena séna nóran-aaiya'iyo sina'á isáano súwana ²⁰ miwá simáména séna Yúndaa-ora'-waasiye áamáan-ora'-waasiye moórá-aii sésa aafáyáara'a empá'á iyésa karo'á isésa Póromba áí'mae kempátá kumínata áísai úmai minááígóni áwáusa isánae karo'á isenááwe. ²¹ Miwí táai ímba isaaó. Kae'-wáái-wáási óraaka sésa Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne sésa aúp'á aampa'á káráwiyesa miwí tááisafe ewé sínono sésa káráwiyaawe. Mindásafe miwí táai ímba isaaó. Minifókó óraakomba miyá simámuwana ²² iséna séna simásimenda-aii ímba fí'on-kwaasi simátime óraakomba simámakaumne ímba siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa óraakompa'o kunkáan-aii.

²³⁻²⁴ Minifókómbá ai'maréna i-wáásítí kawáágónkái táántowasarai tyaná séna káfé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísááriyaa-naopa'o kámáni-oraakompa'a múauwaakaiyo. Sáwífa'-i-waasi 200 i-waasi

to'mayaa íyasa tuwímbai-waasi ósifinka'o nón-kwaasi 70 waasi to'mayaa íyasa sáwífa'a 200 waasi paepáé'o tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maenamo wínda-osi to'mayaa uwánke'a káfé'-no'waamba Póromba kawé'-úmai káráwimái áí'mae'a kámáni-oraakon-awí'a Fíríkísimpa'a múauwaaro séna ²⁵ aúfái agaéna maará simámena séna ²⁶ kentáásí óraa'-waasi Fíríkísiyo isaaó. Kemá Kóróndíyasi-Rísiyaasi kári'-aai simámenaumpo isaaó. Kawé'-úmaiya méraano. ²⁷ Yúndaa-waasi minkwáásígón-áwí'a Póromba ta'ótokesa tufuwíyanesa owa'á Rómu-waasiti aúfáimo tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yúndaa-waasi tiyáámpinkemba tafisímai kesí

i-wáásí tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. ²⁸ Minkwáásígómbó simánkén-aai isánae sé'a áí'mae'a miwítí óraa'-waasifa'a kunkáumne. ²⁹ Ímba sáwí'a uráifo miwítí amáán-aagomó intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfa'o auwé'o tufúwónanamo puwínda ímba moórá-tantaa'a uráíye. ³⁰ Yúndaa-waasi tuwímbai tufuwíyan-aai sewa'á isé'a empá'á ai'maráanasa áí'maesa kumónááwe. Wembó simánkaraan-kwaasisafe'a simátíme sé'a wembó aafimbor maénkáán-aai enauranka'a símai kawé'an-oro. Mináúfáifímba agaimaréna siyáíye.

³¹ Agaimaréna súwasa i-wáásí simátimunteba miyá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa wémesa Ántípátirisí-naopa'a kunkwaésa ³² aafáyára'a i-wáásí marapá'ó kun-kwáásí kunuwerésa miwítí naaópa'a íyúwasa ósifimbo nún-kwaasi Póromba áí'maesa ³³ wémesa Sísááriyaa-naopa'a ósifinkemba marapá'á kumbaésa mináúfái óraakomba múamesa Póromba aúranka'a múankowana ³⁴ mináúfái toráumai iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísíyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna ³⁵ énifo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkare'a kawé'-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

24

Yúndaa-waasi Pórombo simánkaraan-aai.

¹ Káráwiyuwasa séfataase-no'waamba waésa aifa'-amáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasiye óraa'-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísááriyaa-naopa'a Fíríkísimpa'o kúmúmba moóráwigo amáámba kawé'-úmaimo isón-kwaasigon-awí'a Tétárasí wesé'a Fíríkísimpa'a kumbésa ² Póromba áántowana túwana Tétárasí aai simánkena óraakomba símai arumbá faiyaréna séna kentáásí óraako kawé'-ímáyááwárá'-wáásí po kawé'-úmai káráwiyonata ayáátááka'a aáno úmaisa méraumne. Ení imáyáafinkemba kawé'-úmai súwa'nai ónata maé'éúndasaaniye. ³ Kesáá naaó'-nao'o méraunda-waasisa aasiyaasi-kánáá entáféta aamoisá wéune. ⁴ Ímba ayáátáá'-aai sénaumpo embá awesaraí ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúká'mai isaaó. ⁵ Maankwáásígó aoisaambá wímái seyaafá'-márafá'á wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyaráísasa Násaretifakewini aampa'á arááiwaesa owaná miyámó on-kwáásítí aifarááwí éna miyá wéíye. ⁶ Miyá éna fi'onkaa-waasi áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraisana ména sáwí'o urántafeta maankwáásísá ta'ótoketa kentáásí amáán-oraq'-waasifa'a aai simánkanae únansa ⁷ i-wáásítí óraakon-awí'a Rísiya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kunáí'maena

iména ⁸ simásimenasa séna empá'á másenááwe sisatá wégumune. Maankwáásígombó áisai inanamó éna aaifimbó maénkaraunda-aaí wemá sína seyaafá'-áái isaaó Tétárasí súwasa ⁹ Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai'-aaí siyé siyáawe.

Póro Fírikísimbo mósímaamakain-aaí.

¹⁰ Suwaná kámáni-oraako aúwáámé'a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáatáaka'a aatái maisu'maé iyáanda pó'a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó aamói wéiye. ¹¹ Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwi'o mósá maráúndasafe'a Yérúsaremufa imé'a siyáánkai úmai kae'-nó'wáámbá tai'áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai'a siyé sénááwe. ¹² Óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpimpa'e máápa'e ímba aaisankáámbá sé'a ímba waási símai tiyái-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. ¹³ Kembó simásínkáamba karo'á sefó minááígóní áwáu ímba wéraiye. ¹⁴ Afora'á ke simámenaumne. Ísuni aampa'á wéwe'a kentáá síwá'náti Maníkón-imáyáá é'a áwí'a mósá maráúnasa Ísuni aantafésa maankwáásísómbá sésa karo'-ámbán-iyé wésewe. Móseseni áamámba isé'a Maníkón-aaímo simátímakowi agaimakáan-aaí isé'a érai'e sune. ¹⁵ Miwí sésa Maníkó seyaafá'nánká sáwí-waasiye kawé'-wáásiyé pukémpinkemba iyáfasintinkainiye sésamo amu'maráántemba kemá miyá wéune. ¹⁶ Mindásafe'a kesí imáyáafimba sáwí'an-ifo sé'a Maníkón-aúranka'e waási túranka'e kawé'-úmai méraumne.

¹⁷ Énifo fí'o-fi'om-barafa'a wéne'a tuwímbai-aatai maisuwé'a Yérúsaremufa'a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba tímé'a Maníkóntáfé'a isámai pó'i'o ondasáfé'a iyáumne. ¹⁸ Minkísáú wémae'a Yúndaa-waasiti áamámba isámaj kawé'ó í-tántáá'á uwásuwe'a Maníkóntáfé'a isámai pó'i'o ondasáfé'a óraa'-amaan-daumpa'a iméraawanasa kempá'á sáwífa'-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá Yúndaa-waasi suwánowasa ¹⁹ tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe. Sáwí'o uráanasamo suwánaresa enaúranka'a simásínkáaro. ²⁰ Ámáán-oraá'-waasifa'o méraawandara'o sáwí'o uráanasamo suwánaresaraa moórá-aaí aantemba sewisinó. Moórá-aaí aantembo senkakaa isáásino. ²¹ Ámáán-oraá'-waasifa'o méraawandara'a óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafesa káfé'a aaifimbá maisínkááwe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkááwe

Póro siyáiyé.

²² Súwana Fírikísí Ísuni aampa'ó kun-áái é'a ísarena séna i-wáásítí óraakon-awi'a Rísiya kumína'a maanáái isámai kawé'á ónáífo koró simásuwena ²³ Póromba káráwiyowintafena séna ándáfa'a kawé'-úmai káráwiye ímba aiyayaanka'o kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a wení waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro

Fírikísí siyáiyé.

Póro Fírikísinte Túrusíraante'o simátímakain-aaí.

²⁴ Fírikísí simásuwena ména tuwímbai-kanaa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-ininkon-awi'a Túrusíraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo un-ááígóní áwáu simátimuwasarai isóyana ²⁵ Póro kawé'-ááígóní áwáu

séna miwí túra'o káráwiyian-aai séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-aai súwana Fírikísi áá'a úwana séna éniyo waaó. Ánaaemba ímbo kísau mo wéraindara'a áantanaiye séna ²⁶ imáyáa éna Póro ándáfa'a méyán-onaná faúsinkainkwae séna óntamba simína'a faú'ankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánáá Póromba áántowana túwasarai aai símaesarai iyáaye.

²⁷ Aai símae iyúyana kae'-áátái maisuwéna moóráwígon-awí'a Pósiyasi-Fésítasi Fírikísin-anondaa kámáni-kisau iyámainda ampáámbá úwana Fírikísi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'a ínkwae séna Póromba ímbo faú'ánkaraifo úwoi ándáfa'a méraiye.

25

Póro aifa-káwáágómpá'á kónaumnemo siyáin-aai.

¹ Póro ándáfa'a mérowana Fésítasi mináémpá'á Sísááriyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbó tawaúmba minkákémbá Yérúsaremufa'a imérowasa ² Yúndaa-óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye wempá'á tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekatá simánkanae sésa ³ súwa'nai esa Póromba kuai'márénana Yérúsaremufa'a iyíno. Minááímó sumbá tuwímbai aampa'á káráwiyesa tufíyan-imayaa ésa mináái suwaná ⁴ Fésítasi séna Póro Sísááriyaa-naopa ándáfa'a méraiye. Kemá ampáánká'á kumónaumpo ⁵ kempinkémbá óraa'-waasi kesé'a kumésa Póro sáwí'o uráinda-aai síya'a isáano simásuwena Fésítasi ⁶ afakaumboé-no'waana'i siyáánkai-no'waana'iyó waéna Sísááriyaa-naopa'a kumbéna aafáyáara'a aaimó isón-daumpa'a iména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷ Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áuíyain-aai simánkówana ⁸ Póro miwí táái anondáá simátiména séna kemá ímbo Yúndaa-waasiti áamáamba taráíye'a óraa'-amaan-damba ímbo sáwí'a é'a Rómu-kamani-waasiti áamáamba ímbo taráíyaumne Póro súwana ⁹ Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'a ínkwae séna Póromba áísai éna séna Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-aai isámai kawé'a ónaumno súwana ¹⁰ Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagóni waási ómpo kesáái isámai kawé'an-úwo. Yúndaa-waasiti áamáamba ímbo taráíyaunda é'a suwánaraane. ¹¹ Áamáambo taráíye'o sáwí'o úndarakaa tufuwónqemó sembá ímbo a'áo súsino. Úwoi sínkamowisino. Simásínkáán-aai ímbo érai'-aai pó'a ímbo iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompá'a konaná kesáái isámai kawé'a íníye Póro súwana ¹² Fésítasi iséna wení kawé'-ímáyááwárá'-wáásíyé aai simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompá'a kónae sénda pó'a ai'maráana wínone Fésítasi siyáíye.

Póro Ágírípaante Pénáisinte'o simátímakain-aai.

¹³ Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwígo Yúndaa-óraa'-waasigon-awí'a Ágírípa úwana ámanaankon-awí'a Pénáisiye'a mindárai Sísááriyaa-naopa'a kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempá'á kumésarai ayááamba amésarai ¹⁴ tuwímbaino'waamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-aai simámena séna Fírikísi moóráwígonba ímbo faú'ánkáimba úwoi ándáfa'a ánkáísana méraiye. ¹⁵ Yérúsaremufa'o iméraawandara'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye kempá'á tésa wembó

simánkaraan-aaí sésa tufuwó suwa'á ¹⁶ simátimé sé'a Rómu-waasi ímba úwoisa tinkamonumne. Aoisankwárá'-wáásimó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-aaí anondáá siyómó senaná síníye. Rómu-waasiti áwáuma miyán-íye. Simátimewanasa ¹⁷ kúmúwa'a ímba úwoi maéwánda aafáyáara'a aaimó sen-dáúmp'á ím'é'a Póromba áántaawanasa áí'mae iyúwasa ¹⁸ wembó simánkaraan-kwaasi iyáfasinowa'a sáwí'o uráinda-aaí sénááwe-imayaa ówánasa ¹⁹ kentáái aantemba sésa moóráwigon-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá iyáfasinena úwoi méráíye siyáin-aaísafesa aaisambá siyáawe. ²⁰ Kemá sé'a nóraumaiya minááígóní áwáu isánaumno sé'a Póromba áísai e'a sé'a Yérúsaremufara íyínara simánkaraan-aaí isámai kawé'á ónaumno séwánana ²¹ Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isámai kawé'á íníye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawé'á uréwana aambá paápé ina'a ai'maráanana wíniye siyáumne ²² Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna éni fo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáíye.

²³ Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyáara'a iyáfasinesarai kawé'-únánkwátói úmaesarai i-wáásítí óraa'-waasiye mindáópaken-oraal'-waasiye aáno úmai iyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sí-náúmp'á iyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae iyúwana ²⁴ Fésítasi séna óraako Ágírípaae'o méraan-kwaasiye isáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwiyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásimó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'o símae'o iyáamba ²⁵ saafá úmae'o iyúnda ímba sáwí'a uráifo ímba puwíniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne siyáintafe'a ai'maráanana wínda ²⁶ kemó aúfái agaimáimo áménda ímba wéraiye. Mindásafe maaméraan-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-aaí isé simásimína'a aúfái agaénaumne. ²⁷ Ándáfa'o mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'o simánkaraan-aaímo ímbo aúfáifimbo agaimáimo áménda uwófi'a ónaumne Fésítasi siyáíye.

26

Póro anondáámo simátímakain-aaí.

¹ Súwana Ágírípa Pórontafena séna éni fo simánkaraan-aaí anondáá simátimiyo súwana Póro ayáamba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo síndasafena séna ² kentáási óraako Ágírípaao Yúndaa-waasi simásínkaraan-aaí enaúranka'a anondáámo sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. ³ Yúndaa-waasiti áwáuwara amáánkwará'a kawé'-úmai isáándasafena sirunkó kawé'á intáféna ímba suwesarai iyé sé kesáái kawé'-úmai isáínone. ⁴ Kemá iyámpóiyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'a Yérúsaremufa'a komé'a kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'á suwánaraawe. ⁵ Amáán-kawaa-waasiti aampa'á arupíse úmae kuráumne. Amáán-kawaa-waasi Manikón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááiwaeta minámp'á arupíse úmae kuráumne. Yúndaa-waasi ayáátáaka suwánaraamba pósa sésáinasamo ésa kentáfesa érai'a siyé sénááwe. ⁶ Naaófá'á Manikó kentáá síwá'násafena érai'-aaí simátímakomba paápé índasafe'a

amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aafimbá maisínkaraawe. 7 Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénáimpinka'e nó'waane Maníkón-imáyáá mósá marésa minéráí-áái amu'maráántemba miyámó úndasafesa aafimbá maisínkaraawe. 8 Yúndaa-waasisono. Maníkó waási pukémpinkemba kanaa'ó iyáfasintinkainda-aaisafe'a nóra isará imba érai'e wéseo.

9 Ááema kemá imáyáá é'a Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwái sáwí'lo uwátínkáanda-imayaa uráumne. 10 Yérúsaremufa'a miyá ówánana óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'a Maníkóní waási sáwífa'nanka tí'mai ándáfa'a tinkaáwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewará'á miyán-oro siyáumne. 11 Aasiyaasi-kánaá ámáán-daumpimpa'a wéne'a Ísun-aaí símai sáwí'a íwae sé'a tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'a némpa'-naopa'wara'a wéne'a tínkambae kuráumne.

12 Óraako Ágírípaa mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'lo kówánda 13 wááwái sáma aafáúgóní sáwara'lo iyáákaro-sama tuwówana wiyómpakemba kuména kesinepakéné kesé'lo kun-kwáási tinepakéné sán-kówata 14 marapátá tanaa fááwánanasa aagó aantemba súwa'a isááwánana simásimena Yúndaa-waasi-taafinkemba séna Sóro nóra séwa kembá sáwí'a wéono. Póimo ándámo wímakaawanamo ayáambo nararáintemba emá miyá wéone súwa'a 15 Fasi'aénkó nááwa'ono séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'lo wéuwasinkeandawi úne. 16 Iyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'a iyáfasinanke'a enaúranka'lo paápé únda káfé'lo suwánáandarakemba aráánáménda-aaí simátíma'mae iyínone. 17 Ai'maráana Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye simátímínasa tuwímbai aaisambó aiyá'a miwí tiyáámpinkemba aiyánaumne. 18 Simátímínasa kumeu'ó índa-ampa'a ifátuwesa sámó káinda-ampa'a teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Maníkóní fasi'aémbá tamáero. Simátímínasa kesááisafesa timankúnkumba iya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Maníkóndé-i'lo uwátínkaraunda-waasifimba mótínkáano Ísu simásímakaiye.

19 Óraako Ágírípaa wiyómpakembo simásímakain-aaí imbo tuwáúnda úwoi miyá wéune. 20 Aifa'á Támásikasi-naopa simátíme'a ánaaemba Yérúsaremufa simátíme'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá simátíme'a fí'onkaa-waasiti marafá simátíme sé'a

kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá té'a kawé-kísáú maíyasa tuwánésa sésa Maníkómpá'ó tiyáawin-owe síwae sé'a simátíma'mae'a kuráumne. 21 Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamonae siyáambanifo 22 Maníkó súwa'nai úmaena káfé'wara'a iyísa'a maanká'á mé'a óraa'-waasiye úwoi-waasiye kesáái simátíme'a Maníkón-aaímo simátímakowi agaimakáan-aaí Mósesé agaimakáin-aaí simátímunda-aaí mimbórá-áái wésimatimune. 23 Maará siyáawe. Maníkómó iyáfasinankaiwaintafesa agaimarésa sésa áí'lo índa-i'a iyana aifarááwí pukáámpinkemba iyáfasinankainda-aaí agaimakáamba pósa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye pukáámpinkembo iyáfasinankain-aaí isésa sámó kain-ámpá'á wíwae sésa agaimarésamo siyáan-aaí kemá wésimatimune Póro siyáaye.

24 Pórombo simánkaraan-aaí anondáá simátimuwana Fésítasi óraaka séna Póroo uwóí'a wéone. Aúfáifinkemba sáwifa'-imayaa uwáítái'-uráanana ení imáyáago embá uwóí'a wéiye Fésítasi súwana 25 Póro séna óraakoo ímba uwóí'a úmpo súnda-aaí érai'-aaí arupíse-aainiye. 26 Súnda-tantaa'a ímba aúpá'á uráafo seyaafá'-wáási táaka'o siyáamba ewará'á mináái ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. 27 Maníkón-aaímo simátimakowi-taaisafe érai'e wéseno. Érai'emo sembá é'a ísaraumne Póro súwana 28 Ágírípa séna kári'-aaímo simásimenda-imayaa e Ísuni waási-i'a úne-imayaa óno súwana 29 Póro séna ímba kári'-aaisafe'a ímba ayáatáá'-aaisafe'a súne. Maníkómpá'á maará súne. Kemó úndantemba kesááimo Ísáán-kwaasiye ewé miyá íwae súmpo kembó kárá'uraan-andagoma ímba kempímbá wérainkwae súne Póro siyáíye.

30 Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafá'-wáásiyé íyáfasinesa 31 máápa'a kumbésa keáímbá sésa ímba sáwí'o uráintafesa ándáfa'a ankésa tufuwíyana puwíno siyáawe suwaná 32 Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne ímbo siyáinkakaa faú'áúwáanana kóisina mináái siyáimba po ai'márénana Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a wíno Ágírípa siyáíye.

27

Póro Rómu-naopa'o kuráin-aaí.

1 Súwana Fésítasi to'mayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopa'a nompín-táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwara'a moórá-waasigontafena káráwimae wínkwaé séna méankowana minkwáásigón-áwí'a Yúriyasi wemá Rómu-aifa'-waasigoni i-wáásítí kawáágómbá méankowana 2 moórá-nompín-taomba Ándámítíyamufakemba wérowana Ésiyaa-maragoni awáífaká'-náópa'a kónae súwata mindómpín-táómpimba iyáteta Máséndóniyaa-marafa'a Tésáróníkaa-naopaken-kwaasigon-awi'a Árisítakasi weséta iyáteta wémeta 3 aafáyáara'a Sáíndóni-naopa marapá'á kúwátaawananasá Yúriyasi Póromba arumbá uwánkena séna úwoi ení waási kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaa'a áméro súwana miyá úwata kouweréta 4 mindómpín-táómpimba iyáteta kówáananasá fiyúndá toréna nompín-táómba ta'óto'marowana ímba kúwata nonafufumpa'ó wérom-baragon-awi'a Sáíparasi-marama wéropa'a mináémpá'á fiyúndá ímba torówata mifátá wémeta 5 Sírisiyaa-marafa'a Pámpíríyaa-marafa'a kóyááketa Rísíyaa-marafa'a Máíraa-naopa'a marapá kúwátaawananasá 6 moórá-nompín-taonko Árékísándiriyafaken-taonko Ítáári-marafa'a kónae sún-taonko wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkariye.

7 Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táónko ímba aintówata tuwímbai-no'waamba waéta miyá úmaeta Náíndási-nao'-ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba ai'á tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpa'-márágón-áwí'a Kírítí-marafa'a fiyúndá ímbo torópa'a wémeta ayáifá'-márágón-áwí'a Sárímoni-marafa'a kóyááketa 8 uwí-nónáwáífakafamba

suwesaraisáféta úmaeta wémeta Rásiya-naokoni ewaa'á kawe'-wáúne supa'á ⁹ ayáátáaka'a koméraawananasa aifa'-ámáán-káwáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a afufumpin-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáá fiyúndá torón-kanaa uwi-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paápé íniye. Ímba moparáwín-aantembanifo nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Mináái kemá é'a ísaraunda póta aánota ménaumne Póro súwana ¹¹ i-wáásítí káwáágó Póron-aaí ímba iséna nompín-táómbó to'maé núwain-aaíye mIntáónkoni afowán-áái aantemba iséna Póron-aaísafena ímba érai'e-imayaamo úmba ¹² mIntáómbó wérompa'a fiyúndámo toráin-kanaa ímba kawe'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraananasa fiyúndámo toráinda-kanaa tai'áínata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kírítí-marafa'o wéron-daopa'a kawe'-nónkwaampa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa mináái siyáawe.

Óraa-fiyunda torówana uwi-nónkó tufántááfambo uráin-aaí.

¹³ Suwaná tiyáánaepakemba kári-fiyunda torówana awánésa sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbó túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kírítí-maragoni uwi-nónawáífata kówándasa ¹⁴ Kírítí-marafakemba óraa-fiyunda toréna ¹⁵ mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aintówana tuwíntámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyáárika'a fafúsúmaena kúwana ¹⁶ nonafufumpa'á kári'-maragon-awi'a Kónda-mara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaaempa'o kárá'umakesamo tafisímae iyún-taomba tafisímai ¹⁷ óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kárá'umai kawe'á úmárówana Rípiyaa-marafa'-aempa'a uwi-nómpímbá nonáámáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fafúsúmaenamo kún-ampanta awá'mai múra márówana wempa'á kúwana ¹⁸ aafáyáara'a mifíyúndá paaí wétorowasa moparáwímbá tuwímbai uwi-nómpá'á tuwésa ¹⁹ aafáyáara'a mIntáómpimbo kísauo máún-kwaasi kísauo máún-tantaa'a nompá'á túwówana ²⁰ óraa-fiyunda paaí wétorowata ayáátáaka'a aafáúwé o'é ímba awánéta táónkomo wínda-amba ímba awánéta imáyáa éta kentáásí marasá ímbo awánaandasa maafátá tai'ánaumne-imayaasa uráumne.

²¹ Imáyáa ówándasa ayáátáaka'a tómbá ímba wénowana Póro túranka'a taména séna Kírítí-marafa'a téta séwánda ímba kesáái ísaraawe. Isékaa sáwí'o

í-tántáá'ó moparáwímbó tuwái ínta úsino. ²² Énifo tirumbá fasi'ámai méraaro. Nompín-táón-aantemba sáwí'a ínífo waási ínta puwónaumne. ²³ Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení kísau-waasigomba ai'maráísana wíyómpakemba kempá'á kuména ²⁴ séna Póroo fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a winaná enáái isáíniye. Maníkó embá kawe'á uwánkáimba póna esé'lo wégon-kwaasi káráwiyinasa ímba puwónáawe siyáíye. ²⁵ Mindásafe'a fasi'ámai méraaro. SimásímIntemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne. ²⁶ Fiyúndágo nompín-táómba fafúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní awáífátá kónaumne

Póro siyáiyé.

²⁷ Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíriyaa-nompimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fafúsúmaena kúwasa nó'waan-afufuntamba táómpinken-kisau-waasi sésa maragóní ewaatá kúne sésa ²⁸ ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fári'wiyesa nompímbá tu'mái tafisímai awánomba mindónkwááumbá ayáátáaka'a 120-ya'a úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a úwasa ²⁹ maragóní awáifá'á óntambo wéraindara'a tanaa fáúnafo sésa táátafesa ésa

éiyain-anda faútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména ta'ótorowasa minúwóiyáámbá siyaráinata nóin-tantaara wéraiya awánánae sésa ³⁰ nompín-táómpinken-kisau-waasi imáyáa ésa aúpá'á kónaumne-imayaa ésa karo'á sésa aikakén-ándá faútuwanae sésa káritaomba nompá'á múra túwówana ³¹ Póro

i-wáásiyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kisau-waasimo ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánááwe Póro súwasa ³² i-wáásí

kári-taonkoni ándá kárásuwowana kóuraiye.

³³ Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímba tómbá naráafo káfé'a tómbá naaró. ³⁴ Kemá óraaka simátime sé'a tómbá newaná túgo kawé'á ína'a mé'a ímba tai'ánááwe ³⁵ Póro simásuwena seyaafá'-wáásí túranka'a tómbá maiyéna Manikóntáféna súwi séna tómbá tafámbai nówasa ³⁶ awánowana tirunkó kawé'á úwata tómbá nááwándasa ³⁷ mindómpín-táómpimba sáwífa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá nááwánanasa ³⁸ simú'a fówanasa mintáómba umbái tówasa mimpímbó wéron-tonkon-awi'a wíti nompímbá maisu'márówana fetói uráiyé.

Nonkó tufántááfan-éna mintáómba tawísísukain-aai.

³⁹ Úwasa siyarónka'a awánomba ímba awánom-barama wérowasa awánomba mifá'á nonkó iyówana kawé'-áámáái wérowasa awánésa sésa mefatá iyónanasa kawé'-áámáái'á póna táonko úwoi iyíniye sésa ⁴⁰ táómba ta'ótóráin-anda kárásuwowana nompá'á kumúwasa fafúsúmaesa nún-taanka'o kára'umaron-anda awátuwesa aipa'á ampantá fári'wimaresa fiyúndágo weyáárika'a fafusínata áámáái'fa'á kónae sésa ⁴¹ kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a wérowana mimpímbá mintáonkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámifa'a tufántááfan-émena tawísísukaiye.

⁴² Tawísísuwowasa i-wáásí sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa kófainifo tínkamonaé suwaná ⁴³ i-wáásítí kawáágó Póromba áwa'nai ena séna ímba tínkamoro simásuwena séna nombó tufámbaimo kawé'ó iyawi nompímbá ásáfe'a tufámbae'a aápá'á koró. ⁴⁴ Tuwímbai ímbo nombó tufámbaimo awánewi nompín-táonkoni taaimá maiyé'a minká ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá kawé'á úmaisa aápátá kógosa uráumne.

¹ Aápátá kawel'á úmáisa koméraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Móríta-marawe suwatá ísaraumne. ² Aa'á téna táwí'a wéuwasa mimbárafákén-kwáásí kawel'á uwásinkesasa iyamá agaisínkówata siyáánta wégaufowananasasa ³ Póro iyáárí'a komaimaéna mimpimbá máagaimarowana koko'á úwana waaifainkó téna Póron-ayáámba taunkutúwasa ⁴ waási awánésa keáímbá sésa moórá-waasi tufúwísana púwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkáiimba póna káfé'a wen-ánóndáá maéna waaifainkó fáinana puwíniye keáímbá suwaná ⁵ Póron-ayáámba tufimpín-úwana minkwáífainkó tará'maena iyafimbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa ⁶ minkwáásí Pórontafesa imáyáa ésa intoráinana puwíniyo. Marapá'á kunténa puwíniyo-imayaa ésa ayáátááka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááéma puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáásí maníkón-iye siyáawe.

⁷ Suwaná mimbárafákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápiriyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawel'á uwásinkenasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámhá kowaéwánanasasa ⁸ Pápiriyasi afowámbá áúiyankena ayánómbá naawará'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Manikómpá'á inai séna ayáántamba ane'á ta'ótorowana mináí'á tai'águwasa ⁹ awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinkafa'a kúwasa ¹⁰ aamoí ésa tuwímbai-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwánda-kanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-aai.

¹¹ Árékísándiriyaafakemba moórá-nompín-taonkon-awi'a keáfáráwái-káró'-máníkó éna fiyúndámo torái-kánáá mimbáragóní nonkwaáúmpimbá wérowata kaumbo-wíyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba iyáteta wémeta ¹² Sísari-marafa'a Sáirákusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámhá waéta ¹³ nompín-táómpimba iyáteta wéta Rísíyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fáfúsúmaenasa kúwata kae'-nó'wáámhá kówaeta Ítáári-marafa'a Píútíyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa ¹⁴ Ísun-aaimo ísówi mérowata kotuwánááwánasasa simásimesasa sésa moórá-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumaisa moórá-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata marapátá kówándasa ¹⁵ Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa isésa aampakémbá kotiyánae sésa Ápíyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáásí wááumo wái-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Manikómpá'á aamoí úwana arunkó kawel'á uráíye.

Póro Rómu-naopa'o mérain-aai.

¹⁶ Póron-arunko kawel'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasasa mindáópaken-kamani-waasigo Pórontafena séna ímba ándá-naumpa'o máinda úwoi-naumpa'a ménana i-wáásígó enká'á káráwiyiniye súwana ¹⁷ kaumbo-nó'wáámhá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba símai sáwí'a uráumpo kentáá síwá'náti ámáámhá ímba taráíyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a

kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sinkaraawe. ¹⁸ Sinkaresa sinkamiyanesa kesí áwáumo saafa ombá ímba ísasá faú'ankanae sewasá ¹⁹ Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isáíniye. Kesí Yúndaa-waasi aai simátinkanae ímbo súnda kesáái isáínkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. ²⁰ Yúndaa-waasisa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-ai séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kárá'uraamba pó'a táántamai tuwáné'a simátimenae Póro súwasa ²¹ isésa miwí sésa Yúndiyaafakemba Yúndaa-waasi ímba entáfesa aúfái agaimái túwááwana tiyáiyé. Ímba tuwímbai aai másimasimesasa entáfesa sáwí-ai ímba wésimankaawe siyáawe. ²² Seyaafá'-áémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfesa sáwí'o uwátínkáamba wéisaumpo mináái simásímínata isáano siyáawe.

²³ Simásuwesa moórá-kanaa Póro simátiminda-kanaa marésa komésa minkánáá túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái simátíma'maena nó'waamba tai'áraiye. Naaófá'á Mósesemo agaimakáin-aaifinkene Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aaifinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-aaísafesa timankúnkúmba iwae séna simátímuwasa ²⁴ isésa tuwímbai sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááiyé suwasá ²⁵ miyáumai aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísayaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái érai'-aain-iyé. ²⁶ Áísaya agaimaréna séna

Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátíme sé isáámbanifo ímba isámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe.

²⁷ Miwítí imáyáago umbai taisaná táako aaimó isáísáféna tuwesaraí isaná túranko awánaisaféna tógáfaa'a wéifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátínkausino Maníkó siyáiyé

Áísaya agaimaréna siyáiyé. Póro simásuwena ²⁸ séna kemá miyá owa'á pó'a simátíme sé'a Maníkó sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáin-ai fi'onkaa-waasi kosimátímakoundasa Maníkón-ai wéisaawe ²⁹ Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

³⁰ kóuwana Póro mindáópa'a ména kae'-áátái maisuwéna wení óntamba naanka'á wétuwena méromba sáwífa'-waasi wempá'á tuwaná aamoí éna ³¹ Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-ai simátíma'maena iyáiyé. Kámáni-waasi minááísáféna ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáiyé.

Kemá Rúku súnda-ai tai'áiyé.

Rómu

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moóra-ininkon-awi'a Fípimba amúwana mátimakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'-náópa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínená póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásífimbá kísau máínena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanae séna maarán-áái agaimái Fípimba amúwana mátimakaiye. Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'o úmaesamo

nú-fasi'aenko ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantafena arupise úmai méraawe Manikó siyáiyé. Sáwí'o úmaesamo nú-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba Manikóni ámútankoma faútinkáísasa Ísuwe'a kááísamai aúí'a úmai méraawe. Manikóni ámáánkoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana mátimakaiye.

¹ Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo isáaro. Manikó kembá aantá-waasi si'marena séna kesí ásé-aaí kosimátima'mae núwo séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Manikó wenáái simátimáakowisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-aaí súwasa aúfáí-wandaafimba agaimakáawe. ³ Minásé-áái Manikón-ááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkaimba óraakon-awi'a Téfitin-aísaafitantambo uráiwain-iyé. ⁴ Wení ámútanko Manikómpákembá póna Manikó wembá pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafeta minóraá-fási'áémbá awánéta séta Manikón-ááninkon-iyé sune. ⁵ Fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmbo ésa taawiyafiyantafena Manikó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátima'mae núwo séna kawekísáú símakaiye. ⁶ Ísu Káráisitini waási-i'a iyantafena Manikó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. ⁷ Minááísáfé'a imáyáa é'a maanáúfáí agaimaráúmpo isáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Manikó wenarumbá tiména wení waási-i'a iyantafena táántaraiwai isáaro. Manikó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái sune.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-ai.

⁸ Kembiwí Ísu Káráisitimpa'a timankúnkúmbo on-ááigó seyaafá'-áémpá'-wáásifá'á wété isasá isááwa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa é'a Manikómpá'á súwi sune. ⁹ Manikóni kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni ásé-aaí simátima'mae inái símae'o iyúnda Manikó wéisaiye. ¹⁰ Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Manikómpá'á áísai úmae iyé'a arááímo táínamo e aambá wisínkéna'a Rómu-naopakén-kwaasise'a koméraano sune. ¹¹ Manikóni ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafe'a fasi'ámai imáyáa iyantafe'a kempá'á kónae sé'a úne. ¹² Miyámó ina'o é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. ¹³ Kesí waásisono. Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa

ofáinifo maanáái isáaro. Sáwifa-kanaa kónae sé'lo únda moorá-tantaako ta'ótóráisa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóni aambó aráátimewanásamo arááiwaéntemba kembiwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. ¹⁴ Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwifa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááimó isaraawiye ímbo isaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵ Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-ai kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

¹⁶ Ásé-aaisafe'lo ímbo sigaesáfé'lo únda maarán-ááin-iyé. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi isaraawasa ánaaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. ¹⁷ Ísu Káraísitin-aaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupise úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupise úmaisá méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-ááísá isaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó séna arupise úmai méraawe simbá pósa aúí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé.

Maníkómbá tínaaembo uwámakaan-ai.

¹⁸ Maníkó maanáái aráásimakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóni érai'-aaigoni aambá fáí'makaamba póna Maníkó áyámba éna wiyómpakemba sáwí-meyamba timíniye. ¹⁹ Maníkóni áwáuma ímba aúpá'á wéraiifo afora'á aráátimakaimba marapákén-kwáásí awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíniye. ²⁰ Maníkó maramó úmaron-kanarakemba kifé'wara'a Maníkóni áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'lo i-fási'áémbá kawé'-úmai awánésa Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tanta'la awánésa pósa wemó mérain-ai kanaan'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'lo ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a wéowe. ²¹ Maníkó mérain-ai isaraambanifo ifátuwesa wenáwí'lo mósá marésamo érai'la mérariyemo seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa ²² karo'á sésa kawé'-ímáyááwará'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa ²³ Maníkó maé'mae'lo iwáin-ímáyáá ímba mósá marésa waasi áuwawaakaamba numamá waí-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

²⁴ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'lo tirááísafe'lo iyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyáárika'a miwí túma sáwí'a wéowe. ²⁵ Maníkón-ai érai'-ai taraisésa karo'-áái arááiwaesa Maníkó seyaafá'-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máémba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóni kísau wémawe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá máraáraamba érai'la mindá ímba mósá wémaraawe.

²⁶ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaeni'la uwátimena séna sáwí-imayaasafe'lo tirááísafe'lo iyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré

tuwaai'waimbá tiyuwésa keiyái kesuwaaininé sisaná kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa ²⁷ waaí miyáumai tuwaainíntómbá tiyuwésa keiyái kesuwaainí kesuwaaininé símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Maníkó miwí túra'a sáwí-meyamba arupise úmai wétimiye.

²⁸ Maníkó wenáái érai'-aai taráísóntafenawe sésa ánaaemba uwátímisana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kenti imáyáafinkeni'o ombá uwófi'a wéowe. ²⁹ Fí'o-fi'o-sawi-imayaago miwífimbá óraa'a isasá sáwí'o ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawekísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátiyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tíyo-aai símae nésa ³⁰ túwí'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Maníkómbá tiyámba uwánkesa sáwí-aai simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawi-kisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa ³¹ tirumpimbá kawel'-áái ímba wéraisasa símaimo fasi'ámakaini'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Maníkó áamámba símarena sésa miyá-sáwí'ó owí puwónááwe siyáimba isésa ímba ífatúwáámba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

2

Maníkó aaifimbó wémaitinkain-aaí.

¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'o owí sáwí-meyamba maenááwe sewí simátíménda isáaro. Miyámó sembá kembiwíwará'á miyá-sáwí'ó ombá póna aaifimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba maenááwe. ² Miyá-sáwí'ó owí Maníkó aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba wemó arupise úmimo miyámó in-ááisá ísaraumne. ³ Tuwímbai tuwáné'a sé'a sáwí'o owí sáwí-meyamba maenááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Maníkó aaifimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíníye ímba seró. ⁴ Sáwí'a owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááema sáwí-meyamba tímimba timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwisamban-iyé ímba seró. Sáwí'o ombá tuwé'a Maníkómpá'á tiyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵ Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'o ombá ímba tuwé'a Maníkómpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae iyóntafena Maníkómó aaisambó sésamo arupise-sawimeyambo tíminda-kanaa tínana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba tímínana óraa'a íníye. ⁶ Minkánáá tínana seyaafá'nánká miwítí kísausafena kawel'-mékáné sáwí-meyane anondáá tímíníye. ⁷ Kawel'á úmae iyésa sésa Maníkó kentáá súwí'a mósá maréna sánkasinkenasa maé'mae'o onda-íta uwásinkainiye sewí Maníkó aúí'a úmai maé'mae'o íyani'a uwátinkainiye. ⁸ Kesáfé-ímáyáá aantemba ésa kawel'-áái tínqaeni'a uwámesa sáwí-aai arááiwaéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba tímíníye. ⁹ Sáwí'o owí Maníkó tí'a índa-i'a uwátinkena umbai-tántáá'á tíména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰ kawel'ó owí Maníkó sánkatinkena túwí'a mósá maréna aano uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupise úmai-meyamba tímíníye.

¹² Fí'onkaa-waasi Maníkó naafá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwí'o ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a

maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Manikó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísontafena Manikó minámáánkóní áwáuwara'a aafimbá maitinkáíniye. ¹³ Manikó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááiwaiyanamo éna Manikó arupise úmai méraawe ímba síníye. ¹⁴ Manikó fi'onkaa-waasi

wení áamámba ímba simátimakowasa miwítí imáyáafinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵ Miyámó ombá Manikóní áamámba miwítí imáyáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aai wéna kawe'ó ontáféna minááígó séna kawe'án-owe séna sáwí'ó ontáféna sáwí'an-owe wésiye. ¹⁶ Moórá-kanaamo tíanamo éna Manikó Ísu Káráisitintafena sínana wemá waásiti imáyáa aúpá'ímáyáa tuwímbarena aafimbá maitinkáíniye. Ásé-aaimo simátimunda minááíwárá'á simátimune.

Yúndaa-waasi Manikóní áamámba tokáundasa póna súwa'nai iyemo siyáan-ai.

¹⁷ Yúndaa-waasi únemo sewí isáaro. Manikó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawe'-úmaisaamo méraundasa Manikóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémarawe. ¹⁸ Minámáámbá ísaraantafe'a Manikómbó arááimo tainí'ó on-áái isé'a kawe'ó on-tántáá'é sáwí'ó on-tántáá'é kanaa'á tuwímbare'a ¹⁹ óraaka sé'a kawe'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sáma kátinketa ²⁰ táá'ó ímbo isáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáási aráátimune wésewe. Manikó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa súne-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹ Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwárá'á mináái arááíwáéro. Umémbá ímba orómó sembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. ²² Aare-úmené waai-úmené ímba orómó sembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. Karo'-mánikó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwárá'á sáwí'a é'a minkáró'-mánikóní naaúmpa'ó sáwí'ó ombá mindá ifá'á túwáaro. ²³ Manikó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máraámbanifo minámáámbá taráísé'a sáwí'ó ombá waási tuwánésa sésa Manikón-áwí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. ²⁴ Mindásafena naaófá'á Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'ó ontáféna
fi'onkaa-waasi tuwánésa Manikómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáíye.

²⁵ Yúndaa-waasi ontáfé'a túma káramai araénáemba wée'a sé'a Manikóní waási únemo sewí Manikó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáemba Yúndaa-waasi ombá mindá kawe'á uwátinkáífo minámáámbá ímba arááíwáemba Yúndaa-waasi é'a túma káramai araénáemba uráamba mindá ímba kawe'á uwátinkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶ Fí'onkaa-waasi ímba túma káramai araénáembo

owí Manikó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáéwanamo ímbá Manikó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo káramaimo araénáembo owiyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷ Manikó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma káramai araénáemba uráambanifo minámáámbá taráíyaamba pósa fi'onkaa-waasi ímba túmo káramaimo araénáembo owí minámáámbá arááíwáéwimo ésa aafimbá maitinkánaáwe. ²⁸⁻²⁹ Túmo káramaimo

araenáembo owí mindásafena aantemba ímba Yúndaa-waasi Manikóní waási-úramban-oyo Manikóní ámutanko miwítí sáwí-imayaa maitiyukaiwai Yúndaa-waasi Manikóní waási-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímba miyá uwátínkáifo Manikóní ámutanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfesa fí'on-kwaasi ímba aamoí wéuwatinkaafó Manikó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3

¹ Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paapé uráiyó. Túmo káráimó aranáembo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paapé uráiyó sembó ² sísaí íya'ó é'a anondáá sé'a kawe-tántáá'á paapé éna aifa'á Yúndaa-waasi Manikón-aaímo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³ Simátímakaimbanifo tuwímbai Manikóntáfesa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-oyo Manikó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéiye. ⁴ Waási karo'-áái wésefo Manikó érai'-aai aantemba wésiye. Manikóntáfena símai aúfáifimba agaimaréna séna enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aafimbá maenkánaáfo enááigo seyaafá'-wáási táái wéiyaakaiye agaimaréna siyáíye.

⁵ Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Manikóní kawe-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Manikó sáwí-meyamba símimba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó. ⁶ Manikómó ímbo arupíse úmáimo mérainkakaa ánaaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

⁷ Moórá-ai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Manikóní érai'-aai afora'á paapé isaná wenáwí'a mósá óraa'ó intáfeta kesáámó sáwí'ó úndasafenasa Manikó aafimbá maisínkáimba sáwí'a iyésá ímba senó. ⁸ Miyán-káror'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'ó úndasa mimpínkémbá kawe-tántáá'á paapé ínana Manikón-áwí'a iyíníye ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfesa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Manikó miwí aafimbá maitínkéna arupíse úmai sáwí-meyamba tímíníye.

Seyaafá'-wáási ímba arupíse úmáimo méraan-ai.

⁹ Kemá Póro mináái imáyáa é'a sune. Manikón-aúranka'a ímba maarán-íye. Yúndaa-waasiya kawe'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye sune. ¹⁰ Mindásafena Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Manikón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe. ¹¹ Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemó í-tántáá'á ímba kawe'-úmai awánésa Manikóe'a méraanae ímba wésewe. ¹² Seyaafá'nánká Manikómbá tínaaemba uwámesa sáwí-amba arááiwaesa kosaambai ésa

ímba kawe'á wéowe. ¹³ Waási puwésamo kawáá'ó ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátiyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútintemba isasá ¹⁴ óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa ¹⁵ ááéma tínkamowasa puwówi mésa ¹⁶ nópa'ó tí'ó úni'a úmai umbai-tántáá'á tímésa ¹⁷ ímba faru uwátinkesa ¹⁸ Manikón-áároi ímba ínkaisésa ifátuwesa méraawe

agaimaréna siyáíye.

¹⁹ Maníkó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamáamba séna mináái arááiwaéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a sáwí'a éta súnda arupise úmáisa méraumnesa ímba érai'a súne. ²⁰ Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta seyaafá'-ámáámbá arááiwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna arupise úmai méraawe síniye súndasa karo'-ááisá súne.

Áamáamba iséta sáwí'a uráumnesa súne.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupisemo uwátinkáin-ai.

²¹ Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo arupisemo uwátinkáin-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba ímba imáyáa éna minámbá aráásímakaiye. Minááisáfésa naaóf'á Mósese Maníkón-ai simátimakowiye minámbá paapé índa-ai simátimesa agaimakáawe. ²² Waási Ísu Káráisitafesa sésa érai'a kentáási sáwí-imayaafinkemba awásiyukaiye sewaná miwísáféna Maníkó séna arupise úmai méraawe wésiye. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupise uwátinkáimba mimbórá-ámbá wéraiye. ²³ Seyaafá'nánká sáwí'a ésa Maníkómó arááiimo táinda-i'o úmáimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna ²⁴ Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátinkáisana Ísu Káráisiti miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkena Maníkón-aúranka'a arupise uwátinkaindasafena pukáíye. ²⁵ Maníkó séna sáwí'o om-béyámbá maitiyuwáindasafena Ísu Káráisiti puwínana wení naaemá kumíniye siyáimba minááisáféta séta érai'a miyán-iye súndasafenasa kentáási sáwí-meyamba wémáisiyuwaiye. Ááémo sáwí'o uráamba Maníkó ímba ááéma sáwí-meyamba tíména wemá arupise ímbá awánáiyantafena séna ánaaemba Ísu Káráisiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáiniye siyáíye. ²⁶ Káfé'a Maníkó arupisemo ímbá awánáiyantafena waásimo sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará wéíye. Ísu Káráisiti miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáin-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wenaúranka'a arupise wéuwatinkaiye.

²⁷ Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. Ímba kentáási kawe-kísáúsáfénan-ifo Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba Maníkó wenaúranka'a arupise wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸ Simátimunda érai'-aain-iye. Maníkóní áamáanta ímba arááiwaundásafenasaan-ifo wenááisafeta simankúnkúnta úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupisesa wéuwasinkaiye. ²⁹ Ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fi'onkaa-waasiwara'o túwa'nai indasafena Maníkó méraiye. ³⁰ Mimbóráwígó Maníkó ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupise uwásinkenasa fi'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. ³¹ Wenááisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó arupise uwásínkáisata miyáumai Maníkóní áamáamba ímba tuwéta minámáánkóní áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

4

Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena arupise úmai méraanemo Maníkó siyáin-ai.

¹ Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupise úmai méraane siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Émbaramuni kawé-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupise úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kúsasafenamo áuma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníkó séna arupise úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

⁴ Moórá-ai ísáaro. Moóráwigoni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye.

⁵ Maarán-áái érai'-aain-iye. Kawé-kísáúmó maúndasafena arupise úmai méraawe-ai Maníkó ímba wésifo Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó séna arupise úmai méraawe wésiye. Sáwí'o uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-iye. ⁶ Kawé-kísáúmó máéntafena Maníkó ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátinkáiwain-iye Maníkó sisaná miwí tirunkó kawé'á wéiye. Minááisáféna naaóf'á Téfíti aúfáifimba agaimaréna séna

⁷ Maníkó sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae iyísana tirunkó kawé'á wéiye. ⁸ Sáwí'o owí Maníkó ímba imáyáa úmae iyísana tirunkó kawé'á wéiye agaimaréna siyáiyé.

⁹ Mináái túmo kárámimo araénáembo uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámimo araénáembo uráawisafenawara'a Téfíti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á wéiye-ai siyáiyé. Fí'omba mináái

sé'a Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupise úmai méraane siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁰ Émbaramu áuma ímba kárámai araénáembo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupise úmai méraane séna

¹¹ Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena arupise úmai méraandawi ómpo enáuma kárámai araénáemba uwó súwana miyá uráiyé. Miyáumai túmo ímbo kárámimo araénáembo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ontáféna Maníkó séna arupise úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa pósa Émbaramuntafesa kentáa síwá'náraamban-iye wésewe. ¹² Súmo kárámimo araénáembo úndawisa wemá kentáa síwá'náma iyésá súne. Ímbo súmo kárámimo araénáembo úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafetaawe Émbaramuntafeta kentáa síwá'náma iyésá súne. Émbaramu áumo ímbo kárámimo araénáembo

urónka'a Maníkón-aaisafena amankúnkúmba éna ména póna Yúndaawaasiye fi'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí tíwá'nán-iyé.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí Maníkó símai fasi'ámakaimbo timínda-ai.

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-ai séna ewé enaisaafitantambo iyawiye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyé. Ímba Émbaramu Maníkóní amáámba arááiwakontafenan-ifo amankúnkúmba úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. ¹⁴ Maníkó símai fasi'ámakon-ai Mósesembo simámakain-amaambo arááiwáéwisafena ímba siyáifo Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owísáféna siyáiyé. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí úwoisafesa owisinó. Maníkó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵ Amáán-ai wéraisasa taráiyaantafena moórámamba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo timínda-amba paápé uráiyé. Amáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímba taráísísina amáán-ai wéraiye.

¹⁶ Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. Miyáumai Émbaramun-aísaafitantambo iyawi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba iyawi Maníkó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átínkáimba timíniye. Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmba uráintemba timankúnkúmba owí wemá úwoi túwa'nai iye. Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-iyé. ¹⁷ Maníkón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna séna fi'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma óne Maníkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Maníkó púwómpinkembo iyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráiyé. ¹⁸ Waási ímbo paápé íyantantaatafena Maníkó Émbaramuntafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna fi'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-iyé. Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna enaisaafitantambo iyawi sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáinka'a pósa paápé uráawe. ¹⁹ Ááéma Émbaramu waurámbá kéna sáwífa'-aatai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínímbá mérowana póna ímba imáyáa éna Maníkóntáféna fasi'ámai imáyáa éna ²⁰ Maníkó símáimo fasi'ámakon-aaisafena érai'e séna ímba kae'-ímáyáa éna fasi'ámai ména Maníkón-áwí'a mósá maréna ²¹ séna Maníkómó símáimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíniye séna ²² miyáumai Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai méraane siyáiyé.

²³ Arupíse úmai méraane siyáimba ímba Émbaramuntafena aantemba siyáifo ²⁴ kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó

Ísumba pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiwain-aaisafeta érai'e séta simankúnkumbo úndasafenasa séna arupíse úmai méraawe wésiye. ²⁵ Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáásí sáwí-meyambo maisiyuwáíndasafenasa Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

5

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-aaí.

¹ Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkumbo úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbóráí'a úmaisa méraumne. ² Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkumbo úndasafenasa Maníkó úwoi wésuwa'nai-ípata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámo kain-áémpátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéiye. ³ Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraitamba sirunkósá aamoí isatá minúbái-tántáá'ó wéraintafeta fasi'ámai méta ímba suwesarái ínta ⁴ mindásafena Maníkó séna kawé'úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéiye. ⁵ Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáínda póna ímba sigaesá íniye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénamo óraa'imayaamo ímba aráásímimba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wéiye.

⁶ Kesáá ímba fasi'ámai méraawananasá Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkembo kusúwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáíye. ⁷ Arupíse-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaemo senkakaa umbai taisinó. Kawé'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa puwówaisi ína puwówaisino ímba isáúmne. ⁸ Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáíye. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó simínta mindása wéaraasimiye. ⁹ Ísu Káráísiti kentáá-ímáyáá énamo pukáíntafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráísiti érai'a kentáásí sáwí-meyamba maisiyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síníye. ¹⁰ Kesáá Maníkómbó siyámba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráísiti úwoi ména póna érai'a kawé'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹ Ímba mináái aantembanifo maarán-ááíwára'án-íye. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti Maníkónté mimbóráí'a uwásínkáisanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wéiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹² Maarán-áái isáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aaí taráiyaimba póna sáwí'o on-ámbá paapé uráíye. Sáwí'a uráimba póna puwón-amba paapé uráíye. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa puwón-ampa'a wégowe. ¹³ Maníkómó Mósesembo ámaámbo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráimba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aaí ímba agaimakáíye. ¹⁴ Aífa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesembo

íyámaunka¹-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-*aai* taráiyowasa wempákén-kwáásí tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paápé indawimo indanteni'a éna Káráisitimo tuwímbai-tantaa'o indanteni'a ímba uráífo ¹⁵ sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-*iye*. Ándámu Maníkón-*aai* taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo íyómba érai'-*aain*-ifo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai indasafena moóráwigomba Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kawé'á uwátinkáfa'a íyimba minánkó iyáákaraiye. ¹⁶ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó imbá kawetá uwásínkáíye. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-*aai* taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-*waasi* sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupise uwátinkanaumne siyáíye. ¹⁷ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááiwáéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káráisiti maarán-óráá-káwé-kísáú maiyáíye. Maníkóntáfésa súwa'nai uwómó sewí úwoi kawé'-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupise uwátinkáísana Káráisiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisagomba wéiyakaawe.

¹⁸ Énifo minááígóní áwáuma maarán-ááin-*iye*. Aifaráán-kwáásígó sáwí'o urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónááwe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráisiti kawé'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba faútinkena aúí'o úmaimo maé'mae'o íyani'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Aifaráán-kwáásígó Maníkón-*aai* taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráambanifo moóráwigo Ísu Káráisiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwífa'nanka arupise wéuwatinkaiye.

²⁰ Sáwí'o umbá Maníkó wení ámáámba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráíye. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátinkámaena iyúwana óraa'a uráíye. ²¹ Ááéma sáwí'o urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááiwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa ta'ótóráísata wenaúranka'a arupise úmaisaaamo méraundasa kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti aúitaamo úmaisaa maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

6

*Ísuwe'a kááísamaisaamo méraunda-*aai*.*

¹ Simátiménda isáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a indasafeta sáwí'a úmae iyéta méranae ímba seró. ² Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo aneká'ó ta'ótotuwenamo wéraisintemba kentááfímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³ Maarán-áái é'a isaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráisiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisaa méraunanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena iyísata méraumne. ⁴ Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káráisitiyeta puwúnasasa utarááwataaraa

únanasa kentáási sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fi'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba kentáá iyáfasisinkenaaraamba uráísata aúí'a úmáis méraumne.

⁵ Ísu Káráísiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba iyáákaraintemba weséta káásimai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. Miyáumai Ísu Káráisitimo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba weséta káásimai méraundasafeta aúí'a úmáis méraumne. ⁶⁻⁷ Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo ímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisana kentáási sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áinana kesáámó sáwí'o úmae iyúndawisa ímba ta'óto'mae iyúndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'á pukáísana kentáási sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. ⁸ Ísu Káráísitiye'a pukétaaraanta úmáis méraundasá póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹ Maarán-ááisá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinkaisana puwí-fási'áénkó ímba ta'ótoraisana aneka'á ímba wépuwiye. ¹⁰ Aoisambó ombó tai'áíndasafena mimbórá-kánáá pukáimba póna mindásafena ímba aneka'á puwéna iyáfasinena ména Manikóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹ Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmáis méraunanasa sáwí'o úndawisa ímba ta'ótotuwena wéraisata méta Ísu Káráísitiye'a káásimaisa méraundasá Maníkó aamoí ínkwa-e-i'a úmáis méraumne.

¹² Kentí sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ofáínifo sáwí'o owí kembiwí ímba ta'ótoraino. ¹³ Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo iyáfasintinkaisa'o méraawi Manikómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawe-kísáú aantemba máéro. ¹⁴ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí sáwí-imayaago kentúma ímba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'o uwátínkáín-aai.

¹⁵ Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáará'á ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwí'a úmaeta iyóno. ¹⁶ Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Manikóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Manikón-aaimo isáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyíyana wenaúranka'a arupíse uwátínkainiye. ¹⁷ Ááémo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaaemba érai'-aai simátíma'maesa iyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Manikómpá'á súwi sune. ¹⁸ Sáwí'o uwáí ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹ Ímba fasi'ámai méraantafe'a kesáái isáíyan-aai simátimune. Ááémo sáwí'a ónae sé'a fi'o-fi'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawé'á ónae sé'a kawé-ímáyáá aantemba é'a Manikóndé-i'a oro.

²⁰ Ááémo sáwí'lo uwáí ta'ótokonka'a kawe'-ímáyáá ímbo umbá ²¹ sáwí'lo uráamba káfé'a tigaemá wéíye. Sáwí'lo untáféna ímba kawe-tántáá'á kentópa'a tiyáíye. Miyá-sáwí'ó úmae iyómpinkemba méraawini áwáuma Manikóní nempa'a maé'mae'a wéowe. ²² Manikó sáwí'lo umpinkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátínkaraimba pó'a Manikóndé-i'a úmai mé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³ Sáwí'lo owí-ánóndáá puwíyambanifo Manikó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaamo maé'mae'lo onda-íta wéuwasin kaiye.

7

Manikóní ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-aai.

¹ Kesí waásisono. Seyaafá'nánká amáán-aai ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a amáán-aai go káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiniye. ² Amáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaaikómó aúmó aráínka'a awaaínkó wesé'a kááísamai méraisana awaaikómó púwisanamo ímbá kááísamaimo méreyamba wétai'aiye. ³ Awaaikómó méraínka'lo aaregómó fí'on-kwaasionka'lo wimbá mindá sáwí-inimban-íye sefó awaaikómó puwínanamo éna amáánkomo sintembá fí'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-íye.

⁴ Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Manikómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráísitiye'a kááísamaimo méraantafe'a pukékaambo úmimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaifo Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawe. Manikó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba iyáfasinankarawai Ísunde-i'a uré'a pó'a Manikóní kísau wémaewe. ⁵ Ááéma sáwí-imayaasafeta sirááísafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a

éta púwónda-amba arááiwaeta ⁶ miyásáámó uráunda káfé'a Manikó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáisanasa Manikómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááeraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta

aú-amba Manikóní ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Manikóní amáámbo ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-aai.

⁷ Minááímó imáyáamo é'a simátíménda ísáaro. Manikómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-íye ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsinó. ⁸ Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wéraimba pó'a minámáámbá taraisónae sé'a súraniyamba áfááraumai uráumne. Minámáánkómó ímbo wérainkaka sáwí'lo únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsinó. ⁹ Amáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba isé'a kawe'-úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaeamba minámáámbá ísaraunda taraisónae sé'a taráyaunda ¹⁰ mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááiwakaundaraka kawe'-úmai

mérausino. Minámáámbó taráíyaundawi pó'a púwóndawi úne-aaí ísaraumne. ¹¹ Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-ímayago wéna póna karo'á simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráíyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹² Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aaí ímba miyá oró-áái Maníkón-aaí arupíse-aaí kawé'-ááín-íye. ¹³ Minkáwé'-ááígó ímba púwónda-i'a uwásínkaraifo kesí sáwí-ímayago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraíye. Sáwí-ímayasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráíyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-ímayagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-ímayago aantemba óraa-sawí'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'o úndawisaamo ta'ótokain-aaí.

¹⁴ Ámáámba Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'o úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágóní kísau wémaumne. ¹⁵ Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'o úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawé'-ímáyáá wéune. ¹⁶ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawé'-ámáámbán-íye sune. ¹⁷ Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-ímayago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune. ¹⁸ Marapákén-kwáásí únda kanaa'ó kawé'ó únda kempímbá ímba wérais'a awánaraumne. Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawé'á wéune. ¹⁹ Kawé'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-ímayago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune.

²¹ Áwáuma maarán-íye. Kawé'á ónae sé'o úndanifo sáwí-ímayago tafisímaena íyísa'a ²² kesirumpimbá Maníkóní ámáántafe'a aamoí úndanifo ²³ moórá-awauma kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisísaná Maníkóní ámáámba kawé'-ámáámbá pó'a arááiwaenae súndawi tafisísaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiye. ²⁴ Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba nááwa siyáíniyo súnana ²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti síyáísa'a Maníkóntáfé'a súwi sune.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní ámáámba arááiwaenae súndanifo kesúgoma sáwí-ímayaaafinkemba sáwí'a wéíye.

8

Maníkóní ámútankomba arááiimo tainí'o on-áái.

¹ Miyáumai Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitiyukaintafena Maníkó ímba aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. ² Ááéma sáwitaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráísiti faúsínkaraisata weséta aú'á úmáisa méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aafimbá ímba maisínkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye.

³ Maníkó wení áamáamba siyáimbanifo sáwí'a ónae séta minámáambá ímba kanaatá arááiwakaunda póna minámáánkó sáwíta úmais méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanaša ánaaemba Maníkó wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáfewe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o úndawisaamo úndantenuwarawi maimaéna kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáindasafenasa kumpukáiyé. ⁴ Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Maníkóní áamáánko siyáintemba miyásá úmais arupísesa ónaumne. ⁵ Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaifo Maníkóní ámútankombo arááímo táinda-i'o owí wení kawé'-ímáyáágó wégarawiyiye. ⁶ Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkóní ámútankombo arááímo tain-ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní áamáamba ímba kanaa'á taawiyafésa Maníkóní namuro-wáásiyáámbán-owe. ⁸ Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táinda-i'o iyawi Maníkó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹ Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'o tirááímo táinda-i'a ímba é'a Maníkóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráísitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwei ímba wení waásin-owe. ¹⁰ Ísu Káráísitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátinkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'o uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹ Maníkó Ísumba pukáimpinkemba iyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwará'ó éna puwiyampinkemba iyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íniye.

¹² Kesí waásisono. Mináái imáyáa iyata ímba kentáási imáyáafinkeni'a éta Maníkóní ámútankombo arááímo táinda-ita úmais méraano. ¹³ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombó éna Maníkó séna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo túwa'nai ina'o sáwí-imayaamo tuwé'o é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴ Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-owe. ¹⁵ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwei ímba inkáitinkaisana inkaisi-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Maníkó wenáánintoni'a uwátínkáisa'a Maníkómbá áánte'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶ Kesáá séta Maníkón-áánintonta únesaamo súnda Maníkóní Úfaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aain-iye wésiye. ¹⁷ Maníkón-aráá'a úndasa póta Maníkómó kentáásáfénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káráísitimo maíndanten-úmais maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraimba póta ánaaemba weséta sámó kain-áémpatá ménaumne.

Maníkó wení fi'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-aii.

¹⁸ Maarán-áái imáyáa é'a sé'a érai'a Maníkó wení fi'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta imáyáa éta kentááfimbó wérain-umbai-tantaafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹ Maníkón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako wai-waankowe taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰ Naaófá'á Maníkó uwámakain-tantaafena séna kawáá'a uwáwíniye wení imáyáafinkemba séna ímba miwítí imáyáafinkemba siyáimba maarán-imáyáá éna séna ²¹ ánaaemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáitinkaanaana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íniye. Kesí iyámpóimo faútínkáanasamo kawé'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'-úmai wéiniye Maníkó minímáyáá uráiyé. ²² Maarán-ááísá ísaraumne. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakain-tantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paapé ínana awánánae séna amu'maréna méraiye. ²³ Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwará'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakain-tantaa'o simíndasafeta imáyáa ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴ Maníkó kawé'-ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóiya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánasuwaunda-tantaafeta ínta amu'maréta ímbo awánáunda-tantaafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímbo awánáunda-tantaafeta amu'maréta méta séta érai'a paapé íniye séta ímba suwesará ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶ Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íniyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aai súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷ Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááimo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáási imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisiaye.

²⁸ Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wen-imáyáá éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹ Naaófá'á Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónáawe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaa-o-i'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰ Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-aaí.

³¹ Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátiménda isáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó iyamba ímba kanaa'á kentáá iyáákanaawe. ³² Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sénasa ai'marówana kumpukáiyé. Miyá

uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíniye. ³³ Maníkó kentáá wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupísesa uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafintá maisinkánááwe. ³⁴ Tuwímbai-waasi kentáásáfesa puwiwae sésa ímba aafimbá maisinkánááwe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna iyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai ena Manikómpá'á inai wésiye. ³⁵ Miyá intáfesa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tındawe aoisaambó wisínkétaawe sáwí'ó uwásínkéntaawe sááimo táindasaawe unáánkwátói-iyaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tında Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. ³⁶ Naaófá'á Manikón-ai aúfáífimba agaimaréna séna ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáfesa sésa tínkamónasa puwiwae-imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáfesa tínkamónasa puwiwae símae iyówe

agaimaréna siyáiyé. ³⁷ Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba imáyáa únana Ísu Káráísiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáisata miwísá wéiyaakaumne. ³⁸⁻³⁹ Maarán-áái érai'-aai isa'á ísaraumne. Manikó arumbá siménasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Manikómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Manikómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wíyómpakenkisau-waasiye sáwí-amutane ífé'ó wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'e wíyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwiyé Manikómó úmakain-tantaa'e miyán-tántáátónkó ímba kanaatá Manikómpá'ó méraundafakenta síyááwanasa Manikó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye.

9

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-ai.

¹ Kemá Póro Ísu Káráísitini waási é'a érai'-aai aantemba súnana Manikóni Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-aai wésimatimune. ² Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á imáyáa únana sirumbá isaná sirunkó umbai támae iyíye. ³ Miwí Ísu Káráisitini-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó iyámaiyanamo Manikómó siyuwáinanamo Ísu Káráisitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-iyé sune. ⁴ Miwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Manikó wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sama aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení amáamba simátimena símai fasi'ámakain-ai simátimena Manikón-ímáyáámó mósá maráán-amba aráátimuwasa ⁵ ááeraan-oraal-waasi miwí tíwá'náma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aain-iyé.

⁶ Maníkó Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníkó fasi'ámakain-aaí taráiyaiye ímba sénáísaiye. ⁷ Émbaramun-áisaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-oyo tuwímbai Maníkóní iyámpói owaná naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna enááninkon-awí'a Áísáaki wenaísaafitantambo íyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Maníkó siyáiyé. ⁸ Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Émbaramun-áisaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-oyo Maníkó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáiwai aantemba Maníkóní waásin-owe. ⁹ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símají fasi'ámakain-aaí séna sún-da-kanaa tína'a méraanana Séraa waaiyámpói ma'ankáíníye siyómba ¹⁰ mináái kentáá síwá'náma Áísáakintafena siyáiyé. Wemá óraa'a éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae-iyampoi ¹¹ ímba matínkaroyasarai miniyámpóiyái ímba kísau maiyóyanka'a ¹² Maníkó minínínkóntáféna séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíníye siyáiyé. Maníkó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíníye siyáiyé. ¹³ Maníkón-aaí aúfáifimba miniyámpóiyáisáféna agaimaréna séna Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba sínaaeni'a úmaraune Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááín-iyé. ¹⁵ Naaófá'á Maníkó Mósesentafena séna sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune siyáiyé. ¹⁶ Miyáumai ímba waási tirááimo taintáfénawe waási kawe-kísáúmó maíyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Mósesé méronka'a Ísipi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó séna seyaafá'-márafákén-kwáási kesí fasi'aéntámbó enane'ó úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a íyáfasinankaraumne Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba wembó arááimo tainí'o énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááimo tainí'o énamo tirumbó máráántembo ímbá tirumbá máráántemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹ Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Maníkó aafintá maisinkáiyó. Maníkó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisínkáinta mindá sáwí'an-iyé mináái ímba seró. ²⁰ Kembiwí úwoi-waasi méraafo Maníkómó siyáin-aaí anondáá ímba seró. Maarán-áái imáyáan-oro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-máramá maiyésa

sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkao ímba wésiye. ²¹ Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágáí'-márámá maiyésa kae'-ánáfeumba úmáresa moóráfimba úwoi-kisau maésa moóráfimba kawé-kisáúmó máémba mindá miwínén-iyé.

²² Maníkó miyaráámhá wéiye. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'lo uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí méyámbá póna ááéma ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaaemba tínkaminiye.

²³ Kentáá wemparí'a úmarenasa arumbá uwásinkáinta póta weséta sámó kaipatá méta weni fi'oran-kawé-kisau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'lo uráan-kwaasi ímba ááema tínkamimba timu'maréna méraiye. ²⁴ Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fi'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. ²⁵ Miyáumai naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna

Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá timúne sénaumne.

²⁶ Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'lo méraawisafe'a ánaaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síniye

Ósíya agaimaréna siyáiyé. ²⁷ Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáamááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínifo tuwímbai sáwí'lo úmáimo méraampinkemba tiyáíníye. ²⁸ Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíniye agaimaréna siyáiyé. ²⁹ Moóráfa'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánaáwe siyáinkakaa Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino agaimaréna siyáiyé.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbó uráan-aaí.

³⁰ Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmáimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráisitín-aaí isésa timankúnkúmba ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye. ³¹ Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'lo úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe. ³²⁻³³ Maníkóní ámáámhá arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbó uráantafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-aaí aúfáifimba Ísuntafena

símai agaimaréna séna

Maníkó séna ísáaro. Sáiyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'lo timankúnkúmbó iyawi ímba tigaesáfésa

ónááwe siyáiyé

mináái agaimaréna siyáíye. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáíye. Óntanka'o tanaambó faantembá Ísu Káráisitín-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáambá fánááwe.

10

¹ Maanááimó simátíménda isáaro, Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'lo úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááíma wétaisa'a Maníkómpá'á inai símae'a iyúne. ² Yúndaa-waasi Maníkóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aagioni aráwuma ímba isaraamba tuwánarumne. ³ Maníkómó wenaúranka'lo arupisemo uwátinkáin-amba ímba awánesa karo'-ántáfésa érai'-amban-iyé sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe. ⁴ Ámáamba arááiwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupise uwásinkainiyé sésa Yúndaa-waasi arááiwaén-amba Ísu Káráisiti séna minámbá tai'áífo kesááisafesa timankúnkúmba owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupise uwátinkáimbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

⁵ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwaénanasa Maníkó arupisesa uwásinkainiyé

sen-ááísáféna naaófá'á Mósesé agaimaréna séna
minámáambó seyaafá'ó arááiwaiyawí

kawe'-úmai ménaawe

siyáíye. ⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owímó arupise uwátinkáin-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wiyómpa'a iyénawa Káráisitimba

ái'maenawa kumíniyo.

⁷ Nááwa pukáan-kwaasí méraapa'a

kuréwa Káráisitimba áí'maenawa tíniyo. Miyán-áái

ímba seró. ⁸ Maníkón-aai kentirumpimbá

ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáíye. Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba oró-

áái simátimunda ⁹ mináái maarán-iyé. Ísu kentáásí Fasi'aénkón-iyé

afora'ó simátimé'lo kentirumpinkémbó sé'lo Ísu pukáimpinkemba Maníkó

iyáfasinankaraiyemo síyanamo éna sáwí'lo úmáimo méraampinkemba

Maníkó faútinkainiyé. ¹⁰ Maníkón-aaisafeta kesirumpintá

simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupisesa uwásinkáísata

afora'ó minááimó simátimundasa sáwí'lo úmáisaamo méraundafinkenta

wéfausinkaiye. ¹¹ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

siyáintembo índawimpa'lo timankúnkúmba

iyawí ímba tigaesáfésa ónááwe siyáíye.

¹² Mináái seyaafá'-wáásí Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-

aúranka'a mimbóráí'la ontáféna siyáíye. Maníkó seyaafá'nánká'ó

káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwaé sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a

wéuwatinkaiye. ¹³ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'lo úmáimo

méraundafinkemba siyáinonemo sewí seyaafá'nánká miyá íniye

agaimaréna siyáíye.

¹⁴ Maníkó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba

kanaa'á wésewe. Maníkón-aaimo ímbo isááwimo ombá minááísáfésa

timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaimo ímbo

kosimátiméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á isááwe. ¹⁵ Ímbo

ti'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aai

aúfáifimba agaimaréna séna

ásé-aaimo kosimátiméwí

aamoí wéuwatinkaawe
agaimaréna siyáíye. ¹⁶ Minásé-áái isésamanifo tuwímbai taráíyaawe.
Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowin-awí'a Áísáya
agaimaréna séna

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasasa
minááísáfésa ímba timankúnkúmba owe
agaimaréna siyáíye. ¹⁷ Ísu Káráísitin-aaímo simátíméwasamo isésamo
ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸ Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aaí érai'a é'a ísaraawe sune.
Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna
seyaafá'-márafá'á wénesa simátímúwana
minááígó wété uráíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁹ Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááígóní
áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-íye. Naaófá'á Mósese
Maníkómó siyáin-aaí agaimaréna séna
Yúndaa-waasi fi'onkaa-waasisafé'a sé'a
úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí
waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a
tirunkó sáwí'a uwátinkainíye

Maníkó siyáíye Mósese agaimaréna siyówana ²⁰ ánaaemba Áísáya
ímba áá'a úwana agaimaréna

séna Maníkó séna
nóra símaisaawa Maníkómpá'á ténaumno-aaí ímba sewifá'á paapé
uráumne. Maníkómbá aráásíméro-aaí ímba sewifá'á paapé
uráumne séna ²¹ Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a
kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a
wéowe

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna siyáíye.

11

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátínkáin-aaí.

¹ Simátíménda isáaro. Érai'a Maníkó weni waási Yúndaa-waasi ímba
ánaaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a Ísareri-waasi é'a
Émbaramun-áisaqfitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne.

² Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba
ti'mátukaiye. Íráiyaa-aaí agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'á Íráiyaa
Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³ Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tinkamuwasa
púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo
ésamo póimo tufú'maimo agaimaráán-taarema tawísísukaawe.
Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa
kenkwará'á sinkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴ Maníkó simáména séna
ímbanifo kesí waási méraiyantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi
ta'ótokaunasa

karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a
ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. ⁵ Miyámó uráintemba
kifé'wara'a Maníkó arumbá uwátínkáíwaisafena Yúndaa-
waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe.

⁶ Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá
uwátinkenafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawé-kísáúmó

maiyaawin-anondaa ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye.

⁷ Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Manikómó wenaúranka'o arupisemo uwátinkáin-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Manikómó wempari'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Manikó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba isááwasa tuwímbai ísaraawe. ⁸ Naaófá'á Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó séna tuwesaraí uwátinkaumne súwana tuwesaraí úwasa ímba kanaa'á aaí ísaraamba miyámó uráantemba ifé'wara'a miyá wéowe

agaimaréna siyáisana ⁹ Téfiti agaimaréna séna tóntáfesa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawe'-úmaisa méraumne siyambanifo minímáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maenááwe. ¹⁰ Miwí túramba kafikurainasaraamba ímba awánanááwe. Miwítí umbai-tántáákó wae'wae'a éna ímba tai'áiniye

Téfiti siyáiyé. ¹¹ Mináái imáyáa é'a simátiménda isáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá onááwe. Yúndaa-waasi Manikón-aaí taráiyaanka'a fí'onkaa-waasi Manikómó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métinkáin-aaí isésa érai'e sembá Yúndaa-waasi isésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe. ¹² Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémbe mindásafesa fí'onkaa-waasi kawe'-ámbá arááiwaesa kawe'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaísafesa érai'e sésa kawe'-ámbó arááiwaiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawe'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawe'-ámpá'ó métinkáin-aaí.

¹³ Ímba Yúndaa-waasin-ofo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátiménda isáaro. Manikó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimatíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iyé súne. ¹⁴ Fí'onkaa-waasi simátimunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáiyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá iyana Manikó kawe'-ámpá'á métinkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵ Manikó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátimakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátinkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Manikómpá'á tíyana Ísu Káráisitini waási-i'a uwátinkainda pukésa iyáfasinesaraamba onááwe.

¹⁶ Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátiménda isáaro. Tuwímbaimo tómbó ayááimó tafámbaimo Manikómbó ámémbe mintómbá mütú'a Manikóndén-iyé. Tuwímbaimo sésa mintái-ánú'á Manikóndén-iyé sembá mintáimá seyaafá'á wendén-iyé. ¹⁷ Moórá-taigon-awi'a órifíma kisaufa'a wérain-taima mintáiyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Manikó minórifí-táigó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órífé-táigó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráiyé. Afáá'-órifí-táigó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸ Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne

ímba seró. Mintáígó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáígómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé iyóro.

¹⁹ Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáá máafusu'maraindasafena ayáanamai anai'uwásukaiye ímba seró.

²⁰ Maarán-áái érai'-aain-iyé. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáá méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ína'a káráwiyoro.

²¹ Yúndaa-waasi ayáanamai-úrambilan-ófo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íniye.

²² Maníkó tuwímbai arumbá uwátinkena tuwímbai sáwí-meyambo timínda imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawé'á uwátínkáiyé. Kawé'ó uwátínkáipa'o ímbo maé'mae'ó íyanamo éna ayáanamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí miyá íniye.

²³ Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna ááémo maé'ópa'a mótkainiye.

²⁴ Fí'onkaa-waasi afáá'-órfí-táígó ayáanamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawé'-órfí-táífimbá máafusu'makaimba mindá umbái taráiyé. Yúndaa-waasi kawé'-órfí-táiyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táígó ayáanamai anai'uwásukaifo anéka'á maimáí Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbái táinda kanaa'á íniye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáín-ai.

²⁵ Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafo sé'a afora'ó simátíménda isáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Maníkómó wemparí'ó úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tiyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe.

²⁶ Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáiwai Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitántamba uráawiti sáwí-imayaa maitiyuwáiniye.

²⁷ Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a símaimo kááísamakaunda-ai paápé íniye Maníkó siyáiyé

agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitántambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáiyé.

²⁸ Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráisitín-ai taráiyaamba pósa Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ompinkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó símai kááísamakaintafena miwí tísaafitántambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye.

²⁹ Maníkó wení waási-i'a úmakena kawé'á uwátínkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íniye.

³⁰ Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-ai taráiyaawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye.

³¹ Yúndaa-waasi Maníkón-ai taráiyaawana kembiwímó arumbó uwátínkáintemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye.

³² Seyaafá'nánká Maníkón-aaí taráisúwana Maníkó séna sáwí'o ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáíye.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-aaí.

³³ Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawé'-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaímo Maníkómpá'ó wéraitmba ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo ímbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máin-kisau ímba kanaa'á táísáí úmai wémaewe. ³⁵ Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímbo siwáí póna wemá ísarena tímíwain-íye

agaimaréna siyáíye. ³⁶ Maníkó seyaafá-tántáá'á úmaráísana wení fasi'aémbá wéraitafena seyaafá-tántáá'á wéraitmba pósa wenáwí'o mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéraiye. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'o óraa'o úmae iyímba érai'-aain-íye.

12

Maníkóní kisaumo máén-aaí.

¹ Kesí waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátinkáintafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembíwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kisaumo aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó é'o é'a wen-ímáyáá érai'a mósá maránááwe. ² Marapá'-wáásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó iyamba Maníkómó sin-ááísáfé'a ewé síyana kentí imáyáa aúí'a uwátinkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawé-kísáú-áái isé'a wení sásá'-ímáyáámó ímbá isánááwe.

³ Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isá'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ífo Maníkóní fasi'aénká'á wení kisaumo máemba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé iyóro.

⁴ Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kisaumo máísana moórámora-tantaako miyá isatá ⁵ miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máisa méraunanasa

⁶ Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórámora-waasisa kentáásí kisausa máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó tíménamo kesáái simátíma'mae nóromo siyáinda érai'-aain-íye sé'a miyán-oro. ⁷ Fasi'aémbó tíménamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó tíménamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro. ⁸ Fasi'aémbó tíménamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawé'án-ófo miyán-oro. Káráwiyaawi kawé'án-ófo miyán-oro. Kawé'ó uwátínkááwi aamoimó iyapakemba miyán-oro.

⁹ Moórámoramo tirumbó tímémba ímba karo'ó síyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaemba uwáme'a kawé-kísáú ta'ótóráaro. ¹⁰ Ísu Káráísitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a

é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá timé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá máraámba aamoí é'a méraaro. ¹¹ Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesarái ina'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kísau kawel'án-oro. ¹² Ísu Káráisitimo kumíndasafe'lo amu'maré'lo méraqamba tirunkó aamoí inana umbai-tántáá'ó kentópa'lo wéraimba ímba imáyáamo íyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inai símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³ Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waasímó tiya'lo é'a tóné naané tíméro.

¹⁴ Sáwí'lo uwátinkáawisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátinkao ímba síyamba kawel'á uwátinkao seró. ¹⁵ Aamoimó owisé'a kewará'á aamoín-oro. Ifil'ó taawisé'a kewará'á ifil'á taaró. ¹⁶ Mimbórá-ímáyáá é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórá-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáása kawel'-ímáyáawará'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷ Sáwí'lo uwátinkarewa'lo é'a anondáá ímba miyá uwátinkáaro. Waási túranka'a kawel'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸ Seyaafá'-wáásífímbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹ Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a anondáá ímba miyá íyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba timíniye. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'lo íyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iye. Sáwí-kisausafe'a méyámbá tíménaumne siyáíye agaimaréna siyáíye. ²⁰ Mináái imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

namuro-wáásímó táaimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tinkáimbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'lo uwátinkáántafesa tigaemá íniye

agaimaréna siyáíye. ²¹ Sáwí'lo owíní áwáuma ímba íyáákainifo kentí kawel'-kísáúgó sáwí-kisauwara'a íyáákainifo.

13

Káráwiyaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-aai.

¹ Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkaka ímba káráwiyon-kísau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi íyáfasintinkaraiye.

² Marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi Maníkó íyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráisóro. Taraisíyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maenááwe. ³ Kawe'lo owí káráwiyaan-oraal'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'lo owí káráwiyaan-oraal'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraal'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'lo é'a kawel'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴ Káráwiyaan-oraal'-waasi túwa'nai íya'a kawel'-úmaimo méraiýantafena Maníkó miwí íyáfasintinkaraiye. Sáwí'lo é'lo é'a miwí táároi inkáisóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'lo íyawí sáwí-meyamba tíménááfo inkáisóro. Maníkó íyáfasintinkaraimba pósa sáwí'lo owí sáwí-meyamba tíménááwe. ⁵ Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkó aaisambá sifo sé'a káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo

kentirumpinkén-árúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaan-oraal'-waasi

tísamaifimba kífaero. ⁶ Miwí miyán-kísáúmó máémba miyán-kísáú maíyantafena Maníkó íyáfasintinkaraimba pó'a taakísí ⁷ fi'o-fi'on-takísi orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aai.

⁸ Óntambo tímakaiya'a ayáatáaka'a ímba mé'a ááéma tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fi'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-íye.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá

kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰ Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹ Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo ímáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyoro. Ísu Káráisitinaaisafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáíndakanaa kárika'a tinda póta méraundasa káfé'a minkánáá kárika'a tíníye. ¹² Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba taí'áimba pó'a kárika'a wiyómpa'o sámó kaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kisau tínaaemba uwáme'a tiyáántán-kwimái kawe-kísáú maé'a méraaro. ¹³ Sámó kain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawel'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'o on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawe-kísáúmó maíyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkáaro. ¹⁴ Sáwí-imayaasafe'o tirááisafe'o ombá ímba ewé síyamba tínaaemba uwáme'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a sé'a kentáará'á káráwiyuwo seró.

14

Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.

¹ Ísáaro. Ísu Káráisitinaaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi'ámaimo arááíwáewisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro síyamba miwítí fi'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro. ² Ísu Káráisitinaaisafesa timankúnkúmba owífínkémbá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náúndasa kanaán-íye sewasá tuwímbai Maníkóni aampa'ó ímbo fasi'ámaimo arááíwáéwi sésa kisaufaken-ton-aantemba néta pói-ama'a ínta nánaumne sewasá ³ seyaafá-tómbó naawí pói-ama'o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí'a uwátinkáaro. Wenááisafesa timankúnkúmba ésa pói-ama'o naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí pói-ama'o naawísáfésa sáwí'a wéowe ímba seró. ⁴ Moóráwigoni kisaawaasigontafe'a sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-waasigonde póna weyáárika'a séna kawe-kísáú maé sáwí-kisau maé óne wení óraa'-waasigo wésíye. Fasi'aénkó kanaa'á áwa'nai índa póna kawe-kísáú maéna fasi'ámai méíniye.

⁵ Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráání'an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká imáyáa ésa moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶ Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tómbá Maníkómpá'á súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpá'á súwi wésewe. ⁷ Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Maníkóndén-iyé. ⁸ Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹ Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiya'e úwoimo túmó aráan-kwaasiya'e káráwiyindasafena pukéna iyáfasinkaiye. ¹⁰ Mindásafe'a imáyáa é'a Ísu Káráisitini waási ontáfé'a moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwiné'a sáwí'a uwátinkáaro. Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísaí índara'a Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna sísaí índasafe'a mindásafe'a waásiti kísaugomba ímba símai sáwí'an-oro. ¹¹ Minááísáféna Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna méraundasafe'a sé'a kesúranka'a seyaafá'nánká kífaesa ken-ímáyáá mósá marésa afora'á sésa érai'a emá Maníkó óne sénáawe Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye. ¹² Miyáumai minkánáámó tinda Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simáménaumne.

Kentáásí kísaugoni aambá kawé'án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááiwaiwae siyáin-ai.

¹³ Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwí'a uwátinkáafo maarán-ímáyáá éta séta kesí waási kesí kísau awánésa sáwí'a óne sefáínifo kawé'aantemba ónae séta miyásá ónaumne. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísuwe'a kááísamai méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iyé ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátinkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátinkainiye. ¹⁵ Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááiwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááiwáéfo sé'a káráwiyoro. ¹⁶ Kawé-tántáá'án-iyé sé'lo ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásinkááfo sé'a káráwiyoro. ¹⁷ Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentáará'ó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iyé. Wenaúranka'a arupíse úmai aáno úmai méraunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiye. ¹⁸ Miyámó ombá Ísu Káráisitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátinkáísasa tuwánésa sésa kawé'án-owe wésewe.

¹⁹ Mindásafeta imáyáa éta aáno úmaisá méta moórá-mora-waasi fasi'aémbá timénae séta siyáántán-kwimáísa kísausa máéno.

²⁰ Tuwím-baimo karo'ó sésamo mintómbá naananasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'lo né'lo ombá tuwánésa sáwí-amba arááiwaéfainifo káráwiyoro. Manikómó kentirumpimbó máin-kisaugomba sáwí'a ifáinifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwím-bai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááiwaémba sáwí'a uwátinkáamba mindá sáwí'an-iyé. ²¹ Póí-ama'e ándá-arán-done fí'o-fi'on-tone náundamo suwánésa sáwí-amba arááiwaéfo sé'a miwísáfé'a imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'a miyámó ombá kawe'an-owe. ²² Mintántáátáfé'lo imáyáamo ombá Manikó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-imáyáasámbó ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawe'ó iní'a wéowe. ²³ Tuwím-bai-tontafe'a kae'imáyáá toké'a nánaum ina nánaumno sewí kentirumpinkén-imáyáágó ímba naaó sína'lo né'lo é'a Manikón-aúranka'a sáwí'a ónááwe. Kentirumpinkén-imáyáágó kawe'an-iyé ímbo

sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

15

Ísumo ímbo wesáfé-imáyáámó uráintemba miyán-oro-aai.

¹ Kesáa Manikómpá'ó simankúnkúmbo fasi'ámáisaamo úndawisa Manikómpá'ó timankúnkúmbo ímbo fasi'ámáimo owí túwa'naisa onó. Sirááiimo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta ² kentáási ewaa'ó méraawi Manikómpá'á timankúnkúmbo fasi'ámae iyantafeta miwísáfé'wará'á imáyáa éta túwa'naisa onó. ³ Ísu Káráísiti ímba wesáfé-imáyáá úmba waásisafena imáyáa uráíye. Mindásafena naaófá'á Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Manikóntáféna séna símai sáwí'lo uwánkaraawi pósa kembá sáwí'a uwásinkaraawe siyáíye

agaimaréna siyáíye. ⁴ Naaófá'á Manikón-aai aúfáífimba agaimakáamba maarán-áásáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí ínata Manikón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

⁵ Ímba tuwesaraí ina'a fasi'ámai méraaro séna Manikó túwa'nai iye. Ísu Káráísitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-imáyáán-oro séna Manikó túwa'nai isa'á ⁶ pó'a mimbórá-imáyáa é'a mimbórá-áái sé'a Manikón-áwí'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowán-áwí'a mósá maráamba mindásafe'a inai sune.

Ísu Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-aai.

⁷ Ísu Káráísitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moórámora-waasisafe'a aamoí é'a miyá owaná Manikón-áwí'a óraa'a wéíye. ⁸ Naaófá'á Manikó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana Manikómó siyáintembo índasafena mifásí'áén-ááímó paapé índasafena Ísu Káráísiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹ fí'onkaa-waasi séna Manikó arumbá uwásinkáísata wenáwí'a mósá maráúmne siyantafena Ísu Káráísiti kunkáíye. Mináásáféna Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó sún-
 enáwí'a mósá maráúmne
 agaimaréna súwana ¹⁰ moóráfa'a agaimaréna séna
 fí'onkaa-waasisono. Maníkómó wempari'o úmakaiwai tirunkó aamoí
 ína'a
 kentirunkówará'á aamoí íno
 agaimaréna súwana ¹¹ moóráfa'a agaimaréna séna
 fí'onkaa-waasisono. Fasi'aénkón-áwí'a
 mósá máráaro. Seyaafá'-wáásísé'a
 wenáwí'a mósá máráaro
 agaimaréna súwana ¹² Maníkón-aaí simátimakowin-awí'a Áísáya
 agaimaréna séna
 Téfitin-afowan-awí'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ína-
 fí'onkaa-waasiya'o káráwiyindasafena Maníkó íyáfasinankainasa
 wembá amu'maréna ménaawe
 agaimaréna Ísu Káráísitintafena siyáíye. ¹³ Wesé'o méraiyaamba
 amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-íye. Wesé'a káásamai
 méraantafena aáno uwátinkena tirumbá kawé'á uwátínkáisana wení
 Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiyaamba amu'maré'a
 méraamba mindásafe'a inái súné.

Maníkóní kisaumo maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aaí.

¹⁴ Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro.
 Kawé'-wáási-úrumba pó'a kawé'-ámbó arááíwáén-aaí seyaafá'nánká
 isé'a kanaa'á wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úné.
¹⁵⁻¹⁶ Maanáúfáífimbá tuwímbai-aaí fasi'ámaimo simátimunda mináái
 imáyáa íyantafena ímba sáa'a isa'á súné. Fí'onkaa-waasifimba
 Ísu Káráísitini kisaumo maéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba
 sáa'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífimbá simátimune. Maníkóntáfé'a
 sé'a maafí'ónkáá-wáási ení waási owaná ení Ufaen-ámútánkó ení
 waási-i'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aaimoímó indasafe'a wení áse-
 aaí simátimune. ¹⁷ Ísu Káráísitiye'a káásamai mé'a Maníkóní kisaumo
 maúndasafe'a aamoí úné. ¹⁸ Ísu Káráísiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a
 fí'onkaa-waasi Maníkón-aaísafesa érai'e siyantafe'a kisaumo miwífimbá
 maiyáunda mináái ímba sáa'a ína'a pó'a simátíménda ísáaro. Aaí
 simátimé'a kisaumo maiyáunda ¹⁹ Maníkóní ámútanko fasi'aémbá
 símísa'a fí'o-fi'on-kisaumo ímbo awánaraan-kisaumo maimaé'a kuráumne.
 Yérúsaremu-naopakemba fí'o-fi'on-daopa'a wéne'a Káráísitini áse-
 aaí simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. ²⁰ Kemá
 sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráísitin-aaimo ímbo ísaraan-daopa'a áse-aaí
 kosimátiménae. Kosimátímakaan-kwaasifimba ímba kosimátiménaumpo
 fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-áái ímbo
 ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí
 aúfáífimba miyán-áái agaimaréna séna
 ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaemba Maníkóní aambá
 awánánáawe. Ímbo ísaraawi ánaemba Maníkón-aaí isánáawe
 agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráísitin-aaimo ímbo ísaraan-
 kwaasifimba kosimátímakaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

²² Ímbo ísaraan-kwaasi áse-aaí simátimundara'a kempá'á kónae sé'a
 únda simátimunda-kisaumo sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³ Kempá'á
 kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a

káfé'a maandáópimpa'a kesí kísau tai'ásuwe'a ²⁴ kempá'á kónae-imayaa úne. Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméraana'a súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁵ Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶ Maníkóní waási Máséndóniyaa-marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawai taisasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a mátimenaumne. ²⁷ Miwítí imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawel'án-íye. Yúndaa-waasi fi'onkaa-waasi Ísu Káráisitín-aii kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímemba mindá kawel'án-ófo miyán-oro. ²⁸ Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹ Kentí naaópa'a koméraanana Ísu Káráisiti áfááraumai kawel'á uwátinkainiye-imayaa úne.

³⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a Maníkóní ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimé'a sune. Maníkómpá'á inai sumpo kewará'á súwa'nai úmai fasi'ámai inai seró sune. ³¹ Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímbo érai'emo sewí sinkamofó sé'a súwa'nai úmai inai seró. Mifá'á Maníkóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa aamoí iyantafe'a inai seró. ³² Minkísáú tai'ásuwaanana Maníkómó ewémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aú'á úmai ménaumne. ³³ Manikó aano'o uwásínkáiwaisa kesé'a méraaiye sé'a inai súnnda érai'-aainiye.

16

Kawel'-úmai méraaromo siyáin-aii.

¹ Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóní waási Sénkíríyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ² Kesé wesé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai éna kenkwará'ó súwa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³ Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaai-kón-áwí'a Ákwíraante'a kawel'-úmai méraakaiyo sune. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísausa wémaumne. ⁴ Ááéma sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai súwa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkampó fi'onkaa-waasi fi'o-fi'om-barafakewi Maníkóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. ⁵ Mindáraití naaúmpa'a Maníkóní-ímáyáa ésa túwaandu owísáfé'a kawel'-úmai méraaro sune.

Moóráwígon-awi'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawel'-úmai méraao sune. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitín-aaisafena amankúnkúmba uráiwainiye. ⁶ Moórá-ininkon-awi'a Máriaantafe'a kawel'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau

wémaiye. ⁷ Kae'-Yúndáá-wáásí túwí'a Ándónaikasiye Yúnyiasintetafe'a kawel'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráisitíye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai maé'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma kesé'a ándáfa'a kuráaye.

⁸ Moóráwigo Ámpíríyetasintafe'a kawel'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. ⁹ Moórá Épáanintafe'a kawel'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráisitini kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sitékisintafe'a kawel'-úmai méraao sune. ¹⁰ Moóráwigo Ápérisi Ísu Káráisitini aampa'lá fasi'ámai arááiwáiwaintafe'a kawel'-úmai méraao sune. Árisítopurasini akúntáfé'a kawel'-úmai méraaro sune. ¹¹ Moórá Yúndaa-waasion-awí'a Érotiyonintafe'a Násísáasini akúmbá Ísu Káráisitini waásisafe'a kawel'-úmai méraaro sune.

¹² Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindárai Fasi'aénkóní kísau wémaeyawisafe'a kawel'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwigo Pésisi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kísau wémawaintafe'a kawel'-úmai méraao sune. ¹³ Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráisitini kísau mo maénamo iyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafe'a kawel'-úmai méraakaiyo sune. ¹⁴ Tuwímbai-tuwí'a Ásínkiritasiye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóní waási méraawisafe'a kawel'-úmai méraaro sune. ¹⁵ Tuwímbai-tuwí'a Fírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye wenámánaakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóní waási méraawisafe'a kawel'-úmai méraaro sune.

¹⁶ Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitini waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawel'-úmai méraaro sewé.

¹⁷ Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-aaí ímba arááíwaesa sésa karo'-áái simátíméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawel'-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáásí tínaaemba uwátíméro. ¹⁸ Miyán-kwáásí kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tiráásafesamo on-kísáú maésa karo'lá simátinkanee sésa aaí simátimesa símai tirumbá faiyaráawasa ímbo kawel'ó úmaimo aaimó isááwi minkáró'-ááísáfésa érai'e wésewe. ¹⁹ Kembiwímó ásé-aaímo fasi'ámaimo taawiyáfón-aaí seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáa é'a aamoí uwátinkaumne. Kawe-kísáúsáfé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. ²⁰ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa túwa'nai ína'a káríka'a waántáwankomba iyáákanaawe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae iyíntafe'a ínai sune.

²¹ Kesé'a kísau mo máiwain-awí'a Tímóti kawel'-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-Yúndaa-waasi-tuwí'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawel'-úmai

méraaro sewé.

²² Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agaé'a kembiwísé kesé'a Fasi'aénkóní waási úndasafe'a kawel'-úmai méraaro sune.

²³ Moóráwígon-awí'a Káyási kawel'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáásí mindáúmpá'á túwaandu wéowe. Moóráwígon-awí'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawel'-úmai méraaro siyé. Moóráwígon-awí'a Kótasi Maníkóní waásigo kawel'-úmai méraaro siyé.

²⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyimba érai'-aain-iye sé'a inai sune.

²⁵ Maníkón-áwí'a óraa'a úmae iyóno. Ísu Káráísitin-aii ásé-aii simátimun-aii ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááísafe'a fasi'aén-ímáyáá wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááísá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí tisaafitantamba uráawiye minááígóní áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶ Maníkón-aii simátímakaawi mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paápé íniye simbá pósa seyaafá'-márafákén-kwáásí minááígóní áwáuma isánáawe. Minááísáfésa timankúnkúmba ésa taawiyafiyantafena minááígóní áwáuma paápé uráíye. ²⁷ Ísu Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá'-tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa érai'-aain-iye.

Kemá Póro sún-da-aii tai'áíye.

1 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopa'a ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi mátímakaiye. Kórinti-naopa'a óraa'-naopa'a Ákáyaa-marafa'a wéron-daopa'a Kíríki-waasi sáwífa'a mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwara'a máúpa'an-iyé. Ááéma Póro Ísun-aii kosimátíma'maena iyúwasa Ísuni aampa'á wéwesa ánaaemba tuwínkaa'a ésa sáwí'a urówana Póro mináái iséna maanáái agaimái tuwówasa mátímakawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Maníkó weni imáyáfinkemba kembá aantá-waasi-i'a uwásinkena séna Ísu Káráisitini-aii kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Kentáásí waásigon-awi'a Sósénisintafe'a súnana maanáúfái wéagaiye. ² Maníkóní waási Kórinti-naopa'o méraawi isáaro. Maníkó wendé-i'a uwátinkaraisa'a Ísu Káráisitiye kááísamaimo méraawi isáaro. Seyaafá'-márafákéwí Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'a inaimó sewiyé kembiwiyé Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. Káráisiti miwiyá'á káráwiyaiwai éna kentáará'wará'á káráwiyaiye. ³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

⁴ Kembiwísáfé'a isámai aasiyaasi Maníkómpá'á súwi sune. Maníkó Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna wétuwa'nai-imba mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraantafena Maníkó kawé'ó uwátinkáimba kempímbá óraa'o uráintafe'a pó'a wenáái isé'a kawé'-úmai wésimatimewe. ⁶ Ísu Káráisitini-aii simátímakaunata tirumpímbá ta'ótoke'a fasi'ámai mé'a pó'a wenáái kawé'-úmai simátíme'a ⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo marapá'ó kumínda amu'maré'ó méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasi'aemba maimái ta'ótokaawe. ⁸ Fasi'átínkáfa'a iyínana póna ánaaen-kanaamo Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aii imba wéniye. ⁹ Maníkó sintembó wéena wenááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitinte'o kááísatinkaindasafena táántaraimba sinteni'ó iwái póna miyá íniye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aii.

¹⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aémbá simakaintafe'a óraaka wésimatimune. Mimbórá-áái wése'a imba tuwínkaa'-é'a mimbóráfímbá mé'a mimbórá-ímáyáá wé'e'a mimbórá-kísáú máero. ¹¹ Kempínkémbá moórá-ininkon-awi'a Kórówini akúmpákén-kwáási tuwímbai tasimásimesa sésa keyái aaisambá sésa tuwínkaa'-úmai méraawe tasimásímakaawe. ¹² Mináísánkóní áwáuma maarán-iyé. Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ápórosi kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Pítáa kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ísu Káráisiti kentáásí óraakon-iyé wésewe. ¹³ Ísu Káráisiti mimbóráwígó óraako méraifo imba tuwínáaro. Kemá Póro imba kembiwísáfé'a imáyáa é'a aaraa-táiyá'á pukáumne.

Ímba kentáfé'a ísámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a ísámai nombá maiyáawe.

14-15 Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraa'-i'o índasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka ímba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súne. Kempínkémbá ímba sáwífa'an-
ofo kae'-wáásí túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'nárai aantemba nombá maitinké'a sáwífa'-waasi ímbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkómpá'á súwi súne. ¹⁶ Énifo moóráwigon-awi'a Sétefanasiye wení akúné nombá maitinké'a imáyáa é'a fí'owima ímba maitínkaraumne. ¹⁷ Ísu Káráísiti ímba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásimakaifo ásé-
aai simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-
aaigoni áwáuma ímba ísáafo sé'a Káráísitin-
aai afora'á simátíme'a waásiti kawe'-ímáyááfinkén-
áái ímba sé'a tafisúnda-
aai ímba simátímumpo afora'á Káráísitin-
aai wésimatimune.

*Ísumo pukáimba Maníkóni fasi'aénkón-
iye-aai.*

¹⁸ Sáwí'o úmáimo méraawini aambó arááiwaéwi Ísu Káráísiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táiyá'ó pukáin-
aaisafesa sésa úwoi-
aain-
iye wésefo Maníkómpá'ó kon-
ámbó arááiwaundawisa minááísáféta séta Maníkó súwa'nai í-fásí'
áémbá iyésá wésune. ¹⁹ Sáwí'o úmáimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-
aai aúfáifimba agaimaréna séna

marapá'-wáásí kawe'-ímáyáán-
iye sen-ímáyáá tai'ásuwe'a fí'o-
fi'on-
imayaawara'-
waasiti
imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáíye. ²⁰ Marapá-tántáátáfésa kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníkó séna minímayáá sáwísamban-
iye siyáíye. Kawe'-
ímáyááwáráwí ímba aifa'á wiyasa pósa ámáambo ísaraawi ímba aifa'á wiyasa pósa marapá-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

²¹ Maníkó kawe'-ímáyáá éna séna marapá'-wáásí miwítí kawe'-
ímáyááfinkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánánááwe súmbanifo imáyáa éna séna kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútinkanaumne Maníkó súwata minásé-
áái simátímunasasa tuwímbai úwoi-
aain-
iye wésewe. ²² Yúndaa-waasi sésa ímbo awánaanda-i'o inatá Ísu Káráísitin-
aaisafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-
waasi kawe'-ímáyáán-
iye sen-ímáyáá saafá ombánifo ²³ kesáá Ísu Káráísitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-
aaisa simátímunasasa Yúndaa-
waasi mináái isésa Ísu Káráísitin-
aai tinaaemba uwáméwasa Kíríki-
waasi mináái Maníkóni kawe'-
ímáyááfinkén-
áái isésa úwoi-
aain-
iye sewatá ²⁴ Yúndaa-
waasifinkene fí'onkaa-
waasifinkene Maníkó wempari'o uwásínkaraiwaisa séta Maníkóni kawe'-ímáyááfinkémbá Ísu Káráísiti pukáisana Maníkóni fasi'aénkó sáwí'o úmáisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye.

²⁵ Marapá'-wáásí sésa Maníkóni imáyáa úwoi-
imayaan-
iye sen-ímáyáágó kawe'-ímáyáágó póna waásiti kawe'-ímáyáágómbá iyáákaraiye. Waási sésa Maníkó amoisaémbá iyémó sen-
áámóísáénkó waasiti fasi'aémbá iyáákaraiye.

26 Kesí waásisono. Maníkómó wení waási-i'lo uwátinkonka'lo máúwaini áwáuma imáyáan-oro. Kempimbá marapá'-wáási túranka'a kawé'-imáyááwará'-wáási ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáási túranka'a fasi'aén-kwáási ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáási túranka'a túwí'lo wéron-kwaasi sáwífa'a ímba méraafo moórá-mora méraawe. 27 Marapá'-wáási sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásifínkémbá Maníkó wení waási-íla uwátinkena marapákén-kawé'-imáyááwará'-wáási Manikóní waási tuwánésa sésa kentáási kawé'-imáyáá sáwísamban-iye síyantafena Maníkó miyán-kwáási wemparí'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáási sésa aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásifínkémbá Maníkó wení waási-íla uwátinkena marapáké-fási'aénkwará'-wáási Manikóní waási tuwánésa sésa kentáási fasi'aémbá sáwísamban-iye síyantafena Maníkó miyán-kwáási wemparí'a uwátinkaraiye. 28 Marapá'-wáási sésa úwoi-waasin-owe sésa símai sáwí'lo uwátínkááwiye ímbo méraawiye Maníkó wení waási-íla uwátinkaraiye. Marapá'-wáási sésa óraa'-waasin-owe sen-kwáási tai'áiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. 29 Manikón-aúranka'a miwí kentúwí'la ímba mósá maráiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. 30 Maníkó Ísu Káráisitinte'a kááísatinkaraisa'a méraawana póna Ísu Káráisiti kentáási kawé'-imáyáágóní áwáu-ita Maníkó uwánkaraiye. Ísu Káráisiti pukáintafena Maníkó wenaúranka'a arupisesa uwásinkenasa wení waási-íla uwásinkenasa sáwí'lo úmaisamo méraundafinkenta maisiyuwéna siyáísata méraumne. 31 Minááísáféna naaófá'á Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna moóráwigomo kesúwí'lo mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna Fasi'aénkón-áwí'la mósá maráino agaimaréna siyáíye.

2

Ísu aaraa-táiyá'ó pukáin-aaí.

1 Kesí waásisono. Kentópa'lo komaéwánda Manikón-aaí paapé uráin-aaí kosimátimewandara'a kesúwí'la maimaé iyíwae-aaí ímbo simátimewanda Manikón-aaí afora'á simátímakaumne. 2 Ááéma imáyáa é'a sé'a kentópa'lo komáénda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa é'a simátíménda Ísu Káráisitintafe'la imáyáa é'a kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'ó pukáin-aaí aantemba imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a 3 kentópa'lo komaéwánda'la sáá'la úwana tatalá úwa'la aamoisaén-kwáási mé'a 4-5 aaimó simátimewandara'la Manikón-aaí safesamo érai'emo síyawini áwáuma ímba waásiti kawé'-imáyááfínkémbán-ifo Manikóní fasi'aémpínkémbán-iye sé'a simátime'la Ufaen-ámúntánkóní kísauwe fasi'aéné aráátimewana'la awánaraawe.

Manikóní kawé'-imáyáágón-aaí.

6 Manikóntáfé'lo fasi'ámaimo méraawisafe'la kawé'-imáyááfínkémbá kawé'-áái simátimune. Minkáwé'-imáyáágó ímba marapá'-wáásifínkéne marapá'ó káráwiyaawimo tai'áiyawifinkemban-ifo 7 minkáwé'-imáyáágó Manikómpákémbán-iye. Maníkó maramó ímbo úmakonka'la séna to'mayaa é'a ánaqemba paapé onaná miwá kawé'á uwátinkainasa ságaen-aempa'la ménaawemo siyáimba kentáásáféna séna minkáwé'-imáyáá aúpá'á makáimba póna wérowasa 8 marapá'ó

káráwiyaawi ímba kawel-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó fi'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táiyá'á ímba tufúwana pukáisino.⁹ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Manikó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-kwaasi timíniye. Túrantamba ímba awánésa táá'a ímba isésa ímba imáyáa uráan-tantaa'a Manikómó to'mayaa úmakaimba timíniye agaimaréna siyáíye.¹⁰ Énifo Manikó wení ámútankomba ai'marówana keséta ména Manikómó to'mayaa úmakainta aráásímakaiye. Manikóní ámútanko seyaafá-tántáá'á awánésa Manikómó wenarumpin-ímáyáa énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye.¹¹ Waásimo ombá moóráwígóni imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. Miyáumai Manikóní imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye.¹² Manikó marapáké-fási'áémbá ímba siménasa wení ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá símakaiye. Manikómó to'mayaa úmimo símínta awánáúndasafenasa wení ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

¹³ Minááísáámó wésimatimunda ímba waásiti kawel-ímáyááfínkén-ááín-ifo Manikóní ámútanko simásímakain-aaísa wésimatimune. Manikóní ámútankomo tirumpimbó mérain-kwaasisafeta Manikóní érai-aaísa wésimatimune.¹⁴ Manikóní ámútankomo tirumpimbó ímbo mérarwai wemó wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á maésa mintántáátáfésa sésa sáwísamban-íye sésa marapá'-wáásí Manikóní ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisaáfo Manikóní ámútankomo tirumpimbó mérarwai aantemba mintántáá'á isésa kawel-tántáá'án-íye wésewe.¹⁵ Manikóní ámútankomo tirumpimbó mérarwai kanaa'á seyaafá-tántáákóní áwáuma tuwínkaa'-úmai sáwí-aiye kawel-ááíyé wéisaáfo marapá'-wáásí Manikóní ámútankomo tirumpimbó mérarwai tuwánésa miwítí kisaugóni áwáuma ímba wéawanaawe.¹⁶ Naaófá'á Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á wení imáyáa arupíse wéuwankaawe agaimaréna siyáímbanifo Manikóní ámútankomo sirumpimbó mérarwaisa Ísu Káráisitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáásí kentáásí kisaugóni áwáuma ímba wéawanaawe.

3

Manikóní kisa-waasi-tai.

¹ Kesí waásisono. Manikóní ámútanko tirumpimbó óraa'o úmimo mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'o koméraawandara'a kembiwí ímba miyá simátimé'a Ísu Káráisitintafe'o ímbo fasi'ámimo méron-kwaasi untáfé'a tuwintuwe-tuwintuwe'a simátimakaumne.² Umarambó fasi'aén-tómbá ímba tímé'o náambo tíméntemba Káráisitini-aaí ímba fasi'aén-ááífimbán-ifo fetóimó in-ááífínkémbá simátimakaumne. Aáéna ímba kanaa'á isáántafe'a miyán-ááífínkémbá Káráisitini-aaí simátimakaumne. Káfé'wara'a miyá uré'a mé'a pó'a ímba kanaa'á wéisaawe.³ Ísu Káráisitintafe'a ímba fasi'ámai imáyáa é'a marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a mé'a tirumbó sáwí'o wéuwatinke'o

aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe. ⁴ Tuwímbai Póro kentáási óraakon-iyé sewasá tuwímbai Ápórosi kentáási óraakon-iyé sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

⁵ Kenkáí súwí'a mósá maré'a tuwínkaa'-úmai méraambanifo Maníkóni kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Ápórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'a Fasi'aénkón-aaisafe'a timankúnkúmbó uráamba wení kísau-waasiyai úye. ⁶ Kísau'fa'o ánáuntumbo ontembá Fasi'aénkón-ai simátimewanana námáimo úmáimo fiyútúwáantemba Ápórosi miyáumai túwa'nai úwana Maníkómó ánáuntumbo óraa'o uwátínkáintemba wemá imáyáa timúwa'a wenáái tirumpimbá ta'ótokaawe. ⁷ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo uwátínkáiwaiye mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Maníkó óraa'o uwátínkáiwai wemá óraakon-iyé. ⁸ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo iwáiyé mimbórái'a úmai méraayamba póna Maníkó miwítí kísaugoni méyámbá timíniye. ⁹ Kesé Ápórosiye'a Maníkóni kísau-waasi úya'a kembiwí Maníkóni kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Manikóndésa úmpo miyán-ímáyáa kenkáísáfé'a ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Maníkómó in-dánkáání'a wéowe.

¹⁰ Maníkó súwa'nai úwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Naambó onkwáásiyá'ó káráwiyaiwaimo kawé'-ímáyáámó énamo áfombo fáintemba Ísu Káráisitín-aaimo simátimakaunda áfonkaamba faitínkáfa'a kówánasa mináfónká'ó naambó owí minkísáú káráwiyoro. ¹¹ Fí'on-afomba ímba faénááfo mimbórá-áfómbó Maníkómó é'lo faimakáimba mináfómbá Ísu Káráisitín-iyé. ¹² Mináfónká'á naambá onááfo tuwímbaimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámáimo imáyáamo owí wááu-tantaa'a taaisané owáísané íyasa tuwímbaimo ésa Maníkóntáfésa fasi'ámáimo imáyáamo owí fasi'ámáimo waé'wae'lo índa-tantaa'a kori-óntántáné fí'o-fi'on-ontantamba onááwe. ¹³ Waásiti kísau ánaaemba paapé índara'a iyamó tuwímbai-tantaa'o kénamo tuwímbaimo ímbo kaintembá Ísu Káráisitimo kumíndara'a waásiti kísau paapé ínana tuwímbai-kísau tai'áínana tuwímbai-kísau úwoi wéiniye. ¹⁴ Mináfónká'ó naambó ombá fasi'ámáimo waé'wae'lo índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawé'-méyámbá maénááfo ¹⁵ wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóni méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawé'-úmai ménaawe. Waásiti moparáwímbó káwisasamo miwí aantembo kawé'-úmáimo méraantemba miwí miyá onááwe.

¹⁶ Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-uráafo Maníkóni ámúntanko kentirumpimbá méraimba Maníkóni amáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. ¹⁷ Maníkóni amáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'lo uwátínkááwa'lo méraambo éna Maníkó miwí tai'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá wétuwínkaa'-owe.

¹⁸ Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro súné. Marapá'-wáásí túranka'a kawé'-ímáyááwará'-wáásísá únemo sewí Maníkón-

aúranka'a kawel-ímáyáá íyantafesa marapákén-káwé'-ímáyáá ímba aifaráábán-íye seró súne. ¹⁹ Marapá'-wáásí kawel-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna Maníkó séna sáwí-imayaan-íye wésiye. Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna marapá'-wáásí miwítí imáyáa mósá máraáwana Maníkó sisaná miwítí imáyáago karo'á wésimatinkaiye agaimaréna súwana ²⁰ moórafa'a agaimaréna séna kawel-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáíye agaimaréna siyáimba ²¹ mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaamba ma'maé iyóro. Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. ²² Kemá Pórowe Ápórosiye Pítaawe túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo méraiyyana'i mindámo túwa'nai índa wéraiye. Káf'élo wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'wara'e mindá túwa'nai índa wéraiye. ²³ Kembiwí Káráisitini waási owaná Káráisiti Maníkóndén-íye.

4

Fasi'aénkóní aantá-waasi-tai.

¹ Kembiwí kentáásáfé'a imáyáa é'a sé'a Káráisitini kísauwaasi ésa Maníkómó aúpá'ó makáimba aráátimena séna mináái simátíma'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyoro siyáíwai owé-ímáyáán-oro. ² Moóráwígóni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyán-oro. ³ Maníkóní kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwíyá'ó fi'owiya'o sé'a kawel-kísáúwá'í sáwí-kísauwa'íyo sé'o sembá ímba óraa'-imayaa é'a kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawel-kísáúwá'í sáwí-kísauwa'íyo súne. ⁴ Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawel-aantemba uráanemo sínda kawel-kísáúwá'í sáwí-kísauwa'íyo-aii ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé póna wésuwanaiye. ⁵ Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo tiyáindara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a kumeupá'ó áwiyokaimba sára'a maréna waásiti imáyáa afora'á makéna seyaafá'-wáásí miwítí kísausafena tuwinéna túwí'a mósá maráíniye.

⁶ Kesí waásisono. Arupíse íyantafe'a simátímakaunda-aii Ápórosiye kesé'o siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a siyáumne. Maníkón-aii aúfái-wandaaifimba agaimaréna siyáantemba miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'ó wéiyomba miyá ímbo oráámbá wéowe. ⁷ Kembiwí ímbo iyáákaraawin-oyo miyámó

on-kwáásí-í'a Maníkó uwátínkaraiye. Maníkó miyán-kwáásí-í'a uwátínkaraifo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáa keyáárikata miyán-kwáásísá méraumne ímba seró.

⁸ Kembiwímó maarán-ááímó sembá karo'á sé'a kawel-wáásí-í'a úmaisa méraumne. Ímba Ápórosiye Póro'e'a simásímakaayan-imayaafinkemban-ifo kentáásí imáyáafinkenta Maníkóní imáyáa iséta mindáraisá iyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó iyáákaraankaaa keráiwará'á miyáumaiyai iyáákauyaisino. Sáwí-tantaakomba iyáákaiwae sé'o súnda ímba iyáákaraawe. ⁹ Imáyáamo únda

Manikó wení aantá-waasisa seyaafá'-wáásí tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo waási túranka'o mótinkesamo tínkamontemba wiyómpaken-kisau-waasi túranka'e waási túranka'e Manikó kentáá miyá uwásínkaraiye-imayaa wéune. ¹⁰ Ísu Káráisitinaaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawara'-waasin-owe wésefo kembiwí kesáfé'a sé'a Ísu Káráisitiye káásamaisa méta kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne wésewe. Kesáá amoisaén-kwáásísá úna'a kembiwí kesáfé sé'a fasi'aén-kwáásísá úne-imayaa owí pó'a kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwíta wétuwaawe. ¹¹ Manikóní kísau maimaéta wénundasa ááéwe káfé'e nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéta ímba kawé'-únánkwátói makáunasasa sínkamowata ¹² tómbá ímba úwoi máéndasafeta óraa-kisau maéta óntamba máunasasa simaimo sáwí'o uwásínkáanta Manikó kawé'a uwátinkainiye-ai simátimunasasa sáwí'o uwásínkáanta fasi'ámai méta ímba ifátuwaunasasa ¹³ kentáá súwí'a kumínkwae sésa karo'-ááímó sembá anondáá kawé'-áái simátimunasasa ááéwe káfé'e kentaásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-oyo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

¹⁴ Kesí iyámpóisone sé'o imáyáamo úndawi tááko péé sína'a isé'a kawé'o iyantafe'a maanáúfái wéagaumne. ¹⁵ Káráisitini waási owasá sáwífa'nanka Ísu Káráisitina-ai simátímémba ímba sáwífa'nanka kentifoísái méraafo aifa'á Káráisitina-ai simátimewana'a Káráisitiye'o káásimai méraantafe'a keyáá kentifomá úne. ¹⁶ Mindásafe'a wa'wisé sé'a kemó úndantemba miyán-oro sune. ¹⁷ Mindásafe'a moóráwigomba Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wéména wíniye. Wemá Fasi'aénkóe'a káásimai méraiwei ímba siyuwéna fasi'ámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kempá'á wéna Ísu Káráisitina-auranka'o méraunda-aiye Manikóní waási naaó'-nao'o méraawi simátimunda-aiye kosimátiména kemó méraundanten-úmai méraaro-ai kosimátiminiye.

¹⁸ Kempínkémbá tuwímbai sésa Póro úwoi aúfáifinken-ai wésifo kentáá aaimó simásimindasafenasa ímba tíniye sembá kentúma maimaé wéiyowe. ¹⁹ Énifo Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a kárika'a kentópa'a wé'a túmo maimaé iyówi siyáan-ai aantentafe'a ímba kónaumpo miwítí fasi'aémbá Manikómpákéná'íyo awánaandasafe'a kónaumne. ²⁰ Manikómó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iyé. Ímba aaisáféna aantemba káráwiyaiwo Manikóní fasi'aénká'ó méraawi miwiyá'á káráwiyaiye. Mindásafe'a Manikóní fasi'aénká'á méraa ína Manikóní fasi'aénká'á méraao sé'a kotuwánanaumne. ²¹ Imáyáan-oro. Kembiwí'fá'ó ímbo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'o kawé'-úmaimo méwa'a ken-ímáyáá é'a faru úmaisa koménaumne. Ímbo miyámó uréwa'o é'a fasi'ámai arupíse kouwátinkanaumne. Mindásafe'a imáyáan-oro.

5

Afowán-awaainimbo maiyáin-ai.

¹ Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawi'a éna afowán-awaainimba maiyáiyé sewa'á isáúmne. Kembiwí Manikóní waási miyá-sáwí'ó uráiwaintafe'a étuwaao ímba sewaná úwoi miyá ímbánifo

waántáwankoni aambó arááíwáéwi ímba miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maenááwe wésewe. ² Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawí'a wéisa'a kawé'a'á úmáisa méraumne karo'á sé'a kentúma maímaé wéiyofó sáwí'o uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáásí ai'mátuwaaro. ³ Kemó kentópa'o komékaa minóráá-sáwí'ó uráiwaimba aafimbá maenké'a sáwí'a wéiye súšina. Kemá némpa'a mé'a kesí imáyáago kentópa'a wéraisá'a misáwí'ó uráiwaimba é'a aafimbá maiyánkaraumne. ⁴ Túwaandu iyampimba kesí imáyáago kentópa'a wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwisé'o wérainafe'a misáwí'ó uráiwaimba aafimbá maénkáaro. ⁵ Manikóní waási káráwiyaampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbaitántáá'á aminana sáwí-amba tuwáinana Fasi'aénkó Ísumo kumíndara'a wembá aiyáindasafe'a miyá é'a aafimbá maenké'a aúwáaro.

⁶ Kawé'a'á úmáisa méraumne sé'a makáawanamo moórá-kisaamo kawáá'énamo ímbá seyaafá-kísááfá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'ó índawi kempímbá tifó sé'a ai'mátuwaaro. ⁷ Tiyótaimo

í-tánón-kánaámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráin-tantaa'a tuwésa aú-tomba marésa sipisipi-araa'a tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'a aú'í'a úmai mé'a mindásafe'a misáwí'ó uráimba tuwé'a kawé-úmai méraaro. ⁸ Sáwí'ó é'a sáwí-tantaatafe'a ímba aamoí é'a kawé-tántáátáfé'a érai'-aaisafe aantemba aamoín-oro.

⁹ Ááema moórá-aufai agaimái simátimé'a sé'a aare-úméné waai-úménémó owisé'a ímba méraaro siyáunda ¹⁰ minááímó siyáunda Manikóní waásifinkembo miyámó owisé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáásí aare-úméné waai-úméné fí'o-fí'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Manikóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásísáfé'a ímba sé'a Manikóní waásifakewimo miyámó ísáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáásí seyaafá'-márafá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwisé'a úwoi méraaro. ¹¹ Énifo agaimakáunda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Moóráwigo Ísuni waási úne siwái aare-úméné fí'o-fí'on-tantaa'-umene aúrande-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Manikóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'ó uwátinkena uwó'í'o on-dómbá néna uwó'í'o owisé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aaigoni áwáuma miyán-áásísáfé'a siyáumne.

¹²⁻¹³ Ímbo Manikómpá'ó tiyáawi kemá ímba aafimbá maitinkánaumpo Manikó aafimbó maitinkáinda mindá wendén-iyé. Kempínkémbá Manikóní waási sáwí'ó uráawi aafimbá maitinkáaro. Kempínkémbá moóráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'mátuwaaro.

6

Fasi'aénkóní waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda arupíse uwátinkáaromo siyáin-aii.

¹ Moórá-aimo sáwí'ó ombá simátiménda ísáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'ó ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'á

mátinkare'a aaifimbó maitínkáamba sáwí'a wéfo Maníkóni waásiti óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupise oro. ² Ánaaemba Maníkóni waási óraa'-waasi-i'a ésa seyaafá'-márafákén-kwáásí táái isésa kawekísáúwé sáwi-kisauwe sésa tuwínkaa'-ésa ánaaemba miyá ónááfo káfé'a kári'-aai kanaa'á símai arupise oro. ³ Ánaaemba wiyómpakenkisau-waasi-taaimo isáiyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taaimo arupisemo iyamba mindá kári-tantaa'an-iyé. ⁴ Moórá-tantaa'o arupisemo ónae sé'o é'a Maníkóni waásifimbo túwí'lo ímbo wérainda-waasisafe'a arupise uwásínkáaro ímba sé'a túwí'lo wéraindawisafe'a arupise uwásínkáaro seró. ⁵ Sáwí'a úne sé'a misáwí'lo ombá ifátuwe'a kawel'ó iyantafe'a maanáái agáúmne. Kembiwí sé'a kawel'-ímáyááwará'-wáásísá úne sembánifo ímba aai ísámai arupise wéuwatinkaafo ⁶ Ísu Káraísitiñ-aaisafesamo ímbo tímankúnkúmbo iyawiyá'a mátinke'a sé'a moórá-aai arupise uwásínkáaro sé'o ombá mindá sáwí'an-iyé.

⁷ Waántáwankon-imayaamo on-kwáásiyá'lo mátinke'a aaifimbá maitínkáamba sáwí'a é'a Maníkóni aambá ímba kawel'-úmai wéaraaiwaewe sune. Kentí óraa'-waasimo isátinkaiyan-aigomo éna ayááímó úwoimo wéinda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Manikó waántáwankon-imayaamo on-kwáásifá'lo aaifimbó maitínkáamba mindá óraa-sawí'an-iyé. ⁸ Miyámó ombá Maníkóni waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

⁹ Sáwí'lo owímó Manikómó káráwiyaipa'lo ímbo wíyantemba wéowe. Karo'-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aai isáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Manikóntáfésa ímba aamoí ésa waai keiyái kesuwaaininé sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae núwasa aaré miyáumai keiyái sáwí'a úmae wénesa ¹⁰ umémbó ombá túraniyamba ésa uwó'lo on-dómbá nésa uwó'la ésa símai túwí'la sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwáásí Manikómó káráwiyaipa'a ímba kónááwe. ¹¹ Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéfo kentáásí Maníkóni ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káraísitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Manikóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupise uwátínkaraiye.

Túsamba Fasi'aénkóni kisaumo maíyan-aai.

¹² Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'lo úndasa kanaán-iyé sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawel'á wéuwatinkaiye sé'a moórá-aai seyaafá-tántáá'lo únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'o únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo sune. ¹³ Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náíndasafena ímbá póna Manikó minkáé-tántáá'á tai'ásuwainiye. Miyá ínifo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maarán-iyé. Túwawaatamba ímba aare-úmémbó iyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóni kisaú máéro. Miyámó iyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iyé. ¹⁴ Manikó Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a iyáfasisinkainiye.

¹⁵ Kentúwawaa'a Káraísiti aiyayaankaamba ímbá pó'a sáwi-anka'o nín-da-inimba ímba maiyé'a nimbórá-túmá ma'mái méraaro.

16 Moóráwigo sáwí-anka'o nín-da-ininkoe'la méraimba mimbórá-túmá ma'mái méraaye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna minkáé'nárai mimbórá-túmá ma'mái méraaye

agaimaréna siyáíye. 17 Énifo Fasi'aénkóe'lo kááísamaimo méraiwai wení ámútanko wesé'la méraisana mimbórá'la úmai méraiye.

18 Aare-úméné waai-úméné mó ombá tínaaemba uwáméro. Fí'o-fi'on-tantaa'lo sáwí'lo wéomba túgo ímba sáwí'la wéifo aare-úmémbo wéomba túgo sáwí'la wéíye. 19 Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraimba póna kentúma Ufaen-ámútánkóni naambó wéraimba é'la ísaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá póta sirááímo táínda-i'la úwoi ónaumne ímba seró. 20 Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén- ofo marapá'ó méraemba Maníkón-áwí'la óraa'la úmae íyóro.

7

Aaremó máén-aaí.

1 Tuwímbai-aaímo agaimáímo sísaí uráan-aaísafe'la simátimune. Awá'-wáásí aaré ímba maésa úwoimo méraiyaemba mindá kawé'án-íye. 2 Énifo kembiwí úwoi waásífimbo méraawi aare-úméné waai-úméné óraa'lo ompimbá méraantafe'la umémbá únafo sé'la aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá kawé'án-íye. 3 Waaigó wenáúma ímba ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáúma ímba ta'ótorainifo awaaikóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai úmai méyaaye. 4 Awaainínkó wenáúma ímba we káráwiyai fo awaaikó káráwisana awaaikó wenáúma awaainínkó káráwiyaiye. 5 Ímba aambá faiyésarai éni fo kanaán-íye sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa ésarai inai símaesarai íyantafesarai kári-kanaa saagáyááye. Minkánáa tai'áínasarai mimbóráfimbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'la kentúra'la káráwiyewana ayáátáaka'la nénka'la méyana kawé'ó úmimo méraiya-fasi'aemba tai'áínana waántáwanko sáwí'la íwae séna tafisifó sé'la simátimundantemba miyán-oro.

6 Minááísáfé'la ímba fasi'ámai simátimé'la sé'la miyán-oro sé'la miyán-ááísáfé'lo sísaí omba simátimé'la sé'la miyámó íyamba kawé'án-íye sune. 7 Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-tantaakoni fasi'laémbá wétimiye.

8 Simátiménda awá'-wáásíyé keto'-íniné ísáaro. Kemó úndantemba miyámó íyamba kawé'án-íye. 9 Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'lo káráwiye'lo é'la aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ifo úwoimo mésamo aaré maénae-imayaamo óraa'la únafo sé'la aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba kanaán-íye.

10 Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátimé'la sune. Ímba kesí imáyáafinkemban-ifo Fasi'aénkóni imáyáafinkemba simátimune. Aaregó

awaaikómbá ímba auwéna kóino. ¹¹ Énifo awaaikómbó auwénamo éna fí'omba ímba waaí máino. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaaikómpá'á tíno. Waaí ímba kentuwaaíníntómbá tí'mátuwaaro.

¹² Moórá-aaimo simátíménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáifo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaaikó Manikón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaínkó ímba miyá in-ínkó awaaikóntáfena esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹³ Énifo awaaínkó Manikón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyá iwáí awaaínkóntáfena esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹⁴ Waaigó Manikón-aaisafena ímba amankúnkúmba iwáí awaaínkó Manikón-aaisafena amankúnkúmba in-ínkóe'a taankarotámai méraintafena Manikó séna awaaikó isaná póna kanaán-ye wésiye. Aaregó Manikón-aaisafena ímba amankúnkúmba in-ínkó awaaikó Manikón-aaisafena amankúnkúmba iwáíye'a taankarotámai méraintafena Manikó séna awaaínkó isaná póna kanaán-ye wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Manikóní waásiti iyámpóiyaaamba ímba owaisínó. Énifo miwísáfena Manikó séna kesí waásiti iyámpóiyaaamba-owe séna kanaán-ye wésiye.

¹⁵ Keákwákómó ombá awaaikó Manikón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaínkó ímba miyá isaná awaaínkó amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá iyamba kanaa'á wété ónááwe. Manikón-aaisafesa timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owiyé ímba káásamai méraamba pósa wété iyamba kanaán-ye. Manikó faru úmai méraiyantafena táantaraimba pósa auwé'a kónae sésamo ésa kanaán-ye. ¹⁶ Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanáwá Manikón-aaisafena amankúnkúna íni ina ínío. Mináái ímba ísaraawe. Énifo waaí ísáaro. Enawaaínkómbá áwa'nai inanáwá Manikón-aaisafena amankúnkúna íni ina ínío. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááema tuwé'a wété oro.

Manikó wení waási-i'ó uwátínkarainka'ó méraanten-úmai méraaromo siyáin-ai.

¹⁷ Manikó seyaafá'-wáási tínkámae kuráimba wení waási-i'ó uwátínkarainka'ó méraanten-úmai miyáumai méraaro. Manikóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi mináái simátimune. ¹⁸ Manikómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'ó mé'ó Yúndaq-waasi kentúmo kárámai araenáembo owasamó fí'onkaa-waasi kentúmo ímbo kárámai araenáembo owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fí'on-kwaasi-i'a ónae ímba sé'a méraaro. ¹⁹ Túmo káráimamo araenáembo owasá ímbo túmo káráimamo araenáembo owasá ombá ímba óraa-tantaa'an-ifo Manikón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-ye. ²⁰ Manikómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. ²¹ Manikómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímba óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'ó é'a tuwánááwe. ²² Fasi'aénkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a káásamai mére'a tu'makákáámbá méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Káráísiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. ²³ Ísu Káráísiti pukáimba kentáfena mimbéyámbá uráisa'a

wení waási-i'a uráamba pó'a kenti imáyáa ta'ótoranae síya'o é'a a'láo wení. ²⁴ Maníkómó wení waási-i'o uwátinkarainka'o méraanten-úmai Maníkóe'a káásamai méraaro.

Awá'-wáási táái.

²⁵ Awá'-wáásisáféna Fasi'aénkó ímba fasi'aén-áái simásimakaisa'a kesí imáyáafinkemba sùne. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáintafe'a sùnda-aaí pó'a kawel-ááiyémó síyantafe'a simátimune. ²⁶ Umbai-tántáá'ó wérainafe'a imáyáa é'a sùmpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó iyamba kawel-án-iyé. ²⁷ Aaremó makáawi ti'mátuwanae ímba síyasa aaremó ímbo makáawi aaré maénae ímba seró. ²⁸ Énifo aaremó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Inaamarúmó waaimó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo iyamba marapá'ó méraan-umbai-tantaa'a wérainba mindá imáyáa é'a miyán-ofo sé'a aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyambo iyamba kawel-án-iyé sùne.

²⁹ Kesí waásisono ísáaro. Maníkómó siyáin-kanaa ampáánk'á'áí tai'áínifo aaremó makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímba óraa'-imayaa ésa aaremó ímbo makáawimo mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³⁰ Tirunkómó umbaimó taiwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³¹ Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa miyán-kísáúmó ímbo máéwi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áinda pó'a sùnda-aaí marapá'ó wérain-tantaatafena ímba aifaráán-tántáá'án-iyé seró.

³² Marapá-tántáátáfé'ó ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáási Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéofó ³³ aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainíntómbó aamoimó íyan-kisau máéwana ³⁴ kae'-imáyáágó wétafisiye. Ímbo waaimó maiyéwiye awá'-ínáámárúwé Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waiwárá'-ínímbá marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaaí'waimbá amoí íwae sésa miyán-kísáú wémaewe.

³⁵ Aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba oró-áái ímba sùmpo túwa'nai onda-áái simátimé'a kawel-úmai méraiyantafe'a mináái simátimé'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantembo maíyantafe'a mináái wésimatimune.

³⁶ Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaemba wentáfénamo maénae-imayaa óraa'a énamo séna ímba kawel-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíníye. Maíndamo éna kanaán-iyé. ³⁷ Moóráwigomo

aaremó maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámaimo énamo wenáúra'o káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méiniye sínanamó seyaafá-tántáá'ó kanaamó inanamó éna miyámó énamo ímbo maínda kawé'án-iyé. ³⁸ Miyáumai moóráwigo aaremó aái tarímakaindawimo maínda kawé'án-ifo moóráwigomo aaremó aái tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawé'án-iyé.

³⁹ Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraindara'a kááísamai mérai yana awaaikó puwínana waaisáfénamo ankáinana Fasi'aénkóni waásiya'-aantemba wíno. ⁴⁰ Énifo imáyáa é'a ímbo waaimó maénamo úwoimo mérainda arunkó kawé'á inana mérai niye. Maníkóni ámúntanko minááísáféna mimbórá-áái wésiyé-imayaa úne.

8

Pói tufú'mai karo-fásí'áénkómbó ámén-aaí.

¹ Agaimái síesai é'a sé'a póimo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó máráamba minámá'á méyámba'maimo naandasá kanaawá'iyó-aaimo síesai é'o sen-áái simátiménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-aaí ááéma ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé iyófo waásimo tirumbó tímémo wétuwa'nai-omba mindá kawé'án-iyé. ² Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo síyawi ímba kanaa'á awánasaraafo ³ Maníkómbó tirumbó áméwanamo ímbá Maníkó miwí tuwánasariye.

⁴ Mináái imáyáa é'a aneka'-áái póimo tufú'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'á méyámba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásín-oyo mimbóráwígó fasi'aénkwáráwi Maníkó iyé-ááísá ísaraumne. ⁵ Wiyómpa'e marapá'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáási fasi'aénkwáráwi ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a wéraifo ⁶ kesáá mimbóráwígóntáféta séta kentáási Maníkó éna kentáásifowa iyésá sune. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waási-i'o úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fásí'áénkó méraimba Ísu Káráísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkátá méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáási owé-áái ísaraumne.

⁷ Minááísá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai pói tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa tímé'ómbanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááéraan-imayaa paaí ésa waántá-waasi tímém-poiman-iyé sésa mimpóimó wénaamba tirumpin-imáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóimá ímbo naaráámbá náúmne wésewe. ⁸ Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiyé. ⁹ Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánéna kembiwímó ontembá miyá ésa miwí tirumpin-imáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro.

10 Kemberíwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwáráwí ombá pó'a tímempoimo úwoimo wénaunda kanaán-iyemo sen-kwáásí waántá-waasiti ámáán-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamó wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. ¹¹ Miyáumai mintómbó náunda kanaán-iyé wésemba mindá Maníkóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káráísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentífa'awaawi sáwí'a uwátinkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. ¹² Kentífa'awaawi sáwí'a uwátinke'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraan-imayaa sáwí'o uwátinkáamba Káráísitimba sáwí'a wéuwanakaawe. ¹³ Kemá Póro sùne. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesífa'awaisai suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'lo ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámá ímba arááíwaenaawe.

9

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-aaí.

¹ Waási kembá ímba wéta'otoraafó Maníkó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-i'a uwásinkaraiwai é'a súrantaamba kentáási Fasi'aénkó Ísamba awáné'a wení kísau kempímbá komaéwánda suwáné'a Maníkón-aaísafe'a timankúnkúmba uráamba mindá kesí kisaugoni áwáuma paapé uráíye. ² Tuwímabai kentáfésa sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ifo úwoi-waasin-iyé sewa'á kembiwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó si'marówa'a kembiwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkúmba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a

érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iyé seró.

³ Tuwímabai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-aaí simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iyé sembá maarán-áái anondáa simátimune. ⁴ Ásé-aaí kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'lo úwoimo naráundarakaa kanaán-uráísino. ⁵ Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pitaawe tuwaainíntómbó tí'maesamo ásé-aaímo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó áí'mae'lo ásé-aaímo kosimátíme'lo kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráísino. ⁶ Tuwímabai ásé-aaí kosimátímakaamba tómbó méyámba'mai náiyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápáasiye kenkáísafé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náiyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyésarai tómbá wémandaaye-imayaa ombá mindá sáwí-imayaa wéowe.

⁷ Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáásí miwímó kisaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwítí óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kisaumo owí minkísáúfákén-tómbá wénaawe. Póímo awiyówi mimpóimá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kisaumo wémaewi méyámbá wémaewe. ⁸ Mináái waásiti imáyáafinken-aaí simátimumpo Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba miyán-ááímó wéraimba simátíménda isáaro. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna

waásiti tómbá wítí-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-aísamai támai mapándáampa úmai ásima fitúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'umakewana úwoi ména tuwímabai náíníye

siyáimba minkísáúgóni méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíniye. Maníkó ímba purumakasáfénawe séna mináái agauwó siyáifo¹⁰ kentáásáfénawara'a mináái siyáíye. Kísaumo owi mifákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owi minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. ¹¹ Miyáumai kempímbá Maníkón-aai kosimátimakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simíyanta kawe'án-ye. ¹² Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Maníkóni kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe, Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwará'ó úwoimo méraandasa kanaán-ye. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráisitín-aai ímba ísáafo séta kemó kísaumo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mai néta óraa-kísau wémaeta ímba ifátuweta óraa-kísau maiyáumne.

¹³ Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a kísaumo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntan-taarera'o Maníkóntáfésa pói tufú'mai wéagaewi mimpínkén-tómbá úwoi wénaan-aai ísaraawe. ¹⁴ Miyáumai Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aai kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi timíyasa nánááwe siyáíye.

¹⁵ Kempímbá komé'a Ísu Káráisitini ásé-aai kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táina'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumai kesí kísaurakentombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáisinkaaro. ¹⁶ Maníkó óraaka simásímakaisa'a ásé-aai simátime'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáá'a paapé isinó. Mindásafe'a minásé-áái wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune. ¹⁷ Kesí imáyáfinkembo ásé-aaimo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Maníkó simásímakaintafe'a wésimatimune. ¹⁸ Mindá érai'-aai póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-ye. Ásé-aai wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kanaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-áái sénááwe. Ásé-aaimo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba seró. Ásé-aaimo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

¹⁹ Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo ímba maéta miyán-tántáá'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Maníkómpá'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Maníkómpá'á wétewe. ²⁰ Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a Yúndaa-waasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaiфо minámáánkómó ta'ótokain-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a miyá uráumne. ²¹ Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a fí'onkaa-waasi Maníkóni ámáambo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a

miwímó onten-kísáú maé'a Manikóni áamámba Ísu Káráisiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiyafune. ²² Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáási túwa'nai únasa Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba iyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a méraumne. Tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba iyana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Manikó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. ²³ Ásé-aaí wété ínana Manikó kawel'a uwátinkena kenkwará'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

²⁴ Maarán-áái imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákena méyámbá kowémaena aamoí uráíye sen-áái wéisaawe. Miyáumai Manikómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Manikóni aampa'á miyáumai koró. ²⁵ Kesúma fasi'áinkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áínda-meyambo maíyantafesa miyá wéfo waé'wae'o índa-meyambo máéndasafeta Manikóni aampatá wégune. ²⁶ Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'o wérim-beyantafe'a imáyáa é'a Manikóni aampa'á wégune. ²⁷ Ímba kesúra'o sirááimo taintembánifo Manikómbó arááimo taintembá arááíwáéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-aaí simátimunana ánaemba Manikó ímba aamoí uwásinkáífo sé'a kesúma wégarawiyune.

10

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-aaí.

¹ Kesí waásisono. Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaa-waasi síwá'nása Ísipi-marafa'a ándáfakemba Manikó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'o uráamba imáyáan-oro. Manikó faútinkowasa Ísipi-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'á-wáási túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Manikó óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa ² miwítí óraako Mósesel'a kááísamai mérowana Mósesel' mináínámbá arááíwa'maena wéguwasa kentáá síwá'náma miyá uwaná Manikó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesel' kofatowasá miwíwará'á mimpímbá kofatésa ³⁻⁴ noné tóné ímbo wéropa'a wéguwana Manikó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Manikó óraa'-ontamba faimarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáfeta séta Ísu Káráisitín-iye sune. ⁵ Máásai-marafa'a wéme wémesa Manikón-aaímo arááíwáéraamba sáwífa'nanka ímba arááíwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Manikó ímba aamoí uwátinkena máásai-marafa'a tinkámaena wénuwasa pukáawe.

⁶ Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'o untáfésa aamoí uráafo kesáá miyásá únafo séta miwímó uráantafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. ⁷ Miwífínkémbá tuwímbai karo'-mánikómbá úmakesa wen-ímáyáá mósá makáafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Minááísáfena Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna waási mara'á mésa tóné noné

násuwesa íyáfasesa tiraimá makáawe.

Karo¹-mánikóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáiyé.
⁸ Miwífínkémbá tuwímbai

aare-úméné waai-úméné uráafo kesáá ímba miyá ónáisaiyé. Miyámó untáféna mimbórá-kánaáfímbá Manikó sáwífa¹-waasi 23,000 waasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹ Miwífínkémbá tuwímbai Fasi¹aénkómbá ma'mái awánésa sésa Manikó kentáará'á ímba kawé¹-úmai káráwiyaiyé karo'á sésa sáwí'a uráafo kesáá ínta miyá ónáisaiyé. Miyá untáféna Manikó iyaankafayaantómbá ti'marówasa fowásá pukáawe. ¹⁰ Miwífínkémbá tuwímbai Manikómbá í'ai ánkaraafo kesáá ímba miyá síyataao. Miyámó untáféna Manikómó wiyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ Miwífímbá miyán-tántáá'á paapé úwana Manikón-ai aúfáífimbo agaimakáimba kesáá tai'áínda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

¹² Miyáumai kesáfé'a sé'a fasi'ámai méraundawi únemo sewí moórá-tantaako tafisína'a sáwí'a únafo sé'a káráwiyoro. ¹³ Sáwí'o íyan-umbai-tantaa'o kempá'ó tiyáimba mindá seyaafá¹-wáásifá'á tiyáiyé. Manikó áfombo faiyáiwai séna sáwí-fasi'aen-tantaako kempá'á téna tafisína'a sáwí'a ofó séna miyán-tántáá'ó tuwáíyan-amba áamáá-ontama aráátimina'a kanaa fasi'ámai mé'a ímba sáwí'a ónáawe.

¹⁴ Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwá'námo uráantemba miyá únafo sé'a karo-fási'áénkwáráwí-ímáyáámó mósá marááamba tínaaemba uwáméro. ¹⁵ Kawé¹-ímáyáámó on-kwáási owa'á óraaka simátimé sé'a simátimunda-aii kawé¹-úmai imáyáan-oro. ¹⁶ Ísu Káráisitimo kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta imáyáa éta aráá-tombo náundasa ándá-aran-domba Manikómpá'á súwi séta mindómbó náundasa maará séta Ísu Káráisitini naaemá isatá kááísamaisa méraumne. Minaráá-tómbá tafámbaisa náundasa maará séta Ísu Káráisiti áuma isatá kááísamaisa méraundasa ¹⁷ minaráá-tómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpínkentaámó seyaafá'nánkátá náundasaafeta mimbórá-wáási-í'a úmaisá méta sáwífa'nankata úndanifo mimbórá-wáásiyáántá úmaisá méraumne.

¹⁸ Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro. Manikóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera'a pói tufú'mai agaimái amésamo ombá Manikóe'a kááísamai méraawe. ¹⁹⁻²⁰ Súnda-aaigoni áwáumo simátíménda iságro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Póimo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o waántá-waasimo tímésamo méraamba ímba Manikómbá amésa méraawe. Waántá-waasi tímé'o miwísé'o kááísamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiyé. ²¹ Fasi'aénkóe'a kááísamai mésa waántá-waasisé'a kááísamai mésamo ombá ímba kawé'á uwásuwesa méraawe. Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamó mintómbó naapa'á ímba komé'a naaró. ²² Miyámó é'o sé'o Fasi'aénkó

ímba aifarááwín-iyé síyanamo éna aaisambá tiyíniye. Maníkóní fasi'aénkó kentáásí fasi'aémbá iyáákaraifo ímba miyán-oro.

²³ Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá Póro sune. Tuwímbai-tantaa'ó ombá ímba kawé'a uwátínkáísana tuwímbai-tantaa'ó ombá ímba túwa'nai iye sune. ²⁴ Miyáumai kesáfé'ó túwa'nai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fi'owiwara'ó túwa'nai íyan-kisauwara'a máéro. ²⁵⁻²⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna marawé minká'ó wérain-tantaa'e seyaafá'á Fasi'aénkóndén-iyé

agaimaréna siyáimba Maníkó kentáásáféna imáyáa éna makáimba pó'a maaketiyákém-pói-ámá'á úwoi méyánure'a ímba óraa'-imayaa é'a sé'a sáwíra'u kawerá'únó ímba sé'a úwoi naaró. ²⁷ Moóráwigomo Maníkón-aaísafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmpa'a tómbá naarómó sína'ó ewémó sé'ó é'a komé'a ímba áísai e'a nááfaken-tona'iyi ímba síyamba úwoi né'a sáwíra'u kawerá'únó ímba síyamba úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹ Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-tomba iyémó síndamo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo minááímó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráísitini waási waántá-waasimo póimo tímémba kanaán-iyé sífó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímbai sé'a waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iyé. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnafó siwái wemá kentáásáféna naafó ímba sisinó. ³⁰ Tóntáféta Maníkómpá'á súwi séta náúnanasa moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáfé'a ³¹ kemá Póro sune. Maníkón-áwí'a mósá máraán-kisau aantemba maé'a tóné noné né'a kisaumo máemba Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'a mósá máraaro. ³² Yúnda-waasisafe'e fi'onkaa-waasisafe'e Maníkóní waásisafe'e imáyáa é'a kawé'an-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááiwáéfo sé'a káráwiyoro sune. ³³ Imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí uwásinkaiwae sé'a méraumne. Kesáfé aantemba kawé'ó í-kisáú ímba wémaumpo seyaafá'-wáásíwárá'ó kawé'ó uwátínkáín-kisau wémaunda póna Maníkó sáwí'ó úmaimo méraampinkemba tiyáínasa kawé'-úmaimo

11

méraiyan-kisau wémaumne.

¹ Ísu Káráísitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewará'á miyán-oro.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó káátaraan-aaí.

² Kentáfé'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aaímo simátímakaunda-aaímo taawiyáfóntafe'a aamoí uwátínkaumne. ³ Simátíménda ísáaro. Káráísiti seyaafáká'á káráwisasa waaimó ombá tuwaainíntónká'á káráwiyowana Maníkó Káráísitinka'a káráwiyaiye. ⁴ Miyáumai Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaimá inai wésesa Maníkón-aaí simátímémba ti'nónká'ó káátarésamo ésa Káráísitin-awí'a sáwí'a onááwe. ⁵ Túwaandu ombá aaremá inai sésa Maníkón-aaímo simátímémba ti'nónká'ó ímbo káátarésamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a onááfo aare ti'nónká'ó káátaraamba tuwánésa tuwaai'waimbá

káráwiyaawe sembá mindásafesa ti'nónká'ó ímbo káátarésamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááwe. Sáwí'o on-ínimbó tigeasáfesa íwae sésamo ti'nóntáumo kárásuwaantemba ti'nónká'á ímba káátaraan-ínimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigeasáfesa wéowe. ⁶ Aaremó ti'nónká'ó ímbo káátarésamo ésa ti'nóntáu kárásuwaaro sune. Énifo ti'nóntáumo kárásuwaamba tigeasáfesa ésa pósa ti'nónká'á káátaro. ⁷ Maníkó fasi'aénkwáráwí seyaafá-tántááká'ó káráwiyaiwaimo intembá waaí miyá ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á ímba káátaraawe. Maníkó tuwaai'wainká'á káráwiyaisasa tuwaai'waimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á káátaraawe. ⁸ Maníkó aifaráán-ínimbá awaaikó arasantámbá úmakaiфо waaí ímba aaregó arasantámbá úmakaiye. ⁹ Waaigó aaregónká'ó méraíndasafena ímba úmakaiфо aaregómá waaigónká'ó méraíndasafena Maníkó úmakaiye. ¹⁰ Mindásafesawe wíyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare ti'nónká'á káátaro. Tuwánésa sésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sénááwe. ¹¹ Énifo Fasi'aénkón-aúranka'o méraamba aaré waaí áfomba faiyááwasa pósa ímba keyáá méraawe. ¹² Maníkó aifaráán-ínimbá waaigó arasantámbá úmakaisasa aaré mésa waaí matínkááwasa méraamba Maníkó seyaafá-tántáákóni áwáugon-iyе.

¹³ Maníkóntáfesa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó ímbo káátarésa inaimó sembá kanaawá'i ína kanaán-iyо imáyáan-oro. ¹⁴ Waásiti áwáuma imáyáa é'a sé'a waaí miwí ti'nóntáu ayáátáaka'o wéraintafesa tigeasáfesa owasá ¹⁵ aaré kentí ayáátáa-ti'nontausafesa aamoimó ombá Maníkó tímakaisana ti'nóntáugo ti'nónká'á káátaraiye wésewe. ¹⁶ Kempínkémbó tuwímbai ti'nónká'ó káátamakaantafesamo narú'narú'-ááímó síya'o é'a sé'a kesáá Maníkóni waásisa túwaandu uráunasasa fi'o-fi'on-daopa'a Maníkóni waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fi'on-awauma ímba wéraiye sénaumne.

Fasi'aénkóntáfesa imáyáa ésa aráá-tombo naan-áái.

¹⁷ Sáwí'o on-ááísáfé'a simátiménda isáaro. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu ombá moórá-mora ímba kawé'á umátinke'a sáwí'a wéuwatinkaawe. ¹⁸ Túwaandu ompinkémbó tuwínkaa'-úmaimo méraan-aaimo sewa'ó isáúnda érai'-aain-iyе. ¹⁹ Tuwínkaa'-úmai mé'a tuwímbai fi'on-imayaa owasá tuwímbai fi'on-imayaa owa'á érai'-aaimo senkwáási wéisaawe. ²⁰ Túwaandu ombá sé'a aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasi'aénkóntáfé'a ímba imáyáa é'a

aráá-tomba né'a ²¹ tuwímbai kentí naaúmpakembo maimaé'о tiyáan-tontafe'a imáyáa é'a naawasá tómbó ímbo makáawi táái taisasá tuwímbai uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owa'á miyámó ombá aráá-tomba sáwí'a úmai wénaawe. ²² Miyámó ombá tómbá ímba tuwínkaa'-é'a tómbó ímbo makáawi tímé'a sáwí'a uwátínkááwasa tigeasáfesa ombá mindásafe'a ímba aamoí uwátinkaumpo sáwí'an-owe. Kentí naaúmpa'a tóné noné násuwe'a túwaandu é'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³ Fasi'aénkó simásimakaimbo simátimakaunda maarán-ááín-iyе. Moóráwigo Yúndasi Fasi'aénkó Ísumba wení namuro-wáási ímbo aráátimakonka'a mindó'wáámbá Ísu Káraísiti péréti maisoréna ²⁴ Maníkómpá'á súwi séna tafaména séna mindá kesúman-ifo

kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánaumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁵ tómbá násúwówana pérétimo maúntemba ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. Kesí naaemá kembiwísáféna kuminda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraawe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro Ísu Káráisiti siyáiyé. ²⁶ Mimpéretiyé mindónémó naambá kentáásáféna Fasi'aénkó pukáiyé-ai wésimatimewe. Miyá úmae iyiyana Fasi'aénkó marapá'á kumíniye.

²⁷ Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawé'-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkón-áúwe naaewé sáwí'a iyana sáwí-meyamba tinkáiniye. ²⁸ Mindásafesa méraawini áwáuma kawé'-ímáyáá ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'o úmaimo méraamba kawé'-ímáyáá ésa aráá-tomba nánááwe. ²⁹ Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáin-aaigoni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaifimbá wiyana Maníkó sáwí-meyamba timíniye. ³⁰ Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba ímba imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-ímáyáá ombá pó'a tuwímbai aamoisaén-kwáási méraawasa tuwímbai tí'o iwái méraawasa tuwímbai pukáawe. ³¹ Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawé'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'o únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénkó sáwí-meyamba ínta símisino. ³² Énifo Fasi'aénkó arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waé'wae'o índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíniye.

³³ Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náiyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. ³⁴ Tááiimo táína'o

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwe'a túwaandu uré'a tómbá nánááwe. Miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba ímba timíniye. Fí'on-aaisafe'wara'o agaimáimo sísai uráan-ai kempá'á wéme'a kosimatimenaumne.

12

Maníkóni ámútanko fasi'aémbó wétimin-ai.

¹ Kesí waásisono. Fí'o-fi'on-kisaumo maiyantafena Maníkóni ámútanko fasi'aémbó tímimba ímba ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. ² Waántawankoni aambó arááiwáúnka'a waántawanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááiwae'a waánta-waasi karo-fási'áénkwáráwí ímba aai sewí-ímáyáá mósá makáamba ísaraawe. ³ Maníkóni ámútanko kesé'a ímba mérowa'a sáwí-ambo arááiwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Maníkó Ísumba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímba méraiye.

⁴ Maníkóní waási-i'lo owí wení kisaumo máéntafena Maníkóní ámutankoma fi'o-fi'o-fasi'aembo tímimba mimbóráwigómá wétimiye.

⁵ Maníkóní kisaumo fi'o-fi'on-kisaumo máéntafesa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai minkísáú wémaewe. ⁶ Maníkóní kisaumo máéntafena wemá fi'o-fi'o-fasi'aemba tímísasa minkísáú wémaewe. ⁷ Seyaafá'nánká kawe'á uwátinkaiyantafena Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi tirumpimbá ména Maníkóní fasi'aémbá wéaraatimiye.

⁸ Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi kawe'-ímáyáá tímísasa mináái wésimatimewe. Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi ímbo ísaraan-aaí simátímísasa wésimatimewe. ⁹ Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkóntáfesa timankúnkúmba ésa sésa érai'a Maníkó siyáintemba íníye wésewe. Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa tí'o imbá wéasofatinkaawe. ¹⁰ Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa

ímbo awánaraan-kisauwara'a kawe'-úmai wémaewe. Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkó simátímakain-aaí wésimatimewe. Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa fasi'aénkómbá tuwinésa sésa moórá Maníkóní ámutankompinke-fasi'aemban-íye sésa moórá waántá-waasiti fasi'aémbán-íye wésewe. Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa ímbo ísáán-aaífinkemba wésewe. Maníkóní ámutanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa miwímó siyáan-aaí miwíwará'á ímbo ísáán-aaífinkemba pósa waé'mai wésewe. ¹¹ Maníkóní ámutanko weyáá wení imáyáafinkemba miyá éna moórá-mora-waasi

fi'o-fi'o-fasi'aemba wétimiye.

Fasi'aénkón-úuraantaamo uráunda-aaí.

¹² Moórá-aaí sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwifa-tantaa'lo wéraitimba mimbórá-áumán-íye. Miyámó intembá kesáá Ísu Káraísitini waásisa sáwifa'-waasimo méraundasá weséta kááísamai mimbórá-wáásiyáántá uráumne. ¹³ Tuwímbaisa Yúnda-waasisa únasasa tuwímbai fi'onkaa-waasi owasá tuwímbai wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá tuwímbai úwoimo tu'maká'ó méraan-kwaasi owaná Maníkó wení ámutamba ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna kááísasinkenasa mimbórá-wáásiyáántá uwásinkaraiye.

¹⁴ Kesáá mimbórá-wáásiyáántá úndasa imáyáa éta maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwifa-tantaa'a wéraitimba ¹⁵ aísamaigomo séna kemá ímba ayáámbe úmpo ímba mimbórá áurakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁶ Áákomo séna kemá ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áurakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁷ Seyaafá'-áúfá'ó aúran-aantembo wérainkaka ímba áá'a ísáísino. Seyaafá'-áúfá'ó

áá'-aantembo wérainkaka seyafá'-wíyúmbá ímba ísáísino. ¹⁸ Énifo Maníkó wení imáyáafinkemba seyafá'-áúwawaa'a úmakena seyafá'-tántáá'á wenamáá'-aantemba ma'maéna kuráíye. ¹⁹ Áúwawaapinkembo mimbórá-tántáá'ó wérainkaka áúwawaa'a ímba wéraisino. ²⁰ Seyaafá'-tántáá'á wéraitimbanifo mimbórá kúwawaa'a wéraiye.

²¹ Miyáumai aúranko ayáánkontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandaraka úwoi mérausino ímba sínana a'nónkó aísamaigontafena

ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaa úwoi mérausino ímba síníye. ²² Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo súndasa ímbo wérainkakaá áúwawaa'a ímba kawel'-úmai wéraisino. ²³ Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa kawel'-úmaisá wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaa'a aúpá'á makéta wégarawiyune. ²⁴⁻²⁵ Afora'ó wérain-tantaa'a ímbo wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawel'-úmai kísau maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaúra'a káráwiyaintafena Maníkó wenamáá'amaa'a maréna sáwísamban-iyé súnda-tantaa'a wégarawiyiye. ²⁶ Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'ó ínana seyaafá'-áfínkénkwará'á áí'a uwásáíníye. Áúwawaapinkembo moórá-tantaako kawel'ó ínana seyaafá'-áfínkénkwará'á kawel'á uwásáíníye.

²⁷ Túwawaatafe'lo súnda-aagioni áwáuma maarán-iyé. Kembiwí Ísu Káráísiti áúwawaakaamba uré'a moórá-mora-waasigo wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyáraámbá uráawe. ²⁸ Maníkó wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tíména miyán-kísáúmó maíyantafena fasi'aémbá wétiména wení aantá-waasi aifa'á íyáfasintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aaimo simátimiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba uwáítái'íyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba ímbo awánaraan-kisau mo maíyawi íyáfasintinkena tí'ó índa-waasimo asófátinkaiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba túwa'nai iyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'ó-fi'on-kisaura'ó káráwiyiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'ó-fi'on-aaimo ímbo isáán-aafinkembo síyawi íyáfasintinkena miyámó iyawi íyáfasintinkafa'a kuráiyé.

²⁹ Maníkó aantá-kisau mo tímakaimba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaimo simátimémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Uwáítái'lo ombá seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisau mo máémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. ³⁰ Maníkóni fasi'aéntámbá tí'lo ímbó asófátinkaamba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'ó-fi'on-aai ímbo isáán-aafinkembo sembá seyaafá'nánká ímba miyá sewasá tuwímbai wésewe. Minááigóni áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímba miyá owasá tuwímbai wéfo Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fásí'áémbá wétimiye. ³¹ Maníkómó tímí-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'a sé'a Maníkóni kísau iyáákamai-kisau maénaemo sé'a tiyáántán-kwiyé'a kísau máéro.

Mináái kemá imáyáa é'a sé'a kawel'-ááín-ifo waásimo tirumbó tímémba minánkó seyaafá'-ánkómbá iyáákaraimba minánkóni áwáumo simátiménda isáaro.

13

Waásimo tirumbó tíméwini áwáuman-iyemo siyáín-ai.

¹ Maníkóni ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'ó-fi'on-aaimo ímbo isánda-aafinkembo séta wiyómpaken-kisau-waasi-taafinkenkwara'lo sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éta mináái úwoi-aai séta kámene peró'emo úwoimo

tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawelá uwátinkanaumne. ² Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaimo simátimetaamo Maníkó aúpá'ó makáin-ai isétaamo ímbo ísaraunda-ai Maníkó simásímakain-ai isétaamo Maníkóntáféta fasi'ámaimo métaamo séta érai'a Maníkó siyáintemba íniye sétaamo Maníkómó siyáintemba umbai-kisáúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. ³ Makáunda-tantaa'ó seyaafá'ó tuwíntimetaamo Maníkóní kísau wémaundasafesasa sáwí'ó uwásínkenta aamoí éta kanaán-ye sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáunda-ai go ínta súwa'nai íniye.

⁴ Waásimo tirumbó tíméwini áwáuma maarán-ye. Waásimo tirumbó tíméwi sáwí'ó wéuwatinkaamba anondáá ímba miyámó ombá túwa'nai eša waásimo tirumbó tíméwi túwí'ó wérain-kwaasisafesa tirumbá ímba sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tíméwi miwí túwí'a ímba maimaé iyésa ⁵ waásimo tirumbó tíméwi kesáfesa seyaafá-tántáá'á kawelá wéune ímba sésa sáwí-ai ímba sésa waásimo tirumbó tíméwi kesáái iyáákainkwaé ímba sésa waásimo tirumbó tíméwi ímba úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tíméwi sáwí'ó uwátínkáamba ímba imáyaa úmae iyésa ⁶ waásimo tirumbó tíméwi sáwí'ó ontáfesa ímba aamoí ésa kawel'ó ontáfesa aamoí ésa ⁷ waásimo tirumbó tíméwi umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-wáásísáfesa ímba inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawel'ó iyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-úmbái-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáamba miyáumai méraawe.

⁸ Waásimo tirumbó tímén-anko waé'wae'a éna ímba tai'áinana Maníkó simátímakain-aaimo simátímén-kisau tai'áinana fi'ó-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo

sen-kísáú tai'áinana ímbo ísaraan-aaimo Maníkó simátímakain-ai simátímén-kisau tai'áíniye. ⁹ Ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-ai ínta kanaatá ísáaraumne. Maníkómó simásímakain-aaimo simátímaunda ínta kanaatá simátímataraumne. ¹⁰ Maníkó kawel-úramba ónaumnemo siyáimba ánaeemba paápé índa póta ímbo ísáaraunda-aaiwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

¹¹ Iyámpóimo méraawandara'a iyámpóimo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóimo ontembá miyá wée'a iyámpóimo ontembá miyán-ímáyaa uráumpo waási-úramba iyáé'a iyámpóiya'ó uráunda-tantaa'a tukáumne. ¹² Iyámpóimo ímbo kawel-úmaimo ísáántemba Maníkóní waásisa ímba kawel-úmáisa Maníkóní áwáuma wéawanaumne. Nompímbó waási tói'ó ímbo awánamaimo kawel'ó úndantenta káfé'a miyaráántá wéundasa Maníkóní áwáuma ímba kawel-úmáisa wéawanaumpo waási tói'ó aforatáámó awánáúndantemba ánaeemba miyásáámó ondasá Maníkóní áwáuma kawel-úmáisa awánánaumne.

Káfé'a ímba awánasaraundasa Maníkó kentáámó suwánasaraintemba ánaeemba Maníkóní áwáusa awánánaumne. ¹³ Miyá ínifo káfé'a Maníkómpá'á simankúnkúnta únda-amba isaná érai'a Maníkóeta maé'mae'a ónaumnemo súnda-amba isaná Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá wéraiifo iyáákarain-amba Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-ye.

14

Maníkómó simátímakain-aaimo wésimatimen-aii.

¹ Waásimo tirumbó timén-amba fasi'amaí arááiwa'e'a Maníkómó wétuwín-timi-fasi'aemba maénae sé'lo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áembá maénae seró. ² Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímíساسamo fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá ímba waásisafesa wésefo Maníkóntáfesa sésa waásimo minááigóní áwáumo ímbo isáántafesa waásisafesa ímba wésewe. Maníkóní ámútanko fasi'aémbá tímíساسa aúpá'-áái wésefo ³ tuwímbai Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'amaí arupise úmai kawé'ó uwátínkáamba mindásafe'a sé'a Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áembá maénae seró wésune. ⁴ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí kesáfesa símai wéfasi'aafó Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóní waási seyaafá'á fasi'aémbá wétimewe.

⁵ Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímíسا'o fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyamba siráái wétaifo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímé-fasi'aemba maé'a simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátíminasamo ésa minááigóní áwáuma ímba kawé'-úmai iséwana minááígó ímba túwa'nai ínīye. Míwí tááigo ímba túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa míwí fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí iyáákaraawe.

⁶ Kesí waásisono. Kentópa komé'a fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo sendamó é'a ímba isáiyana kesááigo ímba túwa'nai ínīfo Maníkómó paápé uráin-aaíya'i ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaíya'i Maníkómó simásímakain-aaíya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaíya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'a isáiyana kesááigo túwa'nai ínīye. ⁷ Fontóímó ímbo kawé'-úmaimo áái sínasamo ésa ímba isámai kawé'á ónááfo kawé'-úmaimo sínasamo ésa isámai kawé'á ónááwe. ⁸ Moóráwigo ímbo kawé'-úmaimo aemáimo sínasamo ésa ímba isésa tatúwaandu ónááwe. ⁹ Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síya'o é'a minááigóní áwáuma ímba isáiyamba keáínkáambá sénááwe. ¹⁰ Seyaafá'-máráfá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fí'on-aaimo sembá minááigóní áwáuma weraifo ¹¹ moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'a sé'a imáyáa é'a fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye sínīye. Miyámó sen-ááígó ímba túwa'nai ínīye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááígó ímba túwa'nai ínīye. ¹² Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aemba maíyamba aamóí é'a pó'a Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáí-fasi'aemba tiráái wétaina'a maíyé'a

Maníkóní waási kawé'á uwátínkáaro.

¹³ Mindásafe'a fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áisai iyana minááímó waé'maimo simátimiyantafena fasi'aémbá tímínīye. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta súmpo kentáási imáyáago sáwísankaamba uráíye. ¹⁵ Mindásafeta maarásá ónaumne. Maníkóní ámútankomo

fasi'aéntáámó símakaimba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkenta Manikómpátá inai séta kentáá sááifinkenkwarata sénaumne. Fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáá sááifinken-iwarata sénaumne. ¹⁶ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Manikómpátá inai sé'a wenáwí'a mósá máraáamba moóráwigomo úwoi-waasimo minááígóní áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóní áwáuma ímbo ísarena póna ímbo kanaa'á érai'e síníye. ¹⁷ Fí'o-on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Manikómpátó inaimó sembá kawel'an-ifo minááígóní áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímbo áwa'nai íníye.

¹⁸ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo súnda sawífa-kanaa mindásafe'a Manikómpátá súwi sune. ¹⁹ Énifo Manikóní waási túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo ayáátáá'-aaimo súnda kári-tantaa'an-ifo isáán-aaifinkembo fasi'aémbá tímúnda-aaimo ampáán-ááímó súnda mindá óraa-tantaa'an-íye.

²⁰ Kesí waásisono. Iyámpóimo ímbo kawel-ímáyáámó ontembá ímbo miyá é'a táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sawí-imayaamo ontembá miyán-oro. ²¹ Naaófá'á Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna kesí waási kesáái ímbo ísáafo simátimenaumne. Fí'on-aaimo sewí simátíménasa miwí tááifinkemba simátimesa sawí'a uwátinkaiyasa pósa kentáfesa ímbo imáyáa ésa kesáái ímbo isánááwe

agaimaréna siyáíye. ²² Naaófá'á Manikó miyá éna wení waási wenáái ímbo ísarowi wení fasi'aémbá aráátimumba awánaraantemba Manikón-aisafesa ímbo tímankúnkúmba iyawi fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sen-áái isésa sésa Manikóní fasi'aémpínkémbá wésewe sénááwe. Énifo Manikó simátímakain-ai simátímémba Manikón-aisafesa tímankúnkúmba iyawi isésa sésa Manikóní fasi'aémpínkémbá miyá wésewe sénááwe. Énifo Manikón-aisafesa ímbo tímankúnkúmba iyawi isésa ímbo miyán-áái wésewe.

²³ Manikóní waási túwaandu urémpimba seyaafá'nánká'ó fí'o-fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyasamo úwoi-waasimo Manikón-aisafesa ímbo tímankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo isésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénááwe. ²⁴ Énifo seyaafá'nánká'ó Manikómó simátímakain-aaimo afora'ó síyasamo úwoi-waasimo Manikón-aisafesa ímbo tímankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo isáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaráínasa sawí-waasi úne sésa ²⁵ miwítí aúpá-sawí-ímáyáá afora'á mégufiyesa Manikón-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'a kempímbá Manikó méraiye sénááwe.

Manikóntáfesa imáyáa ésa túwaandu urénka'a arupise úmai méraaromo siyáin-ai.

²⁶ Kesí waásisono. Kemó súnda-aaigoni áwáuma maarán-íye. Manikóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu urénka'a moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Manikón-aaifinken-ai simátiminana moóráwigo Manikómó aráánaminda simátiminana moóráwigo fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkemba sínana moóráwigo mináái waé'mai sína'a miyáumai Manikóní waási fasi'aémbó

tíméntafe'a miyá úmae'a íyóro. ²⁷ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyambo é'a kaumbo-kae'-wáásí aantemba sé'a aifa'á moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana miyá sénááfo ²⁸ minááímó waé'mai síndawimo ímbo méraina'o é'o fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí seyaafá'-wáásí túranka'a ímbo síyamba imáyáafinkemba Maníkóntáfé'a seró. ²⁹ Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba kaumbo-kae'-wáásímó íyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai isé'a mináái tuwímbai ísáaro. ³⁰ Minááímó ísáán-kwaasifinkembo Maníkó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái tai'áínana moóráwigo íyáfasinena simátiminiye. ³¹ Maníkómó aaimó simátímakaiwai seyaafá sé'a moórá-morawigo moórá-mora-kanaa símae iyé'a pó'a seyaafá'nánká isé'a fasi'aémbá maenááwe. ³² Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi sembá kentí imáyáara'-aantemba káráwiyaafó miyán-oro. ³³ Kawe'-imáyáámó é'o faru úmaimo méraamba Maníkómbá aráái taifó simátímén-aaí káráwiyo.

Maníkóní waási seyaafá'-náópa'o túwaandu uráamba maarán-owe. ³⁴ Túwaandu urémpinkemba aaré ímbo aái seró. Maníkón-aaí aúfáifinkembo siyáintemba aaré ímbo káráwiyonaawe. ³⁵ Mindásafe'a túwaandu urémpinkemba aaré aái sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísai ónae sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwaai'waimbá tísai ónááwe. ³⁶ Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Maníkón-aaí kempínkén-aantemba ímbo paápé isa'á ímbo kembiwí aantembanifo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasiwara'a ísaraafó miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.

³⁷ Kempínkémbá tuwímbai kesáfésa sésa Maníkómó siyáin-aaí ísaraundawi únemo síyawiye tuwímbai kesáfésa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaiwai únemo síyawiye miyámó sewí maanáúfáímó agaimáímó tímúndafimba toráumai awáné'a sé'a mináái Fasi'aénkó áamáamba siyáin-aaín-íye sénááfo ³⁸ maanáúfáímó agai-tímúndamo ímbo íséwa'o é'a miwisáfé'a sé'a ímbo Maníkóní áamáánko kentirumpimbá wéraiye seró.

³⁹ Kesí waásisono. Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'aén-imáyáá é'a simátíma'mae'a iyé'a fí'o-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímbo aiyowái'a úmáráaro. ⁴⁰ Énifo seyaafá'-ááímó sembá ímbo sáwífa'-aaimo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

15

Ísumba pukómpinkembo íyáfasinankarain-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ásé-aaí kosimátímakeaunda-aaí aneká'ó simátíménda ísáaro. Minásé-ááisáfé'a érai'e sé'a ta'ótoke'a fasi'ámai méraawe. ² Fasi'ámaimo ta'óto'mae iyé'o é'a kawe'-ámbá arááíwa'mae iyónááfo tóikaken-aantemba érai'emo síyambo é'a kawe'-ámbá ímbo arááíwa'mae iyónááwe.

³ Aifa'á Maníkó mináái simásimuwa'a kembó simátímakeaunda óraa'-aaí póna Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa siyáantemba sáwí-imayaasa maisiyuwáindasafena Ísu Káráísiti puwúwasa ⁴ utámárówana kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó pukómpinkemba

íyáfasinankaraiye. Mináái Maníkón-*aai* aúfáífimba agaimarésa siyáawe. ⁵ Ísu Káráísiti pukómpinkemba íyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna wení kísau-waasi túranka'a paápé éna ⁶ moórá-kanaa sáwífa'-waasi wesé'o núwai 500 waasi túranka'a paápé uráiyé. Minkwáásífinkembá sáwífa'nanka úwoi túnaraawasa tuwímbai pukáamba minkwáási túranka'a paápé éna ⁷ Yémísin-aúranka'a paápé éna wení aantá-waasisonti túranka'a paápé éna ⁸ ánaaemba kemá Póro súranka'a paápé éna Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkainkwae-imayaa ímba uráunda kembá wení waási-i'o uwásínkaraiwai súranka'a paápé uráiyé. ⁹ Ááéma Ísu Káráísitini waási sáwí'a uwátínkarauμπο Fasi'aénkóni aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa kentáfé'a Fasi'aénkóni aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá wéune. ¹⁰ Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kisaugo fi'owiti kisaugomba íyáákaraifo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. ¹¹ Kemó ásé-aaimo simátimewanda-*aai* isé'a miwímó simátímún-*aai* mimbórá-áái pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

*Púwón-kwaasimo íyáfasinaiyan-*aai*.*

¹² Maníkó Ísu Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankarain-*aaisa* simátimundasa kempínkémbá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba íyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. ¹³ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino.

¹⁴ Maníkó Káráísitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa simátimunda-*aaisa* sáwíshankaaamba uwáwisa'a misáwíshánkáán-ááisáfé'a timankúnkúmba owisinó. ¹⁵ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiyemo simátimundasa éniño minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááiyésá simátimusino. ¹⁶ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. ¹⁷ Maníkómó Káráísitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa úwoi-*aaisafe'a* timankúnkúmba owaná aoisaambá kempímbá úwoi wéraisino.

¹⁸ Moórá-*aaiwara'a* simátimenaumne.

Maníkómó Káráísitimba pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa Káráísitinka'o timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímba íyáfasinesa Maníkóni ewaa'á ímba mésa sáwí-aempa'a méraawisino. ¹⁹ Marapá'ó méraundara'a séta púwóndafinkemba íyáfasineta wiyómpa'a Ísu Káráísitiye'a méraandasa amu'maréta méraumne-*aaimo* karo'-ááímó súndarakaata marapá'-wáásí kentáa suwíyáái ésa tirumbá uwásinkááwisino.

²⁰ Érai'-*aai* maarán-ááín-*iye*. Maníkó Ísu

Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-kwaasi íyáfasinanaawe. ²¹ Aifa'-wáásígón-áwí'a Ándamu sáwí'a

uráimba pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasigon-awila Káráisiti kawelá uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba iyáfasintinkainiye. ²² Seyaafá'nánká Ándámun-áisaafitantambo uráundawi póta púwóndasaanifo Ísu Káráisitini waásisa póta púwóndafinkenta iyáfasinanaumne. ²³ Maníkó siyáin-kanaa tínata púwóndafinkenta iyáfasinanaumne.

Aifa'á Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankaraimba póna Káráisiti marapá'ó kumíndara'a Maníkó Káráisitini waásisa púwóndafinkenta iyáfasisinkainanasa ²⁴⁻²⁶ mindá tai'áinda-kanaa Ísu Káráisiti káráwiyinana Maníkó sínana Káráisiti wení namuro-wáási iyáákena fi'owimo sáwí-kisaura'o káráwiyaan-kisauwe fi'o-fi'o-sawifasi'aene tai'ásuwena puwíyan-amba tai'ásuwena miyámó ında wení namuro-wáásití fasi'aémbá tai'ásuwena Manikóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síníye. ²⁷ Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó wembá seyaafá-tántáá'á
iyáákamai-i'a uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráisiti Manikómbá ímba iyáákainiye. Maníkó sínana Káráisiti seyaafá-tántáá'á iyáákainiye. ²⁸ Maníkó Káráisitimba seyaafá-tántáá'á iyáákamai-i'o uwánkaraindara'a Káráisiti Manikón-ááninko Manikóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á iyáákamai-i'a uwásinkaandawi po kenká'á káráwiyinone sínana Maníkó seyaafá-tántáá'á káráwiyiniye.

²⁹ Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímba iyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímba iyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímba imáyáa ésa nombá máéwaisino. ³⁰ Púwóndafinkembo íntaamo iyáfasinanaetara moórá-mora-naopa'a sínkamonaé wéopa'a ásé-aaí ímba kosimátima'mae'a núsino. ³¹ Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a kááísamái méta kentáfé'a aamoimó ında miyámó érai'o úndantemba aasiyaasi-kánáá imáyáa é'a sé'a káfékaamba sínkamiya'a púwóno-imayaa ında mindáwara'a érai'-aain-íye. ³² Púwómpinkembo ímbo iyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'a kesí imáyáfinkemba sune. Afáá-póígómó waási fándaifo sésamo arááiwaéntemba kembá miyaráámbo uwásínkáamba maanká'á Éfésási-naopa'o méraunda óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'a wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo iyáfasinanaankakaa waásiti imáyáfinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'a kawé-tómbá néta sirááimo taintentá ónaumnesa súsino.

³³ Puwíyampinkemba ímba iyáfasinanaawemo sembá minkárol-ááísáfé'a érai'le sefó sé'a simátiménda-aaí isé'a káráwiyoro. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'o on-kwáásisé'o méraambo é'a kawé-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááiwaenaawe sefó ³⁴ puwíyampinkemba ímba iyáfasinanaawe minkárol-ááísáfé'a sáwí-imayaawe

sáwí-awauwe ifátuwe'a kawé-ímáyáán-oro. Miyámó íyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Manikómpá'á ímba tiyáawe sune.

*Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuman-iyee-
aai.*

³⁵ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a síesai e'a sé'a púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máiya íyáfasinanaao-aaimo ³⁶ síesai omba sáwí-imayaafinken-aain-iyee. Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maararáambá uráifo isé'a kísau-anauntunka'a imáyáan-oro. Ánauntumba u'marááwana minánáuntúnkó ímba úwoi áruma wéwiyaifo u'marááwana ánaeemba mapánkena áruma wéwiyaiye. ³⁷ Tómbá fákákesamo nempínkémbá ímba anekalá wéu'maraafo ánauntumba maiyésa kísau fúmáráawana anekalá áruma wíkéna wéanon-iyee. ³⁸ Maníkó sisaná moórá-mora-anauntumpinkemba áruma wíkéna óraa'o ímbá Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá-tómbá fí'o-fí'on-auwara-tomba makáifo ³⁹ seyaafá'ó méraamba mimbórá túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna waí-waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáiyee. ⁴⁰ Wíyómpa'a fí'on-tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'o wéraimpimba fí'on-to'waaí wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-to'waaí wéraiye. ⁴¹ Aafáúfimbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-sama wéraisana okómpímbá fí'o-fí'o-sama wéraisana miyá uwásariye.

⁴² Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará ónááwe. Púwómbó utámaráán-tuwawaa'a tai'áínifo mimpínkémbó íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íniye. ⁴³ Utámaráán-tuwawaa'a aamoisaén-túwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-túwawaa'a kawé-túwawaa'an-ifo ⁴⁴ utámaráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'an-iyee. Marapá'ó méraan-tuwawaa'o intembá wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a wéraiye. ⁴⁵ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámumbo úmakaimba úwaauiu éna waásin-iyee

agaimaréna siyáiyee. Ánaaen-kwaasigon-awi'a Ísu Káráisiti waásimo aú'io úmaimo maé'mae'io íyan-amba wikáiwai paapé uráiyee. ⁴⁶ Wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paapé uráifo marapá'ó méraan-tuwawaa'a aifa'á paapé uráiyee. ⁴⁷ Maníkó

aifa'-wáásígómbá marasámbá úmakaifo ánaaen-kwaasigo Ísu Káráisiti wíyómpakemba kunkáiyee. ⁴⁸ Ándámumbo marasámbó úmakain-auwawaa'o wéraintemba seyaafá'-wáási miyán-túwawaa'a wéraiifo Káráisiti wíyómpaken-auwawaa'o wéraintemba wení waási miyán-túwawaa'a wéiniye. ⁴⁹ Maníkómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo úndantenta Káráisiti wíyómpakewimo intentá ónaumne.

⁵⁰ Kesí waásisono. Simátimela sune. Maníkómó wíyómpa'o káráwiyaipa'a marapákén-túwawawara'a ímba méraiyaana waé'wae'io índa-tantaa'o wéraindafa'a tai'áinda-tantaako ímba mimpímbá wéiniye sune.

⁵¹ Maníkómó aúpá'-makénamo aráátímakain-aaimo simátíménda ísáaro. Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fí'o-suwawaata faufinata ⁵² mimbórá-kánáá wíyómpakemba wíyemba sínana minúwóiyáámbó aafáyámo tawáintemba minúwóiyáámbá pukénkwaasi iyáfasintinkainasa maé'mae'a iyata súwawaata fí'o-suwawaata faufíniye. ⁵³ Marapá'ó méraunda-suwawaata púwón-da-suwawaatan-ifo wíyómpa'o méraanda-suwawaata ímba púwón-da-suwawaata faufíniye. ⁵⁴ Marapá'ó méraan-tuwawaa'a púwón-tuwawaa'an-ifo wíyómpa'o méraian-tuwawaa'a ímba puwí-túwawaa'o faufíndara'a Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna siyáin-aaí paápé íniye. Maará siyáíye.

Púwón-amba tai'áínana maé'mae'o íyan-anko

púwón-ankomba íyáákainiye

agaimaréna súwana ⁵⁵ moóráwigo séna

púwón-anko ímba íyáákaraimba póna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenko tai'áíníye

agaimaréna siyáíye. ⁵⁶ Maníkóní amáámbo ísámaimo túwáán-imayaago ta'ótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenko ta'ótokaifo ⁵⁷ Maníkó púwón-amba kentáá íyáákamai-ita wéuwasinkaiye. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti púwón-ankoni fasi'aémbá tai'éna íyáákaraimba póna Maníkó miyá wéuwasinkaisata súwisa sune.

⁵⁸ Mindásafe'a kesí waási fasi'ámai mé'a ímba tuwesaraí ina'a Fasi'aénkóní kisaú maimaé wéíye'a ímba ifátúwáaro. Fasi'aénkóní kisaumo wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kisaú wémaefo maimaé iyóro.

16

Fasi'aénkóní waási túwa'nai on-óntánkón-aaí.

¹ Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'a méraawi tómbá ímbo makáawi túwa'nai íyamba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésíyaa-marafa'a Maníkóní waásimo méraawi simátímakauandantemba miyán-áái simátimumpo miyán-oro. ² Moórá-mora-sondaara'a moórá-kisaufin-ontamba tuwímbai Maníkóní waási túwa'nai iyapa'a maré'a kentí naaúmpimpa'o maráiyamba óraa'a ina'a ánaaemba kempá'á komáéna'a Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá íyamba úwoi maitiménaáawe. ³ Kempínkémbá tuwímbai iyáfasintewa'a kempá'á komé'a aúfái agaimái timé'a ti'maráanasa Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi mináúfáiyé torupámaraiyan-ontane maimaésa mátimenaawe. ⁴ Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wéraina'o é'a konasá miwí kesé'a kónáawe.

Kórinti-naopa'a kónae siyáin-aaí.

⁵ Máséndóniyaa-marafa'a Maníkóní ásé-aaí simátíma'mae'a nónae únda pó'a miyá kósimatime'a kempá'ó kondá ⁶ ampáánkárá koménaum ayáátáákara koménaumno. Ímbo aampa'ó wénon-kanaa uwí-nómpákéfiyúndámó mafaiyáíndarara fí'on-daopa'a kónaumno. Fí'on-daopa'o kónae ona'ó é'a súwa'nai íya'a kónaumne. ⁷ Kempá'ó ayáátáákao koménae'o sún-da Maníkómó ewé sína'o é'a ayáátáákao koménaumne.

8-9 Maanká'á Éfésási-naopa'a ásé-aaimo simátíménda-waasi sáwífa'a méraamba pósa ísésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kisausafesa aambó faiyíyan-kwaasi sáwífa'a méraawe. Minkísáúmó maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánáá ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna

mintánón-kánáá tai'áína'a kónaumne.

10 Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndantemba Fasi'aénkóní kísau wémaifo ¹¹ wentáfé'a úwoi-waasin-iyé ímba sé'a tínaaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tinda áwa'nai íyana kempá'á kawé'-úmai tíno. Wesé'o Maníkóní waási kentáásí waási kempá'ó tíyantafe'a timu'maré'a méraumne.

12 Kentáásí waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáásí waásimo wíyan-kanaa esé'a waaó súnnda póna káfé'a ímba kanaa'á wínífo aambó wérainanamo éna wíníye.

13 Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Kísau mo máémba waási-imayaa úmai kísau máéro.

¹⁵ Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmbá aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóní waási fasi'ámaimo túwa'nai on-áái ísaraawe. Óraaka simátíme'a sé'a ¹⁶ miyán-kwáásímó sen-áái taawiyafé'a miwísé'a Maníkóní kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

¹⁷ Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákáikasiye mindárau kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanaa'á kempá'á tewasá mindárau kempá'ó tembá aamoí úne. ¹⁸ Mindárau kesí imáyáa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáásí túwí'a mósá máráaro.

¹⁹ Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóní waási kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moóráwígon-awi'a Ákwíra awaainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aénkóe'o kááísamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²⁰ Maanká'ó méraawi Maníkóní waási seyaafá'nánká kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moórá-mora tiyáámba tíméro.

²¹ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a wenayáanaufi'a isaná wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Kemá Póro súnne. Kawé'-úmai méraaro súnne. ²² Fasi'aénkómpá'ó ímbo tírumbó áméwi Maníkó sáwí'a uwátinkainiye. Kentáásí Fasi'aénkó kumíníye súnne. ²³ Fasi'aénkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái súnne. ²⁴ Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawa'a kembá sirumbá tímúne.

Kemá Póro súnnda-aai tai'áiyé.

2 Kórinti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiyai'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafa'a mérowana Táitási Kórinti-nao'a tuwéna Pórompa'a wémena Kórinti-waasi-taai kosimámuwana Póro iséna séna aúfáima agaimái tímakaunda isasá isésa tuwímbai sáwí'o ombá tínaaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé wéséwe séna érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé síwae séna maanáúfái agaimarówasa mátímakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Moóráwigon-awi'a Tímóti kentáásí waásigo kesé'a méraisa'a agaimarúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráisitini-aai kosimátima'mae núwo séna si'mákaiфо isáaro. Kórinti-naopakewi Maníkón-aaisafe'a érai'emo sewí isáaro. Ákáyaa-marafa'a Kórinti-naopakewiye fi'o-fi'on-daopakewiye méraawi Fasi'aénkóní waási isáaro.

² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiyé úwoi túwa'nai esarai aáno'o uwátinkaayantafe'a inái sùne.

³ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini-afowa Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásinkáiwai siráfaenasasa súwa'nai iwáin-áwíta mósá maráúmne. ⁴ Fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a seyaafá'á kentááfá'ó tímba Maníkó siráfaiyaimba póna fi'o-fi'on-umbai-tantaa'o tuwímbaifa'o tínda Maníkómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaa'á arásáfaitinkanaumne. ⁵ Káráisitimba áí'o úni'a uwánkówasa Káráisitini waási-i'o úndarakemba sí'a índa-i'o uwásinkáimba miyáumai Maníkómó Káráisitimbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. ⁶ Kembiwisé'a méta túwa'nai ówánanasa sáwí'o urómpinkemba Maníkó tí'maena kawepá'á métínkaraiye. Miyá ówándarakemba sí'o únita uwásinkónta Maníkó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa sí'o únita uwásinkónta ímba ifátuwaundasa fasi'ámais méraaumne. Miyáumai tí'a índa-i'o uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá é'o ímbo ifátuwe'o fasi'ámaimo méraiyanbo éna Maníkó kenkwará'á tiráfaitinkainiye. ⁷ Sí'o úni'o uwásinkaraantenta tí'a índa-i'o uwátinkáimba miyáumai Maníkómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafe'a fasi'ámai

ménaawe óraaka séta timu'maréta méraaumne.

⁸ Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fi'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentááfá'ó túmba mináái isáíwae séta simátimumpo isáaro. Minúmbái-tántáá'ó fí'oran-oraa'-umbai-tantaa'a úwata kentááfá'ó túmba póta puwónaumne séta súnareta ⁹ sinkamiyata puwóna-kanaan-iyé séta súnareta ímba kentáásí fasi'aéntámbán-ifo Maníkóní fasi'aéntámbá kisausa wémaeta méraaumne. Maníkó pukáampinkembo iyáfasintinkaiwaini fasi'aéntámbá kisausa wémaeta méraaumne súndasafenasa minóráá'-úmbái-tántáá'á kentááfá'á tiyáiyé. ¹⁰ Umbai-tántáápimba puwónae ówándafinkemba Maníkó síyótaisá uwásinkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íniye. Sáwísampinkemba

síyótaiša úmaena iyíniye séta méraumne. ¹¹ Kewará'á kentáásáfé'a Manikómpá'á súwa'nai e'a inái seró. Sáwifa'nanka inái síyana Manikó súwa'nai inda mindásafesa Manikómpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-aai.

¹² Waási túranka'o méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-ímáyáágó séna kawe'-úmáisa méraumne sisatá aamoisá wéune. Marapá'-ááiígóní áwáuma ímba imáyáa éta Manikó úwoisaamo súwa'nai intáféta imáyáa éta Manikóní kísau aantemba maéta ímba kae'-ááiwára'-wáásiyáán-úmáisa méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá úmáisa méraumne. ¹³⁻¹⁴ Agaimái tímúnda-aufaifimba ímba kaumbo-kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'o ísaraan-aai aantemba tafisímai sune. Kentáási áwáuma kárika'a suwánafo suwánamai kawe'á íwae sé'a únda miyámó é'o é'a Fasi'aénkó Ísu kumíndara'a kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásáfé'a aamoí ónááwe.

¹⁵⁻¹⁶ Kembiwí kentáásáfé'a aamoí uwásínkááwe-aai imáyáa uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-marafa'a kuré'a kouweré'a aneka'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawe'ó uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imayaamo uráundasafe'a mináái siyáumne. ¹⁷ Miyámó ónae uráunda ímba miyá uráundasafesa kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa kae'-ááiwára'-wáásín-íye siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáa úmai mimbórá-áái afora'á simátímakumne. ¹⁸ Manikó érai'-aai aantembo siyáintemba simátímakeanda-aai ímba kae'-ímáyááfinkémbán-ifo mimbórá-ímáyáa úmai mimbórá-áái afora'á simátímakumne. ¹⁹ Sáírasiye Tímótiye kewé kentópa'o maéwánda Manikón-ááninko Ísu Káráisitín-aaisa simátímakeanda wemá moórá-aai afora'á séna moórá-aai aúpá'á tuwéna miyá ímbo iwái póna seyaafá'-áái afora'-aantemba siwáin-aai simátímakeanda. ²⁰ Manikó seyaafá'-áái símai fasi'ámakaimba Ísu Káráisitintafena siyáimba póna paapé uráíye. Ísu Káráisiti miyá-séyááfá'-kísáúmó maiyáintafeta Manikó siyáin-aaisafeta érai'-aaiye súnanasa Manikón-áwí'a óraa'a wéraiye. ²¹ Manikó Ísu Káráisitimba kentááwé kembiwíyé kááisasinkaraisata fasi'ámáisa méraumne. Kentáá wemparí'a úmarena ²² kesí waásín-owe séna érai'a wení waásisa úne sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba kumbérimba mindásafeta séta to'mayaa uwásínkarainta miyá íniiyasa sune. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááiwára'-wáásiyáámbá úne.

²³ Manikó kesí kísaugomba awánaraiwain-aúranka'o simátimunda-aai érai'-aain-íye. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a ifátuwe'a ímba kuráumne. ²⁴ Manikón-aaisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmbo uráamba póta kentópa'o kondasá Manikón-aaisafe'a timankúnkúmbo oró-ááisá ímba aneka'á sénaumpo tirunkó aamoí índasafeta kempímbá taankarotámai méta kísausa komaénaumne.

2

¹ Imáyáa é'a sé'a aneká kentópa'a wé'a sáwí'lo ontáfé'a óraaka simátiménaa tirunkó umbái taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne siyáumne. ² Kentirumbó umbái tátinkáanasamo ésa kesirumbó kawé'ó uwásinkaiyawi ímba ménaawe. ³ Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a aúfáifimba toráumai awáné'a sáwí'lo ombá kawé'á uwátinkaiwae sé'a kentópa'o kondá ímba sirunkó umbái táiniye sé'a mináúfái agai-timé'a kawé'-úmaimo méraantafena kesirunkó kawé'ó índawi mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawé'ó ínanamo éna kentirunkówará'á kawé'ó índa mindá érai'-aain-iyé. ⁴ Mináúfái agai-timéwánda sirunkó umbái tówa'a kentáfé'a óraa'-imayaa é'a áfáaraumai ifi'á tátinke'a tirunkó umbái táindasafe'a ímba mináúfái agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfáaraumai simakaiye siyantafe'a mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'lo uráin-kwaasisafe'a enáái tai'áiyé serómó siyáin-aii.

⁵ Kempínkembá moorá-waasigo sáwí'lo uráintafena ímba kempín-aantembanifo kembiwífinkembá tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye. Seyaafápimbá umbai-tántáá'á wéraiye-aii miyán-óráá'-áái ímba sénae sé'a tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye-aii súne. ⁶ Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moorá-aiya'-maré'a fasi'aén-áái minkwáásígómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a sáwí'lo uráintafe'a mimbéyámbá amé'a ímba fí'om-beyamba áméro. ⁷ Káfé'a wentáfé sé'a enáái tai'áiyé sé'a ímba aneká'á imáyáa úmae iyé'a aráfáero. Kemó ámé-sawí-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba kanaa kawé'-ámpá'á kónaumne séna ifátúwáifainifo ⁸ wentáfé sé'a embá siruntá amúmpo kawé'-úmai méraao seró-áái óraaka súne. ⁹ Ááema kentáfé sé'a simátimunda-aii isánaa Ína isánááo sé'a kentópa'a ímba wé'a mináúfáifimbá agai-tímaka'e'a timu'makáumne. ¹⁰ Sáwí'lo uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái tai'áiyé sé'a ímbo aneká'ó imáyáamo ontembá kewará'á miyá úne. Sáwí'lo uráintafe sé'a wenáái tai'áiyé sé'a ímba aneká'á imáyáa é'a Ísu Káráisitín-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a miyá úne. ¹¹ Waántáwankoni sáwí-kisauconi áwáuma awáné'ta kentáa iyáákaifo séta sáwí'lo uráintafeta aneká'á ímba imáyáa úmae iyé'ta séta wenááima tai'áiyé súne.

Tóroasifa'a ména Póro óraa'-imayaamo uráin-aii.

¹² Ísu Káráisitín-aii ásé-aii kosimátimenae sé'a Tóroasi-naopa'a komaéwánda minááímó isáiyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba awáné'a ásé-aii simátimenae sé'o ówánda ¹³ kesí waásigon-awí'a Táitási kenti naópakemba Tóroasi-naopa'a ímba téna kentáái tasimásímintafe'a ayaafái uwááe'a ímba awáné'a óraa'-imayaa é'a sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámbá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-aii.

¹⁴ Maarán-ááísáféta Maníkómpá'á súwisa súne.

Ísu Káráisiti iyáákaraintafena Maníkó wenté'ta kááisasinkenasa óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Maníkó si'marówata Káráisitín-aii seyaafá'-máráfá'á kosimátimunasasa isááwana wenááigo asaa-wiyúnkáámbá úmaena seyaafá'-máráfá'á wété wéiye. ¹⁵ Maníkó séna Ísu Káráisiti kentáféna imáyáa éna kesí kisaumo máimba

asaa-wiyún-kánámó agáéntemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráisitini aai simátimunanasá Maníkó kentáásáféna séna Ísu Káráisitimo intembá asaa-wiyún-kánámó agáéntemba owé wésiye. Manikón-arááímo wáéwi minkwiyúbá isááwasa waántáwankon-arááímo wáéwi minkwiyúbá isáámba wéowe. ¹⁶ Waántáwankon-arááímo wáéwi puwésa Manikóni némpa'a maé'mae'lo iyawi Ísu Káráisitini aai simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iyé sewasá Manikón-arááímo wáéwi minááísáfésa sésa asaa-wiyúnkáámbá wéiye sésa maé'mae'la ónááwe. Manikón-aai simátímén-aai óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímba kanaa'á wémaewe. ¹⁷ Maníkó si'marówata Káráisitini kúsau-waasi méta wenaúranka'la Manikón-aai érai'-aai simátimeta ímba kae'-ááiwára'-wáásiyáántá únasasa méyámbáréwa'la óraa'-ontamba maénae sésamo ontembá tuwímbai Manikón-aai simátíménasasa méyámbá simíwae sésamo ontembá kesáá ímba miyásá éta Káráisitini kúsau-waasi méta Manikón-aai érai'-aaisa simátimune.

3

Aú-aai símaimo kááísamakain-aai.

¹ Minááímo simátimundasafeta ímba kentáá súwí'a maéta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'la toráumai awáné'a kawé'án-owe siyáafo kesáá ímba miyá éta kentáási kúsaura'-aufai agai-tíménata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-ita ímba éta ímba kentáási kúsaura'-aufai agáéro súmpo Maníkó si'maráísata wení kúsau wémaumne. ²⁻³ Tuwímbaimo fí'owítí kúsaugoni aúfái awánésamo aamoimó uwátínkáántemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráisiti Póroe'la kúsau máén-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáí tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráisiti wení waási-i'la uwátinkowana Maníkó fasi'aénkwáráwini ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'la kembiwí Káráisiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráisitini kúsaugoni aúfái ímba óntanka'lo agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kisau tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

⁴ Ísu Káráisiti kentáá fasi'aémbá símísata Manikón-aúranka'la fasi'ámai méta minááísá sune. ⁵ Kentááfímbá fasi'aémbá ímba wéraisata minkísáúsá wémaumpo Manikóni fasi'aéntántá minkísáúsá wémaumne. ⁶ Maníkó aú-aai símaimo kááísamakain-aai kosimátimewananasá wenaúranka'la arupise uwátinkainasa méraiyanafena fasi'aéntá símakaye. Mináú-áái símaimo kááísamakain-aai maarán-iyé.

Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaamban-ifo Manikóni ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iyé. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááíwáéntafesa Manikón-aúranka'la ímba arupise úmai mésa puwí-ámpá'á wégofo Manikóni ámútanko imáyáasa símísata Káráisitini aaisafeta érai'e séta aú'la úmaisá maé'maeta wéune.

⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba óntan-kwandaaiya'la siyáánkai-amaamba agai-ámakaimba minamáámbá arááíwaenaé sésa umbá ímba kanaa'á arááíwaesa taráímae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégofo. Maníkó Mósesembo ámáambo simámakonka'la Manikómpákémbá sáma paápé éna Mósesen-óika'la sáma paápé úwana óntan-kwandaaiya'lo

siyáánkai-amaambo agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'la kumúwasa Mósesen-óika'a sama wéna póna tугáyaagaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaaemba uwákuraiye. ⁸ Naaófá'á Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakonka'la Manikóni sama paapé uráifo káfé'a Maníkó wení ámútankomba ai'maráisana wení waási tirumpimbá méraiye-ai paapé ímbá póna Manikóni sama óraa'an-iyé. ⁹ Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakaimba pósa ímba kanaa'ó arááiwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó minámáán-ááímó paapé únka'a wení sama wérowana káfé'a Maníkó wení ámútanko wenaúranka'o arupise uwátínkáin-ai paapé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. ¹⁰ Káfé'a aú-ai símaimo kááísamakain-ai wéraisana iyáákarai-sagoni fasi'aémbá wéraitmba póta séta Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakai-sagoni fasi'aémbá sáwísamba iyésá sune. ¹¹ Maníkó Mósesemba simámakain-ai wááu-ain-ifo aú-ai símaimo kááísamakain-ai waé'wae'lo índa óraa'-ain-iyé. Wááu-ai simámakonka'la ságoni fasi'aémbá wérombanifo káfé'a waé'wae'la índa-ai paapé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

¹² Mináái fasi'aén-áái waé'wae'lo índa-ai

ísaraunda póta ímba sáá'la isatá óraaka'la minááísá wésimatimune.

¹³ Mósesemo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósesé Ísareri-waasisafena séna kesóipa'lo wérai-sama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káátaraiye. ¹⁴ Ísareri-waasi táál-aantemba

isésa tirunté'la marésa maé'ómba pósa káfé'lo méraan-kwaasi Maníkó símaimo kááísamakon-ai aúfáífinkemba toráumai isésa minááígóni áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaawe. Mósesemo óipa'lo ampan-tasámbá káátamakowasa sámó ímbo awánaraantemba káfé'a Manikón-ai aúfáífimbo toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa mináúfáígóni áwáuma ímba awánamai kawé'á wéowe. Ísu Káráísitiye'la kááísamai méraawi Manikón-ai-aufai torausésa minááígóni áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁵ Káfé'lo méraan-Ísareri-waasiwara'la Manikón-ai Mósesemo agaimakáin-aiimo toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa minááígóni áwáuma ímba ísáafo ¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'lo tembá minkúméu'á tai'áinkakemba minááígóni áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'lo súnnda wení ámútankontafe'la sune. Fasi'aénkóni ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáísasa kawé'-úmai méraawe. ¹⁸ Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawé'-úmaimo ísaraantemba kentáásí imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóni ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráisitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkáání'la uwásinkenasa wení sama siménasa miyá úmae wéiyiye.

4

Sawefimbo wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyaráántáámó únda-ai.

¹ Maníkó aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenáái simátimundasa ímba suwesarain-iyé séta wétuwaumpo ² wenáái simátiméndasafeta aúpá'ó tigeasáfésamo

ombá sínaaemba uwámeta ímba karo'á simátiyuweta Maníkón-aaigomba waé'mai-aaí ímba simátimeta Maníkón-aúranka afora'á érai'-aaí simátimunasasa suwánésasa érai'-aaí aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Maníkón-aúranka'a miyásá sune. ³ Ásé-aaí afora'ó simátimundasa minááígóní áwáu ímbo isésamo ésa miwí Maníkóní némpa'a mésa puwí-ámpá'ó wégowin-owe. ⁴ Waántáwanko marapá'ó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeu'á uwátinkáísasa Ísu Káráísitin-aaísafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráísitin-aaigo sama kátinkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á uwátinkáísasa Káráísitini sama ímba wéawanaawe. Maníkómó méraintemba Káráísiti miyá isaná waántáwanko séna Káráísiti sama kátinkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á wéuwatinkaiye. ⁵ Kesáá ímba óraa'-waasi úmpo Ísu Káráísitintafe'a kentáásí óraakon-iyé síyantafeta wenáái kosimátimeta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwa'nai-une. ⁶ Áwáura'a kumeu'á úwana Maníkó sama kaaó súwana samo karáimba wemá samo kásínkáíwaisaan-iyé. Ísu Káráísiti ói'-imayaa úndasa Maníkóní fi'oran-awaumo awánaandasafena sása wégasinkaiye.

⁷ Kesáá ímba fasi'aréta ásé-aaisa ta'ótokaumpo sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyá éta ásé-aaisa ta'ótokaumne. Suwánésa minááígómó iyáákarai-fasi'aenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ifo Maníkómpáké-fásí'áémbán-iyé síyantafeta ímba fasi'éta mifásí'áéntá ta'ótokaumne. ⁸ Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fi'o-fi'on-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tu'ma'ó wérainpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanqa séta nóra sétaawa Maníkóní kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. ⁹ Sáwita uwásínkáámbanifo Maníkó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba tai'ásuwaawata úwoisa súnaraumne. ¹⁰ Ísumbo sáwí'o uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu maé'mae'a isaná wení fasi'aémbá kentááfímbó wérain-aaí wéisaawe. ¹¹ Méraundasa aasiyaasi-kánáá séta Ísuni waási-i'a úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma tai'áínda-sufimba méraiye-aaí wéisaawe. ¹² Ásé-aaí simátimundasa sáwita uwásínkesa sínkamiyata púwóna-ampata kúndasa mindásafe'a ásé-aaí isé'a aúí'a úmai méraan-ampa'a wégowe.

¹³ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaísafe'a simankúnkúmba é'a pó'a wenáái wésimatimune

siyáintemba Maníkón-aaísafeta simankúnkúmba éta wésimatimune. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankaraiwai Ísunte'a kááísasinkenasa púwóndafinkenta iyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé sí'maisa wenaúrankata sínkáíniye. ¹⁵ Kísausa wémaundasa sáwita uwásínkáámbanifo túwa'nai éta ímba ifátuwaunasasa fi'o-fi'on-kwaasi Maníkó úwojmo túwa'nai in-áái isésa sáwífa'nanka Maníkómpá'á súwi símae iyésa wenáwí'a óraa'a úmae wéiyowe.

Maníkóní fasi'aénkátaámó méraunda-aaí.

¹⁶ Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaraín-iyé séta ifátukaumne. Kentáá súma sáwí'a úmae iyísana Maníkó kentáásí imáyáa aúíta

wéuwasinkaiye. ¹⁷ Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaatafeta séta kári'umbai-tantaa'a wááu wéraiye súnanasa ánaaemba minúmbáífinkémbá fí'oran-kawe-tantaa'a iyáákaimba waé'wae'ó índa-kawe-tantaa'a paapé íniye. ¹⁸ Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'a ímba óraa'-imayaasa éta wiyómpa'ó ímbo awánáúnda-tantaatafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'a wááu-tantaa'an-ifo wiyómpa'a ímbo awánáúnda-tantaa'a waé'wae'a íniye. Mindásafeta umbai-tántáátáféta séta sáwísamban-iyé sune.

5

¹ Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái sune. Maankwááú-námbá tawisinata Manikómó wiyómpa'ó úmakain-daumpata ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Manikó wení imáyáafinkemba úmakaimba waé'wae'ó índa-namba mindá wiyómpa'ó méraanda-suwawaa'an-iyé. ² Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wiyómpa'ó méraanda-suwawaata simínkwaesa séta ³ maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'-iyainkaanta úmaisa méraumne ímba sumpo maarán-áái séta wiyómpa'ó méraanda-suwawaata naankáántá ónaesa sune. ⁴ Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aai ímba séta wiyómpa'ó méraanda-suwawaata máénda-aaisa sune. Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta faú'wínata maé'maeta ónaumne. ⁵ Miyásáámó ondasáfénasa Manikó kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásínkarainta miyá íniyesa sune.

⁶ Manikó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbérintafeta kentáási imáyáa fasi'ámaisa méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénkó Ísu Kárásitiyeta ímba wiyómpakaani'a úmaisa méraumne. ⁷ Káféta marapá'ó méraundasa wenane'á ímba awánéta wenááisafeta simankúnkúmba éta ⁸ kentáási imáyáasa fasi'éta puwétaamo wiyómpa'ó Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye'ó métaara aamoí úsino. ⁹ Maanká'ó méraundasaawe wiyómpa'ó imérandasaawe Manikómbó arááímo tainí'a

ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'nánkátá Ísu Kárásitin-aúranka'a méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena síesai éna marapá'ó méraamba kawé'ó owí kawé'-meyámbá tiména sáwí'ó owí sáwí-meyambo tímínda póta wembó arááímo wétaini'a ónaesa sune.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisaamo méraunda-aai.

¹¹ Fasi'aénkó méraundawini áwáuma síesai índasafeta wentáféna sáá'a wéisata wempá'á tiwae séta waásisa wétafisune. Manikó méraundawini áwáusa suwánaísa'a kembiwísé'ó méraundawini áwáusa suwánaamba kawé'á wéiyé sune. ¹² Kentáá súwí'a ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'a aamoí iyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'a kentáásáfésamo sáwí-aaimo sen-kwáási táái kanaa'á anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáási paáká-túwawaa'-aantemba tuwánésa

kawe¹-wáásín-owe sésa tirumpin-ímáyáá ímba awáresa kawe¹-wáásín-owe wésewe. ¹³ Tuwímbai kentáásáfésa uwóí'a wéowe sewatá kanaán-íye séta Maníkóntáféta ímáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfésa kawe¹-ímáyááwará¹-wáásín-owe sewatá kanaán-íye séta kembiwísáféta ímáyáa éta miyásá wéune. ¹⁴ Seyaafá'nánká sáwí'o ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráísiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráísiti

arumbó símíwaini kísau aantenta wémaumne. ¹⁵ Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáimba póta

kentáá ísrááímo táínda-i'a ímba éta wembó arááímo táínda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Maníkó íyáfasinankaraiye.

¹⁶ Ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawe¹-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráísitintafeta úwoi-waasin-íye siyáundasa káfé'a ímba miyásá súne. ¹⁷ Mindásafeta Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisá méta ááémo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmaisá méraano. ¹⁸ Maníkó miyá wéifo ááéma Maníkóní namuro-wáásiyáámbá úmaisá méraawanana Maníkó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráísitimba ai¹marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-aaí kosimátíméro séna si¹mákaisata minkísáúsá wémaumne. ¹⁹ Minááígóní áwáuma maarán-íye. Ísu Káráísiti seyaafá¹-wáásísáfénasa ímáyáa éna pukáimba mindásafena Maníkó ímáyáa éna waásimo sáwí'o ombá ímba aafimbá wémaitinkai fo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-aaí kosimátíméro séna si¹mákaisata wésimatimune.

²⁰ Kesáá Ísu Káráísitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Maníkó kembiwísáféna óraaka siyáísata siyáin-aaísa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Maníkóní namuro-wáásiyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkai fo wenááísafe'a ewé seró. ²¹ Ísu Káráísitimpimba sáwí'o í-áái ímba wérowana

Maníkó kesáámó sáwí'o únda-aaí wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamai méta Maníkón-aúranka'a arupíse ondasáfénasa Maníkó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'o únda-aaí maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Maníkó wení namuro-wáásiyááni'a uráundawi wení waási-i'a wéuwasinkaiye.

6

¹ Maníkóe'a taankarótámai méta kísau wémaeta óraaka simátíme séta Maníkó úwoj wétuwa¹nai-ífo ímba úwoj mé'a wembó arááímo tainí'a oro súne. ² Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba Maníkómó siyáin-aaí agaimaréna séna

úwoi túwa¹nai uráunda-kanaa kentáái
isé'a sáwí'o urómpinkembo
tíkaunda-kanaa túwa¹nai uráumne

Maníkó siyáíye agaimaréna siyáimba mindásafe'a ísáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'lo uráampinkemba tíyáin-kanaa ímbá pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro.

³ Kentáásí kisaugomba awánésa sáwí-amba arááíwáéfo séta kawekísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kisau máéwe wésewe. ⁴ Seyaafá-kísáúmó maúndasafeta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kísau-waasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'lo índa-i'lo uwásinkesasa sáwí'lo uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámáisa méraumne. ⁵ Maníkóní kísaua maúndarakemba sínkambai ándáfa'lo mósinkesasaamo úkúresamo sáwí-aai simásinkesa miyámó ontá óraa-kísau maéta nó'waamba ímba súsá waúnda úwoi kísau maéta sááímo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámáisa méraumne. ⁶ Kentáásáfésa Maníkóní kísau-waasin-owe siyantafeta kawekísáú aantemba maéta kawel'-ímáyáá éta faru úmáisa méta kawel'á uwátínkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta ⁷ érai'-aai simátimunanasasa Maníkó fasi'aémbá símísata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá fafériyaunanasa sáwí-aai gó kentááfímbá ímba

tisatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbai-tántáá'ó kempátáámó tintá wéiyaakaumne. ⁸ Tuwímbai kentáá súwí'á mósá márááwasa tuwímbai kentáá súwí'á símai sáwí'á owasá tuwímbai kawel'-ááísá simásíméwasa tuwímbai sáwí-aaisa simásíméwasa érai'-aaimo simátimundafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá ⁹ tuwímbai kawel'-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-waasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaesa owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáimba ímba sínkamisata wépuwune. ¹⁰ Sáwífa-tantaako kentáásírumba umbai wétasinkainta kentáásírunko kawel'á wéíye. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-aai sáwífa'-waasisa simátimunanasasa kawel'-úmai méraawe. Óntaiyaiwai éta Maníkón-aai ta'ótokaundasafeta kawel'-úmaisa méraumne.

¹¹ Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta kentáásírumpinken-aai afora'á simátímakaundasa ¹² kembiwísáféta ímba kaoráúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. ¹³ Kesí iyámpóímo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-aai.

¹⁴ Ísáaro. ó'ó tombá moórá óraa-purumakawara moórá káripurumakawara'a ímba fátóto úmai wégara'ofó awaiya-púrúmakárái tinuwarampimbá kárá'umakaawasarai ó'á wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owisé Maníkón-aai taráyaawise ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wará'á ímba mimbórafímbá wéraiye. ¹⁵ Ísu Káraísitiye waántáwankoe ímba mimbórá-ímáyáá óyasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba mimbórá-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Maníkóní naaúmp'a waántá-waasi mimbórafímbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí

kentáásirumpimba méraisata wení naankaantáán-úne. Mináásáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna kesí waásise mé'a miwífimbá wéne'a miwítí Maníkó onasá kesí waási-i'a ónááwe Maníkó siyáye. ¹⁷ Mindásafena Fasi'aénkó séna úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moóra-aempa'a mé'a sáwí-awaugomba tínaemba uwátimiya'a tike'a ¹⁸ kentifo-i'a oná'á kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwai siyáye agaimaréna siyáye.

7

¹ Kesí waási isáaro. Maníkó kentáásáféna imáyáa éna mináái símai kááísamakaintafeta kesúrake-sawí-tantaa'e kentáási imáyáafinke-sawí-tantaa'e sínaemba uwáméta kawé!-úmaisá méta Maníkón-aúranka'a sáá'a isatá Maníkóndé-i'a éta kawé!-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-aai.

² Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-imáyáa úwoin-oro. Ímba sáwí'a uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááiwakaawe. Ímba karo'á simátinketa miwítí óntasa mémaiyaumne. ³ Minááimó simátimunda ímba aaiimbá maitinké'a sune. Ken-imáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá úne séta úwoimo méraundasa ken-imáyáa éta púwónda-kanaa tínda úwoi ken-imáyáásá ónaumne. ⁴ Érai'a kawé!-úmai méraawe óraaka sé'a kentúwí'a mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó tímá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-imáyáa únana kentááigo fasi'ásínkáisana sirunkó áfááraumai aamoí wéiye.

⁵ Tóróasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'ó tamaéwánda ímba kawé-kánáa úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáási kúsausafena kentáásirunko umbái tówana ⁶ Maníkó tirunkó umbaimó tain-kwáási tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táításimba ai'marówana kembiwí tiyuwéna kentááfá'á téna ⁷ maafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwísé'ó maún-kawé!-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí kentáá suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'ó uráantafenamo kentirunkó umbaimó taráimba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-áimó sen-kwáási táaj anondáa simátimakaamba tasimásimenasa miyán-ááisómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí uráye.

⁸ Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbái tówa'a mináái isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó ímba umbái téna ⁹ kawé'a wéiye. Kentirunkó umbái tóntafé'a ímba aamoí é'a kentirunkó umbái tówa'a sáwí'ó ombó tínaembo uwámakaantafé'a aamoí úne. Sáwí'ó ontáféna tirunkó umbái táino Maníkó wésiye. Mindásafe'a mináúfái agai-timakaunda ímba sáwí'a uwátinkaraumne. ¹⁰ Maníkó tirumbá umbái tátínkáiwai sáwí'ó ombá tínaemba uwáméwana sáwí'ó úmaimo méraampinkemba Maníkó tiyéna kawepá'á mówétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo marapá'-wáási Maníkóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbái tainká'á sáwí'ó ombá ímba tínaemba uwámesa úwoi sáwí'a ésa

Maníkóni némpa'a maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sáwí'o uráantafena Maníkó kentirumbá umbai tátínkaraimba pó'a kaweló uráamba imáyáanoro. Kemiwífínkémbá moóráwigo sáwí'o uráimba ímba óraaka simánke'a tímakaunda-afuai isé'a sé'a arupíse uwátinketa kawelámhá arááíwáéno sé'a sáwí'o uráantafe'a tigeasáfé'é'a sáwí-meyambo kentópa'o tíndasafe'a táátafe'é'a sé'a arupíse uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwa'nai íníye sé'a sáwí'o uráiwaimba ááéma sáwí-meyamba amé'a kemiwífínké-sáwí-ímáyáá arupíse uwátinke'a miyámó uráamba tai'áraiye-aai ísaraumne.

¹² Mináúfái agai-tímakaunda sáwí'o uráin-kwaasigontafe'a ímba aifa'á imáyáa'é'a sáwí'o uwánkarain-ininkontafe'a ímba aifa'á imáyáa'é'a miyá uráumpo Maníkón-aúranka'a kentáásáfé'a óraa'-imayaa'é'a kentáásáfé'a sé'a miwísáféta óraa'-imayaasa úne sénááwe sé'a mináúfái agai-tímakaumne. ¹³ Mináúfáímó tímakaundantembo uráamba kentáási imáyáa kawel'á uwásinkaraawe.

Táitásimba ai'marááwánanasa kemp'á koména wenarunkó umbai tówana túwa'nai úwa'a kawel'á uwaná aamoí éna wenarunkó kawel'á úwana kentááfá'á téna tasimásimuwata iséta mindásafetaawara'a aamoisá úne. ¹⁴ Ááéma Táitásin-aúranka'a kentúma maimaé iyáunana simátímakaunda-aai érai'-aaimo siyáundantemba Táitásimbo kentááimo simámakaunda-aai érai'an-íye. Táitási kemiwísé'a koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena érai'-aai siyáíye siyáimba mindásafe'a ímba sigaesáfé'a úne. ¹⁵ Táitási kemiwísé'a komérowa'a wentáfé'a aamoí'é'a táátafe'a'é'a tinekembá tata'á'é'a wenáái isé'a miyá uwaná mindásafena Táitási imáyáa'éna arumbá wétimiye. ¹⁶ Kemiwísáfé sé'a seyaafá-kísáúmó ésa kawel'á ónááwe súnana sirunkó kawel'á wéiye.

8

Fasi'aénkóni waásimo túwa'nai uráan-aai.

¹ Kesí waásisono. Máséndóniyaa-marafa'o naaó'-nao'o méraawi Maníkóni waási wemó túwa'nai

in-aai simátimenaumpo isáaro. ² Óraa'-umbai-tantaa'a miwífá'á téna tafisisasá ímba ifátuwesa Maníkóntáféna tirunkó kawel'á úmae iyísasa miwí kesáfésa óntaiyain-kwaasi méraantafesa ímba imáyáamo ombá Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóni waási méraawisafesa imáyáa'éna kári'-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaa'a túwaandu úmai túwa'nai uráawe. ³ Érai'-aai simátimune. Miwí sésa maarántántá'á kanaa'á timénaumpo fí'omba túwaandu úmai timénae sésa miwítí imáyáfinkemba miyá'éna sáwífa'a tímakaawe. ⁴ Kentáásáfésa óraaka símae iyésa sésa Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóni waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe. ⁵ Imáyáa aantembo únda-tantaa'-aantemba ímba tímakaafó fí'o-fí'on-tantaakwara'a tímésa aifa'á Fasi'aénkóntáfésa sésa ení waási-í'a'éta ení kúsaua wémaumne siyésa Maníkón-ímáyááfínkémbá kentáásáfésa sésa Maníkóni kúsau simásimiyata kemiwísé'a méraano sésa ⁶ maanká'á Máséndóniyaa-marafa'o méraawi miyán-áái siyáamba póta Táitásimba simáméta séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóni waási túwa'nai íyan-kísau Kórintinaopa'a ko-ómbare tauweré kuré túwa'nai inasá túwaandu íyana tai'áíno Táitásimba simámakaumne. ⁷ Fí'o-fí'on-kísau kawel'-úmai maé'a Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai timankúnkúmba'é'a wenáái kawel'-úmai

simátíme'a wenááigoni áwáuma kawel'-úmai is'éa aaweyáá é'a túwa'nai e'a kentirumbá simé'a miyámó on-kwáásí ontáféta simátíme séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawi túwa'nai iyamba kawel'-úmai timénááwe sune.

8 Maankálá Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawel'-úmai tímakaan-aaí tíménda miyán-oro ímba sumpo timénáá ina timénááo sé'a kentirunkómbá tísai úmai isáúmne. ⁹ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai ímba ísaraawe. Wíyómpa'a fí'oran-kawel'a úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wíyómpa'a tuwéna kawel'-úmaimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapálá kumbaé'éímbaniye.

¹⁰ Kesí imáyáafinkemba sumpo isáaro. Ááéma Maníkóní waásifinkemba kembiwí aifa sé'a túwaandu úmai tíménae sé'a ómbare'a moórá-aatai maisukáafo káfé'a minkísáú tai'ásuwaaro. ¹¹ Ááéma aamoí é'a to'mayaa é'a káfé'a miyá é'a sáwífa-tantaa'o makéwi sáwífa'a maráiyasa kári'o makéwi miyáumai maráiyasa miyá iyana tai'áino. ¹² Sáwífa-tantaa'o máréne kári'o máréne Maníkó tuwánáinifo tíménaemo síyan-tantaa'a sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'a maré'a káripinkemba kári'a maré'o timíyamba Maníkó awánéna kanaán-iye síníye.

¹³ Túwa'nai iyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'a wémare'a oro. ¹⁴ Énifo káfé'a makáan-tantaa'o wéraintafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'a awaiyarí'a ónááwe. ¹⁵ Miyáumai naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna moórá-tonkon-awí'a máána mintóntáféna séna tóntáféna séna sáwífa'a tú'maimo nowí tímú'a fówasa ímba aráá'a márówasa kári'a tú'maimo nowí tímú'a fówana ímba táái taráíye agaimaréna siyáíye. Miyáumai káfé'o makén-tantaatafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo maráiyamba miwí kembá túwa'nai ónááwe.

Táitási Kórinti-naopa'o kuráin-aaí.

¹⁶ Maníkó Táitásimba imáyáa ámisana kemó túwa'nai úndantemba wewará'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁷ Táitásimba simáméta séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafakenkwaasimo túwa'nai iyantafesa tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'a séna aneka'a miwísé'a koménaumne Táitási siyáíye. ¹⁸ Táitásimbo ai'maráandara'a moórá-wasiwara'a ai'maráanana wesé'a wíníye. Wemá ásé-aaí simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási wenáwí'o mósá márááwi wemá Táitásiye'a wíníye. ¹⁹ Fasi'aénkóní waási naaó'-naokemba wembá iyáfasinankesa sésa es'éa minkísáú mauwó sewaná keséta wénéna túwa'nai únda-kisausa máisasa kentáásí kisaugomba awánéna sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraawe.

²⁰ Minkísáúmó maúndasa sáwílan-owe sefó séta ²¹ Fasi'aénkón-aúranka'e waási túranka'e minkísáú kawel'a ónae séta naaó'-nao'a wéneta túwaandu úmáráán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai ondasáféta úne.

22 Minkáé'náramo ti'maráandarata moóráwígonkwará'a ai'maráanana wéna kaumbošé kóinda wembá sáwífa-kanáa áisai úmai awánánae súndasa túwa'nai in-kwaásigó isatá awánaruumne. Kembiwí kawe'ó on-áái iséna póna kotúwa'nai ónae siyáiyé. ²³ Táításin-aaí súnda kesé'a taankarótámai ména túwa'nai índasafena kesé'a kísau wémaiyé. Wesé'ó wíyan-kwaasi-taaimo súnda minkísáú maiyantafesa naaó'-naokemba Fasi'aénkóni waási kerái iyáfasintinkaraayasarai Ísu Káráisitín-awí'a mósá wémaraaye. ²⁴ Mindárau kempá'á koméraiya'a tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa érai'a kawe'-úmai méraawe sésa ánaaemba naaó'-nao'a Fasi'aénkóni waási kosimátima'mae niyasa kentáái isánaáwe.

9

Fasi'aénkóni waási túwa'nai ónaemo siyáan-aaí.

¹ Tuwímbai-tantaa'lo túwaandu úmáimo Yúndiyaa-marafa'lo Fasi'aénkóni waásimo timíyan-aaí é'lo ísaraantafe'a maanáúfáifímbá ímba ayáátáaka'a simátimenaumne. ² Túwa'nai ónaemo siyáan-aaí ísaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyé'a kembiwisé sé'a Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wéto'mayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa isésa sésa kesááwárá'á túwa'nai ónae sésa tuwímbai-tantaa'a túwaandu uráawe. ³ Kentúma maimaé iyé'ta séta minkísáú to'mayaa úmakaawesa súnda-aaí úwoi-aaín-iyé sefó séta kaumboráú ti'maráanasá kempá'á kónááwe. Kemó siyáundantemba to'mayaa úmaraiyantafeta minkáúmboráú ti'maráanasasa kotúwa'nai ónááwe. ⁴ Ánaaemba kempá'á konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesé'lo wésamo ésa ímbo to'mayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigasafé'a íya'a to'mayaa úmakaawemo siyáunda-aisafe'a sigaesafé'a ónaumne. ⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a mindárausafe'a óraaka simátime sé'a kemó ímbo kuráandara'a miwífá'á koméwasa símáimo fasi'ámakaantemba tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmáráaro simátímakaumne, Ánaaemba kempá'á kona'á kentí imáyáafinkembo túwaandu úmárémba úwoi maisiménááfo ímba tísaí ónaumne.

⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Kísau mo mbá moórá kári-kisau úmakesa kári-tomba fáká'-naawasá moórá óraa-kisau úmakesa óraa-tomba wéfaka'-naawe. Miyáumáimo tímémba ánaaemba miyaráán-úmai maénááwe. ⁷ Miyáumai moórá-mora-waasimo timíyan-tantaatafe'a imáyáa uré'a miyáumai tíméro. Ímba timénae-imayaa é'a tíméfainifo. Óraa'-aaimo simásímakaine sé'a tíméfainifo. Imáyáa úmai kawe'-uré'a tíméro. Timíyantafesamo aamoimó iyawi miwí Maníkó aamoí uwátínkáifo timíyantafe'a aamoín-oro. ⁸ Maníkó kanaa'á áfááraumai kawe'ó uwátínkáimba seyaafá-tántáátáfé'a kawe'-úmai mé'a fí'lo-fí'on-kawe-kisau maiyantafena Maníkó áfááraumai kawe'á uwátínkáifo miyán-káwé-kísáú kanaa'á maénááwe. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna ímbo makáawi túwa'nai esamo tímatuwaawi miwítí kawe-kísáú waé'wae'a íníye agaimaréna siyáiyé.

10 Maníkó seyaafá'-ánáúntúmbá tímísasa maiyésa wégisau-fuwandaawe. Maníkó minánáúntúnkómbá óraa'a úmáráísasa wéfaka'-naawe. Miyáumai Maníkó kawea'á uwátinkaina'a túwa'nai iyana mimpínkémbá kawekísáú óraa'a paápé ínkiye. 11 Maníkó kawea'á uwátinkaina'a aasiyaasí kanaa'á túwa'nai iyasa simíyataamo tíménda-tantaatafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe. 12 Miyáumaimo túwa'nai iyamba Fasi'aénkóní waási ímbo makáawi túwa'nai iyana sáwifa'-waasi tirunkó kawea'á ínasa Maníkómpá'á súwi símae iyónááwe. 13 Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'e sésa fasi'ámai imáyáa ésa pósa súwa'nai uráawe sésa Maníkón-áwí'a mósá marésa miwíyé seyaafá'-wáásiyé úwoi timíyantafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa 14 Maníkómó kembiwí óraa'o túwa'nai intáfésa kembiwísáfésa imáyáa ésa túwa'nai esa Maníkómpá'á inai sénááwe. 15 Maníkó seyaafá'-wáásísá fí'oran-kawea'á uwásínkáísata póta wenáwíta mósá wémaraumne.

10

Póro wení kísausafenamo simátimakain-ai.

1 Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru úmai aai siyáifo némpa'o méraínka'a fasi'aén-áái simásimiye wésewe. Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a faru úmai ména ímbo aaisambó siyáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimune. 2 Kempá'ó kondá ímbo óraaka sénae súmpo imáyáa é'a kempínkémbá tuwímbai kentáásáfésa karo'á sésa marará'-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáfé'a óraaka simátimenaumpo káráwiyoro. 3 Marapá'ó méraundasa namuro-wáásí iyáákanae sésamo tiyáántemba ímbo miyá éta marapá-sáwítántáá'á iyáákanae séta Maníkóní kísausa wémaumne. 4 Taané paroiyé úmakesamo tiyé'a iyáákanae sésamo ontembá ímbo miyá éta Maníkó fasi'aémbá símakaisata fí'o-fi'o-sawi-fasi'aenta wéiyaakaumne. 5 Kentáá saáísafesa karo'-ááiyémó sewí tááigomba kesááigosa wéiyaakaiye. Tuwímbai miwí túwí'a mósá marésa Maníkón-ai isááfo sésa símai aambá fáí'maraawata aambó fáí'maraan-ai iyááketa kentáásí imáyáago Ísu Káráísitin-ai isáínkwae símaeta wéiyune. 6 Kentáá saái isáíwae séta timu'maréta mérauna'a miyá iyata tuwánéta kentáá saái ímbo isááwi sáwí-meyamba tíménaumne.

7 Kembiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempínkémbá tuwímbai sésa érai'a Ísu Káráísitini waásisa úne sentembá kesááwará'á Ísu Káráísitini waásisa úmpo mindásafe'a imáyáan-oro. 8 Maníkó fasi'aémbá siménasa kembiwí ímbo sáwíta uwátinkanaumpo kentí imáyáa fasi'átínkáándasafenasa mifásí'áéntá símakaiye. Mifásí'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúnda-ai mindá érai'-ai isatá póta mifásí'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúndasa mindásafeta ímbo sigaesáféta úne. 9 Aúfáimo agai-timúnda ímbo maarán-ímáyáa é'a ínkáísóro sénasa maanáúfái agaimái símiye sefó-ímáyáa é'a agáúmne. 10 Tuwímbai kentáfésa sésa aúfáífimba fasi'aén-áái simásimenasa ááema keséta taména aamoisaén-kwáásí ména úwoi-aaisa simásimakaiye sewí 11 miwí maarán-áái imáyáan-oro. Némpa'a méraunda póta aúfáífimbo simátimunda-ai kempá'ó wéta mimbórá-áái póta kosimátimenaumne.

¹² Kentáfésa miyán-ááímó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne sewatá ímba mimbórá-wáásiyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawé'-úmaisá méraumne. Sáwí'a úmaisá méraumne séta ínta tuwinánqumne. Miwí moórá-mora-waasimo méraawini áwáu tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawé'an-iyé wésewe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. ¹³ Kembiwífímbá Maníkómó símakainda-kisau-aai sénaumpo ímbo símakainda-aai ínta sénaumne. ¹⁴ Kembiwímó méraapa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáikaisata úwoisa kosimátímakaumne. ¹⁵ Maníkómó aambó fáisinkarain-kisausafeta fi'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá súsa maimaé iyúne. Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba é'o fasi'ámai imáyáamo úmae iyiyamba timu'maréta méraumpo miyámó iyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. ¹⁶ Miyámó iyata kanaám-póta tiyuwéta fi'o-fi'om-barafa'a Ísu Káráísitin-aai simátíma'maeta nónaumne. Fí'owimo Ísu Káráísitin-aaimo simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá súsa maimaé iyónaumne.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna miwítí kúsausafesa ímba túwí'o mósá maráiyamba Fasi'aénkóní kúsausafesa wenáwí'a mósá máráaro agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Waási kesáfésa kawé'-wáásí únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawé'-wáásín-oyo Fasi'aénkó kawé'-wáásín-owemo siwái mindá Maníkón-aúranka'a kawé'-wáásín-owe.

11

Karo'-áántá-wáásí táái.

¹ Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaimo sendá ímba aambá fáisinkaiya'a úwoi senó. ² Kembiwí sáwí-amba arááiwáéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawé'-ínáá'árúmó moórá-waasionka'o símaráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráísitimp'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe súne. ³ Naaófá'á iyaankafayaankó moórá-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana minááisáféna érai'e siyáíye. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráísitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwááfaiye sé'a mindásafe'a óraa'-imayaa úne. ⁴ Ááéma afora'á Ísu Káráísitin-aai kosimátimewana'a ísówana Maníkóní ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráísitin-aagomba kaentaén-áái simátimesa Maníkóní ámútankontafesa karo'-áái simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááiwaenaé siyáawe.

⁵ Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóní aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáásí kembá ímba iyáákaraawe. ⁶ Aaimó wésimatimunano sóiko umbaimó wétaimba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aagioni áwáuma kawé'-úmai ísaraunda mindá óraa-tantaa'an-iyé. Sáwífa-kanaa érai'-aai seyaafá simátimewana'a ísaraawe.

7 Maníkón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyé'a simátímakaumne. Miyámó ówánda kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwí'a sáwísankaamba uráumne. Miyámó uráundasafe'a kentáfé sáwí'a uráiyé sumbánifo ímba sáwí'a uráumne. 8 Kempímbá Maníkóní kisaumo maéwánda Maníkóní waási fí'o-fí'on-daopakewi súwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Miwí sésa ánaaemba kentáá simíníye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kembiwífímbá kísau maiyáumne. 9 Kesé'o komaéwánda kesí óntamba tai'ówa'a súwa'nai oró ímba séwánda méraawanasa Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Maníkóní waási tésa ímbo makáawanda-tantaa'a másúwa'nai uráawe. Minká'ó uráudantemba ánaaemba miyámó ondá umbai-tántáá'a timúnafo sé'a súwa'nai oró ímba sénaumne. 10 Ísu Káráisitini érai'-aaimo simátimundawi úndantemba Maníkón-aai simátímakarakemba kembiwí Akáyaamarafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-aai símae iyónasa minááísáfésa karo'-ááin-iyé ímba sénááwe. 11 Miyámó únda sirumbá timú ina wétimuno. Sirumbá é'o timúnda Maníkó wésuwanaíye.

12 Maníkóní aantá-waasi owémó kemó sen-kwáásí miwí túma maimaé iyésa sésa Póromo Maníkóní kísau maénamo kempákémbó óntambo máintemba miyásá úne sefó sé'a kempákémbá óntamba ímba maé'a miyá ónaumne. 13 Miwí mérowana Maníkó kesí aantá-waasin-owe ímba séna ti'l'mákaiye. Ísu Káráisitini kísau-waasisa úne karo'á sésa wení kísau máumne wésewe. 14 Miyán-kísáúmó máémba ímba sáá'a wéíye. Waántáwanko wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasigoni sáraamba wéíye. 15 Wení kísau-waasi wemó intembá ésa arupíse-waasiyaamba ésa waé'mai karo'á wésewe. Mindásafena ímba sáá'a wéífo kembiwí ímba táá'a íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba maénááwe.

Ísuni kisaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aai.

16 Maarán-áái aneka'ó súnda kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasi iyé-áái ímba seró. Énifo miyámó sé'o é'a ímba a'áo sé'a siyuwáíya'a káríka'a kesúma maimaé iyóno. 17 Kesúmo maimaé iyúnda Fasi'aénkó siyáintemba ímba é'a sáwí-imayaafinkeni'a úne. 18 Sáwífa'-waasi marapakén-tántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéíyofó kewará'á kesú maimaé iyónaumne. 19 Kembiwí kesáfé'a karo sé'a kawel-imáyáawará'-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawara'-waasisafe'a kanaán-iyé sé'a aamoí wéowe. 20 Tuwímbai kesé'a komésa kentí imáyáa tafisewa'á sentembá owasá kentí óntamba karo'á simátinkesa wénesa kentúwí'a símai sáwí'a ésa sáwí-aai simátinkesa miyámó ombá ímba a'áo sembá kanaán-iyé wésewe. 21 Sáwí'o uwátínkáántemba kesé'a kométa kesáá ímba kanaa'á miyásá uwátínkaraumpo sirunkó sáwí'a isa'á mináái sune.

Tuwímbai miwí túmo maimaé iyóntemba ímba sáá'a ína'a miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawara'-waasiyaamba ónaumne. 22 Miwí túmo maimaé iyówi sésa Ípúru-aafinkemba sune sewa'á kewará'á minááífínkémbó súndawi úne. Miwí sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewa'á kewará'á minándáfákén-kwáásí úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne

sewa'á kewará'á miyáumai wenaísaafitantambo uráundawi úne. ²³ Miwí sésa Ísu Káráisitini kísau-waasi úne sewa'á kewará'á miyáumai Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a miwí wéiyaakaumne. Miyán-ááímó súnda sáwí-imayaawarawiyaamba súne-imayaa é'a Ísu Káráisitini kísau wémaunda óraa-kísau wémae'a miwítí kísau wéiyaakaumne. Maníkón-aaimo simátimundarakemba ándáfa'o sínkáamba sáwífa'-i'an-ifo miwímó ándáfa'o tínkáamba ímba sáwífa'-an-iyé. Sáwífa'-i'a sínkáawa'a púwóraantambo úndanifo úwoi súnaraumne. Miyántántáá'á kempá'á sáwífa'-i'a tiyáifo miwífá'á ímba sáwífa'-i'a tiyáiyé. ²⁴ Ísu Káráisitini kísau mo maúndarakemba Yúnda-a-waasi séfataase-ika'a áwiyandasambo súwiyonku'-nomba sáwífa'-i'a 39-i'a súwiyonku'-naraawe. ²⁵ Ísu Káráisitini kísau mo maúndarakemba Rómu-kamani-waasi kaumbo-iká'á kunánaantamba sínkankaawe. Moórá-kanaa kentáfésa puwínkwae sésa óntantamba sínkamuwa'a marapá'á tanaa-faráumne. Kaumbo-iká'á nompín-táómpimba nówánana mindómpín-táómba kúwáferombanifo kemá úwoi súnaraumne. Moórá-ika'a miyáumai nompín-táómba kúwáferowa'a mindómpímá ayáátáaka'a moórá-no'waane moórá-waawaiye mé'a ímbo puwówánda úwoi méraumne. ²⁶ Ísu Káráisitini kísau mo maúnda fí'o-fi'om-barafa'o núnda piri'-nónkó maé'máéraantamba isa'á aampa'á umén-kwáásí sínkamoraantamba owa'á kesí waási Yúnda-a-waasi sínkamoraantamba owa'á fí'onkaa-waasiwara'a miyá owa'á fí'o-fi'on-ora'-naopimpa'a núnasa sínkamoraantamba owa'á aampa'á fí'on-daopare'o kúnda sínkamoraantamba owa'á óraa'-nompá'o táómpimbo núnda sínkamoraantamba owa'á tuwímbai kentáfésa karo'á sésa ení waási úne sésa sínkamoraantamba owa'á miyámó ombá úwoi súnaraumne. ²⁷ Ísu Káráisitini kísau mo maúnda óraa-kísau mo maúnda suwesarai isa'á minkísáú wémae'a sáwífa'-no'waamba ímba sún-kwaé'a Ísu Káráisitini kísau wémae'a sáwífa'-i'a sááimo taimbá noné tón-iyaine mé'a sáwífa'-i'a táwi'a síyáisa'a sáwí-unankwatoi uré'a méraunana ²⁸ ímba miyán-úmbái-tántáá'-aantembanifo fí'o-fi'on-daopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaunda-umbai-tantaako kempá'á aasiyaasí wétiye. ²⁹ Fasi'aénkóní waásifinkembo tuwímbai ímbo fasi'ámaimo arááiwáémba sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye. Kawe'-ámbó arááiwáéwanamo moóráwigo tafisisasamó sáwí'o ombá sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye.

³⁰ Ímba moórá-amba wéraifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-tantaa'a kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátiménda ísáaro. ³¹ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowan-awi'a mósá ma'maé iyónaumne. Simátimunda-aaí ímba karo'-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaa'a kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátiménda ísáaro. ³² Moórá-ora'-nao'-awi'a Támásikasifa'a méraawanana káráwiyowin-awi'a Áré'tási wení kísau-waasi óraa'-waasigo kentáféna simátiména séna áí'mae'a ándáfa'a móauwaaro súwasa mindáókoni sí'-óntará'á káráwiyowasa ³³ tuwímbai súwa'nai esa kunánáan-unampimba fáitumai sí'-afaapimba máápa'a túsúsinkesa ándára'a ta'ótokowa kuméme'a

marará'á kumówánasa siyúwówa'a kóuraumne.

12

Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakain-ai.

¹ Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwa'nai ínifo kentáfé'a Maníkóní aantá-waasin-iyé síyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aaimo simátíménda isáaro. Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakaimba simátíménda isáaro. ² Ísu Káráisitini waási méraawanana Maníkó kusí'maena wiyómpa'a sanaan-úrámbo iyúmba kesimankóná kunáikái mütú'-waasiya kusikaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. ³ Maníkó kusí'maena wení kawe'-mápá'ó iyúmba kesimankóná kunáikái mütú'-waasiya kusikaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. ⁴ Kusí'maena wení kawe'-mápá'á mósinkowa'a mifá'-mé'a tuwímbai-tantaakon-ai ísaraumpo simátíméndo é'a sáwí'a ónaumpo ímba kanaa'á simátimenaumne. ⁵ Miyámó uráintafe'a kesú maimaé iyé'a kesí kúsau safe'a ímba kesú maimaé iyé'a tuwímbai-tantaa'ó kempá'ó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo sen-ááísáfé'a kesú maimaé wéiyune. ⁶ Kesúmo maimaé iyónae sékaa érai'-aaisafe'a kesú maimaé iyúna'a kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasin-iyé ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndaraka mináái iséa tuwímbai kentáfé'a sésa óraa'-waasin-iyé sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kúsau awáné'a simátimunda-ai isé pó'a méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafe'a kesú ímba maimaé iyúne.

⁷ Maníkó siyówa'a fi'oran-kawe-tantaa'a sáwífa'a awánááwánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé iyífo séna moórá-tantaa'a sí'ó í-tántáá'á súfimba faimarówana mindásafena waántáwanko sáwí'a uwásínkáísana kesú ímbo maimaé iyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. ⁸ Kaumbo-íká'á Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'a inai sé'a maantántáá'á maisiyúwéna'a kawe'-úmai méraano séwánana ⁹ minkáúmbó-íká'á séna ímbanifo miyá uréna'a úwoi áwa'nai ondá embá kanaán-iyé. Ímbo fasi'ámáimo méraanda kesí fasi'aémbá áménana mifási'aénkó embá iyáákaina méinnone símaena iyáiyé. Ísu Káráisitini fasi'aénkó kenká'á káráwiyaimba pó'a

ímbo fasi'ámáimo méraundasafe'a aamoí úne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáamo únda ímbo fasi'ámáimo méraundawe símáimo sáwí'ó uwásínkááne sáwí-aaimo símáínkááne umbai-tántáá'ó wéraine sáwí'ó uwásínkááne miyán-tántáátáfé'a ímbo imáyáa únda aamoí é'a sé'a ímbo fasi'ámáimo méraunda Ísu Káráisiti fasi'aémbá símísa'a fasi'ámai méraumne síne.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupísemo uwátínkarain-ai.

¹¹ Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyé'a sáwí-imayaawara'-waasiyaamba úne. Kembiwí karo'á sé'a Maníkóní aantá-waasin-owe sen-kwáási miwí kembá ímba iyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba iyáákaraawe. Póro Maníkóní aantá-waasi iyé-áái kembiwí karo'-ááímó sen-kwáásísáfé'a simátiméramba ímba simátimakaafo kemá Maníkóní aantá-waasi úne-ai imáyáa iyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-ai maanáúfáífimbá simátimune.

¹² Maníkóní aantá-waasiti kúsau maarán-iyé.

Fí'oran-kawe-kisau ímbo awánaraan-kisau Maníkóní fasi'aéntámbá wémaewe. Kempímbá komé'a miyán-kisáú wémae'a ímba ífá tuwááwána'a suwánaraawe. ¹³ Nóra séra kentáfé sé'a Maníkóní waási fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiya'a kawel-úmai káráwiyenawa kentáará'á ímba miyáúmai wégarawiyo sembá fí'on-daopakewiya'o káráwiyaundanten-úmai kembiwiyá'á káráwiyaumne. Fí'o-fi'on-daopa'o Maníkóní waásifimbo komaéwánda miwí súwa'nai urááfo kempímbó komaéwánda súwa'nai oró-áái ímba séwándarakemba miyán-úmbái-áái ímba simátinkaraumne. Miyán-úmbái-ááímó simátinkaraundarakaa kawel'á ówána pó'a aamoí uwásinkaraawisino. Miyán-ímáyáámó ombá ifátúwáaro.

¹⁴ Kae'-í'a kentópa'a kuré'a káfé'a wéto'mayaan-e'a aneká kónae sé'a úmpo kondá umbai-tántáá'á ímba timé'a kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiya'a káráwiyesa wétuwa'nai-oyo tinófoi iyámpóíya'o káráwiyesa túwa'nai ontembá kemá miyá wéumpo ¹⁵ túwa'nai ondasáfé'a makáunda-tantaa'o túwa'nai úmaimo tai'ásuwe'o óraa-kisau maé'o miyámó ondafímbó púwóndasafe'a aamoí úne. Kesirumbá óraa'a wétimumpo kentirumbá kári'o wésimemba mindáwara'a tai'ááfainifo imáyáa úmai kawel'an-oro.

¹⁶ Súwa'nai oro ímba séwándarakemba umbai-tántáá'á ímba tímakaunda-aaisafe'a érai'-aain-iyé seró. Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa karo'á sésa kentáási óntamba maénae séna karo'á simásinkaraiye wésewe. ¹⁷ Nóra séra miyá uráumno. Ti'mákaundawiya kentí óntamba maimaésawa kembá másímakaa. ¹⁸ Táításimba fasi'aén-áái simáme'a ai'mákaunda moóráwigo Ísu Káráisitini waásiwara'a ti'mákaundarai mindáraiya karo'á símai óntamba maimaé másímakaayo. Táítási ímba miyá-sáwí'á uráiyé-aaí ísaraawe. Wesékai mimbórá-ímáyááfínkémbá kísau wémauye.

¹⁹ Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausíyamba maarán-káro'-ímáyáa é'a kentáa súranka'a Póro wenáái arupíse ónae séna maanáúfái agaiyáiyé sénááwe-imayaa úne. Ímba miyán-ááisáfé'a agaé'a Ísu Káráisitíye'a kááisamái mé'a Maníkón-aúranka'a kentí imáyáa túwa'nai ónae'a miyán-áái wésimatimune. ²⁰ Kentópa'o kondamó ímbo kawel-úmaimo méwa'o kotuwáné'o ímbo aamoímó ondasáfé'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondamó óraa'-aaimo simátiméndamo isé'a ímba aamoí íyantafe'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondá aaisambá sé'a kaoré'a aaisambá sé'a tuwínkaa'-é'a símai sáwí'a uwátinke'a týo-aaí sé'a kentúma maimaé iyé'a fí'o-fi'on-aaí sé'a miyá-sáwí'á íya'a kotuwánáúnafó sé'a mináái simátimune. ²¹ Kentópa'o kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáa ímba tínaaemba uwámake'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'o owímbá ímba tínaaemba uwámakenka'a kotuwánáúnafó sé'a mináái simátimune. Kentópa'o kondá miyá-sáwí'ó íya'o é'a Maníkón-aúranka'a kembiwísáfé'a sigaesáfé'a onaná sirunkó umbái táíniye.

13

Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo ombá káráwiyon-aaí.

¹ Kae'-í'a kentópa'a kuráundanifo aneka'á kónaumne. Kaumbo-kae'-wáásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaimo éta minááigómbá arupíseca ónaumne. ² Ímba aifa-kánáán-ifo ánaaenka'a kentópa'o komaéwánda sáwí'ó uráawiye seyaafá'é fasi'aén-áái simátimakaumne. Káfé'a némpa'o méraunda mináái simátime'a sune. Kentópa'o kondá sáwí'ó urántafe'a kowésimatime'a ímbo étínkáanda sáwí-meyamba tíménaumne sune. ³ Kentáfé sé'a Ísu Káráísiti simámisanawa wési wení imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópa'o kondá sáwí-meyambo tíméndara'a suwáné sé'a Ísu Káráisitimo simámintemba simásímiye sénááwe. Wemá Káráísiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna wení fasi'aéntámbá kísau wémaiye. ⁴ Ááéma wemá fasi'aémbá tuwéna aamoisaén-kwáásíyáámbá úwasa aaraa-táiyá'á tufúwana Maníkó iyáfasinankowana Maníkóní fasi'aénká'á méraiye. Miyáumai kesááwará'á aamoisaén-kwáási úndanifo Ísu Káráisitiyeta kááíseta Maníkóní fasi'aénká'á méta kembiwí wétuwa'nai-une.

⁵ Kembiwí Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúna wéeo ina wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráísiti kentirumpimbá mérai ina méraiyo imáyáan-oro. Méraína'o é'a Ísu Káráísitini waásisa úne sé'a ⁶ kentáásáfé'a Manikón-ai simásíméwin-owe sénááwe-imayaa wéune. ⁷ Kentáásáfé sé'a Manikón-ai simásíméwin-owe síyantafeta ímba inaisá sumpo kembiwí kawé'ó iyantafeta Manikómpá'á inaimó súndasa Manikóo túwa'nai inasá kawé'án-oro sune. Ímba sáwí'a iyamba póta ímba sáwí-meyamba mátimenasasa tuwímbai kentáásáfé'sa sésa ímba Manikón-ai simásíméwin-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo kembiwí kawé'-úmaimo mérai'yamba mindá óraa-tantaa'an-iye. ⁸ Érai'-aai go iyáákaino séta kísaua maéta wétuwa'nai-une. ⁹ Kentópa'o kondasá Manikóntáfé'ó fasi'ámaimo mérai'yambo éta aamoisá ónaumne. Miyámó iyambo éta ímba sáwí-meyamba tíméta aamoisaén-kwáásíyáámbá éta mindásafetaawara'a aamoí ónaumne. Sáwí'ó ompínkémbá kawé'ó iyantafeta Manikómpá'á inaisá sune. ¹⁰ Kentópa'o kondá sáwí'ó ontáfé'a fasi'aén-áái kosimátimunafó sé'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwí'a uwátinke'a kentí imáyáa fasi'átínkáándasafena Fasi'aénkó iyáfasisinkowa'a kenká'á káráwiye'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

¹¹ Kesí waásisono. Kawé'-úmai mé'a kawé'-ámbá arááiwa'e'a súndantemba é'a mimbórá-imáyáá úmai mé'a faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tíména farumó uwátínkáíwai kembiwísé'a méíniye.

¹² Manikóní akúní'ó ontáfé'a moórá-mora tiyáámba tíméro. ¹³ Manikóní waási maanká'ó méraawi kembiwísáfé'sa kawé'-úmái méraaro wésewe.

¹⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai isaná Maníkó arumbá tímísana wení Ufaen-ámútánkó kembiwísé'a méraisa'a mimbórá'í'a úmai méraantafe'a inai sune.
Kemá Póro súnda-ai tai'áiyé.

Kárésíya

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai afa'móráe-aataiya'i afakaeté-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí agaimái máttimakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasifa'a Ísun-aaí simátímapa'a kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampa'á kuráawe. Ánaaemba Póron-aaí símai sáwí'a uwáncaron-kwaasi Kárésíyaa-marafa'a tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sínkwae sésa Móseseni ámáamba arááiwáéro karo'á wésewe. Tuwímbai minkárol'-áásífésa érai'le sésa pósa Ísuni aampa'á ímba kawé'-úmai arááiwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaisafesa érai'le sésa wenká'á timankúnkúmba owí aantentafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Mináásífésa érai'le sésa Ísuni aampa'á kawé'-úmai arááiwáéro séna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'a méraan-kwaasi máttimakaiye.

1-2 Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo Fasi'aénkóní waási Kárésíyaa-marafa'a méraawi ísáaro. Kesétaamo Fasi'aénkóní waásimo kesé'lo méraawiye kembiwísáféta séta kawé'-úmai méraaro wésune. Ísu Kárásítiye Maníkó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-í'a éma kesáái kosimátíma'mae núwo sésarai sí'mákaayamba ímba waási miwítí imáyáafinkemba sí'mákaafo Maníkó weni imáyáafinkemba sí'mákaifo ísáaro.

³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Kárásítiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inaimá wésune. ⁴ Sáwí'lo úmaimo méraampinke-fasi'aenke ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáíndasafenasaawe Fasi'aénkó Ísu Kárásíti pukáiyé. Maníkó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráiyé. ⁵ Maníkón-áwí'lo aasiyaasímó óraa'lo úmaimo waé'wae'lo úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Ásé-aaí mimbórá-ááímó wérain-aaí.

⁶ Ísu Kárásíti úwoi túwa'nai úwana Maníkó weni waási-í'a uwátinkaindasafena táántowa'a isé'a ááema Maníkómbá wéauwe'a fí'on-aaíma wéisaantafena mindásafena saá'a wéiyé. ⁷ Minááímá ímba kawé'-ásé-ááín-iyé. Tuwímbai Ísu Kárásítini ásé-aaí waé'mai karo'á wésesa kentí imáyáa wétafisewe. ⁸ Kesááwá'í wíyómpaken-kisau-waasiya'i ímbo simátímakaunda-aaisaamo fí'on-aaímo simátíménanasaamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. ⁹ Siyáunda-aaíma aneka'á sénaumpo ísáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakaunda-aaímo fí'on-aaímo simátiminanamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

¹⁰ Waási aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá ímba wésumpo Maníkó kembá aamoí uwásinkainkwae sé'a minááímá wésune. Ááémo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'lo uráundantemba káfé'a ímba miyá wéune.

Káfé'lo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'lo miyán-kísáúmó wémaekaa Ísu Káráisitini kásauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmaimo íyáfasinankarain-aai.

¹¹ Kesí waási ísáaro. Ásé-aaimo simátímakaunda ímba waásiti imáyáfinkemban-iye. ¹² Ísu Káráisiti paapé éna simásímakaifo ímba waási suwa'á ísaraumne.

¹³ Ááema Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewandara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánááwe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátínkáfa'a kuráunda-aaima ísaraawe. ¹⁴ Kentáa síwá'námo uráantemba fasi'ámai arááiwaewa'á Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewanda aaweyáá wé'e'a kesimantoísái íyáákaraumne.

¹⁵ Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wemparí'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kásauma máéndasafena kembá wemparí'a uwámakaimbaniye. ¹⁶ Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba wenááninko aráásimena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáá ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a ¹⁷ Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'lo kesí aifarí'lo uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árèpiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

¹⁸ Komé'a kaumbo-áátái maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba wa'é'a ¹⁹ minkánáá Fasi'aénkón-áfákon-awí'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánaraumne. ²⁰ Maníkón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááin-ifo érai'-ain-iye. ²¹ Minkánáá ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e koméraawanasa ²² Ísu Káráisitini waási Yúndiyaa-marafa'lo mérowi ímba kembá suwánésa ²³ kesáái aantemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-aai simátíma'maena wéniye suwasá isésa ²⁴ kentáfésa aamoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

2

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímáyáámó uráan-aai.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éiyain-aatai maisuwé'a moóráwigo Páánápásiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táításinkwara'a áí'maekai wékai ² Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi aantemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátímakaumne. Ááemo simátímakaundawe káfé'lo simátimundawe ásé-aai simátimunda-kisaugo áú-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. ³ Táítási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíríki-waasigo kesé'a mérowasa áuma káramai araenáemba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. ⁴ Tuwímbai karo'á sésa Káráisitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu uráawanasa mindásafesa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti amáánko

ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráisitín-aaigo faútínkáin-ai kotúfifaimai isánae

sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti áamámba arááiwaesa túma kárámai araenáemba oro sésa minááigó ta'ótorainkwaé sésa Ísu Káráisitín-aaigo ímba faútínkainiye sumbánifo Ísuni óraa'-waasi miwí táái ímba isésa Táítási áúma kárámai araenáemba uwó-ááimá ímba siyáawe. ⁵ Miwítí karo'-ááimá ímba arááiwaundasa póna ásé-ai érai'-aaima kempimbá fasi'ámai waé'wae'a íniye. ⁶ Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aiimo simátímakaanda-ai aantemba simátimiyo siyáawe. Minóráá'-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwí'wara'-waasin-owe sewaná Maníkó túwítafena ímba imáyáa wéintafena kewará'á ímba imáyáa é'a sé'a túwí'wara'-waasiya'o ína túwí'a wérain-kwaasiya'o wésune. Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa moórá'-aaiwara'a simátimiyo ímba sembá ⁷ maarán-ááimá sésa Maníkó Pítaantafena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-ai wésimatimintemba Maníkó entáféna siyáisa fí'onkaa-waasi ásé-ai wésimatimene kentáfésa siyáawe. ⁸ Maníkó Pítaamba fasi'aémbá amúwana Yúndaa-waasi ásé-ai wésimatimintemba kewará'á fasi'aémbá simakaisa'a fí'onkaa-waasi wésimatimune. ⁹ Yémisiye Pítaawe Yóniye Fasi'aénkó Ísuni waásiya'o káráwiyaawi kentáfésa sésa Manikómó ámakaini'a uwo sésa Páánápásinte kenté'a miwí tiyáamba simakaawe. Maarán-ááísáféta mimbórá'-imáyáa éta kerái fí'onkaa-waasi ásé-ai kosimátimeyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. ¹⁰ Ísuni óraa'-waasisomba mimbórá'-ááimá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwa'nai oró-ááimá kosimátimiyo suwa'á mindásafe'a kewará'á é'a imáyáa wée'a aaweyáá urúmne.

Póro Pítaantafena séna sáwí'a ónemo siyáin-ai.

¹¹ Aaweyáá wée'a Ántioku-naopa'a koméraawanana ánaaemba Pítaa túwa'a seyaafá'-wáásítí túranka'a Pítaantafe'a sé'a sáwí'a uráane siyáumne. ¹² Ááema Pítaa fí'onkaa-waasi Ísun-aisafesa érai'emo sunkwáásísé'a tómbá wénowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Yémisimpakemba tésa sésa fí'onkaa-waasi túma kárámai araenáemba oro. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasise'a tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa áá'a úwana ifátuwena fí'onkaa-waasise'a ímba tómbá néna ¹³ póna kae'-ááíwará'-wáásiyááni'a úwasa fí'on-Yúndaa-waasi Ísun-aisafesa érai'emo sunkwáási Pítaamo úmba awánésa miwíwará'á miyá-sáwí'á uwaná miyá-sáwí-áwáúgó Páánápásini imáyáa tafisúmba wewará'á miyá uráíye. ¹⁴ Miyámó ombá érai'-ase-aaigoni aampa'á ímba arupise úmai kombá kemá Póro tuwáné'a seyaafá'-wáási túranka'a Pítaantafe'a sé'a emá Yúndaa-waasigo éma fí'onkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fí'onkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-áái sénafo ímba siyó

Pítaantafe'a siyáumne.

Ísumpa'a timankúnkumbo owí Maníkó séna arupise úmai méraawin-owemo sín-áái.

¹⁵ Simásuwe'a Pítaantafe'a maarán-áái siyáumne. Kentáásinofoisa Yúndaa-waasi pósa kentáa masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fí'onkaa-waasi éta miwímó sáwí'o ontentá inta wéumpo ¹⁶ Yúndaa-waasiti áamáantaamo

wéaraaiwaundawisafenasa Maníkó ímba arupise úmai méraawin-owe sínifo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'emo séta simankúnkúmba úndawisafenasa séna arupise úmai méraawin-owe sisatá isáúmne. Maníkó kentáásáféna séna arupise úmai méraawin-owe síndasafeta Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta wéune. Kentáásí áamáambo arááíwáénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupise úmai méraawin-owe ímba sínifo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'esaamo wésendawisafenasa Maníkó arupise úmai méraawin-owe síníye. ¹⁷ Káráisitiyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupise úmai méraawin-owe sisatá méraunda fí'onkaa-waasimo sáwí'lo ontentá sáwí'la wéundasa Káráisiti misáwí-ímáyáá símakaisata sáwí'la wéune ínta sénaumne. ¹⁸ Yúndaa-waasiti áamáamba tukáunda pó'a moórá-imayaamo é'lo é'la sé'la Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwaenae. Minámáánkó arupise uwásinkainkwaemo sékaa sáwí'la úsino. ¹⁹ Púwónkwaasimo Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwáénanamo éna minámáánkó arupise uwásinkainkwaemo imbo ontembá miyáumai mé'la Maníkóntáfé'la imáyáá wée'la wení kísau wémae'la méraumne. ²⁰ Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana puwún-kanaara'la sáwí'lo uráundawini áwáuma tai'árimba póna káfé'la Káráisiti kesé'la méraisa'la káfé'lo méraunda ááéraani'la ímba úmai méraumne. Marapá'á méraunda ímba úwoi mé'la Maníkón-ááninko kentáféna imáyáá éna pukáiwain-aaisafe'la érai'emo sé'la simankúnkúmba úndasafe'la aúí'la úmai méraumne. ²¹ Maníkómó símakain-amaambo arááíwáéwisafena Maníkó séna arupise úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráisiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafe'la sé'la Maníkómó úwoi wétuwa'nai-ímba ímba úwoisamban-íye wésune.

3

Áamáán-ai arááíwaesa timankúnkúmba owasamó on-áái.

¹ Kárésiya-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí isáaro. Ísu Káráisitimba tufúwana pukáin-aaima afora'á simátimewana'la isómba kentúrantankaan-úmai awáné'la kawé'-úmai isaraambanifo tuwímbai tésa kentí imáyáá tafisewa'la uwó-ímáyáá wéowe. ² Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moórá-qaima tísai ónaumne. Áamáambo arááíwakaantafenawa'i ásé-qqi isé'la érai'emo sentáfénawa'iyo mindásafena Maníkó wení ámútamba tímakaiye súndanifo ³ ímba kawé'-ímáyáá wéowe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraisa'la pó'a aúí'lo iyawini áwáuma ómbare'la káfé'la imáyáá ombá Yúndaa-waasiti áamáánkó arupise uwásinkainiye-imayaa wée'la ímba kawé'-ímáyáá wéowe. ⁴ Kawé'-ámbó arááíwakaamba kentópa'la tiyáin-tantaa'la ímba sáwísamban-íye. ⁵ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempimbá fí'lo-fi'on-kisau mo imbo awánaraan-kisau maiyáíye. Áamáambo arááíwakaantafena ímba miyá éna ásé-ai isé'la érai'emo sé'lo timankúnkúmba uráantafena miyá uráíye.

⁶ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna

séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénaamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupise úmai méraane siyáimba ⁷ miyáumai

Ébaramu uráintemba Maníkón-aaisafesa érai'emo sewí Ébaramun-
 araa'marimban-owe. ⁸ Naaófá'á Maníkó imáyáa éna séna ánaemba
 fi'onkaa-waasi kesáaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo
 iyawisafe'a sé'a arupise úmai méraawin-owe sénaumne. Maníkómó
 ímbo miyámó uráinka'a moóráwigo aúfáifimba ásé-ai agaimaréna
 séna Maníkó Ébaramuntafena séna en-ímáyáá é'a seyaafá'-
 máráfákén-kwáásí kawe'á uwátinkanaumne Maníkó siyáiyé agaimaréna
 siyáiyé. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkó Ébaramumba kawe'á
 uwánkaraintemba wenáaisafesamo érai'emo sésamo timankúnkúmbo
 owí kawe'á wéuwatinkaiye.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna
 agaimakáin-amaampinkemba seyaafá'-amáámbá ímbo arááiwa'mae
 iyiyawi Maníkómpákémbá miwítí sáwí-meyamba maenáawe
 agaimaréna siyáiyé. Mindásafena amáámbo kawe'-úmai
 arááiwaénana Maníkó aamoí íniye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye.

¹¹ Naaófá'á aúfáifimba agaimaréna séna
 Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó
 séna
 arupise úmai méraawe simbá pósa
 aúí'á úmai méranaawe
 agaimaréna siyáiyé. Mindásafena amáámbo arááiwaenaemo
 sewísáféna Maníkó ímbo arupise úmai méraawin-owe séna
 wenáaisafesa érai'emo sewísáféna arupise úmai méraawin-owe wésiye.

¹² Moóráfa'a agaimaréna séna
 amáámbo seyaafá'-amáámbó
 arááiwaiyawi miwí méranaawe
 agaimaréna siyáiyé. Mindásafesa amáámbo arááiwaesamo Maníkón-
 aaisafesa érai'e sésamo timankúnkúmbo ombá ímbo mimbórá-
 tántáá'án-ifo kae-tántáá'án-iyé.

¹³ Moóráfa'a agaimaréna séna
 aaraa-táiyá'ó tínkamowasamo púwón-kwaasi
 sáwí-meyamba maésa puwónáawe
 agaimaréna siyáiyé. Mináaisáféna seyaafá'-amáámbó ímbo kanaa'á
 arááiwakaundasafenasa Maníkómpákémbá kentááfá'á sáwí-meyamba
 tifó séna Ísu Káráísiti faúsinkenasa misáwí-méyámbá we maéna
 pukáiyé. ¹⁴ Maníkó Ébaramuntafena séna seyaafá'-máráfákén-
 kwáásí kawe'á uwátinkanaumemo siyáintemba fi'onkaa-waasi
 kawe'á uwátinkaindasafena Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-meyamba
 maéna pukáiyé. Wenáaisafeta simankúnkúmbo úndawisa Maníkómó
 siyáintemba wení amútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu
 Káráísiti faúsinkowana Maníkó kentáásí sáwí-meyamba ímbo siménasa
 Ísumba amúwana pukáiyé.

*Maníkó símai kááísamakain-aiye Mósesembo simámakain-amaane
 minkáé'-áái.*

¹⁵ Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kae'nárai
 mimbórá-ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo
 minááímá ímbo taraiséna fi'on-aaima áuwimai síníye. ¹⁶ Miyáumai
 naaófá'á Maníkó Ébaramuntafena símai fasi'ámakain-aaima

siyáinka'a Émbaramuntafenawe aisaafitafenawe éna ánaaembo paapé indawintafenawe siyáiyé. Aúfáifimba agaimaréna séna aisaafitantambo iyawisafena ímba siyáifo aisaafitantambo indawintafena siyáiyé. Aisaafitantambo ínáyemo siyáiwai Ísu Káráisitín-iyé. ¹⁷ Agaimaráúnda-aagioni áwáuma maarán-iyé. Aifa'á Manikó Émbaramuntafena símai kááísamarena séna fasi'ámakaunda-aaima miyá ónaumne séna sáwifa'-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba áamámba ámakaiyé. Énifo miyámó uráinka'a Manikó Émbaramuntafenamo símimo kááísamakain-aaiyo ímba tai'éna waé'wae'a wéiyé. ¹⁸ Manikómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwaundasafenasa ímbanifo Manikó kawé'á uwátinkanaumne ááemo óraaka'o siyáintafena kawetá wéuwasinkaiyé. Manikó Émbaramuntafena kawé'á uwánkanaumne óraaka'a siyáintafena kawé'á uwánkarena póna kentáá kawé'á wéuwasinkaiyé.

¹⁹ Maarán-ááísáféna Manikó Mósesemba áamámba ámakaiyé. Sáwí'lo owí Manikóní áamámba isésa sésa sáwí'lo wéunda káfé'a isáúmne siyantafena Manikó Mósesemba áamámba ámakaiyé. Minámáambá wérainana Émbaramun-aisaafiko paapé indawintafenamo Manikómó símimo fasi'ámakaiwai paapé éna minámáambá tai'ásuwainiyé. Wíyómpaken-kisau-waasi Manikóní áamámba afufumpin-kwáásígón-áwí'a Mósesemba simámúwana simátímakaiyé. ²⁰ Énifo Manikó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé. Kae'náramo siyáamba afufumpin-kwáásígó ména wésimatimibanifo Manikó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé.

²¹ Ááemo Manikómó símimo tarímakain-aaima Manikóní áamáánko ímba tararániyé. Manikó Mósesemba simámakain-amaankomo fasi'ámimo wénamo waásimo aú'lo uwátinkáinkakaa minámáambá wéaraaiwaewisafena Manikó arupise úmai méraawin-owe sisinó. ²² Énifo Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafá'-wáásí ta'ótokaiyé siyáiyé. Manikó séna Ísu Káráisitín-aaisafesamo timankúnkúmba iyawima kawé'á uwátinkanaumne símimo fasi'ámakain-aaima siyáintemba Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmba éta kentáásí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsínkáiyé súndawisa kawé'á wéuwasinkaiyé.

²³ Ísu Káráisiti ímbo kunkónka'a ímba simankúnkúmba uráawandarata Manikó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokowana Káráisiti kumúnka'a simankúnkúmba onda-ámbá Manikó wéwisinkena áamáánko kentáá ta'ótokain-amba tai'ásinkaraiyé. ²⁴ Ísu Káráisiti ímbo kunkónka'a Manikó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokaiyé. Manikó séna miyámó ina'o é'a ánaaemba Ísu Káráisitín-aaisafesamo timankúnkúmba iyawisafe'a arupise úmai méraawin-owe sénaumne Manikó siyáiyé. ²⁵ Káfé'a Ísu Káráisiti é'a kunkáinka'a wenáásafeta simankúnkúmba únanasa póna Manikó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba aneka'á wéta'otoraiyé.

²⁶ Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba é'a wesé'a kááísamai

méraawisafe'a Maníkóni iyámpóin-owe. ²⁷ Kembiwí nombó máémba Ísu Kárásitiye'a kááisamai méraawi wenkááni'a wéowe. ²⁸ Ísu Kárásitiye'a kááisamai méraawisafe'a mimbórái'a úmai méraamba póna maarán-ááímá ímba óraa'-aain-iyé. Tuwímbai Yúndaawasi owa'á tuwímbai fi'onkaa-waasi owa'á tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owa'á tuwímbai úwoimo méraawi owa'á waaimá owa'á aaremá owa'á wéofó seyaafá'nánká mimbórái'a úmai méraawe. ²⁹ Ísu Kárásitini waásimo é'o é'a Émbaramumo uráintemba Maníkón-aaisafe'a érai'e wésemba pó'a Émbaramu aísaaafi'a ombá póna Maníkó Émbaramuwe wení aísaaafi'e kawé'á uwátinkainda-aaima símaimo tarímakaintemba kawé'á uwátinkainye.

4

¹ Simátíménda-aaima ísáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máíniye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai mérainana ² afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínká'é miniyámpóiyá'é káráwiyainana afowámó siyáintemba óraa'a éna mimbópáráwímbá máíniye. ³ Ááéma kesáá miyáumai iyámpóiyaaamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwaewananasa minkwáántá-wáási tááigo kentáá ta'ótokowana ⁴ Maníkómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba ai'marówana marapá'á kumúwana moórá-ininko ma'ánkarowana Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména ⁵ minámáánkó kentáá ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Maníkóni iyámpói-ita uwásinkaindasafenasa marapá'á kunkáiyé.

⁶ Maníkó kembiwí wení iyámpói-i'a ontáféna ááninkon-amutankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraimba pó'a Maníkóntáfé'a kesifowé wésemba ⁷ mindásafe'a waántá-waasi-taaigo ímba ta'ótokaiwai é'a Maníkón-áánini'a ombá póna áánintontafenamo to'mayaa úmakaintantaa'a timíniye.

Póro Kárésiya-waasisafena óraa'-imayaamo uráin-aii.

⁸ Ááéma ímba Maníkónópa'a té'a ísaraamba karo-tántáá'é waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí ta'ótokaibanifo ⁹ káfé'a Maníkómpá'á tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisa'a nóra séra sáwisan-tanta'e aamoimó tain-tántáá'é mifá'á tirumbá waeré'a minkwáántá-wáási-ímáyáá mósá maré'a miwítí kisaumo wémaentafe'a ewé wéseo. ¹⁰ Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiyé mintántáákóntáfé'a karo'á sé'a óraa-kanaawe wése'a óraa'-imayaa wéomba ¹¹ kempímbá nófi'naafi'a wéowana'a káfé'a Maníkón-aaiwara sáwí-aaiwara'a wéta'otoraawana póna kempímbá kesí kisaugo miwání anómba ímba paapé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbái wétaiye.

¹² Kesí waásisono. Óraaka'a simátíménda ísáaro. Kembó ta'ótokainamba tuwé'a kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó ta'ótokainamba tuwé'a kenkááni'a oro. Kempímbó komaéwánda ímba sáwí'a uwásínkaraawe. ¹³ Sí'a úmbanifo ímba tiyuwé'a kówanda mé'a ásé-aii simátimewana'a ísaraawe. ¹⁴ Sáwí-si'o úmba kesúma sáwí'a

úwa'la miyá-sí'ó úwain-aaroi ímba inkaisé'a siyúmómba kawel-úmai káráwiyaawe. Wiyómpaken-kisau-waasiya'li Ísu Káráisitiyai'yo komérowa'lo káráwiyaantemba kenká'á miyáumai káráwiye'a ¹⁵ áwa'nai ónae sé'a kenti túrambo fi'máimo símakaankakaa kenti túramba fi'mái símakaawisino. Kawel-úmai káráwiye'a aamoí uwásinkaraambanifo káfé'a miyán-áámói-tántáá'á ímba weraimba nóintafenawa'liyo. ¹⁶ Érai'aaimo simátímakaundasafe'a kentáfé'a kesí namuro-wáásí iyé-ímáyáá wéowe.

¹⁷ Ísu Káráisitini ásé-aagombo karo'ó waé'wáé'ó owí miwí sáwi-imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái isáafonifo kesááisa isáiwaé sésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁸ Kawel-ámpá'á métinkanae sésamo kentirumbó faiyaráiyambo éna mindá kawel-án-ye. Kemó kempimbó maéwándawe moórá-naopa'lo tamáúndawemo kawel-ámpá'á métinkanaemo siyanamo éna kawel-án-ifo miwí ásé-aagomba karo'á waé'wáé'á ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁹ Kesí iyámpóisono. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo umbaimó máentemba kembiwisáfé'lo imáyáamo únda sirunkó umbai wétaifo Káráisitinkani'lo iyamba minúmbái-tántáá'á tai'áiniye. ²⁰ Óraa'-imayaa é'a kempimbó komé'lo aaimó simátíménda kawel-úmai isáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéiye.

Ékaante Séraantetafena waé'mai-aaimo siyáin-aii.

²¹ Kempínkémbá tuwímbai sé'a Mósese

siyáin-amaamba arááiwaundasa Manikó aamoí uwásinkainiyemo wésewi mináamáánkóni áwáuma ímba kawel-úmai wéisaafo simátíménda isáaro. ²² Naaófá'á Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna Émbaramu kael-iyámpói matinkómbo moórá-iyampoi kísau-ininko ma'ánkarowana moórá-iyampoi aifa'-ínínkó ma'ankówana ²³ kísau-ininkoni iyámpói miwítí imáyáafinkemba ma'ánkaraifo aifa'-ínínkóntáféna Manikó séna iyámpói ma'ankáinone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraíye. ²⁴⁻²⁵ Minááígómbó waé'maimo sendá isáaro. Mindá kael-áái símai tarímakaiye. Moórá-aaima Árépiyaa-marafa'a Sáinai-omapa'a Manikó Mósesebo simámakain-amaamba póna moórá-ininkon-awi'a Éka kísau-inimba póna wenaráátomba kísau-waasi pósa amáánko ta'ótokaipa'a méraawe. Minááígóni áwáuma maarán-ye. Yérúsaremu-naopa'a marapá'á wérain-daopa'a isasá mindáópaken-kwaasi amáánko ta'ótokaipa'a méraawe. ²⁶ Énifo moórá-aaima símai tarímakain-aaima maarán-ye. Aú-nao'a Yérúsaremufakaan-dao'a wiyómpa'a weraipa'a amáánko waási ímba ta'ótokain-daopa'an-ye. Énifo minááígóni áwáuma maarán-ye Manikón-aaisafeta érai'e súndawisa kentáá sinówaraamba uráíye. ²⁷ Minááísáféna Áísáya

Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna age-ínínkó iyámpóimo ímbo matínkáin-ininkon-arunkó kawel'á íno. Waaigómó aúkain-ininkon-araatomba sáwifa'a méraafo waaiwará'-ínínkón-aráá'a sesimái méraamba póna ímbo áí'lo wéisano iyámpóimo ma'ánkáin-ininkon-arunkó kawel'á isaná aamoí wéiye agaimaréna siyáíye.

²⁸ Kesí waásisono. Maníkó Áísáakimba ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwísáféna Maníkó símai fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóín-owe. ²⁹ Naaófá'á anófoiti imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba pósa miyán-kwáásí mésa miyá-sáwí'á wéowe. ³⁰ Naaófá'á aúfáifimba agaimaréna séna kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda aifa'-ínínkón-ááninko wení moparáwímbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba máíníye agaimaréna siyáíye. ³¹ Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-araa'marinta úmpo aifa'-ínínkón-aráá'marinta úne.

5

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáin-aai.

¹ Ísu Káráísiti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkanaumne séna faúsínkaraimba pó'a kembiwí faútínkaraindafa'a mé'a aneka'á ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

² Kemá Póro simátimumpo kawé'-úmai isáaro. Arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araenáemba oro wésemba minááísáfé'lo ewémó síyanamo éna Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáin-anko ímba túwa'nai íníye. ³ Túma kárámai araenáemba orómó wésewisafe'a afora'á sumpo isáaro. Yúndaa-waasiti amáámbo arááíwae'lo túmo kárámáimo araenáembo é'lo é'a Yúndaa-waasiti amáámbo seyaafá'á arááíwa'mae'a koró. ⁴ Kempinkémbá tuwímbai sé'a amáámbo arááíwaunda Maníkó suwánéna arupíse úmai méraawin-owe síníye-imayaa wéowi Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraamba ifátuwe'a Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-ímba tínaaeni'a uwámakaawe. ⁵ Kembiwí miyá wéofó kesáá maará éta Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai ímbá pónasa kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sínda amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyesa wésune. ⁶ Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasaa moóráwigomo áumo kárámáimo araenáembo ínana ímbo áumo kárámáimo araenáembo ínanamo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraundasaa túwa'nai úmai méraundasaa mindá óraa-tantaa'an-íye.

⁷ Ísu Káráísitini aampa'á aamoí ésa wéaraaiwaemba moóráwigo minámbá fásítuwaisa'a káfé'a Ísu Káráísitini érai'-aaima ímba wéaraaiwaewe. ⁸ Maníkó wemparí'lo índasafena táántaraiwai minámbá ímba fáítukaifo waási fáítukaawa'a ímba wéaraaiwaewe. ⁹ Waási maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámo kawáá'isana seyaafá'á wégawaa'íye wésefo kentúra'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwíyé kesááwé Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátíme'a sune. Kemó imáyáamo úndantemba miyán-imáyáá iyata mimbórá-imáyáásá ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfaiyaraiwai kemá ímba awánáunda-waasi wemá sáwí-meyamba máíníye-aaima wéisaumne.

11 Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karo'á sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sindasafe'a túma kárámai araenáemba oró-ááimá wésiyemo karo'ó wésomba minááimó paaímó wésundarakaa ímba sáwí'a uwásínkááwisino. Kemá simátimé'a sune. Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana kentáásáfénawe séna pukáiyee-aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámai araenáemba oró-ááimó wésundarakaa ímba aaisambá siyówaisino. ¹² Karo'-ááimó simátimesamo kentirumbó wéfaiyaraawi miwí túma kárámai sáwí'a uwásuwaaro-imayaa wéune.

13 Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faútinkaindasafena Maníkó táantamai miyá uráimba pó'a é'a faútinkaisa'a méraantafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéomba ímba arááiwae'a wempá'-wempa'a tirumbá timé'a túwa'nai úmai méraaro. ¹⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro agaimaréna siyáiyee. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-áwáún-iyee. ¹⁵ Énifo kembiwí keiyái aaisan-aaisambó sé'a iyambo é'a sáwí'a úmai tai'ánááfo káráwiyoro.

Maníkómbó arááimo tainí'a ésa sáwí-imayaagomba tirááísafesa ésamo on-áái.

¹⁶ Simátiménda isáaro. Maníkóní ámútanko sintembá miyáumai maé'mae'a é'a Maníkómbó arááimo tainí'o é'o é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbó ímba arááiwaiyamba mindá kanaán-ifo miyán-oro. ¹⁷ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá isaná Maníkóní ámútankombo arááimo tainí'o ombá isaná minkáé'-ímáyáágórái wétiyaifo Maníkóní ámútankomo kentúra'o káráwiyaimbo é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbá ímba arááíwaenaawe. ¹⁸ Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó é'o é'a sáwí Maníkóní ámútankomba arááimo tainí'a wéunana póna Yúndaa-waasiti amáánko kembá ímba ta'ótokaiye wésewe.

¹⁹ Waási miwítí imáyáafinkemba afora'á maará wéowe. Maa'u-tántáá'-í'a ésa óraa-sawí'a ésa sáwí'o wéon-tantaatafesa ímba tigaesáfesa ésa ²⁰ kisaumo uwándaan-tantaakon-awí'a mósá marésa waántá-waasion-imayaa mósá marésa úwaa'a wéfesa fintón-kwénesa tiyámba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwí'a wéuwatinkesa aaisambá wétiyeesa miwí tááigo iyáákainkwae sésa ímba taankarotámai kawé'-úmai mésa tuwínkaa'-úmai mésa ²¹ tórande-urande wéesa uwóí'o on-dómbá wénesa uwóí'a wéesa uwóí'o on-dómbó náiyantafesa túwaandu urésa miyán-tántáá'á waásiti imáyáafinkemba wéowa'a símai wákátimé'a aneká'á símai wákátimé'a sé'a miyámó wéowi Maníkóní nombara ímba maénááfo káráwiyoro wésune.

²² Énifo Maníkóní ámútanko tirumpimbá méraiwai maará uwátinkáísasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kawé'á ésa faru úmai mésa fasi'ámai mésa ímba tuwesaraí inasa mésa túwa'nai úmai kawé'á uwátinkesa miwítí kísau kawé'-úmai wémaesa ²³ miwí túma ímba maimaé iyésa miwí túra'a káráwimai kawé'á ésa miyámó owíní áwáuma ímba aambá fáikaiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waási sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo wéon-imayaago kentáá ta'óto'mai tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo

on-ámbá tínaaeni'a uwámesa tukáawe.

²⁵ Maníkóní ámútanko aúí'a uwásínkaraisata aúí'a úmai méraundasa póta wení ámútankomo sintentá úmaisa arááíwáéno. ²⁶ Kentúma ímba maimaé'a iyé'a kesááigo iyáákainkwae ímba sé'a kawe-tántáá'ó índasafe'a ímba símai sáwí'an-oro.

6

Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai orómó siyáin-aii.

¹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwí'o wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempa'á arupíse uwátinkanaawe. Kembiwíwárá'á miyá-sáwí'á ónááfo káráwiyoro. ² Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai oro. Miyámó é'o é'a Ísu Káráísiti siyáintemba miyá ónááwe. ³ Úwoi-waasimo óraa'-waasi únemo síyamba minímáyáágó karo'á simátinkainye. ⁴ Kentí kísauwe fi'owiti

kísauwe tuwínááfo kentí kísau tuwínke'a kawerá'li sáwíra'iyompo awánaaro. Kentí kísau kawé'ó ina'o é'a aamoí ónááwe. ⁵ Seyaafá'-wáásifá'á umbai-tántáá'á tündanifo ímba ifátuwe'a fasi'ámai mé'a moórá-mora-waasi túwa'nai oro.

⁶ Maníkóní ásé-aii ísámae wéiyowi miwítí kawe-tántáá'á seyaafá'á tuwínkaa'-úmai tuwímbai-tantaa'a Maníkón-aii wésimatimewifa'a tíma'mae'a iyóro.

⁷ Ímba kanaa'á Maníkómbá karo'á simánkanaafo érai'-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kawe'-ánaúntúmbó úmárááwimo ombá kawe-tómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmárááwimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. ⁸ Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tirááisafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondáama puwésa Maníkóní ewaa'á ímba méranaafo némpa'a méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondáama aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁹ Mindásafeta kesáá kawé'á úmaeta wéiyundasa ímba suwesarai ínata ifátúwáano. Kawé'ó úmaetaamo wéiyundasaamo ímbo suwesarai ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo tinda kawé'-méyánta maéta ménaumne. ¹⁰ Mindásafeta túwa'nai onda-ámbó wéraitmbo éta seyaafá'nánká kawé'-úmaisa túwa'nai onó. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo wéowiseta mimbórá-ákúni'a úmai méta túwa'naisaamo ondasá mindá óraa-tantaa'an-iyé.

¹¹ Ayáiyá'á kemá Póro óraa'-aufaifimba agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-iyé seró. ¹² Tuwímbai sésa suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araenáémba oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aii aantembo senkakaa tuwímbai ísámai sáwí'a uwátinkááwisino. Ímbo sáwí'o uwátinkaiyantafesa sésa túma kárámai araenáémba oro-ááíwárá'á wésewe. ¹³ Túma kárámai araenáémba orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímba seyaafá'á wéaraaiwaewe. Kentúmo araenáémbo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araenáémba íwae wésewe. ¹⁴ Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááímá mósá maré'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti

kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyee-aaima mósá wémaraumne. Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo ontembá marapá-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a sáwísamban-iyee wésunda póna mintántáákó kembá ímba wétafisiye. ¹⁵ Moóráwigomo áúmo kárámaimo araenáemba ínanamo moóráwigomo ímbo kárámaimo araenáembo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'o uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-iyee. ¹⁶ Simátimunda-aaimo arááiwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waási seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

¹⁷ Ísun-aaí simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráisitini kísau-waasi óne wésefo moórá-umbai-tantaa'a ímba síméro.

¹⁸ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-ísa'a

érai'-aain-iyee sé'a inái sune.

Kemá Póro sùnda-aaí tai'áiyee.

Éfésási

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásífá'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátimakaiye. Maanáái isésa fí'o-fi'on-daoraa tíméro séna agaiyáiyé. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana ména maanáái agaimarówana mátimakaiye.

¹ Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-í'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo ísáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitíye'o kááísamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparí'o úmakain-aai.

³ Maníkó Ísu Káráisitín-afowámá éna Ísu Káráisitinteta kááísasinkenasa wiyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'a uwásínkáísata póta wentáféta súwiyo sune. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááísamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá ímba sáwi-aaimo wéraindasafena wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráisitíni kísausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráiyé. ⁶ Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintafena sáwi-imayaasa maisiyuwénasa misáwi-ímáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáási sáwi-imayaa maisiyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawé'-ímáyááfínkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Káráisiti ken-ímáyáá íníye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wiyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráisiti óraako mindára'a káráwiyníye.

¹¹ Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéiyé. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-í'o úndasafenasa Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Káráisitimba amu'maréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawé'-ámpá'á métinkainíye minásé-ááímá isé'a Ísu Káráisitín-aaisafe'o timankúnkúmbo ombá Maníkó kesí ámütankomba tíménaumne simai fasi'ámakaintemba miyá

uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaenámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'amakainta kesópata tñiye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

¹⁵ Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a ¹⁶ Maníkémpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inai súnnda ¹⁷ Maníkémpá'á maarán-ááísáfé'a áisai une. Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wéráiwai wemá wení ámútamba tímínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimína'a pó'a kawé'-úmai awánánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'o méraiyambo amu'maré'o méraiyantafe'a mindásafe'a inai sune. Wemá wení waási kawé'ó úmaimo méraiyamba to'mayaa úmarena símai fasi'amakaimbo awánáiyantafe'a inai sune. ¹⁹⁻²⁰ Wenááísafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kisauma wémaimba mifási'áémbá iyáakarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inai sune. Maníkó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wiyómpa'a móankariye. Mifási'áémbá wenááísafeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimborá-fási'áémbán-iyé. ²¹ Káráisiti seyaafá'-waásiyá'é káráwiyena wiyómpa'o káráwiyaawiyae fasi'aénkwáráwiyá'é aifarááwiyá'é káfé'o túwí'o wéráiwaiya'e ánaembo túwí'o wéráindawiyae káráwiyaie. ²² Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá iyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simámena séna iyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáie. ²³ A'nómpínkén-ímáyáágómó seyaafá-túrú'ó káráwiyantemba Maníkóní waásisa Káráisitín-áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaie. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áuwawaako ímba miyá uráifo mimborá-túwawaa'o wéraintemba Káráisiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiyé.

2

Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o úmaimo méraunda-ita uwásínkáin-ai.

¹ Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'o urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a ² marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aii ímba ísámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba arááíwakaawe. ³ Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa ⁴ arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáfena óraa'-imayaa éna póna ⁵ úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mésinkariye. Sáwítaamo étaamo méraawandawini áwára'a Maníkóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba aúí'o úmaimo méraunda-ita uwásinkenasa ⁶ Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena wiyómpa'a móankarena

Ísu Káráisitinte'a kááisasinkenasa aú'la uwásínkaraisata Káráisitimo wiyómpa'o ménamo káráwiyaintemba wiyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷ Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáási sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawe'la uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráísata póta wení kawe-kísáú awánamae iyóndasafenasa miyá uráíye. ⁸ Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenááisafe'la timankúnkúmba uwaná sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenááisafe'la timankúnkúmba uráafo Maníkó imáyáa tímúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹ Túma maimaé iyésa sésa kawe'á wéunda póta kawe'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawe-kísáúgóni méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'á métínkaraiye. ¹⁰ Maníkó kentáámó uráiwai séna

kawe-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawe-kísáú máéndasafenasa úmakena Ísu Káráisitinteta kááisasínkaraiye.

Mimbórá-wáásí-ítaamo uwásínkarain-aai.

¹¹ Mindásafe'la imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwará'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóni waásisa úndasafeta súma kárámai araenáénta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-imáyáa éta séta ímba túma kárámai araenáémbe owí owésá wésumpo mindásafe'la imáyáan-oro. ¹² Minkánááfimbá kembiwí Káráisitini némpa'a mé'a fi'owima é'la ímba Manikómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'la Maníkó símai fasi'ámarena kááísamakain-kwaasi ímba é'la marapá'á mérowana Maníkó kesé'la ímba mérowa'la wesé'o méraiyantafe'la ímba amu'maré'la mérowana ¹³ ááéma Maníkóni némpa'o mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'la pó'a wesé'la kááísamai méraawe.

¹⁴ Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye kentáási afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmáimo namuro-wáásí-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa ¹⁵ Yúndaa-waasisa kentáási amáámbe tuwéna Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye aú'la úmai mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa wempá'á kááisasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráíye. ¹⁶ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'la tai'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Manikómpá'á mósinkenasa ¹⁷ miyá éna téna áse-aai faru wéuwásinkain-aaisa simátimena kembiwí fi'onkaa-waasi Manikóni némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Manikóni ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa ¹⁸ Ísu Káráisiti miyá uráintafena Manikóni amútanko súwa'nai isanasá Káráisiti kentáá Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'la wéwisata wení ewaatá méraumne.

¹⁹ Mindásafe'la ááéma wááu-waasiyaamba uré'la káfé'la ímba miyá ombá Manikóni waasiye kembiwíwará'á Manikóni waási-í'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Manikóni akún-kwáási-íta úmaisa méraumne. ²⁰ Manikómó naankáámbo wéumaraimba

Ísu Káráisiti áfonkaamba isasá Maníkóni aantá-waasiye Maníkón-
 aai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá
 wéowe. ²¹ Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kára'uraintemba kesáá
 Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá
 waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. ²² Kembiwíyé kesááwé
 weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóni ámútanko waási súsanta
 naankáámbá wéumarena mimpimbá méraiye.

3

Póro fi'onkaa-waasifimba kisaumo maiyáin-ai.

¹ Mindásafe'a kemá Póro fi'onkaa-waasi Ísu Káráisitin-ai
 simátímewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu
 Káráisitini kisaú-waasi é'a kembiwísáfé'a inai sune. ² Maníkómó
 úwoi túwa'nai indasafena minkisáú simakowana minkisáúgó kawé'ó
 uwátinkáimba é'a ísaraawe. ³ Maníkómó to'mayaa úmáimo aúpá'ó
 makáimba aráásimuwa'a ááéma minááífínkémbá ampáán-áái aúfáífimba
 agaimakáumne. ⁴ Ááéma Ísu Káráisitin-ai aúpá'ó makáimba
 simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'án-
 oro. ⁵ Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a
 Maníkóni ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye
 simásímakaiye. ⁶ Minásé-áái maarán-ááin-iyé. Yúndaa-waasisaamo
 ásé-aiimo ísraundanten-úmai fi'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó
 kawé'á uwátinkáísasa fi'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórái'a
 úmaisá méraumne. Maníkó séna Ísu Káráisitini kisausafe'a miyá
 ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo
 fi'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷ Ásé-aiimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení
 fasi'aémbá siména wení kisaú-waasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸ Maníkóni
 waási kembá iyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fi'onkaa-waasi ásé-ai Ísu
 Káráisitini kisaú fi'on-kisaú iyáákarain-kisaú-aiimo simátíméndasafena
 iyáfasisínkaraiye. ⁹ Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'ó aúpá'ó
 tuwé'ó miyá ónaumne siyáunda-aiima símai paápé uwátimiyo Maníkó
 simásímakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá
 aúpá'ó tukáimba waé'wae'ó émáyáimba ¹⁰ káfé'a káráwiyaawiye
 fasi'aénkwáráwíyé wíyómpa'ó méraawi Maníkóni waási tuwánésa
 sésa Maníkó fi'oran-kawe'-imayaawarawin-iyé wésewe. ¹¹ Áwáura'a
 Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu
 Káráisiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé.
¹² Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenááisafeta
 simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sáa'a isatá Maníkónópata
 úwoisa wégune. ¹³ Mindásafe'a simátimé'a sune. Kembiwí ásé-
 aiimo simátímewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásínkaraafo
 fasi'ámai mé'a ímba ífátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'ó wéraimba kanaán-ifo úwoi
 amoín-oro.

Káráisiti aruntáámó símín-ai.

¹⁴ Minááísáfé'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a
 kífae'a inai sune. ¹⁵ Seyaafá'-ákúmbá marapá'ó méraawiye wíyómpa'ó
 méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a

maarán-ínái sùne. ¹⁶ Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména fi'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a ¹⁷ Ísu Káráisitinaaisafe'a timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inai sùne. ¹⁸ Káráisiti seyaafápimbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráisiti fasi'aémbá timína'a kembiwíyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Káráisiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áíniye síyantafe'a inai sùne. ¹⁹ Ísu Káráisiti seyaafápimbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmáisa awánasaraundasaanifo káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawel'ó iyantafe'a inai sùne. Fasi'aémbá Maníkómpimbá óraa'a wéena kembiwífimbá óraa'a wéintafe'a inai sùne.

²⁰ Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'anifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-ensaaamo wéimba mindá iyáákarain-tantaa'an-iyé. ²¹ Maníkóní waásisa Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paapé iyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Káráisiti úuwawaata únemo siyáin-aaí.

¹ Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááimá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. ² Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'lo uwátínkáámbo é'a ímba imáyáamo iyamba úwoi túwa'nai oro. ³ Maníkóní ámútanko imáyáa tímisa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'lo iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. ⁴ Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáa mimbórá-súraámbo úmais méraunanasa saántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méranaumne. ⁵ Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaísafeta simankúnkúmbo wéunda-anta mimbórá-ámbo isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbo isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiya seyaafá'-wáásísá kawel'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Káráisiti wení imáyáafinkemba wení kísausaamo maéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moóra-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. ⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáíye. ⁹ Iyúnka'lo siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'úrumba kunkéna ¹⁰ wíyómpa'lo iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápimpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Wení kísaua maíyantafena fasi'aémbá waási tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba

Maníkó simátimakain-aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Manikón-aai ímbo ísaron-kwaasi simátima'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Manikóni waásiya'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Manikón-aai uwáitái'-uwasa miyáumai Ísu Káráisitini kisauma maiyáawe. ¹² Manikóni waásiya weni kisauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbórái'a úmaisá méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntambá miyá uráiyé. ¹³ Mindásafeta méta Manikón-ááninkon-aaisafeta simankúnkúmbo wéundasafetaawe wembá awánamai kawelá wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta kááísamai méta sáá'a kaefaréta Káráisitinkaani'a úmaisá méranaumne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóimo karo'ó simátiyuwaantemba kentáá ímba miyán-karótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aai ínta arááiwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanæ sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaima ímba íséta miyán-áái ínta arááiwaenaumpo ¹⁵ érai'-aai aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáakæfamai-waasi-i'a úmai méta Káráisitinkaani'a úmaisá méranaumne. Wená kentáará'á káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Káráisiti áuwawaeta únana kentáási'nonkaamba Káráisiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáamba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó ímbá seyaafá-túwawaapa'a ímáyáa tímísana tiyáanko weni kísau máisana tísamaigo weni kísau máisana miyámó wéenamó óraa'o wéimba miyáumai Káráisiti weni waási ímáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátinkarain-aai.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Manikóni aambó ímbo arááiwaéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Míwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímba ísámai kawelá ésa Manikón-aaisafesa tirumbá márááwana ti'nómbá umbái taisasá méraantafesa miwítí ímáyáago kumeu'á isasá Manikómó aúí'o wéuwatinkain-aempa'a ímba mésa ¹⁹ sáwí'o on-ímáyáá aantemba ésa fi'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

²⁰ Míwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráisitimpa'a té'a weni aampa'á wéwe'a ²¹ wenáái ísé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátima'maesa íyúwa'a ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o uwanamó karo'ó simátiyukaimba ifátuwe'a ²³ miyámó íyanamo éna Manikó kentí ímáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááiimo táínda-i'o íyantafena aúí'a Manikónkáání'a uwátinkaina'a érai'a Manikóntáfé'a ímáyáa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'a karo'-ááímá tínaaemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aai aantemba seró. Ísu Káráisitini akún-ándá póta mimbórái'a úmai méta póta miyásá onó. ²⁶ Aaisambó síyamba ímba sáwí'a é'a ááéma aáno úmai mé'a aaisambá waé'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántawanko tafísina'a sáwí'a únafó sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó iyawi maarán-oro. Ímba umémbó é'a tuwímbai-tantaa'o maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹ Sáwí-aaima ímba sé'a kaweló

uwátinkainda-*aai* aantemba seró. Miyámó é'o é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawel'a uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáínifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tinda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáínifo ímba sáwí'an-oro. ³¹ Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tínaemba uwáméro. Kaoráitántáá'é tirumbó sáwí'o iyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o iyé ³² ímba miyámó iyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráísitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáísanamó Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba fl'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba ímá'yáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

*Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-*aai*.*

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráísitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o iyé túraniyamba únafó sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. ⁴ Sáwí-*aaiye* uwónao-*aaiye* karaánáá'-*aaiye* súnafó sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawel'an-*iyé*. ⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owíyé sáwí'o owíyé túraniyambo owíyé miyámó on-kwáásí Ísu Káráísitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráísitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-*aai* isámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínifo káráwiyoro. ⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááíwáéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a sámo kain-áémpá'á méraamba pó'a sáraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámo kain-áémpá'ó mé'o é'a arupise úmai kawel'-úmai mé'a érai'-*aai* wése'a mé'a ¹⁰ ímá'yáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwa-e-*í'a* úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó iyamba afora'á simátítime'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tígaaesáfé'a ónááfo afora'á simátítime'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráátimiyasa mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa ¹⁴ sámo kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa sésa tímó waésamo pukésara úmáimo mémpinkemba íyáfasinewana Káráísiti sán-kátinkainiye

wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo arááíwáéwimo ontembá ímba iyamba kawel'-ímá'yáa wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á

umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Manikóní kísau máero. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táinda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Manikóní ámutanko kentááfimbá óraa'a uwásinkainkwae sé'a méraaro. ¹⁹ Kempímbá Manikón-aaí aúfáífimba agaimakáan-aaíma sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntáfé'a imáyaa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Manikó kentáásifowampa'a súwima símae'a iyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káráisitin-awí'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáási táái ísáaro. ²² Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkón-aaímo wéisaanten-úmai kentuwaai-táái ísáaro. ²³ Ísu Káráisitimo wení waásiya'lo káráwiyainten-úmai waaimá kentuwaainíntónká'á káráwiyoro. Káráisiti wení waási kawe'-ámpá'á métinkaraiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waásimo wenááímo ísáanten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaai-táái ísáaro.

²⁵ Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tíménamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káráisiti wení waási nontámbá kawe'á uwátinkena wenááisamba Manikóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawe'á ésa miwífimbá sáwí-aaíma ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'lo uwátinkaindasafena pukáíye. ²⁸ Miyáumai Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Tuwaainíntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwárá'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tíyántafesamo ombá kawe'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráisitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únanasa póna wemá miyáumai kentáará'á kawe'-úmai káráwiyaiye. ³¹ Naaófá'á Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna mindásafena waaigómó ímbá anófowi tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáíye. ³² Minááífimbá moórá óraa'-aaímo wéraimba minááígóní áwáuma maarán-íye. Ísu Káráisitiye wení waásiye moórái'a úmai méraawe siyáíye-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba siyáífo kem-biwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Aaresómbá kentuwaai-táái ísáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóisomba ísáaro. Fasi'aénkóní iyámpói-i'lo ontáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó iyamba mindá kawe'án-íye. ²⁻³ Naaófá'á Manikó áamámba séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna miyámó é'o é'a kawe'-úmai

ayáatáaka'a marará'á méranaawe
siyáiyé.

⁴ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a kawé'-úmai káráwiyewana miniyámpói tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aaí simátíma'mae'a wéiyé'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásíté-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráisitini-aaímo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai isé'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kísausafe'a ímba kae'-ímáyáámó iyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-káwé'ó iyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wée'a Ísu Káráisitini kísau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááímo táínda-i'a úmai kawé'án-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kísau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóni kísau-waasi úne sé'a tirunkó kawé'a wéina'a kísau máero. ⁸ Maanááímá ímáyaan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawé-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawé'-méyámbá timíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiye'a ímba inkaisíyan-aaíma wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wíyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

Fasi'aénkóni fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aaí.

¹⁰ Maanááímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba weni fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafisimai karo'á simátiyuwaifainifo fasi'ámai méraiyantafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba máero. ¹² Ímba marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tiyéwata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tiyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaísafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'o kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaíma tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'o méraantemba arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵ Tísamaimo ánáan-kwiye'o nóntemba ásé-aaí tasi wéuwatinkain-aaíma kosimátíméro. ¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táféráintemba Manikón-aaí ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainíye. ¹⁷ Ti'nónká'ó kámo'o wimáímo káráwiyaanten-úmai kawé'-ámpá'á métinkena wégarawiye. Paepáétambo túfimbo waantáfáénten-úmai Manikóni ámútanko wenááimo siyáimba kosimátimiyasa minááígó tirumbá faiyaráiníye. Miyáumai Manikómó tímimba maiyé'a to'mayaa úmai méraaro. ¹⁸ Manikóni ámútankoni fasi'aéntámbá inaiífinkémbá Manikó wétuwa'nai-intafe'a áísai úmae'a iyóro. Miyámó iyantafe'a ímba fí'o-fi'on-imayaa é'a Manikóni waásisafe'a seyaafá'á inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Ásé-aaímo simátíménda Manikó aaí simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátime'a

Maníkómó aúpá'ó makáin-aaima afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁰ Minááímó simátiméndasafena Maníkó íyáfasisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Ásé-aaimo simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai siyana ímba sáá'a ina'a simátiméno.

²¹ Kemó mé'o wéunda-aaima isáiyantafe'a moóráwígon-awila Tíkíkaasi kosimátiminiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kísau-waasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye. ²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wémena kentáásáái kosimátimena kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a

fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waásisoño. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a

inaí sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro sún-da-ai tai'áiyé.

Fírípái

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifa'a agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátímakaiye. Póro áse-aaí kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkumba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fí'o-fi'on-daopa'a Ísun-aaí simátíma'maena iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarrowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Póromba áwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a ámúwana súwiyo séna maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo isáaro. Tímóti kesé'a méraisakai Ísu Káráisitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitiye'a kááisamai méraawiye kembiwíyá'ó káráwiyaawiye wétuwa'nai-owiye maanááimá isáaro. ² Maníkó kentáásifowae Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaqyantafe'a inái sune.

³ Kembiwísáfé'a imáyáa únda-kanaa Maníkómpá'á súwi sune. ⁴ Kembiwísáfé'a Maníkómpá'á inaimó súnnda-kanaa aasiyaasí sirunkó kawé'a wéiye. ⁵ Aifa'á Maníkóní áse-aaí simátimuna'a isé'a súwa'nai úmai wésimatima'mae wéiye'a káfé'wara'a wésimatimentafe'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁶ Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáúgóní áwáuma ómbarena maimaé iyéna káfé'wara'a wéiyimba póna Ísu Káráisitimo kumínda-kanaara'a minkáwé-kísáú tai'áíníye. Minááimá isáúmne. ⁷ Ísu Káráisitín-aaímo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a méraundafakenkwará'a áse-aaí simátíme'a miwí táái anondáa simátimunana Maníkó úwoi wésuwa'nai-ena kembiwíwára'á úwoi wétuwa'nai-isa'a pó'a Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kawé'án-íye. Ken-ímáyáámó wéundasafe'a miyán-áái sune. ⁸ Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráisitini imáyáafinken-aaima tímakaunda érai'-aaí isaná Maníkó wésuwanaiye.

⁹ Maanááisáfé'a Maníkómpá'á inái sénaumne. Imáyáa tíma'mae wéne'a kawé-tántáá'á awáné'a kawé'-í'a é'a ¹⁰ seyaafá-tántáá'á tuwínkaa'-é'a kawé-tántáá'ó awáné'a kawé'-ámbá arááiwae'a Ísu Káráisiti kumínda-kanaa kawé'-úmai méwana kentí sáwí-meyamba ímba wérainana ¹¹ Ísu Káráisiti imáyáa timína'a kawé'-úramba úmai méwasa tuwánésa miyámó iyamba Maníkón-áwí'a mósá marésa súwimo síyantafe'a mindásafe'a inái sune.

¹² Kesí waásisono isáaro. Umbai-tántáá'á kesópa'o tiyáimba mindásafesa sáwifa'-waasi áse-aaí ísaraawe. ¹³ Ísu Káráisitín-aaímo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawasa kenká'ó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráisitín-aaí ísaraawe. ¹⁴ Ándáfa'o méraunda

mindásafena Fasi'aénkó kentáásí waási sáwifa'a fasi'aémbá tímísana ímba táá'a isasá Manikón-aaí fasi'ámai simátíma'maesa wégowe.

¹⁵ Súwí'o wéraintafesa tuwímbai tirumbá sáwí'a ésa kentáfesa wenáwí'a kumíníye sésa Ísu Káráísitin-aaí wésimatimemanifo tuwímbai kawé'-ímáyááfinkémbá Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁶ Ásé-aaí simátíme'a

miwí táái anondáá sendasáfena Manikó ewé sisasá ándáfa'a sínkaraawe. Ándáfa'o méraunda-aaíma tuwímbai isésa imáyáa uwásinkesa Ísu Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁷ Tuwímbai ímba kawé'-ímáyááfinkémbán-ifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráísitin-aaímo simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráísitin-aaí wésimatimewe. Kentáfesa sésa ándáfa'a ména isáínana arunkó umbái táíníye sésa Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁸ Mindásafe'a ímba óraa'-imayaa wéune. Kawé'-ímáyááfinkémbá Káráísitin-aaí wésimatimewana sirunkó kawé'á wéifo sáwí-imayaa tokáawiwara'a Káráísitin-aaí wésimatimewana úwoi sirunkó kawé'á wéiye.

¹⁹ Manikómpá'á inái wésewana póna Ísu Káráísitini ámútanko wésuwa'nai-isasa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kawé'á wéiye.

²⁰ Sínkamiyara puwónaum úwoiya méraaumno. Mindásafe'a timu'maké'a inái wése'a Ísu Káráísitintafe'a ímba sigaesáfé'a é'a ímba şáá'a ín'a'a fasi'ámai Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránaumne. Miyá úmae'o iyúndantemba Káráísitin-awi'a mósá maránaumne sune.

²¹ Marapá'ó méraundamo é'a Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránae sé'o méraundanifo puwé'o wiyómpa'o iyónnda mindá marapá'ó mére'o úndawimba iyáákanaumne. ²² Marapá'ó úwoimo mé'o é'a áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táínana puwóndasafena siráái táínana miyá ín'a'a miyámó ondawímbá ímba isáúmne. ²³ Minkáé'-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwé'a wiyómpa'a Káráísitiye'o méraandasafena iyáákarain-tantaa'a póna siráái wétaifo

²⁴ marapá'ó méraundamo é'a kawé'-úmai kembá túwa'nai únda póna kawé'á íníye. ²⁵ Minááímá érai'-aaíma isa'ó isáúnda pó'a marapá'á mé'a kembiwisé'o komáénda túwa'nai ona'á Manikón-aaísafe'a timankúnkúmba úmae iyiyana tirunkó kawé'ó nda minááímá isáúmne. ²⁶ Kembiwisé'a aneka'á koméraandasafe'a kentáfé'a imáyáa é'a

Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránááwe.

²⁷ Moórá-aaímo óraaka'o simátíménda isáaro. Kawé'-úmai mé'a Ísu Káráísitini ásé-aaíma mósá maráiyasa tuwánanááwe. Miyámó wéiye'o é'a kentópa'o komé'o é'a tuwánánaumne. Énifo maanká'ó mé'o é'a kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááímó isááandasafe'a sune. Mimbórá-ímáyáá wé'e'a fasi'ámai mé'a tiyáántán-kwiyé'a fasi'ámai mé'a ásé-aaí simátíma'mae'a wiyasa minááísáfesa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe. ²⁸ Kentí namuro-wáási túranka'a ímba moórá-tantaafena táá'a nda

pósa kembiwísáfesa sésa Manikó wení aampa'á mótínkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfesa Manikóni némpata maé'maeta wéune-imayaa ónááwe. ²⁹ Manikó imáyáa tímisa'a Ísu Káráísitin-aaísafe'a timankúnkúmba wéowe. Manikó ímba tiyótáima isa'á kembiwí Ísu Káráísitini waási-i'a onkákémbá tí'o

íní'a wéuwatinkaawe. ³⁰ Ááéma Ísu Káráísitini kísau siyáántán-kwimáimo maéwánda é'lo suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimái méraawe.

2

*Káráísiti Maníkón-aísamaifimba mérowana áwí'a óraa'o uwánkarain-
aai.*

¹ Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaiye. Maníkómó wenarumbó tímimba fasi'aémbá wétimiye. Maníkóní ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfimbá méraawe. Tirumbá uwátínkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó íya'o é'a ² mimbórá-ímáyáá úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'o níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íniye. ³ Kísau wémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Maníkón-aísamaifimba mé'a fí'owisafe'a sé'a kentáá iyáákaraawe seró. ⁴ Ímba kesáfé aantembo túwa'nai iyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. ⁵ Ísu Káráísitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáán-oro.

⁶ Ísu Káráísiti Maníkóráámbá uréna wení fasi'aénkómó intembá uréna mifási'aémbá ifátuwená ⁷ umarankááni'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-wáásiyáámbá éna ⁸ waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Maníkón-aísamaifimba kifaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáifo sáwí'a ésa aaraa-táiyá'á tufúwana pukáiyé. ⁹ Miyámó uráintafena Maníkó pukáimpinkemba iyáfasinankena sanaan-úrumba móankena seyaafá'-wáási túwíka'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa ¹⁰ pósa Ísun-awi'o síyambo ésa óraa'an-iyé sésa seyaafá'-wáási kifaesa wíyómpakewiye marapákewiyé waántáfakewiye kifaesa ¹¹ afora'á Ísu Káráísitintafesa sésa Fasi'aénkón-iyé sésa Maníkómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránáawe.

Waásifimba sáma kátinke'a méraaromo siyáin-aai.

¹² Mindásafe'a kesí waási ísáaro. Kembiwísé'o méraawandara'a kesáái ísámae'o iyáantemba káfé'a ímba kembiwísé'a méraundara'a kesáái ísé'a Maníkómó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'ó métínkarain-aai imáyáa é'a wentáfé'a wée'a wenáái tuwáúnafo sé'a táátafe'a wée'a fasi'ámai wení kísau máéro. ¹³ Maníkó aamoimó wéin-kísau maénae sé'lo wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wée'a

kawe'-ámpá'á arááiwa'mae wégowe.

¹⁴ Ímba í'ai tinké'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. ¹⁵ Miyámó é'a kawe'-úrumba úmai méraiyaana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááiwaesamo kaetónáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Maníkóní waási mé'a sáwí-imaya kempímbá ímba wéraina'a pó'a sáma kátinke'a ¹⁶ maé'mae'o íyan-aaima kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Káráísiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a koméraawanda pó'a maé'mae'o íyan-aaima tirumpimbá fasi'ámai ta'ótórámba pó'a sé'a ímba áú-iyain-kísau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

¹⁷ Maníkóní aamoí-tántáá'ó áménteni'a úmai wenká'á kááísamai méraawe. Manikóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatímaraanteni'o úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'o púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíniye. Miyámó ondamó éna kesirunkó kawel'a ínana póna kentirunkówará'á kawel'a íniye. ¹⁸ Miyáumai kesirunkómó kawel'ó índantemba kentirunkówará'á miyáumai kawel'a íniye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-taai.

¹⁹ Ampáánká'á Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wíndasafe'a Ísu Káráisitimpa'a inaifinkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouweréna kesópa'o téna kentáái másimasimina'a isé'a aamoí ónaumne. ²⁰ Wesé kerái aantemba kembiwísáfékai óraa'-imayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwira úmaiya méraao wésufo ²¹ tuwímbai kesáfé-ímáyáa aantemba ésa Ísu Káráisitini-imayaa ímba wéowe. ²² Énifo ááninkomo afowání kisaumo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-áái ísaraawe. ²³ Kesópa'o tinda-tantaa'a amu'ma'mái awáné'a Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wína'a ²⁴ kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

²⁵ Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'maráanana kentópa'a wíniye. Miyá ónaumne sune. Ai'marówana kesópa'a téna kentáái másimasimena kesí umbai-kísáú tasúwa'nai ena kesé'a fasi'aénkísáú wémaisana ²⁶ áí'a isa'á wenáái isááwana wemá iséna óraa'-imayaa éna sí'o ímbá asófaskain-aima kosimátimenae simbá pó'a ai'maráanana wíniye. ²⁷ Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Manikó arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempímbó wérainka'a póna puwínana fi'on-umbai-tantaa'a tifó séna Manikó arumbá uwásinkena asófankaraiye. ²⁸ Mindásafe'o ai'maráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. ²⁹ Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawe'a íniye. Miyánkwáási táái mósá maráaro. ³⁰ Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kenti anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai ena Ísu Káráisitini kisauro wémaimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá maráaro.

3

Káráisitini-aaisafesa timankúnkumbo owí arupíse-waasin-owemo siyáin-aii.

¹ Kesí waási senda-ááímá isáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawel'a íno. Siyáunda-aaimo aneka'ó sendá ímba suwesarai ínana minááigó kembiwí túwa'nai íniye.

² Tuwímbai sésa túmo kárámqimo araenáembo é'o é'a Maníkóní waási-i'a onááwe wésefo minááímá ímba isáaro. Miwí iyánkáánkwáási sáwí-kisaumo wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba isáaro. Miwí túma kárámqai araenáemba ésa Maníkóní waásisa úne sembánifo ³ kesáá ombá érai'a Maníkóní waási-úranta úne. Maníkóní ámútanko kentáá imáyáa símakaintafeta Manikón-ímáyáa éta wenáwita mósá maréta Ísu

Káráisitimba aamoí uwánketa kentáási kísausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáási kisaugo kentáási sáwí-imayaa ímba kanaa'á tai'ásuwainifo Ísu Káráisiti kentáási sáwí-imayaa tai'ásuwainiye súne. ⁴ tuwímbai sésa kentáási kisaugo kentáási sáwí-imayaa kanaa'á tai'ásuwainiye wésewe. minááímó érai'-aaimo inkakaa kemá kawel'á úsina. kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisauman-iyé siyáunda ⁵ kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa súma kárámai araenáemba uráawe. Kemá Ísarerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasarai kesinófoi Ípúru-waasi-taaifinkemba wésuya'a minááífinkémbá siyáumne. Yúndaa-waasiti amáámba amáán-kawaa-waasi fasi'ámai wéaraaiwaemba kemá amáán-kawaa-waasiti aambá arááiwakaumne. ⁶ Maníkó aamoí uwásinkainkwaé karo'á sé'a Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátínkaraumne. Seyaafá'-amáámbó arááiwawanda suwánésa sésa kawel'á wéiye siyáawe. ⁷ Minkísáúsafé'a kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisaun-iyé siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a

érai'e súnDasafe'a ááemo maiyáunda-kisausafe'a sáwísamban-iyé súne. ⁸ Ísu Káráisiti kesí Fasi'aénkóe'a kááísamai méraunda pó'a sé'a mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá-tántáákómbá iyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'a sáwísamban-iyé súne. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a sé'a Káráisiti aifarááwí isa'á wesé'a kááísamai méraunda pó'a ááemo óraa-kisaumo maiyáundasafe'a mindá sáwísamban-iyé sé'a ifátukaumne. ⁹ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwakauDasafe'a sé'a minááígó kawel'á uwásinkainana Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iyé síníye miyá siyáundanifo káfé'a minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a simankúnkúmbo úndasaféna Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iyé wésiye súne. Miyán-ááígó sirááíma taisa'á méraumne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáa únana miyán-imáyáágó óraa'a isaná sirááíma taisa'á méraumne. Ísu Káráisiti pukáímpinkemba iyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'a kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááíma wétaiye. Ísu Káráisitimba áí'o úni'a uwánkaraamba pósa kembó sí'o índa-i'o uwásinkaiya'o é'a wenááigoni áwáuma isánae sé'a wéunana sirááíma wétaiye. Káráisitimo pukáimba kawel'-imáyáá wéena pukówa'a miyán-imáyáá ónae sé'a wéunana sirááíma taiyé. ¹¹ Púwóndafinkemba Maníkó iyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááíma taisa'á amu'maré'a méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kísau mo maiyáin-ai.

¹² Sirááímo taiyé mó súnDa-aaima Ísu Káráisitini áwáuma é'a isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráisiti wení waási-i'a uwásinkowa'a kanaa'á uráumne ímba súnDa miyán-kwáásímó uráandasafe'a fasi'ámai siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne. ¹³ Sirááímo taiyé mó súnDa-aaima é'a isáúmne-imayaa ímba wée'a maará úne. Seyaafá'-wáásímó tuwaan-tantámae wéwesamo mimbórá-imáyáámó arááíwáéntemba kemá miyá wéune. Kesínaaempa'o wérain-tantaa'a ímba imáyáa é'a ánaaembo paápé índa-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'a ¹⁴ ayáiyá'ó

wéráim-beyamba maénae sé'a suwaantan-kwétaumne. Maníkó Ísu Káráisitini kísausaféna imáyáa éna

séna wiyómpa'o maé'mae'o iyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'a mindásafe'a siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne.

¹⁵ Miyán-ímáyáámó úndantemba sáákaefaen-kwaasisa mimbórá-ímáyáá íyataao. Tuwímbai fí'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye. ¹⁶ Maníkón-aaí wéisaamba póna minááígó kentúra'a káráwiyina'a méraaro.

¹⁷ Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáásí tuwáné'a miyán-oro. ¹⁸ Ááémo símae'lo iyáunda-aaimo é'a sirunkó umbái taimbá pó'a aneka'á simátíme'a sune. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaima tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namuroráání'a wéowe. ¹⁹ Tómbó nai-tántáákó áuma mósá marésa tigaemó í-tántáá'á miwí ímba wéisa aamoí wéisa marapá-tántáátáfésa aantemba imáyáa wéiyana Maníkó miwí tai'ásuwainifo ²⁰ kesáá wíyómpataamo iméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráísiti wíyómpakemba kuména kusiyáíndasafeta mindásafeta amu'makáananasa ²¹ kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fí'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentamba wení fí'oran-auwawaakaanta kentáásúwawaa'a faúsinkainiye.

4

Kawe'-ímáyáá aantemba úmae íyóro-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ken-ímáyáá wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaimo kosimátímakaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawe'á wéisa'a kotuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'lo kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

² Kemá Póro kae'-ínínkáí túwí'a Yúótiyaae Síntikite óraaka'a simátíme'a sune. Fasi'aénkóntáfékai imáyáa ékai aaisambá ífátuwekai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. ³ Kesé'lo mimbórá-kísáúmó wémaindawi simáménda isaaó. Minkáé'-ínínkórái ásé-aaisafesarai súwa'nai urááyamba po minínínkáí túwa'nai inasarái aaisambá ífátuwesarai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. Minínínkáiyé moóráwígon-awí'a Kérémentiye tuwímbaiye ásé-aaisafesa kesé'a fasi'aén-kísáú wémaesa aú'í'a úmai maé'mae'lo iyawi-tuwi'a Maníkó wení aúfái-wandaafimba agaimakáiyé.

⁴ Fasi'aénkóe'lo kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno sune. ⁵ Aáno úmai mé'lo túwa'nai iyamba seyaafá'nánká tuwánánaáwe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíníye. ⁶ Seyaafá-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áisai e'a inai sé'a súwi seró. ⁷ Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárúgómbá iyáákaraiye. Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraamba mifárúgó tirumpiné imáyáafine káráwiyiniye.

⁸ Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Érai'-aaiye aifa-tántáá'é arupíse-tantaa'e kawe'-aantembo

í-tántáá'é aamoimó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'é kawe'-ááímó wésen-tantaa'e áwí'lo mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a imáyáa úmae'a íyóro. ⁹ Simátímakaunda-aaima wéise'a ta'óto'mai kawe'á úmae'a íyóro. Kísaumo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a

íyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-ai.

¹⁰ Ááéma kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba wa'éimbanifo káfé'o wésuwa'nai-on-amba wérais'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo sune. ¹¹ Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiye. Sáwífa-tantaa'o makáunda-kanaa kanaa'án-iyé sé'a sáwífa-tantaa'o ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaa'n-iyé sune. ¹² Ímbo makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyé'a makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyé'a wéunana Maníkó imáyáa símísana sirunkó kawé'á isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'o tiyáimba tuwímbai-kanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa sáái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaa'n-iyé sé'a méraumne. ¹³ Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwárá'á toké'a méraumne. ¹⁴ Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawé'á uráawe.

¹⁵ Aifa'á ásé-ai kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fi'o-fi'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóní waási fi'on-daopimpakewi ímba násímún-aaima ísaraawe. ¹⁶ Tésáróníkaa-naopa'o komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwífinkémbá tuwímbai timé'a ti'márówasa mánásímakaawe. ¹⁷ Nááwiya mánásimenaa-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawi Maníkó kawé'-mékémbó timínda-meyanko iyíniye-imayaa wéune. ¹⁸ Épafarotaitasimba amé'a ai'márówana násímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaa-wiyumbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. ¹⁹ Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáá'óní áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááímo tain-tántáá'á timíniye. ²⁰ Maníkó kentáásifowa weni fi'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-ain-iyé.

²¹ Maníkóní waási Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawé'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási kesé'ó méraan-kwaasi kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wéséwe. ²² Maníkóní waási Rómu-naopa'o méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wéséwe.

²³ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-ai tai'áiyé.

Kórósi

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Póro Ísun-aai simátima'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana méropa'a moóráwígon-awi'a Épáfarasi téna séna Kórósi-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásífimbá karo'-áái wésimatimewe siyáiyé. Maarán-káró'-áái sésa Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasi'aéntómbá méraawi-tuwi'a mósá máráaro sésa Ísuntafesa ímba Fasi'aénkómá póna wiyómpaken-kisau-waasiyaamban-iyé sésa tuwímbai-tontafesa ímba naaró sésa kentú-aoisaamba wiyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáiwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tíkikaasiye Ónísimasiye mátímakaaye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awi'a Timóti kentáásí waásigo kesé'a méraisa'a agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátima'mae núwo séna sí'mákaiфо isáaro. ² Kórósi-naopakewi Maníkóní waási Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáamba fasi'ámaimo méraawi isáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwa'nai ena faru wéuwatinkaintafe'a inai sune.

³ Kembiwísáfé'o imáyáamo é'o inaimó súnnda Maníkó Ísu Káráisitín-afowámpá'á súwi sune. ⁴ Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbo é'o Maníkóní waási seyaafá'-wáásífimbó kentirumbó wétimen-aaima isé'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Aifa'á moóráwígon-awi'a Épáfarasi érai'-aai ásé-aai simátimuwa'a ísaraanka'a wiyómpa'o Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'o méraamba pó'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbo é'a Maníkóní waásifimba kentirumbá wétimewe. ⁶ Aifa'á Maníkó úwoi túwa'nai in-ááímá simátimuwa'a isé'a sé'a érai'-aain-iyé suwaná minááígó kawé'ó uwátinkaraintemba minásé-ááígó seyaafá'-márafá'á wété éna kawé'á wéuwatinkaiye. ⁷ Épáfarasi minásé-ááímó simátima'mae iyáiwai wembá sirumbó ámakaundawi keséta kawé-kisáú wémaiwai súwa'nai ena kembiwífimbá Ísu Káráisitíní kísau kowémaena ímba ifátuwana ⁸ tasímásimena séna Maníkóní ámútanko Kórósi-waasi imáyáa tímísa waási tirumbá tímésa wétuwa'nai-owe siyáiyé.

⁹ Súwa'a isé'a inai símae wéiyé'a inaifínkémbá maarán-áái sune. Maníkó wembó arááímó wétaisama sáma kátinkaina'a awánewana Maníkóní ámútanko kawé'-ímáyáa tímína'a ¹⁰ Fasi'aénkómbó arááímó wétaintemba iyana tuwánéna aamoí ina'a miyáumai mémpinkemba fí'o-fí'on-kawé-kisau wémae'a Maníkómbá kawé'-úmaimo wéawanaantafe'a inai sune. ¹¹ Maníkó wení fasi'aémbá fí'onka'ma'mai-fasi'aentamba fasi'átinkainana umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda ímba mindásafe'a imáyáa é'a fasi'ámai méraiyantafena wení fasi'aémbá tímínana ¹² Maníkó wení waásisafena to'mayaa úmai sámó kain-áémpá'ó káráwiyain-aempa'a makáimba kawé'á uwátinkena to'mayaa

úmakaimba timíniye. Mindásafena kentirunkó kawe'á ina'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi síyantafe'a inai sune.

Káráisitini áwáuwe wení kísaugon-aii.

¹³ Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíni fasi'aénkó ta'ótokaimpinkemba Maníkó siyénaa ááninko wen-ímáyáámó iwái káráwiyaipa'a mósinkowanasa ¹⁴ ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkenasa kentáási sáwí-imayaa maisiyukaiye. ¹⁵ Maníkón-ane'ó súrantantaamo ímbo awánáúndasa Maníkómó méraintemba Ísu Káráisiti méraiwaantaamo awánáúndasa mindá Manikóntá wéawanaumne. Maníkó wiyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráisiti ména úmakon-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. ¹⁶ Maníkó súwana Ísu Káráisiti seyaafá-tántáá'á úmarena wiyómpa'o wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wiyómpa'o káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé óraa'o méraawiye miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awi'o mósá maráiyantafena Maníkó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. ¹⁷ Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko maé'éímba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámbá ta'ótokaisana wenamááramaa'a wéraiye. ¹⁸ A'nómpínkén-ímáyáágó seyaafá'-áurá'ó káráwiyaaintemba Manikóni waási Káráisitín-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaie. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká iyáákaindasafena wení waásiya'o káráwiyaiwai póna wení waási aú'í'a úmai méraawini áwáuma póna Maníkó pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. ¹⁹ Manikóni imáyáafinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráisitimpimba wéraisana ²⁰ Maníkó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táiyá'á puwínana wení naaemó kumínda seyaafá'nánká faru uwátínkáanasa wiyómpaken-tantaa'e marapákén-tántáá'é símai kááísatinkaanasa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkaraiye.

²¹ Maníkó minááímá kembiwísáfénawara'a siyáiyé. Ááema sáwí'a é'a sáwí-imayaa wée'a pó'a Manikóni némpa'a mé'a wení namuro-wáásiyáámbá úmai maé'ómbanifo ²² ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatinkena Manikóndé-i'a uwátínkarainana sáwí-aaima kempímbá ímbo wérainana aaiimbó maitinkáínda-aii ímbo wérainana Manikómpá'ó mótinkaindasafena pukáiyé. ²³ Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráisitín-aii ásé-aii ísaraanka'a timankúnkumbo é'a Manikómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo kae'ímáyáámó é'o wenká'ó timankúnkumbo íyanamo éna Manikón-ááninko kembiwí Manikómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímbo wérainana aaiimbó maitinkáínda-aii ímbo wéiniye.

Fasi'aénkóni waásimo túwa'nai uráin-aii.

Kemá Póro minásé-ááigóni kísau-waasi únasa seyaafá'-márafá'á simátima'maesa wété wéowe. ²⁴ Wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámbanifo sirunkó kawe'á wéiye. Ísu Káráisiti kentáféna

séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraan-kwaasi wétuwa'nai-
indara'a áí'lo índa-i'a uwánkanaawe siyáinka'a minúmbái-tántáá'á
kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'lo iní'a
uwásínkáamba sirunkó kawel'á wéiye. ²⁵ Maníkóni waásiya'a kísau
maé'la wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'la kawel'á uwátinke'la
túwa'nai ondasáféna Maníkó iyáfasisinkaraiye. ²⁶ Ááéma Maníkó
minááímá aúpá'ó makáimba ááemo paapé urón-kwaasiye minká'ó
paapé uráan-kwaasiye ímba ísaraawana káfé'la Maníkó wení waási
wéaraatimiye. ²⁷ Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa
éna séna seyaafá'-wáásísáfé'la fí'oran-kawe-tantaa'o to'mayaa
úmakaunda aráátimenaumne siyáiyé. To'mayaa úmai aúpá'ó makáimba
maarán-iye. Káráísiti kempímbá méraimba pó'la wesé'la fí'ora-samo
kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááímá isáíwae séna káfé'la wení
waásisa wésimasimiye. ²⁸ Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráisitín-
aaisa wésimatimune. Seyaafá'á Ísu Káráisiyiye'lo kááísamaimo mésa
táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai
imáyáa wéesa méraiyyantafeta Maníkómó símakain-kawe'imayaasanta
simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyo ró'lo. ²⁹ Minkísáú áúwara-
kísau intáfé'la siyáántán-kwiyé'la wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-
fasi'aemba wésimisana mifási'áénkó kawel'á uwásínkáisa'a siyáántán-
kwiyé'la minkísáú wémaumne.

2

¹ Maanááímó simátíménda ísáaro. Kembiwisé Réóndísiyaa-
naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inaí sé'la
kawerá úmaiya méraao-imayaa wée'la óraa-kisauraamba úmai wémae'la
² kesé miwisé'la fasi'ámai méraiyyantafena sirááíma wétaiye. Moórá-
mora-waasi kentirumbá timé'la mimbórá-imáyáa é'a Maníkón-ai
ísamai kawel'á é'a ímba kae'-imáyáa é'a fasi'ámaimo méraiyyantafena
sirááíma wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makénamo aráátímakimba
minááígóni áwáuma ísu Káráísiti isaná minááígómbó kawel'-úmaimo
isáíyyantafena sirááíma wétaiye. ³ Maníkóni kawel'-imáyáawé kawel'-
ááíyé Káráisitimpimba wéraimba Káráísiti weyáa imáyáasa símísata
wéisaumne. Minááímó isáíyyantafe'la wésimatimune.

Fasi'aénkóe'lo takááísamaimo mé'la maé'mae'la úmae iyóro-ai.

⁴ Tuwímbai karo'-ááímá kentirumbá faiyaráiya'a kawel'-ááín-iye
sé'la arááíwáéfo sé'la minááímá wésimatimune. ⁵ Kembiwisé'la ímba
méraumpo ándáfa'la némpa'la méraundanifo kembiwísáfé'la imáyáa
wéune. Ísu Káráisitín-aaisafe'lo fasi'ámai tímankúnkúmbo é'lo mimbórá-
imáyáámó é'lo méraantafe'la kembiwísáfé'la imáyáa únana sirunkó
kawel'á wéiye.

⁶ Minááímá isáíyyantafe'la óraa-kísau maiyáunda pó'la Ísu Káráisiyiye'la
tamé'la sé'la kentáási Fasi'aénkón-iye sembá pó'la wesé'lo takááísamaimo
mé'la maé'mae'la úmae iyóro. ⁷ Taaigó ánú'lo marafímbó kuménamo
taaimó ta'ótóráisanamo fasi'ámaimo wéraintemba Ísu Káráísiti kem-
biwisé'la méraína'a fasi'ámai mé'la wenááísafé'a tímankúnkúmbo úmae
iyiyana kentirumpimbá óraa'la íniiye. Moóráwígon-awi'la Épáfarasi Ísu

Káráisitín-aai simátimuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáá wée'a aamoí úmae íyóro.

⁸ Tuwímbai karo'-ááímá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááiwaesa waántá-waasiti aambá arááiwaesa mindá ímba Ísu Káráisitín-aafinkemban-ifo waásiti máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyoro. ⁹ Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á Káráisitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a ¹⁰ wesé'a kááísamai méraawana fasi'aémbá tímisa'a mífási'aénkwárá'á sásá'-í'a úmai méraawe, Wemá káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwiyá'é seyaafáká'é káráwiya fasi'aémbá tímisa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'á simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyoro.

¹¹ Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úne séta súsá kárámajisa araenáenta wéumpo kembiwí ímba miyá wéofa kembiwísáféna Ísu Káráisiti maará uráiyé.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena wenane'á mékááísatinkaimba pó'a Maníkóní waásin-owe. ¹² Ísu Káráisiti pukáísasa utámakaafo kembiwí nombó máémba púwówasamo utámaráánteni'a wéowe. Maníkó Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráiyé sé'a Káráisitiye'a kááísaimo méraantafe'a iyáfasintinkaanteni'a wéiyé. ¹³⁻¹⁴ Kembiwí fí'onkaa-waasi ombá sáwí'a wée'a sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o wéon-ambo arááiwakaantafe'a Maníkóní némpa'o máúmbanifo Maníkó Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraiye. Kesáa Maníkóní amáamba ímba isámai kawetá wéowanana kesáámó sáwí'o ówándasa aúfáífimba agaimarówana kentáásí sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tündasafena Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'o ówándasaawe sáwí-imayaawe Maníkó maisiyuwénasa Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba iyáfasisinkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiyé. ¹⁵ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáinka'a waántáwankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna iyáákaraimba tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántámbo taantembá Ísu Káráisiti miyáumai seyaafá'-wáásí túranka'a iyáákaraiye.

¹⁶ Ísu Káráisitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbaitomba aambá faiyésa óraa-kanaa aambá faiyésa wiyómbo taeyainkánáa aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáikafo kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááiwaiyasamo aafimbó maitinkáiyamba ímba isáaro. ¹⁷ Mintántáá'á ánaembo paapé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátímakaimba mintántáákóní áwáuma Ísu Káráisiti éna'é'a paapé uráiyé.

¹⁸ Tuwímbai karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa wiyómpakenkísau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba isáaro. Miwí kaainkáámbo awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á iyáákaraumne sésa miwiti

sáwí-imáyaafinkemba karo'-ímáyáá wéesa miwí túma maimaé iyésa ¹⁹ Ísu Káráisiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráamba áúkaawe. A'nónkó seyaafá'-áúwáwááká'ó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafá'-áúfá'ó ta'ótokaisanamo óraa'o intembá Káráisiti wení waásiya'a káráwimai ta'ótokaisasa Maníkóní imáyáafinkemba óraa'a wéofó minkáró'-wáásí Káráisiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráamba áúkaawe. Mindásafe'a miwí táái ímba ísáaro.

Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'lo uwátínkarain-aii.

20-21 Ísu Káráisitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waántá-waasiti aambá arááiwauwana minánkó ta'ótokompinkemba Káráisiti faútínkaraiye. Marapákén-kwáásí aambó fáí'makaan-tontafesa sésa ímba né'a ímba uwá'namai awáné'a ímba ta'óto'mai awánaaro sen-ááimá nóra séra wégaraiwaeo. ²² Minááimá waásiti imáyáafinken-aaima marapákén-tántáá'á póna náiyamba úwoi násuwanaawe. ²³ Miyán-áái sésa wiyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa kentú-aoisaamba wiyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karo'á sésa kawé'-ímáyááwáráwín-owe sembánifo miyán-ámbó arááiwáemba sáwí-imáyaasafesamo tirááísafesamo ombá ímba kanaa'á maisuwáínana tai'áínifo úwoi waé'wae'a íniye. Mindásafe'a ímba kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe seró.

3

¹ Maníkó kembiwí íyáfasitinkena Ísu Káráisitinka'a kááísatinkena aúí'la uwátínkaraimba pó'a wiyómpaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoí é'a Káráisiti Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérain-aempaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoín-oro. ²⁻³ Púwón-kwasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántáá'á ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráisitiye'lo kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasi'ámai méraiwaé séna wégarawiyiye. Mindásafe'a marapákén-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a wiyómpaken-tantaatafe'a imáyáa úmae iyóro. ⁴ Ísu Káráisiti aúí'a úmai méraawini áwáugoma pó'a kumíndara'a wesé'a mé'a fí'ora-sagaen-aempa'a méranaawe.

Aúí'la uwátínkáfa'a wéiyiyemo siyáin-aii.

⁵ Mindásafe'a tai'áíndasafe'a sáwí-tantaatafe'lo tirááísafe'lo wéowanamo wétafisin-tantaa'a túwáaro. Mindá maarán-tántáá'án-iyé. Maa'u-tántáá'ó owiyé tigasáfé'lo owiyé sáwí-tantaatafe'lo tirááísafe'lo

owiyé túrande-urandemo owiyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. ⁶ Maníkón-aii ímba ísámai kawé'ó ombá miyá-sáwí'á wéomba póna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba timíniye. ⁷ Ááema kewará'á miyá-sáwí-ámbá arááíwae'a miyá uráawe.

⁸ Miyá umbánifo káfé'a tínaaemba uwáméro. Mindá maarán-iyé. Aaisambó sewiyé tíyántafesamo owiyé sáwí-tirumbo márááwiye símaimo sáwí'lo uwátínkááwiye sáwí-aaimo sewiyé miyán-tántáá'á tínaaemba uwáméro. ⁹⁻¹⁰ Sáwí-waasi mére'a miyá-sáwí'á uráambanifo é'a ífátuwe'a aúí'a úmai mé'a Maníkóní áwáumo kawé'-úmimo awánáiyantafena wenkáání'a úmai aúí'la uwátinkena miyáumai

aúí'la uwátinkáfa'a wéiyifo kempínkémbá karo'-ááímá ímba seró.
¹¹ Maníkó miyá uráintafena maarán-ááímá ímba aifaráán-ááín-iyé.
 Tuwímbai Yúndaq-waasi owasá tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá túmo
 káramaimo araenáémbo owí owasá tuwímbai ímbo túmo káramaimo
 araenáémbo owí owasá óraa'-amo'nafaken-kwaasi owasá wayó-
 kúsáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá
 wéofó minááímá ímba aifaráán-ááín-ifo Ísu Káráísiti aifarí'la éna wení
 waási seyaafámpá'á méraiye-aaí aifaráán-ááín-iyé.

¹² Maníkóní waási-i'la owaná arumbá tiména simámarena séna
 kemparí'la uráamba pó'a maará iyasa tuwánánaáwe. Tiruntafé'a
 é'a kawé'á uwátinke'a kentúma ímba maimaé iyé'a faru uwátinke'a
 umbai-tántáá'ó wérainpimba fasi'ámimo méraamba ímba ifátuwe'a
¹³ ímba nóraraamba aisambá sé'a tuwímbaimo sáwí'o uwátinkémba
 ímba imáyáa é'a anondáá miyán-oro. Fasi'aénkó kentí sáwí-
 imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímintemba
 kembiwíwará'á miyán-oro. ¹⁴ Miyámó ombá kembiwífímbá
 seyaafámpá'á tirumbá wétime'a miyámó é'o é'a mimbórá-ímáyáa
 wée'a miséyááfá'-ááísafé'a kawé'-úmai méranaawe. ¹⁵ Mimbórá-
 ákúní'la úmai mé'a aáno úmai méraiyantafena Maníkó simámakaimba
 pó'a Ísu Káráisitimo farumó uwátinkáimba kentáásirumpimba
 waé'wae'a ínkwaé-imayaa é'a súwiyo seró. ¹⁶ Ísu Káráisitini
 fí'oka'ma'mai-aaigo kentirumpimbá óraa'a íno. Kembiwífímbá kawé'-
 ímáááfínkémbá wenáái mósímam-besimamba úmae wéiyé'a arupise
 uwátinke'a Manikómpá'á súwiyo wése'a Manikón-aaí aúfáífimbo
 agaimakáan-aaíma sé'a imá sé'a Manikóní ámútanko simátímakain-
 ima sé'a Manikóntáfé'a tirumpin-áámóí wée'a imá seró. ¹⁷ Kísau
 wémae'o aaimó sembá Fasi'aénkó Ísuni fasi'aéntámbá miyá wée'a
 wemá kembiwísé'a méraintafe'a Manikó kentáásifompa'a súwiyo seró.

Aarakwá'é tíráá'marine miwí táái.

¹⁸ Aaresómbá isáaro. Fasi'aénkóndén-oyo kentuwaai-táái isáaro.
¹⁹ Waaimá isáaro. Kentuwaainíntómbá tirumbá timé'a ímba sáwí'la
 uwátinke'a kawé'á uwátinkáaro. ²⁰ Iyámpóí-inaamaru isáaro. Seyaafá-
 tántáátáfé'a kentinófoi-tai isáaro. Miyámó íyanamo éna Fasi'aénkó
 aamoí íníye. ²¹ Iyámpóí tifoísái isáaro. Kentí iyámpóímo arupise
 uwátinkanaemo sembá kentí iyámpóí sáwí'la úmaesa iyófo-imayaamo é'a
 ímba sáwí-aaífkemba síyasa miwí tiyámba oro.

²² Wayó-kúsáúmó máén-kwaasi isáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentí
 óraa'-waasi-taai isáaro. Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aan-
 temba ímba miyán-káwé'á wée'a úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á é'a
 Fasi'aénkóntáfé'a táátafe-imayaa wée'a kentí óraa'-waasiti kúsau safe'a
 ímba kae'-ímáyáa é'a kawé'-úmai máéro. ²³ Kísau wémae'a sé'a ímba
 kesí óraa'-waasiti kúsau aantembanifo Fasi'aénkóní kúsau wémaumne
 sé'a kawé-kúsáú wémae'a kawé'an-oro. ²⁴ Miyámó wéomba maarán-ááí
 imáyáan-oro. Fasi'aénkó wení waásisafena to'mayaambó úmakaimba
 mimbéyámbá tímíníye. Fasi'aénkó Káráísiti kentí óraako-úramba ména
 kentí méyámbá tiména ²⁵ sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tímíníye. Ímba
 tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupise úmai-meyamba tímíníye.

4

¹ Wayó'-wáásítí óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'-kísáú-wáásíyá'á arupise úmai kawe'-úmai káráwiye'a maarán-áái imáyáan-oro. Miwítí óraakoe kentí óraakoe mimbóráwígómá éna wiyómpa'a méraifo arupise úmai káráwiyoro.

Inaí sésa arupise ésamo on-áái.

² Seyaafá'-wáásí ísáaro. Inaí símae wéiye'a miyámó wéomba ímba fi'lo-fi'on-imayaamo iyamba inaimó sen-ímáyáá é'a Maníkómpá'á súwiyo seró. ³ Inaimó wésemba kentáásáfé'wara'a súwa'nai e'a seró. Maníkómbá áisai iyana aambá wiyínata ásé-aaisa simátimenaumne. Minááímá aúpá'á makéna aráátimakaimba minááígóní áwáuma Ísu Káráisitiniye. Aúpá'ó makéna aráátimakin-aaimo simátimewandarakemba aaisambá siyésa ándáfa'a mósinkaraawe. ⁴ Maníkó minkísáú símakowa'a maiyáundanifo wenáái afora'ó simátiméndasafe'a súwa'nai e'a inaí seró.

⁵ Maníkómpá'á ímbo taméeraan-kwaasifimba

kawe'-ímáyááfinkémbá kawe'-úmai mé'a kanaamó wéraindara'a miwifimbá Manikóni kísau maimaé iyóro. ⁶ Aaimó wésemba sásá-ááiye ásé-aai aantemba wésemba pása tísai iyamba anondáámo simátimiyana-aima ímba saafá é'a ásé-aai aantemba simátíméro.

⁷ Kentáásí waásigon-awi'a Tíkikaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópa'a wémena kesáái seyaafá'á kosimátiminiye. Kesáámó úndantemba Fasi'aénkóni kísau-waasi ména minkísáú ímba ifátuwena kawe'-úmai wémaena ⁸ kentáásáái kosimátimena fasi'átinkaindasafe'a ai'maráúnana kentópa'a wémena winiye. ⁹ Moóráwigo kentí naaópakewin-awi'a Ónísímasi wemá kentáásí waásigo éna wen-ímáyáá wéundawi kawe-kísáú wémawai wesé'a wémesarai kentááfímbó paapé uráin-tantaakon-aai kosimátimeyaaye.

¹⁰⁻¹¹ Moóráwigon-awi'a Árisítakasi kesé'ó ándáfa'ó méraiwai kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná Páánápáasi anááfáigon-awi'a Mááka kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Yósúwa moórá-awi'a Yásítasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro wésiye. Aneka'á maanááímá simátime'a sune. Máákaamo kentópa'ó wémenamo wíndamo é'a kawe'á uwánkáaro sune. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitiye'ó kááísamaimo méraampinkemba minkáúmbó-wáásí aantemba kesé'a kísau wémaesa Maníkómó káráwiyaipa'ó waásimo méraiyantafesa kesé'a

kísau wémaesa wéfasí'asinkaawe.

¹² Moóráwigo kentí naaópakewi-awi'a Épáfarasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráisitini kísau-waasi éna kembiwí túwa'nai ena fasi'ámai inaí símae wéiyena Maníkómpá'á maarán-áái wésiye. Manikón-aai fasi'ámai ta'óto'mai kawe'á é'a Maníkómbó arááimo táinda-i'a seyaafá'á wé'e taákaefaen-kwaasiyaamba úmai fasi'ámai méraiyantafena mindásaféna inaí wésiye. ¹³ Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réóndísíyaa-naopaken-kwaasiye Írápórisi-naopaken-kwaasiye túwa'nai índasaféna óraa-kisaumo

wémaimba awáné'a simátimune. ¹⁴ Moóráwigo-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáásí tíyofain-kwaasi éna kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná moóráwigo-awi'a Tímasi kembiwísáféna séna

kawé'-úmai méraaro wésiye.

¹⁵ Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopakewisafeta séta kawé'-úmai méraaro séta Maníkóní waási Nímpaani naaúmpa'o túwaandu owísáféta séta kawé'-úmai méraaro súnnda kosimátíméro. ¹⁶ Maanáúfáífínkén-ááímá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a tí'maráiyasa maimaésa Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopa'o méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Miwísáfé'o tímakaunda-aufai timíya'a mimpínkén-ááímá ísáaro. ¹⁷ Moóráwigo Ákípaasimba simáme'a sune. Fasi'aénkó ámakain-kisau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

¹⁸ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awíy'é'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iye sé'a ísáaro. Kemá Póro sune. Kawé'-úmai méraaro sune. Kemó ándáfa'o méraunda-imayaa wée'a Maníkómpá'á inai símae iyóro.

Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro súnnda-aaí tai'áiyé.

1 Tésáróníka

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiyai'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasifa'a agaimái mátimakaiye. Póro ásé-aai kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-tai-aufai'fimba 17:1-9-fimba wéraiye.

Ísun-aai Póro fí'o-fí'on-daopa'a kosimátimena Kórinti-naopa'a koméronka'a Tímóti Tésáróníkaa-naopaken-kwaasi-tai kosimátimena wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aai agaimái timúwasa mátimakaawe.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awí'a Sáírasiye moóráwígon-awí'a Tímótiye kesé'lo méraayanka'a moórá-aai sénaumpo isáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Manikóní waási isáaro. Manikó kentáásifowae'lo kááísamaimo mé'lo Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraawi isáaro. Manikó úwoi wétuwa'nai-ena faru wéuwatinkaintafe'a inái sune.

Tésáróníkaafaken-kwaasi Manikómpá'á timankúnkúmba uráan-aai.

2 Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Manikómpá'á aasiyaasi súwiyosa wésune. ³ Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba é'a pó'a wení kisauma kawé'-úmai wémaewe. Manikómbá tirumbó wéametafe'a pó'a kawé-kísáúmá fasi'ámai wémaewe. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti érai'a kumíniye sentáfé'a pó'a fasi'ámai mé'a wéamu'maraawe. Miyaráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Manikó kentáásifowampa'a súwiyosa sune. ⁴ Manikó arumbá tiména wení waási-i'lo uwátinkaraimba éta tuwánaraumne. ⁵ Ímba kentáási imáyáafinkemba úwoi-aaisa kosimátimewandanifo Manikóní Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Manikóní fasi'aénkwará'á ásé-aai kosimátimeta ásé-aaisafeta simankúnkúmba fasi'ámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata isaraawe. Ísowata séta Manikóní waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwa'nai-éta méraawana'a suwánaraawe. ⁶ Fasi'aénkómó úntenkwara kesáámó ówándantenkwara'a miyá uráawe. Miyámó umbá umbái tiyómbanifo ímba ifátuwanane sumbá simátimakon-aaima méta'otokaawe. Manikóní Ufaen-ámútánkó imáyáama timúwa'a tirumbá kawé'-úmai mé'a ásé-aai méta'otokaawe. ⁷ Miyáumai mérowasa pósa Manikón-aaisafesamo timankúnkúmba on-kwáásimá Máséndóniyaafakene Ákáyaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. ⁸ Fasi'aénkón-aai kentópakemba simátima'maesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákáyaa-waasiwara aantembanifo seyaafá'-áémpákén-kwáásiwará'á isaraawe. Manikón-aaisafe'lo timankúnkúmba on-áái seyaafá'-áémpákén-kwáási isaraawe. Manikómpá'ó kááísamai méraan-aai é'a isáamba póta ímba anekata simátimenaumne. ⁹ Kempátáámó komaéwándara'a kawetáámó uwásínkarontafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Manikómpá'á tiyóntafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Manikó fasi'aénkwaráwí érai-Fasi'aenka wení kísau wémaentafesawe sésa kawé'-áái wésewe. ¹⁰ Aneka'á wiyómpakemba Manikón-áaninko

Ísu kumíniye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawel'-áái wésewe. Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna Maníkó aafimbó maitinkáindara'a faútinkaundawi ímba maitinkáiniyemo siyáiwaimba amu'maráantafesawe sésa kawel'-áái wésewe.

2

Tésárónikaafa'a Póro kisaumo maiyáin-aaí.

¹ Kentáási waásisono. Kesé'o komaéwáandarata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. ² Ímbo kentópa'o kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-aaí é'a ísaraawe. Maníkó wení fasi'aémbá simakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésárónikaafata kentáá Maníkóni ásé-aaisa kosimátímakaumne. Sáwí'o uwásínkówisa umbaisá siyómbanifo ímba tuwááwándasa ³ ímba karo'-ímáyááfinkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfinkémbá simátimeta ímba waé'wáé-ááfinkémbá simátimewandasaanifo ⁴ Maníkó kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-aaí kosimátima'mae'a koró súwata simásímakain-aaí kosimátima'maeta kuráumne. Maníkó wen-ísarena kesiruntá tuwináinda póta kísau wémaeta séta waásimo suwánésasaamo ésa tuwímbai aamoí iyasa tuwímbai ímba aamoí iyamba póna Maníkó suwánénasa aamoí íniye-imayaa éta kísau wémaeta ⁵ kentópa'a ásé-aaí kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aafinkemba kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai

fí'owani moparáwintáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Maníkó suwánaraiye. ⁶ Ímba síaimo kembiwíwárá fí'on-kwaasiwara'a kesúwita óraa'a ónae-imayaanofo séta kosimátímakaumne. Kesé'o maéwáandarata Ísu Kárásiti sí'marón-kwaasisa ówándanifo ímba óraa'-waasi-íta úmai méta ⁷ wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóimo káráwiyintenta uráumne. ⁸ Kembiwí kesiruntá tímaketa Maníkóni ásé-aaí kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Maníkóni ásé-aaisa kosimátímakaumne.

⁹ Kentáási waásisono. Kesé'o maéwáandarataamo fasi'aén-kísáúmo maéwánda táaka'a makáawe. Maníkóni ásé-aaimo simátimewandasa aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane kisausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwándasa tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne.

¹⁰ Kembiwí Maníkómpá'á timankúnkúmba uráawise'a maéwáandarata kawel'-úmai arupise úmai méta ímba sáwí'a ówándasa maéwána'a suwánontemba Maníkówárátá suwánaraiye. ¹¹⁻¹² Tifoísáimo kentí iyámpóimo káráwiyonten-úmai moóra-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Maníkón-aaí kawel'-ááimá wésimatimeta séta miyaráámbá iyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana Maníkó aamoí íniyasa siyáumne. Maníkó wésimba pó'a wemó kawáánipa'o wení sámó kaipa'á táméranaawe. Miyámó iyantafe'a Maníkómbá

aráái wáiyana wemá aamoí íniye.

¹³ Maarán-ááiwárátá Maníkómpá'á aasiyaasí súwisa sune. Maníkón-aaí simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-iye ímba sumbá Maníkón-aaín-iye sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe.

Simátímakaunda-*aai* érai'a Maníkón-*aain*-iye. Simátímakaunda-*aaisafeta* timankúnkumba ombá póna minááigó wétuwa'nai-iye. Mindásafeta iséta Maníkómpá'á aasiyaasi súwiyosa sune.

¹⁴ Kentáási waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóni waási Ísu Káráisitije'o kááísamaimo méraan-kwaasifa'o paapé uráintemba kembiwíwará'á miyá uráiyee. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwifínkémbá Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkumba wéompinkemba sáwí'o uwátinkaraantemba kenti waási kembá sáwí'a uwátinkaraawe. ¹⁵ MinYúndáa-wáási tíwá'náma naaofá'á Maníkón-*aai* simátímakowi tínkanto'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae iyówasa miwí tísaafitantamba ésa káfé'o méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásinkesa arááiwakaawe. Miyámó untáféna Maníkó ímba aamoí uwátinkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásítí namuro-wáásiyáámbán-owe. ¹⁶ Maníkó sáwí-ampakemba kawé'-ámpá'ó métinkaindasafeta fi'onkaa-waasisafeta Maníkón-*aai* simátíma'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáisinkesasa seyaafá'-wáásítí namuro-wáásiyáámbá wéowe. Tíwá'náti sáwí-kisauwara'a káfé'o méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

*Póro aneka'á kotuwánánaemo siyáin-*aai*.*

¹⁷ Kentáási waásisono. Kembá tiyuwéta maanká'á ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta ¹⁸ aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro s'é'a aneka'á kotuwánánae simasima'a wéunana waántáwanko aambá fáisinkaraiye. ¹⁹ Ánaaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúránka'a kométa nóintafetaawa amu'maránaum nóintafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á ²⁰ kentáá súwí'a mósá maráiyana sirunkósá aamoí íniye.

3

¹ Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákái maékai kembiwí fi'opa'o méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai ² Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiyee. Tímóti kentáási kawé'-wáási póna wesé keséta Maníkóni kisausa wémaunanasa póna Ísu Káráisitini áse-*aai* simátíma'maena wéwiye. Koáfomba faiyáína'a Maníkómpá'á timankúnkumba fasilámai íwae s'é'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyee. ³ Maníkón-*aai* ímbo isááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkómbá aúwáafo s'é'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyee. Maníkó séna kesááimo ímbo isááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'o wéuwasinkaamba é'a isaraawe. ⁴ Kesé'o maéwándarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. ⁵ Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkómbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkómpá'á timankúnkumba wéoo s'é'a kentáái isánae s'é'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiyee. Kentópa'a kisaumo komaéwánda áúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkísáúgón-áuma áwiyo'wifo s'é'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyee.

⁶ Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Manikómpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai owé séna áse-aaisa tasimásimakaiye. Kembiwí kentáfé'lo sé'lo kawel-áái siyémo senkwárá'á tasimásimakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánánaemo súna'lo kentáásáfé'lo tatuwánanaemo senkwárátá tasimásimakaiye. ⁷ Manikón-ai simátimundarakemba tuwímbai sáwita uwásínkáánka'a Manikón-aaisafesa timankúnkúmba fasi'ámai on-áái tasimásimakaimba póna áfombo faiyáin-ai tasimásimakaiye. ⁸ Fasi'aénkómpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-ai iséta póta kawetá úmai méraumne. ⁹ Manikómpá'á fasi'ámai méraawata póta Manikónópata kentáásirunko kawel'á wéisata Manikómpátá súwi sune. ¹⁰ Kentópataamo konda-ámbá Manikó wi'maráindasafeta fénáimpinka'e aafáyáara'e Manikómpátá fasi'ámai áisai úmae wéiyune. Manikón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Manikómpá'á fasi'ámaisá sune.

¹¹ Inai súndasa pósarai Manikó kentáásifowae Ísu kentáási Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyáaye. ¹² Inai súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundanten-úmai Fasi'aénkómá imáyáa timína'a moórá-mora kentirumbá timé'a seyaafá'-wáási kentirumbá timé'a ménaawe. ¹³ Miyá iyana Manikó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a Ísu kentáási Fasi'aénkómó wení waásise'lo kumíndara'a Manikó kentáásifowan-aüranka'a kawel-úmai méraiyaana sáwí-ai kempímbá ímba wéraindasafeta inai sune.

4

Miyásáámó wéunanasaamo Manikómó aamoisáámó wéuwasinkain-ai.

¹ Kentáási waásisono. Moórá-aiiwará'a isáaro. Fasi'aénkó Ísuwe'lo kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Manikómbó arááimo taiwáini áwáumo aráátimundasa arááiwa'mae'a wéwiyaana Manikó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááigóni áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááiwa'mae'a koró. ² Fasi'aénkó Ísu simásimákain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. ³ Manikó maarámó iyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Manikómpá'á té'a wendé-í'a taúráaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aséráaro. ⁴ Waaímó é'a aaremó maiyamba arupise úmai máero. Miyámó iyamba Manikó miyámó iyantafena aráái wétaiye. ⁵ Manikómpá'ó ímbo tiyáan-kwasimo ontembá ímba miyán-oro. Pói-iyankomo waafán-ínímbó máéntemba ímba miyán-oro. ⁶ Manikóni áamámba miyáumai wérintafe'a aaremó maiyamba kentí waási ímba sáwí'a uwátínkáaro. Ááema óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Manikó umbai-méyámbá timíniye. ⁷ Manikómó wení waási-i'lo uwásínkáinta kawel'ó úmaimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'lo úmaimo méraan-ita wéuwasinkaiye. ⁸ Mindásafesa súnda-ai isésa tínaaeni'lo uwátimiyawima ímba waási aantemba tínaaeni'a uwátimenaafó Manikó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwará'a tínaaeni'a uwáménaawe.

⁹ Kembiwí kentí waási Manikón-aaisafe'a timankúnkúmbó on-kwáási moórá-mora kentirumbó tímén-ai Manikó aráátimákaimba pó'a é'a miyá wéofó moórá-mora kentirumbó tímén-ai maankwándááífímbá

Ímba agaénaumne. ¹⁰ Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóní waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórámora kentirumbá tima'mae'a iyóro sumpo ¹¹ fasi'amai imáyáa wée'a faru úmai mé'a kentúra'a káráwiye'a tómbó maiyantafe'a kísau máero. Minááímá éta simátímakaunda ¹² miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánésa kembiwísáfésa kawé'-waási owémá sénááwe.

Miyá é'a kísau maíyana ímba táái táíniye.

Fasi'aénkómó kumínda-aaí.

¹³ Kentáásí waásisono. Maníkón-aaísafesamo timankúnkúmbo unkwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafe'a tirunkó sáwí'an-ifo séta

érai'-aaimo simátíménda ísáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááísamaimo mésamo Ísu kumíndara'o pukáampinkembo iyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'máráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-oyo séta senda-ááísá ísáaro. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkaintafeta érai'esa sumpo Ísun-aaísafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Maníkó miwíwára' Ísunkwara'o tiyáinda-aaísafeta érai'esa sune. ¹⁵ Simátíménda-aaíma Fasi'aénkómá siyáin-aaín-iyé. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo túmó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímba iyáákanaawe. ¹⁶ Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aaí sínana Maníkóní uwíyenko óraaka'a aaí sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráísitin-aaísafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á iyáfasinaiyata ¹⁷ Ísu Káráísitin-aaísafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súmó aráandawisa kufarámbainata ainámpimbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómbá iawánéta miyáumai aasiyaasí Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. ¹⁸ Mindásafe'a simáti-simati wée'a fasi'átinke'a méraaro.

5

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba ísare'a maankwándááífimbá ímba agaiyáumne. ² Kemá ísaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafífimbó tentenkáán-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíniye. ³ Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawé-kánááfimbá aáno úmai méraumne siyambanifo minúwóiyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aaregóní kanaamó tisanamó ímbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kánáágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. ⁴ Kentáásí waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparawímbó tamaimaiyáina'o awané'ó é'a táátafe'a iyambanifo ímba kumeupá'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. ⁵ Kembiwí sámó kaiwáin-aráátomba owatá kesááwára'á ímba kumeukóndésá úmpo sámó kaiwáindésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. ⁶ Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáentenkaamba wéofó kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawé'-imáyáásá úmaisá ménaumne. ⁷ Waási nó'waamba tún-kwáéwasa uwóí'o on-dómbó naan-kwáásí nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo ⁸ kesáá sámó kaiwáin-aráátomba póta ímba miyaráántá ondasá kawé'-imáyáá úmaisá ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faférimaisaamo méraundantemba Maníkómpá'á simankúnkúmbo éta

waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsáamo fáituwaundantemba Ísu Káráisiti kusiyáíndasafeta amu'maréta méranamne. ⁹ Maníkó wení waási-ita uwásinkaraimba kentáásí sáwí-kisaurakemba Maníkó ímba áyánta uwásinkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásí

sáwí-kisaugomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkaindasafena Maníkó wení waási-ita uwásinkariye. ¹⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'o éta weséta ménamne. ¹¹ Mindásafe'a moórá-mora túwa'nai e'a kawe'-áái símasima'o íyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

¹² Kentáásí waásisono. Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda ísáaro. Kempimbá kisau maésa kawe'-áái simátimesa fasi'ámai arupise uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí íyáfasintinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. ¹³ Kembiwífimbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétimela méraaro. Kembiwisé'a faru úmai méraaro.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Óraaka'o sún-dasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupise uwátinkáaro. Táatafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átinkáaro. Aamoisaén-kwáásiwará'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáásí wempa'á aáno úmai méraaro. ¹⁵ Kembó sáwí'o uwátinkéwa'a anondáa miwí sáwí'a uwátinkáafo sé'a aambá fáitinkaaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwisé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawe'á uwátinkáaro.

¹⁶ Aasiyaasí tirunkó aamoí ina'a mé'a ¹⁷ Manikómpá'á inai símae wéiye'a ímba saagaaró. ¹⁸ Kentópa'a fí'o-fi'on-tantaa'a kawe-tántáá'é umbai-tántáá'wará'ó tinda Manikómpá'á súwi seró. Miyámó íyamba Manikó miyámó íyantafena wéankaiye. Ísu Káráisitiye'a kááisamai mé'a Manikómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wéseмба Manikó miyámó íyantafena wéankaiye.

¹⁹ Manikóní ámútankomba ímba aambá fáí'anke'a ²⁰ Manikóní ámútankomo simátímakain-ai wésimatimiya'a mináái ímba tínaaemba uwáméro. ²¹ Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawe-tántááká'á fasi'ámai méta'otoraaro. ²² Seyaafá'á fí'o-fi'o-sawi-tantaatafe'a aseráaro.

²³ Manikó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kembiwí wefári'o índasafeta inai sune. Manikó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyina'a kawe'-úmai méraiyamba Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kumíndara'a ímba sáwí-aii kempimbá wéraindasafeta inaisá sune. ²⁴ Manikó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

²⁵ Kentáásí waásisono. Manikómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁶ Manikóní akúmbá tiyáamba tíméro sune. ²⁷ Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátimela sune. Maankwándááifínkén-áái toráumai Manikóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

28 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sùne.

Kemá Póro sùnda-ai tai'áiyé.

2 Tésárónika

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó

kun-kwáásífá'á agaimái tuwówana moóráwigo mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwigo-awi'a Sáírasiye moóráwigo-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moórá-ai sénaumpo isáaro. Tésárónikaa-naopakewi Fasi'aénkóní waási isáaro. Maníkó kentáásifowae'a kááisamai Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááisaimo méraawi isáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kentáási waásisono. Ááema Maníkón-aisafe'a timankúnkumba é'a káfé'a fasi'ámai Maníkóe'a kááisamai méraawe. Ááema moórá-mora kentirumbá timakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tíma'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Maníkómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. ⁴ Ísu Káráísitini waási ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátinkáamba Maníkómpá'á timankúnkumba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a isámai fasi'ámai méraamba póta Maníkóní waási moórá-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwíta mósá makáumne.

⁵ Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátinkáamba iséta séta Maníkó arupise-meyamba timínda póna kawetóní'a uwátinkena wégarawiyiye sune. ⁶ Maníkó arupise úmai méraiwai sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména ⁷ kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'ésá tai'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aén-kísáú-wáásíwárá'á iyaráámbo kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'é Maníkó tai'ásiyuwenasa ⁸ Maníkómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni ásé-ai ímbo taawiyafiyawi sáwí-meyamba timíniye. ⁹ Miwítí sáwí-meyamba maarán-iyé. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasi maé'mae'a iyana Fasi'aénkó aambá fáitinkainasa wenópa'a ímbo iyiyamba wení fí'ora-fasi'aemba ímba awánánááwe. ¹⁰ Minkánáá kumíndara'a wení waási wenáásafesa timankúnkumbo owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-ai simátimewanata kembijiwárá'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkumba uráamba pó'a miyá ónááwe.

¹¹ Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-áái inaisá símae wéiyune. Maníkó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántena kawetóní'o uwátinkaindasafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a kentí imáyáfinkemba kawé-kísáú maimaé iyiyantafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkumba fasi'ámai iyamba pó'a kawé-kísáú maíyantafeta inaisá súndasa pó'a ¹² kembiwífimbá Fasi'aénkó Ísun-awi'a óraa'a iyana Ísu wení waási-i'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíniye. Kentáási Maníkóe

Fasi'aénkó Ísuwe'a úwoi túwa'nai íyamba pó'a Fasi'aénkó Ísun-awilo mósá maráiyantafeta inaisá súne.

2

Sáwí-kisugombo afowái'o owín-áái.

¹ Kentáási waásisono. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kuména kuntúwaandu uwásinkainata weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. ² Tuwímbai sésa Fasi'aénkó Ísuni kanaamá é'a paápé uráiyemo siyáan-aaí ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó sáwí'a íno. Minááímó simátímakaawi kentí imáyáafinkena siyáa miyámó sembá Manikó simásímakaiyewa siyáa kentáfésa aúfáifinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aaiyewa siyáao. ³ Minkáró'-áái simátíméwa'a érai'a siyé sefáímpó'a maanááímá afora'á simátimenaumpo isáaro. Fasi'aénkó Ísu kumínda-kanaa ímba úwoi kumínifo aifa'á sáwífa'nanka Manikómbá tínaaemba uwámiyana sáwí-kisugomba afowái'o uráiwai sáwí-marupa'o iyamó kámakama'o wéipa'o kumbéndawinonkaamba paápé íniye. ⁴ Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí manikón-iyé sésa mintántáákón-ímáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ifo keyáá óraa'a úne séna Manikóni ámáán-daumpa'a iména karo'á séna kemá Manikó úne síníye.

⁵ Kesé'o maéwándara'a mináái simátímakaunda ímbo tuwinkaráámbá isa'á tuwinkaráawe. ⁶ Káfé'a sáwí-kisugomba afowái'o uráiwaimba aambá fáí'ankaraimba wéisaawe. Manikó séna sáwí-kisugomba afowái'o uráiwaini kanaamá wétiye sínda-kanaa miwá paápé íniye. ⁷ Káfé'a sáwísáwí-kisau aúpá'á wémaewana sáwí-kisugomba afowái'o uráiwaimba aambá tawísíyankainana paápé índara'a sáwísáwí-kisau afora'á paápé ínana ⁸ sáwí-kisugomba afowái'o uráiwaiwara'a paápé ínana Fasi'aénkó Ísu sámó kainkwárá'á kuména áama áútinkena tu-fuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíniye. ⁹ Sáwí-kisugomba afowái'o uráiwai paápé índara'a waántáwankoni fasi'aénkwárá'á paápé éna fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena ¹⁰ fi'o-fi'on-tantaatafena karo'-áái simátiminasa sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'o koméraiyan-kwaasi minááisáfésa érai'e sénááwe. Érai'-aaisafesa

ímba aamoí íyamba Manikó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkáiwain-aaisafesa ímba aamoí íyamba póna Manikó ímba kawel'-ámpá'á métinkainiye. ¹¹ Miyá-sáwí-wáási pósa minkáró'-ááisáfésa érai'e sénááwe. Miyá-sáwí-wáási póna Manikó étinkainana karo'-ááígó miwí fasi'ámai ta'ótorainasa karo'-ááisáfésa érai'-aain-iyé sénááwe. ¹² Miyáumai érai'-aaisafesa karo'-ááíyé sésa sáwí'o wéontafesa aamoímó iyawi sáwí-meyamba tímíniye. Kemá Póro súne. Aifa'á sáwí-kisugomba afowái'o uráiwai paápé ínana Fasi'aénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíniye.

Fasi'ámaimo méraan-aaí.

¹³ Kentáási waásisono. Fasi'aénkó arumbá wétimiye. Aifa'á Manikó kembiwisáféna séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinke'a kawel'-ámpá'á métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá

ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a timankúnkúmbo uráantafeta

aasiyaasí Maníkómpá'á súwisa sune. ¹⁴ Ásé-aaí kosimátimewananasa wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti sámó kainkwará'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. ¹⁵ Mindásafe'a fasi'ámai mé'a kosimátímakaunda-aaíye aúfáífimbo agaiyáunda-aaíye tirumpimbá ta'ótóráaro.

¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye Maníkó kentáásifowawe kentáá-ímáyáá ésarai úwoi súwa'nai esarai aasiyaasí kentáá-ímáyáá kawé'á wéuwasinkaayata Ísu Káráisitiye'o méraandasafeta wéamu'maraumne. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye Maníkó kentáásifowawe kentí imáyáa kawé'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kisauwe kentááiye kawé'ó índasafeta inai sune.

3

Súwa'nai e'a inai serómó siyáin-aaí.

¹ Kentáásí waásisono. Moórá-aaí simátimenaumpo isáaro. Kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inai seró. Fasi'aénkón-aaí simátiménana seyaafá'-áémpá'á minúwóiyáámbá wété ínasa minááímó ta'ótoraíyantafe'a Maníkómpá'á inai seró. Kembiwífimbá Fasi'aénkón-aaigo é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. ² Moórá-tantaatafe'a Maníkómpá'á inai seró. Tuwímbai Maníkón-aaísafesa timankúnkúmbo owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífinkémbá sáwí-waasi sáwí-kisaumo wémaewi sinkamofainifo kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inai seró.

³ Waántáwanko ta'ótoraifo séna Fasi'aénkó wemó sintembó miyámó iwái póna káráwimai fasi'átinkainiye. ⁴ Kembiwísáfeta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kaáísamai méraamba pó'a simátimunda-aaisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónááwe sune.

⁵ Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Maníkó arumbá wésimiye sé'a méraiyantafeta inaisá sune. Ísu Káráisiti imáyáa timína'a wemó fasi'ámaimo méraisanamo imbo awesaraimó intembá kemá miyámó íyantafeta inaisá sune.

Kísau máéromo siyáin-aaí.

⁶ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kisausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífinkémbá tuwímbai Ísu Káráisitini waási simátímakaunda-aaisa ímba arááiwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwísé'a ímba méraaro sune. ⁷ Kesé'o maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímba úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. ⁸ Kentí tómbá ímba úwoi nááwándasa méyanuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kisausa wémaeta minkísáúfínkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nó'fí'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímba séwándasa kisaufinken-ontantanta maiyáumne. ⁹ Maníkóní ásé-aaí kosimátímakaunda-anondaa tísai úmaimo tómbó maiyékaa kawé'á éta úsina ímba tísai ówándasa maiyáumne. Kisaumo fasi'ámaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwára'á miyá íyantafeta kosimátímakaunda-anondaa ínta úwoi maiyáumpo méyámbakaumne. ¹⁰ Kesé'o maéwándarata maarán-áái

simátimeta sêta kafóná-waasi kisaumo ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímba tímérosa simátímakaumne.

¹¹ Kembiwífinkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-
aai símae wénowata ísaraumpo ¹² miwísáféta óraaka simátimeta sêta
Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau wémaundasafeta sêta ifátuwe'a kawel-
úmai mé'a kísau wémae'a kentí kisaufinkemba tómbá naarósá sune.

¹³ Kentáásí waásjsono. Kawe-kísáú wémaemba
ímba tuwesarai ina'a miyán-káwé-kísáú máéro. ¹⁴ Maanáúfáífímbó
agaimaráúnda-aaisa tuwímbai ísámai tínaaembo uwásúwéwi tuwáné'a
miwítí nénka'a méwasa imáyáa ésa tiguaesáfésa ésa kouwerésa teró.
¹⁵ Namuro-wáásímó ontembá miyá ímbo iyamba kentí waásimo on-
tembá mináái símai sáma katíméro.

¹⁶ Fasi'aénkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kawé-kánaáwé
sáwí-kanaawe faru uwátínkámaena iyíndasafe'a inai sune. Kembiwísé'a
Fasi'aénkó méraindasafe'a inai sune. ¹⁷ Ayáiyá'á

kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-ifo
wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Seyaafá'-áúfáífímbá miyáumai wéagaumne.

¹⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti úwoi
wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro sún-da-aai táí'áiyé.

1 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórú-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáímbá agaimarúmpo isaaó. Maníkó kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaipinkembo faúsínkáíwaiye Ísu Káráísiti kumíniye sé'a amu'marúndawiyé kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaiifo ² Tímótiyo Ísu Káráísitimpa'a amankúnkúmbo óndawí érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Ááema Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáfé'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Maníkón-aaigomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-áái seró simátimiyo. ⁴ Aasiyaasí ímba imáyáa úmai maní'-ááiyé tíwá'náwe tináfúúsáiyé túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámakaumne. Miyán-ááímó semba waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai ínasa pósa Maníkómpá'á ímba timankúnkúmbe úmaesa iyónááwe. ⁵ Énifo simámunda-aaimo seyaafá'-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwítí tirunkó kawé'á ínasa aáno úmai ména Ísumpa'a timankúnkúmbe fasi'ámai ésa miyámó iyawi tirumbá timénááwe. ⁶ Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aaí símae wénesa ⁷ Maníkóní ámáámbe simátimenae sésa ombánifo minámáámbe ímba kawé'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóní áwáuma ímba isááwe.

⁸ Ámáámbe kawé-tántáá'á póna mindámo wéaraaiwaen-kwaasi ámáánko wétuwa'nai-ímba isáúmne. ⁹ Kesí ámáámbe arááíwáéro séna ámáámbe tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawé'-ámpá'ó wiyantafena ámáámbe tímakaiye. Ámáámbe taráísón-kwaasiye aaimó ímbo isáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásiyé sáwí'o on-kwáásiyé Maníkón-aaifesa kosaambaimó on-kwáásiyé tinófoi tínkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tínkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbo on-kwáásiyé waai-úmémbo on-íniné umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpói-umembo on-kwáásiyé karo'-ááímó sen-kwáásiyé karo'-ááímó simátínkáán-kwaasiye Maníkóní érai'-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kawé'-ámpá'ó wiyantafena ámáámbe tímakaisata isáúmne. ¹¹ Minááímá ásé-aaifimba wéna Maníkó kawé'-aantembo iwái wení áwáuma í'oran-awauwarawini érai'-aain-iyé. Kembá Póromba simásiména séna mináái simátíma'mae núwo siyáiyé.

Maníkó arumbá uwásínkaraiyemo siyáin-aaí.

12 Ísu Káráísiti kentáási Fasi'aénkó simásimena séna kesí kísau kawel'úmai maimaé núwo séna minkísáúmó máéndasafena fasi'aémbá símisa'a súwi simánkaumne. ¹³ Énifo minkísáú ímbo maiyáawandara'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'a wení kísau-waasi sáwí'a uwátinke'a wembá símai sáwí'a uwánkaruumne. Minkánáará'á Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáfé'a ímba érai'e sé'a ímba ísámai kawel'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena ¹⁴ Fasi'aénkó úwoi súwa'nai úmaena íyísa'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a wenááisafe'a simankúkumba é'a wen-ímáyáá wéune. ¹⁵ Sáwí'o on-kwáási sáwí-imayaagomo ta'ótokaipinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marap'á kunkáiyé siyáifo mináái érai'-aainifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawi seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba iyáákaruumne. ¹⁶ Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena ayáatáaka'a simu'marómbe waási mindá awánésa wenááisafesa timankúkumba esa aúí'a úmai maé'mae'lo iyantafena ímba sinkamimba simu'maréna ména arumbá uwásinkaraiye. ¹⁷ Maníkó káráwiyaiwai maé'mae'a éna ímbo puwíndawi éna wembá anel'á súrantamba ímbo awánáundawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wenáwí'a óraa'a waé'wae'a wéiye.

18-19 Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simámenaumpo isaaó. Ááéma Fasi'aénkóní kísau máínda-ai entá simámakaundasaaama isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'a sune. Minááísáfé imáyáa úmai arááiwaema Fasi'aénkómpá'á amankúkumba éma arumpinkémbá érai'-aai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáimo fasi'aén-kísáúmó maésamo máéntemba Manikón-aisafe ayáántán-kwimái fasi'aén-kísáú wémae méraao sune. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-aai tínaaemba uwámesa pósa Fasi'aénkón-ai tínaaemba uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífinkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awi'a Árékísanda isa'á ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye. Maníkómpá'á sáwí'-aai símai tuwáyááye sé'a ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye.

2

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

¹ Maarán-áái simátimiyo sé'a simámune. Maníkómpá'ó inaimó sembá óraa-tanta'an-iyé. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó seyaafá'-wáási túwa'nai ínkwaé sésa áísai esa súwi wésewe. ² Maníkó óraa'-waasiye kenká'ó káráwíyaan-kwaasiye túwa'nai ínasa inaí siyamba faru úmaisá moóráfinta méta Maníkóntáféta imáyáa éta arupise úmaisá méranaumne. ³ Miyán-ínáímó sembá Manikón-aúranka'a kawel'úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo faúsinkáiwaisa póna aamoí wéiye. ⁴ Maníkó seyaafá'nánká sáwí-imayaafinkemba faútinkainasa wení érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye. Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésamo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawel'án-iyé. ⁵ Maníkó mimbóráwígó méraisana Manikówé wení waásiseti afufumpimbó méraimba mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwí'a Ísu Káráísiti ména waási Manikónté'a kááísatinkena ⁶ seyaafá'-wáási sáwí-imayaafinkemba

faútinkanaumne séna aaraa-táiyá'á pukáiyé. Maníkó seyaafá'-wáásí kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáá tınıye siyáimba póna Ísu Káráisitimba ai'marówana kumpukáiyé. ⁷ Miyáumai Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátima'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúnkumba iyantafe'a simátima'mae'a iyúne. Minááímó súnda ímba karo'-áái súmpo érai'a súne.

⁸ Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-aaí síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro súne. ⁹ Túwaandu ésamo Maníkón-ímáyáámó mósá maráiyamba aaremá maarámó iyantafena sirááíma wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawé'-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ ímba miyá-sáwí'ó iyamba kawé-kísáú aantemba maíyasa tuwánánááwe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfé'a imáyáa úne sen-ínimbó kawé-kísáúmó máéntemba miyán-oro. ¹¹ Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkón-aaimo sen-kwáásí táái isánááwe. ¹² Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méranaawe súne. ¹³ Naaófá'á Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaaemba awaaínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a mináái súne. ¹⁴ Waántawanko ímba Ándámuntafena siyáífo Ífintafena karo'-áái simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-aaí taráiyaiye. ¹⁵ Énifo aaremá iyámpóimo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáíníye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúnkumbo ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupíse úmaimo aáno úmaimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáíníye.

3

Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyaawi-tai.

¹ Tuwímbaimo Maníkóni waásiya'o káráwiyyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááímó táinda-kisau kawé-kísáún-íye siyáamba mináái érai'-aain-íye. ² Maníkóni waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wérawai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawé'-ímáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'o mósá maréwi ésa namu'-waási naambá timésa tómbá timésa owí ésa Maníkón-aaí kawé'-úmai simátima'maesa wéiyowi ésa ³ ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa ⁴ miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyyowi ésa miwítí iyámpói tifoísáísafesa ésa miwí táái wéisaiyawí ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóni waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo maenááwe. ⁵ Aare-iyámpóíya'o ímbo kawé'-úmaimo káráwiyyowimo ésa Maníkóni waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyyonaawe. ⁶ Káfé'o Maníkóntáfésamo ísáimaimo tíyawimo ésa Maníkóni waásiya'a káráwiyyowiti kisaumo ímba maenááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántawankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá ónááwe. ⁷ Símai sáwí'a uwátinkáafo waántawanko tamaimái wemparí'a ifáínifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésamo kawé'-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa

miyán-kwáásí aantemba Maníkóní waásiya'o káráwiyowiti kísau maénááwe.

⁸ Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kae'ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwóí'o on-dómbó námae níyawí ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawí ésa ⁹ tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Maníkóní érai'-aigoni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰ miyán-kwáásí ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kísau maénááfo aifa'á miwítí kísau tuwánewasamo kawé'ó íya'o é'a minkísáú tíméro. ¹¹ Miyá iyasamo ésa miwí tuwaainíntómbá maarán-inímbán-owe. Kawé'úmaimo mérai yawí ésa ímba tíyo-aai sen-ínímbá pósa arupíse úmai mésa seyaafá-kísáú kawé'úmai wémaewe. ¹² Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kísau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo ma'maé kuráawi ésa miwítí iyámpóíya'e miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawé'úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kísau maénááwe. ¹³ Minkísáúmó kawé'ó úmaimo maíyawí ésa Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-aai fasi'ámai simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

Maníkóní áwáu-aigoni áwáu-aai.

¹⁴ Tímótiyo kemá Póro ampáánká'á embá koawánanae sé'a wée'la maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵ Empá'á kónae sé'o onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóní akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomo taaimó farámíntemba kesáá Maníkó mérai waini waásisa éta wení érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶ Érai'a Maníkóní áwáu-aigoni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-íye.

Ísu Káráísiti marapá'á waási-i'a úmai paápé úwana Maníkóní ámútanko wentáféna séna arupíse úmai mérai wain-íye súwasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi awánowasa waási fi'o-fi'om-barafakewi wenáái simátíma'mae kuwasá wenááísafesa timankúnkúmba uwaná Maníkó kunái'maena wíyómpa'a móankaraiye.

Mináái Maníkóní áwáu-aigoni áwáun-íye.

4

Karo'-ááímó simátimiyán-kwasimo paápé íyan-aai.

¹ Maníkóní ámútanko afora'á séna ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai Ísu Káráísitimba tínaaemba uwámesa waántáwankowe wení kísau-waasiyemo síyan-aai isésa karo'-ááímó síyamba arááiwaenaawe siyáíye.

² minkáro'-wáásí miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-aai simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa

³ aarewé waaiyé mó maíyamba aaraa matinkésa tuwímbai-tomba aaraa matinkésa miyán-káro'-áái síyasa ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai miyán-ámbá arááiwaenaawe. Mintóntáféna Maníkó wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba íyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a súwi síwae sé'a uwátinkaraumne Maníkó siyáíye.

⁴ Seyaafá-tántáá'ó Maníkómó úmakaimba kawé-tántáá'án-ifo aaraa

matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáfé'a súwi seró. ⁵ Inaisá súndanifo Maníkó kawé'an-iyé siyáimba pósa mintómbá aaraa matínkááfonifo.

Ísuni kawé-kísáú-wáásí ónemo siyáin-ai.

⁶ Tímótiyo simáménda-aaimo Maníkóní waásimo simátímínda Ísu Káráisitini kísau-waasi-i'a éma po kawé'-wáásí uráinone. Tómbó nésamo fasi'ámaimo méraantemba Ísu Káráisitini érai'-aai arááíwae kawé'-úmai simátíma'mae iyínana minááígó fasi'ánkainiye. ⁷ Úwoimo maní'ó sen-áái ímba Maníkón-aain-ifo úwoi-aain-ifo ánaqeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóní áwáuma arááíwae enáuma káráwiyuwo. ⁸ Súgomo kawé'ó ínkwaé-imayaamo ésamo ésá tiyáántán-kwiyéésamo kísau mo máiyamba mindá kawé'an-ifo Maníkóní áwáuma arááíwaenae ésamo imáyáamo ésá tiyáántán-kwiyéésa Maníkóní kísau mo máiyamba mindá óraa-kawé'an-iyé. Miyámó ésamo ésá káfé'wara ánaenkwará'a méraiyan-aempa'a minkísáúgó túwa'nai iye. ⁹ Mináái érai'an-ifo ísámai tirumpimbá ta'ótóraro. ¹⁰ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna seyaafá'-wáásiyá'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kísau maénaumne.

¹¹ Tímótiyo mináái simátíme sé miyán-oro siyó. ¹² Ifó'-wáásí óndasafesa úwoi-waasi óne sésá sáwí'a uwánkáafonifo kawé'-úmai mé kawé'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawé'-aantemba wéinasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí awánésa indantembá miyán-oro. ¹³ Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Maníkóní aúfáifinken-ai toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴ Ááéma entáféna Maníkómó siyáin-ai simátímúwasa Maníkóní waásiti óraa'-waasi tiyáámba enane'á ta'ótoresá sésá Maníkóní kísau mauwó suwamá minkísáú maéndaSAFE ónaa Maníkó fasi'aémbá ámakaiфо ímbo túwénda fasi'ámai maimaé iyuwó. ¹⁵ Simámunda-ai aantemba imáyáa é miyá úmae iyínasa seyaafá'á awánésá sésá Maníkóntáféna fasi'ámai méraimba póna mifási'áénkó iyíniye sénááwe. ¹⁶ Enáuma káráwiye méma simátímínda-ai imáyáa úmai kawé'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawé'-ámpá'á kónasa enááimo ísáán-kwaasi kawé'-ámpá'á wégowe.

5

Fasi'aénkóní waásiti imáyáa arupíse uwátinkaaomo siyáin-ai.

¹ Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aáno úmáimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba ifó'-wáásí miyá uwátinkaaom. ² Enanóisaimo óndantemba áráankantomba miyá uwátinkaaom. Enáúambarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawé'-aantemba uwátinkaaom.

³ Keto'-ínintí tiráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésá miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínimbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴ Enifo keto'-ínintí tiráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésá miwí túwa'nai oro. Míwítí afaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó iyambo ésá káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Maníkó aamoí íniye. ⁵ Keto'-ínimbá timááraa ímba méraan-inimbo

ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyiniye sésa Maníkómpá'á inái símae wéiyesa súwa'nai ínkwae sésa inái wésewe. ⁶ Énifo keto'-ínímbó marapá-tántáátáfésamo tirááisafesamo ésamo ombá Maníkóni némpa'a méraawe. ⁷ Keto'-íníntáfésa sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-ai simátimiyo. ⁸ Maníkón-aisafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwímbaimo ésamo miwítí akúnká'é miwí timáaraara'emo ímbo kawé'-úmaimo káráwiyombo ésa Maníkón-ai tinaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawí'a wéowe.

⁹ Keto'-ínímbó Maníkóni kisaumo máén-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá maarán-ínímbán-owe. Áráankamba késa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kimbora-wambo maimaé kuráan-inintomba ésa ¹⁰ miníníntóntáfésa kawé-kísáú wémaewe sen-ínímbá ésa miwí tiráá'marinka'a kawé'-úmaimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waasi tómbó tímén-inimba ésa Maníkóni waasi kawé'ó uwátínkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínímbá ésa miyán-káwé-kísáúwó wémaen-keto'-inin-tuwi'a agauwó. ¹¹ Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Maníkóni kisaumo wémaesa ánaaemba waai maénae-imayaamo ésa Ísu Káráisitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyáa ésa waai maíyasa ¹² tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráisitinka'o fasi'aén-ááímó simakaan-aiima taraisésa sáwí'a uráawe sénááwe. ¹³ Miyáumai maaráwará'á ésa ímba kisaumo maésa nambá'-aantemba nésa ímba kisaumo wémaesa tíyo-ai símae wénesa moparáwíntáfésa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyénka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴ Mindásafe'a simámela sune. Aú-keto'-ínimba waai maésa iyámpói matinkésa kawé'-úmai káráwiyesa miyámó iyamba kesáámá ímba sáwí'a úmaisa méraunda pósa Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó iyawi kentáási áwáumo saafá ésamo ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. ¹⁵ Tuwímbai-keto'-ínimba kawé'-ámbá é'a ifátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwaentafe'a sunda-ai simámune. ¹⁶ Maníkón-aisafesamo timankúnkúmba on-ínímbá miwí timáaraafinkembo keto'-ínímbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóni waasi keto'-ínímbá timáaraamo méraan-inimba Maníkóni kisauro'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínímbá timáaraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

¹⁷ Maníkóni waasi miwítí óraa'-waasi kawé'-úmai káráwiyaa wisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásífinkémbá tuwímbai Maníkón-ai fasi'ámai simátimesa óraa-kisau wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. ¹⁸ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna purumakagóni kisauro'a-meyantafena séna waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai tafandaafá úmai ásima ufítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kará'esa ifátúwéwana úwoi ména tuwímbai náíníye agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna kisaumo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáíye. Maníkóni waasi minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro. ¹⁹ Maníkóni waasiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-ai ímba isaaó.

Énifo kaumbo-kae'-wáásímó tésamo síyan-ai miwí táái isaaó. ²⁰ Sáwí'o úmae iyówisafe seyaafá'-wáási túranka'a fasi'aén-áái

simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

²¹ Maníkón-aúranka'e Ísu Káráisitín-aúranka'e Maníkóní wiyómpaken-kisau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a sune. Simámundantemba uwo sune. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aai simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo e kawé'-úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááímá afora'-aantemba simátimiyo. ²² Moóráwigomo Maníkóní kísau maínkwae sémo e ímba ááéma iyáfasinankenda awánasuwe ánaaemba iyáfasinankaa. Sáwí'ó wéiya ímba ewará'á tiráái wáinda kawé'-úmai káráwimai kawé'-án-uwo.

²³ Tímótiyo enarumpinkémbó áí'ó énamo tuwímbai-kanaamo áufa'ó wínamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naaó sune.

²⁴ Tuwímbaimo sáwí'ó ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'ó ombá miwítí áwáuma ánaaemba paapé íníye. ²⁵ Miyáumai tuwímbaimo kawé-kísáúmó máemba tuwánaawasa tuwímbaimo kawé-kísáúmó máemba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaaemba paapé íníye.

6

¹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawé'-úmai máero simátimiyo. Miyámó iyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaiye ímba símai sáwí'a ónááwe. ² Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaisafesa timankúnkumbo owísáfesa miwítí wayó-kísáú-wáásí sésa Ísu Káráisitini waásimo úndantemba miwíwará'á Ísu Káráisitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáínifo maarán-áái seró. Maníkón-aaisafe'ó simankúnkumbo úndantemba miwíwará'á Maníkón-aaisafesa timankúnkumba wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawé'-úmaimo máenda minkisáúfínkémbá kawé-tántáá'á maenáawe sé wayó-kísáú-wáásísáfé mináái simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'ó on-áái.
Tímótiyo simámunda-aai óraaka simátimiyo. ³ Tuwímbaimo fí'on-aaimo simátimesamo kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aaimo kawé'-ááímó ímbo arááiwaesamo Maníkóní áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi ⁴ miwí túma maimae wéiyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisasa aaigóní áwáusafesa sáwífa'-aai sésa kesááiigo iyáákainkwae-aai sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa ⁵ aaisambá simae wénowe. Miyámó on-kwáásí miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-imáyáa ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

⁶ Miyán-karó'-imáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'ó arááiwaéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáfé'ó imáyáamo é'ó méraunda óraa-tantaa'an-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-iye wésewe.

7 Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwóndasa ínta óntawarata maimaéta kónaumne. 8 Unáánkwátóye tóné makétaamo éta mindá kanaán-iyesa sénaumne. 9 Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó tafisínana sáwí-tantaatafesamo tirááisafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánááwe. 10 Fí'lo-fi'lo-sawi-imayaagoni áwáuma óntamba maénae-imayaasafesa aamoí wéowe. Tuwímbai óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Maníkón-ai ífátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbai taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáin-ai.

11 Tímótiyo emá Maníkóni waási éma miyán-tántáákómbá ánaaemba uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfé-ímáyáá wéema seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai aáno úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. 12 Waásimo méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkúmba e ayáántán-kwiye minámbá arááíwa'mae aú'la úmai maé'mae'lo inda-ámbá arááíwa'mae iyuwó. Ááema sáwífa'-waasi túranka'a paápéema séma Maníkón-ai érai'-aii pó'la wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Manikó entáféna aú'la úmai maé'mae'a wéone siyáíye. 13 Manikó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-íye. Ísu Káráísiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a Póntiyasi-Páíratimba kawé'-ááímó simámakaiwain-íye. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a sune. 14 Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-ai arááíwa'mae wéíye kawé'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aiin-íye sénááwe sune. 15 Manikó Ísu Káráisitintafena séna kumuwómó sínda-kanaa kumííye. Manikó kawé'-aantembo iwái éna weyáá seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai éna 16 weyáá ímba puwíndawi éna fí'ora-sara'ó méraiwai isasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Manikómbá seyaafá'-wáási ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánááwe. Wenáwí'la óraa'la waé'wae'la isaná wení fasi'aémbá waé'wae'lo ímbá mindá érai'-aiin-íye.

17 Tímótiyo moparáwínkwará'-wáásísáfé óraaka simátime sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro. Mindá tai'áinda-tantaa'an-ifo ímba amu'márémba Manikó seyaafá-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'la mé'a aamoín-oro simátimiyo. 18 Moórá-aii moparáwínkwará'-wáási simátime sé kawé-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéíye'a moparáwímbá tuwínkaa'-úmai tíma'mae iyóro. 19 Miyámó é'lo é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba kembiwímó túwa'nai inda-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawé'-úmai méranaawe simátimiyo.

20 Tímótiyo Manikó simámakain-aiiye aráánámakain-aiiye káráwimai kawé'an-uwo. Manikómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-aii wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karo'á sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aiimo siyamba ánaaemba uwátimiyo. 21 Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Manikómpá'ó timankúnkúmba on-ámbá ífátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sùnda-ai taí'áiyé.

2 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáúmai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-ai simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Manikó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éna Ísu Káráisitín-ai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Manikó óraaka'a séna Ísu Káráisitíye'a kááísamai méraamba pó'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-ai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ² Tímótiyo kesáanimba óna'a sirumbó wéamundawi ómpo maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Manikó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáási Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Kesíwá'námo Manikómbó arááiwakaantemba kemá miyá únana mindásafena kesirumpimbá ímba aai wéraiye. Manikómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyáa é'a aasiyaasi áisai e'a súwi simánkaumne. ⁴ Ifí'ó tasínkaraanda imáyáa é'a anekal'á awánánae-imayaa úmae wéiyé'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íniye. ⁵ Ísu Káráisitín-aaisafemo amankúnkúmbo ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'a imáyáa úne. Aifa'a enaráarán-áwí'a Róisi Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úwana minkákémbá enanón-áwí'a Yúnisi Manikón-aaisafena amankúnkúmbo uráimba ewará'á miyá wée Manikómpá'ó amankúnkúmbo ónda érai'a mindá ísaraumne. ⁶ Mindásafe'a simáme'a sune. Manikómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó. Manikóni kísau máindasafe'a siyáamba ane'á ta'ótoraawanana Manikó fasi'aémbá ámakaiye. ⁷ Manikó imáyáasa símakowata fasi'ámaisá méta ínta saátáfeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawé'á uréta úndasa po Manikómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó.

⁸ Mindásafe kentáási Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóni waási-i'ó úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Manikó fasi'aémbá ámimba po áse-ai simátiminasamo ái'ó índa-i'ó uwánkaiyamba sí'ó úni'ó uwásínkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao. ⁹ Manikó séna sáwí-imayaafinkemba faútinkána'a kawé'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Kesáá

kawe-kísáúmó maúndasafenasa ímbanifo wení imáyáafinkemba séna úwoi túwa'nai ónaumne siyáimba póna kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawé'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Áwáura'a Manikó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiyé. ¹⁰ Manikó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paápé úwana Ísu Káráisiti

marapá'á kuména kentáásí sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma wemá iyáákéna tai'ásuwowasa wiyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a ésa ímba puwónááwe.

Minásé-áái paapé úwata ísaraumne.

¹¹ Minásé-ááímó simátiméndasaféna Maníkó simásiména séna aantá-waasi-i'a éma ai'maráana maanáse-áái simátima'mae núwo súwa'a ¹² miyámó ówándarakemba sí'o úni'a úmai ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ímba sigaesáfé'a úne. Moóráwígon-aaisafe'o érai'emo sé'a wenká'ó simankúnkúmbo úndawimba awáné'a símakain-kisau káráwisa'a mináái érai'-aain-iye súnnda pó'a ímba sigaesáfé'a úne. Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa ímbo tiyáindara'a símakain-kisau wégarawiye. ¹³ Timótiyo érai'-aaimo simámakaunda arumpimbá ta'ótore arááíwae Ísu Káráisitiyé'a kááísamai mé wenááisafe amankúnkúmbe wée wembá arumbá amé miyá úmae iyuwó. ¹⁴ Maníkó érai'-aaimo simámakaimba Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba méraimba po wení fasi'aéntámbá minérái'-áái káráwiyuwo.

¹⁵ Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafá'á tínaaeni'o uwásiyukaampinkemba kae'-wáásí moóráwígon-awi'a Físérasí isaná moóráwígon-awi'a Émósénisi isamá mináái ísaraane. ¹⁶ Moóráwígon-awi'a Ónésíforasi kesópa'a tóso éna kawé'-áái simásiména kesí imáyáa aúí'a uwásinkéna ándáfa'o méraunda ímba aigaesáféna isa'á mindásafe'a Fasi'aénkómpá'á inái súnnda Ónésíforasi wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye kawé'á uwátinkainkwae sé'a inái sune. ¹⁷ Wemá Rómu-naopa'a taména siyaafái émena ándáfa'o méraunda tasuwánéna kesí imáyáa aúí'a uwásínkaraiye. ¹⁸ Ááéma Éfésási-naopa'a koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwa'nai úwa é'a awánaraane. Miyámó uráintafe'a sune. Fasi'aénkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaa tínaa Fasi'aénkó wentáféna arumbá uwánkainiye sune.

2

I-wáásímó fasi'ámaimo méraantemba miyáumai fasi'ámái méraaomo siyáin-aai.

¹ Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéqwa'nai-ifo fasi'ámái méraao. ² Sáwífa'-waasi túranka'o simátimewanda-aai isé kawé'-imáyáawará'-wáásí fasi'ámaimo méraawi kawé'-úmáimo simátimiyawi simátímínasa miwíwará'á ta'ótokesa simátíméro.

³ I-wáásímó umbai-tántáá'ó tímémbo fasi'ámaimo máéntemba Ísu Káráisitini waási-i'a óndarakemba embá umbai-tántáá'á ámémbanifo fasi'ámái méraao. ⁴ I-wáásí miwítí óraako aamoí inkwae sésa wenáái wéaraaiwaesa ímba fí'o-fí'on-tantaatafesa imáyáamo iyamba óraakoni kísausafesa imáyáa wéowe. ⁵ Moórá-aai isaaó. Tuwaantantésamo kontembá moóráwígomo wení óraakon-aaimo isénao awaantanténamo iyénamo éna méyámbá máíniye. ⁶ Moórá-aai isaaó. Kísauamo fasi'ámaimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tísasá aifa'á fáká'mai wénaawe. Mináái imáyáa é Ísu Káráisitiyé'a fasi'ámái méraao.

7 Simámunda-*aai* imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááígóní áwáuma isáínone.

8 Ísu Káráisiti Téfítin-áisaafitantambo uráiwai puwénamo iyáfasinkaiwaintafe imáyáan-*uwo*. Mináái ásé-*aai* simátímakaunda-*aain-iyé*. 9 Minásé-*ááímó* simátimewandarakemba ándáfa'a másinkesa sáwí'o owímó tiyayaanka'o kára'umaesamo mátinkaantemba kembá síyayaanka'a kára'umaesa sí'o iní'a úmai ándáfa'a másínkaraafo kemá úwoi ménaumpo Maníkón-*aaigo* wété inasa isáaro. 10 Mindásafe'a Manikómó wemparí'o úmáráin-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbaitántáátáfé'a ímba imáyáa é'a méraumne. Ísu Káráisiti miwítí sáwí-imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámo kain-*áémpá'á* maé'mae'o iyantafe'a umbaitántáátáfé'a ímba imáyáamo únda fasi'ámai méraumne.

11 Maanáái érai'-*aain-iyé*.

Ísu Káráisitiye'a kááisamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta méranäumne. 12 Umbaitántáái'ó ímbo imáyáamo éta fasi'ámaimo métaamo éta waásiya'o káráwiyintemba kesááwará'á miyásá ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwará'á miyá íniye. 13 Wenááisafetaamo simankúnkúmbo urétaamo ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba kanaa'á tuwéna fí'on-*aai* síníye.

Mináái érai'-*aain-iyé*.

*Maníkóní kísau arupise úmai maínana amoí uwánkainomo siyáin-*aai*.*

14 Tímótiyo Maníkón-*aúranka'*a maanáái símai táaka-tinke óraaka simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-*oro*. Úwoi-*aaisafe'*a sáwífa'-*aai* sé'a aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Minááímó isáíyanamo éna minááígó ímba kawé'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnda-*aai* simátíma'mae iyuwó. 15 Maarán-kwáásí-í'o ónae sé maarán-*uwo*. Érai'-*aaimo* arupise úmai simátímíndawima éna Maníkóní kísau-waasi éma ení kisausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-*aúranka'*o ménda simáména séna kawé'-*úmai* méraane síníye. 16 Úwoi-*aai* Manikómó ímbo arááíwáén-kwaasimo sen-*áái* ánaaemba uwámuwo. Miyán-*ááímó* sen-kwáásí ímba Manikóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a úmae wéiyowe. 17 Sowáéfitambo énamo seyaafá-túfá'ó intembá miwí tááigo wété ímbá pósa sáwí'a ónááwe. Miwífínkémbá kae'-*wáásí* túwí'a moóráwígon-*awí'a* Áíméniyasi isaná moóráwígon-*awí'a* Fáírítasi 18 minkáé'nárai érai'-*aai* ifátuwesarai sésarai pukáundafinkenta é'a iyáfasinkaunda póta ánaaemba aneka'á ínta iyáfasinanaumne séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráisitín-*aaisafesa* kae'-*imáyáá* wéowe. 19 Áfombo fasi'ámaimo faimaráántemba Manikó áfonkaan-tantaa'a fasi'ámai faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení waási é'a tuwánaraiye séna moórá-*aai* agaimaréna séna Fasi'aénkóní waási únemo sewí sáwí'o ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáíye.

20 Moórá-*aaimo* simáménda isaaó. Óraa'-*naumpa'*a tuwímbai-*taufala* marésa tuwímbai korí-*óntántámbo* úmakaan-*taufala* marésa tuwímbai taaisambó úmakaan-*taufala* marésa tuwímbai agarí'-*márasámbó*

úmakaan-taufa'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táúfápínkémhá nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémhá wénaawe. ²¹ Simátímakaunda-sawi-kisaugombo tínaembo uwámesamo kawe'-úmaimo méraawi kawe-táúfákáámhá úmai mésa Maníkóntáfésa imáyáa wéesa Maníkómó kawe-kísáú timíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. ²² Ifó'-wáásímó sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo ombá ánaaeni'a uwátíme arupíse úmai mérenda-imayaa é Maníkón-aaisafe amankúnkúmbo úmae iyí-ímáyáá wétíme faru úmai mé tirumpimbó kawe'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómpá'ó áísai esamo súwa'nai ínkwae sésamo ontembá miyán-owo. ²³ Úwoi-aaisafesamo sáwífa'-aaimo sembá minááiyákémhá aaisambó sembá ísaraampo ánaaeni'a uwátimiyo. ²⁴ Fasi'aénkóní kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa ²⁵ wempa'á mésa miwímó kentááimo taráísón-kwaasiti imáyáa kawe'á uwátinkesa miyámó íyanamo éna Maníkó imáyáa timínasawa Maníkómpá'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáá ina sénááo. Mindásafesa Fasi'aénkóní kísau-waasi amu'marésa méranaawe. ²⁶ Waántáwanko ken-imáyáá íwae séné miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafesamo érai'emo sésamo ésa kawe'-ímáyáá ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpinkemba tufíntuwesa Maníkómpá'á ténááwe.

3

Ánaaen-kanaagon-aai.

¹ Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántáá'ó paápé índasafe imáyáan-owo. ² Minkánáará'á waási maará iyamba kesáfésa aantemba aamoí ésa óntantafesa aamoí ésa kesáfésa kawe'-wáási úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoitai taraisésa túwa'nai owísáfésa ímba súwi sésa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa ³ miwítí waási ímba imáyáa tímésa tí'ó kaótuwe méraamba ímba aaweyáá ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawe-tántáátáfésa tíyántafesa uwátinkesa ⁴ namuro-wáásísáfésa miwítí waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátínkáaro sésa sáwí-amba ááema arááíwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa ⁵ waási túranka'a Maníkóní waási úne karo'á sésa Maníkóní fasi'aémbá tínaaeni'a wéuwamefo miyámó on-kwáási ánaaemba uwátimiyo. ⁶ Miwífínkémhá tuwímbai fí'o-fi'on-daumpa'a iyésa ímbo kawe'-ímáyáámó on-ínintáfésa karo'-áái sewasá isésa miwí tááisafesa érai'e wésewe. Minínímbá aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwí-tántáá'á tirááísafesa owaná misáwí-tántáákó miníníntómbá ta'ótokaiye. ⁷ Miníníntómbá seyaafá'-wáási táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-károrí'-wáási tááisafesa érai'e wésewe. ⁸ Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Yánísi úwana moóráwígon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkárorí'-wáási miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Maníkón-aaisafesa érai'e wésefo ⁹ ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-wáásín-owe sésa miwí táái ímba arááíwaenqawe. Naaófá'ó Yánísiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraaomo siyáin-aai.

10 Miwí miyá wéofu emá ímba miyá uráampo naaó'-naoken-kwaasi simátimunda-ai isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó wénundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene. Manikómpá'á simankúkumba é'a faru úmai mé'a imáyáa timé'a umbai-tántáápímbó fasi'ámaimo méraunda-ai isaraane. 11 Ántioku-naopa'e Áikóniyamu-naopa'e Rísítara-naopa'emo maéwándara'a umbai-tántáá'á simésa sí'o úni'a uwásinkówa'a ímba imáyáa é'o fasi'ámaimo maéwánda suwánaraane. Kempímbá óraa'-umbai-tantaa'a úmbanifo Fasi'aénkó mimpínkémbá síkaiye. 12 Ímba ken-aantemba sáwí'a uwásinkaraafo maarán-kwáásíwárá'á sáwí'a uwátinkanaawe. Ísu Káráísitiye'o kááísamai mé'a wentáfé'o imáyáa é'o mé'a miyá ónaemo sewí umbai timénááwe. 13 Sáwí-waasi karo'-áái sésa fi'owiti imáyáa kotafisewí sáwí'a úmae iyésa tuwímbai karo'á simátinkesa miwí karo'á simátiyuwanaawe. 14 Emá ímba miyá indá simátímakaunda-aaisafe érai'e fasi'ámai sé mináái fasi'ámai ta'ótoraa. Minéráí'-ááímó simátímakaundawisa kawé'-úmai suwánaraanda po mináái fasi'ámai ta'ótoraa. 15 Emá iyámpói mérondera'a Manikón-ai aúfáifinken-ai simátíma'mae iyúmba isaraanda káfé'wara'a wéisaane. Manikón-ai aúfáifinken-ai toráumaimo awánaawi kawé'-imáyáa ésa Ísu Káráisitinaaisafesa timankúkumba owaná Manikó sáwí-imayaafinkemba wéfautinkaiye. 16 Manikó imáyáa timúwasa Manikón-ai aúfáifimba seyaafá'-áái agaimakáamba pósa mináúfáifinkén-ááísámbá Manikóni aambá aráátiméwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-imayaa arupise uwátinkesa kawé'-aantemba úmai méraiyan-amba wéaraatimewe. 17 Manikóni kísau-waasimo Manikón-ai aúfáifinken-ai isáimaimo kawé'ó iyanamo éna minááigó kawé-kísáú-wáási-í'a uwátinkajinasa Manikómó kawé-kísáúmó timínda-kísau fasi'ámai kawé'-úmai maénááwe.

4

1 Timótiyo Manikón-aúranka'e Ísu Káráisiti pukáan-kwaasiye túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai índawin-aúranka'e óraaka simáme'a sune. Ísu Káráisiti marapá'ó kumínda-imayaa é'a wení waásiya'o kawááninda-imayaa é'a óraaka simáme'a sune. 2 Seyaafá-kánáa Manikón-ai óraaka simátime kawé-kánáámó inda simátime sáwí-kanaamo inda úwoi mindáwara'a simátime wempakémbá simátímínana minááigó tirumbá waeráinasa isáiyamba miwítí imáyáa arupise úmai fasi'átinke simátíma'mae wéiye ímba ifátuwaao. 3 Ánaaemba moórá-kanaa tinasá érai'-ai ímba isámae iyónááfo káfé'a érai'-ai simátíma'mae iyuwó. Ánaaemba moórá-kanaa tinasá sáwí-tantaatafesa tirááisafesa ésa aamoí iyan-ai simátimiyan-kwaasisafesa tiyaafái ésa miwí táái aantemba isésa 4 érai'-ai tinaemba uwámesa mani'-áái isáiyambanifo 5 emá fasi'ámai ménana umbai-tántáá'ó empá'ó tinda fasi'ámai méma Manikón-ai simátíma'mae wéiye wení kísau maimái tai'aaó.

6 Manikóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatiyóntemba kárika'a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína'a puwónaumne. 7 Tuwaantantésamo kontembá kawé'-úmai wé'a ayáyá'á komé'a Manikóni érai'-ai ta'ótoke'a simátímakaunda 8 Fasi'aénkó kesí méyámbá tokáimba póna arupise úmimo méraunda-anondaa

simíniye. Ánaaemba Fasi'aénkó arupíse úmai-meyambo timíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amu'makáawiwara'a wétimena simíniye.

⁹ Timótiyo úwoiyaambo kesópa'o tinda-ímáyáá wée méraao. ¹⁰ Moóráwigon-awi'a Tímasi marapá-tántáátáféna aamoí éna póna siyuwéna Tésáróníkkaa-naopa'a kóisana moóráwigon-awi'a Kérésénisi Kárésiyaa-marafa'a kóisana moóráwigo Táitási Tárímésiyaa-marafa'a kóisana ¹¹ Rúku weyáá kesé'a méraifo Máákaamba koái'mae tekaiyó. Mááka tasúwa'nai éna Maníkóní kísau tamáino. ¹² Moóráma Tíkikaasimba ai'maráúnana Éfésási-naopa'a kóurayiye. ¹³ Ááéma Tóróasi-naopa'a kesí wáá'a tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfái-wandaaiwara'a aifaráán-tántáá'á kári'-aufaiwara'a maimaé tiyó.

¹⁴ Moóráwigon-awi'a Árékísanda wení kísau kópaa-ontantambo tuwímbai-tantaa'o iwái óraa-sawi'a uwásinkáimba póna Fasi'aénkó anondáá sáwí-meyamba aminíye. ¹⁵ Maníkón-aaimo simátimewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyuwo.

¹⁶ Aifarí'e'o aaimó simásínkáambo minááímó sénæ'e'o únda seyaafá'-wáási ímba sáéfo tésa súwa'nai uwa'á Maníkóntáfé'a ímba anondáá sáwí'a uwátinkaa'o sune. ¹⁷ Miwí ímba súwa'nai uwaná Fasi'aénkó súwa'nai éna fasi'aémbá símisa'a Maníkón-ai seyaafá'-ááímó simátimakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáífiyaamo in-íyánkón-óipinkembo maiyuwénamo kawepá'ó móánkáintemba Fasi'aénkó aaiimbó maisínkáámpinkemba síkena ¹⁸ sáwí'o uwásínkémpinkembo éna sí'mai wíyómpa'o wemó kawáánipa'a kawe'-úmai mósinkainiye. Wení sámó kaimbó waé'wae'o índa érai'-aain-iyé.

¹⁹ Pírísikaante Ákwíraante simátime sé kawe'-úmai méraakaiyo siyó. Ónésíforasinte wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye simátime sé kawe'-úmai méraaro siyó. ²⁰ Érásitasi Kórinti-naopa'a méraisana Tórófímasi áí'a úwa'a Máíritasi-naopa'a auwé'a tiyáumne. ²¹ Áú'o sín-kánáámó ímbo tiyáindara'a ímáyaá é úwoiyaamba tiyó. Yúpíyúyasiye Píyúténisiye Ráínásiye Kíróndiyawe seyaafá'á Maníkóní waásiye entáfésa sésa kawe'-úmai méraao sewé.

²² Fasi'aénkó kembiwísé'a ména úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póromo súnda-ai tai'áiye.

Táitási

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Táitásin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátima'mae iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Táitási Kírítí-marafa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Táitásiyo kemá Póro moórá-aaí sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi é'a Ísu Káráísitini aantá-waasi-i'a uwásinkena si'mákaiwai úne. Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa érai'-aaí isámae wéiyesa Maníkóní aampa'ó wéiyontafena Ísu Káráísiti mináái simátimiyo séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Maníkó ímbo karo'ó siwáí érai'-aaí aantembo siwáí óraaka séna kemparí'o úmaraunda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwata érai'-aain-iyé séta méraumne. ³ Maníkómó imáyáamo urón-kanáa tína úwana Ísu Káráísiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátima'mae iyuwó séna kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáiwaisa mináái siyáiyé.

⁴ Táitásiyo maanááímá maanáúfáífímbá agaimaráúmpo isaaó. Ísu Káráísitinka'o simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éma érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáiwaiye úwoi áwa'nai esarai faru uwánkaayantafe'a inái súné.

Táitási Kírítí-marafa'a koména kísau mo máiyáin-aaí.

⁵ Esékaima Kírítí-marafa'a komékai embá auwé'a kenkáísí kísau ímba tai'áronka'a embá auwé'a tiyáumne. Minkísáú kawé'ó indasáfé'a embá auwé'a símame sé'a seyaafá'-náópa'a Maníkóní waásiti óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a wínone sé'a auwé'a tiyáumne. ⁶ Íyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wéráiwai ésa kímbara-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-iyámpóin-owe. Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba iyasa kawé'-iyámpóin-owe sen-iyámpói ésa tinófoi-taai isááwin-owe. ⁷ Maníkóní waásiya'o káráwiyowi Maníkóní kísaura'a káráwiyomba pósa maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaí wéráiwai ésa kesáái iyáákainkwaé ímba sewí ésa ímba ááéma aaisambó sewí ésa ímba uwóí'o on-dómbá námáe nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambó sewí ésa óntantafesa ímba túrande-urande owí ésa ⁸ namu'-waasi naané tóné tímésa owí ésa seyaafá-káwé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kawé'-ímáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Maníkón-arááímó wéwaewi ésa miwí túma kawé'-úmai káráwiyowi ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. ⁹ Maníkóní érai'-aaimo simámakaunda-aaí fasi'ámai ta'óto'maesa iyóro. Miyámó ésamo ésa érai'-aaí kanáa'á simátimesa fasi'átinkanaafo miwí tááisafesa

karo'-ááín-iyé sewí-tááigomba iyáákanaawe.

¹⁰ Sáwífa'-waasi kawé'-áái ímba wéaraaiwaesa úwoi sáwífa'-aaí símae wénesa miwífinkémbá Yúnda-a-waasi sáwífa'-waasi miyá ésa

karo'á simátinkesa ¹¹ óntamba maénae sésa karo'-áái simátimesa tuwímbai-akumba sáwí'a uwátinkesa sáwí'a wéfo mináái aambá fáitinkaa. ¹² Kírítí-waasifinkemba moóráwigo kawel'-ááimó siwái séna Kírítí-waasi aasiyaasi karo'-áái sésa afáá'-wái-wáámbó ontembá sáwí'a úmai kafóná-í'a úmai mésa sáwífa-tomba náma'nama'a wéowe siyáíye. ¹³ Siyáin-aaí érai'-aain-íye. Mindásafe miwí-imáyáá fasi'ámai arupíse uwátínkénasa Maníkón-aaí kawel'-úmai arááíwaesa ¹⁴ Yúndaawaasiti maní'-áái ímba isésa érai'-aaimo taráíyaawi-taai ímbo isáíyamba ífátúwáaro. Miyá íyantafe miwítí imáyáa arupíse uwátinkaa. ¹⁵ Imáyáa kawel'-aantembo owí seyaafá-tántáátáfesa imáyáa ombá kawel'-imáyáá aantemba wéfo imáyáamo sáwí'o owí Maníkón-aaimo taráísón-kwaasi miwítí imáyáago sáwí'a isaná tirumpimbá karo'-áái wéraisasa pósa seyaafá-tántáátáfésamo imáyáamo ombá ímba moóra kawel'-imáyáá wéowe. ¹⁶ Miwí tóikakemba karo'á sésa Maníkón-aaí arááíwaumne wésefo sáwí'-aantemba ésa kawel'-áái taraisésa ímba kanaa'á kawel'ó ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeni'a wéowe.

2

Ásé-aaí arupíse úmai simátíma'mae iyuwómó siyáin-aaí.

¹ Táitásiyo ásé-aaigoni áwáuma érai'-aaimo simámakaunda simátíma'mae iyuwó. ² Waurántómbá simátíme sé ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a wée'a arupíse úmai mé'a kentúra'a káráwimai kawel'á é'a Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba é'a fasi'ámai mé'a imáyáa tímé'a fasi'ámai méraiyana ímba tuwesaraí'ino simátimiyo. ³ Áráankantomba simátíme sé Maníkóntáfé'a imáyáa é'a ímba tíyo-aaí wése'a ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a é'a aú-inimba kawel'-ámbá aráátíméro simátimiyo. ⁴ Miyámó iyasamo ésa aú-inimba minkáwé'-ámpá'á wésa tuwaai'wainé tiráá'marine tirumbá tímésa ⁵ túra'a káráwimai kawel'á ésa kawel'-aantemba ésa tuwaai'wainká'é tiráá'marinka'e naanka'é kawel'-úmai káráwiyesa tuwaai'wain-táái isánaáwe. Miyámó iyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-aaí kawel'-ááin-íye sénááwe.

⁶ Ifó'-wáásísómbá óraaka simátíme sé kentúra'a káráwimai kawel'an-oro siyó. ⁷ Seyaafá-tántáá'á kawel'á inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátíma'maemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpínkénkwará'á simátimiyo. ⁸ Kawel'-áái aantemba simátímínasa karo'-ááin-íye sésamo karo'-ááimó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tígésáfésa ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-taai isé'a aamoí uwásinkaiwae sé'a kawel'-kísáú wémae'a miwísáfé'a ímba anondáá seró. ¹⁰ Miwítí moparáwímbá ímba umémbá é'a kawel'-aantembo iyamba tuwánánaáwe sé miyán-áái simátimiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-aaí kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáin-aaigo óraa'a íníye.

¹¹ Maníkó úwoi súwa'nai enasa Ísu Káráísitimba ai'marówana fí'o-fi'on-kwaasi miwítí sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapá'á kunkáimba póna ¹² Maníkó úwoi súwa'nai enasa kawel'-ámpá'ó kondantá aráásímakaiye. Minánkó maarán-íye. Maníkóntáfésa ímba

imáyáa owí sáwí'o ombá sínaaeni'a uwátimeta marapá-tántáátáféta sirááísafeta úndasa sínaaeni'a uwámeta marapátáámó méraundara'a kesúrata káráwiyeta arupíse úmai méta Manikóntáféta imáyáa éta méta ¹³ amu'maréta Maníkó fasi'aénkwáráwiyé Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye sáwara'o paápé iyantafeta timu'maréta méta paápé iyan-kanaa sirunkósá kawel'á íníye. ¹⁴ Ísu kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawel'wáásí-i'a uwásinkenasa wení waási-i'a uwásínkáíwaisa méta kawekísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáiyé.

¹⁵ Táitásiyo mináái simátime Manikóní fasi'aéntámbá miwítí imáyáa kawel'á uwátínkénana aai ímbo isáiyawi minááiígó tirumbá waeráínasa aai isáaro. Sinda-áái ímbo isáafainifo óraaka simátimiyo.

3

Manikóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai méraaro simátimiyomo siyáin-aai.

¹ Táitásiyo Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaandawi ómpo maarán-áái simátimiyo. Marapá-kísáúrá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi tisamaifimba mé'a miwí táái isé'a kawekísáúsáfé'a to'mayaa úmai amu'maréta mé'a ² ímbo karo'lá símai sáwí'a uwátinke'a ímbo aaisambá sé'a faru úmai mé'a seyaafal'-wáásí kawel'-áái aantemba sé'a méraaro. ³ Ááema sáwí-imayaawara'-waasisa méta aai ímbo iséta sáwí-ampa'a wéweta sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta méraawananasá misáwí-tántáákó ta'ótorowata sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a úmai méta

fí'owiti moparáwíntáféta súraniyamba éta siyánta uwátinkaawanasa kentáa tiyámba uwásínkaraawe. ⁴ Énifo Maníkó kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa séna sirumbá uwátinkaunda pó'a túwa'nai ondá aráátimenaumne siyónka'a Ísu Káráísitimba ai'marówana marapá'lá kumúwana ⁵ Maníkó kawel'-ámpátá mésínkaraíye. Kesáámó kawel'ó úndasafenasa ímbo kawel'-ámpátá mésínkaraífo arumbá uwásinkenasa kawel'-ámpátá mésínkaraíye. Nombá maisínkénasa aúí'a úmai méraawananasá Manikóní Ufaen-ámútánkó aúita uwásinkontafena kawel'-ámpátá mésínkaraíye. ⁶ Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíntafena Maníkó imáyáa éna wení Ufaen-ámútánkó kentááfímbá úwoi óraa'a uwásínkáínta ⁷ póna úwoi súwa'nai uwásinkenasa séna arupíse-waasin-owe. Érai'a aúí'a úmai maé'mae'o iyani'a uwátinkanaumne sisatá amu'maréta méraaumne. ⁸ Mináái érai'-aain-íye. Miyáumai káráwiyaan-kwaasi-taai isésá kawekísáú wémaesa méraaro.

Táitásiyo minááímó óraaka'o simátimínda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Manikón-aaisafesa timankúnkumbo owí fasi'aén-imáyáa ésa kawekísáú maenááwe. Mináái kawel'-ááiígó póna waási túwa'nai íníye. ⁹ Énifo úwoi-aaisafesa sáwífa'-aai sésa tíwá'náwe tinááfúísái túwíwara'a sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aigoma póna ímbo túwa'nai ínifo ánaaemba uwátimiyo. ¹⁰ Tuwímabimo sáwí-aaimo símaimo tuwínkaa'-uwátínkááwimba kaumbo-kae-kánáa óraaka simátimínasamo ímbo

isáiyamo e ánaaemba uwátimiyo. ¹¹ Miyán-kwáásí kaéntámimo méraawi ésa sáwí'lo ombá kewará'á tuwánaawata kesááwará'á wétuwanaumne.

¹² Moóráwigo-awi'a Átémásina'li moóráwigo Tíkikaasina'iyo. Moóráwigomba ai'maráanana empá'ó wíndara'a imáyáa é Níkópórisi-naopa'a kempá'á tiyó. Áú'lo sínda-kanaa Níkópórisi-naopa'a méraana tiyó. ¹³ Moóráwigo-awi'a Sínási aaimó isái-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwa'nai inasarái Maníkóní kísau maimaésarai nóyááye. ¹⁴ Maníkóní waási sún-da-aaí simátímínasa kawé'-imáyáá ésa kísau wémaesa umbai-tántáá'ó wérainda-waasi túwa'nai esa pósa ímba úwoi-kísau maésa méranaawe.

¹⁵ Seyaafá'ó kesé'lo méraawi entáfésa sésa kawé'-úmai méraao wésewe. Kentáásí waási Maníkómpá'ó timankúnkúmbo owí esé'a méraawi kawé'-úmai méraaro simátimiyo.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-aaí tai'áiyé.

Fírímóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ááéma Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyámba'mai máánkarowana ména minkísáúgón-áároi inkaiséna f'ón-daopa'a koména Ísun-aaí isópa'a téna Póro ándáfa'o méropa'a wéawa'nai-uwana Póro séna Ónísímasi tauweráinana Fírímóni aiyáínkwae sé'a maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpa'a kuráiyé.

1-2 Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po kesé'a ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasi'aénkóni waási ení naaúmpa'o túwaandu owí isáaro. Ápíyao kentáa símanaakowara'a isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasi'ámai kísau wémaendawi ewará'á isaaó. Ísu Káráísitin-aaí simátimewandarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti kesé'a méraiyé. ³ Kentáásifowa Maníkóe kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inai sune.

4-5 Fírímóniyo kentáási Fasi'aénkó Ísumpa'a amankúnkumba e Manikóni waási arumbá timé méraanda-aaí isé'a pó'a Manikómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyaa é'a súwi sune. ⁶ Kenkáí kisaugo moórá-í'a isatá méta Káráísitiye'a káásamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáísa awánendasafe'a inai'fínkémbá Manikómbá áísai une. ⁷ Fírímóniyo kesífáko po Fasi'aénkóni waási arumbá timé túwa'nai ónasa aúí'o úmaimo méraan-aaí isé'a aamoí uwánkaunana sirunkó kawé'á isa'á áwa'nai e'a inai sune.

⁸ Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaimba pó'a ímba inkaisé'a sune. Emá moórá-í'a uwo sé'a súnndanifo miyán-áái ímba sénaumpo ⁹ aáno úmai wempakémbá áísai e'a sune. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siména'a kemá sirumbá wéamunda pó'a aáno úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone sune. Kemá Póro Ísu Káráísiti wení kisaumo símakaimba wémae'a waurámbá káúnasa ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ¹⁰ moóráwígon-awí'a Ónísímasintafe'a sune. Ándáfa'a mé'a Fasi'aénkón-aaí simámunana iséna Fasi'aénkómpá'a tisa'á sé'a kesí iyámpóiyaaamba óne sé'a wentáfé'a sune. ¹¹ Ááéma ení kísau ímba kawé'-úmai maúmba kisaugon-áároi inkaiséna kóuraimbanifo káfé'a kesí kísau kawé'-úmai maéna ení kísau kawé'-úmai máíniye. ¹² Káfé'a ai'máráanana empá'á wínama kesááninkaan-úmai aiyáínone. ¹³ Ónísímasimba ta'ótokaanana súwa'nai ínkwaé sé'a únda isa'á úwoi miyán-imáyaa úne. Ísu Káráísitin-aaí simátimewandarakemba ándáfa'a mósínkááwa'a méraunda enanondáá Ónísímasi súwa'nai íniye óndanifo ¹⁴ némpa'a mémpo ímba ewé sindasáfé'a pó'a ímba úwoi ta'ótóráanda póna kesé'a ména súwa'nai íniye. Ímba súwa'nai ónae sindá súwa'nai ónafainifo ení imáyáfinkemba súwa'nai ínone.

¹⁵ Ónísímási kisaugon-áároi inkaiséna embá auwéna kárika'a fí'on-daopa'a tamérafo empá'á wéna aasiyaasí komérainiye-imayaa úne. ¹⁶ Fasi'aénkóni waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfakaamba póna ímba ení kísau wémaiwai aantembanifo enáfakoraamba éna empá'á winíye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewará'á arumbá wembá améma kesífa'an-iyé sínone.

¹⁷ Fasi'aénkóni kisaugo kenkáisi kisaugo mimbórá-í'a wéimba po kentáfé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónísímasintafe miyá siyó. ¹⁸ Embó

sáwí'o uwánkenamo moórá-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímba wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyanónaumne. ¹⁹ Kemá Póro kesiyáántamba agaé'a mimbéyámbá aménaumne sune. Ísu Káráisitín-aaí simámewana érai'e siyáanda maé'mae'o inda-méyámbá kempá'á wéraimba po ímba kanaa'á méyanínda-aaín-iyé. ²⁰ Kesífákoo Fasi'aénkóni waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

²¹ Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba iyáákainone. ²² Empá'á ke kondasáfé kesí mááraru'a to'mayaa uwásinkaaó. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Maníkómpá'á inai simásinke moórá-maararu'a to'mayaa uwásinkaaó.

²³ Moóráwigon-awi'a Épáfarasi Ísu Káráisitín-aaímo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ²⁴ Kesé'a kisaumo máéwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árísítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.

Ípúru

Ísu wíyómpa'a iyówana moóráwígon-awí'a ímbo agaimakáiwai moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi moórá-awí'a Ípúru-waasi Ísun-aaí isésa wení aampa'ó kuntáfésa tuwíyáái ésa sáwí'a uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááéraan-amaan-amba aneka'á arááíwáéfo séna maarán-áái agaimái mátímakaiye.

Ísu Maníkón-ááninkoma Mósesemba iyáákaraiye. Ísu aifa'-ámáán-káwáágómá áamáán-kisau-waasi iyáákaraiye. Póí tufú'mai Maníkómbá ámakaaamba aifa'-ámáán-ámbá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenáuma Maníkómbá ámakaimba póna kentáásí áamáán-amba wikáimba pó'a Ísumba ímbo aúwémba fasi'ámai méraaro séna agaimái mátímakaiye.

Maníkón-ááninkon-awikoma wíyómpaken-kisau-waasi-tuwi'o iyáákarain-aaí.

¹ Naaófá'á moórá-mora-kanaa Maníkó wenáái simátímakowisafena súwasa míwí Maníkó siyáin-aaí miyám-biyan-aaí kentáá siwá'násomba simátíma'maena tiyáimba isaná ² káfé'a ánaaen-kanaafimba Maníkón-ááninko Maníkón-aaísa simásímakaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo wéronka'a Maníkó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántááká'á káráwiyiniye. ³ Maníkóní sámó kainkó ááninkompinkemba sama kaisaná Maníkómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo méraiwai kentáá aráásímísana wení fasi'aén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waé'wae'a wéiye. Wemó pukáintafena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba iyáfasinena wíyómpa'a iyéna Maníkó fasi'aémbó iyáákaraiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména ⁴ wenáwí'a Maníkón-ááninkon-awiko Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba iyáákaraiye.

⁵ Maníkó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáífo ááninkontafena séna

emá kesáánimba óng'a
kesí kisaúra'a ankáúmne

Maníkó séna moórá-aaíwara'a séna
kemá afowámá onaná wemá
kesáánimba íníye

séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba
siyáífo ááninkontafena séna ⁶ Maníkó wenááninko iyáákaraiwaimba

ai'marówana kunkáinka'a
séna

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi
wen-ímáyáá mósá maránááwe

wenááninkontafena siyáímbanifo ⁷ wení wíyómpaken-kisau-waasisafena súwana Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba to'maésa wénowe. Kemá súnasa

kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe

siyáifo ⁸ Maníkó wenááninkontafena séna

Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áíniye. Káráwiyonda arupíse úmai wégarawiyone. ⁹ Kawe-tántáátáfé aamoí é sáwí-tantaatafe áyamba wéone. Mindásafena Maníkó ení Fasi'aénkó embá iyáfasinankaraisa

seyaaafá'-wáásí iyáákaraanana enarumbá

kawe'á uwánkaraiye

séna ¹⁰ ááninkontafena moórá-ai séna

Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáántamba wíyómbo úmakaanda ¹¹ mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone. Unáánkwátóimo aúsú kénamo tai'áíntemba wíyóne marawé miyáumai tai'áíniye. ¹² Wátóimo usisi fámáráántemba wíyóne marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá wíyóne marawé miyá éma káfé'o méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba puwínone

siyáíye. ¹³ Maníkó maanáái ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena siyáifo ááninkontafena séna

kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'a ení namuro-wáásí tínkamona emá iyáákainone

siyáíye.

¹⁴ Mináái siyáifo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawa'iyo. Miwí ímba túma wéráiwai tuman-aantembo wéráiwai ésa Maníkómó sintembá miyá owaná Maníkó simátimena séna kawe'-ámpá'ó métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'maraiye. Mindásafena Maníkón-ááninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba iyáákaraiye.

2

Sáwí'o úmaimo méraundafinkenta Ísuma kawe'-ámpátáámó mészínkáíwain-ai.

¹ Maníkón-ááninko wíyómpaken-kisau-waasi iyáákaraintafeta érai'-aaisaamo ísaraunda-ai fasi'ámai ta'ótoreta mináái ifátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta iyónaumne. ² Maníkóní amáamba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-aai póna taráíyaawiye ímbo aráái wakaawiye sáwí-meyamba arupíse úmai tímakaiye. ³ Énifo Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba kawe'-ámpá'á métinkanæ séna minóráá-kísáúsáféna ááninko kentáásí Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáíye. Minóráá'-ááímó ísáimaimo ifátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tinda ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwata ⁴ mináái érai'-aain-iyé sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá tímúwasa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraunda-kisau sáá'o ún-kisau máúwana Maníkó wení imáyáafinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

⁵ Méraiyan-kwaasisafe'a sune. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba iyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye.

⁶ Minááisáféna moóráwigo Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkóo waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa
waási sáwísamban-oyo nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono.

⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a

waási mótinkaanasa kárika'a mifá'á
méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanana
túwíko óraa'a isá ⁸ íyáfasintinkaraanasa
seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe

agaimaréna séna Maníkóo íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á
wégarawiyowe siyáimba ímba moórá-tantaa'a ifátuwesa seyaafá-
tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta káféta ínta wétuwanaumne. ⁹ Énifo
Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a wíyómpaken-kisau-waasi
tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á kumbéna
seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'ó úni'a uwánkówana puwúwana
mindásafena Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye.
Maníkó úwoi túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á
kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa éna pukáiyé.

¹⁰ Ísumba áí'ó úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá-
tántáákóni áwáugoma póna seyaafá-tántááká'á úmarena séna sámó kain-
áémpá'á sáwífa'-waasi méraiwae séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena
sámó kain-áémpá'á métinkaindawisafena Maníkó kanaán-iyé súwasa
Ísumba áí'a úni'ó uwánkómba mindásafena sásá'-í'a uráiyé. Maníkó
miyámó uráimba kawé'á uráiyé súne.

¹¹ Ísu waásisa Maníkóndé-i'ó uwásínkáiwaisaawe Maníkóndé-
i'a uwásínkáiwaiye Maníkó mimbórá tifowámá intáféna Ísu séna
kesúnafaraawimban-owe siyáin-aai ímba sáwí-imayaa éna kawé'-imáyáa
wéiyé. ¹² Mindásafena moóráwigo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna
séna

Maníkóo enáái kesúnafaraawimba simátimé'a túwaandu íyanka'a imó
sendará'á

enáwí'a mósá maránaumne

séna ¹³ moóráfa'a agaimaréna séna

kewará'á Maníkómpá'á

simankúnkúmba ónaumne

séna moóráfa'a agaimaréna séna

Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe

agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Maníkómó ámakain-iyampoisaafenamo siyáimba mararákén-
kwáásímó onten-áuwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko
waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba tai'ásuwanaumne. ¹⁵ Aasiyaasi
puwónaumne-imayaamo ésamo táátafesamo owanamó ta'ótokain-
imayaa faútinkanaumne séna puwéna íyáfasinena waántáwankomba
íyáákaraiye. ¹⁶ Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo

Émbaramumo Maníkón-aaisafenamo amankúnkúmbo uráintemba
kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai indasafenasa miyáumai
pukáiyé. ¹⁷ Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó éna kentáásáféna imáyáa
éna Maníkómpá'á aai símai kawé'á éna aruntá uwásinkenasa kentáási
sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó indasafena marapá'á kuména

waási úwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índá-amba mimbórá-ámbo wéraintafena miyá uráíye. ¹⁸ Ááémo marapá'ó méronka'a sáwí-aaimo sínda ísare'a áí'lo índá-i'a uwánkanae sésa áísai úmaesa wéiyesa áí'lo úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáfésa sáwí-aaimo síyamba ísánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-íye.

3

Ísun-awikoma Mósesen-awi'o íyáákarain-ai.

¹ Kesí waásisono. Súnda-aaisafe'a Ísumpa'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'lo uwátínkarain-kwaasisafena séna wíyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafela imáyáa úmae íyóro. Maníkó wembá ai'marówana marapá'á kumbéna érai'-aaisafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-káwáágó isa'á wentáfé'a imáyáa úmae'a íyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó ² maíndasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawé'-úmai wémaíye. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóní waásifimbo kisaumo ímbo tuwénamo kawé'-úmaimo maiyáintemba Ísu miyá uráíye. ³ Naambá kawé'-námbán-íye siyáafo mindámbo uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósesé kawé'-kísáú-wáásín-ífo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyaakaiye. ⁴ Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá-tántáá'wára'á Maníkó úmakaiye. ⁵ Mósesé Maníkóní kísau-waasigo éna Maníkóní waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawé'-úmai wémaena Maníkómó sínda-tantaa'lo paapé índá simátimakaiye. ⁶ Mósesé miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kísau-waasigon-ífo Maníkón-ááninko-úramba póna Maníkóní waásiya'a káráwiyimba ímba ifá'lo túwáimba kawé'á wéíye. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmbó étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóní waási-ita ónaumne.

Maníkóní waási wenópa'o kosaagúíyan-ai.

⁷ Mindásafena naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáa síwá'násontafena siyáin-ai imáyáan-oro.

Maará siyáíye.

Káfé'lo Maníkómó simátimín-ai ísáaro. ⁸ Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráísúmbo tirunté'lo makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái ísáaro. Máásai-marafa'a mésa kentíwá'náma miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kisau maésa wenáái taráíyaawe. ⁹ Ayáátáaka'a 40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kisau awánaraambanifo kesáái taráísésa totuwiyésa sáwí'lo uwásínkáantafe'a ¹⁰ aaisambá tiyé'a sé'a miwítí imáyáa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááiwáéwe sé'a ¹¹ aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánáawe siyáumne Maníkóní

Ufaen-ámútánkó siyáíye.

¹² Kesí waásisono. Maníkóní Ufaen-ámútánkó minááímó siyáintafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa ésa Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba ésa Maníkó

fasi'aénkwáráwímbá tínaaemba uwáméfainifo káráwimai kawel'án-oro. ¹³ Kempínkémbá tuwímbai sáwi-imayaa íyana minímáyáágó karó'á simátiyuwainasa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a máraafainifo moórá-mora-waasi kentí imáyáa fasi'átínkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro. ¹⁴ Aifa'á Maníkómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáási imáyáa fasi'ámai miyáumaimo simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Káráisitiye'a káásimai méta marapá'ó méraunda-kanaasaamo tai'áíndara'a fasi'ámaisá méranauumne.

¹⁵ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

káfé'lo Maníkómó simátimín-aaí isáaro.

Naaófá'ó Maníkón-aaímo taráísúmbo tirunté'lo makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái isáaro

agaimaréna siyáíye. ¹⁶ Súnda-waasi nááwiya Maníkón-aaí wéisesawa taráíyaana'iyó. Kentáá siwá'náma Ísípi-marafakemba Mósesé faútiyuwena tí'maenamo tiyáiwai miwí Maníkón-aaí wéisesa taráíyaawe. ¹⁷ Nááwiya ayáatáaka'a 40 aataiya'a Maníkó aaisambá tikaiyo. Máasai-marafa'lo mésamo sáwí'lo ésamo pukáawi miwísáféna aaisambá tikaiye. ¹⁸ Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáíyo. Wenááimo ímbo isámaimo kawel'ó uráawisafena siyáíye. ¹⁹ Wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráamba pósa ímba kanaa'á wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaísa isaraumne.

4

¹ Kentáásáféna Maníkó séna kempá'á tasaagánááwe símai káásamakain-aaí wérainmba pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a wempá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawel'án-oro. ² Maníkóní kawel'ááimó isaraundantemba ááema kentáá siwá'náma isaraambanifo úwoi táá'-aantemba isésa ímba timankúnkúmba ésa tirumpimbá ta'ótórówana póna minááigó ímba túwa'nai uráíye. Mindásafe'a kempínkémbá tuwímbai sé'a Maníkómpá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawel'án-oro. ³ Naaófá'á Maníkó wíyóne marawé úmai tai'éna saagaráin-kanaa wéraiwo wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráawisafena séna aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáímbanifo wenááisafeta simankúnkúmba úndawisa wempá'á wéta weséta kosaagánaumne. ⁴ Maníkón-aaí aúfáifimba wesé'lo kosaagaan-dasáfénasa agaimaréna séna

Maníkó afa'móráe-kanaa kísau maimái tai'ásuwena afakaeté-kanaa saagaráíye

agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáá wéraiwo ⁵ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimba póna ⁶ saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Maníkón-aaímo isaraawi ímba timankúnkúmba uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a saagaráawe. ⁷ Sáwífa'-aatai maisuwéna Maníkó moórá-kanaa maréna séna minkánáá tiníye séna Téfitimba simámuwana Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

káfé'lo Manikómó simátímín-*aa*i ísáaro.

Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro

agaimaréna siyáin-*aa*i kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

⁸ Naaófá'á moóráwígon-*aw*i'a Yósúwa tí'maena kawe'-áémpá'ó mátinkomba mináémpá'ó Manikómpá'ó saagáyan-*aem*pa'o wéronkakaa ánaaemba Manikó ímba moórá-*kanaa* maréna séna saagáyan-*kanaa* tíniye ímba siyáisino. ⁹ Manikó wení kísau tai'ásuvena saagaan-*kánaa* makáimba wení waásimo saagaan-*kánaa* wéraiye. ¹⁰ Manikómó wení kísau tai'ásuwenamo saagaráintemba Manikómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwará'á kísau tai'ásuwesa saagánáawe. ¹¹ Mindásafeta Manikómpá'á wéta wesé'lo saagaandasáfeta siyáántán-*kwimá*isa kísau maúndasa miyásá onó. Kentáa síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawe'á éta káráwimai kawe'-*iyataa*o.

¹² Manikó méraisana wenááiigo kísau wémaiye. Séfasefa'-*aem*pa'a áwááimo wétain-*paepaetambo* póimo tusákaa ontembá Manikón-*aa*igo kentáasirumpinken-*imayaa* sáwí-*imayaa*wé kawe'-ímáyááwé tuwínkaal-*isatá* wéawanumne. Sirááímo tain-tántáá'é súnanasa Manikón-*aa*igo tuwínkaal-*úmárá*isata sáwí-*tanta*e kawe'-tántáá'ésá wéawanumne. ¹³ Wiyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á Manikón-*aúr*anka'a ímba áwiyoraifo wiyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á afora'á wéraisana wéawanaiye. Wemá miyámó iwái póna kesáámó méraundawini áwáusa sísai ínata simámenaumne. Manikón-*aa*i aúfáifimba sún-*aa*i miyán-*áái* wérintafeta kentáa síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawe'á éta káráwimai kawe'-*iyataa*o.

*Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aa*i.

¹⁴ Ísu Manikón-*án*ninko kentáási óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wiyómpa'a Manikóe'a iména kentáa súwa'nai enasa áisai ímba póta wenááisafeta simankúnkumbo uráundasafeta káfeta minááisá fasi'ámaisá ta'ótóráano. ¹⁵ Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfésa sáwí-*aa*imo sínda isánae sésa áisai úmaesa iyúmbanifo ímba sáwí'a uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-*aa*imo síyambo isánae sésamó ombá kentááfimbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasinkaiye. ¹⁶ Mindásafena kentááfimbá umbai-tántáá'á wéraindara'a ímba sáátafeta onanasá Manikó úwoisa súwa'nai iwáímpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai íniye.

5

¹ Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmó maíyantafesa Yúndaa-*wasif*inkemba moórá-*moraw*igo iyáfasintinkaawasa wépu*ko*wasa fí'omba iyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Manikómpá'á áisai esa waásimo sáwí'lo ontáfésa pói tufú'mai Manikómbá amésa tuwímbai-*tanta*a'wara'a wéamewe. ² Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawe'-úmáimo isésamo sáwí'lo on-*kwá*ásisáfésa *kanaa*'á kawe'-úmá tirumbá uwátinkesa ³ ímba kawe'-úmá fasi'ámai mésa sáwí'lo ontáfésa pói tufú'mai Manikómbá wéamewe. Seyaafá'-*wá*ásítí sáwí-*awausaf*esa sésa pói tufú'mai Manikómbá amésa miwítí sáwí-*awausaf*esawara'a wéamewe. ⁴ Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-*imayaa*

ésa miyán-kísáú wémaefo naaófá'ó Maníkómó moóráwígon-awí'o Éronimba iyáfasinankowana miyán-kísáúmó maiyáintemba Manikó iyáfasintinkarawai aantemba minkísáú wémaewe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráísiti ímba imáyáa éna séna óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáánónae ímba siyáífo Manikó iyáfasinankena aifa'-ámáán-káwáá-kísáú aména séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ánkaraumne séna ⁶ moórá-aiiwara'a súwana agaimaréna séna moóráwígon-awí'o MériKíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone Ísu Káráísitintafena siyáíye.

⁷ Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a sésé'á éna ifi'á téna inai séna puwindasafena Manikómpá'á áisai ena puwindamo kanaa'ó áwa'nai índawintafena súwa'nai uwo séna Manikón-ímáyáá arááíwakaimba póna áwa'nai uráíye. ⁸ Ísu érai'a Manikón-ááninko úwana umbai-tántáá'ó wempá'ó túmba ímba mindásafena imáyáa éna Manikón-ímáyáá éna ⁹ sásá'-í'a éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsinkáisata aúí'a úmáisa maé'maeta wéune. Ísu mintántáákóni áwáugoma póna ¹⁰ MériKísétekimo amáán-kawaamo uráintemba aifa'-ámáán-káwáámó índasafena Manikó Ísumba iyáfasinankaraiye.

Ísuni aampa'á arááíwae'mai ifá'á túwáafomo siyáin-aii.

¹¹ Simátimunda-aiifimba sáwífa'-aii wérainbanifo ímba ísámai kawé'á ontáféna aráátimunda-kisauugo umbai wétaiye. ¹² Ááéma Ísu Káráísitin-aii isé'a ayáátáá-kanaa maisukáafo nóra séra ímba simátima'mae wéíyo. Manikón-aiima afora'-áái ímba ísámai kawé'á é'a moóráwigo aneka'á simásiminkwæ sefó umarambó náambo nésamo fasi'aén-tómbó ímbo naantenkáambá é'a pó'a Manikón-aii ímba kanaa'á simátímakaawe. ¹³ Umarambó náambo nésamo ímbo kawé'-úmáimo aaimó isáantemba miyaráán-úmai kawé'-úmáimo méraiye sáwí'ó úmáimo méraiye miwání áwáuma ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁴ Tinón-ésamo fasi'aén-tómbó naantembá kawé'-ímáyáámó owí seyaafá'-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6

¹ Mindásafeta Ísu Káráísitin-aii paákákén-áái aantemba ímba iséta fasi'aén-ááímó arumpimbó wérain-aiiwarata iséta sáakaefaenkwaasiyaanta iyataao. Ísu Káráísitin-aii paákákén-áái é'a simátímakaunda pó'a ímba aneka'á simátima'mae iyónaumne. Simátímakaunda-aii maarán-ááin-íye. Úwoi-kisausafe'a tinaaemba uwáme'a Manikón-aiisafe'a timankúnkumba wéowe. ² Nombó maitínkáán-aii simátime'a Manikóni kísau maiwae sésa iyáfasintinkesa tine'á tiyáamba ta'ótóráán-aii simátime'a waásimo pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aii simátime'a Manikó waásimo méraawini áwáusafena tísai ena tímínana mimbéyámbá waé'wae'a índa-aii simátímakaunda minááímó é'lo simátímakaunda-aii ísaraafo fasi'aén-áái arumpimbó

wérain-aai ísáaro. ³ Maníkómó súwa'nai ínataamo éta íséta sáákafaeen-kwaasiyaanta ónaumne.

⁴ Maníkóní aambá arááiwae'mai ifátukaawi kotafisiyasa aneka'á kouwerésa kawe'-ámpá'á títambanifo ímba ténááwe. Miwí Maníkó sámó kátinkarain-aempa'a mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa ⁵ miyáumai mésa sésa Maníkón-aai kawe'-ááin-iye sésa Maníkóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á paápé ínasa mifási'áémbá tuwímbai awánamai ⁶ ifátuwesa ímba aneka'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáásí maará wéowe. Maníkón-ááninkombo aaraa-táiyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe.

⁷ Miyámó on-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawe'á isaná kísau óraa'a isasá waási naawaná Maníkó miyám-bárámá kawe'á wéuwatinkaiye. ⁸ Énifo moórá-aempa'-marama karaan-tantáá'é námáiyé wérain-barama úwoi-marama isaná ampáánká'á Maníkó iyafímbá agaisuwáiniye. Miyáumai Maníkóní aampa'á arááiwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Káráisitín-aai paákákén-áái ímba aneka'á simátimenaumne.

⁹ Kesí waásisono. Miyán-ááímó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-ofo kawe'-máráráán-kwáásí owaná Maníkó kawe'-ámpá'á méwátinkaiye sune. ¹⁰ Maníkóntáfé'a imáyáa ontáfé'a wení waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná Maníkó arupise úmaimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. ¹¹ Maarásáféna sirááisa wétaiye. Moórá-morawigo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáa é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyanbo paápé índasafe'a amu'maré'a mé'a ¹² ímba tuwesarái ina'a ímba ifátuwe'a Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ésamo Maníkómó timénaumne siyáintafesamo amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásiyáání'o ombá sirááisa wétaiye.

Maníkó símaimo kááísamakain-aai.

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena siyáimba símai kááísamakonka'a póna wembó iyáákaraawai ímba méraantafena Maníkó séna seyaafá'nánká iyáákaraundawi mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-aai érai'a ónaumne séna símai kááísamarena ¹⁴ Émbaramuntafena séna érai'a kawe'á uwánkaumpo enaisaafitantambo iyamba sáwífa'a paápé ónááwe súwana ¹⁵ Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátuwomba amu'maréna ména Maníkómó símaimo kááísamakaintemba uráiyé. ¹⁶ Yúnda-waasi tiká'ó máráámba maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá iyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-meyamba simíniye wésewe. Miyámó sésamo ombá fí'owi fí'on-aai ímba mimpímbá sembá maará sésa kemó sentení'a owé sénááwe. ¹⁷⁻¹⁸ Miyáumai Maníkó kawe'ó uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna Maníkó séna waási kentáfésa sésa

siyáintemba ímba éna fí'oni'a íníye sefáímpó'a seyaafá'ó iyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paapé íníye Maníkó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó wenaúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíniye. Miyámó siyáintafeta kesáá wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta óraaka séta siyáinteni'a íníye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. ¹⁹⁻²⁰ Naambó ésamo áfombo faimakáawanamo fasi'ámaimo intembá Maníkómó siyáintemba kawé'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaigo kentáá fasi'ásínkáísata Maníkómó wiyómpa'o méraiwaíntafeta imáyáa éta amu'maréta méraumne. Ísu kentáásí aifa'á wiyómpa'a iyéna áamáán-dankomba Maníkóní ufaendáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámais méraumne. Méríkisétekimo uráintemba wiyómpa'a Ísu kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámais méraundasa póta Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyaambo paapé índasafe'a amu'maré'a méraaro.

Áamáán-kawaago Méríkisétekin-ai.

7

¹ Minkwáásígó Méríkiséteki wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Maníkó iyáákaraiwaini áamáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-waasise tiyéna iyáákaronaempakemba túwana Méríkiséteki Émbaramumba aampa'á awánéna kawé'á uwánkowana ² Émbaramu namuro-wáásítí moparáwímbó maiyómba siyáánkaiya'a tuwínkena Méríkisétekimba moórá-unkwima ámakaiye. Méríkisétekintafesa mináwíkóní áwáuma kawekáwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágón-áwíkoni áwáuma faru-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. ³ Méríkisétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáinkanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraintafena Maníkón-ááninkoraamba uréna áamáán-kawaa-i'a úmai maé'mae'a íníye.

⁴ Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úmbanifo wemá Méríkisétekimba namuro-wáásítí moparáwímpínkémhá moórá-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Méríkisétekima Émbaramumba iyáákaraiye súne. ⁵ Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awi'a Rífái wenándáfakenkwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kisaura'a iyáfasintinkariye. Maníkóní áamáámpinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-waasiono. Kentí moparáwímbó wémaempinkemba aasiyaasí siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moórá-unkwima kentí waási Rífáin-andafakenkwaasi tíméro siyáíye. ⁶ Méríkisétekimo Rífáin-andafakenkwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moórá-unkwima ámakaimba áamáánkomo siyáintemba uráíye súsino. Enifo Méríkiséteki ímba Rífáin-andafakenkwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moórá-unkwima úwoi maimaéna kawé'á uwánkena

Maníkómó Émbaramun tafena kawe'á uwánkanaumnemo símaimo kááísamakaiwaimba kawe'á uwánkaraiye. ⁷ Óraa'-waasigo káril-waasigomba kawe'ó uwánkáimba mináái iséta póta MériKiséteki Émbaramumba iyáákaraiye sune. ⁸ Rífáin-andafaken-kwaasi siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwimo wémaewai wépuwon-kwaasin-oyo MériKiséteki siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwima maiyáiwaintafena Maníkón-ai aúfáfimba agaimaréna séna wemá aúnarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rífáin-andafaken-kwaasi iyáákaraiye. ⁹ Imáyáa é'a sé'a Émbaramu MériKisétekimba moórá-unkwí ámakonka'a Rífáiwara'o ámakaintemba éna wemá moórá-unkwima wémaiwai ámakaintenkaamba uráiyé. ¹⁰ Émbaramu MériKisétekimba awánéna moórá-unkwimo ámakonka'a Rífái ímba paápé uréna aíwá'nágo arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a sune. Rífáiwara'a MériKisétekimba ámakaintemba uráiyé sune.

¹¹ Naaófá'á Maníkó áamáambo simátímakonka'a Rífáin-andafaken-kwaasi áamáan-kisau maéa pói tufú'mai Maníkómbá amiyantafena Maníkó iyáfasintinkena Éronimba aifa'-ámáan-káwáá iyáfasinankaraiye. Rífáin-andafaken-kwaasiti kisaumo arupise uwátinkáinkakaa Maníkó ímba aneka'á aifa'-ámáan-káwáá iyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-kwaasin-ifo MériKisétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹² Maníkó séna aú-aifa'-amaan-kawaama iyáfasinankanae súmba póna ááéraan-amaamba áamáan-kisau-waasi Maníkóntáfésa ísámai pói tufú'mai ámén-amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. ¹³⁻¹⁴ Mináái Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafena séna ímba Rífáin-andafakemban-ifo moórá-anda Yúndaan-andafakemba paápé uráiyé. Naaófá'á Mósese áamáan-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-kwaasisafena siyáiyé. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-oyo Rífáin-andafaken-kwaasi Maníkóntáfésa imáyáa ésa pói tufú'mai óntantaarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu MériKisétekiyaam-amaan-kawaagon-ai.

¹⁵ Mináái góní áwáuma maarán-iye. Maníkó aú-amba aráátimena aú-aifa'-amaan-kawaago MériKisétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹⁶ Ímba Rífáin-andafakemban-ifo fasi'aémpínkémbá maé'mae'a éna ímba tai'áíndawi aifa'-ámáan-káwáá-í'a úmai iyáfasinankaraiye. ¹⁷ Mindásafena Maníkón-ai aúfái-wandaafimba agaimaréna séna moóráwígon-awí'a MériKiséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráisitintafena siyáiyé. ¹⁸⁻¹⁹ Ááéraan-amba

Rífáin-andafaken-kwaasiti áamáan-kisaugo ímba fasi'ámai wérontafena ímba túwa'nai úmai arupise uwátinkowana Maníkó ááéraan-amba ifátuwena moórá-amba kawe'-ámbá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai méta Maníkómpátá wégune.

²⁰⁻²¹ Rífáin-andafakemba áamáan-kisau-waasi iyáfasintinkonka'a úwoi iyáfasintinkesa ímba aái símai kááísamakaambanifo Maníkó Ísu Káráisitimba aifa'-ámáan-káwáágómbó iyáfasinankonka'a aái símai kááísamakaiye. Mindásafena agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna emá áamáán-kawaago éma
maé'mae'a ínone séna mináái ímba taraisíniye

Maníkó wenááninkontafena símai kááisamakaiye. ²² Minááiígó
ááéraan-aaí iyáákowana Maníkó símai kááisamakontafena Ísu Káráísiti
séna mináái
érai'-aaí waé'wae'a íniye siyáíye.

²³ Moórá-aaí ísáaro. Ááéma áamáán-kisau-waasi sáwífa'a mésa pósa
púwúntemba anondáára'a fí'owima minkísáú maimaésa iyáambanifo
²⁴ Ísu Káráísiti maé'mae'a éna ímbo puwíndawi aifa'-ámáán-káwáá-
kísáú maimaéna iyéna ²⁵ maé'mae'a éna kentáásáféna imáyáa éna
Maníkómpá'á áísai úmae iyéna póna kanaa'á sáwí-imayaafinkenta
wéfausinkaiye. Ísu Káráísitinka'a kááisamaisa méta Maníkómpátáámó
kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye.

²⁶ Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa
éna sáwí-aaí wempímbá ímba wéraisana kawe'-aantemba úmai ména
marapá'á sáwí-waasifimbo maúnka'a ímba sáwí'a uréna wíyómpa'a
fasi'aén-áémpá'á iména miyán-áífa'-ámáán-káwáágó ména kanaatá
seyaafá-tántáa'á wésuwa'nai-iyé. ²⁷ Waásimo sáwí'o untáfésawe
miwímó sáwí'o untáfésawe Rífaín-andafaken-kwaasi aifa'-ámáán-
kwáásí pói tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyáambanifo Ísu Káráísiti
sáwí'o í-áái wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba
pói tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyéna waásimo sáwí'o ontáfénawe
séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú tai'ásukaiye. ²⁸ Áamáán-
aafinkemba aifa'-ámáán-kwáásí iyáfasintinkowasa mararákén-kwáásí
pósa sáwí'a uráambanifo minámáánkó ánaemba Maníkó símai
kááisamarena séna miyá ónaumne séna wenáánimba sásákómbá
iyáfasinankowana aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai maé'mae'a wéíye.

8

Ísuma kentáásí aifa'-ámáán-káwáágón-aaí.

¹ Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Miyán-áífa'-ámáán-káwáágó
kentáásí áamáán-kawaago wíyómpa'a ména iyáákamaimo kawáán-
uráiwai ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méráíye. ² Waásimo
naambó ésamo Maníkóntáfésa mindáúmpá'á imáyáa ombánifo
wíyómpa'a Fasi'aénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráísiti mimpímbá
Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iména aifa'-ámáán-káwáá-kísáú wémaíye.

³ Marapá'-áífa'-ámáán-káwáá pói tufuwésa tómbá maésa úmai
Maníkómbó amíyantafesa iyáfasintinkaraafo Ísu Káráísiti kentáásí
aifa'-ámáán-káwáágó moórá-tantaa'o Maníkómbó ámakaimba mindá
puwéna wenáúma ámakaiye. ⁴ Waásimo sáwí'o untáfésa áamáánkomo
siyáintemba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kisau wémaen-kwaasi
méraafo Ísu Káráísiti marapá'ó ménaraa ímba pói tufú'mai Maníkómbá
amísino. ⁵ Wíyómpa'o naan-úrambo úmakaiwaini waé'maiyaan-damba
marapá'á wéraisasa mindáúmpá'á áamáán-kisau wémaewe. Miyáumai
naaófá'á Mósese aifa'-ámáán-dámbó índasafena úwana Maníkó
simámena séna Sáínai-opapa'a aráanamunda-namba miyán-dámbá

uwó súwana Mósese wíyómpa'lo wérain-dankoni waé'maiyaan-damba úmakaiye. ⁶ Wíyómpa'a Ísu áamáán-kisaumo wémain-kisaugo marapá'ó áamáán-kisaumo wémaen-kisau iyáákaraiye. Manikó séna kawé'á uwátinkanaumne símai kááísamakain-aaí Ísu Káráísitimo aráásímimba minááígó ááémo símaimo kááísamakain-aaigomba iyáákaraiye. ⁷ Ááémo símaimo kááísamakain-aaigomo waásimo arupísemo uwátínkarainkakaa Manikó ímba aú-aaí símai kááísamakaisino.

⁸ Manikó wení waási tuwánómba sáwí'a uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-áái súwana Manikón-aaí aúfái-wandaafimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna ánaaemba moórá-kanaa tína'a aú-aaí símai kááísamare'a Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-aaí símai kááísatinkanaumne. ⁹ Ísípi-marafakemba miwí tíwá'náma faútinke'a tí'mae'lo téwándara'a aaí símai kááísamakaundanifo mináái taráísúwa'a sínnaemba uwátímakaumne. Aú-aaí símai kááísamare'a ímba ááéraan-aiyaamban-ifo aú-aaín-iyé Fasi'aénkó séna ¹⁰ moórá-aiwara'a séna moórá-kanaa tína'a Ísareri-waasisafe'a aú-aaí símaimo kááísatinkaandara'a kesí amáámba tirumpiné imáyáafine tímé'a miwítí Manikó méraanasa kesí waási-i'a úmai ménaawe. ¹¹ Minkánáá tinasá miwítí waásiye fi'on-kwaasiye ímba táántesa sésa Manikómpá'á teró sénáawe. Óraa'-waasiye úwoi-waasiye seyaafá'á é'a tiyáamba pósa ímba aneka'á táántanaawe. ¹² Sirumbá uwátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-imáyáásáfé'a ímba imáyáa úmae iyónaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹³ Manikó aú-aaí símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifa'ó símaimo kááísamakain-aaí ááéraan-aaí isaná ááéraan-tantaa'a kárika'a wéna tai'áínífo ááéraan-aaímo éna kárika'a tai'áíníye.

9

Naaófá'á aifa'-ámáán-káwáágó purumakagóní naaemá Manikómbá áma'mae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-aaí.

¹ Naaófá'á Manikó aifa'á símai kááísamakain-aaímo wérompinkemba Manikón-imáyáá mósá wémaron-aaí wérowasa Manikón-imáyáámó mósá maráíyan-damba úmakaawe. ² Ampanta-námbá úmaka moórá-ampanta afufumpimbá imakésa mósá fáitukopatafesa Manikóní ufaen-úran-amaapa'e sésa múra fáitukopatafesa ufaen-dáúmpá'é sésa mimpimbá ómbá kúra'mai marésa taaré úmaka mintáárérá'á Manikóní péréti-tomba marésa ³ mósá fáitukon-daumpatafesa Manikóní ufaen-úran-amaapa'e sésa ⁴ mimpimbá korí-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintáárérá'á asaa-wiyúmbó ún-kana wéagaesa kawé-táwáámá úmaresa korí-óntán-kwándááísámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpimbá korí-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófá'á wíyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonkon-awí'a máána-tomba mintáwááfimbá ma'mái minkáwé-táwááfimbá marésa naaófá'á Manikó wení kísaura'a Éronimba iyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-tumba mintáwááfimbá marésa naaófá'á Manikómó Móseseumbo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'lo

agaimakón-kwandaai kae'-wándáái mintáwááfimbá marésa ⁵ kae-tántáá'á ayóiwará-tántáákái óraa-kawe'a úmaresa sésa Maníkóní áwáuma fí'oran-awaugo póna sama kaiyé suwaná mintántáákáígó ayóígóráámá mintáwáámá káátena Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káátaraiye. Mindásafe'a káfé'a ímba ayáátáá'-aai agáúmne.

⁶ Miyá úmakesa aasiyaasi-kánáá ámáán-kisau-waasi minámáán-dánkómbá múra fáitukon-aempa'a iyésa kísau máúmbanifo ⁷ moórámora-aataiy'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'a aifa'-ámáán-káwáágó iyéna póígoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwí'ó úntafenawe waásimo ímbo táá'ó isésamo sáwí'ó untáfénawe miyá-sáwí'ó ombá maitiyuwáíndasafena mindááémá Maníkómbá ámakaiye. ⁸ Miyá éna Maníkóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisa wéaraasimiye. Ámáán-dankombo múra fáitukaapa'o wéromba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wempá'á iyíyan-amba ímba afora'á wéraiye. ⁹ Mintántáá'á aiyowáí'a úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarán-iyé. Maníkón-imáyáámó mósá makón-kwaasi póí tufuwésa tómbá fakarésa úmai Maníkómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-imáyáá ímba sásá'-í'a uwátinkaraiye. ¹⁰ Miyáumai minámpá'á tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Maníkó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba tai'áraiye.

¹¹ Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó káfé'ó wérain-amba kawe'-ámbá aráásimena ámáán-kisau wémain-daumpa'a mindámbá ímba marapá'ó waásimo úmakaan-damban-ifo iyáákarain-damba sásá'-námbán-iyé. ¹² Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wiyómpa'a Maníkó méropa'a iyúmba ámáán-kisau-waasigomo mémegoni naaewé purumaka-aráákoni naaewé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwí'ó úmaisaamo méraundafinkenta siyáínata aúí'a úmaisa maé'mae'ó ondasáfénasa miyá éna pukáiyé. ¹³ Mémegoni naaewé purumakagóní naaewé anááé-aráá'a purumaka-aráá'ó agaisukáampinken-kanawe Maníkón-aúranka'ó sáwí'ó uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kawe'á uwátinkówana Maníkó tuwánéna séna kawe'án-iyé siyáiyé. ¹⁴ Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naaegómá iyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí'-aai wérawai Maníkóní ámútanko maé'mae'ó iwáí wesé'a méraintafena wení naaemá kumúwana wenáuma Maníkómbá ámakaiye. Sáwí'ó wéowini áwáugo ta'ótokaimpinkemba faúsinkainanasa kentáásirumpimba ímba aái wérainata Maníkóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáuma Maníkómbá ámakaiye.

¹⁵ Mindásafena ááéraan-aai símai kááísamakonka'a sáwí'ó uráampinkembo fáutinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáiyé. Mindásafena Ísu Káráísiti aú-aai símai kááísamakaimba póna Maníkómó óraaka'ó séna kawe'ó uwátinkáanda waé'wae'a íniyemo siyáimba Maníkómó wétaantain-kwaasi maénááwe.

16-17 Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwíndasafena éna wení moparáwímbó maíyan-aaí wésifo úwoimo méraindara'a ímba maenááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maenááwe. ¹⁸ Miyáumai naaófá'á Maníkó aifa'-áái símai kááísamakonka'a Mósese pói tufúwana mimpóigóní naaemó kunkáintafena Maníkó símai kááísamakonka'a ¹⁹ aifa'á Mósese seyaafá'-wáásifimbá Maníkóní áamámba seyaafá'á simátimena purumaka-aráákoni naaefimbá non-úramba fatímakena méme-ayauma taemóka'a úsumarena mindááéfimbá tántámai Maníkón-aaí agaimái makáan-aufai-wandaiya'a tufimpín-úmarena waási tinepa'á miyá uwásuwena ²⁰ séna maandááémá aiyowái'a úmai aráátimumpo Maníkómó símaimo kááísamakain-aaí fasi'aén-áái wéráifo ísámai kawe'an-oro séna ²¹ miyáumai mindááémá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-úmarena mindáúmpá'ó wéron-tantaaka'a miyá úmakaiye. ²² Érai'a Maníkóní áamáankoni áwáufa'a naegó seyaafá'-tántáá'á kawe'á uwátínkáisana moóráwigowa'i póiya'á ímbo púwisanamo wení naaemó ímbo kúmínkakaa Maníkó sáwí-imayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Maníkó kentáásí sáwí-imayaasa wémaisyuwaiye.

Ísu sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aaí.

²³ Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wéron-tantaa'e maarán-iye. Wíyómpa'o wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaan-damban-iye. Mintántáá'ó marapá'ó wéron-tantaaka'a póigoni naaesámbá kawe'á uwátínkówana mindá kawe'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímba póigoni naaesámbán-ifo íyáákaraiwaini naaesámbá kawe'á wéuwatinkaiye. ²⁴ Miyáumai Ísu Káráísiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a íména kentáásáfénasa ímáyaá éna Maníkómbá wéaisai-iye. Úmakaan-damba naan-úrankoni waé'maiyaan-damba ímba iméraifo wíyómpa'a íména kentáásáfénasa ímáyaá éna Maníkómbá wéaisai-iye. ²⁵ Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-dáúmpá'á

aifa'-ámáán-káwáágó póigoni naaemá maimaéna íyóiyó uráintemba Ísu Káráísiti ímba miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naaemá maimaéna móamakaiye. ²⁶ Ísu Káráísitimo miyáumaimo maimaé íyóiyó urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena íyísino. Ímba miyá éna ááéraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasafenasa mimbórá-kánáá pukáiyé. ²⁷ Kentáásí kanaamó tínataamo púwóndasa kesáámó méraundawini áwáusafenasa sísai íniye. ²⁸ Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti puwéna Maníkómbá wenáúma aména aneka'á kuména ímba sáwí-imayaamo maitiyuwáíndasafena kumínífo wéamu'maraan-kwaasimo kuntiyáíndasafena kumíníye.

10

¹ Mósese mo siyáin-amaankoni aambá ímba aan-úramban-ifo Ísu Káráísiti kawe'ó uwátínkáíwaini aankóní waé'maiyaan-amban-iye. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a áamáán-kisau-waasi pói tufú'mai

Manikómbó ámakamba miyán-kísáúgó Manikómpá'ó tiyáan-kwaasi ímba arupíse uwátínkaraiye. ² Póimo tufú'maimo Manikómbó ámakaa-anko kawé'ó uwátínkarainkakaá Manikón-ímáyáámó mósá makáawi miwífimbá aoisaambá ímba wérowasa sáwí-tantaatafesa ímba umbái tésa ímba pói tufú'mai Manikómbá áma'maesa iyówisino. ³⁻⁴ Énifo maará wéowe. Purumakagóni naaegówé mémegoni naaegówé ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimba pása moórá-mora-aataiya'a pói tufú'mai Manikómbó ámakonka'a miwítí aoisaantáfesa imáyáa uráawe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráísiti marapá'ó kumíndasafena éna Manikóntáféna séna

póimo tufú'maimo embó ámakane tómbó ámakane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táínda-i'ó ondasáfé súma to'mayaa uwásinkaraane. ⁶ Póimo agaisukáantafe ímba aamoí wéone. Sáwí'o uráantafesamo póimo tufú'maimo ámakamba mindásafe ímba aamoí wéone ⁷ súnnda maará sune. Enáái aúfái-wandaafimba kentáféna símai agaimaréna séna Manikóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéone sune

Manikóntáféna Ísu siyáíye.

⁸ Aifa'á Ísu Káráísiti séna amáámbo siyáinten-úmai pói tufú'mai ámakane tómbá maimái ámakane pói agaisukáane sáwí'o uráantafesa pói tufú'mai ámakambanifo minánkó ímba arááíma wétaiša aamoí ímba wéone ⁹ simásuwena séna Manikóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne siyáíye. Mindásafena Ísu Káráísiti póimo tufú'maimo Manikómbó ámakanda-anta ifátuwena aú-amba Manikómbó arááímo táínda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaiye. ¹⁰ Ísu Káráísiti Manikón-ímáyáá arááíwaena Manikómbá wenáúma aména mimbórá-kánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Manikóndé-ita uwásínkaraiye.

¹¹ Aasiyaasi-kánáá amáán-kisau-waasi iyáfasinesa mimbórá-kísáú maéša pói tufú'mai Manikómbó ámakamba minkísáúgó ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimbanifo ¹² Ísu Káráísiti mimbórá-kánáá Manikómbá wenáúma aména pukáíye. Sáwí'o uráantafenawe sáwí'o ondasáfénasaawe puwéna minkísáú tai'ásuwena Manikón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á iména ¹³ Manikómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó iyáákaindasafena amu'maréna iméraiye. ¹⁴ Miyáumai Manikómbá wenáúma ámakaimba pása Manikóndé-i'ó uwátínkáin-kwaasi sásá'-í'a úmae iyónááwe.

¹⁵ Minááísáféna Manikóní Ufaen-amútánkó aforatá simásimuwana Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna

¹⁶ Fasi'aénkó séna moórá-kanaa tína'a aú-aii símai kááísatinkaandara'a kesí amáámbo tirumpiné imáyáafine tíménaumne siyáíye.

¹⁷ Moórá-aiiwara'a séna miwítí aoisaané amáánemo taráíyaamba ímba mindásafe'a imáyáa úmae iyónaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana póna sáwí'o uráantafesamo póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-amba taí'áíye.

Manikónópata iyónomo siyáin-aaí.

¹⁹ Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kentáásí aambá wikáimba póta ímba saátafeta éta Manikóní ufaen-dáúmpátá wéiyune. ²⁰ Puwéna Manikómbá wenáúmo ámakaintafena aú-amba waé'wae'o índa-amba aráásimena Manikóní ufaen-dáúmpá'á mósá fáitukon-ampanta fawásamai aambá wi'mái Manikómpátá iyónda-amba aráásimakaimba mindásafetaawe ²¹ wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo Manikóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta ²² Manikómpátá iyóno. Kentáásí sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aai wéraisata kawe'-nóntá pésínkáísata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta Manikómpátá simankúnkúmba éta Manikómpátá iyóno. ²³ Manikón-aaí érai'-aain-iyé séta póta fasi'ámaisa ta'ótoreta ínta ífátuweta Manikómó kawe'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámaisa ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. ²⁴ Kesáá imáyáasa éta moórá-mora-waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe tíméta kawe-kísáúsá wémaeta miyásá onó. ²⁵ Manikóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo túwaandu úmimo tukáantemba kesáá ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráísitimo kumínda kári-kanaa wéraintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

²⁶ Ísáaro. Manikóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáásí imáyáafinkembo wembó sínaaembo uwámetaamo sáwí'o úmaetaamo iyónanasaamo éna Manikó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáindasa fí'on-amba ímba weraífo ²⁷ saátafeta onanamó Manikómbó tínaaembo uwámiantafenamo sáwí-meyambo tímínasa óraa'-iyafimbo káwíyantafeta amu'maréta ménaumne. ²⁸ Mósesé tímún-amaambo taráíyaawi aaifimbá iyáfasintinkaresa kaumbo-kae'-waásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa ímba tirumbá uwátinkaiyamba tínkamiyasamo puwíyamba ²⁹ mindá umbai-tántáá'án-ifo Manikón-ááninkomba tínaaembo uwámémba mindá óraa'-umbai-tantaa'an-ifo Manikó símai kááísamakonka'a Ísu Káráísitini naaemá kumúwasa sáwí'o umbá maitiyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iyé síyawí óraa'a sáwí-meyamba maenááwe. Manikóní ámútanko úwoimo súwa'nai iwáintáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maenááwe. ³⁰ Maarán-ááímó siyáimba mindá Manikó póna maará siyáíye.

Sáwí'o iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a méyámbá tíménaumne

séna moórá-aaíwara'a séna Fasi'aénkó wení waási tísai úmai iséna tuwínkaa'a úmai-meyamba tímíniye

siyáíye. ³¹ Manikó fasi'aénkwáráwí póna tíkena sáwí-meyambo tímínda mindá óraa'a táátafesa ónááfo Manikóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

32 Ááema Maníkó kembiwísáféna sámó kátinkonka'a umbai-tántáá'á tímúwa'a ímba ifá'á túwómba fasi'ámai méraafo mindásafe'a imáyáan-oro. 33 Moórá-mora-kanaa seyaafá'-wáásí túranka'a sáwí'a uwátinkesa símai sáwí'a uwátinkómbanifo fasi'ámai mé'a moórá-mora-kanaa kentí waásimo sáwí'o uwátinkómba túwa'nai úmae iyúwasa kembiwíwárá'á sáwí'o uwátinkómba fasi'aráawe. 34 Maníkóní waási-i'o unkákémbá kempínkémbá tuwímbai ándáfa'o mótinkómba tirunfafé'a uwátinkówasa kentí moparawímbo tafiyúmba ímba imáyáa é'a sé'a iyáákarain-tantaa'a wíyómpa'a wérimba póna waé'wae'a íníye suwaná tirunkó kawel'á uráíye.

35 Miyá uráafo Maníkóntáfé'a fasi'ámai mé'a kawel'-mékámá wémaewe. 36 Maníkóní imáyáfinkeni'a é'a wemó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'o maiyantafe'a fasi'ámae iyiyana ímba tuwesaraí íno. 37 Miyáumai naaófá'á Áísaya Ísu Káraísitimo kumínda amu'maréna ména Maníkón-aai aúfáfimba agaimaréna séna ampáán-kánáá wérimba póna tíndawi ímbo amu'maráínda é'a tınıye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna

38 kesí waásigo arupíse úmai méraiwei kesááisafenamo érai'emo sénamo amankúnkúmbo ímbá póna aúí'a úmai méraimba póna ínkaisénamo siyuwé kóina'o

é'a ímba aamoí uwánkanaumne siyáíye agaimaréna siyáíye.

39 Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne. Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempa'o méraan-kwaasiyaanta kesáá ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo éta kawel'á úmaisa maé'maeta ónaumne.

11

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo on-áái.

1 Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmbo on-ámbá maarán-ámbán-iye. Maníkómó to'mayaa uráin-tantaatafeta séta éraika-tantaa'an-iye séta amu'maréta méta súrantantaamo ímbo awánáúnda-tantaatafeta séta érai'a wéraiye sune. 2 Kentáá síwá'náma Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmbo untáféna Maníkó séna kawel'án-owe siyáíye.

3 Naaófá'á Maníkó séna wíyóne marawé paapé uwó súwana paapé uráisata minááisáféta érai'e séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaa'a Maníkó úmakaiye.

4 Naaófá'á moóráwígon-awí'a Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna póí tufú'mai agaimái Maníkómbá ámakowana awaáón-áwí'a Kéni wemá tómbá fáká'mai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo úntafena Kénimo ámakowaimba iyáákaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmbo úntafena Maníkó ámakon-tantaa'a awánéna kawel'án-iye séna wembá awánéna arupíse úmai méraandawi óne siyáíye. Naaófá'á Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmbo ún-kwaasin-iye sewatá wéisaumne.

5 Naaófá'á moóráwígon-awí'a Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena Maníkó púwifo séna kunáí'maena wíyómpa'a móankarowasa ayaafáí uwááesa túwómbanifo Maníkómó áíkomba ímba awánaraawe. Ínókimba Maníkómó ímbo kunáíkonka'a moóráwigo Ínókin-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwa-e'ia úmae iyáíye agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba uráíye sune. 6 Maníkómpá'ó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-kwaasi kawé'ó uwátínkáín-aaisafesa aifa'á sésa érai'-aain-iyé

sésa wempá'á wétewe. Ímbo érai'-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempá'á ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo érai'e sésamo wenká'ó ímbo timankúnkúmba iyawi Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

7 Naaófá'á Maníkó Nówaamba simámena séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna érai'e séna non-afófora'o nín-da-taomba úmarena wení aare-iyámpóíye wenanááfú'e imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó Nówaantafena séna arupíse úmai méraane súwana Maníkómó marapá'-wáásímó sáwí-meyambo timínda-aai iséna simátímakaiye.

8 Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ení maramá tuwé áménda-marafa'a waaó súwana érai'e séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafa'a Maníkómó amúpa'a kuréna 9 Maníkómó aménaumne siyóm-barafa'a koména minááísáféna érai'e séna fí'om-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena ma'ééimbaniye. Mimbárá Émbaramuntafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawara'a tíménaumne siyóm-barafa'a Émbaramu-iyaise mésa wááu-namba úmaresa méraawe. 10 Émbaramu miyáumai ména moórá-naopatafena imáyáa éna Maníkómó wíyómpa'o to'mayaa úmakain-daopa'a fasi'aén-áfómbá

waé'wae'o índa-naopatafena imáyáa éna
amu'maréna ma'ééimbaniye.

11 Émbaramu awaainínkón-áwí'a Séraa Maníkón-aaisafena érai'e siyáíye. Maníkó simámena séna iyámpóí ma'ánkáínone súwana érai'a wemó sintembó owín-iyé séna iyámpóímo ma'ánkáánda-kanaa taí'áraiye séna ímba imáyáa úwana fasi'aémbá amúwana amú'a kauréna iyámpóí ma'ánkaraiye. 12 Miyáumai Émbaramu iyámpóí ma'ánkómba waurámbó kómpinkemba sáwífa'-waasi aísaaftantambo iyawisafena wíyómpa'o o'ó sáwífa'o wéraisanamo nompá'ó nonáámááímó sáwífa'o wéraitemba

miyán-kwáásí uwasá ímba kanaa'á toráúraawe.

13 Maanáúfáífímbó túwí'o agaimaráúnda-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e símae iyésa wenká'á timankúnkúmba úmae iyésa pukáawe. Maníkó óraaka séna miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímbo máúmba némpa'a wérowasa úwoi aai isésa aamoí ésa sésa marapátáámó méraundasa fí'om-barafaken-kwaasiyaamba úmaisá

ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. ¹⁴ Miyán-ááímó senkwáási miwítí mara-úrapa'a imáyáa uwatá ísaraumne. ¹⁵ Miwímó tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa pósa awánaawisino. ¹⁶ Ímba miyá ésa wiyómpa'o iyáákarain-aempa'a imáyáa uráawe. Mindásafena Maníkó aamoí éna séna kesí waásin-owe séna póna miwítí maru'á to'mayaa uráiyé.

¹⁷⁻¹⁸ Maníkó Émbaramuntafena óraaka séna enááninko Áísáakimpinkemba enaisaafitantambo iyawi paápé ónááwe siyéna ánaaemba moórá-ai áísai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba tufú-simiyo súwana Émbaramu séna Maníkó simásimena séna enááninko Áísáakimpinkemba enaisaafitantamba ónááwe siyáimba érai'a miyáumai paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-iyámpóí úwana ímbo ta'ótoromba áí'maena tufuwíndasafena éna ¹⁹ imáyáa éna séna Maníkó kanaa'á puwíndafinkemba iyáfasinankainiye séna tufuwíndasafena úwana Maníkó séna étuwaao súwana ifátuwena ááninkomba tufúwana puwóraampinkemba áíkaiye.

²⁰ Áísáaki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkómó ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena ááninkai Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. ²¹ Ánaaemba Yékopu waurámbá kéné puwíndasafena éna táumba faiyéna kífaena Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkón-imáyáá mósá maréna ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a tímakaiye. ²² Ánaaemba Yósepi waurámbá kéné puwíndasafena éna Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Maníkó kentáási waási Ísarerí-waasi Ísípi-marafakemba

faú'mai tí'maena kentáási marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántamba maimaésa máútaaro Yósepi siyáiyé.

²³ Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai kawé'-iyámpóín-iyé sésarai Maníkón-aaisafesarai tímankúnkúmbo uyantáfésarai

Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóísomba tínkantuwaaromo siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisésarai Mósesemba aúpá'á ánkarojana kaumbo-wiyómbá maisuwówana minóráá'-wáásígón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a móankarowana ²⁴ ánaaemba Mósesé óraa'a úwasa awánésa sésa Ísípifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iyé suwaná Mósesé Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-áái ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáiyé.

²⁵ Ísípifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba marésa sáwí'o untáfésa aamoí umbá Mósesé mindá ááémo tai'áínda-tantaatafena ímba arááíma tówana séna umbai-tántáá'ó simíyambo éna kanaán-iyé séna Maníkóní waási wení waási póna méron-aempa'a koména ²⁶ imáyáa éna séna Maníkó kentáásáféna tiyáíndawiye séna iyáfasinankaraiwaini kísau máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tínda minánkó Ísípi-waasiti sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba iyáákaraiye séna Maníkó kawé'-méyámbá simíníye-imayaa éna miyá uráiyé.

27 Ánaaemba Mósesé Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'a óraa'-waasi aaisambá áúwana Maníkón-aaisafena amankúnkumbo úntafena wenáaroí ímba inkaiséna úwoi kówéna Maníkómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáfinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye. 28 Ánaaemba Ísípifa'a Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi moórá-mora-naumpimpakemba aifaráán-iyámpóí tínkamindasafena úwana Mósesé Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-iyámpóí ímba tínkaminkwae séna Ísareri-waasisafena póí tufúké'a onta-táiyá'á naaemá a'maré'a mimpóí kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tiyótaimo í-tánóné siyáawe.

29 Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awi'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkumbo untáféna mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáámááyafamba kofatowasá Ísípifaken-kwaasi wa'maésa tésa mindómpímbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáásí tínkantasaraiye.

30 Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yériko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbáráfá'á koménae sésa kumbá Maníkó miyán-oro siyómba érai'e siyóntafesa mindáó'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kókutauku uwááesa tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaetégomba komiyá uwaná weyáárika'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yériko-waasi tínkantuwesa komaé'ómbaniye. 31 Ísareri-waasi Yériko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai tí'márówasarai mindáópa'a koawánamaranae sésarai kuyambá moórá-ininkon-awi'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena érai'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyááye. Ísareri-waasi Yériko-naopaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yériko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkumbo urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkumbo ún-inimba ímba tufúkáawe.

32 Seyaafá'-wáásí tááimo agáénda ayáátáá'-aai ímbá pó'a seyaafá'-wáásí táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndiyoni úwana Péréki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfiti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-aai simátímakowiye miyáumai-waasi ésa 33 Maníkón-aaisafesa timankúnkumbo untáféna pósa miwífínkémbá tuwímbai namuro-wáásí iyáákesa arupíse úmai miwítí waásiya'a káráwiyesa Maníkómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Maníkó afáá'-iyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa 34 miwífínkémbá tuwímbai óraa'-iya pisíntukowasa miwítí namuro-wáásí tínkamonaé uwaná Maníkó tiyótai úwasa kawé'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Maníkó fasi'átinkowasa mésa miwítí namuro-wáásí tínkantuwesa maé'ómbaniye. 35 Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkumbo untáféna miwí timááraamo pukómpinkemba Maníkó iyáfasantinkaraiye.

Namuro-wáásí tuwímbai ta'ótoresá sésa Maníkómbó tínaaembo uwámiyataamo éta ínta tínkameta étinkanaumpo Maníkómbó tínaaembo ímbo uwámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá Maníkómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Maníkó súwa'nai

ínata wíyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úni'a uwátínkówasa pukáawe. ³⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfesa miwítí namuro-wáásí tuwimbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambae iyésa tuwímbai tiyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwesa ³⁷ tuwímbai óntantamba tinkamuwasa púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwasa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawe'-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-unankwatoi uwasá tuwímbai méme-ayau-unankwatoi urésa ímba kawe'-náúmpímpá'á waésa úwoifaka'a kowáísawai ésa ímba tómbá makówasa sáwí'a uwátínkesa umbai-tántáá'-í'a uwátínkesa ³⁸ kawe'-wáásí-í'a úmai mérontafesa tí'mátuwowasa waásimo ímbo mérópa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawe'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáára'a maé'ómbaniye.

³⁹ Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna Maníkó séna kawe'án-owe siyáífo marapá'ó mérónka'a Maníkómó miyá uwátínkanaumnemo siyáín-tantaa'a ímba awánowana ⁴⁰ Maníkó miwísáféna amu'maráaro séna ánaaembo kesétaamo méraiyan-kwaasisafena imáyáa éna kawe'-ámbá kentááwé miwíyé sásá'-í'o uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó mérónka'a ímba awánaraawe.

12

Maníkó kentáásifowai-í'o wéin-aaí.

¹ Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáá maarásá ónaumne. Miwí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawi túwaandu ompímbá kesáá afufumpinkáántá méraunasaraanta Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-ámbá aráásíméwata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-imáyáámó arááiwééntemba Maníkómó aráásímakain-ampata ímba suwesarái ínata fasi'ámaisa kónaumne.

² Waásimo tuwaantantésamo ayáiyá'ó wéraim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Maníkón-aaisafeta simankúnkúnta únanasa imáyáasa símimba póta Maníkómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaaemba arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táiyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táiyá'ó púwón-antafesamo tígafésamo ombá ímba imáyáa éna póna Maníkó kawáán-uráiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye.

³ Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó mérónka'o sáwí-waasi sáwí'o uwánkáfa'o iyúwanamo fasi'ámimo maé'éíntemba imáyáa é'a ímba tuwesarái ína'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. ⁴ Aoisambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba ímba tínkamowa'a pukáawe. ⁵⁻⁶ Maníkó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone ísáaro súwana agaimaréna siyáín-aaí imáyáan-oro. Maarán-áái siyáíye. Fasi'aénkó arumbó tímakaiwai arupíse uwátínkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáíwae séna wétinkamiye. Mindásafena

kesááninkoo Fasi'aénkó arupise uwánkáimba ímba sáwísamban-
 iye-imayaa éma sáwí'o uráanda óraaka'o simámakaimba
 enarunkó

ímba sáwí'a íno

agaimaréna siyáíye. ⁷ Umbai-tántáá'ó kempá'ó timbá Maníkó kawe'á
 uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafá'-
 iyámpói kawe'ó iyantafesa miwí tinófoi arupise wéuwatinkaawe.
⁸ Maníkó seyaafá'á wení iyámpói umbai-tántáá'pínkémbá arupise
 uwátínkáimba umbai-tántáá'ó wérarwai Maníkóní iyámpóin-^{ofo} umbai-
 tántáá'ó ímbo wérarwai megusáí-iyámpóin-^{owe}. ⁹ Moórá-^{aai}wara'o
 súnnda isáaro. Marapákén-késífóisaisa arupise uwásínkaraawata
 miwí táái iséta miyáumai wíyómpaken-kentaasifowan-^{aai} iséta kawe'-
 úmai méta minóráá'-^{áá}ísá miyásá onó. ¹⁰ Kári-^{kanaa} marapákén-
 késífóisaisa miwítí imáyáafinkemba arupisesa uwásinkanaafo Maníkó
 kawe'á uwátinkanae séna kawe'-^{aantemba} úmais méraandasafenasa
 wemó kawe'ó úmáimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupisesa
 wéuwasinkaiye. ¹¹ Arupise uwásinkaindarata sirunkó umbái táínata
 ínta aamoí éta ánaemba minúbái-tántáákó kawe'ó uwásinkaindarata
 minúbái-tántáákóní anondáá kentáásirunko aáno úmaisa wérainata
 kawe'-^úmaisa méranaumne.

Miyám-baaran-oromo siyáin-^{aai}.

¹² Miyáumai káráwiye'a tiyáántán-kwiyé'a ¹³ arupise-^{amba} imáyáa
 úmai arááiwaéro. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-^{amba}
 arááiwaéfo sé'a

kawe'-^úmai mé'a arupise-^{amba} arááiwaéro.

¹⁴ Tiyáántán-kwiyé'a seyaafá'-^{wáás}ísé'a faru úmai méraaro. Ímbo
 kawe'-^{aantembo} úmáimo méraawi Fasi'aénkómbá ímba awánánááfo
 kawe'-^{aantemba} úmai méraaro. ¹⁵ Kempínkémbá tuwímbai Maníkó
 úwoi túwa'nai iwáímbá auwáúnafo sé'a káráwiyoro. Kempínkémbá
 tuwímbai tirunkó sáwí'o índarakemba misáwí-imáyáágó seyaafá'-
 wáásífímbá wété ifáínifo káráwiyoro. ¹⁶ Sáwí-tantaatafe'a tirááísafe'a
 ofáínifo káráwiyoro. Naaófá'á moóráwígon-^{awi}'a Íso Maníkóntáféna
 ímba imáyáa éna sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá
 ofáínifo káráwiyoro. Wemá Maníkóntáféna ímba imáyáa úwaimba
 moórá-^{kanaa} áái tówana áfákontaféna séna ení tómbá nasímíana
 mintónkón-anóndáá emá aifaráán-iyámpói úréna kenkáisifowa
 kawe'-^{áás}úmí'á amíníye séna ¹⁷ ména ánaemba moórá-^{imayaa} éna
 kesifo kawe'-^{áás}úmí'á simínkwae séna óraa'-^{ifi}'a tówana afowámá
 áfákomba kawe'-^{áás}úmí'á aména póna wembá ímba amúwana ááemo
 sáwí'o uráin-tantaako afowámá kawe'-^{áás}úmí'ó amínda-^{amba} fáikaiye.
 Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí'á ofáínifo káráwiyoro.

¹⁸ Naaófá'á Ísareri-^{waasi} Sáínai-^{oma}'-^{aefempa}'a komérowana óraa'-
 iyama kéna tinepái kówasa uwaná óraa'a kumeu'á úwana óraa-
 fiyunda torówana ¹⁹⁻²⁰ uwíyemba óraaka'a tufúwana aagó aantemba
 séna waásiye póíye maanómáká'ó tíya'o é'a óntantamba tínkamiyasa
 puwónááwe súwasa minááímó isón-^{kwaasi} táátafesa ésa sésa aneka'á
 moórá-^{aai} ímba sínata isáano sésa táátafesa ésa ²¹ awánon-^{tanta}'a
 óraa-^{taatafesa} uwaná Mósesé séna saátele'a isa'á tata'á úne siyáíye.

Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

²² Ímba miyá é'a Maníkómpá'ó tiyáamba maaráráambá wéowe. Moórá-omakon-awi'a Sáiyóni-omapa'a té'a Maníkó fasi'aénkwáráwíní naaópa'a té'a wiyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremufakaan-daopa'a té'a wiyómpaken-kisau-waasimo sáwífa'o túwaandu úmaresamo Maníkón-áwí'o mósá marésamo aamoimó opa'á té'a ²³ aifa'ó Maníkómpá'ó tésamo wení waási-i'a úmai méraapa'a tiyáawe. Wiyómpa'a aúfáfimba miwí túwí'a agaimakáíye. Maníkó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusafena tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmaimo méraawanamo Maníkómó sásá'-í'o uwátinkaraiwai wiyómpa'o miwí timantómbó méraapa'a té'a ²⁴ Ísumpa'a Maníkó aú-ai símaimo

kááísamakaimba aráásimíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naaemá kumúwana mindásafena anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naaemó kunkáimba waási kawe'á uwátínkáimba wempá'á tiyáawe.

²⁵ Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-ai ímba taraisé'a káráwiyoro. Naaófá'á Mósesé marapá'á ména Maníkón-ai simátimuwasa taráiyaawi sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumaimo wiyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisiyawi érai'a sáwí-meyamba maénááfo káráwiyoro. ²⁶ Naaófá'á Maníkó Sáínai-omapakemba aái súwana óraa'-marima taráimbanifo káfé'a óraaka séna moórá-kanaamo tinda aneka'á óraa'-marima taaó senaná wiyónkowe maragówé óraa'-marima táíniye siyáíye. ²⁷ Aneka'ó óraa'-marima taaó sénaumnemo siyáin-aaigoni áwáuma maarán-íye. Marímo táinda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áínifo maríma ímbo kanaa'ó táinda-tantaa'a waé'wae'a íniye.

²⁸ Miyáumai marímo táinda Maníkó kentáará'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáinda póta sirunkó kawe'á ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá máraandasafenasa aamoí íniye. ²⁹ Kankambó tiyú'maimo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyá ínata póta

wen-ímáyáá mósá maréta ménaumne.

13

Maníkó aamoí ínkwae-i'a orómó siyáin-ai.

¹ Ísu Káráisitiye'a kááísamaimo méraawi Maníkóní akúní'a uráamba pó'a moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. ² Namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímbaimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáásí kawe'á uwátinkaraafo wiyómpaken-kisau-waasi miyá uwátinkaraafo ímba wiyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáásí owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. ³ Maníkóní waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímbai tí'maesa ándáfa'o mótínkáámba miwísé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a ímáyaá é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífímbó wérain-kwaasi kembiwífínkwará'á

miyáumai umbai-tántáákáámbá wérainwain-oyo imáyáa é'a túwa'nai oro.

⁴ Aaremó waaimó máéwasa waaimó aaremó máéwasamo on-ámbá kawe'-ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waai ímba sáwí-anka'a níyasa miyáumai méraafo aare-úméné waai-úméné ímba oro. Miyá íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíníye.

⁵⁻⁶ Maníkó séna

ímba tiyuwé'a túwa'nai ónaumne

minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta

Fasi'aénkó súwa'nai ímbá pó'a waásimo

sáwí'o uwásinkaiyamba ímba sáa'a íníye

séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a ofáínifo

makáan-tantaatafe'a sé'a mindá kanaán-íye seró.

⁷ Ááémo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaimo simátímakaawisafe'a imáyáan-oro. Miwímó maé'ón-awauwe pukáan-awauwe imáyáa é'a Maníkóe'o kááísaimo maé'mae'o é'óntemba miyán-oro.

⁸ Ísu Káráísiti naaófá'ó uráintene káfé'wara'o miyámó wéintene ánaaenkwará'o miyámó índawe. Mindásafe'a ⁹ tómbá aambó fáí'makaan-amba arááiwaiyamba ímba túwa'nai ínifo Maníkó úwoi

súwa'nai úmaisá wéfasí'asinkaifo fí'o-fi'on-aai karo'-áái

isé'a arááíwáéfainifo káráwiyoro.

¹⁰ Ísu Káráísitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa súwa'nai ímbánifo amáán-daumpa'o amáán-kisau-waasimo póí tufú'maimo Maníkómbó amén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-íye. ¹¹ Aifa'-amáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna póí tufúkéna

naaemá umaéna Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-úmáráísasa mimpóí mindáókoni aumépa'a ímbo nombá agaisukáawe.

¹² Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánae séna ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'a

móankesa tufúwana puwúwana wení naaemá kunkáíye. Miyámó uráimba póímo tufú'maimo Maníkómbó amén-kwaasi ímba kanaa'á

wétuwa'nai-ifo kentáá wésuwa'nai-íye. ¹³ Ísumba áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai amáán-daumpa'o

póí tufú'maimo Maníkómbó amén-amba tuwáúnasasa wembó símai sáwí'o uwánkaraantemba kentááwará'á símai sáwí'a uwásínkáamba

póta ínta wentá auwánaumne. ¹⁴ Marapá'ó waé'wae'o índá-nao'a ímba wéraintafeta wíyómpa'o maé'maetaamo onda-náópata imáyáasa éta

póta ínta wentá auwánaumne.

¹⁵ Maníkómbó póímo améntemba Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafeta Maníkóní waási úne súndawisa aamoí uwánkamae iyéta

wenáwí'a mósá maréta ínta túwáano. ¹⁶ Kawé'á uwátinketa túwa'nai eta íntaamo túwáandasaféna Maníkó aamoí íníye.

17 Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Kembiwíyá'á kawe'-úmai káráwimae iyésa ánaemba Maníkómbá minkísáúsáfé'a simáménaawe. Miwí tááimo ísámai kawe'ó íyasamo ésa aamoí íyá'a mindásafe'a kawe'-úmai ménaawe, Miwí tááimo ímbo ísámai kawe'ó íyasamo ésa miwítí kísau umbái táina'a mindásafe'a ímba kawe'-úmai ménaawe.

18 Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aai wéraisata seyaafá-tántáátáféta arupísesa ónaesa sumpo kentáásáfé'a Maníkómpá'á inai símae iyóro. 19 Óraaka simátime'a sune. Aneka'á kentópa'a kárika'o konda-ámbá Maníkó paapé índasafe'a inai seró sune.

Inaimó siyáin-aai.

20 Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasi'aénkó Ísu pukáimpinkemba iyáfasinankarowana puwúwanamo wení naemó kunkáintafena póna símai kááísamakain-aai waé'wae'a ínana sipisípiya'o káráwiyaiwaimo intembá Fasi'aénkó Ísu kentáará'á wégarawiyiye. 21 Maníkóní imáyáafinkembo iyantafena Maníkó fasi'aémbó timíndasafe'a inai sune. Maníkó kentáásirumpinta kísau wémaimba Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá wembó arááimo tain-kísáú Maníkó maíndasafe'a inai sune. Ísu Káráisitin-awi'a aasiyaasi óraa'a waé'wae'o ímbá érai'-aai intáfé'a inai sune.

22 Kesí waásisono. Óraaka simátime'a sune. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agaimái timúnda ímba ayáátáá'-aain-ifo aáno mé'a ísáaro. 23 Moórá'-aai ísáaro. Moóráwigon-awi'a Tímóti ándáfakemba faú'ánkáamba póna ááemo tína'o é'a kentópa'o kondará'á áí'mae'a kónaumne.

24 Kentí óraa'-waasisafetaawe Maníkóní waási seyaafá'-wáásísáfétaawe simátime'a sé'a kawe'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási Ítáári-marafakewi simátimesa sésa kawe'-úmai méraaro wésewe.

25 Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kesáái tai'áiyé.

Yémisi

Ísu wíyómpa'a iyówana Yémisi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufa'a ména Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaiwai moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kuwái agaimái mátimakaiye.

¹ Kemá Yémisi maanáúfái agaimái timúne. Maníkóni kísauwe Ísu Káráisitini kísauwe maúndawi maanáúfái agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tísaaftantambo uráawi fi'o-fi'om-barafa'a wété úmaimo méraawi isáaro.

Fasi'átínkáín-aaí.

² Kesí waásisono. Umbai-tántáá'á fi'o-fi'on-tantaa'a kempá'á wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. ³ Umbai-tántáá'á kempá'ó timbá Fasi'aénkó Ísuwe kááísamaimo mé'lo ímbo auwé'lo é'a fasi'ámai ménaawe. Mindásafe'a isaraamba póna umbai-tántáá'á kempá'á wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. ⁴ Fasi'ámai maé'mae'a úmae'a iyiyana ímba tuwesarái ína'a miyán-káwé'-ímáyáá úmae iyiyana Maníkóni kawe-tántáátáféna ímba táái táíniye. ⁵ Kawe'-ímáyáá maénae síyawi Maníkómpá'ó áísai íyanamo éna timíníye. Maníkó nóntafera sísai-oo ímbo sínda ímba ta'ótorainifo úwoi timíníye. ⁶ Maníkómpá'ó áísai iyamba ímba kae'-ímáyáá é'a úwoi kesáái isáíniye seró. Kaumbo-kae'-ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi pósa afufumpin-kwáási ména kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. ⁷⁻⁸ Miyámó owí kaumbo-kae'-ímáyáá ésa ímba mimbórá-ímáyáá úmai arááiwaesa kawe-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááiwaesa miyámó owí Maníkómpá'ó áísai íyan-tantaa'a simíníye-imayaan-oyo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawara'-waasi-taai.

⁹ Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kawe'á wéifo ¹⁰ óntawara'-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kentí óntama ímba aifaráán-tántáá'án-íye simbánifo miwíwára'á tirunkó kawe'á wéiye. Kawe-tántáá'ó mowáán-arambo wénaamo aáembo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáási miyaráán-úmai tai'ánááwe. ¹¹ Aafáúmá iyáúsena aa'á kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántáá'ó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámo on-kwáási kisaumo maémbo miyaráán-úmai tai'ánááwe.

Sáwí-imayaamo kempá'ó tína'a a'áo seró-áái.

¹² Ísu Káráisitín-aaisafesamo érai'emo sewanamó ímbá miwífá sáwí-tantaa'ó tíndamo ésa a'áomo síyanamo éna tirunkó kawe'á íniye. Miyáumai fasi'ámaimo maé'mae'lo íyanamo éna Maníkó timénaumne siyáin-tantaa'a timíníye. Ááema Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáintemba miyá uwátinkainíye.

¹³ Sáwí'lo

í-tántáá'ó kentópa'lo tína'a sáwí'a ónaumne-imayaamo é'lo é'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símakaiye sefó. Maníkó ímba sáwí'a í-ímáyáá tiména ímba wení imáyáafinkemba sáwí-imayaa tafisimai mémarainíye. ¹⁴ Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáínda misáwí-ímáyáágó

kentáá tafisínata arááíwáénanasa ¹⁵ misáwí-ímáyáágó ta'ótorainata sáwita ónaumne. Sáwitaamo úmae iyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Maníkóní nempata méranauumne. Mindásafe'la Maníkóntáfé'la sáwí-imayaa símiye sénááfo ímáyaá úmai kawé'án-oro.

¹⁶ Kesí waásisono, Mindásafe'la karo'-ááísáfé'la érai'e sefónifo kawé'-úmai isáaro. ¹⁷ Seyaafá'á érai-tantaa kawé'-tántáá'á kentááfátá kentáásifowama Maníkónópakemba wégumiye. Aafáúwé wíyóne o'é úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo Maníkó ímba miyá wéifo aasiyaasi sáma kásinkena ímba fi'o-fi'on-imayaa wéiye. ¹⁸ Maníkó wení ímáyaá arááíwaena érai'-aai simásimenasa minéráí'-ááísáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifa'á wení waási-ita uráanasasa ánaaemba fi'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe.

Maníkón-aai isésa miyámó on-áái.

¹⁹ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi isáaro. Maníkón-aai ísámai kawé'á é'la ímáyaá uré'la aai sé'la ímba ááéma aaisambá seró. ²⁰ Aaisambó sen-ámbá Maníkóní kawé'-ámpá'á ímba aaisambá sen-ámbán-iyé. ²¹ Mindásafe'la sáwí-imayawe sáwí'o on-tántáá'é watuwé'la kumé'la Maníkón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kawé'-iyana minááígó kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²² Maníkón-aai táá'-aantembo isé'o Maníkón-aai isáúnda é'la isáúmne sé'o é'la kesáfé'la karo'á sefó Maníkón-aai ímba táá'-aantemba isé'la wemó siyáintemba oro. ²³ Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo iyawi ²⁴ nonkwaaúmpimbá tóí'la awánuwesa kówasa miyámó ombá ááéma wétuwinkawimba miyámó owí Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. ²⁵ Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkón-aai isésa wemó siyáintembo iyawi isésa ímba tuwinkáinda miyá úmaesa iyíyana minááígó tirumpimbá kawé'á uwátinkainiye.

²⁶ Nom-báí-wáási úne sembánifo sen-ááiyá'ó ímbo káráwiyombo ésa kentí ímáyaagomba karo'á simásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-báí-wáási úne wésewe. ²⁷ Keto'-íninká'é áwiyaraa'-iyampoíya'e umbai-tántáá'ó wérawaiya'e káráwiyesa marapá'-wáásítí sáwí-ampá'la tinaaemba uwásúwááwi Maníkón-aai ísámai kawé'á ésa Maníkó kentáásifowan-aúranka'la érai'-nom-bai-waasi mésa Maníkón-aráái aantemba wéwaewe.

2

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fi'oran-aai wérawaiwaini aaisáfé'la érai'e sé'la wenká'á timankúnkumba ofo túwí'o wérainda-waasi kawé'á uwátinke'la túwí'o ímbo wérainda-waasi tinaaemba uwátímemba mindá sáwí'la ofo ²⁻³ káráwiyoro. Túwaandu ompimbó moóráwigomo óntawara'-waasigo éna kawé'-únánkwátóí úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoí úmaena tisa'ó kawé'-únánkwátóíwarawintafe'la simándára'la tamauwó sé'o sáwí-unankwatoíwarawintafe'o nénka'la tamauwómó sembá mindá sáwí'la

wéowe. ⁴ Miyámó sembá kempínkémbá tuwímbai túma maimaé'a iyé'a tuwímbai símai sáwí'a é'a sáwí-imayaasamba tuwínkaa'a wéowe.

⁵ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi isáaro. Marapá'á méraan-kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánésa sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó óntaiyain-kwaasi wesé'a kááísamai fasi'ámai méraan-kwaasi tuwánéna séna kesí waásin-owe wésiye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi kawáánúndafa'a ménaawe siyáimba ⁶ óntaiyain-kwaasisafena miyá siyáimba pó'a múra tiyúwáafo. Óntawara'-waasi túma ímba maimaé'a iyóro. Óntawara'-waasi kembiwí sáwí'a uwátinkesa aaimá simátinkesa ⁷ Ísu Káráisitín-awi'a iyáákarain-awi'a kentí óraakon-awi'a símai sáwí'a uwánkáamba pó'a miwí túma maimaé'a iyófo.

⁸ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna esáfé-ímáyáámó óndantemba fí'owi-imayaawara'a oro

siyáimba pó'a minkáwé'-ámáámbó fasi'aén-ámáámbó arááíwae'ó é'a kawé'á iyambanifo ⁹ óntawara'-waasi túmo maimaé iyé'ó óntaiyain-kwaasi tiyuwé'ó é'a sáwí'a ónááwe. Miyámó é'ó é'a kawé'-ámáámbá taraisiyana Maníkó aaimá simátinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'-ámáámbó arááíwaesamo moórá-amaambo taraisiyambo éna aaimá simátinkena séna seyaafá'-ámáánkómbá taráísówin-owe síníye. ¹¹ Maníkó séna ímba aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aaiwara'a séna ímba waási tínkamiyasa púwóro siyáíye. Ímbo aare-úméné waai-úméné mó ombánifo waási tínkamiyasamo puwíyamba áamáamba wétaraisowe.

¹² Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkó wenáái arááíwáéwiye taráísówiye tuwánéna tísai índa pó'a imáyáa é'a kentóika'e kentúra'e káráwiyo. ¹³ Maníkó aaiimbá maitinkáíndara'a tirumbó ímbo uwátínkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó aaiimbá maitinkáíndara'a tirumbó uwátínkaraawi ímba táá'a ínana Maníkó arun taféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawé-kísáúwémó máén-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo kawé-kísáúmo maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aai wésese. Mináái tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹⁵ Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo unáánkwátóíye tóné ímbo makáíndawintafe'ó ¹⁶ kembiwímó sé'ó tómbá nenaná ámú'a fáínama unáánkwátóí anel'á márénana koko'lá ínana waaó sé'ó tóné unáánkwátóíyemo ímbo amé'ó é'a kentáái úwoi tóikaken-aai wésese. ¹⁷ Mindásafe'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo ímbo kawé-kísáúmo máémbo é'a timankúnkúmba on-áái tóikaken-aantemba sefó tirumpínkémbá ímba wésese.

¹⁸ Tuwímbaimo sésa Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba únda pó'a Maníkóní waási únemo sewasamó tuwímbaimo sésa kawé-kísáúmo maúnda pó'a Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémisi sune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo kawé-kísáú ímba máémbo pó'a Maníkóní waásiya'ó ímba tuwánáúmne. Kemá kawé-kísáúmo maúnda suwáné sé'a Maníkón-aaisafe'a amankúnkúmba óne sénááwe kemá Yémisi sune. ¹⁹ Maníkó kimborawigo méraiye sé'ó érai'emo

sembá kawe'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawe'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'o miyámó sembá kantúmbe matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawe'-ámpá'á métinkainiye.

²⁰ Ímba kawe'-ímáyááwárá'-wáásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo ombá ímba kawe-kísáúmó máémbe úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda ísáaro. ²¹ Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awi'a Áísáakimba óntan-taarera'a mósá ánkarena tufínena úwana Maníkó séna a'áo siyáíye. Émbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáíye. ²² Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmbe éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a ísaraawe. ²³ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmbe úntafena Maníkó séna arupíse úmai méraanemo siyáimba minááígóní áwáuma Émbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paápé uráíye. Ánaaemba Émbaramuntafesa sésa Maníkóní waásín-íye siyáawe. ²⁴ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmbe ésa kawe-kísáú wémaewisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawe sífó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbe ésa ímba kawe-kísáú wémaewisafena arupíse úmai méraawe Maníkó ímba síníye. Mináái káfé'a wésaawe.

²⁵ Maníkón-aai aúfáífimba naaófá'á agaimaréna moórá-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awi'a Ré'api fí'onkaa-ininkon-aai siyáíye. Yósúwa

maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-tai iséna érai'e séna wenamááaraa tínkamofó séna moórá-aamba aráátimuwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupíse úmai mérain-inimban-íye siyáíye. ²⁶ Timambó kóisasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbe ésa ímba kawe-kísáú wémaewi miyáráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmbe ofo tóikakemba wésewe.

3

Tói-kawaan-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní kísau uwáítái'-íyan-kisau ímba sáwífa'nanka maénááfo moórá-morawigo maénááwe. Uwáítái'-íyan-kisau maúndawisa Maníkó fasi'ámaisai sísai índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kísausafena aáno úmai tísai íníye. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáítái'-íyan-kisau maénae sénááwe. ² Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawe'-áái-aantembo sewí érai'a kawe'-wáási mésa túra'a seyaafá-tántááká'á kanaa'á wégarawiyowe.

³ Moórá-aai imáyáan-oro. Óraa-poigon-awi'a ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fásí'áén-taemo'a fáá'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fári'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moórá-aempa'-anda tafisewaná minóráá-póigó wéwiye. ⁴ Nompín-táónkwara'a imáyáan-oro. Mindá

óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fi'opa'a tuwánae isanánifo fáfúsúmaenamó nín-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waeráísana minóráá'-nómpín-táonko wéwiye. ⁵ Maaráwará'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únanasa sóikoma kári-tantaako sáwífa'-aai séna súsaama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. ⁶ Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí-aaigoni kisaugo seyaafá'-áémpá'á seyaafá'-sáwí-kísáúgombá wéiyaakaiye. Misáwí-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáásí kísau tasáwí'a éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiye.

⁷ Afáál'-wái-wáané numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo ⁸ sáwí-aaigo iyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waaifainkómó waásimo unkútisanamo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá wéiye.

⁹ Kentáá sááísamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó werááni'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. ¹⁰ Mimbórá-sóipínkéntá kawé'-áái séta sáwí-aaí séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-ááígó sáwí'a wéiye. ¹¹ Nonaumpinkémbá ímba kawé'-nóné sáwí-none wégumiye. ¹² Inagómá ímba fe'arambá iyáísana kúsigoma kondóí-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí-nónkó ímba kawé'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásígómpinkémbá kawé'-ááiyé sáwí-aaíye sisaná miyán-ááígó sáwí'a wéiye.

Kawé'-ímáyáá Maníkómpákémbó kúmín-aaí.

¹³ Kempínkémbá tuwímbai kawé'-ímáyáá torésa isáán-kwaasi mésa kawé'-ímáyááwará'-wáási pósa ímba túma maimaé iyésa kawé-kísáú maésa kawé'-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawé'-ímáyááwará'-wáásín-owe sefó ¹⁴ kempínkémbó tuwímbaimo miwítí waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karo'á sésa kawé'-ímáyááwará'-wáási úne sefónifo. ¹⁵ Miyán-ímáyáá ímba Maníkómpákémbán-ifo marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. ¹⁶ Tuwímbaimo miwítí waásimo tirumbó sáwí'o uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumne síyambo ésa ímba moórafa'a taankarotámai mésa fi'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyíyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo ¹⁷ Maníkómpákémbá kawé'-ímáyáámó tokáawi kawé'-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fi'on-kwaasi-taai kawé'-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai esa ímba kaumbo-kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawé'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofó seyaafá'á kawé'-aantemba wéuwatinkaawe. ¹⁸ Aáo úmai méranae síyawi aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáumai aaweyáá úmai méranaawe.

4

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

¹ Kempínkémbó aaisambó sé'lo áwáá'lo sé'lo miyámó ombá miwání áwáuma maarán-iyé. Sáwí-tantaakomo tirááimo taintáfé'a imáyáa owaná minímáyáágó ta'ótóráísana aaisambó síyan-aii wépaai'iyé.

² Tirááimo tain-tántáá'ó makáawa'lo ombá tufúwónana puwína'a kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparáwimbá túraniyamba é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe. Tirááimo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áísai owaná póna ímba wétimiye. ³ Maníkómpá'ó áísai ombá áísai on-tántáá'á ímba wétimiye. Sirááimo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áísai ombá misáwí-imáyáá tokáantafena ímba wétimiye. ⁴ Aaremó waaiyakémbó tiyuwésamo fi'on-kwambo máentemba Maníkómbó aúwáán-kwaasi ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'lo é'a Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae símae'lo iyíyawi Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁵ Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a fasi'ámai wégarawiyune siyáiyé

agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo

érai'-aain-ifo imáyáan-oro. ⁶ Énifo Manikón-imáyáá úndasafenasa súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye. Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó kentúmo maimaé iyówi wéfametiyyuwaifo wenaísamaifimbo máéwi wétuwa'nai-iyé

agaimaréna siyáimba póna Manikó súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye.

⁷ Mindásafe'a Manikón-aii isé'a wenaísamaifimba méraambanifo waántáwankon-aisafe'a a'áo síyanamo éna ááéma tiyuwéna kóina'a

⁸ Manikóní ewaa'ó méwanamo éna Manikó kesé'a mérainiye. Sáwí'lo owí kawel'ó úmimo méraiyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á túwáaro. Manikón-imáyááwé mararákén-imáyááwémó tokáawi sáwí-imayaa tuwé'a kawel'-imáyáán-oro. ⁹ Sáwí'lo ontáfé'a ímba aamoí é'a tí'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'lo wéontafe'a ímba wíyááima iyamba tí'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'lo wéontafe'a tirunkó ímba kawel'á éna sáwí'a ína'a méraqaro. ¹⁰ Fasi'aenkón-aii isé'a wenaísamaifimba méwana wemá mósá tinkáiniye.

¹¹ Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-aii simátinkáaro. Manikó amáán-aiifimba séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó ombá Manikóní amáámbo símai sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-amaamban-iyé sembá mindá karo'á wésewe. Manikóní amáámbo tuwínkaa'-ur'é'lo sé'lo kári'-amaane óraa'-amaane sé'a minámáámbá ímba kawel'-úmai arááiwa'e'a wétaraisuwaawe. ¹² Manikó weyáá amáámbo siménasa waási tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawel'-ámpá'á métinkena weyáá waási taí'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyááríka'a ímba tuwínkaa'-ónááfo Manikóní kisaun-iyé.

Ímbo túmo maimaé iyíyan-aii.

¹³ Kembiwí imáyáa é'a sé'a káfé'ali aafáyáawa'li óraa'-naopa'la komé'a kísau wémae'la moórá-aatai maisuwé'la sáwifa'-ontamba maénaumne. Miyán-ááimó sewi isáaro. ¹⁴ Aafáyáara'o ainámbó káríka'o wénamo ááémo turá'wintemba kembiwímó méraamba miyaráán-úmai ááéma tai'ánááwe. Aafáyáa kentópa'o tinda-tantaa'la ímba ísaraawe. ¹⁵ Mindásafe'la sen-áái ímba aneka'ó síyamba maará seró. Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá ónaumne seró. ¹⁶ Miyán-áái sé'a kentí imáyáafinkemba kentúma maimaé iyé'la óraa'-i'a úmai méranaemo sembá miyán-ímáyáá sáwí-imayaan-iyé. ¹⁷ Miyáumai isáaro. Kawe'ó iyawini áwáuma ísámai ifátuwesa miyámó iyamba sáwí'la ónááwe.

5

Óntawara'-waasi-taai.

¹ Óntawara'-waasisono. Senda-áái isáaro. Kentópa'o umbai-tántáá'ó tinda óraa'-imayaa é'a ti'á kaoré'la méranaawe. ² Sáwifa'-ontama makáamba taúkaa'la isaná sáwifa'-unankwatoi waigo ánáamba kárásuwaisana ³ óntamba makáamba taúkaa'la isasá waási awánésa sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye síyamba iyamba ane'ó kainten-úmai sáwí-meyamba kentópa'la tiniye. Sáwifa'-ontama makáambanifo Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa tiniye. ⁴ Kentí kísau mo máén-kwaasiti méyámbá ímba kawé'-úmai timé'la sáwí'lo ombá Maníkó awánaraiye. Minkwáásí óraaka'-oraaka'la sewaná Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisaiye. ⁵⁻⁶ Marapá'ó méraanka'la sáwifa'-ontama maré'la kentí imáyáafinkemba kembó tínkáín-kísau wémaewe. Ímbo sáwí'lo uráan-kwaasi aafimbá maitínkówa'la ímba anondáá aái suwa'á tínkamuwasa pukáawe. Póimo tómbó tíméwanamo óraa'la isasamó tufú'naantemba kembó tínkáísa'o miyámó ombá Maníkó sáwí-meyamba timíniye.

Fasi'ámai mésa inai seró-áái.

⁷ Mindásafe'la fasi'ámai maimaé iyé'la Fasi'aénkó aneka'ó kumínda amu'maráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna kae'-i'la aalá téna kísau óraa'la ína'la nánae séna amu'maráintemba ⁸ miyaráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíniye. Fasi'aénkó káríka'la kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. ⁹ Maníkó aafimbá maitínkáínifo kentí waási ímba í'ai tínkáaro. Maníkó aafimbá maitínkáíninda-kanaa káríka'la tiniye.

¹⁰ Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowimo uráamba imáyáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-aai simátíma'mae iyúwasa ímba ísówana umbai-tántáá'á sáwifa'la miwífá'á túwasa Maníkón-aai ímba ifátuwesa fasi'ámaimo mésamo uráantemba miyáumai méraaro. ¹¹ Naaófá'á Maníkón-ímáyáá ésa fasi'ámai méron-kwaasisafeta séta Maníkó kawé'á uwátínkarain-kwaasin-owe wésune. Naaófá'á moórá-waasigon-awi'la Yópuma uráin-aai imáyáan-oro. Umbai-tántáá'á sáwifa'la wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'la úmaena iyúwana ánaemba Fasi'aénkó kawé-tántáá'á ámakaiye. Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-arumba uwásinkenasa

wésuwa'nai-iyé.

¹² Kesí waásisono. Óraa¹-aai ísáaro. Wíyómpa^o méraiwain-aúranka^a érai^a súne ímba sé^a marapá¹-wáásí túranka^a érai^a súne ímba seró. Énifo ewémó sé^o é^a úwoi ewé sé^a ímba tiká^á maré^a seró. A'áomo sé^o é^a úwoi a'áo sé^a ímba tiká^á maré^a seró. Miyámó síyanamo éna Maníkó minááísáféna ímba sáwí-meyamba timíníye.

¹³ Kempínkémbó umbai-tántáá^o maíyawi Maníkónká^á inai seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi imá sésa Maníkón-áwí^a mósá máraaro. ¹⁴ Kempínkémbó tí^o índawi Fasi'aénkóní waásiti óraa¹-waasi táántaiyasa tésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá imáyáa ésa masawémba túra^a atinkésa inai simátínkáaro. ¹⁵ Maníkómó siyáintemba íníye

sésa inai sembá póna Maníkó minkwáásí kawé^á uwátinkena iyáfasintinkena minkwáásímó sáwí^o uráíyanamo éna miwífinkémbá maitiyuwáíníye. ¹⁶ Mindásafe^a kentí waási sáwí^o ombá afora^á símai kufímare^a inai símai túwa¹-nai oro. Miyámó íyanamo éna tí^o índamo éna Maníkó asófatinikainíye. Arupíse úmai méraawimo inai sembá Maníkó iséna fasi^ámai wétuwa¹-nai-íye.

¹⁷ Naaófá^á Maníkón-aai simátímakowin-awí^a

Íráiyaa ména wemá kesáámó úndanten-kwaasigo éna Maníkómpá^á fasi^ámai inai¹nkémbá séna aa^á ímba tíno súwana ímba aa^á téna kaumbo-áátái úmai afa¹móráe-wiyomba maisuwówana ímba aa^á túwana ¹⁸ minkákémbá ánaaemba inai¹nkémbá aa^á tíno súwana aa^á túwana kisaufa^a seyaafa-tómbá kawé^á uráíye. Miyáumai arupíse úmai méraawimo inaimó sembá Maníkó iséna fasi^ámai wétuwa¹-nai-íye.

¹⁹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kawé¹-ámpá^o tuwáíya^o é^a métafisiyasamo tésamo kawé¹-ámpá^o tíya^o é^a kawé^á uwátinkanaawe. ²⁰ Sáwí^o uráíyawimo métafisiyasamo sáwí-ampa^o tuwésamo Maníkómpá^o tíyanamo éna Maníkó misáwí-tántáá^á sáwífa^a maitiyuwáínasa Maníkóní némpa^o iyamó káíndafa^a ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémísimo súnda-aai tai^áíye.

1 Pítáa

Ísu wíyómpa'a iyówana Pítáa Ísuni kísau-waasi moórá-waai úmai sísamaifakemba éiyain-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái máttimakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanae séna Ísuntafesa ísámai fasi'úmai méraaro séna Pítáa maanáái agaimái máttimakaiye.

¹ Kemá Pítáa maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráisitini aantá-waasi úndanifo Maníkómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwowa'o kentí maramá tuwé'o wété é'a Póntási-marafa'e Kárésiyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'o wété uráawi ísáaro. ² Naaófá'á Maníkó kentáásifowa kembiwisáféna séna kemparí'a uwámáráanasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráisiti puwúwana wení naaemá kumúwana kembiwí kawé'á uwátinkaina'a wenáái taawiyafíyantafena Maníkóní ámútanko Manikóndé-i'a uwátinkariye. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna aáno uwátinkáfa'a iyína'a méranaawe.

Maníkómó to'mayaa uwásínkarain-aaí.

³ Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowama Maníkó wenáwíta mósá maráúmne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráisitimba pukááimpinkemba iyáfasinankaraintafena aúí'o úmaisamo méraunda-i'a uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. ⁴ Wíyómpa'o iméraandasa Maníkó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áínda waé'wae'a íniye. ⁵ Manikón-aaísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba iyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tíyotai uwátinkena Ísu Káráisitimo kumíndara'a sáwí'o úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

⁶ Mindásafena kentirunkó kawé'á íno. Káfé'a fi'o-fi'on-umbaitantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaaemba tai'áínana kentirunkó kawé'á íniye. ⁷ Umbai-tántáá'á kentópa'o wérainka'a Manikóe'o fasi'ámaimo mérai'yamba tuwánésa sésa érai'a Manikóe'a káásamái méraawe sénááwe. Moórá-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí on-tántáá'á ombánifo kári-tantaa'an-ifo Manikóe'o káásamaimo méraamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. Minóntámbá iyafímbá káwisana sáwí-tantaa'a tai'áísana korí-óntán-úrumba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáá'á kentópa'a tisa'á Manikóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a káásamái méwana Ísu Káráisiti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye. ⁸⁻⁹ Ísu Káráisitimba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba ontáféna sáwí'o úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoí é'a mindásafe'a aái símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áína'a óraa'-aamoí ónááwe.

¹⁰ Naaófá'á Manikón-aaí simátimakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba

faútinkainda-aaisafesa sésa minááígóní áwáuma nóran-aaíyoiyo sésa Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹¹ Káráisitini ámútanko miwífimbá ména Káráisitimbo aí'o índá-i'o uwánkaiyanamo ánaaembo sámó kaimbó paápé índá-aaí simátímakowasa miwí keáimbá sésa mináái nááwantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paápé íniiyo sésa Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹² Miwítí kísaugowe simátímakon-aaigowe ímba miwí túwa'nai ena kembiwí ánaaembo paápé íyan-kwaasi túwa'nai índá mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana wíyómpakemba kuména naaófá'ó aráátímakon-aaí simátímakowasa minásé-áái simátíma'maesa kuwá'á ísaraawe. Wíyómpaken-kísau-waasi mintántáá'á awánánae sésa ombá miwífimbá ímba sáwí-tantaa'a wéraisana Maníkó faútinkáisasa pósa ímba kanaa'á wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-aaí.

¹³ Mindásafe'a arupíse-imayaa é'a káráwiyoro. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawé'á uwátinkaindasafe'a amu'maré'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Maníkón-aaí ísámai kawé'an-oro. Maníkón-aaímo ímbo ísaronka'o sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o uráantemba ímba miyá é'a Maníkón-aaí ísámai kawé'an-oro. ¹⁵ Maníkómó táántaraiwaimo kawé'-aantembo intembá seyaafá-tántáá'á kawé'-aantemba oro. ¹⁶ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kemó kawé'-aantembo úmáimo méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kawé'-aantemba oro.

¹⁷ Maníkó arupíse úmai sáwí'o uréwi sáwí-meyamba tiména kawé'ó uréwi kawé'-mékámbá timíndasafe'a inaiífinkémbá sé'a kesifomán-iyé sé'a pó'a marapá'ó wááumo méraanka'a óraakon-iyé sé'a wen-ímáyáá úmae iyóro. ¹⁸ Kentíwá'náma úwoi-kísau-amba arááíwáúwana Maníkó kembiwísáféna miyán-ámbá arááíwáéfo séna méyámba'mai faútinkaraiye.

Kentí méyámbá ímba korí-óntámbó tai'áínda-tantaakaambanifo ¹⁹ Ísu Káráisitini naaegómá iyáákarain-daaegon-iyé. Sáwí'o uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maíyantafesa sipisípi-araa'a tufú'mai Maníkómbá ámakaantemba sáwí'o uráundafinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráisiti ímbo sáwí'o urówi puwúwana wení naaemá kunkáiyé. ²⁰ Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a minkísáú maíndasafena Ísu Káráisitimba wemparí'a úmakaimba póna ánaaen-kanaa kembiwí túwa'nai íniiye séna marapá'á kumbéna ²¹ pukáimba pó'a Maníkómpá'á timankúkumba wéowe. Maníkóe'a kááísamai mé'a sé'a érai'a wesé'a íménaumne síyantafena Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena áí'maena sámó kain-áémpá'á móankaraiye.

²² Érai'-aaímo taawiyáfóntafena minááígó kentirumbá kawé'á uwátinkaraisa'a mé'a Maníkóní waási kentí waási owa'á moóra-mora-waasi kentirumbá timé'a fasi'ámai miyá úmae iyóro. ²³ Maníkón-aaí waé'wae'a índá-aaí ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátinkaraiye. Marapá-kéntínófoí matínkaraawa'a méraambanifo Maníkó maé'mae'a iwáí aúí'a uwátinkaraisa'a aúí'a úmai méraawe.

²⁴ Miyán-áái Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna karaan-tántáá'é kanaagunéwe aáénkamaenamo

marapá'ó kúmíntemba waásiye miwítí kawe-kísáúwé miyáumai tai'áínifo ²⁵ Fasi'aénkón-aaí waé'wae'a wéiye agaimaréna siyáíye. Mináái ásé-aaí simátímakaan-aaí ísaraamba mináái'gó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye.

2

Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-aaí.

¹ Aúí'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaeamba uwásuwe'a ímba karo'á sé'a ímba kaumbo-kae'ímáyáá é'a kawekísáúómó máéntafena kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkaina'a túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátinke'a méraaro. ² Umarambó náántafenamo tínkáintemba Maníkóní kawe'ááísáfésa miyán-úmai tiráái táíno. Maníkón-aaí tónkáámbá né'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mé'a Maníkóní aambá arááiwa'mae'a iyóro. ³ Fasi'aénkó kawe'á uwátínkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóní aambá arááiwa'mae'a iyóro.

⁴ Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-ontamba awánésa úwoi-ontamban-iyé sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó Ísumba kawekón-iyé séna iyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá áfon-ontankaamban-ifo wempá'á teró. ⁵ Óntantambo naambó ontembá Maníkó kembiwí wemparí'a uwátinkena wení naankáámbá úmarena kembiwísé'a mérainiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau aantemba maíyana Ísu Káráísiti túwa'nai índa póna Maníkó kentí kísausafena aamoí íniye. ⁶ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kawe'-óntámbá iyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o índasafe'a Sáiyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo méraiyawí ímba tigaesáfésa ónááwe siyáíye

mináái Ísu Káráísitintafena símai agaimakáíye. ⁷ Maníkón-aaísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo owí minóntánkó óraa'an-iyé wésefo Maníkón-aaísafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo owí minóntánkóntáfésa ímba miyán-áái wésewe. Mindásafena Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

óntan-damba on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaeamba minóntánkó áfonkaamba uráíye

agaimaréna siyáíye. ⁸ Moóráfa'a agaimaréna séna

minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe

agaimaréna siyáíye. Tanaambó faantembá Maníkón-aaí taraisésa miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

⁹ Miwí Maníkón-aaí taráíyaafó ímba miyá é'a mimbórá-ándá-wáásiyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni ámáán-kisau-waasi é'a Maníkóndé-i'a uwátínkarain-kwaasi owaná Maníkó kumeupákémbá wení sámó kain-áémpá'á métinkáisa'a fí'oran-kawe-kisau maíyan-aaí kosimátíma'mae'o níyantafena wemparí'a úmakaiye. ¹⁰ Ááéma ímba Maníkóní waási-i'a uráafo káfé'a wení

waási-i'a owaná ááéma ímba arumbá uwátinkaraifo káfé'a arumbá wéuwatinkaiye.

Maníkóní kísau-waasi-taai.

¹¹ Kesí waásisono. Fí'om-barafaken-kwaasi pó'a marapá'á wááu mé'a mindásafe'a marapá-tántáátáfésa tirááísafesamo ombá tínaaemba uwátimé'a ímbo tínaaembo uwátimiyanamó éna mintántáákó tafisímai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkainiye. ¹² Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasifimba mé'a kawé'-aantemba úmae iyíyasa sáwí'a wéowe sefó kentí kawé-kísáú tuwánésa pósa Maníkómó marapá'-wáásísáfénamo imáyáamo índa-kanaara'a kowaerésa wenáwí'a mósá maránááwe.

¹³ Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasiti áamámba isé'a aifa'ó káráwiyaiwaini áamámba isé'a ¹⁴ wemó iyáfásintinkaraiwaiti áamáankwara'a ísáaro. Sáwí'o

owí sáwí-meyamba tímésa kawé'ó owí kawé'-áái simátimiyantafena iyáfásintinkaraiwai mindásafe'a miwítí áamáankwara'a ísáaro. ¹⁵ Maníkó maarámó iyantafena arááíma wétaiye. Tuwímбай sáwí-imayaafinkemba úwoi-aaí sewa'á pó'a kembiwí kawé'ó íyanamo éna kentááigo miwí táái iyáákainiye.

¹⁶ Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba Maníkó faútinkaraisana póna ímba ta'ótokaisa'a mé'a miyáumaimo méraamba ímba aúpá'á sáwí'a é'a Maníkóní kísau-waasi pó'a wemó sintembá é'a ¹⁷ seyaafátáfé'a imáyáa é'a Maníkóní waási kentí waásifimba kentirumbá tímé'a Maníkón-áaroí inkaisé'a mé'a marapá'ó káráwiyaiwain-aaí mósá máráaro.

Ísumo uráintemba miyán-oro-aaí.

¹⁸ Kísau-waásisono. Kentí óraa'-waasi-taai isé'a siyantemba miyán-oro. Ímba kawé'-óráá'-wáásí táái aantemba isé'a iyaagagaisé'o íyan-oraa'-waasi-taaiwara'a ísáaro. ¹⁹ Kembiwímó ímbo sáwí'o íyasamo umbai-tántáá'ó úwoimo tímíya'o Maníkóntáfé'a imáyáa é'a fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainiye. ²⁰ Énifo sáwí'o íyasamo tínkamiyambo aáo úmaimo méwanamo éna Maníkó kentúwí'a ímba mósá maráíniye. Énifo kawé'ó íyasamo tínkamiya'o fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainiye. ²¹ Ísu Káráísitimba áí'o úni'o uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasi'ámai ména miyán-ámbá aráátímakaimba pó'a miyán-oro. Miyámó iyantafena Maníkó táántaraiye. ²² Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna ímba karo'-áái séna ímba sáwí-aaí simbá ísaraawe

Ísuntafena mináái agaimaréna siyáíye. ²³ Símai sáwí'a uwánkówana anondáá ímba sáwí'a uwátinkowasa áí'o úni'a uwánkówana anondáá sáwí-meyamba maénááwe ímba simátiména arupíse úmai-meyambo tímíndawin-imayaa fasi'ámai uráíye. ²⁴ Ísu Káráísiti sáwítaamo uráunda-meyamba maimaéna aaraa-táiyá'á pukáíye. Sáwí'o úndasa sínaaemba uwáméta arupíse úmais méraadasafenasa pukáíye. Wenáúmo sáwí'o uwánkaraantafena póna kentáá kawé'á uwásínkaraiye. ²⁵ Kembiwí uwófáguraawana tí'maena tisa'á kembiwíyá'á káráwiyaiwaini aampa'á wéaraaiwaewe.

3

Aarakwá-táái.

¹⁻² Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái ísáaro. Kentuwaai-pinkémbá tuwímbai Maníkón-aisafesa ímba timankúnkúmba owí kembá tuwánésa Maníkómpá'á tiyantafe'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aisafesa timankúnkúmba ónááwe. Ímba ayáatáa'-aai sé'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aisafesa timankúnkúmba ónááwe. ³ Waási káa'a súfífáefo sé'a ímba to'waaí é'a kawé'-únákwátóí to'waaísáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a ⁴ aáno úmai kentirunkó kawé'ó índa ímba ááéma tai'áinana mindá Maníkón-aúranka'a kawé'án-iyé. ⁵ Naaófá'á aaré Maníkóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkon-tantaa'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawé'-úmai maé'ómbaniye. ⁶ Minínimpinkémbá moórá-ininkon-awi'a Séraa awaaikó Èmbaramun-aai iséna kesí óraakoma óne siyáíye. Kawé'ó é'o ímbo seyaafá-tántáatáfé'o táatafe'o é'o é'a wenayáámúni'a ónááwe.

⁷ Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainintómbá kawé'á uwátinke'a miwí túma ímba fasi'aráintafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembiwíyé kentuwaainintóné aúí'a úmai méraiyantafena Maníkó kawé'á uwátínkáífo mindásafe'a kawé'á uwátínkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíniye.

Mimbórá-imáyáará'á méraaromo siyáin-aai.

⁸ Moórá-aai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-imáyáa é'a keáfáráwáínondaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a túwa'nai oro. ⁹ Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí'a uwátínkáaro. Sáwí'-aaimo simátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí'-aai simátínkáaro. Sáwí'o iyawi anondáá kawé'á uwátínkáaro. Maníkó táántonka'a kawé'á uwátinkaumne siyáimba pó'a kawé'á uwátínkáaro. ¹⁰ Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

tuwímbai ayáatáaka'a sirunkó kawé'á ína'a ménae sésamo ésa karo'-ááiyé sáwí'-aaiye ¹¹ sáwí'o on-tántáá'é tínaaemba uwámesa kawé'á ésa aáno úmai méraiyantafesa minámbá arááiwáero. ¹² Fasi'aénkó arupíse úmaimo méraawiya'a káráwiyena miwítí inái iséna túwa'nai ena sáwí'o owí ánaaeni'a wéuwatimiye agaimaréna siyáíye.

¹³ Kemá fasi'é'a kawé'á ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafó ¹⁴ arupíse úmai méraambo umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainifo minúmbái-tántáatáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbái-tántáá'ó timínda-waasisafe'a ímba táatafe'a é'a ¹⁵ Ísu Káráisitintafe'a kawé'-imáyáa é'a wentáfé'a sé'a weyáa Fasi'aénkón-iyé síyasa tísai esamo sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'o é'a kawé'-áái simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a ¹⁶ kawé'-úmai wempakémbá simátíméro. Kentirunkó ímba waé'wáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráisitimpa'a kááisamai arupíse úmai méraiysa tuwímbaimo símaimo sáwí'o uwátinkaiyambo ésa miwí tááigo tosé'mai tigaemá íniye. Miyá íyantafe'a káráwiyoro. ¹⁷ Kawé'ó ombó Manikómó ímbo aambó fáí'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó

timíyamba mindá Maníkóndén-iyé. Énifo sáwí'lo ombó umbai-tántáá'ló timíyamba mindá kentí áwáugon-iyé. ¹⁸ Miyáumai ímbo arupíse úmaimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráísiti arupíse úmai méraiwai mimbórá-kánáá puwéna minkísáú tai'áraiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. ¹⁹ Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kárá'umakomba wenáái kosimátímakaiye. ²⁰ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaa ména non-afófora'lo wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái isáaro séna timu'marówasa wenáái taráísúntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'lo wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawé'-úmai ma'é'ómbaniye. ²¹ Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paáká-túrákémbá ímba wéwiyofó Maníkómbá áísai owaná tirumpimbá ímba aái wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáíniye.

Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinkaintafena sáwí'lo úmaimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. ²² Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iména wíyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyaiye.

4

Maníkóni imáyáafinkeni'a oró-áái.

¹ Ísu Káráísiti áí'lo úní'a uwánkówana fasi'ámaimo imáyáamo uráintemba kembiwíwárá'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'lo tí'lo úní'lo uwátínkówi miwímó sáwí'lo íyan-imayaago ímba ta'ótokaiye. ² Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóni imáyáafinkeni'a oro. ³ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwárá'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááema maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wée'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wée'a uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'a wée'a tómbá námae iyé'a uwóí'lo on-dómbó wéne'lo uwóí'lo iyantafe'a túwaandu uré'a kísau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo ⁴ káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'a wéuwatinkaawe. ⁵ Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara tímó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísai ínasa simámíyana miwítí méyámbá timíníye. ⁶ Marapá'ó méronka'lo uráambeyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraintemba miwí timankómó miyámó iyantafena ásé-ai simátímakaiye.

Maníkó kisaugoni fasi'aémbó tímakain-ai.

⁷ Seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa kárika'a tinda pó'a inái símae'a iyón-aaifimba kawé'-ímáyáá úmai káráwiyoro. ⁸ Moórá-mora kentirumbá timé'a miyámó é'lo é'a sáwí'lo uwátínkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a ⁹ namu'-waasímó tiyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. ¹⁰ Kawé'a uwátínkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fi'lo-fi'on-kisaugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi ma'é'a mifásí'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. ¹¹ Maníkón-aaimo simátíméwi mináái-úramba arupíse úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Maníkómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu

Káráisiti túwa'nai isa'á miyá é'a mindásafe'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraawe. Maníkón-áwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aénkó miyámó wéimba mindá érai'-aain-iyé.

Ísumbo uwánkaraantemba kembá tí'a índa-i'o íyan-aaí.

¹² Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópa'a óraa'-umbai-tantaa'a timbá minúbái- tántáápímbá mé'a mindásafe'a ímba táatafe'a é'a sé'a fí'oran-tantaa'a kesópa'a tiyáíye ímba seró. Maníkóe'a fasi'ámaiya méraantafenawa'i ína fasi'ámaiya méraantafenawa'iyó. Minúbái-tántáá'á kentópa'a wétiye. ¹³ Ísu Káráisitimbo áí'o úní'o uwánkóntemba kembiwíwará'á tí'a úní'a uwátinkaraamba póna kentirunkó kawe'á ínana Ísu Káráísiti sámó kainkwará'ó kumíndara'a kentirunkó óraa-kawe'á íniye. ¹⁴ Ísu Káráisitini waási ontáfésamo símáimo sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba imáyáa íyana kentirunkó kawe'á éna Maníkóní ámútanko fí'onka'ma'mai-amutanko kembiwísé'a méraintafena kentirunkó kawe'á íniye. ¹⁵ Kembiwí ímba waási tinkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fí'o-fí'on-tantaa'a sáwí'a ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó iyawimo ésa sáwí-meyamba maénááfo ¹⁶ Ísu Káráisitini waási-i'o onkákémbó umbai-tántáá'ó timíya'o é'a ímba táatafe'a oro. Míwí tirunkómó sáwí'o ínasamo Káráisitini waási owémó síyamba Maníkómpá'á súwiyo seró.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tinda aifa'á wení waásisa síysai ena kentáámó umbai-tántáá'ó siménamo éna wení ásé-aaímo taráíyaan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a timíniye.

¹⁸ Mindásafena Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó arupíse úmai méraawi sáwí-imayaafinkemba tí'mai kawepá'á métínkáimba mindá umbai-kísáún-ifo Maníkóntáfésamo ímbo aamoímó ésamo sáwí'o owí míví sáwí'o úmáimo méraampimba miyáumai sáwí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáíye. ¹⁹ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba séna umbai-tántáá'á kentópa'a tınıye siyáin-kwaasi kawe'á úmae wéiye'a Maníkómpá'á kááísamai méraaro. Maníkómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempá'á kááísamai méraaro.

5

Maníkóní waásiya'a káráwiyoromo siyáin-aaí.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi úna'a kembiwísé'a Fasi'aénkóní waási óraa'-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káráisitimbo áí'o

úní'o uwánkaraamba kesúrantaamba awáné'a wemó sámó kainkwará'ó kumíndara'a misámó kaimpímbá méranaumpo ² simátíménda ísáaro. Sipisípiya'o káráwiyaawimo kawe'ó ontembá miyaráán-úmai Maníkómó wení waásimo tímakaiwiya'a káráwiyoro. Ímba káráwiyonae síyampinkembo káráwiye'a Maníkómbá arááíma táinda-i'a úmai káráwiyoro. Óntamba maénae-imayaa ímba é'a túwa'nai ónae-imayaa é'a minkísáúrá'á káráwiyoro. ³ Maníkómó tímakain-kwaasiya'a káráwiyomba ímba múra tiyuwé'a kawe'ó úmáimo méraiyaamba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ónááwe. ⁴ Aifa'ó káráwiyaiwaimo wiyómpakembo kumíndara'a kembiwí íyáákaraawiti fí'oran-kawe'-meyamba tímínana ímba tai'áínda waé'wae'a íniye.

⁵ Ifó'-waási kentí óraa'-waasi-tai isáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Maníkón-ai aúfáfimba agaimaréna séna

Manikó kentúmo maimaé iyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo méraawi wétuwa'nai-iyé agaimaréna siyáiyé. ⁶ Mindásafe'a Manikó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana wemó imáyáamo índa-kanaa kentúwí'a mósá maráíníye. ⁷ Manikó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaiфо umbai-tántáákóní imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

⁸ Áwáífiyaamo in-iyánkómó póíye waásiyemo faintembá waántáwanko waásimo wefári'o índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. ⁹ Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-ai a'áo seró. Seyaafá'-máráfákéwímó Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo owífá'á miyán-úmbái-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-ai a'áo seró. ¹⁰ Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'o weraimba Manikó sásá'-í'a uwátinkena áfomba faitinkáína'a fasi'ámai méranaawe. Manikó úwoi túwa'nai úmae iyéna Káráísitiye'a kááísatinkena séna kesí sámó kain-áémpá'á sámó kaimbó ímbo tai'áínda-aempa'a métinkanaumne siyáiwai miyá íníye. ¹¹ Wení fasi'aénkó waé'wae'a éna ímba tai'áínda mindá érai'-aain-iyé.

¹² Moóráwígon-awi'a Sírífénesi súwa'nai isa'á kínampaan-ai agáúmne. Wemá Manikóní waási éna kesí kísau kawé'-úmai wémaíye. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agáúmpo érai'a Manikó úwoi súwa'nai in-áái simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

¹³ Manikóní waási Pépíróni-naopa'a méraawi Manikómó kembiwímó wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ¹⁴ Ísu Káráísitini waásin-oyo moórá-mora kentirumbá tímé'a tiyáamba tíméro. Káráísiti wení waási aáno'o uwátínkáíntafe'a inai sune.

Kemá Pítaamo súnda-ai tai'áwiye.

2 Pítaa

karo'-wáásí Ísun-aaigomba waé'wáé'-úmai simátímún-aaí Pítaa iséna Ísuni érai'-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aaí isááwándawi é'a simátíma'mae iyówánda-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Sáimoni Pítaa maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo isáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantembo Maníkón-aaisafe'o timankúnkúmbo owí isáaro. Kentáásí Maníkóe Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkembo faúsinkáiwaiye arupise úmai mésarai kawé'-ímáyáá símakaayata mindáraise'a kááísamaisa kawé'-úmaisá méraumne. ² Maníkóe kentáásí Fasi'aénkó Ísuntepa'a té'a kawé'-ímáyáá tamaé'a miyámó úmae iyómba úwoi túwa'nai úmae iyésarai aáno uwátínkáfa'a iyíya'a méranaawe.

Maníkó kentáámá wemparí'o uwásínkarain-aaí.

³⁻⁴ Ísu Káráísiti saántowana wení sámó kainkó wení fí'oran-kawe-kisau go tafisúwata wempátá téta kawé'-ímáyáá taísaraumne. Ísu Káráísiti miyán-kwáásígó póna wemó kawé'á uwátínkanaumnemo siyáin-aaímo éna miyá índá póna wení fasi'aémbá símísata Manikóntáféta aamoí éta arupise úmai méta wenáái simátíma kaundasa póna marapáké-sáwí-fásí'áénkómó waásimo sáwí'o iwáí kembiwí tine'á ímba ta'ótoraina'a tufíntuwe'a Maníkóe'a kááísamai méranaawe.

⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a maarámó iyantafe'a fasi'ámai kísau máero. Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo ombá kawé'-áwáúmá maré'a minkákémbá kawé'-ímáyáá é'a minkákémbá ⁶ kentúra'a káráwiye'a minkákémbá fasi'ámai mé'a ímba tuwesarai ína'a Maníkóntáfé'a aamoí é'a ⁷ Manikóní akúmbó méraantafe'a túwa'nai úmae iyé'a kentirumbá timé'a ⁸ miyán-oro. Miyámó úmae iyé'o é'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kawé'-ímáyáá isé'a óraa'-i'a úmai mé'a kentí kísau áúwara-kísau maenááwe. ⁹ Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Manikómó sáwí-imayaamo maitíyukaimba tuwinkásuwesa táá'o káúnkaiwaiyaamba wéowe.

¹⁰ Kesí waásisono. Maníkó kembiwí táántamai wemparí'a úmakaifo imáyáa é'a wesé'a fasi'ámai méraaro. Miyámó é'o é'a sáwí-amba ímba arááiwaenaawe. ¹¹ Miyáumaimo méwanamo éna kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsinkáiwai kembiwísáfénawe séna tíya'a káráwiyaana'a kempá'á maé'mae'a úmae iyónááwe síníye.

¹² Minéráí'-áái é'a ísare'a fasi'ámai arááiwaémbo pó'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. ¹³ Marapá'ó méraundara'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. Miyámó ondá kawé'-í'a ónaumne. ¹⁴ Ááéma kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti simásimena séna puwínone siyáimba pó'a ampáánká'á puwé'a ímba marapá'á méranaumpo ¹⁵ mináái agaimaré'o puwóna awáné'a minááisáfé'a imáyáa úmae iyónááwe.

Ísuni sámó kaimbá awánáúmnemo siyáin-aaí.

16 Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Kárásiti fasi'aénkwárá'á kumíniye-
aai ímba úwoi-aaisa simátímakaundanifo súrantanta wení iyáákai-
sagaenta awánaraundasafeta érai'-aai simátímakaumne. 17-18 Maníkómó
imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawanana Manikó
kentáásifowa Ísun-awila óraa'a éna iyáákai-sagaempinkemba séna
kesááninko ónaṅa áfááraumai entáféna sinkáísa'a áfááraumai aamoí
uwánkaumne wíyómpakemba súwata ísaraumne.

19 Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Manikón-aai simátímakon-
aai érai'-aain-iyé. Súdasa mináái imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á
sámo kain-ááin-ifo mináái aúfáifimba awánáiyana aafáúmó iyáúsenamo
sámo kaintembá kentí imáyáafinkemba miyáumai sáma káinana Ísu
Kárásiti aa'ó siyaráisanamo wérain-okoraamba úmai sáma kátinkainiye.
20 Simátíménda-aai ísámai kawé'an-oro. Naaófá'á Manikón-aai
simátímakowi aúfái-wandaafimba agaimakón-aigoni áwáuma kemá
waási kentáásí imáyáafinkemba ímba kanaasá isánaumne. 21 Ímba
miwítí imáyáafinkemba símai agaimakáafo Manikóní Ufaen-ámútánkó
wenáái simátimuwasa agaimakómba Manikóní ámútanko minááígóní
áwáuma wésuwa'nai-isata wéisaumne.

2

Manikón-aai waé'náé'á úmaimo síyan-aai.

1 Naaófá'á Manikóní waásifimba Manikón-aai karo'á waé'wáé'á úmai
simátímakowi paapé uráantemba kempímbá miyán-kwáásí paapé ésa
karo'-áái simátimesa Manikóní waásimo sáwí'ó iyan-aai simátimesa
óraako sáwí-imayaafinkemba faútinkaraiwimba tínaaemba uwámíyana
ánaaemba Manikó minúwóiyáámbá tínkaminiye. 2 Sáwífa'nanka miwítí
aambá waásimo sáwí'ó on-ámbá arááiwaesa miyá iyasa tuwánésa sésa
Manikóní waási sáwí'an-owe mináái símai érai'-amba sáwí'a ónááwe.
3 Óntamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénæ sésa karo'-
áái simátimenaawe. Sáwí-meyamba timíndawi naaófá'á to'mayaa úmai
ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

4 Wíyómpaken-kisau-waasi sáwí'ó untáféna Manikó ímba étinkomba
sáwí-aempa'a mótkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-
meyambo maíyantafesa amu'maréna méraawe. 5 Naaófá'á Nówaa
maúnka'a Manikóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Manikó
ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-márámá nawíkáo súwana
nawíkowasa putásowana mimpínkémbá Manikó Nówaa wení akúmbá
afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa maé'ómbaniye.
Nówaa Manikón-aai arupíse úmaimo méraiyan-aai simátimuwasa
ímba ísónkakemba putásaraawe. 6 Naaófá'á Són dómu-naopaken-
kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'ó untáféna Manikó ímba
étinkomba iyá agaisukáifo Manikóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí
mináái ísésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananaasamo éna
kentááwárá'á miyáumai sinkamindasa póta ifátáámó túwáananamo
éna ímba sínkaminiye sénááwe. 7 Moóráwígon-awí'a Róti Manikó
wentáféna púwifo séna ímba auwómba áíkaiye. Wená arupíse-waasi
éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbái taráiyé.
8 Miwífimbá ména aasiyaasi-kánáá miwítí sáwí'-aai iséna miwítí

sáwí-awau awánówana arunkó áfááraumai umbai tómbanifo wemá arupise úmai mérontafena Manikó ímba auwómba áikaiye. ⁹ Miyáumai Manikóntáfesa aamoí owí umbai-tántáápinkémbá Fasi'aénkó kawel-úmai tíyótai éna sáwí'o owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tındara'a sáwí-meyamba timíniye. ¹⁰ Maa'u-tántáári'o owí Manikómó kawáánimba tínaaeni'a uwánkááwi óraa-sawimeyamba timíniye.

Minkaró'-wáási miwí túma mósá marésa kesááigo iyáákainkwaé sésa kawel-násomba wiyómpakewisafesa sáwí-ai simátínkáántafena ímba táá'a isasá úwoi sáwí-ai simátínkááwe. ¹¹ Wiyómpaken-kisau-waasi miwítí fasi'aénkó minkaró'-wáásítí fasi'aénkómbá iyáákaraimbanifo minkwiyómpákéwí Fasi'aénkón-aúranka'a ímba aai simátinkesa ímba sáwí-ai wésewe. ¹² Wai-waambo tufú'naan-tantaakomo seyaafá-áwáúmó ímbo awánaantemba minkaró'-wáási miyá ésa tuwímbaitantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-ai simátínkáámba pósa wai-waambo tai'áintemba miwí miyáumai tai'ánaáwe. ¹³ Miwí umbai-tántáári'a uwátínkáámba pósa anondáá umbai-tántáá'á maenááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááisafesa afora'á ésa aamoí ésa kembiwisé'o tómbó náiyantafesa túwaandu ésa sáwí'a uwátinkesa kentí imáyáa tafisésa sáwí-ampa'o mówétinkaantafesa aamoí ésa ¹⁴ aaresáfesa túraniyamba tuwésa aamoisaén-kwáási tafisimai sáwí-ampa'a mótingesa túraniyambo owí tiráá'a póna Manikó sáwí-meyamba timíniye. ¹⁵ Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááiwáéwe. Naaófá'á Péon-ááninkon-awi'a Péramu wemá Manikón-ai simátimakowi éna sáwí'o uráimpinkemba óntamba máinenamo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááiwáéwe. ¹⁶ Énifo Péramu sáwí'a uráintafena Manikó aaisambá séna wení póigon-awi'a tónkigomba waási amóisáúnkaamba uwánkowana aai súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáiyé.

¹⁷ Minkaró'-wáási ímba túwa'nai on-kwáási méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo iyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Manikó miwisáféna kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe. ¹⁸ Miwí sáwí'o úmimo méraapinkembo kawepá'ó tewí kefarí'a méónae sésa maa'u-tántáákón-áuma mósá marésa karo'-áái simátimesa ¹⁹ kentí imáyáafinkeni'o íyanamo éna misáwí-tántáákó ímba ta'ótorainiye sembánifo miwí sáwí'o on-tántáákó ta'ótokaimba pósa misáwí-tántáápinkémbá mésa tai'ágonaaewe. Moórá-tantaako waásimo iyáákaimba minimáyáágó wefarí'a úmai ta'ótokaisasa wenaráái wéwaewe. ²⁰ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaimpa'a tésa sáwí'o on-kísáú ifátuwesamo tínaembo uwásukaawi miwí aneka'ó sáwí-ambo arááiwaiyanamo misáwí-kísáúgómó ta'ótorainasamo ésa ááémo sáwí'o uráamba mindá kárika'anifo ánaaembo sáwí'o iyamba mindá óraa-sawí'a úmai méranaawe. ²¹ Arupísemo on-ámbó ímbo arááiwakesaraa sáwí'a uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááiwakesa ifátuwesa Manikóni kawel-ámáámbá tínaaemba uwáméntafesa pósa áfááraumai sáwí'a wéowe. ²² Maarámó sen-áái érai'-aainiye. Iyánkómó mímo wi'makénamo ímbá aneka'á wénaiye sésa moórá-ai sésa póigomo nombó pékénamo ímbá toifímbá

waé'wáé'á wéiye wésewe. Iyánkó póigomo intembá minkáro'á-wáási miyá-sáwí'á wéowe.

3

Ísu aneka'ó kumínda-aaí.

¹ Kesí waási arupíse-imayaa íwae sé'a moórá-aufai agaimái tímake'a maanáúfáiwará'á agáúmne. ² Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi siyón-aaí isé'a Fasi'aénkó sáwí-imayaafinkemba faúsínkáiwaisa siyáin-aaí wení aantá-waasisa simátímakaunda-aaí imáyáan-oro. ³ Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tinda sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa ⁴ Ísumo sénamo marapá'á kumónaumnemo siyáimba nááfara méraiyo. Naaófá'á wíyóne marawémó úmaronka'a wérain-tantaa'a ímba fi'on-tantaa'a paápé isatá awánáúmbo kesifoísáisa é'a pukuráawana ímba fi'on-tantaa'a paápé iye sénááwe. ⁵ Miwí maarán-ímáyáá ónae ímba wésewe. Naaófá'á Maníkó súwana wíyóne marawé paápé úwana nompínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. ⁶ Ánaaemba Maníkó nonkóntáféna súwana marapá'-wáási tai'ásukaiye. ⁷ Maníkó sisaná wíyóne marawémó wéraiimba póna waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaamo tindara'a Maníkó wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'ó owí sáwí-meyamba tíména wíyóne marawé iyafímbá agaisuwáíniye.

⁸ Kesí waásisono. Maarán-ímáyáan-oro. Aatáisa toráumaisa wéawanaumpo Maníkó ímba miyá ímbá seyaafá-kánaá mimbórá-kánaáráámbá aamú-úmarena sáwífa'-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánaáráámbán-iyé siyáífo ⁹ wemó marapá'ó kumónaumnemo siyáin-aaí ímba tukáísasa tuwímbai mináái ífá'á tukáíye-imayaa wéowe. Fasi'aénkó séna kesí némpa'a maé'mae'a ésa sáwí-aempa'a kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempá'ó tíyantafenawe séna timu'maréna mérena ímba ááema marapá'á kunkáíye. ¹⁰ Umén-kwaásígómó kaffímbó tintenkáán-úmai Fasi'aénkó miyaráán-úmai kumíniye. Minkánaá óraaka'a nonkáánkaamba síndafinkemba wíyómba áwiyo'winana wíyóne o'é aafáúwé iyá káwínana marapá'ó seyaafá-tántáá'ó wéraine marawé iyá káwíniye. ¹¹ Miyáumai seyaafá-tántáá'á tai'áíndasafeta kesáámó méraundasafeta imáyáa éta Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méreta ¹² Ísumo marapá'ó kumíndasafena siráái wétainata amu'maréta méreta ááemo kumíndawe séta fasi'ámai Maníkóní kísau maúndasa póna minkánaá paápé ínana wíyómba iyá káwínana o'é wíyóne aafáúwé óraa'-iya káwínana nonkáámbá uwáwíniye. ¹³ Énifo Maníkó óraaka séna aú-wiyone

aú-marawe úmáraanana arupísemo í-tántáá'-aantemba wéíniye siyáinta amu'maréta méraumne.

¹⁴ Kesí waásisono. Miyán-kánaásáfé'a amu'maré'a méraamba Maníkón-aúranka'a kawé'-aantemba úmai mé'a kempímbá ímba sáwí-aaí wéraina'a aáno úmai méraiyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. ¹⁵ Kentáási Fasi'aénkó séna sáwí'ó úmáimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempá'ó tíyantafena timu'maréna ména ímbo

kunkáimba imáyáan-oro. Kentáásí waásigon-awi'a Póro Maníkó kawe'-ímáyáá wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna imáyáa éna mináái agaimakáíye. ¹⁶ Póro minááímó agaimakáimba seyaafá'-áúfáífimbá miyán-ááímó símaimo agaimakáin-aaisompimba tuwímbai-aaí umbaí taisasá ímbo ísámaimo kawe'ó ésamó ímbo fasi'ámaimo méraawi minááígóní áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe. Maníkón-aaí aúfáífinkemba seyaafá'-ááísáfésa

miyá ésa miyámó sentáfésa áfááraumai sáwí'a
úmai méranaawe.

¹⁷ Miwí miyá wéfo ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'ámaimo méraampinkembo tafisíyanesa ofo káráwiyoro. ¹⁸ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-íye.

Kemá Pítaamo súnda-aaí tai'áwiye.

1 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwimbai karo'-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba ú'mai méraiye sésa fl'on-karo'-aaiwara'a simátima'maesa núwana Yóni iséna miwítí imáyáa arupise uwátinkanae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

Maníkóni imáyáamo aráásímíwain-ai.

¹ Ísu Káráisiti Maníkóni imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugon-iyé. Minááísáfé'a maanáúfái agaimái kentópa'a tuwáúnana wéwiye. Áwáura'a maramá ímba wéronka'a wemá maé'éímba ánaenka'a marapá'á kuména keséta mérowata súranta awánamai kawe'á éta wenáái iséta siyáántamba aneté ta'ótokaumne. ² Aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugo afowámpá'á maé'éímba marapá'á kuména keséta mérowata awánareta póta minááísá wésimatimune. ³ Kesáa Maníkóe ááninko Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kembiwíwará'á simátimunda póta Maníkóe ááninkoe'a kááísamaisa méraundantemba kembiwí miyá ónááwe. ⁴ Kentáásirumba kawe'-úmai óraa'a uwásinkaindasafe'a maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámó kaiwáíní áwáugon-ai.

⁵ Maníkón-ááninko simásímakain-aaisa simátimeta séta Maníkó sámó kaiwáíní áwáuma póna kumeu'ó in-tántáá'á wempimbá ímba wéraiye. ⁶ Miyáumai kumeu'ó in-áémpá'á méraamba Maníkóe'a kááísamaisa méraumnemo sewí karo'á sésa érai'-aaigoni áwáufimba ímba méraawe. ⁷ Énifo Maníkó sámó kain-áémpá'ó méraintemba miyáumai sámó kain-áémpá'ó méraundasa wení waásiseta kááísamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naaegó kuména póna kentáásí sáwí-imayaa maisiyu'maenasa wéiyiye. ⁸ Kempíntá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-karó'-ááísá súnanasa Maníkóni érai'-aaigo kesirumpintá ímba wéraiye. ⁹ Afora'ó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo éna Maníkó kentáási sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-imáyáa arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kawe'-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹⁰ Maníkó séna seyaafá'nánká sáwí'a uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwí'a úne séta Maníkó karo'-áái siyé súnana Maníkóni ásé-aaigo ímba sirumpintá wéwaiye.

2

Káráisiti seyaafá'nánká áfombo faisínkáin-ai.

¹ Kesí iyámpóisono. Ímba sáwí'a íyantafe'a maanáái aúfáifimba agai-timúne. Énifo sáwí'o íyanamo éna áfombo faisínkáiwaisa ména kesifompátá áísai íniye. Wemá Ísu Káráisiti arupísemo iwáísá kesifompátá

áísai ínìye. ² Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna pukáiyè. Ímba kentáási sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'á-wáásítí sáwí-meyankwara'a maitiyuwáíndasafena pukáiyè.

³ Maníkón-aaimo taawiyafétaamo únda érai'a weséta kááísamaisa méraumnesa súnè. ⁴ Maníkón-aaimo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a kááísamai méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífímbá Maníkóní érai'-aai ímba wéraiye. ⁵⁻⁶ Énifo Maníkón-aaimo taawiyáfówi Maníkómpá'á tirumbá áma'mai kawé'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesaamo súndawisa Ísu Káráísitimo méraintemba kesáá miyásá úmaisá ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesa súnè.

Ááéraan-amaankoma aúí'o uráin-aai.

⁷ Kesí waási isáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááéraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a isaraan-amaamba agai-timúne. ⁸ Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámó kain-tántáá'á wépaape-ímba póna ááéraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-íye. Ísu Káráísitini kisaufinkemba minámáámbá paápé uréna kempínkwárá'á minámáámbá wépaape-íye.

⁹ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámó kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámó kain-áémpá'á ímba méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paai méraawe. ¹⁰ Énifo kentí waásimo tirumbó tíméwi sámó kain-áémpá'á méraamba pósa miwífímbá sáwí-tanta'a ímba wéraimba pósa fí'owi tuwánésá sáwí-ampa'a ímba wégowe. ¹¹ Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáákó túrampa'a kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowe.

¹² Kesí iyámpóisono. Kembiwísáféna Ísu Káráísiti pukáimba póna Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-timúne. ¹³ Óraa'-waasisono. Áwáura'a maramá ímba wérowana moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Iyámpóisono. Maníkó kentifo isa'á wempá'á tíyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasisono. Áwáura'a moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Maníkón-aai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

¹⁵ Maníkómpá'ó ímbo tewímó ontembá mindásafe'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'á ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoímó owí Maníkóntáfesa ímba aamoín-owe. ¹⁶ Mararákén-kwáásímó owíní áwáuma ímba Maníkómpákémbá owe. Waási kentí imáyáfinkemba ésa fí'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímba Maníkómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéraqaiwaewe. ¹⁷ Mararákén-tántáá'ó tirááímo tain-tántáá'á maámbárará'á tai'áwinqsa Maníkómbó arááímo táínda-i'o on-kwáási aasiyaasi maé'mae'a ónááwe.

Káráísitini namuro-wáásí táái.

¹⁸ Kesí iyámpóisono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áinda-kanaa ampáánkál'á tíníye. Ánaaemba Ísu Káráísitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Káráísitini namuro-wáásí sáwifa'a é'a paápé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánkál'á tíníyema súne. ¹⁹ Kentááfínkémbá Káráísitini namuro-wáásí moórá-mora méresa pósa iyáfasinesa paápé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'o kentáásí waásimo méronkakaá úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímba kentáásí waásin-owe súne.

²⁰ Ísu Káráísiti Maníkóní ámútankomba ai'marówana kuména kentirumpimbá méraisa'a pó'a érai'-aai wésaawe. ²¹ Érai'-aai ímba ísáántafe'a sé'a ímbanifo érai'-aai ísáántafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aai finkemba karo'-áái ímba paápé isa'á ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne.

²² Óraa-karo'o sen-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Ísu Káráísitintafesa Maníkó ímba iyáfasinankaraiwain-íye sen-kwáásí ésa Ísu Káráísitini namuro-wáásí-í'a ésa Maníkónté ááninkonte'a tínaeni'a wéuwatimewe. ²³ Maníkón-ááninkomba tinaaeni'a uwámewi afowáankwará'á miyá ombánifo Ísu Káráísitintafesa Maníkón-ááninkon-íye sewí ááninkonte afowántépa'a káásimai méraawe.

²⁴ Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-aai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba ímba ifátuwe'a miyáumai Maníkónté ááninkontepa'a káásimai maé'mae'a oro. ²⁵ Maarán-áái Ísu Káráísiti óraaka simásiménaa séna aú'á úmai maé'mae'a íyani'a uwátinkaumnesa simásímakaiye.

²⁶ Karo'-áái simátínkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. ²⁷ Karo'-áái simátíyuwaawi ombánifo Ísu Káráísiti Maníkóní ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátiména érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímísa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááiye tuwínkaa'a owe. Simátímíntemba miyá é'a Ísu Káráísitiye'a káásimai méraawe.

²⁸ Kesí iyámpóisono. Wesé'a káásimai méraamba pó'a Ísu Káráísiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tígésáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. ²⁹ Ísu Káráísiti arupíse úmai méraai-aai é'a ísaraawe. Moórá-aaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Maníkóní iyámpóín-owe.

3*Maníkóní iyámpóí-táái.*

¹ Maníkó arumbá óraaka'á wésimiye. Mindásafe'a imáyáan-oro. Maníkó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóín-owe wésiye. Kesáá érai'a wení iyámpóisa úne. Maníkómpá'á ímba tiyáawi Maníkóní áwáuma ímba awánésa kentáásí áwáuwara'a ímba suwánaawe. ² Kesí waásisono. Káfé'a Maníkóní iyámpóí-i'a úmaisa méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moórá-aaimo ísaraunda simátiménaumne. Ísu Káráísiti kumíndara'a kawé'-úmai awánaandasa póta wenkáánita

úmaisa ménaumne. Miyán-áái ísaraumne. ³ Mináái ísésamo amu'maráawi Káráísiti arupísemo úmaimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyoro.

⁴ Sáwí-imayaamo ombá isaná ámaáambo taráísómba isaná minkáé-tántáákó mimbórái'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Maníkóní ámaáamba tínaaeni'a uwámesa taráísómba póna miyámó on-ánóndáá miwífimbá wéiniye. ⁵ Ísu Káráísiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáindasafena marapá'á kunkáimba wempímbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-aai é'a ísaraawe. ⁶ Miyáumai Ísu Káráísitiye'o kááísamai méraawi miwífimbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwái Káráísitimp'a'a ímba tésa wenáái ímba ísááwe.

⁷ Kesí iyámpóisono. Karo'-áái simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Káráísiti arupíse úmai méraiwei wemó intembó miyámó úmae'o iyówi arupísemo on-kwáásín-owe. ⁸ Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiye. Sáwí'o úmaesamo iyówi waántáwankoni waásín-owe. Waántáwankoni kísau tai'ásuwainkwaé séna Maníkó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáíye.

⁹ Maníkóní iyámpói pósa Maníkóní fasi'aénkó miwífimbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Maníkóní fasi'aén-iyámpóísómbá pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. ¹⁰ Ímbo arupísemo úmaimo méraawi ímba Maníkóní iyámpóín-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tíméwi ímba Maníkóní iyámpóín-owe. Miyáumaisa Maníkóní waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-aai.

¹¹ Moórá-mora tirumbá tíméro-aai ááéma ísaraawe. ¹² Ándámun-ááninkon-awi'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-aráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáíye. Áfáko kawe'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-imayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáíye.

¹³ Miyaráán-úmai Maníkómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. ¹⁴ Maníkóní akúmbá sirumbá tímúndasafeta séta Maníkóní némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawe'-úmaimo méraandasaawini áwáura'a taméraumnesa sune. Kentí waási tirumbá ímbo tíméwi Maníkóní némpa'a paai méraawe. ¹⁵ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáán-kwaasi tókamiyasa puwíyan-kwaasin-owe. Miyámó owí aúí'o úmaimo maé'mae'o owíní áwáura'a ímba méraawe. ¹⁶ Ísu Káráísiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai indasafena kentáásáfénawe séna pukáíye. Miyámó uráintafeta arumbá símakaiyasa sune. Maníkóní akúmbá túwa'nai eta puwúnafu ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. ¹⁷ Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Maníkómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. ¹⁸ Kesí iyámpóisono. Sirumbá tímúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a túwa'nai oro.

Maníkómpá'á fasi'ámaisaamo méraunda-aai.

¹⁹ Sirumbá timétaamo túwa'nai úndasa miyámó únda-waasisa arupise úmaisa méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne. ²⁰ Énifo kesáá sáwí'lo úndasafenasa kentáásirunko umbái taifo Maníkó seyaafá-tántáá'á awánéna minúmbái-tántáákómbá iyáákaisata Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne. ²¹ Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáa úndasa kentáásirunko ímba umbái taisatá Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne.

²² Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-i'a úndasafetaawe áisai únda-tantaa'a úwoisa wésimiye. ²³ Maníkó óraaka séna kesááninko Ísu Káráisitín-awika'a timankúnkúmba é'a seyaafá'-wáásí'fimbá tirumbá timé'a méraaro siyáimba mináái Ísu Káráísiti óraaka simásímakaiye. ²⁴ Maníkón-aaí taawiyáfówi Maníkóe'a kááísamai méraawana miwísé'a kááísamai méraiye. Maníkó wení ámútamba ai'marówana sirumpintá kumbéna simásímenasa séna Maníkó kesé'a kááísamai méraiye sisatá wéisaumne.

4

Érai'-amutankonte karo'-ámútánkónté-taai.

¹ Kesí waásisono. Sáwífa'-waasi karo'-amáámbá simátíma'maesa nésa Maníkóni ámútanko kesirumpimbá méraiye seró. Miyámó sentáfé'a miwí tirumpimbá mérain-amutamba Maníkóni ámútana'i fí'owani ámútana'iyo mindá awáné'a mináái isáaro. ² Ísu Káráísiti Maníkóe ména marapá'á waási kunúkaiye sewí miwí tirumpimbá Maníkóni ámútanko méraiye. Minááimó sewa'lo isáámba Maníkóni ámútankoma miwífimbá méraiye seró. ³ Ísu Káráisitintafesa minááimó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Maníkóni ámútankon-ifo mindá Káráisitini namuro-wáásígóni ámútankon-iyé. Káráisitini namuro-wáásígó tinda-aaí isaraamba isaná marapá'á méraiye.

⁴ Kesí iyámpóisono. Maníkón-aráá'a é'a karo'-amáámbó simátíméwi iyáákaraawe. Maníkóni ámútanko kentirumpimbá méraifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáawi miwí tirumpimbá fí'on-amutanko méraiye. Maníkóni ámútanko minámútánkómbá iyáákaraiye. ⁵ Karo'-amáámbó simátíméwi Maníkómpá'á ímbo tembá marapá'ó wérain-aaí simátíméwasa marapá'-wáásí miwí táái wéisaawe. ⁶ Kesáá Maníkóni waásisa únasasa Maníkóni waási kesááisa isááfo fí'on-kwaasi ímba Maníkóni waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa érai'-aaimo sí-ámútánkó miwífimbá mérain-kwaasiye karo'-ááimó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaa'-úmaeta wéiyune.

Maníkó arumbó tímín-aaí.

⁷ Kesí waásisono. Tirumbó tíméwini áwáuma wemá Maníkó póta Maníkóni akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tíméwi Maníkómpá'á tésa wení waási-i'a wéowe. ⁸ Maníkó tirumbá tíméwini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Maníkómpá'á ímba wétewe. ⁹ Maníkó mimbórá-áánínkómbá ai'marówana marapá'á kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aú'ia úmai maé'mae'lo ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiyé. ¹⁰ Maníkómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámakaumne. Maníkó arumbá

siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'á kumbéna sáwí-awausaamo únda-meyamba maisiyuwáinana kentááfá'á ímba tínkwae séna pukáiyé. Miyámó uráimba Manikó

óraa'-arumba símakaiye. ¹¹ Kesí waásisono. Manikó miyáumai arumbá símínta póta kentáásí waási miyáumai siruntá tíméno. ¹² Waási Manikón-ane'á ímba awánaawe. Kentáásí waási siruntá tímúndasa Manikó keséta méraísata érai'a siruntá Manikómbá amúne.

¹³ Manikóní ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáá Manikóe'a kááísamai méraunana Manikó keséta kááísamai méraiyesa sune. ¹⁴ Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. ¹⁵ Ísuntafesamo Manikón-ááninkon-iyemo sewí Manikóe'a kááísamai méraawana Manikó miwísé'a kááísamai méraiye. ¹⁶ Manikó arumbá símísata mindásafeta érai'esa sune.

Manikó tirumbó tíméwini áwáuma Manikó isasá pósa tirumbó tíméwi Manikóe'a kááísamai méraawana Manikó miwísé'a méraiye. ¹⁷ Manikó kentáá ímáyaá símakaisata siruntá Manikómbá améta póta méraundawini áwáumo sísai índa-kanaamo tándara'a fasi'ámáisa ménaumne. Ísu Káráísiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá tímúndasa póta sísai índa-kanaamo tándara'a fasi'ámáisa ménaumne. ¹⁸ Manikómbó tirumbó améwi ímba inkáísówe. Érai'a Manikómbó tirumbó améwi miwífinkémbá inkaisí-ímáyaá ímba wéraiye. Sáwí'o uráam-beyantafesamo inkáísówi Manikómbá ímba érai'a tirumbá améwe.

¹⁹ Aifa'á Manikó arumbó símakaintafeta póta siruntá amúne. ²⁰ Miwítí waásisafesa tirumbó sáwí'o uwátínkáawa'o ombá Manikómbá sirumbá amúnemo sembá karo'á sewé. Miwítí waási tine'á tuwánésa tirumbá ímba tímakaawi pósa Manikón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá améwe. ²¹ Ísu Káráísiti óraaka séna Manikómbá tirumbó améwi miwítí waásiwara'a tirumbá tíméro siyáiyé.

5

Marapá-sáwí-kísáúgómbo íyáákaan-ai.

¹ Ísuntafesa sésa Manikó íyáfasinankarawai iyémó sen-ááísáfésa érai'emo sewí Manikóní iyámpóin-owe. Afowámbá tirumbá améwi ésa wení iyámpóiwara'a tirumbá améwe. ² Manikómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta séta Manikóní iyámpóiwara'a siruntá tímúne. ³ Manikón-aaí taawiyafúndasa mindá Manikómbá siruntá amúnanasa wenááigosa ínta umbaisá síyáísata póta taawiyafúne. ⁴ Ísumpa'a fasi'ámái kááísamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímáyaágóntá íyáákaumne. Manikóní iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímáyaágómbá íyáákaamba póna Manikón-aaigoma ímba umbái taiyé. ⁵ Maarán-kwáásí marapá-sáwí-ímáyaágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Manikón-ááninkon-iyé sésa tímankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímáyaágómbá íyáákaawe.

Manikó Ísu Káráisitimbo aráátímakain-ai.

⁶ Ísu Káráísiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana wení naaemá kunkáiyé. Nombó maíndasafena aantemba ímba

kunkáiyé. Nombá maiyéna puwínana wení naaemá kumíndasafena kunkáiyé. Maníkóní ámútanko érai'-aigoni áwáugo póna séna érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyé wésiye. ⁷⁻⁸ Maníkóní ámútanko siyáin-aaisafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naaemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé sune. Minkáumbó-tántáá'á paapé uráintafeta mimbórá-áái séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé sune. ⁹ Waásimo simátímén-aaí sewatá iséta érai'e súndasaanifo Maníkón-aai go waási-taai íyáákaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa ísáano. ¹⁰ Maníkón-ááninkontafesa timankúnkumbo owí sésa Maníkó siyáintemba érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa sune. Maníkóntáfésa ímbo timankúnkumbo owí sésa Maníkó karo'-áái siyáiyé wésewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímba érai'e senkákémbá Maníkó karo'-áái siyáiyema wésewe. ¹¹ Maníkón-ááninkoma aúí'a úmai maé'mae'a owíní áwáuman-iyé. Maníkó imáyáasa símísata aúí'a úmai maé'mae'a wéune. Minááísá Maníkó simásimakaiye. ¹² Maníkón-ááninkoe'a kááísamai méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ofo Maníkón-ááninkoe'o ímbo kááísamai méraawi ímba aúí'a úmai maé'mae'a wéowe.

Aúí'a úmai maé'mae'o on-áái.

¹³ Maníkón-ááninkon-awitafe'a timankúnkumbo on-kwáási kembiwí maanáúfái agai-timúne. Aúí'a úmai maé'mae'a on-ááísafé'a érai'e síwae sé'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Maníkómbó arááímo táinda-í'o étaamo inañinkémbó áísai úndasa kesááisa wéisaiye. Mindásafeta wenaúranka'a fasi'ámisa méraumne. ¹⁵ Inaí súndasa ísáin-aaisafeta érai'-aain-iyemo súndasa maarán-ááísafé'wara'a érai'-aai inañinkémbá súndatantaa'a úwoisa simiyesa sune.

¹⁶ Kentí waásimo sáwí'o íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a ímba kónááwe. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a wiyamba mindásafe'a Maníkómpá'á áísai oro ímba sune. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba ímba Maníkóní némpa'a wiyamba mindásafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai oro sune. ¹⁷ Seyaafá-sáwí'ó owíní anondáá-meyamba wéraifo tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáinasa wení némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o íyampa'a ímba miyá-sáwí'ó íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o íyampa'a ímba kónááwe.

¹⁸ Maníkóní iyámpói ésa ímba sáwí'a úmaesa iyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímba ta'ótóráísasa pósa ímba sáwí'a úmae iyówata minááísá wéisaumne.

¹⁹ Waántáwanko marapá'-wáásítí óraakon-ifo

kesáá Maníkóní waási éta minááísá isáúmne.

²⁰ Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasi'aenko-úramba isatá awánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafeta érai-Fasi'aenkonka'a kááísamaisa méta isáúmne. Érai-Fasi'aenko-úrango éna waásisa aúí'a úmisa maé'mae'a úndawín-ááninkon-iyé. ²¹ Kesí iyámpóisono. Karo'-máníkómbá seyaafá'á tínaaemba uwátíméro.

Kemá Yóni kesáái taí'áiyē.

2 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-áúfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasi'aénkóni waási mimbóráfá'á túwaandu úmaimo máépa'a agaimái tímakaiye wésewe.

¹ Kemá Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-í'a úne séna Manikómó áántarain-ininkoma ómpo ení iyámpóisonte'a awánaaro sé'a maanáúfái agai-timúne. Fasi'aénkóni érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasi'aénkóni érai'-aai ísááwiwara'a tirumbá wétimewe. ² Kentááfímbá érai'-aai waé'wae'a éna ímba tai'áíndasafeta kentáásirumba timúne.

³ Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiye'a úwoi súwa'nai esarai tirumbá uwásinkesarai aáno'a uwásinkaayata póta érai'-aaisa séta kentáásirumba timúndasafe'a Maníkómpá'á inaí sune.

⁴ Tuwímbai ení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai érai'-ampa'o kon-áái ísáúnana sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aaregóo embá simáme'a sune. Fasi'aénkóni waási moórá-mora kentirumbá timé'a méraaro. Mináái ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káfé'wara'a ísaraan-aai simátimune. ⁶ Maníkón-aaisaamo taawiyafúndasa mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune. Maníkónkwará waásiwara'a tirumbá timé'a méraaro Maníkó siyáimba ááéwara káfé'wara'a wéisaawe.

⁷ Sáwífa'-waasi karo'ó sen-kwáásí marapá'á wénowe. Miwí Ísu Káráísitintafesa sésa ímba waásiyaani'a úmai kunkáiyé wésewe. Miwí Káráísitini namuro-wáásí pósa sáwí-ampa'a wíwae sésa minkáro'-áái sefó káráwiyoro. ⁸ Maníkóni kísau mo méém-beyamba ímba máéfonifo kawé'-úmai káráwiye'a seyaafá'-mévámbá kawé'-mévámbó maiyantafe'a káráwiyoro.

⁹ Ísu Káráísitin-aai ímba ta'ótóráámba mináái tuwésa fí'on-ampa'o kowí ímba Maníkóe'a kááísamai méraawe. Ísu Káráísitin-aai ta'ótokaawi kentáásifowawe wenááninkoe'a kááísamai méraawe. ¹⁰ Miyáumai kentópa'o tésamo minááimó ímbo simátimesamo fí'on-aaimo simátimiya'o é'a ímba tiyáámba timé'a ímba kentí naaúmpa'a mósá tínkáaro. ¹¹ Miyán-kwáásí tiyáámbo timé'o é'a minkwáásítí sáwí-kísau túwa'nai ónááwe.

¹² Ayáátáái'-aai simátimenae'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo kentópa'a wé'a kentúranka'a komé'a kosimátíménana kentáásirunkosa áfááraumai kawé'á íníye. ¹³ Enanaanontáféna kendé-í'a úne séna Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóisonte'a kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

3 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái moóráwigon-awi'a Káyásimba ámakaiye.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá amúne. ² Kesí waási óna'a sirumbá amúne. Ísu Káráisitini aampa'á kawe'-úmaimo kónnda-aai ísaraumne. Miyáumai kawe'-úmai ménana ímba áí'a índasafe'a Maníkómpá'á inai súne. Ení kísau kawe'á óndasafe'a Maníkómpá'á inai súne. ³ Fasi'aénkóní waási tuwímbai empákémbá kempá'á tésa entáfesa tasésa enarumpimbá érai'-aai ta'ótore méraane sewa'á isáúnana kesirunkó kawe'án-iyé. Miyáumai érai'a arupíse-ampa'a wéwe méraane. ⁴ Kesí iyámpói érai'a arupíse-ampa'a kowé-áái isé'a aamoí únda póna mináámóígó tuwímbaitantaatafe'o aamoimó únda-aamoigomba iyáákaraiye.

⁵ Kesí waásigompo Fasi'aénkóní waási empá'ó kuráamba túwa'nai ema kawe-kísáú maiyáanasa minkwáásifínkémhá fí'om-bapakenkwaasi empá'ó kuráamba miwíwará'á túwa'nai ema kawe-kísáú maiyáne. ⁶ Miwí maanká'á Fasi'aénkóní waásisa tasimásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasimásímakaawe. Fí'om-bapa'a Maníkóní kísau komaénae sewí emá aampa'ó wíyan-tantaa'o túwa'nai ónda mindá kawe'á óne. ⁷ Miwí Ísu Káráisitini kísau maimaé nésa Ísu Káráisitimpa'o ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. ⁸ Mindásafeta Ísu Káráisitimpa'o tiyáunda-waasisa miwísá túwa'naisa onó. Miyáumai taankarotámaisaisa méraundasa pósa érai'-aai isánáawe.

⁹ Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana Fasi'aénkóní waásifa'a kúwana moóráwigon-awi'a Táyóterefisi kentáfesa óraakon-iyé síwae séna mináúfáifínkén-áái iséna ímba ísámai kawe'á uráimba pó'a ¹⁰ empá'á wé'a waási túranka'a Táyóterefisimo uráin-aai kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwí'a uwásinkenasa karo'-ááisá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo Fasi'aénkóní waási wempá'ó kuráamba wení naaúmpa'a ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpa'a mósá tinkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóní waásifínkemba ti'mátukaiye.

¹¹ Kesí waásiyo. Sáwí'o ontembá ímba miyá indá kawe'ó ontembá miyán-uwo. Kawe'ó úmae iyówi Maníkómpá'á tésa wení waásin-oyo sáwí'o úmae iyówi Maníkómpá'á ímba wétewe.

¹² Seyaafá'nánká Témítiriyaasintafesa kawekón-iyé wésewe. Wení kísau awánésa sésa érai'a kawe-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwará'á miyásá súne. Súnda-aaisa érai'-aai ísaraawe.

¹³ Ayáátáái'-aai simámenae'a maanáúfáifimbá ímba agáumpo ¹⁴ ampááká'á empá'á wé'a enaúranka'a komé'a kosimámenaumne.

15 Aáno úmai méraantafe'la Maníkómpá'á inai sune. Ení waási kesé'lo méraawi sésa kawel'-úmai ménaro sewé. Kentáási waási esé'la méraantafeta séta kawel'-úmai méraarosa sumpo moórá-mora-waasi simátimiyo.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

Yúti

Ísu wiyómpa'a iyówana Yúti Ísun-áfáko kae'-wáái-áátáiyá'í kae'-wáái úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

¹ Kemá Yúti Ísu Káráisitini kísau-waasi Yémisin-áfáko é'a maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántarawai Ísu Káráisitimo kawáán-uráiwai ísáaro. ² Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kawel-aantemba uwátínkáintafe'a Maníkómpá'á inái sune.

³ Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwí'o úmaimo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a maanáúfáifimbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moóra'óraa'-aai simáména agauwó simbá pó'a mináái agaénaumne. Ááema Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba on-áái ísare'a mináái fasi'ámai tirumpimbá ta'ótore'o méraamba tuwáúnafo sé'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafesa sáwí-aaimo sewí tááigon-anonnda Ísu Káráisitini érai'-aai simátíméro. ⁴ Tuwímbai karo'-amáámbó sen-kwáási Maníkón-aai ímbo arááiwaéwi kentí imáyáa tafisíyantafesa komésa tirumpin-imáyáa ésa sésa Maníkó úwoi súwa'nai enasa ímba sínkaminifo kentáási imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti weyáa kentáási óraakomba tínaaeni'a uwámakaawe. Naaófá'á Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóni sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé. Miyán-károl'-wáási kembiwisé'o koméraantafe'a maanáái simátimune.

⁵ Maanáái é'a simátimúmba ísaraambanifo aneka'á simátimenaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkóni waásisomba Ísípi-marafa'a ta'ótokowana Maníkó faútiyuwena tí'mae téna wenááisafesamo ímbo timankúnkúmba uwái Maníkó tínkamuwasa pukáawe. ⁶ Moóra'-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kawel-náópa'a túwówi Maníkó tíyayaanka'a kára'umarena kumeu'ó in-áémpá'á sáwí-mapá'a tiyuwówasa maé'mae'a ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo tímínda-kanaa amu'marésa méraawe. ⁷ Moóra'-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye mindáó'-ewaa'-naopakewiye sáwí'a úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa iyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipa'á tínkamuwasa iyamó kámakama'o ipa'á maé'mae'a wéowe. Kentááwárá'á miyá ofó sé'a káráwiyoro.

⁸ Naaófá'ó miyámó uráantemba káfé'a karo'-amáámbó sen-kwáási kentí imáyáa tafisénæ sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maa'u-tántáá'á ésa Maníkómó kawáánimba tínaaemba uwámesa sáwí'a ésa wiyómpaken-kawel-waasisafesa sáwí-aai simátínkaraawe. ⁹ Énifo Mósese pukówana wiyómpaken-kawaagon-awi'a Máíkéri séna Mósesen-auma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasarai miyáumai fasi'ámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwi-aai súmba kemá ímba aai simánkanaumpo Fasi'aénkó aai simánkainiye

siyáiyē. ¹⁰ Énifo karo'-amáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénāe sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-ai simátinkesa wai-waambo seyaafá-tántáákóni áwáumo ímba awánésamo ontembá miwí miyá owaná miwítí sáwí-imayaago ta'ótorena miwí sáwí'a uwátínkáiyē. ¹¹ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Kéni sáwí-amba arááiwakaintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Kóra Manikón-ai taraiséna kawáá-wáásí táái taraisénamo pukáintemba minkaró'-amáámbó sen-kwáásí miyá ombá pósa miwí sáwí-meyamba maénááwe. ¹² Kembiwí Manikóni waási wen-imáyáá é'a tómbá né'lo túwaandu ontembá kesé'a miwí komésa sáwí'a uwátinkesa kesáfé-imáyáá úmai náma'nama'a ésa ímba tigaén-iyē. Miwí karo'-amáámbó sen-kwáásí ésa ímba túwa'nai on-kwáási méraawe. Miwí taaérambo iyáín-kanaamo arambó ímbo iyáín-taerakaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágo mo taaimó taawítúwáisanamo aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. ¹³ Piri'-nómbó kúmísanamo non-awiyááimo afora'ó intembá miwítí sáwí-kisau afora'á wéráiyē. Miwí kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampa'a métinkanae sen-kwáásín-owe. Manikó miwí kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe.

¹⁴ Aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámu ména Sétimba ma'ankówana Sétima Ínósimba ma'ankówana Ínósima Kénaanimba ma'ankówana Kénaanima Má'árareomba ma'ankówana Má'árareoma Yáretimba ma'ankówana Yáretima Ínókimba ma'ankówana Ínóki miyán-karó'-amáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna isáaro. Fasi'aénkó weni kawé'-wáásí sáwífa'-waasise'a téna ¹⁵ sáwí'lo uráawimo seyaafá'ó sáwí-meyambo timíndasafena téna Manikóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo sáwí'lo uráawisafena aafimbá maitínkáíndasafena téna Manikóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo simáimo sáwí'lo uwánkaraawisafena aafimbá maitínkáíndasafena tiyé Ínóki siyáiyē. ¹⁶ Kentí imáyáa tafisénāe sewí í'ai simátínkáfa'a iyésa seyaafá-tántáá'ó miwífá'ó tiyáimba tirunkó sáwí'a isasá sáwí-imayaa aantemba arááíwaesa túma mósá marésa tirááimo tain-tántáá'á maénae sésa símai tirumbá wéfaiyaraawe.

¹⁷ Kesí waásisono. Miwí miyá-sáwí'á ombánifo kembiwí maarán-oro. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini aantá-waasi siyáan-ai imáyáan-oro. ¹⁸ Miwí simátimesa sésa ánaaen-kañamo tinda Manikóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáásí siyáawe. ¹⁹ Miwí tirumpimbá Manikóni ámútanko ímba méraisasa miwítí marapá'-imáyáá arááíwaesa karo'-amáámbá símai Manikóni waási wétuwinaawe.

²⁰ Miwí miyá ombánifo kembiwí Manikóni kawé'-áái aasiyaasi sé'a wempá'á timankúnkúmba é'a moórá-mora fasi'átinke'a Manikóni Ufaen-ámútánkóni fasi'aénkóntáfé'a inai seró. ²¹ Manikó arumbá tímakaimba pó'a arupise úmai mé'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti arumbá uwátinkaina'a wiyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a íyantafe'a amu'máráaro. ²² Manikón-aaisafesa kae'-imáyáá tokáawi tirumbá uwátinke'a fasi'átínkáaro. ²³ Iyamó kaipa'á kofáínifo Manikón-

aai simátimiyana Maníkó tafisímai kawel-ámpá'á métinkainiye. Tuwimbaisafe'a tirumbá uwátinkaiyasa minkwáásí tafisíya'a sáwí'a únafo sé'a miwítí sáwí-awausafena táá'a ína'a kentúma káráwiyoro.

²⁴ Maníkó kanaa'á túwa'nai ína'a ímba tínaaemba uwámiyantafe'a érai'-aai sune. Maníkó tí'maena wení sámó kain-áémpá'á métinkaina'a kentí sáwí'-aai ímba wérainana tirunkó óraa-kawel'a índasafe'a érai'-aai sune. ²⁵ Maníkó fasi'aénkwáráwí mimbóráwígó ména kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna sáwí'o úmaisaamo méraundafinkemba faúsinkáíntafe'a érai'-aai sune. Wení fí'onka'ma'mai-awauma wéraisana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó iyáákaisana seyaafá-tántááká'á káráwiyaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo úmakonka'a wemá ménama káfé'wara'a ména maé'mae'a intáféna érai'-aain-iye sune.

Kemá Yúti sún-da-aai tai'áiyé.

Paapé uráin-ai

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni kaumbo-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiyé. Agaimarónka'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a uwátinkaraawe. Ísuntafesa isésa fasi'ámai méraiwae séna maanáái agaimakáiyé. Ísu Káráisitini kísausafena Maníkó wení namuro-wáásíyé waántáwankone íyáákéna wení waási wembó ímbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kawé'á uwátinkainiye. Yóni miyán-áái agaimakáiyé.

¹ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kárika'o paapé índa-tantaa'a isáiwae sé'a kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráisiti wíyómpaken-kísau-waasi ai'marówana kuména Ísu Káráisitini kísau-waasigon-awi'a Yónimba kusimámakaiye. ² Yóni Maníkóni ásé-aaiwara Ísu Káráisiti mináásísáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántáá'ó awánarainkwar'a simátiména maanáúfáífimbá agaimakáiyé. ³ Paapé índa-tantaa'a kárika'a paapé índa póna Maníkó maanáúfáífínkén-ááímó toráumai awánáíyan-kwaasiye maanááímó isésamo taawiyafíyan-kwaasiye kawé'á uwátinkainana tirunkó kawé'á íniye.

⁴ Kemá Yóni maanáúfáí agáúmpo Ésiyaa-marafa'a afakaeté-naopa'o Fasi'aénkóni waásimo méraawi isáaro. Maníkó ááéma ména kífé'wara'a ména aasiyaasi maé'mae'o índawi úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Maníkóni ámútanko afakaeté-fasi'aembo tokáiwai Maníkómó kawáánin-aempa'a ména úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. ⁵ Ísu Káráisiti Maníkón-ai arupíse úmai simátímíwai úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Wemá aifa'á pukáimpinkembo iyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásiyá'á káráwiyaiye. Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá

éna kentáásáféna puwéna kentáási sáwí-imayaa faúsinkaraiye. ⁶ Kawáán-uwásínkáisata Ísu afowámá Maníkóni kísausa wémaumne. Wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná kentáará'á kawáánúmaena iyíniye. Érai'-aain-iye.

⁷ Isáaro. Ísu ainánká'á kumínasa seyaafá'-wáási tufúkáan-kwaasiwara'a awánáiyana aafimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwí'a ínana umbái táiniye. Miyáumai paapé índa mindá érai'-aain-iye.

⁸ Fasi'aénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóni áwáugo pó'a ánaembo seyaafá-tántáá'ó tai'áíndara'a kemá úwoi méranaumne. Ááéma mé'a káfé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-fási'áénkwáráwí úne siyáiyé.

Yóni Káráisitimbo awánarain-ai.

⁹ Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpa'a káásimai mé'a kembiwísé'a Maníkó kawáánipa kesé'a mé'a kembiwíséta umbái-tántáápímbá fasi'ámai mé'a wéamu'maraumne. Maníkón-ai simátimé'a Ísu siyáin-aaiwara'o simátimundarakemba aaisambá siyésa ta'óto'mai sí'maesa nonafufumpa'-márafá'-áwí'a Pátimosifa'a másínkówa'a méraawanana ¹⁰ sondaará'á Maníkóni ámútanko

kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaaempakemba minúwóiyáámbá aaigó uwíyenkaamba óraaka ¹¹ séna awánenda-tantaa'a aúfái-wandaaifimba agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'o méraawi isáaro. Mindáo'-awí'a Éfésási-naopa'e Séménaa-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáandisi-naopa'e Fírándéfiyaa-naopa'e Réondísiyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi isáaro siyáíye.

¹² Súwa'a nááwa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntankon-awí'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'o ts wánááwánda ¹³ minónkóní afufumpimbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáú uréna ¹⁴ a'nónkóe ayáárankoe'a waení'a kówana sугáyaagaya úwana ména aúranko iyaráámbá kówana ¹⁵ aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyaráámbá úwana aagómá noniyasáúrakenkaamba óraaka séna ¹⁶ ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá uráíye.

¹⁷ Úwa'a awáné'a áfáára sáá'a úwa'a wenaísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'á ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaaenkoní áwáuma kemá úne. ¹⁸ Pukáundafinkemba iyáfasine'a aasiyaasi maé'mae'o úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. ¹⁹ Miyáumai awánáánda-tantaa'a aúfáifimba agauwó. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paapé índawe aúfáifimba agauwó. ²⁰ Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáánda mintántáákóní áwáu ímbo paapé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'o méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

2

Mináái Éfésási-naopa'o simátímakain-aaí.

¹ Ísu simásimena séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoní afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba simámuwo. ² Miyá úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáámba tiyáántán-kwimáímo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'o úmáimo méraan-kwaasiti kisausafenamo ímbo tirááímo taimbá tuwánaraumne. Tuwímbai karo'á sésa Maníkóní aantá-waasisa únemo sembá kembíwi miwí táái isé'a miwiti kisaú awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. ³ Kesí waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímemba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a isámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

⁴ Miyán-káwé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai ímáyaá uráambanifo tuwé'a káfé'a ímba miyá wéfofo ⁵ aifa'ó kawé'ó é'ówiní áwáuma ímáyaán-oro. Káfé'a ímba miyaráámbá é'a tuwé'a aifa'ó kawé'ó

uráantemba miyán-oro. Ímbo miyámó é'lo kempá'ó tíya'ó é'a kentópa'a wé'la kentí ómbá maisúwána'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. ⁶ Énifo Níkórasi-waasiti kisausafe'a títámba uwátinkáawa'a kewará'á síyamba uwátinkauna'a mindásafe kawe'á wéowe.

⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóni ámútanko Fasi'aénkóni waasi seyaafá'ó simátimín-aaí isámai kawe'án-oro. Aai senasá sáwí-tantaakombo iyáakaawi Maníkóni kawe'-áempá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Séménaa-naopa'o simátímakain-aaí.

⁸ Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóni waasiya'lo káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma é'a pukáundafinkemba iyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo. ⁹ Umbai-tántáá'á tíméwa'lo sáwisan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwisan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákémbá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waesa simai sáwí'lo uwátinkáamba tuwánaraumne. ¹⁰ Tí'a inda-i'lo uwátinkaiyamba ímba táá'a íno. Maanáái isáaro. Waántáwanko imáyáa tímínasa kembá tísai úmai isánae sésa tati'maesa ándáfa'a mátinkesa síyáánkai-i'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwímbai tínkamonasasa puwíwae síyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wiyómpa'a maé'mae'lo iyamba mindá kentí kawe'-mékambániye.

¹¹ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóni ámútanko Fasi'aénkóni waasi seyaafá'ó simátimín-aaí isámai kawe'án-oro. Sáwí-tantaakombo iyáakaawi sáwí-marupa'lo iyamó kámakama ipa'á ímba maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo

Ísu simásímakaiye.

Mináái Pégámamu-naopa'o simátímakain-aaí.

¹² Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóni waasiya'lo káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Sóipimba paepáé'la séfasefa'-awaaimo wérawai maanáái simámumpo simámuwo. ¹³ Kemó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyai'la méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupise úmimo méraamba tuwánaraumne. Ááema moóráwígon-awi'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáái arupise úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwún-kanaara'a ímba kembó siyúwáamba kesé'a kááisamai méraawe. ¹⁴ Miyán-kawé'ó ombá wétuwanaumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu sáwí'lo uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwígon-awi'a Pérékumba aráanamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-máníómpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. ¹⁵ Miyáumai kempínkémbá tuwímbai Níkórasi-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. ¹⁶ Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'la kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'lo é'a kárika'a kempá'á

kumé'a paepáétambo kárántemba sóipinkem-paepaetamba minkwáásí karánaumne.

¹⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí

ísámai kawé'án-oro. Sáwí-tantaakombo iyáákaawi wiyómpakentomba timé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awí'o agaimakáin-ontamba timénaumne. Maíyawí aantemba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáfimba agaimái

simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Táyátáiraa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁸ Ísu simásimena séna Táyátáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Manikón-ááninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúfíntemba sísamaigo miyaráámbá uráisa'a maanáái simámumpo simámuwo. ¹⁹ Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'lo kesé'a kááísamai mé'lo fí'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'lo fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'lo máén-kisauago aifa'ó maiyáan-kisaugombo iyáákaimba tuwánaraumne. ²⁰ Énifo moórá-tantaa'lo ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moórá-ininkon-awí'a Yéséperi sáwí'lo uráintemba kempinkémbá moórá-ininko karo'á séna Maníkón-aaímo simátimundawí únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kísau-waási sáwí-amba aráátimena tí'maena wísa'á karo'-mánikómpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesá fí'owa fí'owa awaainínkóe awaaikóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáikaawe. ²¹ Minínínkómbá simáme'a tuwáiniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáimba úwoi tokáiyé. ²² Mindásafe sé'a wenkwará wesé'a sáwí'lo owíwará'á óraa-ti'lo índá-i'a uwátinkanaumne sune. Sáwí'lo ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'lo é'a súndantemba uwátinkanaumne. ²³ Wenaráái'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraamí mináái isésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawé'lo ondawísá kawé'-mékémbá siménasa sáwí'lo iyawí sáwí-meyamba timíniye sénááwe. ²⁴ Kembiwí Táyátáiraa-naopakem-kwaasifinkemba Yéséperin-aaí ímba taawiyafé'a waántáwankoni aúpá'-áái ímbo taawiyafíyawí ímba moórá-umbaitantaa'a timénaumne. ²⁵ Maníkóní érai'-aaí tirumpimbá ta'ótoke'a kúmóna simu'maráaro.

²⁶ Sáwí-tantaakomba iyáákésa kúmóndara'lo simátímaundantembo iyawísafe sé'a marapá'-wáásiyá'á kawáánoro. ²⁷ Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásiyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwifasona intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínkamonaawe. ²⁸ Minkwáásí sáwí-tantaakombo iyáákaawi moórá-o'a timénaumne. Aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáiyé. ²⁹ Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáfimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

3

Mináái Sáándisi-naopa'o simátímakain-aaí.

¹ Ísu simásimena séna Sáándisi-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-amamba afakaeté-fasi'aen-amamba toré'a afakaeté-o'lo tokáundawí maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawí pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Maníkóní waásin-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Maníkón-aaí tóikaken-aantemba sé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraafo ² kentúra'a káráwiyoro. Maníkón-aaí tuwáúnafo sé'a ta'óto'mai kawel'án-oro. Maníkón-aúranka'a kentí kísau ímba arupise-kisaun-ifo kentúra'a káráwiyoro. ³ Maníkón-aaí ísámai ta'ótokaan-aaí imáyáa é'a kempá'á té'a mináái taawiyafé'a méraaro. Ímbo miyámó íya'o é'a kumé'a sáwí-meyamba tíménaumpo umén-kwáásímó kaffímbó tentenkáán-úmai ímbo ísarenka'a kumé'a sáwí-meyamba tíménaumne.

⁴ Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwí'a é'o kawel'úmimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyaamba ombá pó'a kesé'a ménaawe. ⁵ Sáwí-tantaakombo iyáakaraiyawí miyáumai waén-únánkwátóí urésa ménaawe. Maníkón-aúranka'e wiyómpaken-kísau-waasi túranka'e miwí túwí'a sé'a kesí waásiye sé'a miwí túwí'a ímba tuwígáúfaranaumne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'o agaimakáin-aufai-wandaafinkemba ímba tuwígáúfaranaumne.

⁶ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawel'án-oro. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Fírándéfiyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

⁷ Ísu simásimena séna Fírándéfiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Ufaen-kwáási é'a érai'-aaí aantembo súndawí úne. Téfitimo káráwiyainten-úmai káráwiye'a ontarákén-kíyá'á káráwiyaumpo iyáferaaromo senda-wáásímó ésa iyáferanaawe. Ímba iyáferaaromo sendawímó ésa ímba iyáferanaawa'a maanáái simámumpo simámuwo. ⁸ Miyámó úndawí pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ísáaro. Aambá witinkáumpo ímba aambá fáitinkanaawe. Kári-fasi'aemba maiyé'a méraambanifo kesáái ímbo túwáámba taawiyafé'a waási túranka'o Ísuni waási únemo semba tuwánaraumne. ⁹ Tuwímbai karo'á sésa Yúndaawaa-sisa úne sembánifo waántáwankon-arááiimo wáéwi imáyáa tíménasa kempá'á tésa kífaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénááwe. ¹⁰ Kemá sé'a fasi'ámai mé'a simu'maráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafá'l-maráfá'ó méraan-kwaasifa'a umbai-tántáá'á téna sáwí'o uwátinkainda fasi'ámai mé'o simu'maráántafe'a kemá káráwiyonaumne. ¹¹ Kárika'a kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwí'o uwásinkaiyata kawel'meyámba ímba máúnafo sé'a kesáái tirumpimbá ta'óto'mai kawel'án-oro.

¹² Naambó ésamo naamayáámbo fáentemba sáwí-tantaakombo iyáakaawi kesifo Maníkóní ámáán-daumpa'a naamayáánkaamba

faitínkáánasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi tine'á Maníkón-áwí'a agaé'a kesí aú-suwí'a agaé'a Maníkóní naaó'-awí'a agaé'a ónaumne. Mindáó'a ímba Yérúsaremu fakaan-dao'an-ifo aú-nao'a wiyómpakemba Maníkómpákémbá kumínda-nao'-awí'a tine'á agaénaumne. ¹³ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Réóndísiyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁴ Ísu simásimena séna Réóndísiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Érai-aaigoni áwáu kemá é'a Maníkón-aaí arupíse úmai simátíme'a Maníkómó úmakain-tantaakoni áwáugo maanáái simámune. ¹⁵ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafó tirumpimbá ímba fasi'ámai ta'ótokaawe. Kesááimo tínaaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-oyo kanaán-íye súsono. Kesááimo tirumpimbó fasi'ámimo ta'ótokaankakaa miyán-kwáásín-oyo kawé'án-íye súsono. ¹⁶ Kesáái ímba siyuwé'a kárika'a ta'ótokaafó ímba óraaka'a ta'ótokaafó kempákémbá ti'maránaumne. ¹⁷ Kembiwí karo'á sé'a kawé'-úmai mé'a ímba moórá-tantaa'a aáfáán-tukáumne sefó kesúranka'a sáwí'a é'a óntaiyain-kwaasiyaamba é'a unáánkwátói-iyain-kwaasiyaamba é'a túran-kafitan-kwaasiyaamba é'a ímba awánamai kawé'á owaná sirumbá wéíye. ¹⁸ Kawé'-ááímó simátíménda ísáaro. Kempá'á té'a kempákén-tántáá'ó maíyantafe'a moórá-ontankon-awí'a korí agaimáimo kawé'ó úmakaan-ontamba méyámbaranaawe. Unáánkwátói-iyain-kwaasi tigaeráámbá iyé sé'a kempákémbá waén-únánkwátói méyámbaranaawe. Túramba awánamai kawé'ó íyantafe'a kempákémbá túrankoni masawémba méyámbaranaawe. ¹⁹ Kesirumbó tímúnda-waasi kesáái kawé'-úmai ísáíwae sé'a aaisan-tímai arupíse uwátinkanaumne. Mindásafe'a sáwí-imayaa tuwé'a kempá'á teró. ²⁰ Ísáaro. Kembiwísé'a ménæ sé'a táante'a wétimu'maraumne. Kesimóísáúmba ísé'a ontá tisínké'a iyuwómó síyawi kemá kesé'a mé'a tómbá naana'á kesé'a mé'a tómbá nánááwe. ²¹ Sáwí-tantaakombo íyáákaiyawisafe'a sé'a kesé'a waásiya'a kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba íyáákare'a kesifoé'a waásiya'a kawáánúyantemba íyáákaiyawí kesé'a kawáánónááwe. ²² Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi mináái simásímakaiye.

4

Maníkón-áwí'o mósá makáan-aaí.

¹ Ísu simásimuwa'o awánáawánda wiyómpa'a ontá tigurówana aifa'ó uwíyenkaambo óraaka'o súwai simásimena séna kemó méraundafa'a íyína'a ánaaembo paápé índa-tantaa'a aráánamenaumne. ² Minúwóiyáámbá Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a awánáawánda wiyómpa'o kawáániwaini ayái-afama wérowana minká'á moóráwigo mérowa'a awánáawánda ³ anekembá sáma kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráámbá úwana mináfará'á

oisámbá taaená-wisiyamba úkúraa'-úwana kawáániwaimo méraín-aempa'a afufumpimbá wérowasa ⁴ moórá-waai úmai éiyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyáí-afama úkúrowasa minká'á moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasi mésa waén-únánkwátóí urésa mara'-mésa óraa'-waasiti kámo'a óntankon-awi'a korísámbó úmakaan-kamo'a ti'nómpímbá wiyáawe. ⁵ Afufumpimbá kawáániwaini ayáí-afarakemba aafáyáuma torówana wiyónaai súwana káúgau súwana mináyáí-áfágón-aúrampa'a afakaeté-omba kéna minómbá Maníkóni ámutanko afakaeté-fasi'aen-amutankon-iyé. ⁶ Kawáániwaini ayáí-afagon-aúranka'a waaúmbá sámó kain-dómbá wérowasa éiyain-a'wampa'a éiyaimbo túnarowi mésa tínaaempa'e túrampa'e sáwifa-turambo wérowi mésa ⁷ moóráwigo seyaafá-fásí'áémbó iyáákarowi óraa'-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráamba úwana moóráwigo waasi óikaamba úwana moóráwigo óraa'-embontaankaamba éna ayóísántámbá túwana ⁸ minéiyáimbó túnarowi afa'móráe-ayoima wérowana seyaafá-túrá'é ayóí-ándámpá'é túramba wérowasa aasiyaasí aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane

maarán-ímá símae iyésa sésa

Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwí

fí'oran-kawe'an-iyé. Aifa'á ména

káfé'wara'a ména maé'mae'a íníye

sésa minímá símaesa iyáawe. ⁹ Minéiyáimbó túnarowi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawin-awi'a mósá marésa súwi sésa fí'oran-awaun-iyé sumbá miyá unká'á énifo ¹⁰ moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawi aísamaifimba kífaesa áwí'a mósá marésa óraakon-iyé sésa ti'nónkákén-kámó'á faú'mai aísamaifimba marésa ¹¹ maarán-ímá siyáawe.

Kentáásí Fasi'aénkó Maníkó kawekó-úramba éma seyaafá-tántáá'á úmakaane. Imáyáa éma seyaafá-tántáá'ó úmakaandasafeta kesáá méraunanasa seyaafá-tántáá'wára'á wéraiye.

Mindásafeta enáwí'a mósá maréta séta waasi ení fí'oran-awau awánáiyama fasi'aénkwárá'á méínone súné

sésa minímá siyáawe.

5

Owepámakaan-kwandaaignon-aaí.

¹ Miyá suwa'ó awánááwánda kawáániwaini ayáí-afara'o mérowin-ayáánúrapa'a owepámakaan-kwandaaima séfasefa'-aempa'a aúfáímo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáíwae séng afakaeté-senomba minkwándááiyá'á tásuwena tokówa'a ² wiyómpaken-kisau-waasi fasi'aéwímbá awánááwánana óraaka séna nááwa kawe'-wáásígówá misénómbá kanaa'á tátuwena fariyámai awánáíniyo súwana ³ wiyómpakewiye marapákéwiyé waántá-marupakewiye seyaafá'nánká misénómbó tátuwesamo awánáiyamba uwófi'a ónááwe. ⁴ Kawe'-úmai mésa misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafe'a ifi'á wétasuwaawanana ⁵ minóráá'-wáásífínkémbá moóráwigo simásimena séna ifi'á táánafo awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi iyáákaraiwai Téfitin-aísaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba iyáákaraimba póna kanaa'á misénómbá tátuwena minkwándáái fariyáíniye siyáíye.

6 Súwa'lo awánááwánda minéiyáímbó túnarowiye minóráá'-wáásiyé kawáániwaini ayái-afara'a úkúrowana moóráwigo sipisípi-araakaawi kawáániwaini ayái-afara'a ména tufúwana puwéna iyáfasinkaiwaiyaamba ména a'nómpínkémbá afakaeté-taanaimba wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóní áwáuma Maníkóní ámutanko afakaeté-fasi'aen-amutamba uráisana Maníkó wembá ai'maráísana seyaafá'-márafá'á kunkwéniye. ⁷ Misípísípi-aráákaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayái-afara'lo mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna ⁸ minéiyáímbó túnarowiye moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasiye sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwíyemba tokésa óntankon-awí'a korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a ta'ótorowana mimpímbá asaa-wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóní áwáu Maníkóní waási wempá'ó inaimó sembá minásáá-wiyúmbó isáintemba inaimó sembá wéisiye. ⁹ Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo iyáfasinkaanda mindásafe sáwí'lo ompínkémbá tí'mai Maníkóndé-i'a uwátinkaraane. Seyaafá'-ándáfákémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásífínkémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-tuwara'-waasifinkemba tuwímbai wétiye seyaafá'-márafákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe kawekó-úramba po kanaa'á misénómbá tátuwe wandaimá fariyáínone. ¹⁰ Kawáá-i'a uwátinkaraanasa Maníkó kentáási Fasi'aénkóní kísau maésa marapá'á mésa waásiya'a kawáánónááwe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaimá fariyáínone

sésa minímá siyáawe.

¹¹ Suwa'ó awánááwánda wiyómpaken-kísau-waasi áfááraumai sáwífa uwa'á ímba kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayái-afara'a minéiyáímbó túnarowiye úkúresa ¹² maarán-ímá óraaka siyáawe. Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna iyáfasinkaiwai kawekó-úrambilan-íye. Mindásafena póna wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná kawe-tántáá'á máráísana wení kawe'-ímáyáágó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae iyísana

wenáwíko óraa'a isaná wení fí'oran-awau waé'wae'a isatá wenáwíta mósá maráúmne

sésa miyán-ímá suwa'á ísaraumne.

¹³ Minkákémbá wiyómpakewiye marapákéwiyé waántá-marupakewiye uwí-nómpínkéwiyé maarán-ímá siyáawe.

Kawáániwaini ayái-afara'lo méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaine túwí'a mósá maréta túwí'a óraa'an-íye súnanasa kentí fí'oran-awau waé'wae'a ínana kentí fasi'aémbá waé'wae'a íníye

sésa miyán-ímá suwa'á isááwánasa ¹⁴ minéiyáímbó túnarowi sésa éraí'-aain-íye suwasá minóráá'-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá makáawe.

6

Ísu misénómbó tátukain-aaí.

¹ Wen-ímáyáá mósá márówa'lo awánááwánda sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aifa-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo óraaka'a wiyónaaiyaamba séna tiyó súwa'a isé'a ² awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi waén-ósígó moóráwigoomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana moóráwigo iyáákaraiwaini kámo'a ámakowana iyáákaraiwai namuro-wáásí iyáákanae séna kúwa'a awánaraumne.

³ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isááwánana ⁴ moórá-poigon-awi'a ósi naae-ósígó moóráwigoomba ayáá'maena túwana paepé'la aména fasi'aémbá amúwana taumó karáiyán-tantaa'a ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

⁵ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi fafután-ósígó moóráwigoomba ayáá'maena túwana tuwináiyán-tantaa'a tokówana ⁶ minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo aawai táinana káritomba wéraintafena séna moórá-kanaa-kisaugoni méyán-tómbá káritomba maésa moórá-mora maénááwe. Masawémbó fatiyón-taeramba mintáímá ímba sáwí'a ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-kísáú ímba sáwí'a ínone siyáiyé.

⁷ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a ⁸ awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi uriyon-ósígó moóráwigoomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwíyé suwaná wenánaaembo túwain-awi'a puwí-áémpá'é siyáawe. Seyaafá'márámá éiyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a wéwesarai tínkambaé kuyasá púwúwana aawai tówana tómbá ímba úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-póisonkó waási fówasa púwúmba tuwánaraumne.

⁹ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'lo awánááwánda Manikóntáfésa isámai póí tufú'maimo agáúun-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe. Minkwáásísímbá Manikón-aaí simátíma'maesa iyúwasa aaisambá tiyésa tínkamuwasa pukésa ¹⁰ óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-úramba mé fí'oran-kawe'la e érai'-aaigoni áwáugo po marapá'-wáásímó sínkankaawi nóran-kanaqawa anondáa aai simátinkewa sáwí-meyamba timínono suwaná ¹¹ moóráwigo waén-únákwátóí moórá-mora tíména séna kárika'a timu'maréwasa kembiwímó Manikóní kisaumo maiyáantemba Manikóní waási miyámó ombá tínkamiyasa puwíyana tai'ána'a miwítí sáwí-meyamba tíménaumne siyáiyé.

¹² Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'lo awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna

fafután-ámpántaráámbá úwana wiyómba naaerírí'a úwana ¹³ óraa-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káisuwena marapá'á kunkáíye. ¹⁴ Wátóimo usisi fámáráántemba sokón-tawaai usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'lé nonafufumpa'-máráwé moóráfa'-morafata uráíye. ¹⁵ Marapá'-wáásiyá'ó kawáán-uráawiye óraa'-waasiye i-wáásítí óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwárá'-wáásiyé wayó-kisáúmó máéwiye úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásiyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á

mésa ¹⁶ omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayái-afara'o méraiwaiye sipísípi-araakaawiye suwánésarai tíyámba uwásínkááfainifo faiwí'wé káátaaro. ¹⁷ Tíyámbo uwásinkaiyan-kanaa tísatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sumbá ísaraumne.

7

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aaí.

¹ Isé'a minkákémbó awánaáwánda wiyómpaken-kisau-waasi éiyaimba mésa seyaafá'-márágóní éiyain-aempa'a mésa marará'lé taaiya'lé uwí-nónká'lé fiyúnda toráífo sésa ta'ótokowa'o ² awánaáwánda wiyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó iyáúsunkakemba téna agáén-tantaa'a Maníkó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéiyáíndárau táántena Maníkómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena ³ óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímba sáwí'o iyamba amu'makéwata Maníkóní kísau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimáráanata kembiwí ánaaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana ⁴ séna Ísarerin-ááninton-tísaifitantambo uráawi túwayaanka'a Maníkóní aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. ⁵ Minkwáásí Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá ⁶ Ásan-andafakemba 12,000 uwasá Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁷ Símiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rífáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁸ Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Káráisitini waási-taai.

⁹ Isé'a minkákémbó awánaáwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fi'o- fi'on-tuwará'-waasiye fi'o-fi'on-aaimo sun-kwáásiyé mésa kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátóí urésa aamoí untáfésawe sésa písóí-anama tokésa ¹⁰ óraaka sésa Maníkó kentáásí Fasi'aénkó kawáániwaini ayái-afara'o méraiwaiye kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'o úndafinkemba kawel-ámpátá méwésinkaaye suwasá ¹¹ wiyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiye úkúresa mésa kifaesa Maníkón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹² sésa érai'-aain-iye séta Maníkón-áwí'a mósá maráúnanasa wení fi'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawel-ímáyáágó waé'wae'a isatá

wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyisata érai'-aaí iyésá súne siyáawe.

¹³ Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo síesai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi nááfakena nááwiya'o súwa'a ¹⁴ kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tíméwasa Maníkómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawel'ó intembá miwí kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyaaamba úmaresa kawel'-úmai méraawe. ¹⁵ Mindásafesa Maníkó kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwai miwí tapáinana ¹⁶ ímba aneka'á tááin-téna nontáfénawara'a ímba tinkáinana miwí tine'á ímba aa'á kéna ímba koko'á ínasa kawel'-úmai méranaawe. ¹⁷ Kentáási

sáwí-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayái-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawel'-nómpá'á mótinkainasa minkáwé'-nómbá nésa maé'mae'a ónááwe. Maníkó miwí tí'nimá uwátiyuwainasa ímba ifi'á táiyana moórá-tantaa'a ímbo aafáán-tuwáiyamba kawel'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásímakaiye.

8

Ánaae-senombo tátukain-aaí.

¹ Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wíyómpa ampáánká'á ímba aaí sésa ímba káúgau suwa'á ² awánááwánda Maníkón-aúranka'a wíyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba tímúwasa maisokówana ³ moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayái-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáún-taarera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó ún-kanama agáínkwae séna sáwífa-kanama aména séna Maníkóní waási wempá'ó inaimó sen-ááíwára'á wéisaiye súwana ⁴ ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Maníkó iséna wení waási inaimó sun-ááíwára'á isówana ⁵ minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáamba maimái mintáúfápimbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma

torówana óraa'-marima taráíye.

Afakaeté-uwiyenkon-aaí.

⁶ Maríma tówasa minkákémbá mináfakáéeté-kisau-waasi wíyómpakewi uwiyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná ⁷ aifarááwí uwiyemba tufúwana kaaiyarankwara iyawará naaewára'á tuwówana marapá'á kuména moórá-aempa'a marawará taaiwará seyaafá'á owáíwára'á iyamá kágúwana kae'-áémpá'á

taaiwará marawára'á kawel'á uráíye.

⁸ Úwana miwá ánaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai kará'maena uwí-nómpímbá kumúwana kae'-áémpá kawe'á úwana moórá-aempa'-nomba naaeráámá úwana ⁹ mináémpá'ó mérowi seyaafá'á púwúwana nompín-táómba seyaafá'á tawísímai tai'ásukaiye.

¹⁰⁻¹¹ Tai'ásuwowana minkáé'nárai tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana ómbó kúraráántemba óraa'-okon-awi'a ikamá fain-ó'án-iyé suwaná wíyómpakemba káísúmaena nompá'wára nonaumpinkwára'á kumúwana mindómbá ikamá fówana kae'-áémpá'ó nombá kawe'á úwana moórá-aempa'o nombá ikamá fówasa sáwífa'-waasi nésa pukáawe.

¹² Púwúwana minkáúmbónárau tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana aafáúwé wíyóne o'é kae'-áémpá'á kawe'á úwana moórá-aempa'a kumeu'á úwana aafáyáarakemba sán-karéna aafáúmó taenónka'a kumeu'á éna nó'waan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinka'a kumeu'á éna miyá úwa'o ¹³ awánááwánda óraa'-embontaanko sanaan-úramba farafámae wénena óraaka séna kaumbo-sáwí-méyámbá marapá'-wáásífa'á kuména wíyómpakemba kaumbonárau úwoi méraamba pósa mindáraumo uwíyembo tufiyana marapá'-wáásífa'á sáwí-meyamba kumíníye súwa'a isaraumne.

9

¹ Isááwánana minéíyáíndárau tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwa'o awánááwánda wíyómpakemba moórá-o'a káísúmaena marapá'ó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kíma amúwana maimaéna ² mimbáikóní ontá tisuwówana kísaumo ésamo agáéwanamo óraa'-umumbo intembá mimbáípinkémbá iyéna aafáúwára wíyónkwara'a mófaituwowana ³ minúmpinkémbá fa'nórintónkó marapá'á kuména taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá mifá'nórintónkó miyá-fásí'áémbá torówana ⁴ mifá'nórintónfána moóráwigo simátimena séna taaiwará owáíwára karaan-tantáá'wára'á ímbo nembá Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáan-kwaasi ímbo tiyémba Maníkóní aúfái túwayaanka'a ímbo agaimakáan-kwaasi tiyáaro. ⁵ Ímba puwíwáifo ímba óraaka'a tiyé'a séfataase-wiyonka'a tiyáiyana tí'a íno. Taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá miyán-tí'á íno. ⁶ Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwááesa túnaresa ménaawe siyáíye.

⁷ Súwa'o awánááwánda mifá'nórintónkó moórá-poigon-awi'a ósiyaa-fa'norintomba mésa tiyáíyanesa to'mayaa ésa waási-toikaan-urésa tí'nómpímpá'á óntankon-awi'a korísámbó úmakon-kamo'a wiyówana ⁸ miwí tí'nóntáu ayáátáa'a aare tí'nóntúraamba úwana miwí túwááyaamba fasi'aémbá óraa'-iyanti túwááyaankaamba úwasa ⁹ tíyaafaiya'a fasi'aén-kwénómbá fafériyasa tíyánaesamo tiyáántámbo taantembá mifá'nórintónkó tiyóísántámá tésa ¹⁰ miwí timéraampa'a waífain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títe'o intembá séfataase-wiyonka'a miyá-fásí'áémbá tokáawe. ¹¹ Miwítí óraako aféúniyaim-baika'o káráwiyowin-awi'a Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aaimpinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taaifinkemba

Ápóriyoni suwaná mináwíkóní áwáuma sáwí'lo uwásúwáiwain-iye siyáawe.

¹² Kemá Yóni awáné sé'a aifa-sáwí-méyámbá tai'áimba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé íniye kemá Yóni sùne.

¹³ Wíyómpakewi séfataasenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana Maníkón-aúranka'a korí-óntántámbó úmakon-taarera'a séfasefa'-ayaiyakemba aagó aantemba súwa'a isááwánana ¹⁴ minkwíyómpákén-kísáú-wáásí uwíyembo tokówintafena séna óraa'-nonkon-awi'a Yúféréti'si-nompa'a wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba ándáfakemba faútinkaaó súwasa ¹⁵ amu'ma'maésa iyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'lo méron-kwaasi tínkamonasasa puwíwae sésa kuwasá ¹⁶ tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásímó toráúsúmba sáwífa'a 200,000,000 waasin-owe isé'a ¹⁷ kaaínkáámbó awánááwánda sáwífa'-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiya'-wenomba naawé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá fafériyowa'a awánááwánasa ósi-ti'nontomba óraa'-iyan-a'nonkaamba fasi'aén-tí'nóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kéna úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa ¹⁸ kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'lo méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. ¹⁹ Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasi'aémbá tokáafo tíméraanka'wara'a iyaankafayaan-á'nónkáámbá fasi'aémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

²⁰ Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí

sáwí-awau ímbo túwómba waántá-waasi-imayaa mósá marésa fi'lo-fi'on-ontantane taaisané mó úmakon-tantaatafesa kesí maníkówé sésa ímba aúrumba awánéna ímba aaí iséna ímba wénin-tantaakontafesa kesí maníkówé sésa imáyaa mósá ma'maé iyésa ²¹ miwítí sáwí-awau ímba tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaa'a wéfesa aare-úméné waai-úméné fi'lo-fi'on-umene ésa miyá úmae iyáawe.

10

Kári'-wandaaignon-aaí.

¹ Miyá úmae iyúwa'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí wíyómpakemba kuména ainánkó kaátarowana a'nónká'á oisámbá tawentóí úwaga aafáúmó kúwáferenamó awairáaraa'lo íntembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áísámáí úwana ² kári'-aufai-wandaai faríyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrappa'-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánaépa'-aisamai marará taréna ³ waásimo inkáísóraan-kwa'a túwana wíyónaai afakaeté-i'a súwa'a ⁴ afakaeté-i'lo wíyónaaimo

sún-aaí aúfáífimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba simásiména séna mináái aúpá'á wéraifo ímba aúfáífimba agauwó súwa'a ⁵ minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai marará téna moórá-aisamai táá'mai

uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáámba mósá tuwéna ⁶ Maníkó aasiyaasi maé'mae'lo índawin-aúranka'a wíyóne mifá'ó wérain-tantaa'e marawé mifá'ó wérain-tantaa'e uwí-nóné miwán-arumpimbo

wérain-tantaa'e úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímba anekatá amu'maráananasa paapé índa-kanaa wétiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátimakowisafena séna aúpá'ó tukáunda-aaí paapé íniye siyáimba wiyómpakemba afa'móráenarau uwíyemba é'a tufúmba póna tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufínana mináái paapé íniye siyáiyé.

⁸ Minkákémbá wiyómpakewi simásímakowi simásimena séna moórá-aisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwí-nómpímbá ténamo iwáí ayáámpinkemba kári'-aufai-wandaai fariyásokaimba komauwó súwa'a ⁹ wempá'á wé'a sé'a kári'-aufai-wandaai simiyó séwánana séna maimái naaó. Enóipimba taakáámbá ínana enarumpímbá ikamá fáíniye súwa'a ¹⁰ minkwándáái maimái násuwaawanana sóipinkemba taakáámbá úwana sirumpinkémbá ikamá fówana ¹¹ minkákémbá simásimena séna aneká'á Maníkón-aaí simátiminone. Fí'lo-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-márafákén-kwáásíyé fí'lo-fi'on-aaímo sen-kwáásíyé kawáá-wáásíwará'é Maníkómó índa-aaí simátiminone simásímakaiye.

11

Maníkón-aaímo simátímaayan-aaí.

¹ Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándamá siména séna Maníkóní amáán-damba koawaiya'maré póímo tufú'maimo agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáásí torausé ² énifo naamaáifa'a ímbo awaiya'márénda ifátúwénasa úwoi-waasi ímba Maníkóní waási tésa minkáwé'-náopa'a sáwí'lo úmae iyiyamba kaumbo-áatái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áiyamba mindásafe naamaáifa'a ímba awaiya'maraaó. ³ Kae'nárai fasi'aémbá timé'a ti'maráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátói urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyááye simásímakaiye.

⁴ Fasi'aénkó marará'ó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-táimá mintáigó arampinkémbá masawémbó fatiyón-taima wéraisana mintáigóní áwáuma minkwáásíyái óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásíyái óye.

⁵ Minkwáásíyáísáfésa sésamo sáwí'a uwátinkanæ síyanamo éna mindárai tóipinkemba iyoronkó mindáraití namuro-wáásí káwíniye. Minkwáásíyái sáwí'a uwátinkanæ síyawi miyámó iyamba kawíyasa puwónááwe. ⁶ Maníkó mindárai fasi'aémbá tímúwasarai ímba aa'á tíno síyanaraimo éna Maníkón-aaímo simátimiyán-kanaara'a ímba aa'á tíniye. Nonkóntáfésaraimo naae-nómbá uraaómó síyanaraimo éna miyá íniye. Tí'a ínomo sésarai seyaafá'-úmbái-tántáá'á waásifa'a

tíno-aaímo síyanaraimo éna miyá íniye.

⁷ Miyá ínsarai mindárai Maníkón-aaí simátímakaiyana aféúmbó ímbo wéráim-baipinkewi téna tiyéna iyáákainasarai puwíyana ⁸ óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéiniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táiyá'ó pukáipa'a mindáókon-awi'a waé'mai-awi'a Sónómu-naopa'e Ísípifa'e

mifá'á mindárai túma wérainasa ⁹ fi'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fi'o-fi'on-aaimo sen-kwáásiyé seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímba utaaró síyana kaumbo-kánáá úmai éiyainkomba wááwái íniye. ¹⁰ Maníkón-aaimo simátímakaayandarai marapá'-wáásísáfésarai sáwí'a owé séyááyan-aaigo tirunkó sáwí'a íniye. Mindásafena mindáraimo puwíyantafena tirunkó kawel'á ínasa aamoí ésa seyaafá'-tántáá'á wenáma'-wenama'a ónááwe. ¹¹ Minkáúmbó-kánáá úmai éiyainkomba wááwái Maníkó mindárai táama timínasarai iyáfasinesarai méyasa tuwánésa táátafesa iyana ¹² wíyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafá'á iyókaiyo sínasarai ainánk'á iyiyasa kentí namuro-wáásí tuwánáiyana ¹³ miyá iyan-kanaa óraa'-marimo táinda óraa'-naopa'a afa'éiyain-aempa'a úwoi méraiyasa moórá-aempa'a naambá tawisínaawisi úmai sáwífa'-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tata'á ínasa táátafesa ésa Maníkóntáfésa wení áwáuma fi'oran-awaun-iye sénááwe.

¹⁴ Kemá Yóni miyán-kááínkáámbá awáné sé'a miyá umbá póna kae-sáwí-méyámbá tai'ówana ánaae-sawi-meyamba kárika'a tíníye sune.

Ánaaen-uwiyembo tufúkáin-ai.

¹⁵ Minkákémbá wíyómpakewi afa'móráenarau uwiyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwa'a isááwánasa wíyómpa'a sáwífa'nanka sésa marapá'-wáásiyá'ó kawáán-uráawi tai'ááwasarai kentáási Fasi'aénkóe iyáfasinankaiwaiye'a aasiyaasi kawáánúmae iyóyááye

¹⁶ suwasá moórá-waai úmai éiyain-óraa'-waasi Maníkóní ewaa'á kawáánuwai méron-aempa'a mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹⁷ sésa

Maníkó Fasi'aénkóo seyaafá'-fásí'áémbó tokáandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi e sáwífa-fasi'aemba toké waásiya'a ómbare kawáánónnda póta súwisa sune. ¹⁸ Seyaafá'-máráfákén-kwáási embá aaisambá aééwa káfé'a miwímó aaisambó tíyínda-kanaan-iye. Pukáán-kwaasi miwí táái tísai úmai isé ení kísau-waasi enááimo simátímakaawiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwí'o mósá máraáwiye kawel'-méyámbá timé marapá'á sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba timínone

siyááwe.

¹⁹ Suwaná minkákémbá wíyómpa'a Maníkóní ámáán-dankoni ontá tigúwa'o awánááwánda minámáán-dáúmpá'á tawaá wérowana naaófá'ó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimái mimpímbó makón-tawaama awánááwánana wíyónaai súwana aafáyáu torówana óraa-kaugau súwana óraa'-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwa'a awánaraumne.

12

Aaregónté arááínkónté-taai.

¹ Awánááwánda wíyómpa'a aiyowái'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maarán-áiyówái'a uráíye. Moórá-ininko mérowana

aafáúgó wení unáánkwátóiyaamba éna áúgomba ánáan-kwiyowana mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana a'nómpímbá kámo'a wérowana minkámópímbá sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-o'a wérowana ² ámúkwa'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo ma'ankáindasafena áí'a úwana wáá'a túwana ³ minkákémbá wíyómpa'a moórá-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátimín-aiyowai'a maará uráíye. Óraa'-araaimba ména naae-áúwará'lá éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpínkémbá siyáánkai-taanaimba wérowana iyáákaraiwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpímbá wérowana ⁴ kae'-áémpákén-ó'lá étuwena moórá-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwuwana marapá'lá kumúwana iyámpóimo ma'ankáinda-ininkoni ewaa'lá ména ma'ankáina'a tufú'-nasuwánae séna mérowana ⁵ waai-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'ó fasi'ámai kawááninda-iyampoi ma'ankówana Manikó káráwindasafena miníyámpói ááema mósá tafimarena wemá kawáániwaini ayái-afara'a móankowana ⁶ minínkó inkaiséna máásai-marafa'a wéna Manikó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátáaka'a 1,260 kanaa komérowana Manikó kawáán-uráíye.

⁷ Kawáánúwasa wíyómpa'a tiyésa Manikóni kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máíkéri wení kísau-waasiye arááinkówé wení kísau-waasiye tíyówasa ⁸ Máíkériye wení kísau-waasiye iyáákese wíyómpakemba arááinkóné wení kísau-waasiye watuwésa ⁹ óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaófá'lá marapá'lá iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáásí karo'-áái simátima'maena iyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasise'a famétuwowasa marapá'lá kunkáawe.

¹⁰ Kúmúwa'o isááwánda wíyómpa'a moóráwigo óraaka séna Manikón-aúranka'a ména kentáásí waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyáiwaimba famétúwáísana marapá'lá kúmísana póna Manikó waántáwankomo ta'ótokaimpinkemba kentáá méwésiyaiye. Kentáará'lá kawáánéna fasi'aén-úranko póna méwésiyaisata awánaraumne. Manikó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. ¹¹ Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Manikón-aaí arupíse úmai simátima'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba iyáákarawe. ¹² Kembiwí

wíyómpa'o méraawi minááisáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'lá tínífo káráwiyoro. Manikó waántáwankomba tufuwínda-kanaa ampáámbá isaná póna waántáwanko iséna ayánte'a wéifo káráwiyoro

wíyómpakewi siyáíye.

¹³ Súwana minarááinkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wíyómpakemba kembá famétúwáísana marapá'lá kumbéraumne séna

waai-iyámpóímo ma'ánkaron-ininkomba wa'maéna kúwana ¹⁴ arááinkó miníninkómbá tufúwifo séna Maníkó óraa'-embontaanko ayóiyáámbá kae'á amúwana farafámaena máásai-marafa'a wentáfénamo to'mayaa uwánkaropa'a kúwana Maníkó kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba káráwiyaiye. ¹⁵ Arááinkó miníninkómbá wa'maéna ói'a káá'maena nombá umpíyankaanana mae'maéna kóinkwae séna wa'maéna kúwana ¹⁶ maragó áwa'nai ena weyáárika'a maramá karaisúwana wenóipinken-donko mimpímbá kumúwana ¹⁷⁻¹⁸ arááinkó miníninkómbá áyántafena uwánkena imáyáa éna séna wenaráá'marinte'o é'a tiyánaumne-imayaa uráiyé. Wenaráá'marimba miwí Maníkón-aaí ísámai kawe'á ésa Ísu siyáin-aaímo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwí-nónáwáifa'a to'mayaa uréna méraiye.

13

Óraa'-afaa-poigon-aaí.

¹ Mérowana awánááwánda moórá óraa'-afaa-poigo uwí-nómpínkémbá iyéna afakaeté-a'nomba wérowana taánáimba a'nómpínkémbá siyáánkai iyówana iyáákaraiwaini kámo'a siyáánkai mintáánáimpímbá wérowana Maníkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaron-aaí a'nómpínká'á agaimái makówana ²⁻³ wemá óraa'-afaa'-iyankaamba ména aísamaima óraa'-iyanko aísamaiyaamba úwana ói'a afáá'-iyán-óikaamba wérowa'a awánááwánana ááema moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááinkó wení fasi'aémbá aména simámena séna marará'ó kawáánundafa'a kawáanuwo súwasa seyaafá'-márafákén-kwáási awánésa táátafesa ésa kentáási óraakon-iyé sésa wenarááíma waésa ⁴ arááinkó óraa'-afaa-poigomba fasi'aémbó ámakontafesa arááinkón-ímáyááwará'á mósá marésa óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraa'-afaa-poigo iyáákaraimba pósa ímba kanaa'á tiyánkanaawe siyáawe.

⁵ Suwaná Maníkó mináfáá-póí é'ankowana ména wenáúma maimaé iyéna Maníkómbá símai sáwí'a uwánkowana kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba Maníkó é'ankowana ména ⁶ Maníkómbá símai sáwí'a uwánkena wenáwí'a símai sáwí'a éna Maníkómó méraipa'a símai sáwí'a éna wiyómpa'o méraawi símai sáwí'o uwátinkomba isááwánana ⁷ Maníkó é'ankowana ména Maníkóní waásise tiyéna miwí iyáákéna seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye fí'o-fi'on-aaímo sun-kwáásiyé seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'é kawáánúwasa ⁸ seyaafá'-márafá'ó méron-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a sipisipi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai wení aúfáífimba maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimakáífo mináúfáífimbá tuwí'a ímbo agaiyáin-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

⁹ Kemá Yóni súnnda ísáán-kwaasi pó'a mináái ísámai kawé'án-oro. ¹⁰ Ándafa'o mótinkanæ sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamónasa puwíwæ sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Maníkóní waási ímba

Maníkómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni sune.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda moóra-afaa-poigo marafínkémbá iyéna sipisipi-araakaamba éna a'nómpínkémbá kae-táánáimbá wérowana amóísáúmba arááínkó amóísáúnkaamba éna ¹² aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kisauma wémaena seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá máráaro séna ááemo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena aifa'ó iyún-afaa-poigontafena mináái séna ¹³ fi'o-fi'on-kisau

ímbo awánaron-kisau maéna séna wiyómpakemba iyamá kumuwo súwana waási túranka'a kumúwana ¹⁴ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna marapá'-wáásí sáwí-ampa'a tafisimai méwétiyuwena simátimena séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a óraa'a íno séna ááemo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena mináái súwasa isésa miyá uwaná ¹⁵ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárowimba ááma amúwana aaí séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púworo súwasa miyá uwaná ¹⁶ marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-afaa-poigon aúfái agaésa tuwímbai túwayaanka'a agáúwasa tuwímbai tiyáánúrapa'a agáúwasa ¹⁷ tuwímbai mináfáá-póígón-áwí'a agáúwasa tuwímbai nambá agaésa mindámbágóni áwáuma wenáwí'o agaimáron-kwaasi tómbá méyánuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimáron-kwaasi ímba tómbá méyánuraawe.

¹⁸ Kemá Yóni sumpo mináái kawé'-úmai imáyáan-oro. Kawé'-ímáyááwára'-wáásí mindámbágóni áwáuma isánááwe. Wenáwíken-aufaigoni nambamó torausiyamba 666 íníe kemá Yóni sune.

14

Aú-imo siyáan-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai moóra-omapa'a minómákón-áwí'a Sáiyóni-omapa'a mérowasa wesé'a sáwífa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a ² isááwánda wiyómpakemba noniyasáurakembo sintenkáámbá súwana wiyónaai sintenkáámbá súwana sáwífa'-wasimo uwíyembo tufúwówanamo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa ³ kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa éiyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa marapá'-wáásífínkémbá Maníkó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-144,000-wáásí minímá kanaa'á sésa ⁴ miwí ímba aare-úmémhá ésa arupíse úmai mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana wemá waásifinkemba méyámbarena Maníkóntáféna séna miwí kesí waási ésa ení waásiwara'a ombá pósa ánaaemba fi'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe súwasa ⁵ miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aaí wérowi mináú-ímá suwa'á isaraumne.

Wíyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

⁶ Minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úramba farafámaena ásé-aaí waé'wae'lo índa-aaí marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fi'o-fi'on-aaímo sun-kwáásiyé fi'o-fi'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wéna ⁷ óraaka séna Maníkó aaifimbó maitinkáínda-kanaa tifo Maníkón-áároi inkaisé'a wentáfé'a wení áwáuma fi'oran-awaun-iyé seró. Wíyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwain-imayaa é'a áwí'a mósá máráaro wíyómpaken-kisau-waasigo siyáiyé.

⁸ Súwana wenánaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awi'a Pépíróni-nao'a tawisínaawisi uwáguráiyé. Miyá úwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'-máráfákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métinkówasa fi'o-fi'on-tantaa'a sáwísáwí'a uráawe minkwíyómpákén-kísáú-wáásígó siyáiyé.

⁹⁻¹⁰ Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíníyē. Mináfáá-póígóní aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínifo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawé-kísáú-wáásí túranka'e kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaiapa'a sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'a mésa títe'a ínasa ménaawe. ¹¹ Iyafinkémbó úmúmbo iyíntemba aasiyaasí títe'a úmae iyíníyē. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póígóní aúfái tine'ó agaimakáawi ímba saagésa aasiyaasí títe'a úmaena iyíníyē.

¹² Kemá Yóni sumpo Maníkóní waási ísáaro. Maníkón-aaí wétawiyafe'a Ísuwe'lo kááísamai méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni sune.

¹³ Minkákémbó isááwánda moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaafimba aguwó. Káfé'wara ánaaenkwara'a Fasi'aénkóe'lo kááísamai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainíyē. Maníkóní ámútanko simásimena séna mináái érai'-aain-iyē. Káfé'a kísau maésa ánaaemba saagésa miwítí kísau finkembo paápé índa-tantaa'a miwífá'á wérainíyē simásimakaiyē siyáiyē.

Waásisafena waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹⁴ Súwa'lo awánááwánda moóráwigo waási-úrankoraawi waén-áínánká'á ména a'lómpimbá iyáákaraiwaini kámo'a korí-óntántámbó úmakon-kamo'a wérowana ayáámpimba áwááise'lo tómba taéfaempaepae'a tokówana ¹⁵ minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo wíyómpa'-amaan-daumpakemba kúwákárúwena ainánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómba fasi'aráifo tómbó fakárénda-kanan-ifo taéfaem-paepae'a toké fakaraaó súwana ¹⁶ ainánká'ó mérowi wení taéfaem-paepae'a tokéna mintómbá fákákaiyē.

¹⁷ Fakarówana minámáán-dáúmpákémbá ánaaembo kúwákárúwowi wewará'á áwááise'o tóm-paepae'a taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁸ moóráwigo wenánaemba wiyómapaken-kisau-waasigo iyará'ó káráwiyowi póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba kúwákárúwena áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówintafena óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'a toké minándá-árámbá fakaraaó súwana ¹⁹ iséna minándá-árámbá fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamíyanamo anombó kumínasamo uwíyan-aempa'a makáiyé. Minándá-áránkóní áwáuma sáwí-waasimo

éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba miyá éna ²⁰ ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoni awáfá'á mináémpákáámbá waási tufúkáiyé. Ándá-aran-anombo kúmíntemba miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kumémena waási maamíntena ayáátááka'a kunkáiyé.

15

Afakaeté-sawi-meyankon-aaí.

¹ Kumúwa'o awánááwánda wiyómpa'a aiyowái'a éna waásimo aráatimíyan-i'a úwana sáa'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi mésa misáwí-tántáá'ó timíyanesa ésa mináfákáéte-sawi-meyamba timíyanamo misáwí-méyámbó tai'áinanamo éna Maníkóní aaisambá tai'áinda awánaraumne.

² Awánááwánda waaúnkáámbá sámo kaimbá wérowana tuwímбай iyaráámbá kówasa mindón-áwáífa'a waási mésa ímba óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá márááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakáawi óraa'-afaa-poigombo iyáákarowi mérowana Maníkó uwíyemba tímakowasa tokésa ³ imá séna Maníkóní kísau-waasigon-awi'a Mósesente kentáási sáwí-meyambo maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fási'áémbó tokáandawi ení kísau fi'oran-kisaumo máénda awánéta sáátafeta únasa emá seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupíse úmai kawé-úmai wémaene. ⁴ Fasi'aénkó e aantemba fi'oran-kawé'a úmai fi'onka'o méraandawimba pósa seyaafá'-wáási enáároí inkaiséna ení áwáu fi'oran-awaun-íye sénááwe. Ení kawé-kísáú aantembo máénda paápé uráísasa awánéna seyaafá'-márafákén-kwáási empá'á tésa en-ímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe nonáwáífa'o mérowi minímá siyáawe.

⁵ Suwa'á minkákémbó awánááwánda wiyómpa'a ámáán-daumpa'a Maníkóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa ⁶ wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawí minámáán-dáúmpákémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátóí sùgáyáagayaamo ún-unankwatoí uréna tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáu urówasa ⁷ éiyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a timúwasa mntáúfápímba Maníkó aasiyaasi maé'mae'o índawimo aaisambó sínda-tantaa'a wérowana ⁸ naaúmpa'o úmúnte'o íntembá Maníkóní ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fi'oran-awaugoni ságoe'a

óraa'a úwasa waási ímba kanaa'á mindáúmpá'á iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuwe'e sésa mindáúmpá'á ímba iyáawe.

16

Maníkó aaisambó tíkain-ai.

¹ Minkákémbó isááwánda amáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáétéwisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaa'a marapá'á fayáúsu'maraaro súwana ² mináfákáétéwifinkemba aifarááwí wení táúfapinkemba marapá'á fayáúsuwowa óraa'-afaa-poigoni aúfái tine'á agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifa'a óraa'-namontomba túwawaapimpa'a kówana títe'a uráie.

³ Úwana wenánaaembo mérowi wení táúfapinkemba uwí-nómpá'á fayáúsuwowa uwí-nónkó púwón-kwaasiti naaeráambá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásaraiye.

⁴ Putásowana minkáé'nárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaupimpá'á fayáúsuwowa naae-nómbá úkúwa'a ⁵ minkákémbá isááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo nonká'ó káráwiyowi séna emá kawé'-úramba úmai méraandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawé'-úmai arupíse uráane. ⁶ Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kawé'á wée miwítí sáwí-kisaugon-anondáá tímakaane nonká'ó káráwiyowi súwa'o ⁷ isááwánda moóráwigo póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba séna

Maníkó Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawé'-úmai arupíse uráane siyáie.

⁸ Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúr'á fayáúsuwowa Maníkó é'ankowana waási tine'ó iyamó kain-tembá aa'á kéna tinepái fi'oraumai kówana ⁹ títe'a úwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkesa Maníkómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwítí sáwí-kisau ímba tuwésa Maníkómpá'á tésa wení áwáu fi'oran-awaun-iyé ímba siyáawe.

¹⁰ Ímba suwaná minéiyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-afaa-poigo waásiya'o kawáán-urópa'a fayáúsuwowa kumeu'á úwasa wemó kawáán-urówi kumeu'-áémpá'á mésa títe'a úwasa wáá'a tésa tinááfí wéunkutesa ¹¹ títe'a úwana námomba kóntafesa Maníkó wíyómpakewimba símai sáwí'a uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempá'á tiyáawe.

¹² Ímba tuwaná miséfátáásénárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-nonkon-awí'a Yúféréti-si-nompa'a fayáúsuwowa

mindómbá kará'náguwasa aafaúmó iyáúsun-aempa'-marafa'a kawáán-urówiti aambá wiyúntafena mindómbá kará'náguraiye.

¹³⁻¹⁴ Mindómbá kará'náguwa'o awánááwánda arááínkón-óipinkemba sawaímá túwana óraa'-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karo'-ááímó simátímakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Maníkóe'o tiyénesa seyaafá'-márafá'á wénesa kawáá-wáásí tí'maesa Maníkó seyaafá'-fásí'áémbó tokáiwaini óraa-kanaa tiyénesa tiyáawe. ¹⁵ Kemá Yóni simátíme'a sune. Ísu séna umén-kwáásímó kafifímbó tentembá ímba ísarenka'o kúmónnda simu'marésa unáánkwátóí úmaresa mérai yawi ímba unáánkwátóí-iyaintafesa tigaemá onááwe Ísu siyáíye kemá Yóni sune. Awánááwánda ¹⁶ minkákémbá kawáá-wáásí tí'maesa moórá-aempa'a máúpa'a Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámagétoni-marafa'e sésa túwaandu uráawe.

¹⁷ Uwaná mináfá'móráénarau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba fiyúndámo torópa'a fayáúsuwswana moóráwigo ámáán-daumpa'o kawáániwaini ayái-afarakemba óraaka séna seyaafá'-kísáú tai'áwiye súwana ¹⁸ wiyónaai súwana káúgau súwana aafáyáú torówana óraa'-marima téna marapá'á waási ááémo méronkakene káfé'wara'o méraanka'e miyám-bárimá ímba wétaiye. ¹⁹ Óraa'-naopa kaumborá'á maramá karuména tawákaa'-úwana seyaafá'-márafá'á óraa'-naopimpa'a tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-óraa'-naopakenkwaasi sáwí'o umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraa'a tímúwana ²⁰ nonafufumpa'-máramá seyaafá'á maamíntasuwwana omátomba arúwáísé uwágúwana ²¹ wiyómpakemba óraa'-umbaimo tain-óntánkáán-kááiyaramba kuména waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe. Óraa-kaaiyaramba óraa'a sáwí-meyambo tímúntafesa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe.

17

Pépiróni-waasi waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹ Sáwí'a uwánkówana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'o tokówifinkemba moóráwigo simásimena séna tína'á aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraa'-naopa'a sáwífa'-nonawaifa'-naopa'an-íye. ² Mindáópaken-kwaasimo fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí miyá uráawe. Uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá mindáópaken-kwaasi sáwí'o ombá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásímakaiye.

³ Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana minkwiyómpákéwí sí'maena máásai-marafa'a mósinkowa'o awánááwánda moórá-óraa'-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwena ména áúwawaa'a naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaron-aaí ane'á agaimakówana afakaeté-a'nomba úwana miná'nómpímbá taánáimba siyáánkai iyáúsurowana ⁴ minínínkóní unáánkwátóí tuwímbei

naae-únánkwátói úwana tuwímбай sokón-unankwatoí uréna wení to'waaí-tántáá'á sáwífa'-ontamba tuwéna maimái uwásokena kori-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tántaa'-aantemba ówíténa waási sáwísáwí'lo uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana ⁵ aúwayaanka'a agaimaréna séna óraa'-naopa'-awi'a Pépíróni-naopa'a aankaró'-ánká'ó nówi tinówa é'a marapá'ó sáwísáwí'lo owí tinówa úne agaimaréna súwana ⁶ Maníkóní waásiye Ísun-aaí simátímakowiye tínkamuwasa púwúwana uwóí'lo on-dómbó nésamo uwóí'lo ontembá minínínkó tínkaména uwóí'la úwa'lo awánááwánda sáá'a úwana ⁷ wíyómpakewi simásiména séna ímba áá'a íno. Mináfáá-póígó minínínkómbó ayáákaimba afakaeté-a'nomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wéraiwaiye minínínkónté miwítí áwáuma simámenaumne. ⁸ Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááéma ména pukáimba póna aféúnyaim-baipinkemba iyáfasinainana Manikó tai'ásuwainiye. Manikó maramá ímbo úmakonka'a maé'mae'lo iyan-kwaasi-tuwi'a agaimaréna ímbo túwí'lo agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí iyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááéma ménamo pukáimba iyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

⁹ Simásiména séna kawé'-ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáété-a'nonkoni áwáuma afakaeté-omapa'a minínínkó méraipa'an-iyé. Miná'nónkóní áwáuwará'a afakaeté-kawaa-waasin-owe. ¹⁰ Mináfákáété-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaaemba paápé éna kárika'a méniye. ¹¹ Mináfáá-póígó ááémo ménamo pukáiwaini áwáuma mináfákáété-kawaa-waasi tínaaemba kawááníndawí éna mináfákáété-kawaaraamba miyá ínana Manikó tai'ásuwainiye. ¹² Siyáánkai-taanaimbo wéraiwaini áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaaemba óraa'-afaa-poigoni fasi'aémbá maiyésa ampáánká'á kawáánónááwe. ¹³ Miwítí fasi'aémbá waásiya'lo kawáán-iyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraa'-afaa-poigon-imayaa ésa ¹⁴ kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáíyana wemá iyáákéna seyaafá-fásí'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai póna seyaafá-kawáá-wáásiyá'á kawáán-uráiwai póna iyáákainiye. Táánténa kesí waásin-owe siyáísasa wembá ímba auwésa wenarááimo wáéwi iyáákaindara'a wesé'a méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

¹⁵ Simásiména séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaró'-ánká'ó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífa'-waasi seyaafá'-márafákémbá fi'lo-fi'on-tuwara'-waasi fi'lo-fi'on-aaimo sen-kwáásin-owe. ¹⁶ Afáá-póígóe siyáánkai-taanainkwara'lo awánáándawí aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba tiyántafesa uwánkesa sáwí'a uwánkesa unáánkwátói fau'máéwana unáánkwátói-iyaimba mérainasa ama'á násuwesa ayáántamba agaisuwánaáwe. ¹⁷ Manikó misáwí-wáásí imáyáa tímúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiya'lo kawáání-fásí'aémbá óraa'-afaa-poigomba amésa pósa Manikóní imáyáafinkeni'a iyana Manikómó siyáin-aaí paápé íniye. ¹⁸ Minínímbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraa'-naopakewi seyaafá'-márafákén-kawáá-wáásiyá'ó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

18

Pépiróni-naopa'lo tawisínaawisi uráin-aaí.

¹ Simásimuwa'lo awánááwánda moórá-kisau-waasigo wíyómapakemba kuména óraa-fasi'aemba tokéna wenanekembá marará'á kusán-kwégowana ² óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awí'a Pépirónifa'la tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'o-fi'o-sawitántaa'e mindáópa'la méraisana sáwí-numawe inkáísón-dumawe mifá'á méraiye. ³ Pépiróni-naopaken-kwaasi fí'o-fi'on-tántaa'lo sáwísáwí'lo umbá seyaafá'-márafákén-kwáásí tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí Pépiróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Seyaafá'-márafákén-kwáásí óntamo tíma'maesa

nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépiróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Mindásafena Pépiróni-naopa'la tawisínaawisi uwágúwana waási taí'águraawe siyáíye.

⁴ Minkákémbó isááwánda wíyómpakemba moóráwigo séna kesí waásisono. Sáwí'lo ontembá miyá ofáinifo mindáópa'la túwáaro. Miwítí sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'la túwáaro.

⁵ Pépiróni-naopaken-kwaasi sáwí'lo úmae iyáamba Maníkó misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wétimifo mindáópa'la túwáaro. ⁶ Maníkó mindáópaken-kwaasi sáwí'lo ontáfé sáwí'a uwátinkaao. Sáwí'lo ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba tíma'mae iyuwó. ⁷ Tirááímo tain-kísáúmó maésamo sésa kawekísáúsá wémaumne sentembá títe'lo índá-i'a uwátinke tirumbá sáwí'a uwátinkaao. Miwí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-márafákén-kwáásíyá'á kawáánúndampo ímba keto'-inínkáántá éta ifi'á tánaumne siyáawe. ⁸ Maníkó Fasi'aénkó aafimbá maitínkáíwai seyaafá'-fási'áémbó tokáimba póna mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tímínasa tuwímbai puwíyasa ifi'á táiyana aawaimá

táinasa puwiyana mindáópa'la iyamá káwíníye siyáíye.

⁹ Simásuwena séna seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásísómbá Pépiróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááíwaesa fí'o-fi'on-tántaa'la sáwí'lo owí mindáópa'la iyamó káínda-umumba awánésa toikafó-í'a urésa ifi'á tánáawe. ¹⁰ Miwítí sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'la Pépiróni-naopa'lo awánáúndasa siruntá wéíye. Fasi'aén-dáópa'la isaná mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tiyáíye sénáawe.

¹¹ Síyasa Pépiróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'la pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-márafá'á óntamo tíma'mae nón-kwaasi ifi'á tánáawe. ¹² Miwítí óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-ontamba tuwésa kawé'-óntámbá fí'o-fi'on-ontamba méyánuraan-ontane kawé'-únánkwátói tuwímbai sokón-unankwatoíye tuwímbai naae-únánkwátóíye taaimá kawé'-wíyúmbó in-tááyé tuwímbai-tántaa'la póí áwááyaantamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-óntántámbá ésa aúfáíwara'-óntantambo úmakaan-tántaa'e ¹³ asaa-wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe asaa-wiyúmbó ún-basawene ándá-aran-done masawéne kanaráán-tóné

antiriyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimaé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baaran-tantaa'a Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbaresa pukáantafesa ifi'á tésa ¹⁴ sésa tirááímo tain-tántáá'á tai'áímba miwítí óntawe miwítí to'waaíyé tai'áímba póna ímba aneka'á paápé íniye sésa ¹⁵ óntamo tíma'mae nón-kwaasi miyán-tántáá'á timésa óraa'-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopa'o sáwí-meyambo máémba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa'a mésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa ¹⁶ sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-iyé. Miwí kawé'-únánkwátói naae-únánkwátóiyé sokón-unankwatoiyé urésa miwítí to'waaí óraa'-ontamba tuwésa maimái uwásokaawe. ¹⁷⁻¹⁸ Mimbórá-kánáá miwítí óraa'-ontama sáwí'a uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoimo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tíma'mae nówiye miyáumai-waasi mindáópa'a iyamó kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafá'-náókomba iyáákarain-daokon-iyé sésa ¹⁹ tirunkó sáwí'a ínasa ofaimá káúmai ti'nómpá'á tuwésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-iyé. Mindáópaken-kwaasi sáwífa'-ontama makáamba pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafá'nánká sáwífa'-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáó'a sáwí'a uwásukaiye sénááwe.

²⁰ Kemá Yóni súná kembíwí wíyómpa'o méraawiye Maníkóni waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaímo simátímakaawiye tirunkó kawé'á íniye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembíwí sáwí'a uwátínkáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímínana póna tirunkó kawé'á íniye kemá Yóni súné.

²¹ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí óraa'-ontamba umbaisé'ó tón-ontamba maimaéna uwí-nómpá'á mámetuwena séna minúmbái-óntámbó mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfe'wintemba minóráá'-náóko Pépíróni-naokomba fasi'ámai sáwí'a uwásuwaanasa ímba aneka'á ónááwe. ²² Mindáópa'a waási ímba aneka'á uwiyemba tufuwésa kámemba tésa tayoíntésá imá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá-tántáá'á ímba iyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaiyamba awánánááwe. ²³ Ómbá ímba kúra'mae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé to'waaí ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáópaken-kwaasi óntamo tíma'mae nón-kwaasi seyaafá'-márafá'ó tíma'mae nón-kwaasi iyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafá'-márafákén-kwáási tuwánésa karo'á sésa kawé'an-owe sésa misáwí-ámbá arááiwakaawe. ²⁴ Mindáópaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaímo simátímakaawiye Maníkóni waásiye tínkamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye siyáíye.

19

Wíyómpa'a imó siyáan-aaí.

¹ Simásuwowasa wíyómpakemba sáwífa'-waasimo sentembá suwa'á isááwánasa sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáásí Maníkó seyaafá-tántáá'á íyáákarena wení áwáuma fi'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí éna ² mindásafena misáwí-méyámbó tímakaimba kawel-úmai arupíse uráíye. Mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fi'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáópaken-kwaasi Maníkóní kísau-waasi tínkamuwasa pukáamba isaná anondáá sáwí-meyamba tímakaiye

simásuwesa ³ aneká sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáópa'a iyamá kéna úmúmba úmae iyéna ímba tai'áíníye

suwasá ⁴ moórá-waai úmai éiyain-oraal-waasiye éiyaimbo túnarowiye Maníkó kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aaí isatá Maníkón-áwíta mósá maráúmne siyáawe.

⁵ Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayái-afarakemba aaigó aantemba séna kembiwí óraal-waasifinkene úwoi-waasifinkene Maníkóní kísau-waasi wenaísamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá máráaro siyáíye.

Ísu wení waásimo tíyáín-aaí.

⁶ Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana non-iyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa óraaka sésa

kentáásí Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai kawáánisata póta wenáwíta mósá maráúmne. ⁷ Aú-inimbo tuwaai'waimpá'ó wíwae sésamo to'waai ontembá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai kuntiyáínda-kanaa amu'marésa méraíyan-kanaa tisaná póna sirunkósá aamoisá isatá wení áwáuma fi'oran-awaun-íye sune. ⁸ Maníkó Ísumo kuntiyáínda-kwaasi kawel-únánkwátói waén-únánkwátói uwátínkáísasa méraawe siyáawe.

minúnánkwátóigoni áwáuma Maníkóní waási

arupíse-kísau wémaewe.

⁹ Minkákémbá wíyómpaken-kísau-waasigo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owísáféna imáyáa éna kembá Yónimba simásimena séna maanááímó simáménda aúfáifimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náiyantafena Maníkó táántain-kwaasi tirunkó aamoí wéíe simásimena séna Maníkó mináái érai'a siyé wíyómpaken-kísau-waasigo simásimuwa'a ¹⁰ wen-ímáyáá mósá maránae sé'a aísamaifimba kífaewanana simásimena séna ímba miyán-owo. Emó ení waásise'o Maníkóní kísau-waasimo é'o Ísumo siyáimbo taawiyáfóntemba kewará'á Maníkóní kísau-waasigo úmpo ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraáo simásímakaiye. Maníkón-aaí simátíméwimo sembá Ísuntafesa wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaí siyáín-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moórá-poigon-awí'a ósi ména moóráwigomba ayáákwowin-awí'a éraikoma éna

arupise iwáí póna aaifimbó maitínkáimba arupise éna tíyáimba arupise éna ¹² aúrango iyaráámbá kówana a'nómpímbá iyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'á moórá-awi'a agaimakówana mináwíkóni áwáuma fi'owi ímba ísááwana we aantemba ísena ¹³ wení unáánkwátói naaefimbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Manikón-ímáyáá aráátímíwai Manikón-aaigon-iye suwasá ¹⁴ wíyómpakewi tíyáiyawi waén-ósíyá'á mésa kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói urésa wembá arááíwáúwana ¹⁵ wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-márafákén-kwáási karáinda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawááníniye. Manikó seyaafá'-fási'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwímeyamba tímínana ándá-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-méyámbá tímíniye. ¹⁶ Wení unáánkwátóiyá'e amúntánká'é áwí'a agaimaréna séna seyaafá'-fási'áénkwárá'-wáási wení fasi'aénkó iyáákaraiwai éna seyaafá'-káwáá-wáásiyá'ó kawáán-uráiwain-iye séna agaimakáiyé.

¹⁷ Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamó nín-dumagontafena óraaka séna Manikó óraa-tomba waási timakáán-tómbá tímínda pósa túwaandu ónááwe. ¹⁸ Kawáá-wáási tima'é i-wáásítí óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáási tima'é ósison-tima'e tiyáá'maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáási tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kísáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasison-tima'e tamandaaró siyáiyé.

¹⁹ Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyé miwítí i-wáásiyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáíyanesa túwaandu uwasá ²⁰ ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresá karo'-ááímó simátimakowimba ta'ótokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáan-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáan-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana ²¹ ósifimbo mérowi minkáé'náraití waási óipinkem-pae'paetamba

karówasa putowaná numasónkó tima'á fáinaraiye.

20

Ayáátááka'a 1,000 aataimo maíyan-ai.

¹ Miyá uwa'ó awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúniyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna ² arááínkómbá kunta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáási karo'-áái simátima'maena iyáiwain-awi'a waántáwankomba kunta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraindasafena kará'umarena ³ aféúniyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-márafákén-kwáási karo'-áái simátiminasa érai'a siyé

sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana faú'ankainana ampáánká'á níniye.

⁴ Minkákémbó awánááwánda kawáánuwaiti tiyáí-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá timúwasa waásiti áwáumo tísai úmai isáíyamba awánááwánda waási timambó wérowi Maníkón-aaí Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba iyáfasinesa Ísu Káráísitiye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. ⁵ Minkánáá waási pukémpinkemba iyáfasinaiyan-kanaa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fi'on-kwaasi pukémpinkemba iyáfasinanaawe. ⁶ Pukémpinkembo aifa'ó iyáfasinaiyawí tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamó kaim-bárúpátáfésa ímba táátáfesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo iyáákain-aaí.

⁷ 1,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana ⁸ seyaafá'-márafá'á wénena seyaafá'-wáásí karo'-áái simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáíndasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanaa'ó torausówánda-waasi mésa ⁹ seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Maníkó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wiyómpakemba iyamá kuména minkwáásí kugafútuwowana ¹⁰ Maníkó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwena óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwowana tí'a úmae iyéna ímba tai'áíníye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda kawáániwaini ayáí-afama óraa'a waé-áfámá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wiyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o ¹² awánááwánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayáí-afagon-aúranka'a mérowana Maníkó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaafimba waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaafimba waási marapá'ó uráan-aaí wérowana Maníkó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aafimbá maitínkaraiye. ¹³ Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa pukáan-aempakemba iyáfasinowana Maníkó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aafimbá maitinkéna ¹⁴⁻¹⁵ waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakón-kwandaafimba awánómba ímbo túwí'o wérowi Maníkó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a famétuwowana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'á púwúwa'a awánaraumne.

21

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aaí.

1 Minkákémbó awánááwánda marawé wiyóm-baru'e taí'águwana aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba wérowa'a ² awánááwánda aú-nao'a kawé'-náo'-úramba

wiyómpa'a paápé uréna Maníkómpákémbá kuména Yérúsaremufakaan-dao'a úmbanifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-unankwatoi to'waaí urénamo awaaikómpá'ó wintembá mindáo'a to'waaí úmakowana ³ kawáániwaini ayái-afarakemba moóráwigo óraaka séna káfé'a Maníkómó mérainda waásifimba ména miwísé'a mérainasa miwí wení waási-í'a íyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáinda ⁴ miwí ti'nimá uwátiyuwainana ááéraan-tantaa'a seyaafá taí'ásuwainasa pósa ímba puwésa ímba toikafó-í'a ésa ímba ifi'á tésa ímba tí'a éna miyá íniye siyáíye.

5 Súwana kawáániwaini ayái-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á aúma úne simásuwená séna maanááímó simámunda aúfáífimba agauwó. Mináái érai'-aaí póna paápé íniye simásimena ⁶ séna seyaafá-kísáú taí'áwiye. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. Ááema mé'a kífé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóní áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tínkáíndawi nombá tíménasa ímbo méyámbaraiyamba úwoi tíménasa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-tantaakombo iyáákaawi kempákémbá kawé-tántáá'á seyaafá'ó tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpói-í'a ónááwe. ⁸ Énifo ímbo fasi'ámaimo kesé'o méraawiye ímbo kesé'o kááísamaimo méraawiye sáwí'o owiyé waásimo tínkamowasamo púwówiye aare-úméné waai-úménémó owiyé fintómó naawiyé úwaa'o owiyé karo'-mánikóné waántá-waasiye-imayaamo mósá máraáwiye karo'-ááímó sewiyé miyámó on-kwáási sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo im-bárúpá'á Manikóní némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáíye.

9 Súwana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáási aráánáméno súwana ¹⁰ Manikóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'o awánááwánda kawé'-náo'-úramba Yérúsaremufakaamba wiyómpakemba Maníkómpákémbá kumúwana ¹¹ Manikóní sámó kaimbá mindáo'pa'a wérontafena mindáo'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámó kaintembá mindáo'a miyá éna sán-kwégowasa ¹² sí'á óntantamba sanaan-úramba úmakowana misípímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontama wérowasa minóntará'á wiyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntará'á agaimakówana ¹³ aafáúmó iyáúsun-aempa'a kaumbo-óntá úwana aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a kaumbo kaumbó úwasa ¹⁴ óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba marésa minóntánká'á sí'á úmakowasa minóntánká'á kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a awánaraumne.

15 Awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigomo simásímakaiwai ayáámpimba moórá-taemo'a korí-óntántámbó úmakon-taemo'a tokéna mindáó'le minóntáwé misí'émó awaiya'maráinda-taemo'a tokéna 16 mindáópa'a wení taemótamba séfasefa'-aempa'a awaiya'maréna toráúfa'a awaiya'marówana seyaafá'-áémpá'á awaiyarí'a éna ayáátáá'a 12,000 úwana 17 síkóní a'nónká'ó awaiya'marómba 144 úwana waásimo torausúmba miyá úwana 18 misí'á taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa mindáó'a korí-óntántámbá úmakowana sámó kaintembá úwasa 19 sí'ó úmakon-ontanka'a to'waaí úmakesa kawé'-óntántámbá to'waaí úmakesa aifa'á taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afófora'a sokón-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a waén-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa 20 miwá afófora'a fafután-óntámbá marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa miwá afófora'a sokón-ontamba marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miyáumai-ontamba to'waaí úmaresa 21 moórá-ontara'a súwáasuwaakisamba úmakesa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontara'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-suwaasuwaakisamba minóntaráfámbá úmakesa aambá korí-óntántámbá akwí'makowana sámó kaintembá uráíye.

22 Sámó kaintembá úwana Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwiyé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye méroyana póna ámáán-damba ímba wérowa'a awánááwánana 23 mindáópa'a Maníkóní sámó kainkó sámá kátinkowana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wíyóne mindáópa'a ímba wérowa'a awánááwánana 24 mindáópa'o sámó kátinkáiwai seyaafá'-márafákén-kwáásí sámá kátinkainasa seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí túwí'o wéraindawi mindáópa'a koméraiya 25 mindáópa'a nó'waamba ímba ínasa pósa sí'-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa 26 seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'o wéraindawi miwítí kawé-tántáá'á maimaésa mindáópa'a koméraiya 27 mindáópa'a sáwí-tantaa'a ímba wérainasa sáwí'o iyawiye karo'-ááímó síyawiye ímba iméraiya kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaafimba aú'la úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakáinda-waasi aantemba mindáópa'a koménaawe.

22

1 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba aráásimuwana mindómbá sámó kón-domba úwasa waási nésa maé'mae'o íyan-domba Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afarakembo kumúmba 2 mindáókoni aampimbá kumúwana séfasefa'-aipa'a taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maé'mae'o íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonka'a arambá wéiyena úwana mintáénáma seyaafá'-wáásí newaná ímba tí'a éna tai'áinana 3 Maníkómó sáwí'a ofo túwáaromo sínda-tantaa'a ímba wérainana Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afama wérainasa wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa 4 wenó'la awánéna wenáwí'a túwayaanka'a agaimaráiyana 5 nó'waamba ímba ínana aa'á

Ímba káínana Fasi'aénkó Maníkó sáma kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

⁶ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo simásimena séna mináái érai'-aaí póna paápé íniye. Fasi'aénkó Maníkó wenáái simátíméwi wení ámútambo tímiwai wení kísau-waasigomba wíyómpakemba ai'maréna séna kárika'o paápé índa-tantaa'a kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáiyé súwana ⁷ Ísu séna isaaó. Kárika'a kumónaumne. Mináúfáífímbó wérain-aaí kárika'o paápé índa-aaí isésamo taawiyafiyawi tirunkó aamoí íniye Ísu siyáiyé.

⁸ Súwa'a kemá Yóni mináái isé'a awáné'a wíyómpakewi aráásimakaiwai aísamaifimba kifae'a wen-ímáyáá mósá maránae sé'a ówánana ⁹ simásimena séna ímba miyán-uwó. Emó ení waásimo Manikón-aaí simátímakaandawiyemo maanáúfáífínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Manikóní kísau-waasimo ontembá kewará'á Manikóní kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Manikón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáiyé.

¹⁰ Simásimena séna maanáúfáífínkén-ááímó paápé índa-tantaa'a kárika paápé ínifo ímba aúpá'ó márénda afora'á maraaó. ¹¹ Minkánáámó tinda sáwí'o iyawi sáwí'a iyasa sáwí'o úmáimo méraiylawí sáwí'a úmai mérewasa kawé'ó iyawi kawé'á iyasa kawé'ó úmáimo méraiylawí kawé'-úmai ménaawe siyáiyé.

¹² Súwana Ísu séna isáaro. Kárika'a kumónaumne. Kemó máén-kisauconi méyámbá maimaé'a kumónaumne. ¹³ Aifa'é ánaenkoni áwáu kemá úne. Ááéma mé'a kiféwara'a mé'a maé'mae'a ónaumne Ísu siyáiyé.

¹⁴ Súwasa mindáókoni ontará'á iyésa taaéramba nésa maé'mae'ó iyantafesa unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kawé'-úmai méraawana tirunkó aamoí wéiyé. ¹⁵ Sáwí'o owíyé fintómó naawiyé úwaa'ó owíyé aare-úméné waai-úménémó owíyé waásimo tókamowasa púwówiye karo'-mánikóné waántá-waasi-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááísáfésa aamoimó owíyé miyámó úmaesamo kowí mindáópa'a ímba iyónááwe.

¹⁶ Ísu séna kemá Ísu wíyómpakemba kesí kísau-waasigomba ai'maráúnana kentópa'a kuména mináái Fasi'aénkóní waási isáíwae séna kusimátímakaiye. Kemá Téfitin-aísaafítantambo uráundawí é'a aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a kemá úne Ísu siyáiyé.

¹⁷ Súwasa Manikóní ámútankoe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásíyé sésa Manikómpá'á teró síyasa minááímó isááwi Manikómpá'á teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawí Manikómpá'á teró. Manikómpá'á kónae síyawi tíyana Manikó maé'mae'ó íyan-domba úwoi tímínasa nésa maé'mae'a ónááwe.

¹⁸ Kemá Yóni paápé índa-tantaa'a maanáúfáífímbá agaimaré'a maanáúfáífínkén-ááímó isáíyan-kwaasisafe'a óraaka sé'a maanáúfímbó

tuwímbaimo kentí imáyáafinken-aiwara'o síyanamo éna Maníkó sáwí-meyambo timínda agaimaré'o simátimunda-sawi-meyamba timíníye.
 19 Tuwímbaimo maanááfinkémbó paápé índa-tantaa'o tínaaembo uwámiyanamo éna Maníkó minkwáásísáféna séna minkáwé'-náópa'a ímba iyé'a maé'mae'o íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáífímbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni sune.

20 Mináái érai'-aain-iyé siwái kárika'a kumónaumne sisa'á érai'-aain-ifo Fasi'aénkó Ísu érai'a úwoi kumuwó sune.

21 Fasi'aénkó Ísu Maníkóní waási úwoi túwa'nai ína'a méraaro. Mináái érai'-aain-iyé.

Mináái tai'áiyé.